

SVÄTÉ PÍSMO STARÉHO ZÁKONA

SZ II.

prepísané na disketu podľa vydania
Slovenského ústavu svätého Cyrila a Metoda
v Ríme 1995

V tomto stĺpci sú uvedené značky, ktorými sa cez Ctrl+F dostaneš na začiatok jednotlivého spisu Starého zákona.

PRVÁ KNIHA SAMUELOVA -	1Sam1
DRUHÁ KNIHA SAMUELOVA -	2Sam1
PRVÁ KNIHA KRÁĽOV -	1Kr1
DRUHÁ KNIHA KRÁĽOV -	2Kr1
PRVÁ KNIHA KRONÍK -	1Krn1
DRUHÁ KNIHA KRONÍK -	2Krn1
KNIHA EZDRÁŠOVA -	Ezd1
KNIHA NEHEMIÁŠOVA -	Neh1
KNIHA TOBIÁŠ -	Tob1
KNIHA JUDITA -	Jdt1
KNIHA ESTER -	Est1

□ P.R.

DEJEPISNÉ KNIHY

PRVÁ KNIHA SAMUELOVA

Poslední sudcovia Héli a Samuel 1 - 7

1Sam1

I. Elkána a jeho rodina. - ¹ Bol istý muž z Ramataim Sofimu, z Efraimského pohoria, menom Elkána, syn Jerohama, syna Eliuhu, syna Tóhuho, syna Súfa, Efratejec. ² Mal dve manželky. Jedna sa volala Anna, druhá Fenena. Fenena mala deti, Anna však nie.

³ Tento muž chodil každý rok zo svojho mesta klaňať sa a obetovať Pánovi zástupov do Šíla, kde boli Pánovými kňazmi Héliho synovia Ofni a Finés. ⁴ V deň, keď Elkána priniesol obeť, dával svojej manželke Fenene a všetkým jej synom a dcéram čiastky. ⁵ Anne však dal iba jednu čiastku, zarmútený lebo Annu miloval, hoci jej Pán uzavrel lono. ⁶ Jej sokyňa ju neprestajne urážala a roztrpčovala, pretože jej Pán uzavrel lono. ⁷ Tak to robievala rok po rok; len čo vystúpila do Pánovho domu, urážala ju tak, že ona plakala a nejedla. ⁸ Ale jej muž Elkána sa jej prihovárал: „Anna, prečo plačeš? Čo neješ? A prečo máš zronené srdce? Či som ti ja nie lepší než desať synov?“

Modlitba Anny. - ⁹ Po jedle a nápoji v Šíle vstala (a išla pred Pána). Veľkňaz Héli sedel v kresle pri verajach Pánovho chrámu. ¹⁰ Ona sa v trpkosti svojej duše modlila k Pánovi a horko

plakala. ¹¹ A urobila takýto sľub: „Pane zástupov, ak láskavo zhliadneš na biedu svojej služobnice a spomenieš si na mňa, ak na svoju služobnicu nezabudneš a dáš svojej služobnici mužského potomka, darujem ho po všetky dni jeho života Pánovi a britva sa jeho hlavy nedotkne.“

¹² Keďže jej modlitba trvala dlho, Héli jej pozoroval ústa. ¹³ Anna si totiž hovorila v srdci, iba pery sa jej pohybovali, ale jej hlas nebolo počuť, takže Héli ju pokladal za opitú. ¹⁴ Preto ju Héli oslovil: „Dokedy budeš opitá? Vytriezvejže už!“ ¹⁵ Anna mu odvetila: „Nie, môj pane! Som žena, ktorá má ťarchu na duši. Víno a opojný nápoj som nepila, len dušu som si vyliala pred Pánom. ¹⁶ Nepokladaj svoju služobnicu za belialovu dcéru, lebo som od prekypujúcej bolesti a trpkosti hovorila tak dlho!“ ¹⁷ Nato jej Héli povedal: „Choď v pokoji a Boh Izraela nech splní tvoju prosbu, ktorú mu predkladáš.“ ¹⁸ Povedala mu: „Kiežby tvoja služobnica našla milosť v твоjich očiach!“ Žena potom išla svojou cestou, jedla a tvár už nemala zronenú.

Narodenie Samuela. - ¹⁹ Ráno potom vstali poklonili sa pred Pánom, vrátili sa a prišli domov do Rámy. Tu Elkána poznal svoju manželku Annu, Pán si na ňu spomenul ²⁰ a kým uplynul rok, Anna počala a porodila syna a dala mu meno Samuel, lebo: „Od Pána som ho vyprosila.“ ²¹ A keď muž Elkána a celý jeho dom išiel obetovať Pánovi výročnú a sľubovú obeť, ²² Anna nešla. Hovorila totiž svojmu mužovi: „Kým chlapček nie je oddojčený. Potom ho zavediem, nech sa zjaví pred Pánom a nech tam ostane navždy.“ ²³ Jej manžel Elkána jej povedal: „Urob, ako uznáš za dobré! Zostaň, kým ho neoddojčíš! Kiežby Pán splnil svoje slovo!“ Žena teda ostala a chovala svojho syna, kým ho neoddojčila.

²⁴ Keď ho oddojčila, jeho matka ho vzala s tromi býčkami, jednou efou múky a mechom vína a zaviedla ho do Pánovho domu do Šíla. Chlapček bol útly. ²⁵ Býčka zabili a chlapčeka zaviedli k Héli. ²⁶ I povedala: „Prosím, môj pane. Ako žiješ, môj pane, ja som tá žena, čo tu stála pri tebe a modlila sa k Pánovi. ²⁷ O tohoto chlapčeka som prosila a Pán splnil moju prosbu, ktorú som mu predkladala. ²⁸ Nuž aj ja som ho venovala Pánovi. Po všetky dni, kým len bude, nech je zasvätený Pánovi!“ I klaňali sa tam Pánovi.

1Sam2

II. *Chválospev Anny.* - ¹ Anna sa modlila a hovorila:

„Srdce mi plesá v Pánovi,
v Pánovi sa zdvihol môj roh,
otvorím si ústa na nepriateľa,
lebo sa radujem z tvojej pomoci.

² Nik nie je taký svätý ako Pán,
nie, okrem teba niet nikoho,
niet Skaly, ako je náš Boh.

³ Nerozmnožujte naduté reči,
z úst nech vám nevychodí pýcha,
lebo Boh poznania je Pán,
on odvažuje činy.

⁴ Zláme sa luk hrdinov,
slabí sa opášu silou.

⁵ Sýti sa prenajmú za chlieb,
hladní však prestanú (lačniet?),
neplodná porodí siedmich

a tá, čo má veľa detí, zvädne.

⁶ Pán usmrcuje aj oživuje,
posiela do pekiel a volá aj späť.

⁷ Pán robí chudobným i bohatým,
ponižuje aj dvíha.

⁸ Bedára pozdvihne z prachu,
žobráka zo špiny dvíha,
s kniežatami posadiť ho chce
a dá mu stolicu čestnú.

⁹ Lebo Pánove sú základy zeme,
okruh zeme položil na ne.
Nohy nábožných on stráži,
hriešnici však zhynú vo tme;
nie silou víťazí človek.

¹⁰ Pán zdrví svojich odporcov,
zahrmí nad nimi v nebi,
Pán súdi končiny zeme,
kráľovi on dáva silu,
zdvihne roh pomazaného.“

¹¹ Elkána potom šiel domov do Rámy, chlapec však posluhoval pred Pánom pod dozorom veľkňaza Héliho.

Samuel pri svätostánku. - ¹² Héliho synovia však boli beliálovi synovia, nestarali sa o Pána ¹³ ani o kňazské povinnosti voči ľudu. Keď niekto prinášal obeť a mäso sa varilo, prišiel kňazov sluha s trojzubou vidlicou v ruke, ¹⁴ strčil ju do kotla, do hrnca, do rajnice alebo do misy a všetko, čo vidlica zachytila, vzal si kňaz pre seba. Takto robili všetkým Izraelitom ktorí prichádzali do Šíla. ¹⁵ Ba skôr, ako sa spálil tuk, prichádzal kňazov sluha a hovoril obetujúcemu človeku: „Daj mäso, chcem ho upiecť pre kňaza! Neprijme od teba varené mäso, len surové.“ ¹⁶ Ak mu ten človek vravel: „Nech sa najprv spáli tuk, potom si vezmi, čo sa ti zachce!“ - odpovedal: „Nie, daj teraz; ak nie, vezmem nasilu.“ ¹⁷ Preto bol hriech mládencov veľmi veľký pred Pánom, veď ľudia opovrchovali Pánovou obeťou.

¹⁸ Samuel však posluhoval pred Pánom, mládenček odiaty plátenným efódom. ¹⁹ Matka mu urobila malý plášť a každý rok mu ho doniesla, keď prichádzala s manželom obetovať výročnú obeť. ²⁰ Héli požehnal Elkánu i jeho manželku a povedal: „Nech ti dá Pán potomstvo z tejto ženy namiesto daru, ktorý si venoval Pánovi!“ Potom šli domov. ²¹ Pán navštívil Annu a ona počala a porodila troch synov a dve dcéry. A chlapec Samuel rástol pred Pánom.

Héli napomína synov. - ²² Héli bol už veľmi starý; počul o všetkom, čo robili jeho synovia všetkým Izraelitom a ako hrešili so ženami, ktoré konali službu pri svätostánku. ²³ Aj im povedal: „Prečo robíte takéto veci? Veď tie najhoršie veci počúvam o vás od všetkého ľudu! ²⁴ Nie, synovia moji! Nedobrá je to chýr, čo počúvam; odstrašujete Pánov ľud. ²⁵ Ak sa človek prehreší proti človeku, môže sa nad ním zmluvať Boh, ale ak sa človek previní proti Pánovi, ktože sa bude zaň modliť?“ Ale nepočúvali na hlas svojho otca, lebo Pán ich chcel usmrtiť.

²⁶ Chlapec Samuel však stále rástol a páčil sa aj Pánovi, aj ľuďom.

Muž Boží u Héliho. - ²⁷ Tu prišiel k Héliu Boží muž a povedal mu: „Toto hovorí Pán: Nezjavil som sa domu tvojho otca, keď boli v Egypte vo faraónovom dome? ²⁸ A spomedzi všetkých izraelských kmeňov som si ho vyvolil za kňaza, aby vystupoval k môjmu oltáru, aby páliť tymian a nosil predomnou efód. A dal som domu tvojho otca všetky zápalné obety Izraelových synov. ²⁹ Prečo zazeráte na moje obety a dary, ktoré som nariadil v chráme? Synov si vážiš viac než mňa, aby ste mohli tučniť z prvotín všetkých darov môjho izraelského ľudu.“

³⁰ Preto toto hovorí Pán, Izraelov Boh: „Isteže som povedal: Tvoj dom a dom tvojho otca bude večne chodiť pred mojou tvárou! Teraz však - hovorí Pán - nech je to ďaleko odo mňa, lebo uctím toho, kto si mňa ctí, kto však mnou opovrhuje, upadne do hanby. ³¹ Hľa, prichádzajú dni, keď odtnem tvoje rameno a rameno domu tvojho otca, že v tvojom dome nebude starca. ³² Vtedy budeš vidieť v chráme protivníka, ktorý bude Izraelu preukazovať dobro; v tvojom dome však nikdy nebude starca. ³³ Ale neodstránim ti všetkých od svojho oltára, aby sa ti umárali oči a omdlievala ti duša. Celé množstvo tvojho domu bude odumierať v mužnom veku. ³⁴ A toto ti bude znamením, ktoré sa zjaví na твоjich dvoch synoch, na Ofnim a Finésovi: Obaja zomrú v jeden deň. ³⁵ Potom si vzbudím verného kňaza, ktorý bude konať podľa môjho srdca a mojej duše. A zbudujem mu trvalý dom; ustavične bude kráčať pred mojím pomazaným. ³⁶ A každý, kto z tvojho domu ostane, príde a bude sa mu koríť, aby si vyprosil peniaz a peceň chleba. A povie: „Prideľže ma do nejakej kňazskej služby, aby som mal kúsok chleba do úst!“

1Sam3

III. Samuel a Pán. - ¹ Chlapec Samuel posluhoval pred Pánom pod dozorom Héliho. Božie slovo bolo v tých dňoch vzácné a videnie nebolo časté. ² I stalo sa v ktorýsi deň, že Héli ležal na svojom mieste. Oči mu začínali hasnúť, takže nevidel. ³ Božie svetlo ešte nevyhaslo a Samuel spal v Pánovom chráme, kde bola archa zmluvy. ⁴ Tu zavolať na Samuela Pán. On odpovedal: „Tu som!“ ⁵ Bežal k Héliemu a vravel: „Tu som, Pane volal si ma!“ On odvetil: „Nevolal som, spi ďalej!“ Odišiel teda a spal. ⁶ Ale Pán volal zasa: „Samuel!“ Samuel vstal, išiel k Héliemu a vravel: „Tu som, volal si ma.“ On odpovedal: „Nevolal som ťa, syn môj, spi ďalej!“ ⁷ Samuel však ešte nepoznal Pána, Pánovo slovo sa mu ešte nezjavilo. ⁸ A Pán opäť, tretí raz volal Samuela. On vstal, išiel k Héliemu a vravel: „Tu som, volal si ma.“ Vtedy Héli pochopil, že chlapca volá Pán. ⁹ A Héli povedal Samuelovi: „Choď, ľahni si. A ak ťa bude zasa volať, povedz: Hovor, Pane, tvoj sluha počúva!“ Samuel odišiel a spal na svojom mieste.

¹⁰ Pán prišiel, zastal si a volal ako predtým: „Samuel, Samuel!“ A Samuel odvetil: „Hovor, tvoj sluha počúva!“ ¹¹ Tu Pán povedal Samuelovi: „Hľa, ja urobím v Izraeli vec, ktorú keď niekto počuje, bude mu cvendžať v obidvoch ušiach. ¹² V ten deň splním na Héliovi všetko, čo som o jeho dome hovoril, od začiatku až do konca. ¹³ Oznámil som mu, že budem večne trestať jeho dom pre hriech, lebo vedel, že sa jeho synovia rúhajú a nekarhal ich. ¹⁴ Preto som Héliho domu prisahal: Vinu Héliho domu nemožno nikdy napraviť ani obetami, ani darmi.“

¹⁵ Samuel spal až do rána a potom otvoril dvere Pánovho domu. Samuel sa bál oznámiť videnie Héliemu. ¹⁶ Ale Héli zavolať Samuela a povedal: Samuel, syn môj!“ On odpovedal: „Tu som.“ ¹⁷ I spýtal sa ho: „Čo ti hovoril? Nezataj to pred mnou! Nech ti Boh urobí to a to, ak pred mnou zatajíš niečo z toho, čo ti hovoril!“ ¹⁸ Nato mu Samuel rozpovedal všetko, nezatajil mu nič. A on povedal: „Je Pán. Nech urobí, čo uzná za dobré!“

¹⁹ Samuel dorastal, Pán bol s ním a ani jednému z jeho slov nedal padnúť na zem, ²⁰ takže sa celý Izrael od Danu až po Bersabe dozvedel, že Samuel ako Pánov prorok je spoľahlivý.

²¹ A Pán sa ďalej zjavoval v Šíle, lebo Pán sa zjavoval Samuelovi v Šíle podľa Pánovho slova.

1Sam4

IV. Vojna s Filištíncami. - ¹ Samuelovo slovo znelo celému Izraelu.

Izrael tiahol do boja proti Filištíncom a utáboril sa pri Aben-Ezre, Filištínci zas táborili v Afeku. ² Filištínci nastúpili proti Izraelu, rozpútal sa boj a Izrael podľa Filištíncov, ktorí v bitke na poli zabili asi štyritisíc mužov.

³ Ľud išiel do tábora a starší Izraela hovorili: „Prečo nás Pán dnes porazil pred Filištíncami? Donesme sem zo Šíla Pánovu archu zmluvy, nech tiahne uprostred nás a nech nás vyslobodí z ruky našich nepriateľov!“ ⁴ Ľud poslal do Šíla i doniesli odtiaľ archu zmluvy Pána zástupov, ktorý sídli nad cherubmi. Pri Božej arche zmluvy boli dvaja Héliho synovia, Ofni a Finés. ⁵ Keď archa zmluvy došla do tábora, zajasal celý Izrael veľkým jasotom, až dunela zem. ⁶ Keď Filištínci počuli jasavý krik, pýtali sa: „Čo znamená tento zvučný, veľký jasot v tábore Hebrejov?“ I dozvedeli sa, že do tábora prišla archa zmluvy. ⁷ Filištínci sa naľakali a vraveli: Prišiel Boh do tábora!“ A volali: „Beda nám! Veru včera a predvčerom to nebolo takto!“ ⁸ Beda nám! Ktože nás vytrhne z ruky tohoto mocného Božstva, ktoré bilo Egypt rozličnými ranami na púšti? ⁹ Vzchopte sa, vzmúžte sa, Filištínci, aby ste nemuseli slúžiť Hebrejom, ako oni slúžili vám! Nuž buďte chlapi a bojujte.“ ¹⁰ Nato sa Filištínci dali do boja a Izraeliti podľahli; utekal každý do svojho stanu: Porážka bola veľmi veľká, z Izraelitov padlo tridsaťtisíc pešiakov. ¹¹ Archu zmluvy ukoristili a dvaja Héliho synovia, Ofni a Finés zomreli.

Po porážke. - ¹² Akýsi Benjamínek utekal zo šíku a v ten deň došiel do Šíla. Odev mal roztrhnutý a na hlave mal zem. ¹³ Keď došiel, Héli sedel na kresle a pozoroval cestu, lebo sa mu srdce triaslo o Božiu archu zmluvy! Muž teda došiel, podal správu v meste a celé mesto zakvíliło. ¹⁴ Keď Héli počul hlasné volanie, spýtal sa: „Čo znamená ten hlasný krik?“ Nato muž rýchlo prišiel a podal správu Hélimu. ¹⁵ Héli bol deväťdesiatosemročný, oči mal stŕpnuté, nevidel. ¹⁶ Ten muž povedal Hélimu: „Ja prichádzam z bojiska. Dnes som utiekol z bojiska. I spýtal sa ho: „Čo sa stalo, syn môj?“ ¹⁷ Posol odvetil: „Izrael ušiel pred Filištíncami, ľud utrpel veľkú porážku, zomreli aj obaja tvoji synovia Ofni a Finés a Božia archa padla za korisť.“ ¹⁸ Len čo spomenul Božiu archu, (Héli) padol z kresla nazad k bráne, zlomil si väz a zomrel. Bol to starý a ťažký človek. Súdil Izrael štyridsať rokov.

¹⁹ Jeho nevesta, Finésova manželka, bola ťarchavá, blízko pôrodu. Keď počula chýr o zajatí Božej archy a že jej zomrel svokor a manžel, klesla a porodila lebo ju zachvátili bolesti. ²⁰ A keď zomierala, hovorili jej okolostojace: „Neboj sa, veď si porodila syna!“ Ale neodpovedala, ani si toho nevšimla. ²¹ Chlapca však nazvala Ichabod, hovoriac: „Odišla sláva od Izraela, pre zajatie Božej archy a pre svojho svokra a manžela.“ ²² Hovorila: „Odišla sláva od Izraela, lebo ukoristili Božiu archu.“

1Sam5

V⁵. Archa a Dagon. - ¹ Filištínci teda zajali Božiu archu a odniesli ju z Aben-Ezry do Azotu. ² Potom Filištínci vzali Božiu archu, zanesli ju do Dagonovho domu a postavili ju vedľa Dagona. ³ Azotčania nasledujúce ráno vstali a Dagon bol padnutý tvárou na zem pred Pánovou archou. I chytili Dagona a postavili ho na jeho miesto. ⁴ Keď Filištínci ráno nasledujúceho dňa vstali, Dagon bol padnutý tvárou na zem pred Pánovou archou, Dagonova hlava však a obe končatiny jeho rúk boli odlomené na prahu, ostal z neho len Dagon. ⁵ Preto Dagonovi kňazi a tí, čo vstupujú do Dagonovho chrámu v Azote, nestúpia na Dagonov prah až po dnešný deň.

Archa zmluvy vo filištínskych mestách. - ⁶ Na Azotčanov však doľahla Pánova ruka, bil ich a trestal ich vredmi, Azot i jeho okolie. ⁷ Keď obyvatelia Azotu videli, čo sa deje, hovorili: „Nech Božia archa Izraelitov neostane u nás, lebo jeho ruka tvrdo dolieha na nás a na nášho boha Dagona.“ ⁸ Preto poslami zvolali k sebe všetky filištínske kniežatá a pýtali sa: „Čo máme robiť s archou Boha Izraelitov?“ Odpovedali: „Archu Boha Izraelitov treba preniesť do Gétu!“ A tak archu Boha Izraelitov preniesli. ⁹ A keď ju preniesli, zaľahla Pánova ruka na mesto (ako veľmi veľký rozvrat) a trestal obyvateľov mesta, malých i veľkých, tak, že sa na nich vyrážali vredy. ¹⁰ Nato poslali Božiu archu do Akaronu. A keď Božia archa došla do Akaronu, Akaronci volali: „Doniesli archu Boha Izraelitov, aby nás i náš ľud zabili.“ ¹¹ A poslami zvolali všetky filištínske kniežatá a hovorili: „Pošlite preč archu Boha Izraelitov, nech sa vráti na svoje

miesto a nech nepobije nás i náš ľud!“ Lebo v meste panoval smrteľný zmätok, ťažko naň doľahla Božia ruka. ¹² Ľudia, ktorí nepomreli, boli potrestaní vredmi a bedákanie mesta vystupovalo k nebu.

1Sam6

VI. Filištínci sa radia. - ¹ Pánova archa bola v kraji Filištíncov sedem mesiacov. ² Potom zvolali Filištínci kňazov a veštcov a pýtali sa: „Čo máme robiť s Pánovou archou? Dajte nám vedieť, ako ju máme poslať na jej miesto?“ ³ Oni odpovedali: „Ak odošlete archu Boha Izraelitov, nepošlite ju naprázdno, ale v každom prípade dajte zmierny dar! Vtedy sa uzdravíte a dozviete sa, prečo od vás neodstúpi jeho ruka.“ ⁴ I spýtali sa: „Aký dar mu máme dať? Odpovedali: „Podľa počtu filištínskych kniežat päť zlatých vredov a päť zlatých myší, lebo ste rovnako postihnutí všetci, i vaše kniežatá. ⁵ Urobte teda podoby svojich vredov a podoby svojich myší, ktoré nivočia krajinu, a vzdajte chválu Bohu Izraelitov, azda sníme svoju ruku z vás, z vášho boha a z vašej krajiny! ⁶ Prečo si zatvrdzujete srdcia, ako si zatvrdzovali srdcia Egyptania a faraón? Či ich neprepustili? A neodišli, čo ako ich utláčal?! ⁷ A teraz urobte nový voz a vezmite dve otelené kravy, na ktorých ešte nebolo jarmo. Kravy zapriahnite do voza, ich teľce však odlúčte od nich do maštale. ⁸ Potom vezmite Pánovu archu, položte ju na voz, zlaté predmety, ktoré mu dávate ako zmierny dar, položte vedľa nej do truhličky a nechajte ju, nech ide! ⁹ A pozerajte! Ak pôjde smerom k svojim hraniciam do Betsamesu, on dopustil na nás toto veľké nešťastie, ak nie, tak sa presvedčíme, že sa nás nedotkla jeho ruka, stalo sa nám to náhodou.“

Archa v Betsamese. - ¹ Mužovia urobili tak. Vzali dve otelené kravy, zapriahli ich do voza, ich teľce však zadržali v maštali. ¹¹ Pánovu archu položili na voz, aj truhličku so zlatými myšami a podobou svojich vredov. ¹² A kravy išli rovnou cestou do Betsamesu, išli tou istou cestou a stále ručali; neodbočili ani napravo, ani naľavo. Filištínske kniežatá išli za nimi až po hranice Betsamesu.

¹³ Betsamesania práve žali na doline pšenicu. Keď zdvihli oči, zazreli archu a keď ju uvideli, potešili sa. ¹⁴ Voz došiel na pole Betsamesana Jozueho a ostal tam stát'. Bol tam veľký kameň. I porúbali drevo voza a kravy obetovali Pánovi ako celopal. ¹⁵ Leviti zložili Pánovu archu i truhličku, ktorá bola pri nej a v ktorej boli zlaté predmety, a položili ju na veľký kameň. A obyvatelia Betsamesu prinášali v ten deň celopaly a obetovali obety Pánovi. ¹⁶ Keď to filištínske kniežatá videli, vrátili sa v ten deň do Akaronu.

¹⁷ Toto sú zlaté vedy, ktoré Filištínci darovali Pánovi ako zmierny dar: za Azot jeden, za Gazu jeden, za Askalon jeden, za Gét jeden, za Akaron jeden. ¹⁸ A zlaté myši podľa počtu miest piatich kniežat, od opevnených miest až po neohradené dediny.

Veľký kameň, na ktorý položili Pánovu archu, je podnes na poli Betsamesana Jozueho.

Archa v Kirjatiarime. - ¹⁹ Pán však potrestal obyvateľov Betsamesu, lebo pozerali do Pánovej archy. Udrel z ľudu sedemdesiat mužov (päťdesiat tisíc mužov). Ľud žialil, lebo Pán ťažko potrestal ľud. ²⁰ A obyvatelia Betsamesu hovorili: „Kto obstoí pred Pánom, Bohom, takým svätým! A ku komuže z nás vystúpi?“ ²¹ Preto poslali poslov k obyvateľom Kirjatiarimu s odkazom: „Filištínci vrátili Pánovu archu, poďte, odneste si ju k vám!“

1Sam7

VII. ¹ Obyvatelia Kirjatiarimu prišli, odniesli Pánovu archu a zanesli ju do domu Abinadaba na návrší. Jeho syna Eleazara však zasvätili, aby strážil Pánovu archu.

Pokánie Izraelitov. - ² Veľa dní minulo odo dňa, čo bola archa v Kirjatiarime - dvadsať rokov bolo tomu -, a celý dom Izraela sa s plačom obrátil k Pánovi. ³ Vtedy povedal Samuel celému Izraelovmu domu: „Ak sa chcete celým srdcom obrátiť k Pánovi, odstráňte spomedzi seba cudzích bohov a aštarty a prilpnite srdcom k Pánovi; slúžte jemu samému a vyslobodí vás z ruky Filištíncov.“ ⁴ Synovia Izraela odstránili teda bálav a aštarty a slúžili samému Pánovi. ⁵ A Samuel povedal: „Zhromaždite celý Izrael do Masfy, budem sa za vás modliť k Pánovi!“ ⁶ A tak sa zhromaždili do Masfy, čerpali a vylievali vodu pred Pánom, postili sa v ten deň a hovorili tam: „Zhrešili sme proti Pánovi.“ A Samuel súdil v Masfe Izrael.

Vt'azstvo nad Filištíncami. - ⁷ Keď sa Filištínci dopočuli, že sa synovia Izraela zhromaždili v Masfe, tiahli filištínske kniežatá proti Izraelu. Počuli to Izraeliti a zľakli sa Filištíncov. ⁸ Synovia Izraela hovorili Samuelovi: „Neprestávaj volať za nás k Pánovi, nášmu Bohu, aby nás vyslobodil z ruky Filištíncov!“ ⁹ Samuel vzal mladé jahňa a úplne ho obetoval Pánovi ako celopal. A Samuel volal k Pánovi za Izraelitov a Pán ho vypočul. ¹⁰ Kým totiž Samuel prinášal obeť, Filištínci nastúpili do boja proti Izraelitom. Ale Pán zahrnel v ten deň veľkým dunením nad Filištíncami a podesil ich, takže Izraelitom podľahli. ¹¹ Nato izraelskí muži vytiahli z Masfy, prenasledovali Filištíncov a porazili ich pod Bet-Karom. ¹² Potom vzal Samuel kameň, položil ho medzi Masfou a Senom a dal mu meno „Kameň pomoci“ a povedal: „Potiaľto nám pomáhal Pán.“

¹³ Takto boli Filištínci pokorení a neprišli viac na územie Izraelitov: Pánova ruka doliehala na Filištíncov cez celý Samuelov život. ¹⁴ Mestá, ktoré Filištínci odňali Izraelitom, vrátili sa späť k Izraelu od Akaronu až po Gét; aj ich okolie Izrael oslobodil od Filištíncov. - Zato medzi Izraelom a Amorejcami panoval pokoj. ¹⁵ A Samuel súdil Izrael po všetky dni svojho života. ¹⁶ Chodil z roka na rok a obišiel Betel, Galgalu a Masfu a súdil Izrael na všetkých týchto miestach. ¹⁷ Jeho sídlom však bola Ramata, lebo tam mal dom a tam súdil Izrael. Tam postavil aj oltár Pánovi.

Samuel a Šaul 8 - 15

1Sam8

VIII. Izraeliti žiadajú kráľa. - ¹ Keď Samuel ostarel, ustanovil za sudcov Izraela svojich synov. ² Jeho prvorodený sa volal Joel, druhý mal meno Abia; boli sudcami v Bersabe. ³ Jeho synovia však nekráčali jeho cestami, išli za ziskom, prijímali dary a prevrátili právo.

⁴ Vtedy sa zhromaždili všetci starší Izraela a išli k Samuelovi do Rámy. ⁵ A povedali mu: „Ty si ostarel a tvoji synovia nekráčajú po tvojich cestách. Nuž ustanov nám kráľa, nech panuje nad nami, ako je to u všetkých národov!“ ⁶ Ale Samuelovi sa nepáčilo, keď mu hovorili: „Daj nám kráľa, nech panuje nad nami!“ Preto sa Samuel modlil k Pánovi. ⁷ A Pán povedal Samuelovi: „Vypočuj hlas ľudu vo všetkom, čo ti povedia, veď nie tebou opovrhli, opovrhli mnou, aby som nekráľoval nad nimi. ⁸ Podobne, ako robili odo dňa, keď som ich vyviedol z Egypta, až po tento deň, že ma opustili a slúžili iným bohom, tak robia aj tebe. ⁹ Vypočuj ich hlas, ale dôrazne ich upozorni a vylož im právo kráľa, ktorý bude nad nimi kráľovať!“ ¹⁰ Samuel oznámil všetky Pánove slová ľudu, ktorý od neho požadoval kráľa. ¹¹ I povedal: „Toto bude právo kráľa, ktorý bude nad vami panovať: Vašich synov vezme a postaví ich k svojim vozom a k svojim koňom a budú bežať pred jeho vozom. ¹² (Vezme ich), aby ich ustanovil za veliteľov nad tisíc mužmi a za veliteľov nad päťdesiatimi, aby orali jeho oráčinu a žali jeho ženn, aby zhotovovali jeho vojnový výstroj a výstroj jeho vozov. ¹³ Vezme vaše dcéry, aby pripravovali oleje, aby varili a piekli. ¹⁴ Zoberie vaše najlepšie polia, vinohrady a olivy a dá ich svojim sluhom. ¹⁵ Z vášho zrna a vašich viníc vezme desiatky a dá ich svojim komorníkom a svojim sluhom. ¹⁶ Zoberie vašich sluhov, vaše slúžky, najlepšiu vašu mládež a vaše osly a použije ich

na svoje práce. ¹⁷ Z vašich stád vezme desiatok a vy sami mu budete sluhami. ¹⁸ A keď budete v ten deň stenat' pre kráľa, ktorého ste si vyvolili, Pán vás v ten deň nevyslyší.“

¹⁹ Ľud však nechcel ani počuť Samuelov hlas a vravel: „Nie, ale nech je nad nami kráľ!“
²⁰ Budeme ako všetky národy, bude nás súdiť náš kráľ, bude pred nami tiahnúť a bude viesť naše vojny.“ ²¹ Samuel vypočul všetky reči ľudu a predniesol ich Pánovi. ²² A Pán povedal Samuelovi: „Vypočuj ich hlas a ustanov im kráľa!“ Tu Samuel povedal mužom Izraela: „Nech ide každý do svojho mesta!“

1Sam9

IX. Stretnutie Samuela a Šaula. - ¹ Bol istý bohatý Benjamíнец menom Kis, syn Abiela, syna Serora, syna Bechorata, syna Afíu, syna ktoréhosi Benjamínca. ² Ten mal syna menom Šaul, mladého a pekného, od neho krajšieho nebolo medzi synmi Izraela; od pleca nahor prevyšoval všetok ľud.

³ Šaulovmu otcovi Kisovi sa raz stratili oslice a Kis povedal svojmu synovi Šaulovi: „Nože vezmi si jedného zo sluhov, vyber sa a choď hľadať oslice!“ ⁴ Prešiel Efraimské pohorie, prešiel krajinu Salisa, a nenašli. Potom prešli kraj Salim, a nič; prešli kraj Jemini, a nenašli. ⁵ Keď prišli do krajiny Súf, povedal Šaul svojmu sluhovi, ktorý bol s ním: „Pod', vráťme sa, lebo môj otec bude mať namiesto oslíc starosť o nás.“ ⁶ On mu povedal: „Hľa v tomto meste je Boží muž. Je to muž vážený, všetko, čo povie, určite sa splní. Nože poďme ta, azda nám povie cestu, ktorou máme ísť.“ ⁷ Šaul odvetil svojmu sluhovi: „Ak pôjdeme, čože vezmeme tomu mužovi? Chlieb sa nám minul z kapsy a nemáme dar, ktorý by sme dali Božiemu mužovi. Čo máme pri sebe?“ ⁸ Sluha opäť odpovedal Šaulovi: „Hľa, mám po ruke strieborný polšekel, dám ho Božiemu mužovi, povie nám našu cestu.“ ⁹ (Kto sa predtým šiel v Izraeli dopytovať Boha, hovoril: „Poďme k vidcovi!“ Lebo kto sa dnes volá prorok, volal sa predtým videc.) ¹⁰ Tu povedal Šaul svojmu sluhovi: „Dobre hovoríš, poďme teda!“ A išli do mesta, v ktorom bol Boží muž. ¹¹ Keď vystupovali na výšinu mesta, stretli dievčatá, ktoré zostupovali po vodu, a opýtali sa ich: „Je tu videc?“ ¹² Ony im odpovedali: „Áno, je tu pred tebou, ale sa ponáhľaj, lebo dnes prišiel do mesta, pretože dnes bude na výšine obeta pre ľud.“ ¹³ Keď prídete do mesta, práve ho nájdete, skôr ako vystúpi na výšinu jest'. Lebo ľud nezačne jest', kým on nepríde; on požehná obetu, a potom začnú jest' pozvaní. Len choďte, lebo teraz ho nájdete!“ ¹⁴ Išli teda do mesta. A keď vošli do mesta, práve oproti nim vychádzal Samuel, zberal sa na výšinu.

¹⁵ Deň pred Šaulovým príchodom dal však pán Samuelovi toto videnie: ¹⁶ „Zajtra o tomto čase pošlem k tebe muža z Benjamínovej krajiny; jeho pomažeš za knieža nad mojím ľudom, Izraelom; on vyslobodí môj ľud z ruky Filištíncov, lebo som zhliadol na svoj ľud, veď ku mne preniklo ich volanie.“ ¹⁷ Keď Samuel uvidel Šaula, Pán mu oznámil: „Hľa, toto je muž, o ktorom som ti hovoril, on bude panovať nad mojím ľudom!“

¹⁸ Šaul pristúpil uprostred brány k Samuelovi a spýtal sa ho: „Povedz mi, prosím, kde je dom vidca?“ ¹⁹ Samuel odpovedal Saulovi: „Ja som videc; poď pred mnou hore na výšinu, dnes budete jest' so mnou. Ráno ťa odprevadím a oznámim ti všetko, čo máš na srdci.“ ²⁰ A pre oslice, ktoré sa pred tromi dňami stratili, sa netráp, lebo sa našli. Veď komuže patrí všetko, čo je v Izraeli cenné? Či nie tebe a celému domu tvojho otca?“ ²¹ Šaul odpovedal Samuelovi: „Či som ja nie z Benjamína, z najmenšieho izraelského kmeňa? A môj rod nie je najmenší z rodov Benjamínovho kmeňa? Nuž prečo si hovoril ku mne takto?“ ²² Vtedy Samuel pojal Šaula a jeho sluhu, zaviedol ich do siene a dal im miesto v čele pozvaných. Bolo ich zo tridsať mužov. ²³ Tu Samuel povedal kuchárovi: „Daj tú čiastku, ktorú som ti dal a o ktorej som ti povedal: Odlož ju u seba!“ ²⁴ Kuchár vzal stehno, doniesol ho a položil pred Šaula. A (Samuel) povedal: „Hľa, toto ostalo, polož si to pred seba a jedz, lebo je to odložené pre teba na túto chvíľu, keď som povolal ľud. A tak Šaul v ten deň jedol so Samuelom.“

²⁵ Potom zostúpil z výšiny do mesta a rozprával sa so Šaulom na streche. Samuel postlal Saulovi na streche a tam spal.

Samuel pomaže Šaula za kráľa. - ²⁶ Vstali, keď vychádzala ranná zora. Samuel zavolať Šaulovi na strechu: „Vstávaj, odprevaďm ťa!“ Šaul vstal a obaja, on i Samuel, vyšli von. ²⁷ A keď zišli na kraj mesta, povedal Samuel Šaulovi: „Povedz sluhovi, aby išiel napred, ty sa trochu zastav, chcem ti oznámiť Božie slovo.“

1Sam10

X. ¹ Nato vzal Samuel nádobu s olejom, vylial mu ho na hlavu, pobožkal ho a povedal: „Hľa, Pán ťa omazal za knieža nad svojím dedičstvom!“ ² Keď pôjdeš dnes odo mňa, pri hrobe Ráchel na rozhraní Benjamína stretnieš napoludnie dvoch mužov, ktorí ti povedia: „Našli sa oslice, ktoré si šiel hľadať. Lenže tvoj otec už nedbá o oslice, ale je ustarostený o vás a hovorí: Čo mám urobiť pre svojho syna?“ ³ Keď odtiaľ pôjdeš ďalej a prídeš k dubu Tábor, stretnieš troch mužov, ktorí budú vystupovať k Bohu do Betela. Jeden bude niešť tri kozľatá, druhý bude niešť tri pecne chleba a tretí ponesie mech vína. ⁴ Pozdravia ťa a dajú ti dva chleby; prijmi ich z ich ruky! ⁵ Potom pôjdeš k Božej Gabae, kde je posádka Filištíncov. Keď tam budeš vchádzať do mesta, naraziš na zástup prorokov, ktorí budú zostupovať z výšiny; pred nimi budú harfy, bubny, flauty a citary a oni budú vo vytržení. ⁶ Vtedy na teba zostúpi Pánov duch; budeš vo vytržení s nimi a zmeníš sa na inakšieho muža. ⁷ Keď sa ti všetky tieto znamenia splnia, rob, čoho budeš schopný, lebo Boh je s tebou. ⁸ Potom zostúpiš pred mnou do Galgaly a ja prídem k tebe priniesť celopaly a obetovať pokojné obety. Sedem dní budeš čakať, kým prídem k tebe a oznámim ti, čo máš robiť.“

Šaulov návrat domov. - ⁹ A keď sa obrátil a odchádzal od Samuela, Boh mu premenil srdce na inakšie a v ten deň sa splnili všetky tieto znamenia. ¹⁰ Prišli ta, do Gabay, a oproti mu šiel zástup prorokov. Vtedy naň vstúpil Boží duch a bol medzi nimi vo vytržení. ¹¹ Keď všetci tí, čo ho predtým poznali, videli, že je vo vytržení medzi prorokmi, hovorili si medzi sebou: „Čo sa stalo s Kisovým synom? Je aj Šaul medzi prorokmi?“ ¹² Ktorýsi z nich však odpovedal: „A ktože je ich otec?“ Preto sa stalo príslovím: „Je aj Šaul medzi prorokmi?“ ¹³ A keď vytrženie pominulo, išiel na výšinu.

¹⁴ Vtedy sa Šaulov strýc pýtal jeho a jeho sluhu: „Kdeže ste chodili?“ Odpovedali: „Hľadali sme oslice a keď sme videli, že ich niet, išli sme k Samuelovi.“ ¹⁵ Šaulov strýc povedal: „Nože mi porozprávajte, čo vám povedal Samuel!“ ¹⁶ Šaul odvetil svojmu strýcovi: „S istotou nám povedal, že sa oslice našli.“ Ale čo sa týka kráľovstva, o ktorom hovoril Samuel, mu nepovedal nič.

Volba kráľa v Masfe. - ¹⁷ Potom Samuel zvolal ľud k Pánovi do Masfy ¹⁸ a prehovoril k synom Izraela: „Toto hovorí Pán, Izraelov Boh: Ja som vyviedol Izrael z Egypta a vyslobodil som vás z ruky Egyptanov a z ruky všetkých kráľovstiev, ktoré vás utláčali. ¹⁹ Vy ste však dnes opovrhli svojím Bohom, ktorý vás vyslobodil z každého nešťastia a z každej úzkosti. A povedali ste: „Nie! Ale kráľa ustanov nad nami!“ Tak sa teraz postavte pred Pána podľa svojich kmeňov a svojich rodov!“ ²⁰ Tu Samuel predvolal všetky izraelské kmene a zachytil sa Benjamínov kmeň. ²¹ Potom predvolal Benjamínov kmeň podľa rodov a zachytil sa rod Metriho, až sa zachytil Kisov syn Šaul. Ale keď ho hľadali, nenašli ho. ²² Preto sa ešte spýtali Pána, či ten muž ešte príde. A Pán odpovedal: „Hľa, skrýva sa medzi batožinou.“ ²³ Bezali a doviedli ho odtiaľ. A keď sa postavil medzi ľud od pleca nahor prevyšoval všetok ľud. ²⁴ Vtedy Samuel povedal všetkému ľudu: „Pozrite, akého si Pán vyvolil! Ved' mu niet podobného v celom národe!“ Nato zajasal všetok ľud a volal: „Nech žije kráľ!“

²⁵ Potom Samuel rozpovedal ľudu kráľovské právo, napísal to do knihy a uložil pred Pánom. A Samuel prepustil všetok ľud, každého domov. ²⁶ Aj Šaul išiel domov do Gabay a

sprevádzal ho oddiel tých, ktorým sa Boh dotkol srdca. ²⁷ Ale beliálovi synovia hovorili: „Čože nám tento pomôže?“ Opovrhli ním a nedoniesli mu dary. On však akoby ani nepočul.

1Sam11

XI. Šaul porazí Amončanov. - ¹ Amončan Nachas vytiahol a obliehal Jábess v Galaáde. Tu všetci mužovia z Jábessu povedali Nachasovi: „Uzavri s nami zmluvu, budeme ti slúžiť!“ ² Amončan Nachas im odpovedal: „Tak s vami uzavriem zmluvu, že každému z vás vylúpim pravé oko a urobím to na potupu celého Izraela.“ ³ Starší z Jábessu mu hovorili: „Daj nám sedem dní, pošleme poslov do všetkých krajov Izraela a ak nebude nikoho, kto by nás zachránil, poddáme sa ti!“ ⁴ Poslovia potom išli do Šaulovej Gabay, rozpovedali vec tak, že to ľud počul, a všetok ľud pozdvihol hlas a plakal.

⁵ Vtom prichádzal z poľa Šaul, za volmi. Šaul sa opýtal: „Čo je ľudom, že plačú?“ A rozpovedali mu polozenie obyvateľov Jábessu. ⁶ Keď počul tie slová, vnikol doň Pánov duch a veľmi sa rozhneval. ⁷ Vzal záprah volov, rozsekal ich a po posloch rozposlal do všetkých krajov Izraela s odkazom: „Kto nepôjde za Šaulom a za Samuelom, toho dobytok pochodí takto!“ Vtedy na ľud padla Božia bázeň a vytiahli ako jeden muž. ⁸ V Bezeku ich spočítal: synov Izraela bolo trisťtisíc a mužov z Júdska tridsaťtisíc. ⁹ Poslom však, ktorí prišli, vraveli: „Takto povedzte obyvateľom galaádskeho Jábessu: Zajtra, keď sa rozohreje slnko, príde vám záchrana.“ Poslovia išli a ohlásili to obyvateľom Jábessu, ktorí sa potešili. ¹⁰ Vtedy obyvatelia Jábessu povedali: „Zajtra sa vám poddáme, urobte s nami, čo sa vám bude páčiť.“

¹¹ Nasledujúceho dňa rozdelil Šaul ľud na tri oddiely, za rannej stráže vnikli do tábora a kým sa rozhrial deň, Amončanov porazil. Zvyšky rozprášili tak, že dvaja z nich nezostali pokope.

¹² Vtedy hovoril ľud Samuelovi: „Ktorí sú to, čo vraveli: „Šaul má nad nami kraľovať?!“ Dajte tých chlapov, zabijeme ich!“ ¹³ Ale Šaul povedal: „Dnes nebude usmrtený nik, lebo dnes Pán zachránil Izrael.“ ¹⁴ Samuel povedal ľudu: „Poďte, pôjdeme do Galgaly a obnovíme tam kráľovstvo!“ ¹⁵ Všetok ľud išiel teda do Galgaly a tam, v Galgale, pred Pánovou tvárou ustanovili Šaula za kráľa. Obetovali tam niektoré obety a Šaul i všetci mužovia Izraela sa tam veľmi radovali.

1Sam12

XII. Samuel skladá sudcovský úrad. - ¹ Samuel povedal celému Izraelu: „Vidíte, že som počúval váš hlas vo všetkom, čo ste mi vraveli, a ustanovil som nad vami kráľa!“ ² A tak teraz kráľ kráča pred vami! Ja však som zostarel a ošedivel a moji synovia sú tu medzi vami! Ja som kráčal pred vami od svojej mladosti až po dnešný deň. ³ Hľa, tu som, vypovedajte proti mne pred Pánom a pred jeho pomazaným! Komu som vzal vola? Komu som vzal osla? Koho som utláčal? Koho som ubíjal? Z čej ruky som prijal úplatok a prižmúril som oči? Chcem vám nahradiť.“ ⁴ Odpovedali mu: „Neutláčal a neubíjal si nás, ani si z ničej ruky nič neprijal.“ ⁵ Povedal im: „Nech je Pán proti vám svedkom a nech je svedkom tohoto dňa jeho pomazaný, že ste nenašli nič v mojej ruke!“ Oni odpovedali: Nech je svedkom!“

⁶ Vtedy Samuel hovoril ľudu: „Ten Pán, ktorý vzbudil Mojžiša a Árona a ktorý vyviedol vašich otcov z Egypta. ⁷ Nuž postavte sa teraz, nech sa súdim s vami pred Pánom pre všetky Pánove dobrodenia, ktoré preukázal vám i vašim otcom!“ ⁸ Keď Jakub prišiel do Egypta, volali vaši otcovia k Pánovi. Nato Pán poslal Mojžiša a Árona, ktorí vyviedli vašich otcov z Egypta; potom ich usadil na tomto mieste. ⁹ Ale zabudli na Pána, svojho Boha, preto ich vydal do ruky Sisaru, vojvodu z Chasoru, do ruky Filištíncov a do ruky moabského kráľa, ktorí bojovali proti

nim. ¹⁰ Vtedy volali k Pánovi a vraveli: „Zhrešili sme, veď sme opustili Pána a slúžili sme bálom a aštartám. Vyslobod' nás teraz z ruky našich nepriateľov, budeme ti slúžiť!“ ¹¹ Nato Pán poslal Jerobála, Badana, Jefteho a Samuela, ktorí vás vyslobodili z ruky vašich okolitých nepriateľov, i mohli ste bývať v bezpečí. ¹² Keď ste však videli, že kráľ Amončanov Naás tiahne proti vám, hovorili ste mi: „Nie! Ale nech kraľuje nad nami kráľ“ - hoci vašim kráľom je Pán, váš Boh. ¹³ Teraz, hľa, tu je kráľ, ktorého ste si zvolili, ktorého ste si žiadali! Hľa, Pán postavil nad vami kráľa! ¹⁴ Ak sa budete báť Pána a budete mu slúžiť, ak budete počúvať na jeho hlas a nebudete strpčovať Pánovu tvár, budete aj vy, aj kráľ, ktorý nad vami panuje, nasledovať Pána. ¹⁵ Ale ak nebudete počúvať Pánov hlas a budete strpčovať Pánovu tvár, bude Pánova ruka proti vám (a proti vašim otcom).

¹⁶ Teraz sa však postavte a pozerajte sa na túto veľkú vec, ktorú Pán urobí pred vašimi očami! ¹⁷ Či nie je dnes deň žatvy pšenice? Budem volať k Pánovi a dá hromobitie a dážď. Tak sa dozviete a uvidíte, že je veľká vaša vina, ktorej ste sa dopustili pred Pánovými očami, keď ste si žiadali kráľa.“ ¹⁸ Vtedy Samuel volal k Pánovi a Pán dal v ten deň hromobitie a dážď. A všetok ľud sa veľmi bál Pána a Samuela. ¹⁹ A všetok ľud hovoril Samuelovi: „Modli sa za svojich sluhov k Pánovi, svojmu Bohu, aby sme nepomreli! Veď sme ku všetkým svojim hriechom pripojili vinu, že sme si žiadali kráľa!“

²⁰ Samuel odpovedal ľudu: „Nebojte sa! Vy ste popáchali všetko toto zlo, ale sa len neodďaľujte od Pána a slúžte Pánovi celým svojím srdcom! ²¹ A nevzdďaľujte sa za ničomnosťami, ktoré nepomôžu a nezachránia, pretože sú ničomnosťou! ²² Lebo Pán nezavrhnú svoj ľud pre svoje veľké meno, pretože sa Pánovi zaľúbilo urobiť vás veľkým národom. ²³ Aj odo mňa nech je ďaleko, žeby som sa prehrešil proti Pánovi a žeby som sa prestal za vás modliť! Ba budem vás učiť dobrej a pravej ceste. ²⁴ Len sa bojte Pána a slúžte mu verne celým svojím srdcom, veď vidíte, aké veľké veci urobil s vami! ²⁵ Ale ak budete páchať zlo, zahyniete aj vy, aj váš kráľ!“

Zavrhnutie Šaula 13 - 16

1Sam13

XIII. Šaulova nedôvera. - ¹ Uplynul rok, čo kraľoval Šaul, a keď druhý rok kraľoval nad Izraelom, ² vybral si tritisíc z Izraelitov: dvetisíc bolo so Šaulom v Machmase a na vrchu Betel a tisíc bolo s Jonatánom v Benjamínovej Gabae. Ostatok ľudu rozpustil, každého do jeho stanu. ³ Jonatán porazil posádku Filištíncov, ktorá bola v Gabae, a Filištínci sa o tom dopytali. Vtedy dal Šaul trúbiť na trubu v celej krajine a vyhlásil: „Nech čujú Hebrejci ⁴ a celý Izrael nech počuje toto: Šaul porazil posádku Filištíncov, ale sa aj stal Filištíncom odporným.“ Nato zvolali ľud k Šaulovi do Galgaly. ⁵ Filištínci sa zhromaždili do boja proti Izraelitom, tridsaťtisíc vozov a šesťtisíc jazdcov, ľudu však bolo počtom ako piesku na morskom brehu. Prišli a utáborili sa v Machmase, východne od Bethavenu. ⁶ Keď Izraeliti videli, že sú v úzkych, že ľud je ubitý, poschovávali sa (ľudia) do jaskýň, do dier, do skalných trhlín, do jám a do cisterien. ⁷ Dokonca prešli cez Jordán do Gadovej krajiny a do Galaádu. Šaul však bol ešte v Galgale a celý ľud sa triasol okolo neho.

⁸ I čakal sedem dní do času, ktorý určil Samuel. Ale Samuel neprichádzal do Galgaly, takže sa ľud od neho rozchodil. ⁹ Vtedy povedal Šaul: „Doneste mi celopal a pokojné obety!“ A obetoval celopal. ¹⁰ Keď dokončil obetovanie celopalu, prišiel Samuel a Šaul mu šiel v ústrety pozdraviť ho. ¹¹ Samuel povedal: „Čo si to urobil?“ Šaul odpovedal: „Lebo som videl, že sa ľud rozchodí odo mňa a ty si neprichádzal na určený čas, Filištínci sa však zhromaždili v Machmase. ¹² I myslel som: Teraz zostúpia Filištínci ku mne do Galgaly a Pánovu tvár som neudobril. Nuž osmelil som sa a obetoval som celopal.“ ¹³ Nato Samuel povedal Šaulovi: „Hlúpo si konal, nezachoval si príkaz Pána, svojho Boha, ktorý ti dal. Teraz by bol Pán na

večnosť upevnil tvoje kráľovstvo nad Izraelom. ¹⁴ Takto však tvoje kráľovstvo trvať nebude. Pán si vyhládal muža podľa svojho srdca a ustanovil ho za knieža nad svojím ľudom, lebo si nezachoval čo ti prikázal Pán.“ ¹⁵ Potom Samuel vstal a odišiel z Galgaly do Benjamínovej Gabay. Ostatok ľudu išiel za Šaulom z Galgaly do Benjamínovej Gabay v ústrety bojujúcemu ľudu. A Šaul spočítal ľud, ktorý sa nachádzal pri ňom, okolo šesťsto mužov.

Vojna s Filištíncami. - ¹⁶ Šaul, jeho syn Jonatán a ľud, ktorý bol s nimi, zdržovali sa v Benjamínovej Gabae, Filištínci táborili v Machmase. ¹⁷ Vtedy vyrazili z tábora Filištíncov koristníci v troch oddieloch. Jeden oddiel udrel smerom na Ofru do kraja Šual, ¹⁸ jeden oddiel udrel smerom na Bethoron a jeden oddiel udrel smerom k hranici, ktorá hľadá ponad údolie Seboim na rovinu.

¹⁹ Kováča však nebolo v celej Izraelskej krajine. Filištínci si totiž povedali: „Aby si Hebrejci neurobili meče alebo kopije.“ ²⁰ Celý Izrael musel chodiť k Filištíncom, keď si niekto chcel naoštriť pluh, motyku, sekeru, alebo kosu. ²¹ Pilník slúžil na brúsenie ostria motýk, trojzubých vidiel, sekier a sochorov, ²² takže v deň bitky sa nenašiel meč ani kopija v ruke celého ľudu, ktorý bol so Šaulom a Jonatánom. Našiel sa len u Šaula a jeho syna Jonatána.

²³ Posádka Filištíncov vyrazila k machmaskému prechodu.

1Sam14

XIV. ¹ Ktorýsi deň povedal Šaulov syn Jonatán svojmu zbrojnošovi: „Nože, prejdime k posádke Filištíncov, ktorá je na druhej strane!“ Svojmu otcovi to však neoznámil. ² Šaul sa zdržoval na okraji Gabay pod granátovou jabľonou, ktorá bola v Magrone. Ľudí, ktorí boli s ním, bolo okolo šesťsto mužov. ³ Achiáš, syn Ichabodovho brata Achitoba, ktorý bol synom Finésa, Héliho syna, Pánovho kňaza v Šíle, nosil efód. - Ľud však nevedel, že Jonatán odišiel. ⁴ Vprostred prechodu, cez ktorý sa Jonatán usiloval prejsť k posádke Filištíncov, bol z jednej i druhej strany skalný výbežok, jeden sa volal Bóses (lesklý), druhý Séne (pichľavý). ⁵ Jeden výbežok bol na sever oproti Machmasu, druhý na juh oproti Gabae.

⁶ Jonatán povedal chlapcovi, svojmu zbrojnošovi: „Nože, prejdime k posádke tých neobrezancov, azda Pán urobí (niečo) v náš prospech. Veď Pánovi nič neprekáža zachrániť pomocou veľkého alebo nepatrného počtu!“ ⁷ Zbrojnoš mu odpovedal: „Urob, čokoľvek je v tvojom srdci! Rozhodni sa a ja som s tebou, ako si len praješ!“ ⁸ Jonatán vravel: „Prejdime tamto k tým chlapom a ukážeme sa im.“ ⁹ Ak nám povedia: „Stojte, kým neprídeme k vám!“, ostaneme stáť a nepôjdeme k nim. ¹⁰ Ale ak nám povedia: „Poďte!“ pôjdeme, lebo nám ich Pán vydal do rúk. Toto nám bude znamením. ¹¹ Vtom sa obaja ukázali posádke Filištíncov. Filištínci vraveli: „Aha, Hebrejci vychádzajú z dier, do ktorých sa poschovávali!“ ¹² A mužovia posádky hovorili Jonatánovi a jeho zbrojnošovi: „Poďte k nám, voľačo vám porozprávame!“ Nato Jonatán povedal svojmu zbrojnošovi: „Poď za mnou, lebo ich Pán vydal do ruky Izraela!“ ¹³ Jonatán sa teda škriabal nahor rukami a nohami a jeho zbrojnoš za ním. I padali pred Jonatánom a jeho zbrojnoš ich za ním zabíjal. ¹⁴ Prvá porážka, ktorú zapríčinil Jonatán a jeho zbrojnoš, čítala okolo dvadsať mužov, asi na pol jutre oráčiny.

¹⁵ I rozšíril sa zmätok v tábore, na poli a v celom ľude. Posádka a koristníci sa tiež triasli, lebo sa chvela zem; to bol strach Boží. ¹⁶ Keď sa Šaulove hliadky pozreli do Benjamínovej Gabay, tábor sa vlnil sem i tam. ¹⁷ Vtedy Šaul povedal ľudu, ktorý bol s ním: „Spočítajte a zistite, kto odišiel spomedzi nás!“ Spočítali a hľa, nebolo Jonatána a jeho zbrojnoša! ¹⁸ Vtedy Šaul povedal Achiášovi: „Prines Božiu archu!“ Božia archa bola totiž v ten deň pri synoch Izraela. ¹⁹ A kým Šaul hovoril s veľkňazom, zmätok, ktorý bol v tábore Filištíncov, rozrastal sa čoraz viac. Vtedy povedal Šaul veľkňazovi: „Stiahni ruku späť!“ ²⁰ Tu sa Šaul a všetok ľud, ktorý bol s ním, zhromaždil, došli až k bitke a hľa, meče mali obrátené vzájomne proti sebe vo veľmi veľkom zmätku! ²¹ Aj Hebrejci, ktorí dávnejšie boli s Filištíncami a ktorí s nimi tiahli do

poľa, sa obrátili a chceli byť s Izraelitmi, ktorí boli so Šaulom a Jonatánom.²² Aj všetci izraelskí muži, čo boli schovaní v Elraimskom pohorí, počuli, že sa Filištínci dali na útek, a zapojili sa do boja proti nim.²³ Tak Pán zachránil v ten deň Izrael. Boj sa však preniesol až k Bethavenu.²⁴ V ten deň boli muži Izraela unavení, lebo Šaul zaprisahal ľud slovami: „Nech je prekliaty muž, ktorý by požil jedlo do večera, kým sa nevypomstí na svojich nepriateľoch!“ Preto nik z ľudu neokúsil jedla.²⁵ Tu prišiel všetok ľud k plástom; na poli bol med.²⁶ Keď ľud došiel k plástom, tie pretekali medom, ale nebolo nikoho, kto by bol ruku zdvihol k ústam, lebo ľud sa bál prísahy.²⁷ Lenže Jonatán nepočul, keď jeho otec zaprisahal ľud, preto vystrel koniec palice, ktorú mal v ruke, namočil ju do medového plásta, potom si obrátil ruku k ústam a rozsvietili sa mu oči.²⁸ Ktosi z ľudu ho však oslovil: „Tvoj otec prísne zaprisahal ľud slovami: Nech je prekliaty muž, ktorý dnes požije pokrm.“ Ľud však bol unavený.²⁹ Jonatán odpovedal: „Môj otec vrhá krajinu do nešťastia, pozrite, rozsvietili sa mi oči, hoci som požil len trochu tohto medu.“³⁰ O koľko viac, keby bol ľud dnes jedol z koristi svojich nepriateľov, ktorú našiel; nebola by teraz porážka Filištíncov väčšia?“

³¹ V ten deň teda porazili Filištíncov od Machmasu po Ajalon. Ale ľud sa veľmi unavil. Preto sa ľud vrhol na korisť, zajali ovce, hovädá a teľce, zabíjali ich na zemi a ľud jedol aj s krvou.³³ Oznamovali to Šaulovi: „Hľa, ľud hreší proti Pánovi, lebo je s krvou!“ I povedal: „Zhrešili ste! Príďte teraz ku mne veľký kameň!“³⁴ Potom Šaul povedal: „Zamiešajte sa medzi ľud a povedzte im: Privedte si každý ku mne svojho vola a svoju ovcu, zabíjajte na tomto (kameni) a tak jedzte! Nehrešte proti Pánovi, že jete s krvou!“ A všetok ľud privádzal, každý vola, ktorého mal poruke, a zabíjali tam až do noci. Šaul však postavil Pánovi oltár. To bol prvý oltár, ktorý postavil Pánovi.

³⁶ Potom Šaul povedal: „Poďme za Filištíncami v noci a spustošme ich, kým zasvitne ráno, aby z nich nezostal nik!“ Odpovedali: „Urob všetko, čo sa ti páči!“ Veľkňaz však povedal: „Pristúpme sem, k Bohu!“³⁷ A Šaul sa radil Boha: „Mám prenasledovať Filištíncov? Vydáš ich do ruky Izraela?“ Ale v ten deň mu nedal odpoveď.³⁸ Vtedy vravel Šaul: „Priblížte sa sem všetci pohlavári ľudu, skúmajte a pozrite sa, kto spáchal dnes tento hriech!“³⁹ Lebo na život Pána, záchrancu Izraela, ak sa to stalo hoci aj pre môjho syna Jonatána, určite zomrie.“ A z celého ľudu mu nik neodpovedal.⁴⁰ Nato vravel celému ľudu: „Vy buďte na jednej strane, ja však a môj syn Jonatán budeme na strane druhej.“ Ľud odpovedal Šaulovi: „Urob, čo sa ti páči!“⁴¹ A Šaul hovoril Pánovi: „Bože Izraela, zjednaj právo!“ I zachytil sa Jonatán a Šaul, ľud však vyviazol.⁴² Nato povedal Šaul: „Žrebujte medzi mnou a mojím synom Jonatánom!“ A zachytil sa Jonatán.

⁴³ Šaul sa spýtal Jonatána: „Povedz mi, čo si urobil!“ Jonatán mu povedal: „Na konci palice, ktorú mám v ruke, okúsil som trochu medu. Tu som, nech zomriem!“⁴⁴ Šaul povedal: „Toto nech mi urobí Pán a toto nech mi dodá! Veru umrieš, Jonatán!“⁴⁵ Ale ľud hovoril: „Nuž Jonatán má zomrieť, ktorý získal Izraelu toto veľké víťazstvo? Ani zďaleka! Ako žije Pán, ani vlások mu nepadne z hlavy na zem! Veď toto urobil dnes s Božou pomocou!“ A tak ľud vyslobodil Jonatána a nezomrel.⁴⁶ A Šaul odišiel bez prenasledovania Filištíncov, takže sa Filištínci vrátili domov.

⁴⁷ Keď sa Šaul ujal kráľovstva nad Izraelom, bojoval proti všetkým jeho okolitým nepriateľom, proti Moabu, proti Amončanom, proti Edomčanom, proti kráľom Soby a proti Filištíncom. A víťazil nad všetkými, proti ktorým sa obrátil.⁴⁸ Konal udatne, porazil Amalekitov a vyslobodil Izrael z ruky jeho ničiteľov.

⁴⁹ Šaulovi synovia boli Jonatán, Ješui a Melchisua. Mená jeho dvoch dcér boli: meno staršej Merob a meno mladšej Michol.⁵⁰ A meno Šaulovej manželky Achinoam, dcéra Achimása. Meno jeho vojvodu bolo Abner, syn Néra, Šaulovho strýca.⁵¹ Kis bol Šaulovým otcom a Nér, Abnerov otec, bol synom Abiela.

⁵² Vojna proti Filištíncom bola prudká po celý Šaulov život. Ktoréhokoľvek mocného a udatného muža Šaul zbadal, pritiahol ho k sebe.

XV. *Vojna proti Amalekitom.* - ¹ Samuel hovoril Šaulovi: „Mňa poslal Pán, aby som ťa pomazal za kráľa nad jeho ľudom, nad Izraelom. Nuž počúvaj teraz hlas Pánových slov. ² Toto hovorí Pán zástupcov: Chcem potrestať to, čo urobil Amalek Izraelu, že sa mu postavil do cesty, keď vystupoval z Egypta. ³ Teraz choď a poraz Amaleka. Daj do klatby všetko, čo má, nezľutuj sa nad ním a usmrť mužov i ženy, nemluvňatá i dojčatá, voly i ovce, ťavy i osly!“ ⁴ Šaul zvolal ľud a spočítal ho v Telaime: dvestotísíc pešiakov a desaťtisíc mužov z Júdska. ⁵ Potom išiel Šaul proti mestu Amalekitov a postavil sa v doline na postriežku. ⁶ Kinejcom však Šaul povedal: „Odtiahnite a vzdialte sa spomedzi Amalekitov, aby som vás nezmietol s nimi! Veď vy ste preukázali milosť synom Izraela, keď vystupovali z Egypta!“ Nato sa Kinejci vzdialili spomedzi Amalekitov. ⁷ A Šaul porazil Amalekitov od Hevily až po Súr, ktorý je východne od Egypta. ⁸ Kráľa Amalekitov Agaga chytil živého, na všetkom ľude však vyplnil klatbu ostrým mečom. ⁹ Šaul a ľud ušetril Agaga aj to, čo bolo v stáde a čriede najlepšie, aj najtučnejšie baránky a všetko, čo bolo cenné; nechceli na tom vyplniť klatbu. Vyplnili však klatbu na všetkom, čo bolo podlé a biedne.

¹⁰ Preto Pán hovoril Samuelovi: ¹¹ „Ľutujem, že som Šaula ustanovil za kráľa, lebo odstúpil odo mňa a nesplnil moje slová.“ Samuel sa rozmrzel a volal k Pánovi celú noc. ¹² Včasráno sa však Samuel vybral za Šaulom. Tu Samuelovi oznámili: „Šaul išiel do Karmelu a postavil si pomník. Potom sa obrátil a prešiel dolu do Galgaly.“ ¹³ Keď Samuel prišiel k Šaulovi, Šaul mu povedal: „Nech ťa požehná Pán. Splnil som Pánovo slovo.“ ¹⁴ Samuel však povedal: „A čo znamená bláchanie oviec, ktoré mi zneje v ušiach, a ručanie hoviad, ktoré počujem?“ ¹⁵ Šaul odpovedal: „Od Amalekitov to doniesli, lebo ľud ušetril, čo bolo v stáde a čriede najlepšie, aby to obetoval Pánovi, tvojmu Bohu. Na ostatnom sme splnili klatbu.“ ¹⁶ Nato Samuel povedal Šaulovi: „Nechaj to! Oznámim ti, čo mi hovoril Pán tejto noci.“ Povedal mu: „Hovor! ¹⁷ A Samuel hovoril: „Nie si hlavou izraelských kmeňov, hoci si vo vlastných očiach malý? Pán ťa pomazal za kráľa nad Izraelom. ¹⁸ Pán ťa vypravil na cestu a povedal: „Choď, splň klatbu na hriešnikoch, na Amalekitoch, a bojuj proti nim, kým ich nezničíš.“ ¹⁹ Nuž prečo si nepočúval Pánov hlas, ale vrhol si sa na korisť a urobil si čo sa Pánovi nepáči?“ ²⁰ Šaul odpovedal Samuelovi: „Ba, počúval som Pánov hlas a šiel som cestou, po ktorej ma poslal Pán: Agaga, kráľa Amalekitov, som priviedol, ale na Amalekitoch som splnil klatbu. ²¹ Ľud však vzal z koristi ovce a dobytok, prvotiny z toho, čo bolo dané do klatby, aby to v Galgale obetoval Pánovi.“ ²² Samuel odpovedal: „Azda sa Pánovi páčia celopaly a obety tak, ako poslušnosť Pánovmu hlasu? Veď poslušnosť je lepšia než obeta a poddanosť lepšia ako tuk baranov! ²³ Lebo odbojnosť je (ako) hriech čarodejníctva, svojvoľnosť je (ako) hriech modlárstva. Pretože si pohrdol Pánovým slovom, zavrhnú ťa, nebudeš kráľom!“

²⁴ Šaul povedal Samuelovi: „Zhrešil som, lebo som prestúpil Pánov príkaz a tvoje slová, keď som sa bál ľudu a počúval som na ich hlas. ²⁵ Teraz však odpusť, prosím, môj hriech a vráť sa so mnou, chcem sa klaňať Pánovi.“ ²⁶ Ale Samuel odpovedal Šaulovi: „Nevrátim sa s tebou. Pretože si pohrdol Pánovým slovom, Pán ťa zavrhol, aby si nebol kráľom nad Izraelom.“ ²⁷ Keď sa Samuel obrátil na odchod, on chytil okraj jeho plášťa a ten sa odtrhol. ²⁸ A Samuel mu povedal: „Pán dnes odtrhol od teba kráľovstvo Izraela a dal ho tvojmu blížnemu, ktorý je lepší ako ty. ²⁹ A Pevný Izraela neluhá a neľutuje, on nie je človek, aby ľutoval.“ ³⁰ Povedal: „Zhrešil som. Ale teraz ma ucti pred staršími môjho ľudu a pred Izraelom a vráť sa so mnou, budem sa klaňať Pánovi, tvojmu Bohu.“ ³¹ Samuel sa teda vrátil za Šaulom a Šaul sa klaňal Pánovi.

³² Potom hovoril Samuel: „Privedte ku mne Agaga, kráľa Amalekitov!“ Agag prišiel k nemu a chvel sa. Agag povedal: „Aká trpká je smrť!“ ³³ Samuel však vravel: „Ako tvoj meč

robit ženy bezdetnými, tak bude medzi ženami bezdetná tvoja matka.“ A Samuel Agaga rozsekal pred Pánom v Galgale.

³⁴ Potom šiel Samuel do Rámy, Šaul však išiel do svojho domova, do Šaulovej Gabay. A Samuel už nikdy nevidel Šaula až do dňa svojej smrti. Ale Samuel žiaľil za Šaulom, lebo Pán oľutoval, že Šaula ustanovil za kráľa nad Izraelom.

Šaul a Dávid 16 - 31

1Sam16

XVI. Pomazanie Dávida za kráľa. - ¹ Pán povedal Samuelovi: „Dokedy ty budeš žiaľiť za Šaulom, hoci som ho ja zavrhol, aby nebol kráľom nad Izraelom? Naplň si roh olejom a choď! Posielam ťa k Betlehemčanovi Izaimu, lebo som si spomedzi jeho synov vyhlíadol kráľa.“ ² Samuel odpovedal: „Akože pôjdem? Keď to počuje Šaul, zabije ma.“ Pán povedal: „Vezmi si jalovicu zo stáda a povedz: „Prišiel som obetovať Pánovi.“ ³ Izaiho zavolaš na obeť a ja ti potom dám vedieť, čo máš robiť: pomažeš mi toho, ktorého ti označím.“ ⁴ Samuel urobil, čo mu rozkázal Pán, a išiel do Betlehema, kde mu starší mesta s obavami išli naproti a pýtali sa: „Je tvoj príchod pokojný?“ ⁵ Odpovedal: „Pokojný! Prišiel som obetovať Pánovi. Posväťte sa, pôjdete so mnou na obeť!“ Potom posvätil Izaiho a jeho synov a pozval ich na obeť.

⁶ Keď vkročil, videl Eliába a povedal si: „Isteže stojí pred Pánom jeho pomazaný.“ ⁷ Ale Pán povedal Samuelovi: „Nehľad' na jeho výzor a na výšku jeho postavy, lebo ho nepokladám za súceho. Veď (Pán nehľadí), ako hľadí človek. Lebo človek hľadí na výzor, ale Pán hľadí na srdce.“ ⁸ Nato Izai zavolať Abinadaba a priviedol ho pred Samuela. Ale povedal: „Ani tohto si nevyvolil Pán.“ ⁹ Izai priviedol Sarnu, ale povedal: „Ani toho si nevyvolil Pán.“ ¹⁰ Potom Izai priviedol pred Samuela svojich sedem synov, ale Samuel povedal: „Pán si nevyvolil z týchto.“ ¹¹ Samuel sa spýtal Izaiho: „Sú to všetci mladíci?“ Odpovedal: „Ešte chýba najmenší, ten pasie ovce.“ Samuel povedal Izaimu: „Pošli poň a daj ho doviesť sem, lebo si nezasadneme, kým nepríde sem.“ ¹² Poslal poň a dal ho priviesť. Bol ryšavý, mal krásne oči a peknú postavu. A Pán povedal: „Vstaň, pomaž ho, lebo to je on!“ ¹³ Nato Samuel vzal roh s olejom a pomazal ho uprostred jeho bratov. A od toho dňa pôsobil na Dávida Pánov duch. Samuel potom vstal a odišiel do Rámy.

Príchod Dávida na kráľovský dvor. - ¹⁴ Od Šaula však Pánov duch odstúpil a trápil ho zlý duch od Pána. ¹⁵ Vtedy vraveli Šaulovi jeho sluhovia: „Hľa, trápi ťa zlý duch od Pána.“ ¹⁶ Nech rozkáže náš pán a sluhovia, ktorí sú pred tebou, vyhľadajú ti muža, ktorý vie hrať na citare. Keď bude na tebe zlý duch od Pána, bude jeho ruka vyhrávať a ulaví sa ti.“ ¹⁷ Šaul povedal svojim sluhom: „Vyhľadajte mi muža, ktorý vie dobre hrať a prived' ho ku mne!“ ¹⁸ Ktorýsi zo sluhov povedal: „Poznám jedného zo synov Betlehemčana Izaiho, ktorý vie hrať. Je to mocný hrdina, bojovník, vyzná sa v reči, má postavu a Pán je s ním.“ ¹⁹ I poslal Šaul k Izaimu poslov s odkazom: „Pošli ku mne svojho syna Dávida, ktorý je pri ovciach!“ ²⁰ On naložil na osla chlieb, mech vína, jedno kozliatko a po svojom synovi Dávidovi to poslal Šaulovi. ²¹ Tak prišiel Dávid k Šaulovi a stal sa jeho sluhom. On si ho veľmi obľúbil a stal sa mu zbrojnošom. ²² A Šaul poslal Izaimu odkaz: „Nech ostane Dávid v mojej službe, lebo našiel milosť v mojich očiach!“ ²³ A keď prišiel na Šaula duch od Pána, vzal Dávid do ruky citaru a hral. Šaulovi sa ulavilo a bolo mu lepšie, zlý duch od neho odstúpil.

1Sam17

XVII. Dávid a Goliáš. - ¹ Filištínci zhromaždili vojsko na boj, zoskupili sa v Sochu, ktoré je v Júdskej, a táborili medzi Sochom a Azekou v Efes Dammim. ² Šaul a izraelskí mužovia sa

zhromaždili a táborili v Terebintovom údolí a zriadili sa do boja proti Filištíncom. ³ Filištínci stáli na návrší z tejto a Izraeliti na návrší z tamtej strany; medzi nimi bolo údolie.

⁴ Tu z tábora Filištíncov vystúpil muž, prostredník, menom Goliáš z Gétu. Bol vysoký šesť lakt'ov a jednu piad'. ⁵ Na hlave mal kovovú prilbu, oblečený bol do šupinatého panciera. Váha panciera bola päťtisíc šeklov kovu. ⁶ Na nohách mal kovové holene, na pleci kovový oštep. ⁷ Rukoväť jeho kopije bola ako návoj, ostrie jeho kopije vážilo šesťsto šeklov železa. Pred ním kráčal jeho štítonoš.

⁸ Zastal si a volal na izraelské šíky: „Prečo nastupujete do boja? Či som ja nie Filištíнец a vy Šaulovi sluhovia? Vyberte si muža a nech zostúpi ku mne! ⁹ Ak bude vládäť bojovať so mnou a porazí ma, budeme vašimi sluhami, ale ak ho premôžem a porazím ja, budete vy našimi sluhami a budete nám slúžiť.“ ¹⁰ Potom Filištíнец povedal: „Dnes som sa posmieval izraelským šíkom! Dajte mi muža, nech spolu bojujeme!“ ¹¹ Keď Šaul a celý Izrael počul tieto slová Filištínca, naľakali sa a veľmi sa báli.

¹² Dávid však bol synom toho Efratejca z júdskeho Betlehema, ktorý sa volal Izai a mal osem synov. V Šaulových dňoch bol už starcom medzi mužmi. ¹³ Traja najstarší Izaiho synovia išli za Šaulom do boja. Mená jeho troch synov, ktorí išli do boja, boli: prvorodený Eliáb, druhý Abinadab a tretí Sama. Dávid bol najmladší. Traja najstarší išli teda za Šaulom. ¹⁵ Dávid odchádzal od Šaula do Betlehema pásť ovce svojho otca.

¹⁶ A Filištíнец sa približoval ráno i večer a staval sa štyridsať dní.

¹⁷ Vtedy povedal Izai svojmu synovi Dávidovi: „Vezmi svojim bratom efu týchto pražených zŕn a týchto desať chlebov a bež za svojimi bratmi do tábora! ¹⁸ A týchto desať hrudiek syra vezmi plukovníkovi! Svojich bratov navštív s pozdravom a dones ich žold! ¹⁹ Šaul, oni, aj všetci izraelskí mužovia sú v Terebintovom údolí v boji s Filištíncami.“ ²⁰ Dávid včasráno vstal, ovce zveril pastierovi, vybral sa a šiel, ako mu kázal Izai. Keď došiel k vozatajstvu, vojsko, ktoré išlo do šíku, prepuklo v bojový výkrik. ²¹ Nastúpili Izraeliti aj Filištínci, šík proti šíku.

Dávid zložil svoju batožinu do rúk strážcu batožiny, potom bežal do šíku a spýtal sa svojich bratov, či sa majú dobre. ²³ Ako sa s nimi zhováral, vystúpil zo šíku Filištíncov muž, prostredník, Filištíнец Goliáš z Gétu a hovoril ako obvykle. A Dávid to počul. ²⁴ Keď Izraeliti uvideli toho muža, všetci utekali pred ním a veľmi sa báli. ²⁵ Akýsi Izraelita hovoril: „Vidíte toho muža, čo vystupuje? Prichádza hanobiť Izrael. Muža ktorý ho porazí, urobí kráľ veľmi bohatým, dá mu svoju dcéru a dom jeho otca oslobodí v Izraeli od dane.“ ²⁶ Nato sa Dávid pýtal mužov, ktorí stáli vedľa neho: „Čo môže čakať muž, ktorý porazí toho Filištínca a sníme hanbu z Izraela? Ved' ktože je tento neobrezaný Filištíнец, že hanobí šíky živého Boha!“ ²⁷ A ľudia mu povedali to isté: To a to dostane muž, ktorý ho porazí. ²⁸ Keď počul jeho najstarší brat Eliáb, ako sa zhovára s mužmi, Eliáb sa nahneval na Dávda a povedal: „Načo si prišiel a komu si zveril tých niekoľko oviec na pastve? Ja poznám tvoju namyslenosť a zlobu tvojho srdca, že si prišiel, aby si videl vojnu.“ ²⁹ Dávid odpovedal: „Nuž čože som urobil? Či sú to nie iba reči?“ ³⁰ Obrátil sa od neho k inému a opýtal sa to isté a ľudia mu odpovedali ako prv.

Dávid u Šaula. - ³¹ I rozchýrili sa reči, ktoré hovoril Dávid, oznámili ich Šaulovi a on si ho dal priviesť. ³² Dávid hovoril Šaulovi: „Nech neklesá srdce nikomu pre neho! Tvoj sluha pôjde a bude bojovať s tým Filištíncom.“ ³³ Šaul povedal Dávidovi: „Nemôžeš ísť proti tomu Filištíncovi a bojovať s ním. Ved' si chlapec, on však bojovník od mladi!“ ³⁴ Ale Dávid vrazil Šaulovi: „Tvoj sluha bol u svojho otca pastierom oviec. A keď prišiel lev (alebo medveď a uchytil ovcu zo stáda, ³⁵ vykročil som za ním, zrazil som ho a vytrhol som mu z pyska. Ak sa však postavil proti mne, chytil som ho za bradu, zrazil som ho a usmrtil.“ ³⁶ Aj leva, aj medveďa zrazil tvoj sluha a tento neobrezaný Filištíнец bude ako jeden z nich, lebo hanobil šíky živého Boha.“ ³⁷ Dávid hovoril ešte: „Pán, ktorý ma vytrhol z moci leva a z moci medveďa, on ma vyslobodí aj z moci tohoto Filištínca.“ Nato Šaul povedal Dávidovi: „Chod' a Pán nech je s tebou!“

Dávid premôže Goliáša. - ³⁸ Potom Šaul obliekol Dávida do svojho odevu, dal mu kovovú prilbu na hlavu a obliekol ho do panciera. ³⁹ Na odev si Dávid opásal jeho meč a pokúsil sa chodiť, lebo nebol navyknutý. Tu Dávid povedal Šaulovi: „Nevládzem v tomto chodiť, lebo nie som navyknutý.“ A Dávid zvliekol tie veci zo seba, ⁴⁰ vzal si do ruky svoju palicu, z potoka si vybral päť hladkých kameňov, vložil si ich do pastierskej kapsy, ktorá mu slúžila za tulec, a sa svojím prakom v ruke sa približoval k Filištíncovi. ⁴¹ Filištínek sa stále blížil k Dávidovi a jeho štítonoš išiel pred ním.

⁴² Keď sa Filištínek pozrel a uvidel Dávida, pohrdol ním, lebo bol chlapec, ryšavý, pekného výzoru. ⁴³ A Filištínek hovoril Dávidovi: „Čo som pes, že ideš proti mne s palicou?“ A preklínal Dávida svojimi bohmi. ⁴⁴ Potom povedal Filištínek Dávidovi: „Poď ku mne a dám tvoje telo nebeským vtákom a poľnej zveri!“ ⁴⁵ Ale Dávid odpovedal Filištíncovi: „Ty ideš proti mne s mečom, kopijou a oštepom, ja však idem proti tebe v mene Pána zástupov, Boha izraelských šikov, ktorého si hanobil.“ ⁴⁶ Dnešného dňa ťa Pán vydá do mojej ruky, zrazím ťa, odtnem ti hlavu a mŕtvolý tábora Filištíncov dám dnes nebeským vtákom a zemskej zveri a dozvie sa celá zem, že Izrael má Boha. ⁴⁷ A dozvie sa celý tento zástup, že Pán nevyslobodzuje pomocou meča a kopije. Veď vojna patrí Pánovi a vydá vás do našich rúk!“

⁴⁸ Tu sa Filištínek pohl, vykročil a blížil sa k Dávidovi. Dávid však rýchlo bežal oproti šíku v ústrety Filištíncovi. ⁴⁹ Potom Dávid siahol rukou do kapsy, vytiahol z nej kameň, praštil a zasiahol Filištínca do čela. Kameň mu vnikol do čela, takže padol tvárou na zem. ⁵⁰ Tak premohol Dávid Filištínca prakom a kameňom, zrazil Filištínca a usmrtil ho, hoci Dávid nemal v ruke meč. ⁵¹ Dávid utekal, stal si k Filištíncovi, chytil jeho meč, vytasil ho z pošvy a usmrtil ho - odťal mu hlavu. Keď Filištínci videli, že ich hrdina je mŕtvy, utiekli. ⁵² Nato sa izraelskí a júdske mužovia zobrali a s pokrikom prenasledovali Filištíncov až do Gétu a až po brány Akaronu. Pozabíjaní Filištínci ležali na ceste od Saraimu až po Gét a Akaron. ⁵³ Keď sa Izraeliti vrátili z prenasledovania Filištíncov, vyplienili ich tábor. ⁵⁴ Dávid vzal Filištíncovu hlavu a zanesol ju do Jeruzalema, jeho výzbroj však uložil vo svojom stane.

Dávid sa zoznámí s Jonatánom. - ⁵⁵ Keď Šaul videl Dávida kráčať proti Filištíncovi, spýtal sa vojvodu Abnera: „Abner, či syn je tento chlapec?“ Abner odpovedal: „Ako žiješ, kráľ, neviem!“ ⁵⁶ Kráľ povedal: „Dozvedaj sa ty, či syn je ten mladík!“ ⁵⁷ A keď sa Dávid po porážke Filištínca vrátil, zachytil ho Abner a priviedol ho pred Šaula. Filištíncovu hlavu mal v ruke. ⁵⁸ A Šaul sa ho opýtal: „Či syn si, chlapče?“ Dávid odpovedal: „Syn tvojho sluhy, Betlehemčana Izaiho.“

1Sam18

XVIII. ¹ A keď dokončil svoj rozhovor so Šaulom, Jonatánova duša sa privinula k Dávidovej duši a Jonatán ho miloval ako seba samého. ² V ten deň ho Šaul pojal sebou a nedovolil mu vrátiť sa do domu jeho otca. ³ Jonatán uzavrel s Dávidom zmluvu, lebo ho miloval ako seba samého. ⁴ I vyzliekol si Jonatán plášť, ktorý mal na sebe, a dal ho Dávidovi; aj svoj výstroj, aj svoj meč, aj svoju kušu, aj svoj opasok. ⁵ A Dávid úspešne vykonal všetko, čo mu Šaul zveril, preto ho Šaul postavil nad bojovníkov. A bol obľúbený u ľudu aj u Šaulovho služobníctva.

Šaul sa obráti proti Dávidovi. - ⁶ Ale keď vchádzali, keď sa Dávid vracal po porážke Filištínca, vychádzali ženy zo všetkých izraelských miest so spevom a tancom v ústrety kráľovi Šaulovi, s bubnami, plesaním a harfami. ⁷ A natešené ženy nôtili a hovorili:

„Porazil Šaul svojich tisíc,
ale Dávid svojich desaťtisíc.“

⁸ Vtedy sa Šaul veľmi nahneval a nepáčila sa mu táto reč. Vravel: „Dávidovi dali desaťtisíc a mne dali takých tisíc. Už mu chýba len kráľovstvo.“⁹ A od toho dňa Šaul na Dávida zazeral.

¹⁰ Na druhý deň zlý duch od Boha tak napadol Šaula, že zúril v dome. Dávid hral rukou na citare ako každý deň. Šaul mal v ruke kopiju. ¹¹ Vtom Šaul vrhol kopiju a pomyslel si: „Priklincujem Dávida k múru.“ Ale Dávid sa mu dva razy uhol. ¹² A Šaul sa bál Dávida, lebo s ním bol Pán, od Šaula sa však vzdialil. ¹³ Preto ho Šaul dal od seba preč a urobil ho plukovníkom; i vychádzal a prichádzal na čele ľudu. ¹⁴ V každom svojom podnikaní mal Dávid úspech, lebo s ním bol Pán. ¹⁵ Keď Šaul videl, že má veľké šťastie, bál sa ho. ¹⁶ Ale celý Izrael a Júda miloval Dávida, lebo on vychádzal a prichádzal v ich čele.

Dávid a Šaulove dcéry. - ¹⁷ Vtedy povedal Šaul Dávidovi: „Pozri, svoju najstaršiu dcéru Merobu ti dám za manželku. Len mi buď hrdinom a bojuj Pánove boje!“ Šaul si povedal: „Nech na ňom nie je moja ruka, nech je na ňom ruka Filištíncov!“ ¹⁸ Dávid odpovedal Šaulovi: „Čo som ja a čo je môj život, rod môjho otca v Izraeli, že by som mal byť kráľovým zaťom?“ ¹⁹ Ale keď prišiel čas, že Dávid mal dostať Šaulovu dcéru Merobu, dostal ju za manželku Hadriel z Mecholy.

²⁰ Šaulova dcéra Michol sa zamilovala do Dávida. Oznámila to Šaulovi a bolo mu to povôli. ²¹ Šaul si vravel: „Dám mu ju, nech mu je na osídlo a nech je na ňom ruka Filištíncov!“ A Dávidovi povedal Šaul druhý raz: „Teraz budeš mojím zaťom.“ ²² A svojim sluhom Šaul prikázal: „Vravte Dávidovi dôverne toto: Hľa, kráľ má v tebe záľubu, aj jeho služobníci ťa majú radi. Teraz budeš kráľovým zaťom.“ ²³ Šaulovi sluhovia hovorili Dávidovi tieto veci do uší. Ale Dávid odpovedal: „Zdá sa vám to také ľahké stať sa kráľovým zaťom? Ved' ja som človek chudobný a bezvýznamný!“ ²⁴ A služobníci oznámili Šaulovi: „Toto hovoril Dávid.“ ²⁵ Šaul odpovedal: „Toto povedzte Dávidovi: Kráľ nežiada zásnubné, iba sto predkožíek Filištíncov, aby sa vykonala pomsta na kráľových nepriateľoch.“ Ale Šaul zamýšľal vrhnúť Dávida do ruky Filištíncov.

²⁶ Sluhovia oznámili tieto slová Dávidovi a Dávidovi bolo po vôli stať sa (takto) kráľovým zaťom. ²⁷ Ešte ani neubehli dni, keď sa Dávid zobral, išiel so svojím mužstvom a zabil dvesto Filištíncov. Ich predkožky Dávid doniesol a v plnom počte ich dal kráľovi, aby sa stal kráľovým zaťom. Nato mu Šaul dal svoju dcéru Michol za ženu.

²⁸ Šaul teda videl a presvedčil sa, že s Dávidom je Pán. A Šaulova dcéra Michol ho milovala. ²⁹ Preto sa Šaul aj naďalej Dávida bál. Tak sa stal Šaul Dávidovým ustavičným nepriateľom. ³⁰ Filištínske kniežatá opätovne vyrážali; ale vždy, keď vyrazili, konal Dávid úspešnejšie ako všetci Šaulovi sluhovia a jeho meno bolo veľmi slávne.

XIX. Ďalšie Šaulove útoky proti Dávidovi. - ¹ Šaul hovoril Jonatánovi a všetkým svojim služobníkom, že Dávida treba zabiť. Ale Šaulov syn Jonatán mal Dávida veľmi rád. ² Preto Jonatán oznámil Dávidovi: „Môj otec Šaul ťa chce zabiť. Preto sa naráno maj na pozore, zdržuj sa v úkryte a schovávaj sa!“ ³ Ja vyjdem, budem stáť vedľa svojho otca na poli, kde budeš ty, ja budem hovoriť otcovi o tebe, uvidím, čo je, a oznámim ti.“ ⁴ Jonatán hovoril svojmu otcovi Šaulovi o Dávidovi pochvalne. Vravel mu: „Nech sa kráľ neprehreší proti svojmu služobníkovi Dávidovi. Ved' sa neprevinil proti tebe, ba jeho služby sú ti veľmi prospešné!“ ⁵ Život si vystavil nebezpečenstvu, porazil Filištínca a Pán tak dopomohol celému Izraelu k veľkému víťazstvu. Videli si to a radovali si sa: Nuž prečo sa chceš prehrešiť proti nevinnej krvi, že chceš Dávida bez príčiny zabiť?“ ⁶ Šaul počúval Jonatánov hlas a Šaul sa zaprisahal: „Ako žije Pán, nebude usmrtený!“ ⁷ Jonatán zavolať Dávida a toto všetko mu rozpovedal. Potom Jonatán zaviedol Dávida k Šaulovi a bol v jeho službe ako predtým.

⁸ A opäť vypukla vojna. Dávid vytiahol do boja proti Filištíncom a zapríčinil im takú veľkú porážku, že utiekli pred ním. ⁹ A Šaula napadol zlý duch od Pána práve keď sedel vo svojom dome s kopijou v ruke a Dávid hral rukou na citare. ¹⁰ Šaul chcel Dávida kopijou priklinčovať k múru, ale on sa uhol Šaulovi, takže kopiju vrazil (len) do múru. Potom Dávid ušiel a zachránil sa. V tú noc ¹¹ poslal Šaul poslov do Dávidovho domu, aby naň striehli a ráno ho zabili. Dávidovi to oznámila jeho žena Michol. Vrela: „Ak si ešte tejto noci nezachrániš život, zajtra ťa zabijú!“ ¹² Potom Michol spustila Dávida cez okno a odišiel; utiekol a zachránil sa. ¹³ Nato Michol vzala sochu, položila ju na lôžko, na hlavu jej dala sieť z kozej srsti a zakryla ju plášťom.

¹⁴ Keď Šaulov poslal poslov aby zajali Dávida, ona povedala: „Je chorý!“ ¹⁵ Šaul opäť poslal poslov, aby pozreli Dávida, a povedal: „Doneste ho ku mne s posteľou, chcem ho zabíť!“ ¹⁶ Poslovia prišli a na posteli bola socha; na hlave mala sieť z kozej srsti. ¹⁷ Tu povedal Šaul Michol: „Prečo si ma takto podviedla? Vypustila si môjho nepriateľa a zachránil sa.“ Michol odpovedala Šaulovi: „On mi vravel: Vypuť ma, lebo ťa zabijem!“

¹⁸ Dávid ušiel a zachránil sa. Išiel k Samuelovi do Rámy a rozpovedal mu všetko, čo proti nemu podnikol Šaul. Potom išiel so Samuelom a bývali v Najote. ¹⁹ Šaulovi oznámili: „Hľa, Dávid je v Najote pri Ráme!“ ²⁰ Šaul poslal poslov, aby Dávida zajali. Oni videli zástup prorokov vo vytržení a pri nich stáť Samuela. Vtom na Šaulových poslov zostúpil Pánov duch a aj oni padli do vytrženia. ²¹ Oznámili to Šaulovi, ktorý poslal iných poslov, ale aj oni padli do vytrženia. Šaul poslal ešte aj tretích poslov, ale aj tí padli do vytrženia. Išiel aj sám do Rámy a došiel k veľkej studni v Sochu. I spytoval sa: „Kde je Samuel a Dávid?“ Odpovedali mu: „Sú v Najote pri Ráme!“ ²³ Išiel do Najotu pri Ráme, ale aj na neho zostúpil Boží duch, takže kráčal vo vytržení, až došiel do Najotu pri Ráme. ²⁴ Aj on si vyzliekol šaty, aj on bol pred Samuelom vo vytržení nahý celý ten deň a celú noc. Preto sa hovorí: „Vari je aj Šaul medzi prorokmi?“

1Sam20

XX. Dávid a Jonatán. - ¹ A Dávid ušiel z Najotu pri Ráme. Prišiel a hovoril pred Jonatánom: „Čo som urobil? Čo je moja vina a čo je môj hriech proti tvojmu otcovi, že mi číha na život?“ ² Odpovedal mu: „Ani zďaleka! Nezomrieš! Veď môj otec neurobí nič ani veľké, ani malé, aby mi to nezradil! Prečo by môj otec tajil predom mnou túto vec? To nejestvuje!“ ³ Ale Dávid znovu prisahal a vravel: „Tvoj otec dobre vie, že som našiel priazeň v tvojich očiach a hovorí si: „Nech Jonatán o tom nevie, aby sa nezarmucoval! Ale ako žije Pán a ako ty žiješ, medzi mnou a medzi smrťou je len krok.“ ⁴ Nato Jonatán vravel Dávidovi: „Urobím pre teba, o čokoľvek ma požiadaš.“

⁵ Dávid povedal Jonatánovi: „Hľa, zajtra je novmesiac a ja mám sedieť pri jedle s kráľom. Uvoľni ma, schovám sa na poli až do večera. ⁶ Ak sa Šaul bude na mňa dopytovať, povieš mu: Dávid sa odo mňa vypýtal, aby mohol zabehnúť do svojho mesta, Betlehema, lebo tam celý rod slávi výročnú obetu. ⁷ Ak povie: „Dobre,“ tvoj sluha je v bezpečí. Ak sa však nazlostí, vedz, že sa už odhodlal na zlo. ⁸ Vtedy preukáž svojmu sluhovi milosrdenstvo, veď si dal svojmu sluhovi uzavrieť so sebou Pánovu zmluvu. Ak je na mne vina, zabi ma ty, načo by si ma vydával svojmu otcovi.“ ⁹ Jonatán odpovedal: „Nech je to ďaleko od teba! Lebo ak sa naozaj dozviem, že sa môj otec odhodlal pre zlo voči tebe, azda by som ti to neoznámil?“ ¹⁰ Dávid povedal Jonatánovi: „A kto mi oznámi, ak ti otec tvrdo odpovie?“

¹¹ Jonatán vravel Dávidovi: „Pod' vyjdime na pole!“ I vyšli obaja na pole. ¹² Vtedy povedal Jonatán Dávidovi: „Ako žije Pán, Izraelov Boh, zajtra (alebo pozajtra) o tomto čase sa budem dopytovať u svojho otca. A ak to bude pre Dávida priaznivé, či by som neposlal k tebe a neoznámil ti to? ¹³ Toto nech urobí Pán Jonatánovi a toto nech doloží! Ak sa môjmu otcovi bude páčiť priviesť na teba nešťastie, prezradím ti to, vypravím ťa, aby si odišiel v pokoji. A

Pán bude s tebou, ako bol s mojím otcom. ¹⁴ Ale ak ja budem ešte žiť, preukáž mi Pánovo milosrdenstvo a ak zomriem, neodopri nikdy svoje milosrdenstvo môjmu domu! A keď Pán vyhubí z povrchu zeme všetkých Dávidových nepriateľov, ¹⁶ nech sa z Dávidovho okolia nevyhubí Jonatánovo meno! Ináč bude Pán žiadať počet z Dávidovej ruky.“ ¹⁷ A Jonatán opäť zaprisahal Dávda, lebo ho miloval. Miloval ho, ako miloval svoj život.

Jonatán mu povedal: „Zajtra je novmesiac. Budú ťa hľadať, ak tvoje miesto ostane prázdne. ¹⁹ Pozajtra ťa budú veľmi hľadať. Vtedy príď na miesto, kde si sa schoval v pracovný deň (?), a zdržuj sa pri tej skale. ²⁰ Ja k nej vystrelím tri šípy, akoby som strieľal do cieľa, ²¹ a pošlem chlapca: „Chod', nájdi šípy!“ - Ak poviem chlapcovi: „Hľa, šípy sú z tejto strany, zober ich!“ - vtedy príď, lebo si v bezpečí, nie je nič, ako žije Pán! ²² Ale ak poviem mladíkovi: „Hľa šípy sú ďalej, za tebou!“ - chod', lebo Pán ťa posielal preč. ²³ Čo sa však týka vecí, o ktorej sme sa ja a ty dohodli, Pán je naveky medzi mnou a tebou!“

²⁴ Dávid sa teda schoval na poli. A keď prišiel novmesiac, sadol si kráľ za stôl k jedlu. ²⁵ Kráľ sedel na svojom obvyklom mieste, na mieste pri stene. Jonatán bol oproti, Abner sedel vedľa kráľa, Dávidovo miesto však bolo prázdne. ²⁶ Tento deň Šaul nepovedal nič, hovoril si totiž: „Je to náhoda; nie je čistý. Hej, nebude čistý!“ ²⁷ Nasledujúci, druhý deň po novmesiaci bolo Dávidovo miesto zasa prázdne. Tu sa Šaul pýtal svojho syna Jonatána: „Prečo neprišiel Izaiho syn ani dnes k jedlu?“ ²⁸ Jonatán odpovedal Šaulovi: „Dávid sa veľmi pýtal odo mňa do Betlehema. ²⁹ Hovoril mi: „Prepusť ma, prosím, máme v meste rodinnú obeť a môj brat ma sám povolal. Nuž, ak som našiel milosť v твоjich očiach, nech mi je dovolené pozrieť svojich bratov.“ - Preto neprišiel ku kráľovmu stolu.“

³⁰ Nato sa Šaul nazlostil na Jonatána a vravel: „Ty syn odbojnej ženštiny! Azda neviem, že máš rád Izaiho syna na tvoju hanbu a na hanbu nahoty tvojej matere?!“ ³¹ Lebo kým žije Izaiho syn na zemi, nebudeš pevný ani ty, ani tvoje kráľovstvo. Preto ho daj priviesť ku mne, lebo je synom smrti!“ ³² Ale Jonatán odvetil svojmu otcovi Šaulovi: „Prečo má zomrieť?! Čo urobil?“ ³³ Vtom Šaul vrhol proti nemu kopiju a Jonatán sa presvedčil, že jeho otec je rozhodnutý Dávda zabiť. ³⁴ Preto Jonatán vstal od stola nahnevaný a nejedol druhý deň mesiaca, lebo mu bolo ľúto Dávda, že mu jeho otec nadával.

³⁵ Ráno potom Jonatán išiel na pole podľa dohovoru s Dávidom a išiel s ním malý chlapec. ³⁶ I povedal svojmu chlapcovi: „Bež, pohľadaj šípy, ktoré som vystrelil.“ Chlapec bežal a on vystrelil šíp ponad neho. ³⁷ Chlapec došiel na miesto šípa, ktorý Jonatán vystrelil, a Jonatán mu kričal: „Šíp je predsa ďalej za tebou!“ ³⁸ Potom Jonatán volal za chlapcom: „Rýchlo, utekaj, nezdržuj sa!“ Jonatánov sluha pozbieral šípy a prišiel k svojmu pánovi. ³⁹ Sluha, pravda, nevedel nič, len Jonatán a Dávid vedeli o veci.

⁴⁰ Jonatán dal svoj výstroj sluhovi a povedal mu: „Chod', zanes to do mesta!“ ⁴¹ Keď sluha odišiel, vstal Dávid spoza skaly, vrhol sa tvárou na zem a tri razy sa uklonil. Nato sa vzájomne pobožkali a v objatí plakali, nadovšetko Dávid. ⁴² Jonatán povedal Dávidovi: „Chod' v pokoji! Ako sme si obaja prisahali v mene Pánovom, Pán bude medzi mnou a tebou, medzi mojím potomstvom a твоjím potomstvom naveky.“

XXI. ¹ Dávid vstal a odišiel a Jonatán išiel do mesta.

Dávid v Nobu. - ² Dávid prišiel do Nobu ku kňazovi Achimelechovi. Achimelech šiel zarazený Dávidovi v ústrety a vravel mu: „Prečo si sám a nik nie je s tebou?!“ ³ Dávid odpovedal kňazovi Achimelechovi: „Kráľ ma čímisi poveril a povedal mi: Nech nik nevie o veci, pre ktorú ťa posielam a ktorou ťa poverujem! Sluhov som si však objednal na to a to miesto. ⁴ A teraz, čo máš poruke? Daj mi päť chlebov alebo niečo, čo nájdeš!“ ⁵ Kňaz odpovedal Dávidovi: „Nemám poruke obyčajný chlieb, iba svätý chlieb. Zdržovali sa chlapi od žien?“ ⁶

Dávid odvetil kňazovi: „Ženy nám boli zakázané, ako aj predtým, keď som odchádzal do boja, preto sú nádoby mužov sväté. Toto je síce podujatie obyčajné, ale aj dnes sú telá sväté.“⁷ Kňaz mu dal teda sväté (chleby), lebo tam nebolo chleba, len chlieb predkladný, ktorý vzali spred Pána, a v ten deň, keď ho vzali, položili chlieb čerstvý.

⁸ (Bol tam však v ten deň ktosi zo Šaulových sluhov - bol držaný pred Pánom -, Edomčan menom Doeg, dozorca Šaulových pastierov.)

⁹ Potom sa Dávid pýtal Achimelecha: „Nemáš tu po ruke kopiju alebo meč? Lebo som si nevzal sebou ani svoj meč, ani svoj výstroj, pretože ma kráľov príkaz súril.“¹⁰ Kňaz odpovedal: „Meč Goliáša, ktorého si porazil v Terebintovom údolí, ten je tu, hľa, za efódom zahalený do šaty. Ak si ten vezmeš, vezmi si ho, lebo okrem neho tu iného niet.“ Dávid povedal: „Niet mu podobného, daj mi ho!“

Dávid sa skrýva. - ¹¹ Nato Dávid vstal a v ten deň unikol Šaulovi. Prišiel k Achisovi, kráľovi Gétu. ¹² Achisovi sluhovia hovorili o ňom: „Či to nie je Dávid (kráľ krajiny)? Či nie jeho oslavovali tancom a slovami:

„Porazil Šaul svojich tisíc,
ale Dávid svojich desaťtisíc?“

¹³ Tieto slová si vzal Dávid k srdcu a veľmi sa bál kráľa Gétu Achisa. ¹⁴ Preto predstieral pred ním choromyseľnosť a zúril im v rukách, trepal na krídla brány a na bradu si púšťal sliny. ¹⁵ Achis povedal svojim sluhom: „Vidíte, že je to šialený človek, načo ho vediete ku mne? ¹⁶ Mám málo šialencov, že mi vediete tohoto, aby zúril predo mnou? Tento má vkročiť do môjho domu?“

1Sam22

XXII. ¹ Dávid odišiel odtiaľ a utiekol do jaskyne Odolam. Keď sa to dopočuli jeho bratia a celá rodina, zostúpili ta za ním ² a zhromaždili s k nemu všetci utláčani, všetci, čo mali veriteľa aj všetci zatrpknutí a on sa im stal veliteľom. Bolo s ním asi štyristo mužov. ³ Odtiaľto Dávid odišiel do moabskej Masfy a povedal moabskému kráľovi: „Nech ostane, prosím, môj otec a moja matka u vás, kým sa nedozviem, ako so mnou naloží Boh.“ ⁴ I nechal ich u moabského kráľa. Bývali u neho celý čas, čo bol Dávid v pevnosti. ⁵ Vtedy prorok Gad povedal Dávidovi: „Neostávaj v pevnosti, ale zober sa a choď do júdskej krajiny!“ A tak Dávid odišiel a prišiel do hory Háret.

Zrada Doegova. - ⁶ Šaul sa dopočul, že objavili Dávída a mužov, ktorí sú s ním. Šaul sedel práve v Gabae na výšine pod tamariškou. V ruke mal kopiju a všetko jeho služobníctvo stálo okolo neho. ⁷ A Šaul povedal sluhom, ktorí stáli pri ňom: „Čujte, Benjamínci! Dá vám všetkým Izaiho syn polia a vinice?! Alebo vás všetkých urobí plukovníkmi a stotníkmi? ⁸ Lebo ste sa všetci sprisahali proti mne a nebolo toho, kto by mi oznámil, keď sa môj syn spojil so synom Izaiho. Nebolo z vás nikoho, kto by bol mal so mnou súcť a bol by mi oznámil, keď môj syn postavil proti mne môjho sluhu, aby mi strojil úklady, ako je tomu dnes.“ ⁹ Nato sa ozval Edomčan Doeg - stál totiž medzi Šaulovými sluhami - a povedal: „Videl som Izaiho syna, keď prišiel do Nobu k Achitobovmu synovi Achimelechovi. ¹⁰ On sa dopytoval v jeho veci Pána, dal mu jedlo a dal mu aj meč Filištínca Goliáša.“ ¹¹ Nato dal Šaul zavolať Achitobovho syna, kňaza Achimelecha i celú jeho rodinu kňazov, ktorí boli v Nobe. A prišli všetci ku kráľovi. ¹² Tu Šaul povedal: „Počúvaj, Achitobov syn!“ On odvetil: „Tu som, môj pane!“ ¹³ Šaul mu povedal: „Prečo ste sa sprisahali proti mne, ty a Izaiho syn, keď si mu dal chlieb a meč a dopytoval si sa v jeho veci u Boha, aby povstal proti mne a aby mi strojil úklady, ako je tomu dnes?“ ¹⁴ Tu Achimelech odvetil kráľovi: „A ktože je spomedzi všetkých tvojich sluhov verný

ako Dávid? Kráľov zat', veliteľ tvojej stráže a vážený v tvojom dome! ¹⁵ Azda som sa len dnes začal dopytovať v jeho veci u Boha? Ani zďaleka! Nech teda kráľ neupodostrieva svojho sluha a celý dom môjho otca, lebo tvoj sluha nevie vonkoncom nič o tejto veci.“ ¹⁶ Kráľ odpovedal: „Určite zomrieš, Achimelech, ty aj celý rod tvojho otca.“ ¹⁷ Nato kráľ povedal drabantom, ktorí stáli pri ňom: „Napred! Zabite Pánových kňazov, lebo sú ruka v ruke s Dávidom! Ved' vedeli, že utiekol a neoznámili mi to!“ Ale kráľovi sluhovia nechceli zdvihnúť ruku a zabiť Pánových kňazov.

¹⁸ Vtedy kráľ oslovil Doega: „Napred ty, a zabi kňazov!“ A Edomčan Doeg vykročil a pozabíjal kňazov. V ten deň zavraždil osemdesiatpäť mužov, ktorí nosili plátenný efód. ¹⁹ A mesto kňazov Nobe pozrážal ostrím meča, mužov i ženy, dojčence i nemluvňatá, voly, osly i ovce.

²⁰ Zachránil sa jediný syn Achitobovho syna Achimelecha, menom Abiatar, a ušiel k Dávidovi. ²¹ Abiatar oznámil Dávidovi, že Šaul pozabíjal Pánových kňazov. ²² Dávid povedal Abiatarovi: „Vedel som v ten deň, že je tam Edomčan Doeg, že to určite oznámi Šaulovi. Ja mám na svedomí všetky životy rodu tvojho otca. ²³ Ostaň so mnou; neboj sa! Ved' kto číha na môj život, číha aj na tvoj život, u mňa si v bezpečí!“

1Sam23

XXIII. Dávid v Keile. - ¹ Dávidovi oznámili: „Hľa, Filištínci obliehajú Keilu a vyplieňujú humná. Dávid sa dopytoval Pána: „Mám ísť a poraziť týchto Filištíncov?“ A Pán odpovedal Dávidovi: „Choď, poraz Filištíncov a oslobod' Keilu!“ ³ Ale Dávidovi ľudia mu hovorili: „Ved' my sa už tu v Júdske bojíme a mali by sme ísť do Keily proti šíkom Filištíncov?“ ⁴ Nato sa Dávid opätovne dopytoval Pána. A Pán mu povedal: „Vstaň, zostúp do Keily, lebo ti Filištíncov vydám do ruky!“ ⁵ Dávid teda šiel so svojimi ľuďmi do Keily, bojoval proti Filištíncom, odohnal ich dobytok a zapríčinil im veľkú porážku. Tak Dávid oslobodil obyvateľov Keily. ⁶ (Keď Achimelechov syn Abiatar utiekol k Dávidovi [a zostúpil do Keily, mal efód v ruke].)

⁷ Vtedy oznámili Šaulovi, že Dávid prišiel do Keily. Šaul povedal: „Pán ho vydal do mojej ruky, zatvoril sa (sám), keď vošiel do mesta s bránami a závorami.“ ⁸ Šaul vyzval všetok ľud do boja, aby zostúpili do Keily a obkľúčili Dávida. ⁹ Keď sa Dávid dozvedel, že Šaul kuje proti nemu zlo, povedal kňazovi Abiatarovi: „Prines efód!“ ¹⁰ Potom Dávid povedal: „Pane, Bože Izraela, tvoj sluha počul, že Šaul chce prísť do Keily, aby pre mňa zničil mesto. ¹¹ Vydajú ma obyvatelia Keily do jeho ruky? Zostúpi Šaul do Keily, ako počul tvoj sluha? Pane, Bože Izraela, oznám to svojmu sluhovi!“ A Pán odpovedal: „Zostúpi.“ ¹² Dávid sa spýtal: „Vydajú obyvatelia Keily mňa a mojich ľudí do Šaulovej ruky?“ A Pán odpovedal: „Vydajú.“

¹³ Nato sa Dávid zobral, i jeho ľudia, asi šesťsto mužov, vytiahli z Keily a chodili sem i tam. Keď Šaulovi oznámili, že Dávid z Keily ušiel, zastavil výpravu.

Dávid na púšti Zif a v Maone. - ¹⁴ Dávid sa zdržoval na púšti v pevnostiach. Zdržoval sa na kopci na púšti Zif. Šaul ho hľadal celý čas, ale Boh mu ho nevydal do ruky. ¹⁵ Dávid videl, že Šaul vyšiel a číhal mu na život. Dávid bol na púšti Zif v Horese. ¹⁶ Vtedy sa Šaulov syn Jonatán vybral, išiel za Dávidom do Horesy a posmeľoval Dávida v Bohu. ¹⁷ Vravel mu: „Neboj sa, nedostane ťa ruka môjho otca Šaula. Ty budeš kraľovať nad Izraelom a ja budem po tebe druhý. To vie aj môj otec Šaul.“ ¹⁸ A obaja uzavreli zmluvu pred Pánom. Potom Dávid ostal v Horese, Jonatán však išiel domov.

¹⁹ Zifania vyšli k Šaulovi do Gabay a hovorili: „Ved' sa Dávid schováva u nás v pevnostiach, v Horese na kopci Hachila, ktorý je na juh od pustatiny. ²⁰ Ak teda celou dušou túžiš zostúpiť, kráľ, zostúp a našou vecou bude vydať ho kráľovi do ruky.“ ²¹ Šaul odpovedal: „Nech vás požehná Pán, lebo cítite so mnou! ²² Choďte ešte a pozorujte, dozved' sa a prezrite miesto, kde sa zdržuje, kde sa usídlil! ²³ Kto ho uvidí, nech mi to povie, lebo je veľmi úlisný!“

Stopujte a prehliadnite všetky úkryty, v ktorých sa schováva, a vráťte sa ku mne s určitou správou! Potom pôjdem s vami a ak je v tom kraji, vyhl'adám ho medzi všetkými júdskymi rodmi.“

²⁴ Zobrali sa a išli pred Šaulom do Zifu. Dávid bol však so svojimi ľuďmi na púšti Máon, na rovine južne od pustatiny. ²⁵ Šaul sa vybral so svojimi ľuďmi hľadať Dávida. Keď to oznámili Dávidovi, zostúpil ku skale a zdržiaval sa na púšti Máon. Keď sa to Šaul dozvedel, tiahol za Dávidom na púšť Máon. ²⁶ Šaul a jeho ľudia tiahli popri vrchu z jednej strany, Dávid však a jeho družina popri vrchu z druhej strany. Dávid sa usiloval uniknúť Šaulovi, Šaul však a jeho ľudia obkolesovali Dávida a jeho družinu a chceli ich chytiť. ²⁷ Ale k Šaulovi prišiel posol so správou: „Rýchle pod', lebo Filištínci vpadli do krajiny!“ ²⁸ Šaul teda nechal prenasledovanie Dávida a išiel proti Filištíncom. Preto volajú to miesto „Skala oddelenia“.

1Sam24

XXIV. Dávidova veľ'kodušnosť v Engadi. - ¹ Dávid odtiaľ odišiel a zdržoval sa v pevnostiach Engadi. ² Keď sa Šaul po prenasledovaní Filištíncov vrátil, oznámili mu: „Hľa, Dávid je na púšti Engadi!“ ³ Šaul si vzal tritisíc mužov vybraných z celého Izraela a išiel hľadať Dávida a jeho ľudí smerom ku Skalám gaziel. ⁴ Na ceste prišiel ku košiarom oviec, kde bola jaskyňa. Tam išiel Šaul na potrebu. Dávid však a jeho ľudia sa zdržovali hlbšie v jaskyni. ⁵ Dávidovi hovorili jeho ľudia: „Hľa, toto je deň, o ktorom ti Pán povedal: „Vydám ti do ruky tvojho nepriateľa, naložíš s ním, ako sa ti bude páčiť!“ Nato Dávid vstal a potajomky odťal okraj Šaulovho plášťa. ⁶ Ale potom bilo Dávidovi srdce, pretože odťal okraj Šaulovho plášťa. ⁷ I povedal svojim ľuďom: „Nech to Pán vzdiali odo mňa! Neurobím to svojmu pánovi, Pánovmu pomazanému! Nevztiahnem naň svoju ruku, lebo je to pomazaný Pána.“ ⁸ Dávid týmito slovami zdržal svojich ľudí a nedovolil im povstať proti Šaulovi. A Šaul vyšiel z jaskyne a pobral sa svojou cestou.

⁹ Potom Dávid vstal, vyšiel z jaskyne a takto volal za Šaulom: „Pán môj, kráľ!“ Šaul sa obzrel nazad a Dávid sa sklonil tvárou k zemi a poklonil sa. ¹⁰ A Dávid povedal Šaulovi: „Prečo počúvaš na reči ľudí: „Dávid zamýšľa tvoju záhubu!““ ¹¹ Hľa, dnes si sa mohol na vlastné oči presvedčiť, že ťa Pán v jaskyni vydal do mojej ruky! Povedal som si, že ťa zabijem, ale zľutoval som sa nad tebou a vravel som si: Nevztiahnem ruku na svojho pána, lebo je Pánovým pomazaným. ¹² A pozri, otče môj, pozri na okraj svojho plášťa, ktorý mám v ruke! Z toho, že som ti odťal okraj plášťa a nezabil som ťa, poznávaš a vidíš, že nemám v sebe zlosť a hriech a neprevinil som sa proti tebe. A ty mi čihaš na život, chceš mi ho odňať. ¹³ Nech súdi Pán medzi mnou a tebou, nech ma Pán pomstí na tebe, ale moja ruka na teba nesiahne! ¹⁴ Ako hovorí staré porekadlo: „Od zločincov vychádza zločin.“ Nuž moja ruka nesiahne na teba. ¹⁵ Za kýmže to vytiahol kráľ Izraela?! Koho ty prenasleduješ? Mŕtveho psa; jednu blchu! ¹⁶ Nech je Pán sudcom a nech súdi medzi mnou a tebou! Nech vidí, nech vedie môj súd a nech ma vyslobodí z tvojej ruky!“

¹⁷ Keď Dávid dohovoril tieto slová Šaulovi, povedal Šaul: „Je to tvoj hlas, syn môj, Dávid?“ Vtom Šaul pozdvihol hlas a plakal. ¹⁸ I povedal Dávidovi: „Ty si lepší ako ja, lebo ty si mi preukázal dobro, ja však som ti robil zlo. ¹⁹ Ty si dnes ukázal, že si mi robil dobro, lebo ma Pán vydal do tvojej ruky, a nezabil si ma. ²⁰ Veď ak niekto nájde svojho nepriateľa, či ho prepustí dobrou cestou? Nech ti Pán odplatí dobro, ktoré si mi dnes preukázal!“ ²¹ A teraz viem určite, že budeš kráľom a že kráľovstvo Izraela bude stále v tvojej ruke. ²² Nuž zaprisahaj sa mi teraz na Pána, že nevyničíš po mne moje potomstvo a nevyhubíš moje meno z rodu môjho otca!“ ²³ A Dávid sa zaprisahal Šaulovi.

Potom Šaul išiel domov, Dávid však a jeho ľudia vystúpili na pevnosť.

XXV. Dávid a Abigail. - ¹ Samuel zomrel. Vtedy sa zhromaždil celý Izrael, nariekal nad ním a pochovali ho v jeho domove v Ráme.

Potom Dávid vstal a odišiel na púšť Máon. ² Na (púšti) Máon bol istý človek, ktorý mal majetok v Karmeli. Ten človek bol veľmi bohatý, mal tritisíc oviec a tisíc kôz. Bol práve na strihaní oviec v Karmeli. ³ Meno toho človeka bolo Nábál, meno jeho manželky Abigail. Žena bola veľmi rozumná a pekná, ale muž drsný a zlomyseľný. Bol Kalebovec.

⁴ Dávid sa na púšti dopyčoval, že u Nábala je strihanie oviec, ⁵ preto Dávid poslal desať mladíkov. Dávid povedal mladíkom: „Choďte do Karmelu, zájďte k Nábalovi a pozdravte ho v mojom mene! ⁶ A povedzte mu toto: „Buď zdravý! Pokoj tebe, pokoj tvojmu domu a pokoj všetkému, čo máš! Počul som, že je u teba strihanie. ⁷ Tvoji pastieri bývali totiž pri nás. Neublížili sme im a nič im nechýbalo po celý čas, čo boli v Karmeli. ⁸ Spýtaj sa svojich sluhov, povedia ti: Nech teda (títo) mladí ľudia nájdú milosť v твоjich očiach, veď prichádzame v dobrý deň. Daj, čo môžeš svojim sluhom a svojmu synovi Dávidovi!“

⁹ Dávidovi mladíci šli a všetko to povedali v Dávidovom mene Nábalovi. Potom čakali. ¹⁰ A Nábál odpovedal Dávidovým sluhom: „Kto je Dávid? A kto je Izaiho syn? Dnes je množstvo sluhov, ktorí odišli od svojich pánov! ¹¹ Mám teda vziať chlieb, vodu, zvieratá, ktoré som zarezal pre svojich strihačov, a mám ich dať chlapom, o ktorých neviem, odkiaľ sú?“ ¹² Nato sa Dávidovi mládenci vydali na cestu a vrátili sa a keď prišli, všetko mu rozpovedali. ¹³ Tu Dávid povedal svojim ľuďom: „Nech si každý opáše meč!“ A každý si opásal meč. Aj Dávid si opásal meč a za Dávidom vystupovalo asi štyristo mužov a dvesto ich ostalo pri batožine.

¹⁴ Ktorýsi zo sluhov však oznámil Nábalovej žene Abigail: „Hľa, Dávid poslal z púšte poslov, aby blahoželali nášmu pánovi, ale on sa na nich vyrútil. ¹⁵ A tí ľudia boli k nám veľmi dobrí, neublížili nám a nič nám nechýbalo po celý čas, čo sme chodili s nimi, keď sme boli v poli. ¹⁶ Múrom nám boli i v noci, i vo dne po celý čas, čo sme boli s nimi, keď sme pásli ovce. ¹⁷ Preto uváž a rozmysli si, čo urobíš, lebo skaza nášho pána a celého jeho domu je hotová vec, on však je grobian, nemožno s ním hovoriť.“

¹⁸ Abigail vzala rýchlo dvesto chlebov, dva mechy vína, päť pripravených oviec, päť seí pražených zŕn, sto strapcov hrozienok a dvesto figových koláčov a naložila to na osly. ¹⁹ A sluhom povedala: „Poďte predo mnou, ja idem za vami!“ Svojmu mužovi Nábalovi to však neoznámila.

²⁰ Ako zostupovala na oslici, krytá vrchom, Dávid a jeho ľudia schádzali proti nej, a tak sa s nimi stretla! ²¹ Dávid hovoril: „Tak teda zadarmo som strážil všetko, čo je tu na púšti, a nič nechýbalo z toho, čo mu patrilo. Odplatil sa mi zlým za dobré. ²² Toto nech urobí Boh Dávidovým nepriateľom a toto nech pridá, ak zo všetkého, čo má, nechám do ranného svitu čokoľvek mužského.“

²³ Len čo Abigail zazrela Dávida, rýchlo zosadla z osla, padla pred Dávidom na tvár a uklonila sa až po zem. ²⁴ Potom mu padla k nohám a vravela: „Na mne nech je vina, môj pane! Nech smie tvoja služobnica hovoriť pred tebou. Vypočuj slová svojej služobnice! ²⁵ Nech sa môj pán netrápi pre toho naničhodného človeka, pre Nábala, veď je taký ako jeho meno! Nábál (blázon) sa volá a je bláznivý. Ale ja, tvoja služobnica, nevidela som sluhov svojho pána, ktorých poslal. ²⁶ A tak teraz ako žije Pán a ako žiješ ty, môj pane, Pán ťa zachránil, že si sa nepoškvrnil krvou a nezjednal si si právo vlastnou rukou. Nech sú ako Nábál tvoji nepriatelia a tí, čo zamýšľajú zlo proti môjmu pánovi! ²⁷ A teraz nech tento dar, ktorý tvoja služobnica doniesla svojmu pánovi, dostanú tvoji ľudia, ktorí kráčajú za mojím pánom. ²⁸ Odpusť svojej služobnici vinu! Veď Pán určite založí môjmu pánovi trvalý dom, lebo môj pán vybojuje boje Pánove a nič zločinné sa na tebe za celý tvoj život nenájde. ²⁹ A ak sa niekto zdvihne, aby ťa prenasledoval a číhal ti na život, nech je život môjho pána zaviazaný do zväzku tých, čo žijú s

Pánom, tvojím Bohom, a životy tvojich nepriateľov nech vyhodí z praku! ³⁰ A keď Pán urobí môjmu pánovi všetko dobré, čo ti prisľúbil, a ustanoví ťa za knieža nad Izraelom, ³¹ nech ťa vtedy neznepokojuje a nech netrápi môjho pána srdce, že daromne preliat krv a môj pán si sám zjednal právo. A keď Pán preukáže môjmu pánovi dobro, spomeň si na svoju služobnicu!“

³² Dávid odpovedal Abigail: „Nech je zvelebený Pán, Boh Izraela, ktorý mi ťa dnes poslal v ústrety! ³³ Nech je požehnaná tvoja múdrosť a nech si požehnaná ty, lebo si ma dnes zachránila, že som sa nepoškvrnil krvou a nezjednal som si právo vlastnou rukou. ³⁴ Ako žije Pán, Boh Izraela, ktorý ma zdržal, že som ti neurobil krivdu: Keby si sa nebola poponáhľala a nebola by si mi prišla naproti, do ranného svitu by Nábalovi nebolo zostalo nič mužského rodu.“ ³⁵ Potom jej Dávid vzal z ruky, čo mu doniesla, a povedal jej: „Choď v pokoji domov. Vidiš, vyslyšal som tvoj hlas a mal som na teba ohľad.“

³⁶ Abigail išla k Nábalovi a on usporiadal vo svojom dome hostinu podobnú hostine kráľovskej. Nábalovo srdce bolo veselé a bol veľmi opitý, preto mu až do ranného svitu nepovedala nič. ³⁷ Ale ráno, keď víno z Nábala vypáchlo, jeho žena mu toto všetko porozprávala. I odumrelo v ňom srdce a ostal celý skamenený. ³⁸ Asi o desať dní Pán zasiahol Nábala, takže zomrel.

³⁹ Keď sa Dávid dopočul, že Nábál zomrel, povedal: „Nech je zvelebený Pán, lebo sa ma zastal pre pohanenie, ktorého sa mi dostalo od Nábala, a svojho služobníka zdržal od zla. Nábalovo zlo však Pán vrátil na jeho hlavu.“ Potom Dávid poslal Abigail odkaz, že si ju chce vziať za ženu. ⁴⁰ Dávidovi sluhovia prišli k Elbigail do Karmelu a povedali jej: „Dávid nás poslal k tebe, chce si ťa vziať za ženu.“ ⁴¹ Ona vstala, uklonila sa tvárou až po zem a vravela: „Hľa, nech je tvoja služobnica tvojou otrokyňou, ktorá bude umývať nohy sluhov svojho pána.“ ⁴² Potom sa Abigail rýchlo vybrala, sadla na osla, jej päť služobníkov ju sprevádzalo, išla za Dávidovými poslami a stala sa mu ženou.

⁴³ Dávid si vzal aj Achinoam z Jezraelu. Obidve sa teda stali jeho manželkami. ⁴⁴ Svoju dcéru Michol, Dávidovu manželku, dal Šaul Faltimu, synovi Laisa z Galimu.

1Sam26

XXVI. Dávid v tábore Šaula. - ¹ Zifania prišli za Šaulom do Gabay a hovorili: „Dávid sa schováva na kopci Hachila na okraji púšte.“ ² - Šaul sa vybral a šiel na púšť Zif a s ním tritisíc mužov vybraných z Izraela, aby na púšti Zif zajaľ Dávida. ³ Šaul sa utáboril na kopci Hachila, ktorý je na kraji púšte pri ceste. Dávid sa zdržoval na púšti a videl, že Šaul prišiel za ním na púšť. ⁴ Dávid vyslal stopovateľov a zistil, že Šaul prišiel do jeho blízkosti. ⁵ Nato sa Dávid vybral a šiel na miesto, kde táboril Šaul. A Dávid videl miesto, kde sa zdržoval Šaul a jeho vojvodca, Nérov syn Abner. Šaul sa totiž zdržoval v ohrade z vozov a mužstvo táborilo okolo neho. ⁶ Vtom sa ozval Dávid a vravel Hetejcovi Achimelechovi a Abisaimu, synovi Sarvie, Joabovmu bratovi: „Kto zide so mnou k Šaulovi do tábora?“ Abisai odpovedal: „Ja zostúpim s tebou.“

⁷ Dávid a Abisai zostúpili k mužstvu v noci a hľa, Šaul ležal a spal v ohrade z vozov, kopiju mal konča hlavy zabodnutú v zemi. Abner a mužstvo spalo okolo neho. ⁸ Abisai povedal Dávidovi: „Dnes ti Boh vydal tvojho nepriateľa do ruky. Zaraz ho jedným bodnutím pribodnem kopijou k zemi. Druhé nepotrebujem!“ ⁹ Ale Dávid odpovedal Abisaimu: „Nezabíjaj ho! Veď ktože by smel beztrestne siahnuť rukou na Pánovho pomazaného?“ ¹⁰ A Dávid hovoril: „Ako žije Pán, buď ho porazí Pán, alebo dôjde jeho deň a zomrie, alebo pôjde do vojny a zahynie.“ ¹¹ Nech Pán odvráti odo mňa, aby som ja siahol rukou na Pánovho pomazaného! A teraz vezmem kopiju, ktorú má konča hlavy, a krčah na vodu a podme!“ ¹² A tak Dávid vzal kopiju a krčah na vodu spopri Šaulovej hlavy a odišli. Nik nevidel, nik nezbadal a nik sa neprebudil, lebo všetci spali; dopadol na nich Pánov sen.

¹³ Potom Dávid prešiel na druhú stranu a stál obďaleč na hrebeni vrchu, medzi nimi bol veľký priester, ¹⁴ a Dávid volal na mužstvo a na Nérovho syna Abnera: „Neozveš sa, Abner?!“ Abner odpovedal: „Kto si ty, čo voláš na kráľa?“ ¹⁵ Dávid povedal Abnerovi: „Si predsa muž a kto ti je v Izraeli podobný? Nuž prečo si nestrážil svojho pána, kráľa? Ved' ktosi z mužstva prišiel zabiť kráľa, tvojho pána! ¹⁶ Nie je dobré, čo si urobil. Ako žije Pán, ste synmi smrti, lebo ste nedávali pozor na svojho pána, na Pánovho pomazaného! A teraz pozri, kráľova kopija a krčah na vodu, ktorý mal konča hlavy!“

¹⁷ V tom Šaul poznal Dávidov hlas a povedal: „Je to tvoj hlas, syn môj, Dávid?“ Dávid odpovedal: „Môj hlas je to, môj kráľovský pane!“ ¹⁸ A hovoril: „Prečo môj pán prenasleduje svojho sluhu? Čože som urobil a čo zlé mám u seba? ¹⁹ Teraz nech vypočuje môj pán, kráľ, slová svojho sluhu: Ak ťa Pán popudil proti mne, nech sa mu dostane vôňa obety. Ale ak sú to ľudia, nech sú prekliati pred Pánom, lebo ma dnes vyhnali, aby som nemal účasť na Pánovom dedičstve, a povedali mi: „Chod', slúž iným bohom!“ ²⁰ Ale nech moja krv nevytečie na zem ďaleko od Pánovej tváre! Ved' kráľ Izraela vytiahol hľadať jediný život, ako prenasledujú prepelicu na vrchoch!“

²¹ Šaul na to odpovedal: „Previnil som sa! Vráť sa, syn môj, Dávid, neurobím ti už nič zlé, lebo dnes bol môj život drahý v твоjich očiach. Áno, konal som nemúdro a veľmi som poblúdl.“ ²² Dávid odpovedal: „Hľa, kráľova kopija! Nech prejde niektorý zo sluhov a nech ju vezme! ²³ A Pán odplatí každému podľa jeho spravodlivosti a vernosti. Lebo dnes ťa Pán vydal do (mojej) ruky, ale nechcel som siahnuť rukou na Pánovho pomazaného. ²⁴ A akým veľkým bol dnes tvoj život v mojich očiach, takým veľkým nech je môj život v očiach Pánových a nech ma vyslobodí z každej úzkosti!“ ²⁵ Šaul odpovedal Dávidovi: „Požehnaný si, syn môj, Dávid! Vo svojom konaní budeš mať istotne úspech!“

1Sam27

XXVII. Dávid u Filištíncov. - ¹ Nato Dávid odišiel svojou cestou a Šaul sa vrátil domov.

Dávid si povedal: „Jedného dňa ma Šaulova ruka predsa len zmárne. Niet pre mňa nič lepšieho ako ujsť do krajiny Filištíncov. Šaul ma prestane hľadať po celom izraelskom území a vyslobodím sa z jeho ruky.“ ² S tým sa Dávid, vybral a išiel - on i šesťsto mužov, ktorí boli s ním - k Maochovmu synovi Achisovi, kráľovi Gétu. ³ Dávid sa usadil pri Achisovi v Géte, on i jeho mužovia, každý so svojou rodinou, Dávid so svojimi dvoma ženami, Jezraelitkou Achinoamou a ženou karmelského Nábala Abigail. ⁴ Keď Šaulovi oznámili, že Dávid utiekol do Gétu, neprenasledoval ho viac.

⁵ Ale Dávid povedal Achisovi: „Ak som našiel milosť v твоjich očiach, nech mi dajú miesto v niektorom okolitom meste, aby som sa tam usadiť. Prečo by mal zostať tvoj služobník v kráľovskom meste s tebou?“ ⁶ A Achis mu dal v ten deň Sikeleg. Preto patrí Sikeleg júdske kráľom až po dnešný deň. ⁷ Počet dní, za ktoré Dávid býval v okolí Filištíncov, bol rok a štyri mesiace.

⁸ Dávid a jeho mužovia sa vybrali a napadli Gesurcov, Gerzitov a Amalekitov, lebo oni obývali krajinu, ktorou sa od pradávna chodilo do Šúru a až do egyptskej krajiny. ⁹ Kedykoľvek Dávid vtrhol do krajiny, nenechal nažive ani mužov, ani ženy, zobral ovce, dobytok, osly, ťavy a šatstvo, a potom zase išiel k Achisovi. ¹⁰ Keď sa ho Achis spýtal: „Koho ste dnes napadli?“ Dávid odpovedal: „Júdsku rovinu“ alebo: „Rovinu Jerameel,“ alebo: „Rovinu Kinejcov.“ ¹¹ Dávid nenechal nažive ani mužov, ani ženy, aby ich nemusel priviesť do Gétu. Vravrel si: „Aby nerozprávali proti nám: „Dávid robil to a to.“ Tak to robil celý čas, čo býval v krajine Filištíncov. ¹² Achis teda dôveroval Dávidovi, mysliac si: „Úplne sa zošklivil svojmu ľudu, Izraelu, bude mi večne sluhom.“

XXVIII. Šaul pri veštici. - ¹ V tie dni stiahli Filištínci svoje vojská do vojny. Išli bojovať proti Izraelitom. Vtedy Achis povedal Dávidovi: „Ber na vedomie, že pôjdeš so mnou do tábora, aj tvoje mužstvo.“ ² Dávid odpovedal Achisovi: „Teraz sa dozvieš, čo urobí tvoj sluha.“ Achis povedal Dávidovi: „Preto ťa ustanovujem za svojho telesného strážcu.“

³ Samuel zomrel. Oplakával ho celý Izrael a pochovali ho v jeho meste, v Ráme. Šaul však odstránil z krajiny vyvolávačov duchov mŕtvych a veštcov.

⁴ Filištínci sa zhromaždili, prišli do Sunamu a tam sa utáborili. Šaul zhromaždil celý Izrael a táborili v Gelboe. ⁵ Keď Šaul videl tábor Filištíncov, bál sa a srdce sa mu veľmi chvelo. ⁶ Šaul sa dopytoval Pána, ale Pán mu neodpovedal ani vo sne, ani pomocou urim, ani prostredníctvom prorokov. ⁷ Nato Šaul povedal svojim sluhom: „Pohl'adajte mi nejakú ženu, ktorá vyvoláva duchov, pôjdem k nej a jej sa budem dopytovať.“ Jeho sluhovia mu odpovedali: „Hľa, v Endore je žena, ktorá vyvoláva duchov!“ ⁸ Nato sa Šaul prestrojil, obliekol si iné šaty a išiel ta s dvoma mužmi. K žene prišli v noci. I povedal: „Vešti mi pomocou ducha a vyvolaj mi, koho ti poviem!“ ⁹ Žena mu odpovedala: „Však ty vieš, čo urobil Šaul. Že vyhubil z krajiny vyvolávačov duchov a veštcov. Nuž prečo mi staviaš osídlo a chceš ma pripraviť o život?“ ¹⁰ Ale Šaul sa jej zaprisahal na Pána: „Ako žije Pán, nezastihne ťa pre túto vec nijaký trest.“ ¹¹ Žena sa ho opýtala: „Koho ti mám vyvolať?“ Odpovedal: „Samuela mi vyvolaj!“ ¹² Len čo však žena uvidela Samuela, hlasno vykrikla a povedala Šaulovi: „Prečo si ma podviedol? Veď ty si Šaul!“ ¹³ Kráľ jej povedal: „Neboj sa! Čo vidíš?“ Žena odpovedala Šaulovi: „Ducha vidím vystupovať zo zeme.“ ¹⁴ Hovoril jej: „Ako vyzerá?“ Odpovedala: „Vystupuje starý muž, je zahalený do plášťa.“ Vtedy poznal Šaul, že je to Samuel, i sklonil sa tvárou k zemi a klaňal sa.

¹⁵ Samuel hovoril Šaulovi: „Prečo ma znepokojuješ, že ma nechávaš vystúpiť?“ Šaul odpovedal: „Som vo veľkej úzkosti. Filištínci bojujú proti mne, Boh však odstúpil odo mňa a nedal mi odpoveď ani prostredníctvom prorokov, ani vo sne. Preto som volal teba, aby si mi oznámil čo mám robiť.“ ¹⁶ Samuel odpovedal: „A prečo sa spytuješ mňa, keď ťa Pán opustil a stal sa ti nepriateľom? Pán ti urobil, čo predpovedal cezo mňa: Pán ti vytrhol z ruky kráľovstvo a dal ho tvojmu blížnemu Dávidovi, ¹⁸ lebo si nepočúval Pánov hlas a nesplnil si jeho hnev na Amalekitoch; preto sa stala tá vec, čo ti dnes urobil Pán. ¹⁹ A Pán vydá s tebou aj Izraelitov do ruky Filištíncov. Ty a tvoji synovia budete zajtra so mnou, tábor Izraelitov tiež vydá do ruky Filištíncov.“

²⁰ Šaul padol hneď celou postavou na zem a veľmi sa bál pre Samuelove slová. Aj tak nemal v sebe sily, lebo celý deň a celú noc nič nejedol. ²¹ Vtom žena pristúpila k Šaulovi a videla, že je veľmi vydesený. I povedala mu: „Vidíš, tvoja služobnica počúvala na tvoj hlas. Život som si vystavila nebezpečenstvu a uposlúchla som tvoje slová, ktoré si mi povedal. ²² Nuž vypočuj teraz ty hlas svojej služobnice! Predložím ti smidku chleba, jedz, aby si mal silu, keď sa vydáš na cestu.“ ²³ Ale odmietol a povedal: „Nebudem jesť!“ Len keď naliehali naň jeho sluhovia aj žena, poslúchol na ich slová, vstal zo zeme a sadol si na lôžko. ²⁴ Žena mala doma kŕmené teliatko, rýchlo ho zabila, potom vzala múku, zamiesila ju a upiekla z nej nekvasený chlieb. ²⁸ Položila to pred Šaula a jeho sluhov a oni jedli. Potom vstali a v tú istú noc odišli.

XXIX. Dávid a Filištínci. - ¹ Filištínci zhromaždili celé svoje vojsko do Afeku, Izraeliti táborili pri prameni, ktorý je v Jezraeli. ² Filištínske kniežatá postupovali po stovkách a tisíckach, Dávid však a jeho mužovia postupovali vzadu s Achisom. ³ Vtedy hovorili filištínske kniežatá: „Čo chcú títo Hebrejci?“ Achis odpovedal filištínskym kniežatám: „Veď je to Dávid, sluha

izraelského kráľa Šaula, ktorý je už dni a roky u mňa, a odo dňa, čo prišiel, až po dnešný deň som nenašiel nič proti nemu.“⁴ Ale filištínske kniežatá sa nahnevali naň a hovorili mu: „Pošli toho chlapa nazad, nech ide na svoje miesto, na ktoré si ho zadelil! Ale do boja nech s nami nejde, aby sa nám vo vojne nestal nepriateľom. Čím iným by si tento mohol získať priazeň svojho pána ako hlavami týchto ľudí?“⁵ Alebo to nie je Dávid, ktorému s tancom vyspevovali: „Porazil Šaul svojich tisíc, ale Dávid svojich desaťtisíc?“

⁶ Nato Achis zavola Dávida a povedal mu: „Ako žije Pán, ty si úprimný a je veľmi milé mojim očiam, že v tábore chodíš všade so mnou, lebo odo dňa, čo si ku mne prišiel, až po dnešný deň som nič zlé na tebe nenašiel. Ale kniežatám sa nepáčiš.“⁷ Preto sa vráť a choď v pokoji, aby si neurobil niečo, čo by sa filištínskym kniežatám nepáčilo.“⁸ Dávid povedal Achisovi: „Ale čože som urobil a čo si našiel na svojom služobníkovi odo dňa, čo som vstúpil do tvojej služby, až po dnešný deň, že nemám ísť a nemám bojovať proti nepriateľom svojho pána, kráľa?“⁹ Achis odvetil Dávidovi: „Viem, že mne si príjemný ako Boží anjel, ale filištínske kniežatá povedali: „Nech nejde s nami do boja!“¹⁰ Preto teraz ráno vstaň, aj sluhovia tvojho Pána, ktorí s tebou prišli! A keď ráno, len čo sa rozvidnie, vstanete, odíďte!“¹¹ A Dávid - on i jeho družina - ráno vstali, aby sa vrátili do krajiny Filištíncov. Filištínci však vystupovali do Jezraelu.

1Sam30

XXX. Dávid a Amalekiti. - ¹ Keď Dávid a jeho mužovia na tretí deň došli do Sikelegu, vpadli Amalekiti na rovinu a do Sikelegu, dobyli Sikeleg a vypálili ho ohňom. ² Ženy, ktoré v ňom boli, zajali od najmenších po najväčšie. Nezabili nikoho, iba odvedli a šli svojou cestou. ³ Keď Dávid a jeho mužovia došli do mesta a videli, že je vypálené ohňom a ich ženy, synovia a dcéry sú zajaté, ⁴ pozdvihol Dávid a mužstvo, ktoré bolo s ním, hlasno plakali, až nemali už síl plakať. ⁵ Aj obe Dávidove manželky, Jezraelitka Achinoam a žena karmelského Nábala Abigail padli do zajatia. ⁶ Dávid bol vo veľkej úzkosti, lebo mužstvo hovorilo, že ho treba ukameňovať, veď duše celého mužstva boli roztrpčené pre ich synov a dcéry. Ale Dávid sa vzmužil v Pánovi, svojom Bohu. ⁷ Tu Dávid povedal Achimelechovi synovi, kňazovi Abiatarovi: „Dones mi efód!“ Abiatar doniesol Dávidovi efód ⁸ a Dávid sa spýtal Pána: „Mám prenasledovať tú bandu? Dohoním ju?“ Odpovedal mu: „Prenasleduj, lebo ich isto dohoníš a všetko oslobodíš!“⁹ Nato sa Dávid pohol, aj šesťsto mužov, ktorí boli s ním, a došli k potoku Besor. (Ostatní však ostali.)¹⁰ Dávid potom prenasledoval (nepriateľa) so štyristo mužmi; dvesto mužov, ktorí boli prislabí prebrodiť rieku Besor, ostalo. ¹¹ Na poli našli akéhosi Egyptana. Priviedli ho k Dávidovi, dali mu chleba, aby si zajedol, a napojili ho vodou. ¹² Dali mu aj kus figového koláča a dva strapce hrozienok. Keď si zajedol, vrátil sa doňho duch, lebo tri dni a tri noci nejedol chlieb a nepil vodu, ¹³ a Dávid sa ho opýtal: „Ku komu patríš a odkiaľ si?“ Odpovedal: „Som egyptský chlapec, otrok istého Amalekitu. Môj pán ma tu nechal, lebo som pred troma dňami ochorel.“¹⁴ Vpadli sme na rovinu Kréťanov, na tú, čo patrí Júdovi, a na rovinu Kalebovu a Sikeleg sme vypálili ohňom.“¹⁵ Dávid sa ho opýtal: „Povedieš ma za tou bandou?“ Odpovedal: „Zaprisahaj sa mi na Boha, že ma neusmrtiš a že ma nevydáš do ruky môjho pána, tak ťa povediem za tou bandou.“

¹⁶ Zaviedol ich. A hľa, rozprestierali sa po celej krajine, jedli, pili a oslavovali veľkú korisť, ktorú zobrali v krajine Filištíncov a v júdskej krajine. ¹⁷ A Dávid ich bil od svitu až do večera (nasledujúceho dňa) a nezachránil sa nik z nich, iba štyristo mladých mužov, ktorí vysadli na ťavy a ušli. ¹⁸ Tak Dávid oslobodil všetko, čo zobrali Amalekiti; aj svoje dve manželky Dávid oslobodil. ¹⁹ Nič sa im nestratilo, ani malé, ani veľké veci, ani synovia, ani dcéry, ani korisť, ani nič, čo im odňali; Dávid všetko doniesol naspäť. ²⁰ Potom Dávid vzal všetky ovce a dobytok a tí, čo ich pred ním hnali, vraveli: „Toto je Dávidova korisť.“

²¹ Keď Dávid prišiel k dvesto mužom, ktorí boli takí slabí, že nemohli ísť za Dávidom, a preto ich nechal pri rieke Besor, oni vyšli v ústrety Dávidovi a v ústrety mužstvu, ktoré bolo s ním. Dávid pristúpil k ľuďom a pozdravil ich. ²² Ale všelijakí zlí a naničhodní ľudia z mužov, čo išli s Dávidom, sa ozvali a hovorili: „Pretože nešli s nami, nedostanú z koristi, ktorú sme oslobodili; každý nech si vezme len svoju ženu a svojich synov a nech ide. Ale Dávid povedal: „Nerobte tak, bratia, za to, čo nám dal Pán! Zachránil nás a dal nám do ruky bandu, ktorá išla proti nám. ²⁴ Ktože bude v tejto veci na vás počúvať? Veď taká istá čiastka patrí tomu, kto tiahne do boja ako tomu, kto ostáva pri batožine! Podelia sa rovnako.“ ²⁵ A tak to bolo od toho dňa aj naďalej. Urobil to pravidlom a zákonom v Izraeli až po dnešný deň.

²⁶ Keď Dávid došiel do Sikelegu, poslal z koristi starším Júdu svojim priateľom s odkazom: „Tu máte dar, z koristi Pánových nepriateľov.“ ²⁷ Tým, čo boli v Beteli, tým, čo boli v Ráme na Rovine, tým, čo boli v Jatire, ²⁸ tým, čo boli v Aroeri, tým, čo boli v Sefamote, tým, čo boli v Estamo. ²⁹ Tým, čo boli v Rachali, tým, čo boli v mestách Jerameelitov, a tým, čo boli v mestách Kinejcov. ³⁰ Tým, čo boli v Arame, tým, čo boli v Bór-Asáne, tým, čo boli v Atachu. ³¹ Tým, čo boli v Hebrone, a všetkým miestam, kadiaľ prechodil Dávid a jeho mužovia.

1Sam31

XXXI. Porážka Izraelitov a Šaulova smrť. - ¹ Filištínci bojovali proti Izraelitom. Izraeliti utiekli pred Filištíncami a pozabíjaní ležali na vrchu Gelboe. ² Ale Filištínci stíhali Šaula a jeho synov. A tak Filištínci zabili Šaulových synov Jonatána, Abinadaba a Melchisuu. ³ Bitka sa zostrila pri Šaulovi. Dostihli ho strelci; mužovia od kuše, ktorí ho ťažko poranili. ⁴ Vtedy Šaul povedal svojmu zbrojnošovi: „Vytas svoj meč a prebodni ma ním, aby ma neprišli prebodnúť títo neobrezanci a nezhanobili ma!“ Ale zbrojnoš nechcel, lebo sa veľmi bál. Preto Šaul uchopil meč a vrhol sa naň. ⁵ Keď zbrojnoš videl, že Šaul je mŕtvy, vrhol sa aj on na svoj meč a zomrel s ním. ⁶ Takto zomreli v ten deň spoločne Šaul, jeho traja synovia, jeho zbrojnoš a všetci jeho mužovia. ⁷ Keď Izraeliti, ktorí boli na druhej strane roviny za Jordánom, videli, že Izraeliti utekajú a že sú Šaul a jeho synovia mŕtvi, opustili mestá a ušli. Potom prišli Filištínci a usadili sa v nich.

⁸ Keď na druhý deň prišli Filištínci olupovať zabitých, našli Šaula a jeho troch synov padlých na vrchu Gelboe. ⁹ Odťali mu hlavu, zobrali mu výstroj a poslali kolovať do filištínskej krajiny, aby to zvestovali v chrámoch svojich modiel a ľudu. ¹⁰ Jeho zbrane uložili v chráme Aštarty a jeho mŕtvolu obesili na múr Betsanu.

¹¹ Obyvatelia Jábese Galaádu sa dopytali o tom, čo urobili Filištínci so Šaulom, ¹² vybrali sa všetci bojaschopní mužovia, pochodovali celú noc, sňali Šaulovu mŕtvolu a mŕtvolu jeho synov z múru Betsanu, vrátili sa do Jábese a tam ich spálili. ¹³ Potom vzali ich kosti a pochovali ich pod tamariškou v Jábese a postili sa sedem dní.

DRUHÁ KNIHA SAMUELOVA

Dávid kráľom nad Júdom v Hebrone 1 - 4

2Sam1

I. Smútok za Šaulom a Jonatánom. - ¹ Po Šaulovej smrti, keď sa Dávid vrátil po víťazstve nad Amalekitmi, ostal Dávid dva dni v Sikelegu. ² Na tretí deň prišiel zo Šaulovho tábora človek, odev mal roztrhnutý a na hlave mal zem. Keď vkročil k Dávidovi, padol na zem a

poklonil sa. ³ Dávid sa ho spýtal: „Odkiaľ prichádzaš?“ Odpovedal mu: „Z tábora Izraelitov som ušiel.“ ⁴ Dávid sa ho opýtal: „Ako sa vec stala? Rozpovedz mi!“ Odpovedal: „Tak, že ľud utiekol z boja. Mnohí z ľudu aj padli a zomreli. Zomrel aj Šaul a jeho syn Jonatán.“ ⁵ Dávid sa spýtal mladíka, ktorý mu to rozprával: „Ako vieš, že Šaul a jeho syn Jonatán zomreli?“ ⁶ Mladík, ktorý mu to rozprával, odpovedal: „Náhodou som prišiel na vrch Gelboe a hľa, Šaul sa opieral o svoju kopiju, ale vozy a jazdci ho dohánali. ⁷ Vtedy sa obrátil nazad, uvidel ma a zavolať na mňa. Odpovedal som: „Tu som.“ ⁸ Opýtal sa ma: „Kto si?“ Povedal som mu: „Som Amalekita!“ ⁹ I povedal mi: „Staň si ku mne a zabi ma, lebo sa ma zmocnil závrat ale život je vo mne celý.“ ¹⁰ Preto som sa postavil k nemu a zabil som ho. Ved’ som vedel, že neprežije svoj pád! Potom som vzal korunu, ktorú mal na hlave, a obrúčku ktorú mal na ramene, a doniesol som ich svojmu pánovi. Hľa, tu sú!“

¹¹ Nato Dávid chytil svoj odev a roztrhol ho, podobne všetci mužovia, ktorí boli pri ňom.

¹² Nariekali, plakali a postili sa až do večera za Šaulom a jeho synom Jonatánom, za Pánovým ľudom a za domom Izraela, pretože padli pod mečom.

¹³ Potom sa Dávid opýtal mládenca, ktorý mu doniesol správu: „Odkiaľ si?“ Odpovedal: „Som syn chránenca Amalekitu.“ ¹⁴ A Dávid mu povedal: „Ako to, že si sa nebál vztiahnuť ruku a zabiť Pánovho pomazaného?“ ¹⁵ Vtom privolať Dávid jedného zo sluhov a povedal: „Pristúp a vrhni sa naňho!“ On ho zrazil tak, že zomrel. ¹⁶ A Dávid mu hovoril: „Tvoja krv nech je na tvojej hlave, ved’ ťa vlastné ústa usvedčili, keď vraveli: „Ja som zabil Pánovho pomazaného.“

¹⁷ A Dávid spieval tento žalospev za Šaulom a Jonatánom. ¹⁸ A hovoril, že ho treba naučiť synov Júdu. Je napísaný v Knihe spravodlivých:

¹⁹ Izrael! Ozdoba
na твоjich vrškoch je zabitá!
Ako padli hrdinovia!

²⁰ Neoznámte to v Géte,
na uliciach Askalona nehláste,
nech sa dcéry Filištíncov netešia,
nech nejasajú dcéry pohanov.

²¹ Vrchy Gelboe,
nech nie je na vás dážď ani rosa,
ani polia prvotín!
Ved’ tam poškvŕnený bol štít hrdinov.
Šaulov štít, ten nebol pomazaný olejom,
²² (lež) krvou prebodnutých, tukom hrdinov.

Jonatánov luk sa nevrátil nazad
a Šaulov meč sa nevrátil naprázdno.

²³ Šaul a Jonatán, milí, spanilí,
nerozišli sa v živote ani v smrti.
Boli rýchlejší ako orly, udatnejší než levy.

²⁴ Dcéry Izraela, zaplaťte nad Šaulom,
ved’ vás skvostne do purpuru obliekal,
na šat pripínal vám zlaté ozdoby!

²⁵ Ako padli hrdinovia

uprostred boja!
Jonatán na tvojich kopcoch zabitý!

²⁶ Krušno mi pre teba, brat môj Jonatán,
veľmi si mi bol milý.
Tvoja láska bývala mi vzácnejšia
ako láska žien.
(Ako matka jedináčka miluje,
tak som ja miloval teba.)

²⁷ Ako padli hrdinovia,
zahynuli nástroje boja!

2Sam2

II. Začiatky v Hebrone. - Po tomto sa Dávid pýtal Pána: „Mám vtiahnuť do niektorého z júdskejších miest?“ Pán mu odpovedal: „Vtiahni!“ Dávid sa pýtal: „Kam mám vtiahnuť?“ Odpovedal: „Do Hebronu.“ ² Dávid teda vtiahol ta, podobne aj jeho dve ženy, Jezraelitka Achinoam a manželka karmelského Nábala Abigail. ³ Aj mužov, ktorí boli s ním, vyviedol Dávid, každého s jeho rodinou, a usadili sa v mestách Hebronu. ⁴ Vtedy prišli mužovia Júdska a pomazali tam Dávida za kráľa nad domom Júdu.

Keď Dávidovi oznámili, že obyvatelia Galaádskeho Jábese pochovali Šaula, ⁵ poslal Dávid poslov k obyvateľom Galaádskeho Jábese s odkazom: „Nech vás požehná Pán za to, že ste svojmu pánovi, Šaulovi, preukázali túto milosť a pochovali ste ho!“ ⁶ Preto nech teraz Pán preukáže milosť a vernosť vám! Ale aj ja vám chcem preukázať dobro, pretože ste urobili túto vec. ⁷ Nuž majte teraz pevné ruky a buďte udatní! Veď váš pán, Šaul, zomrel a dom Júdu mňa pomazal za kráľa nad sebou.“

Protikráľ Isboset. - ⁸ Ale Nérov syn Abner, Šaulov vojvodca, vzal Šaulovho syna Isboseta, zaviedol ho do Mahanaimu ⁹ a ustanovil ho za kráľa nad Galaádom, nad Aserom, nad Jezraelom, nad Efraimom, nad Benjamínom a nad celým Izraelom. ¹⁰ Šaulov syn Isboset bol štyridsaťročný, keď začal kraľovať nad Izraelom, a kraľoval dva roky. Ale dom Júdu bol za Dávidom. ¹¹ Počet dní, v ktorých bol Dávid kráľom v Hebrone nad domom Júdu, bol sedem rokov a šesť mesiacov.

¹² Nérov syn Abner a sluhovia Šaulovho syna Isboseta vyrazili z Mahanaimu do Gabaonu. ¹³ Ale Joab, syn Sarvie, a Dávidovi služobníci vyrazili a stretli ich pri gabaonskom rybníku. Jedni sa usadili z jednej, druhí z druhej strany rybníka. ¹⁴ Vtedy povedal Abner Joabovi: „Nech vstanú mládenci a nech sa hrajú pred nami.“ Joab odpovedal: „Nech vstanú!“ ¹⁵ Vstali teda a boli odpočítaní dvanásť z Benjamína, od Šaulovho syna Isboseta, a dvanásť z Dávidových sluhov. ¹⁶ Každý chopil svojho protivníka za hlavu a vražil svoj meč do boku svojho protivníka. Tak padli všetci. Preto sa to miesto volá: „Pole silákov v Gabaone“.

¹⁷ Tak sa strhla v ten deň veľmi zúrivá bitka a Abner a mužovia Izraela utrpeli porážku od Dávidových sluhov. ¹⁸ Boli tam traja synovia Sarvie: Joab, Abisai a Asael. Asael bol rýchlonohý ako poľná gazela. ¹⁹ Asael prenasledoval Abnera a pri prenasledovaní Abnera neodbočil ani napravo, ani naľavo. ²⁰ Vtom sa Abner obrátil nazad a spýtal sa: „Si to ty, Asael?“ Odpovedal: „Ja.“ ²¹ Abner mu povedal: „Uchýľ sa napravo alebo naľavo, uchop niektorého z mládencov a vezmi si jeho korist!“ Ale Asael nechcel odstúpiť spoza neho. ²² Abner znovu hovoril Asaelovi: „Odstúp spoza mňa, prečo by som ťa mal pribodnúť k zemi? Akože si potom zdvihnem tvár k tvojmu bratovi Joabovi?“ ²³ Ale zdráhal sa odstúpiť. Vtedy ho bodol druhým koncom kopije do brucha, takže mu kopija vyrazila von chrbtom. Padol tam a na mieste zomrel.

A všetci, ktorí prišli na miesto, kde padol a zomrel Asael, ostali stát'.²⁴ Ale Joab a Abisai prenasledovali Abnera. Keď zapadlo slnko, prišli do Gabaat Amy, ktorá je naproti pustému údoliu na ceste do Gabaonu.

²⁵ Vtedy sa Benjamínci zhromaždili okolo Abnera, zomkli sa v jediný oddiel a postavili sa na hrebeň ktoréhosi kopca.²⁶ Tu Abner zavola na Joaba: „Či má meč žrať až do konca? Alebo nevieš, že na konci príde trpkosť? Dokedy sa budeš zdráhať prikázať ľudu, aby neprenasledoval svojich bratov?“²⁷ Joab odpovedal: „Ako žije Pán, keby si nebol hovoril, až ráno by bol ľud prestal prenasledovať svojich bratov.“²⁸ Nato Joab zatrúbil na trúbu a všetok ľud sa zastavil a neprenasledovali Izraelitov, ani ďalej nebojovali.

²⁹ Abner však a jeho mužovia tiahli celú tú noc púšťou, prešli cez Jordán, prešli cez celý Bitron a prišli do Mahanaimu.³⁰ Keď sa Joab vrátil po prenasledovaní Abnera, zhromaždil celé mužstvo, pričom z Dávidových služobníkov chýbalo devätnásť mužov a Asael.³¹ Dávidovi služobníci však zrazili z Benjamíncov, z Abnerových mužov tristošesťdesiat chlapov, ktorí zomreli.³² Asaela vzali a pochovali ho v otcovom hrobe, ktorý je v Betleheme. A Joab i jeho mužovia pochodovali celú noc; rozhodnilo sa nad nimi v Hebrone.

2Sam3

III. Abner opustí Isboseta. - ¹ Vojna medzi Šaulovým domom a domom Dávidovým bola zdĺhavá. Dávidov dom pritom stále vzrastal, dom Šaulov stále upadal.

² Dávidovi sa v Hebrone narodili títo synovia: jeho prvorodený bol Amnon od Jezraelitky Achinoamy.³ Jeho druhým bol Cheleab od manželky karmelského Nábala Abigail a tretím Absolón od Maáchy, dcéry gesurského kráľa Tolmaiho,⁴ štvrtý Adaniáš, syn Hagity, piaty Safatia, syn Abitaly,⁵ šiesty Jetraám od Dávidovej ženy Egly. Títo sa narodili Dávidovi v Hebrone.

⁶ Kým trvala vojna medzi Šaulovým domom a Dávidovým domom, Abner pevne držal so Šaulovým domom.⁷ Šaul mal vedľajšiu ženu menom Resfa, dcéru Aju. Isboset raz povedal Abnerovi: „Prečo si vošiel k vedľajšej žene môjho otca?“⁸ Abner sa veľmi nahneval pre Isbosetovu reč a povedal: „Som ja (júdsky) psohlavec? Podnes preukazujem lásku domu tvojho otca Šaula, jeho bratom a jeho priateľom a nedopustil som, aby si padol do ruky Dávida a ty na mne dnes nachádzaš chybu pre ženskú?!“⁹ Toto nech urobí Pán Abnerovi a toto nech mu pridá: Ako sa Pán zaprisahal Dávidovi, tak si budem voči nemu počínať.¹⁰ Odnímam kráľovstvo Šaulovmu domu a upevním Dávidov trón nad Izraelom a nad Júdom od Danu až po Bersabe.“

¹¹ A nemohol viac Abnerovi odpovedať ani slova, lebo sa ho bál.

¹² Potom poslal Abner miesto seba poslov k Dávidovi s odkazom: „Čia je krajina? Uzavri so mnou zmluvu, potom bude moja ruka s tebou, privediem k tebe celý Izrael.“¹³ Odpovedal: „Dobre, uzavriem s tebou zmluvu. Ale jedno od teba žiadam! Neuvidíš totiž moju tvár, ak mi vtedy, keď prídeš, aby si videl moju tvár, neprivedieš Šaulovu dcéru Michol.“¹⁴ Potom Dávid poslal poslov k Šaulovmu synovi Isbosetovi s odkazom: „Daj mi moju manželku Michol, ktorú som si získal za sto predkožíek Filištíncov!“¹⁵ A Isboset ju dal vziať od muža, Laisovho syna Faltielu.¹⁶ Jej muž ju odprevadil a stále plakal za ňou až po Bahurim. Tu mu povedal Abner: „Chod', vráť sa!“ A on sa vrátil.

¹⁷ Abner bol na slove so staršími Izraela a hovoril: „Už dávno ste chceli mať nad sebou za kráľa Dávida.“¹⁸ Nuž teraz to preved'te, lebo Pán povedal Dávidovi: „Pomocou svojho sluhu Dávida oslobodím svoj ľud, Izrael, z ruky Filištíncov a z ruky všetkých jeho nepriateľov.“¹⁹ Abner hovoril aj s Benjamíncami. Potom išiel Abner oznámiť Dávidovi do Hebronu všetko, na čom sa uzhodli Izraeliti a všetci Benjamínci.²⁰ Tak prišiel Abner s dvadsiatimi mužmi do Hebronu a Dávid usporiadal Abnerovi a mužom, ktorí boli s ním, hostinu.²¹ Abner hovoril Dávidovi: „Vstanem, pôjdem a zhromažďím k svojmu kráľovskému pánovi celý Izrael. Uzavru

s tebou zmluvu, potom budeš kraľovať, ako si len tvoja duša žiada.“ Nato Dávid Abnera prepustil a (on) odišiel v pokoji.

Abnerova smrť. - ²² Vtedy prišli z výpravy Dávidovi a Joabovi sluhovia a doniesli veľkú korisť. Abner už nebol s Dávidom v Hebrone, lebo ho prepustil a odišiel v pokoji. ²³ Keď sa Joab a celé vojsko, ktoré bolo s ním, vrátilo, zvestovali Joabovi: „Ku kráľovi prišiel Nérov syn Abner a on ho prepustil, takže odišiel v pokoji.“ ²⁴ Nato Joab išiel ku kráľovi a povedal: „Čo si to urobil?! Hľa, prišiel k tebe Abner, prečo si ho prepustil, že mohol odísť?“ ²⁵ Poznáš Nérovho syna Abnera. Ved' prišiel, aby ťa oklamal, aby sa dozvedel, kedy odchádzaš a prichádzaš, a aby zvedel všetko, čo robíš!“ ²⁶ Keď Joab odišiel od Dávida, poslal za Abnerom poslov, ktorí ho doviedli naspäť od studne Sira bez toho, že by to Dávid bol vedel. ²⁷ Abner sa vrátil do Hebronu. Joab ho zaviedol k bráne, akoby s ním chcel v tajnosti hovoriť a tam ho bodol do brucha. Zomrel za krv jeho brata Asaela.

²⁸ Keď sa o tom neskôr Dávid dopočul, povedal: „Ja som nevinný od krvi Nérovho syna Abnera, aj moje kráľovstvo pred Pánom naveky. ²⁹ Nech sa zvalí na hlavu Joaba a na celý dom jeho otca. Nech v Joabovom dome nikdy nechýba taký, čo trpí na výtok a malomocenstvo, taký, čo chodí o palici, čo padne pod mečom a žiada si chleba!“ ³⁰ Joab a jeho brat Abisai zabili teda Abnera, pretože v boji v Gabaone usmrtil ich brata Asaela.

³¹ Potom Dávid povedal Joabovi a všetkému ľudu, ktorý bol s ním: „Roztrhnite si odev, oblečte sa do vrecoviny a nariekajte nad Abnerom!“ Kráľ Dávid kráčal za marami; ³² a tak Abnera pochovali v Hebrone. Dávid pozdvihol svoj hlas a plakal pri Abnerovom hrobe a plakal aj celý národ. ³³ Potom kráľ zložil o Abnerovi tento žalospev:

³⁴ „Musel Abner zomrieť ako bezbožník?
Tvoje ruky neboli zviazané,
tvoje nohy neboli v okovách,
padol si, ako keď zrazí zločinec.“

A všetok ľud ešte viac nad ním plakal.

³⁵ A keď prišiel všetok ľud žiadať Dávida, aby ešte za dňa prijal pokrm, Dávid sa takto zaprisahal: „Toto nech mi urobí Boh a toto nech mi pridá, ak pred západom slnka okúsím chlieb alebo čokoľvek!“ ³⁶ Keď sa to všetok ľud dozvedel, páčilo sa mu to. A všetko, čo robil kráľ, páčilo sa všetkému ľudu. ³⁷ Tak sa v ten deň dozvedel všetok ľud a celý Izrael, že zabitie Nérovho syna Abnera nepochádza od kráľa. ³⁸ A kráľ povedal svojim služobníkom: „Vy neviete, že dnes padlo v Izraeli knieža, velikán?“ ³⁹ Ja som dnes slabý, hoci pomazaný za kráľa. Títo však, synovia Sarvie, sú silnejší ako ja. Nech Pán odplatí každému, kto pácha zlo, podľa jeho zloby!“

2Sam4

IV. Smrť Isboseta. - ¹ Keď sa Šaulov syn dopočul, že Abner zomrel v Hebrone, ovisli mu ruky a celý Izrael bol zarazený. ² Šaulov syn mal dvoch mužov, vodcov výprav, meno jedného bolo Bária a meno druhého Rechab; boli to synovia Benjamínca Remona z Berotu, lebo aj Berot sa počítal k Benjamínovi. ³ Berotčania totiž utiekli do Getaimu a boli tam chránencami až po dnešný deň.

⁴ Šaulov syn Jonatán mal na obe nohy chromého syna: Bol päťročný, keď došla o Šaulovi a Jonatánovi správa z Jezraelu. Vtedy ho jeho dojka vzala a utekala. Ale v náhlosti pri úteku padol a ochromel. Volal sa Mifiboset.

⁵ Synovia Berotčana Remona, Rechab a Bána, sa zobrali a za horúčavy dňa vošli do Isbosetovho domu. Ten spal poludňajší spánok. (Aj vrátňička domu zaspala pri čistení pšenice.)

⁶ Rechab a jeho brat Bána prekľzli, ⁷ vnikli do domu a kým ten spal na svojom lôžku vo svojej spálni, zrazili ho, usmrtili a odťali mu hlavu. Potom vzali jeho hlavu a išli celú noc smerom na púšť.

⁸ Isbosetovu hlavu doniesli Dávidovi do Hebronu a povedali kráľovi: „Hľa, hlava tvojho nepriateľa, Šaulovho syna Isboseta, ktorý ti číhal na život! Takto dnes Pán doprial môjmu kráľovskému pánovi pomstu nad Šaulom a jeho potomstvom.“ ⁹ Ale Dávid povedal synom Berotčana Remona, Rechabovi a jeho bratovi Bánovi: „Ako žije Pán, ktorý vyslobodil moju dušu z každej úzkosti: ¹⁰ Toho, ktorý mi oznámil: „Hľa, Šaul zomrel!“ a domnieval sa, že je to blahozvesť, chytil som a zabil v Sikelegu, hoci som mu mal dať odmenu za blahozvesť. ¹¹ A keď zločinní chlapi zavraždili nevinného človeka v jeho dome, na jeho lôžku, nemám jeho krv požadovať z vašich rúk a vyhubiť vás zo zeme?“ ¹² Vtom dal príkaz sluhom a oni ich zabili, poobtnali im ruky a nohy a zavesili ich pri rybníku v Hebrone. Isbosetovu hlavu však vzali a pochovali v Abnerovom hrobe v Hebrone.

Dávid kráľom nad celým Izraelom 5 - 10

2Sam5

V⁵. Dobytie Jeruzalema. - ¹ Všetky Izraelské kmene prišli k Dávidovi do Hebronu a hovorili: „Hľa, sme tvoja kosť a tvoje telo! ² Aj predtým, keď bol Šaul kráľom nad nami, ty si viedol Izrael do boja a z boja a Pán ti povedal: „Ty pas môj ľud, Izrael, a ty budeš kniežaťom nad Izraelom.“ ³ Prišli teda starší Izraela ku kráľovi do Hebronu a kráľ Dávid uzavrel s nimi zmluvu pred Pánom v Hebrone. Nato pomazali Dávída za kráľa nad Izraelom. ⁴ Dávid mal tridsať rokov, keď začal kraľovať; a kraľoval štyridsať rokov. ⁵ V Hebrone kraľoval nad Júdom sedem rokov a šesť mesiacov a v Jeruzaleme kraľoval tridsaťtri rokov nad celým Izraelom a Júdom.

⁶ Kráľ tiahol so svojimi ľuďmi na Jeruzalem proti Jebuzejcom, ktorí obývali krajinu. Dávidovi povedali: „Nevkročíš sem, odoženú ťa slepí a kuľhaví!“ Že vraj Dávid nevkročí dnu! ⁷ Ale Dávid zaujal pevnosť Sion. To je Dávidovo mesto. ⁸ V ten deň povedal Dávid: „(Odmenu dostane) kto porazí Jebuzejcov a dosiahne rúry striech! Ale slepých a kuľhavých nenávidí Dávidova duša.“ Preto sa hovorí: „Slepý a kuľhavý nevkročí do domu!“

⁹ Dávid sa usadil na hrade a nazval ho Dávidovým mestom. Potom ho dookola vybudoval, počnúc od Mela dovnútra. ¹⁰ Takto Dávid stále vzrastal, lebo Pán, Boh zástupov, bol s ním. ¹¹ Hiram, kráľ Týru, poslal k Dávidovi poslov, i cédrové drevo, tesárov a murárskych kamenárov, aby postavili Dávidovi dom. ¹² Dávid sa presvedčil, že ho Pán potvrdil v kráľovstve nad Izraelom a že kvôli svojmu ľudu Izraelu, povýšil jeho kráľovstvo.

¹³ Po svojom príchode z Hebronu si Dávid vzal ďalšie vedľajšie ženy z Jeruzalema a Dávidovi sa narodili ďalší synovia a dcéry. ¹⁴ Toto sú mená tých, čo sa, mu narodili v Jeruzaleme: Samua, Sobab, Nátan, Šalamún, ¹⁵ Jebahar, Elisua, Nefeg, ¹⁶ Jafia, Elisama, Elioda a Elifalet.

Dávid porazí Filištíncov. - ¹⁷ Keď sa Filištínci dozvedeli, že Dávída pomazali za kráľa nad Izraelom, tiahli všetci Filištínci nahor, aby sa Dávída zmocnili. Dávid sa o tom dozvedel a zostúpil do pevnosti. ¹⁸ Filištínci prišli a rozťahli sa v údolí Refaim. ¹⁹ Vtedy sa Dávid dopytoval Pána: „Mám ísť proti Filištíncovi? Vydáš ich do mojej ruky?“ Pán odpovedal Dávidovi: „Choď, lebo ti isto vydám Filištíncov do ruky.“ ²⁰ Dávid prišiel do Bál Parašimu a Dávid ich tam porazil. Tu povedal: „Pán roztrhal predo mnou mojich nepriateľov, ako trhá voda.“ Preto dostalo toto miesto meno Bál Parašim. ²¹ Tam nechali svoje modly, ktoré Dávid a jeho ľudia odniesli.

²² Filištínci tiahli ešte raz nahor a rozložili sa v údolí Refaim. ²³ Dávid sa dopytoval Pána, ktorý odpovedal: „Nechod, ale ich obkľúč odzadu a choď na nich od hrušiek! ²⁴ A keď

začuješ vo vrcholcoch hrušiek šelest krokov, vtedy sa ponáhľaj, lebo vtedy tiahne pred tebou Pán, aby porazil tábor Filištíncov!“²⁵ Dávid urobil tak, ako mu prikázal Pán, a bil Filištíncov od Gabay až po cestu do Gezeru.

2Sam6

VI. Prenos archy zmluvy. - ¹ Dávid opäť zhromaždil všetkých vybraných Izraelitov, tridsaťtisíc. ² Potom sa Dávid vybral a šiel, aj všetok ľud, ktorý bol s ním, do júdskej Bály, aby odtiaľ doniesli Božiu archu, ktorá sa volá menom Pána zástupov, tróniaceho nad ňou na cherubínoch. ³ Božiu archu naložili na nový voz a odviezli ju z Abinadabovho domu, ktorý bol na kopci. Abinadabovi synovia Oza a Ahio viedli nový voz. ⁴ Keď ju vzali z Abinadabovho domu, ktorý je na kopci, (a išli s Božou archou), Ahio šiel pred archou. ⁵ Dávid a celý Izrael tancovali z celej sily pred Pánom pri piesňach (za sprievodu) citár, hárf, bubienkov, zvončekov a cimbalov. ⁶ Keď prišli k Nákonovmu humnu, vystrel Oza (ruku) k Božej arche a zachytil ju, lebo voly sa potkli. ⁷ Preto sa Pán rozhneval na Ozu a Boh ho tam udel pre opovážlivosť, takže zomrel tam pri Božej arche. ⁸ Dávid sa zarmútil pre to, že Pán zasadil Ozovi úder. Preto sa to miesto po dnešný deň volá Ozov úder. ⁹ Dávid sa v ten deň zľakol Pána a povedal: „Akože by mohla prísť Pánova archa ku mne!“ ¹⁰ Preto Dávid nechcel doniesť Pánovu archu k sebe do Dávidovho mesta; Dávid s ňou zabočil do domu Gétčana Obededoma.

¹¹ V dome Gétčana Obededoma ostala Pánova archa tri mesiace a Pá požehnal Obededoma i celý jeho dom. ¹² Keď oznámili kráľovi Dávidovi: „Pán pre Božiu archu požehnáva dom Obededoma i všetko, čo má,“ Dávid išiel a s radosťou vyniesol Božiu archu z Obededomovho domu do Dávidovho mesta. ¹³ Keď tí, čo niesli Pánovu archu, urobili šesť krokov, obetoval býčka a vykŕmené teľa. ¹⁴ A Dávid tancoval z celej sily pred Pánom. Dávid bol oblečený do plátenného efódu. ¹⁵ Takto niesli Dávid a celý Izraelov dom Pánovu archu s jasotom za zvuku trúby. ¹⁶ Keď Pánova archa došla do Dávidovho mesta, Šaulova dcéra Michol pozerala von oknom; a keď videla kráľa Dávda poskakovať a tancovať pred Pánom, opovrhla ním v srdci. ¹⁷ Pánovu archu doniesli a postavili ju na jej miesto v stane, ktorý dal pre ňu zhotoviť Dávid. Potom Dávid priniesol pred Pánom celopaly a pokojné obety. ¹⁸ Keď Dávid dokončil celopaly a pokojné obety, požehnal ľud v mene Pána zástupov. ¹⁹ Potom nadelil všetkému ľudu, celému izraelskému zástupu, mužom i ženám, každému bochník chleba, kus mäsa (?) a hroznový koláč. A všetok ľud odišiel, každý do svojho domu.

²⁰ Keď sa Dávid vrátil požehnať svoju rodinu, išla Dávidovi v ústrety Šaulova dcéra Michol a povedala: „Aký slávny bol dnes kráľ Izraela, keď sa dnes obnažoval pred očami slúžok svojich sluhov, ako sa obnažuje len nejaký niktoš!“ ²¹ Dávid povedal Michol: „Pred Pánom, ktorý mi dal prednosť pred tvojím otcom a celým jeho rodom, keď ma ustanovil za knieža nad Pánovým ľuďom, nad Izraelom, pred Pánom budem tancovať“ ²² a upokorím sa ešte viac ako teraz. Tak budem nízky vo vlastných očiach, ale u slúžok, o ktorých si hovorila, u tých budem slávny.“ ²³ A Šaulova dcéra Michol nemala deti až do dňa svojej smrti.

2Sam7

VII. Pánove prisľúbenia. - ¹ Kráľ teda býval vo svojom dome a Pán mu poprial pokoj od všetkých okolitých nepriateľov. ² Tu povedal kráľ prorokovi Nátanovi: „Pozri, ja bývam v cédrovom dome a Božia archa býva v koženom stane.“ ³ Nátan povedal kráľovi: „Chyť sa a rob všetko, čo zamýšľaš, lebo Pán je s tebou!“

⁴ Ale v tú noc Pán oslovil Nátana: ⁵ „Choď a povedz môjmu sluhovi Dávidovi: Toto hovorí Pán: Ty mi chceš postaviť dom, v ktorom mám bývať?“ ⁶ Veď som nebýval v dome odo

dňa, čo som vyviedol synov Izraela z Egypta, až po dnešný deň, ale putoval som v šiatrovom obydlí. ⁷ Vari som za celý čas, čo som putoval so všetkými synmi Izraela, slovíčkom povedal niektorému sudcovi, ktorému som prikázal viesť môj ľud, Izrael: Prečo mi nepostavíte cédrový dom? ⁸ Teraz však toto povedz môjmu sluhovi Dávidovi: Toto hovorí Pán zástupov: Ja som ťa vzal z pastviny spoza oviec, aby si sa stal kniežaťom nad mojím ľudom, nad Izraelom. ⁹ Bol som s tebou, kde si len išiel, vyhubil som spred teba všetkých nepriateľov a urobil som ti veľké meno, aké majú tí najväčší na zemi. ¹⁰ Chcem svojmu ľudu, Izraelu, určiť miesto a zasadiť ho tam. Tam bude bývať a už sa nebude triasť, ani zlosynovia ho už nebudú utláčať ako prv, ¹¹ aj odo dňa, čo som ustanovil sudcov nad svojím ľudom, Izraelom. Chcem ti dopriať pokoja od všetkých nepriateľov. A Pán ti oznamuje, že Pán postaví dom tebe. ¹² Až sa tvoje dni doplnia a uložíš sa k svojim otcom, ustanovím po tebe tvojho potomka, ktorý bude pochádzať z tvojich útrobov, a upevním jeho kráľovstvo. ¹³ On postaví môjmu menu dom a ja upevním trón jeho kráľovstva naveky. ¹⁴ Ja mu budem otcom a on mi bude synom. Ak sa previní, budem ho karhať ľudským prútom a ľudskými ranami. ¹⁵ Ale svojej milosti ho nepozbavím, ako som jej pozbavil Šaula, ktorého som odstránil spred teba. ¹⁶ Tvoj dom a tvoje kráľovstvo bude predo mnou naveky pevné; tvoj trón bude upevnený naveky!“ ¹⁷ A Nátan hovoril Dávidovi celkom podľa týchto slov a podľa tohoto videnia.

¹⁸ Tu kráľ Dávid šiel, posadil sa pred Pána a hovoril: „Kto som ja, Pane, Bože, a čo je môj dom, že si ma priviedol až sem? ¹⁹ Ale to bolo, Pane, Bože, v tvojich očiach málo, nuž hovoríš o dome svojho sluhy aj do budúcnosti. A to je zákon pre človeka, Pane, Bože. ²⁰ Čo by ti mohol Dávid ešte povedať? Ved' ty, Pane, Bože, poznáš svojho sluhu! ²¹ Kvôli svojmu sluhovi a podľa svojho srdca si urobil celú túto veľkú vec, keď si to dal vedieť svojmu sluhovi. ²² Preto si veľký, Pane, Bože; tebe podobného niet a podľa toho, čo sme na vlastné uši počuli, okrem teba niet Boha. ²³ A ktorý iný národ na zemi je ako tvoj ľud, Izrael, ku ktorému prišiel Boh vykúpiť si ho za ľud, urobiť mu meno, konať preň veľké a zázračné veci a vyhnáť národy a bohov spred svojho ľudu, ktorý si si vykúpil z Egypta? ²⁴ Upevnil si si svoj ľud, Izrael, za svoj ľud naveky a ty, Pane, stal si sa jeho Bohom. ²⁵ A teraz, Pane, splň slovo, ktoré si hovoril o svojom sluhovi a jeho dome naveky, a urob tak, ako si hovoril! ²⁶ Vtedy bude tvoje meno veľké naveky a budú hovoriť: „Pán zástupov je Bohom nad Izraelom.“ A dom tvojho sluhy Dávida bude pred tebou trvalý. ²⁷ Lebo ty, Pane zástupov, Bože Izraela, dal si svojmu sluhovi zjavenie: „Postavím ti dom.“ Preto tvoj sluha našiel odvahu modliť sa k tebe túto modlitbu. ²⁸ A teraz Pane, Bože, ty si Boh a tvoje slová sú pravda. Ty si sľúbil svojmu sluhovi toto dobrodenie. ²⁹ Nuž začni teraz žehnať dom svojho sluhy, aby večne trval pred tebou! Lebo ty, Pane, Bože, si hovoril a nech je dom tvojho sluhy požehnaný tvojím požehnaním naveky!“

VIII. Dávidove víťazstvá. - ¹ Potom Dávid porazil Filištíncov a podrobil si ich. Dávid vyrval Filištíncom z ruky moc nad daňami. ² Porazil Moabčanov, dal im ľahnúť na zem a odmeral ich povrázkom. Dva povrázky odmeral na zabitie a jeden plný povrázok ponechal nažive. Tak sa Moabčania stali Dávidovými poddanými, platili poplatky. ³ Potom Dávid porazil Rohobovho syna Adadezera, kráľa Soby, keď opätovne vyrazil zmocniť sa rieky Eufrat. ⁴ Dávid mu zajal tisícšesťdesť jazdcov a dvadsaťtisíc mužov pechoty. Dávid ochromil všetky záprahy a nechal z nich iba sto záprahov. ⁵ Keď Aramejčania prišli z Damasku na pomoc Adadezerovi, kráľovi Soby, Dávid Aramejčanov porazil, dvadsaťdvatisíc mužov. ⁶ Nato Dávid ustanovil v damascénskom Aramejsku dozorcov a Aramejčania sa stali Dávidovými poddanými a platili poplatky. Tak Pán pomáhal Dávidovi všade, kde len išiel.

⁷ Dávid vzal zlaté štíty, ktoré mali Adadezerovi sluhovia, a zanesol ich do Jeruzalema. ⁸ Z Adadezerových miest Bety a Berotu vzal kráľ Dávid veľmi veľa kovu. ⁹ Keď sa kráľ Ematu

Tou dopyčul, že Dávid porazil celú Adadezerovu armádu, ¹⁰ poslal Tou svojho syna Jorama ku kráľovi Dávidovi pozdraviť ho a blahoželať mu, že bojoval proti Adadezerovi a že ho premohol. Lebo Adadezer bol nepriateľ Touho. Niesol so sebou strieborné, zlaté a kovové nádoby. ¹¹ Aj tie kráľ Dávid zasvätil Pánovi spolu so striebrom a zlatom, ktoré zasvätil od národov, ktoré porazil: ¹² od Aramu, od Moabu, od Amončanov, od Filištíncov, od Amalekitov a z koristi Rohobovho syna Adadezera, kráľa Soby. ¹³ Dávid si získal meno. Keď sa vracal po porážke Aramejčanov, porazil v Soľnom údolí osemnásťtisíc Edomčanov. ¹⁴ V Edomsku ustanovil dozorcov (v celom Edomsku ustanovil dozorcov) a celé Edomsko sa stalo Dávidovi poddaným. Tak Pán pomáhal Dávidovi všade, kde len išiel.

¹⁵ Dávid kraľoval nad celým Izraelom a Dávid vysluhoval právo a spravodlivosť všetkému svojmu ľudu. ¹⁶ Joab, syn Sarvie, bol veliteľom vojska, Ahiludov syn Jozafat bol kancelárom. ¹⁷ Achitobov syn Sadok a Achimelechov syn Abiatar boli kňazmi a Saraiáš bol pisárom. ¹⁸ Jojadov syn Banaiáš velil Keret'anom a Felet'anom a Dávidovi synovia boli kňazmi.

2Sam9

IX. Dávid a Mifiboset. - ¹ Dávid sa opýtal: „Ostal ešte niekto zo Šaulovho domu? Tomu pre Jonatána preukážem milosrdenstvo.“ ² V Šaulovom dome bol istý sluha menom Siba. Zavolali ho k Dávidovi a kráľ mu povedal: „Ty si Siba?“ Odpovedal: „Áno, k službám!“ ³ Kráľ sa ho pýtal: „Ostal ešte niekto zo Šaulovho domu? Tomu preukážem Božie milosrdenstvo.“ Siba odvetil kráľovi: „Je ešte Jonatánov syn, chorý na nohy.“ ⁴ Kráľ sa ho pýtal: „Kde je?“ Siba odpovedal kráľovi: „Je v dome Amielovho syna Machira v Lodabare!“ ⁵ A kráľ Dávid ho dal doniesť z domu Amielovho syna Machira, z Lodabaru.

⁶ Keď Mifiboset, syn Šaulovho syna Jonatána, prišiel k Dávidovi, padol na tvár a klaňal sa. Dávid ho oslovil: „Mifiboset!“ Odpovedal: „Hľa, tvoj sluha!“ ⁷ Dávid mu povedal: „Neboj sa, lebo ti veľmi chcem preukázať milosrdenstvo pre tvojho otca Jonatána. Vrátim ti všetky polia tvojho otca Šaula, ty však budeš vždy požívať pokrm pri mojom stole.“ ⁸ Uklonil sa a vravel: „Čo je tvoj sluha, že sa obraciaš k mŕtvemu psovi, akým som ja?“

⁹ Potom si Dávid zavolať Šaulovho sluhu Sibua a povedal mu: „Všetko, čo patrilo Šaulovi a celému jeho rodu, dal som synovi tvojho pána. ¹⁰ Ty, tvoji synovia a tvoji sluhovia budete mu obrábať zem a znášať (úrodu), ktorá bude slúžiť synovi tvojho pána za pokrm, aby mal čo jesť. Mifiboset, syn tvojho pána, bude vždy požívať pokrm pri mojom stole.“ Siba mal pätnásť synov a dvadsať sluhov. ¹¹ Siba odpovedal kráľovi: „Tvoj sluha urobí všetko tak, ako môj kráľovský pán prikázal svojmu sluhovi.“ Mifiboset však jedával pri kráľovom stole ako jeden z kráľových synov. ¹² Mifiboset mal malého syna menom Micha. Všetci, ktorí bývali v Sibovom dome, boli sluhami Mifiboseta. ¹³ Mifiboset však býval v Jeruzaleme, lebo jedol pri kráľovom stole. Bol chromý na obe nohy.

2Sam10

X. Vojna proti Amončanom a Aramejčanom. - ¹ Potom zomrel kráľ Amončanov a namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Hanon. ² Dávid si povedal: „Preukážem Nachasovmu synovi Hanonovi milosrdenstvo, ako jeho otec preukázal milosrdenstvo mne.“ Preto mu Dávid prostredníctvom svojich sluhov dal vysloviť sústrasť v žiali za otcom. Dávidovi sluhovia prišli do krajiny Amončanov, ³ ale amonské kniežatá vraveli svojmu pánovi Hanonovi: „Nazdávaš sa, že si Dávid chce uctiť tvojho otca keď ti poslal tešiteľov? A neposlal Dávid svojich sluhov k tebe, aby preskúmal, prezvedel a rozvrátil mesto?“ ⁴ Nato Hanon chytil Dávidových sluhov, oholil im pol brady, šaty im do polovice až po rozkrok odstrihol a poslal ich preč. ⁵ Keď to

oznámili Dávidovi, poslal im naproti, lebo mužovia boli veľmi potupení. Kráľ im odkázal: „Ostaňte v Jerichu, kým vám nenarastú brady, potom sa vrátite!“

⁶ Keď Amončania videli že sa Dávidovi zošklivili, poslami dali Amončania najat' Aramejčanov z Bet-Rohobu a Aramejčanov zo Soby, dvadsaťtisíc pešiakov, a od kráľa Maáchy (tisíc mužov) a chlapov z Tobu, dvanásťtisíc mužov. ⁷ Keď sa to Dávid dopočul, poslal Joaba a celé vojsko bojovníkov. ⁸ Vtedy Amončania vyrazili a usporiadali sa do boja pred bránou. Aramejčania zo Soby a z Rohobu a mužovia z Tobu a Maáchy boli osobitne na poli. ⁹ Keď Joab videl, že boj je obrátený proti nemu aj spredu, aj odzadu, vybral si z Izraelitov najvyberanejších a postavil ich proti Aramejčanom. ¹⁰ Ostatok mužstva odovzdal do rúk svojho brata Abisa a postavil ho proti Amončanom. ¹¹ A povedal: „Ak budú Aramejčania mocnejší ako ja, prídeš mi na pomoc; a ak budú Amončania mocnejší ako ty, prídem na pomoc ja tebe. ¹² Buď udatný! Veď bojujeme za svoj ľud a za mestá svojho Boha! Pán však urobí, čo sa jemu páči.“ ¹³ Keď sa Joab a mužstvo, ktoré bolo s ním, pustilo do boja proti Aramejčanom, oni pred ním utiekli. ¹⁴ Amončania videli, že Aramejčania utiekli, preto ušli pred Abisajom a vtiahli do mesta. Nato Joab upustil od Amončanov a šiel do Jeruzalema.

¹⁵ Keď Aramejčania videli, že ich Izraeliti porazili, zhromaždili sa ¹⁶ a Adadezer poslami nariadil nástup Aramejčanov, ktorí boli za riekou. Tí prišli do Helamu na čele s veliteľom Adadezerovho vojska Sobachom. ¹⁷ Keď to oznámili Dávidovi, zhromaždil celý Izrael, prešiel cez Jordán a prišiel do Helamu. Nato sa Aramejčania postavili proti Dávidovi a bojovali s ním. ¹⁸ A Aramejčania utiekli pred Izraelitmi. Dávid zničil Aramejčanom sedemsto vozov a štyridsaťtisíc jazdcov a zrazil aj veliteľa vojska Sobacha, takže na mieste zomrel. ¹⁹ Všetci Adadezerovi poddaní králi videli, že ich Izraeliti porazili, preto uzavreli s Izraelitmi mier a boli im poddaní. A Aramejčania sa už báli ísť Amončanom na pomoc.

Dávidov hriech a jeho následky 11 - 20

2Sam11

XI. Dávid a Betsabe. - ¹ Keď uplynul rok, v čase, keď králi vychádzajú (do vojny), vyslal Dávid Joaba a s ním svojich sluhov i celý Izrael. Spustošili Amončanov a obliehali Rabu. Dávid však ostal v Jeruzaleme. ² V ktorýsi večer Dávid vstal zo svojho lôžka, a prechádzal sa na streche kráľovského domu. Vtom uvidel zo strechy kúpať sa ženu. Žena bola na pohľad veľmi pekná. ³ Dávid sa dal o žene dopytovať a povedali mu: „To je Eliamova dcéra Betsabe, žena Hetejca Uriáša!“ ⁴ Nato poslal Dávid poslov, dal ju priviesť, a keď prišla, obcoval s ňou. Ona sa potom očistila od svojej nečistoty a vrátila sa domov.

⁵ Žena počala a odkázala Dávidovi: „Som t'archavá.“ ⁶ Nato Dávid poslal za Joabom: „Pošli ku mne Hetejca Uriáša!“ A Joab poslal Uriáša k Dávidovi. ⁷ Keď Uriáš došiel k nemu, Dávid sa pypytoval, ako sa má Joab, ako sa vedie mužstvu a ako beží vojna. ⁸ Potom Dávid povedal Uriášovi: „Choď do, svojho domu a umy si nohy!“ Uriáš odišiel z kráľovského domu a nasledoval ho kráľovský dar. ⁹ Ale Uriáš spal pri vchode kráľovského domu s ostatnými sluhami svojho pána; do svojho domu nezišiel. ¹⁰ Dávidovi oznámili: „Uriáš nešiel do svojho domu.“ Dávid sa opýtal Uriáša: „Neprichádzaš z cesty? Prečo si nešiel do svojho domu?“ ¹¹ Uriáš odpovedal Dávidovi: „Archa, Izrael a Júda, bývajú v stanoch, môj pán Joab a sluhovia môjho pána táboria na poli a ja mám ísť do svojho domu jesť, piť a spať so svojou ženou? Ako žije Pán a ako žiješ ty, takú vec neurobím!“ ¹² Dávid povedal Uriášovi: „Dnes ostaň ešte tu, zajtra ťa prepustím.“ Uriáš teda ostal ten deň v Jeruzaleme. Na druhý deň ¹³ ho Dávid zavolať, aby s ním jedol a pil. Ale večer odišiel spať na svoje lôžko so sluhami svojho pána; do svojho domu nešiel.

¹⁴ Ráno napísal Dávid Joabovi list a poslal ho po Uriášovi. ¹⁵ V liste písal toto: „Postavte Uriáša napred, kde najviac zúri boj, a potom sa stiahnite od neho späť, nech ho zasiahnu a nech

zomrie!“¹⁶ A keď Joab obliehal mesto, postavil Uriáša na miesto, o ktorom vedel, že sú tam mocní chlapi.¹⁷ Mužovia z mesta urobili výpad a bojovali s Joabom. I padli poniektorí z mužstva z Dávidových sluhov a zomrel aj Hetejec Uriáš.¹⁸ Joab potom dal Dávidovi oznámiť celý priebeh boja.¹⁹ Poslovi však prikázal: „Ak vtedy, keď kráľovi dopovieš celý priebeh boja,²⁰ vzkypí v kráľovi hnev a povie ti: „Prečo ste išli bojovať tak blízko k mestu? Nevedeli ste, že z múrov strieľajú? !“²¹ Ktože zabil Abimelecha, Jerobálovho syna?! Či nie žena zhodila naň z múru mlynský kameň, takže zomrel v Tebese? Prečo ste sa priblížili k múru?“ - povieš: „Aj tvoj sluha, Hetejec Uriáš zomrel.“²² Posol odišiel a keď došiel, oznámil Dávidovi všetko, čo po ňom odkázal Joab.²³ Posol hovoril Dávidovi: „Tí mužovia boli mocnejší ako my, urobili výpad proti nám do poľa, ale my sme ich odrazili až po vchod do brány.“²⁴ Vtedy z múru strieľali strelci na tvojich sluhov a niektorí z kráľových sluhov zomreli; aj tvoj sluha, Hetejec Uriáš zomrel.“²⁵ Nato Dávid povedal poslovi: „Toto povedz Joabovi: „Nech ťa tá vec netrápi! Veď meč zožiera raz tak, raz inak. Vytrvaj pevne vo svojom boji proti mestu a zrúcaj ho!“ Takto ho posmeľuj!“

²⁶ Keď sa Uriášova manželka dopočula, že jej muž Uriáš zomrel, nariekala za svojím pánom.²⁷ Keď však pominul smútok, dal ju Dávid dovieť do svojho domu. Stala sa mu ženou a porodila mu syna. Ale čo Dávid urobil, nepáčilo sa Pánovi.

2Sam12

XII. Trest za hriech. - ¹ Preto Pán poslal k Dávidovi Nátana. On šiel k nemu a povedal mu: „V ktoromsi meste boli dvaja mužovia, jeden bohatý a jeden chudobný.² Bohatý mal veľké množstvo oviec a dobytky.³ Chudobný zas nemal nič, len malú ovečku, ktorú si kúpil a vychoval. Rástla spolu s ním a s jeho deťmi. Jedla z jeho smidky, pila z jeho pohára, spala v jeho lone a bola mu ako dcéra.“⁴ Tu prišiel k bohatému mužovi počestný a jemu bolo ľúto vziať zo svojich oviec a zo svojho dobytku a pripraviť to počestnému, ktorý k nemu prišiel, preto vzal ovečku chudobného muža a pripravil ju mužovi, ktorý k nemu prišiel.

⁵ Dávid sa veľmi rozhneval na toho človeka a povedal Nátanovi: „Ako žije Pán, človek, ktorý to urobil, je synom smrti.“⁶ A ovečku vynahradí štvornásobne, pretože sa dopustil tejto veci a nemal zľutovanie.“⁷ Nátan povedal Dávidovi: „Ty si ten muž! Toto hovorí Pán, Boh Izraela: Ja som ťa pomazal za kráľa nad Izraelom a ja som ťa vyslobodil zo Šaulovej ruky.“⁸ Dal som ti dom tvojho pána a ženy tvojho pána do lona a dal som ti dom Izraela a dom Júdu a ak je to málo, doložím ti to i ono.“⁹ Prečo si opovrhol Pánovým slovom, že si urobil, čo sa mu nepáči?! Hetejca Uriáša si zabil mečom a jeho manželku si si vzal za ženu: Zabil si ho mečom Amončanov.“¹⁰ Preto od tvojho domu nikdy neodstúpi meč, lebo si opovrhol mnou a vzal si si manželku Hetejca Uriáša, aby bola tvojou ženou.“¹¹ Toto hovorí Pán: Hľa, ja z tvojho vlastného domu dopustím na teba nešťastie; pred tvojimi očami vezmem tvoje ženy a dám ich inému. On bude spať s tvojimi ženami pred očami tohoto slnka.“¹² Lebo ty si to urobil potajomky, ale ja urobím túto vec pred celým Izraelom a pred slnkom.“

¹³ Dávid povedal Nátanovi: „Zhrešil som proti Pánovi!“ A Nátan vravel Dávidovi: „Aj Pán ti odpustil hriech, nezomrieš!“¹⁴ Že si však touto vecou zavinil rúhanie u Pánových nepriateľov, syn, ktorý sa ti narodí, iste zomrie!“

¹⁵ Potom Nátan odišiel domov. Pán však uderil dieťa, ktoré Dávidovi porodila Uriášova manželka, a ochorelo.¹⁶ Dávid prosil Boha za chlapca, Dávid sa prísne postil a keď prišiel (domov), ležal celú noc na zemi.¹⁷ Starší jeho domu pristúpili k nemu a chceli ho zdvihnúť zo zeme. Ale nechcel, ani s nimi nejedol.¹⁸ Na siedmy deň chlapec zomrel. A Dávidovi sluhovia sa báli oznámiť mu, že dieťa zomrelo. Vravali si: „Kým chlapec ešte žil, prihovárali sme sa mu, a nepočúval na náš hlas. Akože mu povieme: „Chlapec umrel.“?! Veď porobí zle!“¹⁹ Dávid videl, že si jeho sluhovia pošuškávali. Dávid pochopil, že chlapec zomrel. A Dávid sa spýtal

svojich sluhov: „Zomrel chlapec?“ Odpovedali: „Zomrel.“²⁰ Tu Dávid vstal zo zeme, umyl sa a pomazal, vzal si iné šaty, išiel do Pánovho domu a klaňal sa. Potom šiel domov, žiadal, aby mu predložili pokrm, a jedol.²¹ Jeho sluhovia sa ho pýtali: „Čo to znamená, čo robíš? Kým bol chlapec živý, postil si sa a plakal si a keď chlapec zomrel, vstávaš a ješ!“²² Odpovedal: „Kým chlapec žil, postil som sa a plakal som, lebo som si vravel: Kto vie, azda sa Pán zmiluje a chlapec ostane nažive. Teraz je však mŕtvy, načo by som sa postil? Môžem ho vari ešte vrátiť späť? Ja pôjdem za ním, ale on sa ku mne nevráti.“

²⁴ Potom Dávid tešil svoju ženu Betsabe, vošiel k nej a spal s ňou. I porodila syna, ktorého nazval Šalamúnom: Pán ho miloval.²⁵ A Pán ho prostredníctvom proroka Nátana dal s ohľadom na Pána nazvať Jedidjá.

Zakončenie vojny s Amončanmi. - ²⁶ Joab však bojoval pri Rabe Amončanov a zaujal kráľovské mesto.²⁷ Joab poslal k Dávidovi poslov so správou: „Bojoval som proti Rabe a Vodné mesto som aj zaujal. Preto teraz zhromaždi ostatok mužstva, obliehaj mesto a doby ho, aby som nedobyl mesto ja, lebo by sa nazvalo mojím menom.“²⁹ Nato Dávid pozbieral všetko mužstvo, išiel k Rabe, bojoval proti nej a dobyl ju.³⁰ Vzal korunu ich kráľa z jeho hlavy, ktorá vážila hrivnu zlata a bol na nej drahokam, ktorý sa dostal na Dávidovu hlavu. Z mesta odniesli veľké množstvo koristi.³¹ A ľud, ktorý v ňom bol, vyviedol, roztrhal pílami, železnými mlátačkami a železnými sekerami a pohádzal ich do tehliarskej pece. Podobne naložil so všetkými mestami Amončanov. Potom sa Dávid a celé vojsko vrátilo do Jeruzalema.

2Sam13

XIII. Amnon a Tamar. - ¹ Potom sa stalo toto: Dávidov syn Absolón mal krásnu sestru menom Tamar a zamiloval sa do nej Dávidov syn Amnon. Amnon sa trápil, až ochorel pre svoju sestru Tamar. Bola pannou, preto sa Amnonovi zdalo nemožným niečo jej urobiť.³ Amnon mal priateľa Jonadaba, syna Dávidovho brata Semu. A Jonadab bol veľmi chytrý človek. I spýtal sa ho: „Prečo si ty, kráľov syn, deň čo deň biednejší? Nepovieš mi to?“ Amnon mu odpovedal: „Milujem Tamar, sestru svojho brata Absolóna.“⁵ Jonadab mu vravel: „Lahni si do postele, akoby si bol chorý, a keď ťa príde pozrieť tvoj otec, povedz mu: Nech príde, prosím moja sestra Tamar a nech mi dá niečo jesť! Nech pripraví pokrm pred mojimi očami, aby som to videl a aby som prijal pokrm z jej ruky!“⁶ Amnon si teda ľahol a predstieral chorobu. Keď ho kráľ prišiel pozrieť, povedal Amnon kráľovi: „Nech príde, prosím, moja sestra Tamar a nech mi pred mojimi očami pripraví dva koláče, z jej ruky chcem jesť.“⁷ A Dávid poslal do domu po Tamar s odkazom: „Choď do domu svojho brata Amnona a priprav mu pokrm!“⁸ Tamar išla do domu svojho brata Amnona, ktorý ležal. Vzala cesto, zamiesila, pred jeho očami narobila koláčov a koláče upiekla.⁹ Potom vzala pekáč a vysypala pred neho. Ale on sa zdráhal jesť. Amnon vravel: „Pošlite odo mňa všetkých preč!“ Keď všetci od neho odišli,¹⁰ povedal Amnon Tamar: „Dones mi jedlo do izbičky, chcem jesť z tvojej ruky! Tamar vzala koláče, ktoré pripravila, a zanesla ich svojmu bratovi Amnonovi do izbičky.¹¹ Keď mu však podávala jesť, chytil ju a vravel jej: „Pod', sestra moja, ľahni si ku mne!“¹² Ale ona mu povedala: „Nie, brat môj, nezneucti ma! Veď sa v Izraeli takéto nesmie robiť! Nedopusť sa tej nehanebnosti!“¹³ Kdeže ja potom pôjdem so svojou hanbou? A ty budeš v Izraeli ako nejaký nehanebník. Ale hovor s kráľom, on ma neodoprie tebe.“¹⁴ Lenže nechcel ani počúvať na jej hlas a keďže bol mocnejší než ona, znásilnil ju a ležal s ňou.

¹⁵ Potom k nej Amnon pocítil veľký odpor. Odpor, ktorý k nej pociťoval, bol väčší ako láska, ktorou ju miloval. Preto jej Amnon rozkázal: „Zober sa a choď!“¹⁶ Odpovedala mu: „Táto krivda, že ma posielaš preč, je, väčšia ako tá druhá, ktorú si mi urobil.“ Ale nechcel ju počúvať.¹⁷ I zavolať na mládenca, ktorý ho obsluhoval, a povedal mu: „Vyžeň túto odo mňa von na ulicu a zapri za ňou dvere!“¹⁸ Mala na sebe dlhú tuniku, lebo kráľovské dcéry sa

oddávna, kým boli panny, takto obliekali. Jeho sluha ju vyhnal na ulicu a zaprel za ňou dvere.¹⁹ Tamar si dala na hlavu popol, dlhú tuniku, ktorú mala na sebe, roztrhla, ruky si položila na hlavu, išla a nepretržite volala. Vtom ju oslovil jej brat Absolón: „Bol azda s tebou tvoj brat Amnon? Tak buď teraz ticho, sestra. Je to tvoj brat, neber si túto vec k srdcu!“ Tamar potom ostala opustená v dome svojho brata Absolóna.

²¹ Keď sa kráľ Dávid o tom všetkom dopytal, veľmi sa rozhneval. (Ale nechcel zarmútiť dušu svojho syna Amnona, mal ho rád lebo bol jeho prvorodený.)²² Absolón sa však nezhováral s Amnom ani po zlom, ani po dobrom, lebo Absolón nenávidel Amnona za to, že potupil jeho sestru Tamar.

Absolónova pomsta. - ²³ Po dvoch rokoch sa stalo, že boli strihačky u Absolóna v Bálhasore, ktorý je pri Efraime. Absolón pozval všetkých kráľových synov. Absolón išiel ku kráľovi a povedal: „Hľa, u tvojho sluha sú strihačky; nech príde, prosím, so svojim sluhom kráľ a jeho sluhovia.“²⁵ Kráľ odpovedal Absolónovi: „Nie, synu, nepôjdeme všetci, aby sme ti neboli na ťarchu.“ On naliehal naň, ale nechcel ísť a požehnal ho.²⁶ Absolón odpovedal: „Keď nie, nech ide s nami môj brat Amnon!“ Kráľ sa ho opýtal: „Prečo má ísť s tebou?“²⁷ Ale Absolón naň naliehal, takže s ním pustil Amnona a všetkých kráľových synov. (Absolón pripravil kráľovskú hostinu.)²⁸ A Absolón rozkázal svojim sluhom: „Dávajte pozor! Keď bude Amnonovo srdce veselé od vína a ja vám poviem: Zrazte Amnona - vtedy ho zabijete. Nebojte sa! Či som vám to nerozkázal ja? Buďte pevní a buďte udatnými mužmi!“²⁹ Absolónovi sluhovia urobili s Amnom, ako im rozkázal Absolón. Nato všetci kráľovi synovia vyskočili, každý vysadol na svoju mulicu a ušli.³⁰ Kým ešte boli na ceste, došiel Dávidovi chýr: „Absolón pobil všetkých kráľových synov, neostal z nich ani jeden.“³¹ Nato kráľ vstal, roztrhol si rúcho, ležal na zemi a všetci jeho sluhovia stáli s roztrhnutým rúchom.³² Vtom sa ozval Jonadab, syn Dávidovho brata Semu, a povedal: „Nech nehovorí môj pán, že pobili všetkých mladíkov, kráľových synov. Zomrel iba sám Amnon, lebo (jeho) osud bol na Absolónovej tvári odo dňa, čo potupil jeho sestru Tamar.“³³ Nuž nech si to môj kráľovský pán neberie k srdcu a nech nevráti: Všetci kráľovi synovia sú mŕtvi; mŕtvy je len Amnon.“

³⁴ Absolón však ušiel. Vtedy mládenec, ktorý držal stráž, zdvihol oči a hľa, veľký zástup išiel neobyčajnou cestou popri vrchu.³⁵ Nato Jonadab hovoril kráľovi: „To idú kráľovi synovia! Stalo sa tak, ako hovoril tvoj sluha.“³⁶ Keď dohovoriť, došli kráľovi synovia, pozdvihli hlas a plakali. Aj kráľ a všetci jeho sluhovia plakali veľmi veľkým plačom.

³⁷ Absolón utiekol a išiel k Amiudovmu synovi Tolmajovi, kráľovi Gesuru. (A Dávid) smútil za svojím synom celý čas.³⁸ Absolón teda utiekol. Išiel do Gesuru a bol tam tri roky.³⁹ Kráľ Dávid však prestal prenasledovať Absolóna, lebo sa zmieril s Amnonovou smrťou.

2Sam14

XIV. Návrat Absolóna. - ¹ Joab, syn Sarvie, sa dozvedel, že kráľovo srdce sa kloní k Absolónovi. Preto Joab poslal do Tekuy, dal odtiaľ priviesť múdru ženu a povedal jej: „Predstieraj smútok, obleč sa do smútočných šiat a nepomaž sa olejom, aby si vyzerala ako žena, ktorá už dlhý čas smúti za mŕtvym!“³ Potom pôjdeš ku kráľovi a budeš mu takto hovoriť: „A Joab jej vložil do úst slová.“

⁴ Žena z Tekuy išla ku kráľovi, vrhla sa tvárou na zem, klaňala sa a povedala: „Pomôž, kráľu!“⁵ Kráľ sa jej spýtal: „Čo ti je?“ Odpovedala: „Ach, som vdova, muž mi zomrel.“⁶ Tvoja služobnica mala dvoch synov. Tí dvaja sa povadili na poli a keďže nebolo nikoho, kto by bol medzi nimi zakročil, zrazil jeden toho druhého a usmrtil ho.⁷ A hľa, povstal celý rod proti tvojej služobnici. Hovoria: „Vydaj toho, čo si zabil brata, nech ho zabijeme za život jeho brata, ktorého zabil, a vyhladáme aj dediča!“ Chcú vyhasiť uhlík, ktorý mi ostal, aby po mojom mužovi neostalo meno ani potomstvo na zemi.“⁸ Nato kráľ povedal žene: „Chod domov, ja

vydám rozkaz v tvoj prospech.“⁹ Ale žena z Tekuy povedala kráľovi: „Môj kráľovský pane, na mne bude vina a na dome môjho otca, kráľ však a jeho dom je nevinný.“¹⁰ Kráľ povedal: „Ak ti, niekto niečo povie, doved' ho ku mne a viac sa ťa nedotkne!“¹¹ Odpovedala: „Nech si kráľ spomenie na Pána, svojho Boha, aby pomstiteľov krvi, ktorí chcú zabíjať, nebolo priveľa a aby nezabili môjho syna!“ Odpovedal: „Ako žije Pán, tvojmu synovi nepadne ani vlások na zem!“

¹² Vtedy žena vravela: „Môže tvoja služobnica povedať svojmu pánovi slovo?“ Odpovedal: „Vrav!“¹³ Žena povedala: „Prečo si myslíš niečo podobné proti ľudu Božiemu? A keď kráľ vypovedal to slovo, je to priam hriech, lebo kráľ nedovoľuje, aby sa vrátil jeho vyhnanec!“¹⁴ Lebo isto zomrieme a sme ako voda vyliata na zem, ktorú nemožno pozbierať. Ale Boh neberie život a myslí na to, aby vyhnanca neodohnal od seba.“¹⁵ Nuž teraz som prišla, aby som toto povedala svojmu kráľovskému pánovi. Lebo ľudia ma nastrašili. Preto si tvoja služobnica myslela: Budem hovoriť s kráľom, azda kráľ vypočuje reč svojej slúžky.“¹⁶ Lebo kráľ vyslyší a vyslobodí svoju slúžku z ruky človeka, ktorý chce z Božieho dedičstva vyhubiť naraz mňa i môjho syna.“¹⁷ Tvoja služobnica si povedala: Nech mi slovo kráľa, môjho pána, slúži na uspokojenie. Veď je môj kráľovský pán ako Boží anjel, počúva dobré i zlé. A Pán, tvoj Boh, nech je s tebou!“

¹⁸ Vtedy kráľ povedal žene: „Nezataj predou mnou nič, čo sa ťa spýtam!“ Žena odpovedala: „Nech hovorí môj kráľovský pán!“¹⁹ A kráľ povedal: „Nie je s tebou v tomto celom Joabova ruka?“ Žena vravela: „Ako žiješ, môj kráľovský pane, nik nemôže uhnúť ani napravo, ani naľavo od ničoho, čo vravel môj kráľovský pán. Lebo tvoj sluha Joab ma poveril a on dal do úst tvojej slúžky všetky tieto slová.“²⁰ Tvoj sluha Joab to urobil, aby dal veci iný výzor. Ale môj pán je taký múdry, ako je múdry Boží anjel, a vie všetko, čo je na zemi.“

²¹ Potom kráľ hovoril Joabovi: „Hľa, splním túto vec! Nuž choď a doved' naspäť chlapca Absolóna!“²² Joab padol tvárou na zem, holdoval a žehnal kráľovi. A Joab povedal: „Dnes poznal tvoj sluha, že som našiel milosť v твоjich očiach, môj kráľovský pane, pretože kráľ splnil túto prosbu svojho sluha.“²³ Potom Joab vstal, išiel do Gesuru a priviedol Absolóna do Jeruzalema.“²⁴ Vtedy kráľ povedal: „Nech sa vráti do svojho domu, ale moju tvár neuvidí!“ Absolón sa teda vrátil do svojho domu, ale kráľovu tvár nevidel.

²⁵ V celom Izraeli však nebolo takého krásneho muža, ako bol Absolón. Veľmi ho vychvaľovali. Od chodidla nohy až po temä nebolo na ňom chyby.“²⁶ A keď sa ostrihal - strihal sa na konci každého roku, musel sa strihať, lebo mu boli ťažké vlasy -, vlasy z jeho hlavy vážili dvesto šeklov podľa kráľovskej váhy.“²⁷ Absolónovi sa narodili traja synovia a jedna dcéra, volala sa Tamar. Bola to žena pekného vzhľadu.“²⁸ Absolón býval v Jeruzaleme dva roky a kráľovu tvár nevidel.

²⁹ Preto Absolón poslal po Joaba, chcel ho poslať ku kráľovi, ale nechcel k nemu prísť. Poslal poň aj druhý raz, a nechcel prísť.“³⁰ Vtedy povedal sluhom: „Pozrite Joabov ostredok pri mojom! Má tam jačmeň, choďte, podpáľte ho!“ A Absolónovi sluhovia roľu podpálili. (Joabovi sluhovia prišli s roztrhnutým rúchom a vraveli: „Absolónovi sluhovia podpálili ostredok.“)³¹ Nato sa Joab vybral a išiel k Absolónovi do domu a spýtal sa ho: „Prečo podpálili tvoji sluhovia môj ostredok?“³² Absolón odpovedal Joabovi: „Hľa, poslal som po teba s odkazom: Príď sem, chcem ťa poslať ku kráľovi s odkazom: Načo som prišiel z Gesuru? Lepšie by mi bolo, keby som bol ešte tam! - Ale teraz chcem vidieť kráľovu tvár a ak je na mne vina, nech ma zabije!“

³³ Joab išiel ku kráľovi a oznámil mu to. On zavolał Absolóna, ktorý prišiel ku kráľovi a uklonil sa pred kráľom až po zem. A kráľ Absolóna pobožkal.

XV. Absolónova zrada. - ¹ Po tomto si Absolón zaobstaral voz, kone a päťdesiat mužov, ktorí bežali pred ním.

² Absolón vstával včasráno a postavil sa vedľa cesty do brány. Každého, kto mal nejaký spor a prichádzal ku kráľovi po rozhodnutie, zavolať Absolón k sebe a vravel: „Z ktorého si mesta?“ On odpovedal: „Tvoj sluha je z toho a toho izraelského kmeňa.“ ³ Nato mu Absolón povedal: „Pozri tvoja vec je dobrá a spravodlivá, ale od kráľa tu niet nikoho, kto by ťa vypočul.“ ⁴ A Absolón hovoril: „Keby som bol ja ustanovený za sudcu v krajine, prišiel by ku mne každý, kto má spor a pravotu, a ja by som mu zjednal právo.“ ⁵ A keď sa niekto približoval a chcel sa mu pokloniť, vystrel ruku, chytil ho a pobozkal. ⁶ Podobne sa Absolón správal ku všetkým Izraelitom, ktorí prichádzali ku kráľovi po rozhodnutie. Tak Absolón ukradol srdce izraelských mužov.

⁷ Po uplynutí štyridsiatich rokov povedal Absolón kráľovi: „Pôjdem a splním v Hebrone sľub, ktorý som urobil Pánovi. ⁸ Lebo keď býval tvoj sluha v Gesure v Aramejsku, urobil takýto sľub: Ak mi Pán popraje vrátiť sa do Jeruzalema, preukážem Pánovi úctu.“ ⁹ Kráľ mu odpovedal: „Chod' v pokoji!“ On vstal a išiel do Hebronu. ¹⁰ Potom Absolón poslal vyzvedačov ku všetkým izraelským kmeňom s odkazom: „Keď počujete zvuk trúby, vyhláste: Absolón je kráľom v Hebrone!“ ¹¹ Z Jeruzalema išlo s Absolónom dvesto mužov, ktorí boli povolani a išli dobromyseľne, nevedeli o ničom. ¹² Absolón dal zavolať aj Dávidovho poradcu, gilonského Achitofela, z jeho mesta, z Gila, keď prinášal obety. Tak sprisahanie silnelo a ľud išiel v čoraz väčšom počte s Absolónom.

Dávidov útek z Jeruzalema. - ¹³ Tu prišiel k Dávidovi posol so zvesťou: „Srdce Izraelitov sa pridalo k Absolónovi.“ ¹⁴ Vtedy povedal Dávid všetkým svojim sluhom ktorí boli s ním v Jeruzaleme: „Poďte, ujdeme, lebo pred Absolónom niet pre nás záchrany. Poďte rýchlo, lebo sa bude ponáhľať, dochytí nás, privalí na nás nešťastie a mesto porazí ostrým mečom.“ ¹⁵ Kráľovi sluhovia povedali kráľovi: „Všetko, ako si praješ, náš kráľovský pán! Sme tvoji sluhovia!“ ¹⁶ Kráľ odišiel a za ním celý jeho dom. Desať svojich vedľajších žien kráľ zanechal strážiť dom. ¹⁷ Kráľ odišiel a všetok ľud za ním. Pri poslednom dome zastali. ¹⁸ Všetko jeho mužstvo prešlo popri ňom; všetci Keret'ania, všetci Felet'ania a všetci Gétejci, šesťsto mužov, ktorí prišli za ním z Gétu, prešli popred kráľa.

¹⁹ Vtedy hovoril kráľ Gétejcovi Etaimu: „Prečo ideš s nami aj ty? Vráť sa, ostaň s kráľom! Veď si cudzinec a ubehlík zo svojho domova!“ ²⁰ Včera si prišiel a dnes ťa mám nechať blúdiť s nami? Ja pôjdem (ta), kam pôjdem; vráť sa a vezmi naspäť so sebou aj svojich bratov! Milosrdenstvo a spravodlivosť!“ ²¹ Ale Etai sa ozval a povedal kráľovi: „Ako žije Pán a ako žije môj kráľovský pán, na tom mieste, kde bude môj kráľovský pán - či na život a či na smrť - , tam bude aj tvoj sluha.“ ²² A Dávid povedal Etaimu: „Chod' prejdi!“ Gétejec Etai teda prešiel, aj celé jeho mužstvo a celá rodina, ktorá bola s ním. ²³ Celá krajina hlasito plakala, kým všetok ľud prechádzal. Kráľ stál pri potoku Kedron a všetok ľud prešiel popri ňom smerom na rovinu.

²⁴ Bol tu aj Sadok a s ním všetci leviti, ktorí niesli Božiu archu zmluvy. Božiu archu položili a Abiatar priniesol obetu, kým nevyšiel všetok ľud z mesta. ²⁵ Vtedy kráľ povedal Sadokovi: „Zanes Božiu archu späť do mesta! Ak som našiel milosť v Pánových očiach, privedie ma späť a dá mi uvidieť ju aj svoj príbytok.“ ²⁶ Ale ak povie: „Nepáčiš sa mi,“ tu som, nech urobí, ako sa páči jemu!“ ²⁷ Potom kráľ povedal kňazovi Sadokovi: „Videc, ty sa vráť v pokoji do mesta! Tvoj syn Achimás a Abiatarov syn Jonatán, vaši dvaja synovia nech sú s vami!“ ²⁸ Pozrite, ja budem vyčkávať pri brodoch na rovine, kým nepríde od vás odkaz, ktorý mi podá správu. ²⁹ Sadok a Abiatar potom zanesli Božiu archu späť do Jeruzalema a ostali tam.

³⁰ Dávid však vystupoval na Olivovú horu a stále plakal. Hlavu mal zahalenú a išiel bosý. A z ľudu všetci, ktorí boli s ním, mali zahalenú hlavu, kráčali nahor a stále plakali. ³¹ Keď Dávidovi zvestovali: „Achitofel je medzi sprisahancami s Absolónom, Dávid povedal: „Urob, Pane, hlúpu Achitofelovu radu!“

³² Keď Dávid došiel na hrebeň, kde sa klaniavali Bohu, hľa, išiel mu v ústrety Arachita Chusai s roztrhnutým odevom a so zemou na hlave. ³³ Dávid mu povedal: „Ak pôjdeš so mnou, budeš mi na ťarchu!“ ³⁴ Ale ak sa vrátiš do mesta a povieš Absolónovi: „Som tvoj sluha, kráľu;

bol som sluhom tvojho otca, ale odteraz som tvojím sluhom,“ tak mi môžeš zmariť Achitofelovu radu. ³⁵ Ved' tam budú s tebou kňazi Sadok a Abiatar. Všetko, čo počuješ v kráľovom dome, oznámiš kňazom Sadokovi a Abiatarovi. ³⁶ S nimi sú tam ich dvaja synovia, Sadokov Achimás a Abiatarov Jonatán. Po nich mi odkážte všetko, čo počujete!“ ³⁷ Takto prišiel Dávidov priateľ Chusai do mesta, keď Absolón vtiahol do Jeruzalema.

2Sam16

XVI. Siba a Semei. - ¹ Keď Dávid zašiel trocha za kopec, išiel mu naproti Mifibosetov sluha Siba s párom osedlaných oslov, na ktorých bolo dvesto chlebov, sto hrozienských koláčov, sto fig a mech vína. ² Kráľ sa opýtal Sibou: „Čo s týmto chceš?“ Siba odpovedal: „Osly sú pre kráľovskú rodinu na jazdenie, chlieb a figy sú jedlo pre služobníkov a víno bude nápoj pre tých, čo ustanú na púšti.“ ³ Kráľ sa spýtal: „Kde je syn tvojho pána?“ Siba odpovedal Dávidovi: „Sedí v Jeruzaleme, lebo hovorí: „Dnes mi Izraelov dom vráti kráľovstvo môjho otca.“ ⁴ A kráľ povedal Sibovi: „Všetko, čo mal Mifiboset, je tvoje.“ Siba odpovedal: „Klaniam sa! Našiel som milosť v očiach svojho kráľovského pána.“

⁵ Keď kráľ došiel až k Bahurim; práve vychádzal odtiaľ muž z príbuzenstva Šaulovho domu, Gérov syn menom Semei. Kadiaľ išiel, tade preklínal ⁶ a hádzal kamene do Dávida a do sluhov kráľa Dávida, hoci mu všetok ľud a všetci hrdinovia išli po pravej i ľavej strane.

⁷ Semei hovoril takto, keď preklínal: „Von, von, krvavý muž, muž belialov!“ ⁸ Pán vrátil na teba všetku krv Šaulovho domu, miesto ktorého kraľuješ, a kráľovstvo dal do ruky tvojho syna Absolóna. Teraz si v nešťastí, lebo si krvavý muž.“ ⁹ Nato Abisai, syn Sarvie, vravel kráľovi: „Čo má tento zdochnutý pes preklínať môjho kráľovského pána?! Prejdem a zrazím mu hlavu!“ ¹⁰ Ale Dávid povedal: „Nestarajte sa do toho, synovia Sarvie! Nech preklína! Lebo ak mu Pán povedal: „Preklínaj Dávida!“, kto mu povie: „Prečo to robíš?!“ ¹⁰ Potom povedal Dávid Abisaiovi a všetkým svojim sluhom: „Hľa, môj syn, ktorý vyšiel z mojich útrobov, čiha mi na život, nuž o čo skôr to môže tento Benjamíнец! Nechajte ho preklínať, lebo mu to Pán prikázal!“ ¹² Azda zhladne na moju biedu a odplatí mi dobrým za dnešné preklínanie.“ ¹³ Potom išiel kráľ a jeho sluhovia po ceste, Semei však išiel vedľa neho po úbočí vrchu, neprestajne preklínal, hádzal doň kamene a metal prach. ¹⁴ Kráľ a všetok ľud, ktorý bol s ním, došiel unavený (k Jordánu), a tam sa občerstvil.

Absolón v Jeruzaleme. - ¹⁵ Absolón a všetci izraelskí mužovia došli do Jeruzalema. Aj Achitofel bol s nimi. ¹⁶ Keď prišiel Dávidov priateľ Arachita Chusai k Absolónovi, vravel Chusai Absolónovi: „Nech žije kráľ! Nech žije kráľ!“ ¹⁷ Absolón povedal Chusaimu: „Toto je tvoja láska k priateľovi? Prečo si nešiel so svojím priateľom?“ ¹⁸ Chusai povedal Absolónovi: „Nie! Patrím tomu a s tým chcem ostať, koho si vyvolil Pán, tento ľud a všetci Izraeliti.“ ¹⁹ A po druhé: Komuže ja budem slúžiť? Či nie jeho synovi. Ako som slúžil tvojmu otcovi, tak budem slúžiť tebe.“

²⁰ Potom povedal Absolón Achitofelovi: „Predložte svoju radu! Čo máme robiť?“ ²¹ Achitofel povedal Absolónovi: „Vojdi k vedľajším ženám svojho otca, ktoré zanechal strážiť palác! Keď celý Izrael uvidí, že si sa zošklivil svojmu otcovi, dostanú smelosť všetci, čo sú s tebou.“ ²² Nato postavili Absolónovi na streche stan a Absolón vošiel pred oči celého Izraela k vedľajším ženám svojho otca. ²³ Achitofelova rada, ktorú v tie dni dával, bola totiž, ako keď sa niekto dopytuje Boha: tak platila Achitofelova rada aj u Dávida, aj u Absolóna.

2Sam17

XVII. ¹ Vtedy Achitofel povedal Absolónovi: „Vyberiem si dvanásťtisíc mužov a zoberiem sa (ešte) tejto noci prenasledovať Dávida. ² Napadnem ho - veď je ustatý a skleslý - a podesím ho, takže sa všetok ľud, ktorý je s ním, rozuteká. Potom osamelého kráľa zabijem ³ a privediem späť k tebe celé mužstvo, ako sa vracia jediný muž. Veď ty hľadáš jedného človeka, potom bude celý ľud v pokoji.“ ⁴ Absolónovi sa reč páčila, aj všetkým starším Izraela.

⁵ Absolón však povedal: „Zavolajte aj Arachitu Chusaiho, chceme počuť aj to, čo má on na ústach.“ ⁶ Chusai prišiel k Absolónovi a Absolón mu povedal: „Takto hovorí Achitofel. Máme previesť jeho návrh? Ak nie, hovor ty!“ ⁷ A Chusai povedal Absolónovi: „Nie je dobrá rada, ktorú dal Achitofel v tomto prípade.“ ⁸ A Chusai hovoril (ďalej): „Ty vieš, že tvoj otec a jeho ľudia sú hrdinovia a že majú rozhorčenú dušu ako mláďat zbavená medvedica na poli. Veď tvoj otec je bojovník, ktorý nenechá svojich ľudí spať! ⁹ Isto sa teraz schoval v niektorej trhlíne alebo na nejakom (inom) mieste a ak hneď na začiatku niekto padne, ten, kto o tom počuje, bude hovoriť: „Ľud, ktorý ide za Absolónom, utrpel veľkú porážku.“ ¹⁰ Vtedy by iste ochabol aj taký, kto je zmužilý, ktorého srdce je ako srdce leva. Veď celý Izrael vie, že tvoj otec je hrdina a že tí, čo sú s ním, sú smelí ľudia. ¹¹ Radím teda: Nech sa k tebe zhromaždí celý Izrael od Danu až po Bersabe ako piesok pri mori a ty budeš tiahnuť v ich strede. ¹² A keď dorazíme k nemu na niektorom mieste, kde ho nájdeme, napadneme ho, ako padá rosa na pôdu a neostane ani on a ani jediný z celého jeho mužstva. ¹³ A ak sa utiahne do niektorého mesta, obtiahne celý Izrael okolo toho mesta povrazy a stiahneme ho do riek že tam neostane ani kamienka.“ ¹⁴ Vtedy Absolón a všetci izraelskí mužovia hovorili: „Rada Arachitu Chusaiho je lepšia ako Achitofelova rada.“ Pán totiž prikázal znemožniť dobrú Achitofelovu radu, lebo Pán chcel Absolóna vrhnúť do nešťastia.

Dávid v Zajordánsku. - ¹⁵ Nato Chusai povedal kňazovi Sadokovi a Abiatarovi: „Takto a takto radil Achitofel Absolónovi a starším Izraela, toto a toto som radil ja. ¹⁶ Teraz teda pošlite rýchlo a oznámte Dávidovi: „Neostaň cez noc pri brodoch na rovine, ale prejdi hneď, aby nezničili kráľa a ľud, ktorý je s ním!“ ¹⁷ Jonatán a Achimás stáli pri prameni Rogel. I prišla slúžka a podala im správu, oni to zas mali ísť oznámiť Dávidovi. Nemohli sa totiž ukázať a vojsť do mesta. ¹⁸ Ale videl ich akýsi chlapec a oznámil to Absolónovi. Obaja rýchlo odišli a vošli v Bahurime do domu človeka, ktorý mal na dvore studňu, a spustili sa do nej. ¹⁹ Žena vzala prikrývku, rozostrela ju nad studňu a nasypala na ňu zrna, takže nebolo nič poznať. Absolónovi sluhovia prišli k žene do domu a pýtali sa: „Kde je Achimás a Jonatán? Žena im odpovedala: „Odišli odtiaľto k vode.“ Hľadali (ich), ale nenašli a vrátili sa do Jeruzalema.

²¹ Keď (tí) odišli, vyliezli zo studne, išli a podali kráľovi Dávidovi správu. Povedali Dávidovi: „Vstaňte a prejdite rýchlo cez vodu, lebo takto radil proti vám Achitofel! ²² Nato Dávid a všetok ľud, ktorý bol s ním, vstal a prešiel cez Jordán. Kým sa ráno rozvidnilo, nechýbal ani jeden, ktorý by nebol prešiel cez Jordán.

²³ Keď Achitofel videl, že nekonajú podľa jeho rady, osedlal osla, zobral sa a šiel domov do svojho mesta, porobil v dome poriadky a obesil sa. Tam zomrel a pochovali ho v otcovskom hrobe.

²⁴ Dávid prišiel do Mahanaimu, Absolón (on a všetci muži Izraela s ním) prešiel cez Jordán. ²⁵ Absolón postavil nad vojsko Amasu namiesto Joaba. Amasa bol synom muža menom Jetra Izmaelitu, ktorý mal pomer s Izaiho dcérou Abigalou, sestrou Joabovej matky Sarvie. ²⁶ Izraeliti a Absolón táborili v krajine Galaád.

²⁷ Keď Dávid prišiel do Mahanaimu, Sóbi, syn Naása z Raby Amončanov, Machir, syn Amiela z Lodabaru, a Galaáďčan Berzelai z Rogelimu ²⁸ doniesli prikrývky, čaše, hlinené nádoby, pšenicu, jačmeň, múku, pražené zrnó, fazuľu, šošovicu, ²⁹ med, maslo, ovce a kravský syr, aby mal čo jesť Dávid a ľud, ktorý bol s ním. Lebo si hovorili: „Ľud na púšti vyhladol, ustal a dostal smäd.“

XVIII. Potlačenie vzbury. - ¹ Dávid konal prehliadku vojska, ktoré bolo s ním, a ustanovil nad ním plukovníkov a stotníkov. ² Tretinu vojska odovzdal Dávid do ruky Joaba, tretinu do ruky Joabovho brata Abisaiho, syna Sarvie, a tretinu do ruky Gétejca Etaiho. Kráľ hovoril ľudu: „Aj ja pôjdem s vami.“ ³ Ale ľud vravel: „Nesmieš ísť! Lebo ak budeme musieť utekať, nás si nevšimnú. A ak polovica z nás umrie, nás si nevšimnú. Ale ty si ako desaťtisíc z nás, preto bude lepšie keď nám ostaneš v meste na pomoc.“ Kráľ im povedal: „Urobím, ako uznáte za dobré.“ Potom sa kráľ postavil k bráne a celé vojsko vytiahlo po stovkách a tisíckach. ⁵ A kráľ prikázal Joabovi, Abisaimu a Etaimu: „Buďte mierni k chlapcovi, k Absolónovi.“ A všetok ľud počul, ako prikazoval kráľ všetkým vojvodcom o Absolónovi.

⁶ Vojsko vytiahlo proti Izraelitom do poľa a bitka bola v Efraimskom lese. ⁷ Tam utrpel izraelský ľud porážku od Dávidových sluhov. Bola to tam v ten deň veľká porážka, dvadsaťtisíc mužov. ⁸ Bitka sa tam rozprestierala na celý kraj a v ten deň viac z ľudu pohltil les, ako pohltil meč. Absolón sa náhodou dostal pred oči Dávidových sluhov. Absolón jazdil na mulici a keď mulica prišla pod húštinu veľkého duba, zachytil sa hlavou na dub, takže visel medzi nebom a medzi zemou; mulica, ktorú mal pod sebou, prešla. ¹⁰ Akýsi muž to videl a oznámil Joabovi. Povedal: „Hľa, videl som Absolóna visieť na dube!“ ¹¹ Joab povedal mužovi, ktorý mu to oznámil: „Keď si ho videl, prečo si ho tam nepribodol k zemi? Mojou vecou by bolo dať ti desať strieborných a jeden opasok.“ ¹² Ale ten človek povedal Joabovi: „Ani keby som si bol mohol ťažkať na dlaniach tisíc strieborných, nevystrel by som ruku na kráľovho syna. Lebo sme počuli ako kráľ prikazoval tebe, Abisaimu a Etaimu: „Zachovajte mi chlapca Absolóna!“ ¹³ Aj keby som bol konal proti svojmu životu zákerne, kráľovi nemožno nič zatajiť, a ty by si stál stranou.“ ¹⁴ Joab odpovedal: „Nie tak! Ja (ho) prebodnem pred tebou.“ Vtom vzal do ruky tri kopije a vrazil ich do Absolónovho srdca. A keďže bol ešte na dube živý, ¹⁵ prišli traja mládenci, Joabovi zbrojnoši, dobyli Absolóna a usmrtili ho. ¹⁶ Potom Joab zatrúbil na trúbu a ľud prestal prenasledovať Izraelitov, lebo Joab zadržal ľud. ¹⁷ Absolóna vzali, hodili ho v lese do veľkej jamy a nakopili naň veľkú hľbu skál. Celý Izrael však utekal, každý do svojho stanu.

¹⁸ Absolón si ešte zaživa vzal a postavil pomník v kráľovskom údolí, lebo si povedal: „Nemám syna, ktorý by udržal pamiatku môjho mena.“ Preto nazval pomník svojím menom a volajú ho podnes Absolónov pomník.

Dávidov žiaľ za Absolónom. - ¹⁹ Sadokov syn Achimás povedal: „Pobehnem a oznámim kráľovi, že ho Pán vysúdil z ruky jeho nepriateľov.“ ²⁰ Ale Joab mu vravel: „Dnes nebudeš ty zvestovateľom! Podaj správu v iný deň, ale dnes neoznamuj, lebo zomrel kráľov syn!“ ²¹ Potom Joab povedal Kušitovi: „Chod', oznám kráľovi, čo si videl!“ Kušita sa uklonil pred Joabom a odbehol. ²² Lenže Sadokov syn Achimás povedal ešte raz Joabovi: „Nech sa stane čokoľvek, pobežím aj ja za Kušitom.“ Ale Joab vravel: „Prečo chceš bežať ty, syn môj? Nečaká ťa odmena za zvest'.“ ²³ (Odpovedal): „Nech je akokoľvek, pobežím.“ I povedal mu: „Bež!“ Achimás bežal smerom k rovine a predbehol Kušitu.

²⁴ Dávid sedel medzi dvoma bránami. Pozorovateľ však vyšiel na strechu nad bránou, na múr, a keď zdvihol oči, videl, že beží osamelý muž. Pozorovateľ zavolať a oznámil to kráľovi. Kráľ povedal: „Keď je sám, má (dobrú) zvest' v ústach.“ Ten sa však ustavične približoval. ²⁶ Vtom pozorovateľ zazrel iného bežca a pozorovateľ zavolať strážcovi brány: „Hľa, osamelý bežec!“ Kráľ vravel: „Je to blahozvest'.“ ²⁷ Pozorovateľ povedal: „Zdá sa mi, že prvý beží, ako beží Sadokov syn Achimás.“ A kráľ odpovedal: „Je to dobrý muž a prichádza s dobrým chýrom.“

²⁸ Vtom Achimás zavolať kráľovi: „Buď pozdravený!“ Vrhol sa pred kráľom tvárou na zem a hovoril: „Nech je zvelebený Pán, tvoj Boh, lebo vydal mužov, ktorí zdvihli ruku na môjho kráľovského pána.“ ²⁹ Kráľ sa spýtal: „Vodí sa mladíkovi Absolónovi dobre?“ Achimás odpovedal: „Videl som veľký zhluk, keď kráľov sluha Joab poslal tvojho sluha, ale nevedel

som, čo sa deje.“³⁰ Kráľ povedal: „Odstúp a staň si sem!“ Odstúpil a ostal stáť.³¹ Vtom prichádzal Kušita. A Kušita povedal: „Blahozvest' počuje môj kráľovský pán: Že ťa dnes Pán vysúdil z ruky všetkých, ktorí sa postavili proti tebe.“³² Kráľ sa opýtal Kušitu: „Vodí sa mladíkovi Absolónovi dobre?“ Kušita odpovedal: „Nech pochodia ako ten mladík všetci nepriatelia môjho kráľovského pána a všetci, čo zločinne povstali proti tebe!“

2Sam19

XIX. ¹ Kráľ sa zachvel, vystúpil do izby nad bránou a zaplakal. Keď odchádzal, hovoril: „Syn môj, Absolón; syn môj, syn môj, Absolón! Keby som ja bol zomrel namiesto teba, Absolón, syn môj, syn môj!“

² Joabovi oznámili: „Hľa, kráľ plače a smúti za Absolónom!“³ Tak sa v ten deň víťazstvo zmenilo na smútok pre celý ľud, lebo ľud v ten deň počul, že sa kráľ trápi pre svojho syna.⁴ Preto vojsko v ten deň len ukradomky vchádzalo do mesta, ako sa vkráda vojsko, ktoré sa hanbí, lebo ušlo z boja.⁵ Kráľ si však zahalil hlavu a kráľ volal veľkým hlasom: „Syn môj Absolón, Absolón, syn môj, syn môj!“

⁶ Vtedy prišiel ku kráľovi do domu Joab a povedal: „Dnes si potupil tvár všetkých svojich sluhov, ktorí dnes zachránili tvoj život a život tvojich synov a dcér, život tvojich žien a život tvojich vedľajších žien.“⁷ Lebo preukazuješ lásku tým, čo ťa nenávidia, a nenávidíš tých, čo ťa milujú. Ved' si dnes prezradil, že nemáš za nič vojvodcov ani služobníkov! Dnes viem, že keby bol Absolón nažive a my by sme dnes boli všetci mŕtvi, to by ti bolo po vôli.⁸ A teraz vstaň a prehovor k srdcu svojich sluhov! Lebo prisahám na Pána, ak nevyjdeš von, neostane s tebou tejto noci ani muž. A toto ti bude horšie ako všetko nešťastie, ktoré ťa postihlo od mladi až doteraz.“⁹ Nato kráľ vstal a sadol si do brány. A keď všetkému ľudu oznámili: „Hľa, kráľ sedí v bráne,“ všetok ľud prišiel pred kráľa.

Dávidov návrat. - Izraeliti však utiekli každý do svojho domu.¹⁰ Vtedy sa dohadoval celý národ vo všetkých izraelských kmeňoch a hovorili: „Kráľ nás vyslobodil z ruky našich nepriateľov, on nás vytrhol z ruky Filištíncov a teraz ušiel z krajiny pre Absolóna.“¹¹ Absolón, ktorého sme pomazali nad sebou, padol v boji. Nuž dokedy chcete váhať priviesť kráľa naspäť?“

¹² A kráľ Dávid poslal kňazom Sadokovi a Abiatarovi odkaz: „Povedz júdskym starším toto: „Prečo ste vy poslední, čo chcú priviesť kráľa naspäť do jeho domu?“ (Lebo reči celého Izraela došli ku kráľovi do jeho domu.)“¹³ „Vy ste moji bratia, vy ste moja kosť a moje telo, nuž prečo ste poslední, čo chcú kráľa priviesť naspäť?“¹⁴ A Amasovi povedzte: „Nie si ty moja kosť a moje telo? Toto nech mi urobí Boh a toto nech mi pridá, ak nebudeš u mňa celý čas vojvodcom namiesto Joaba.“

¹⁵ Takto si naklonil srdce všetkých Júdovcov ako srdce jedného muža. I poslali po kráľa: „Vráť sa ty i všetci tvoji sluhovia!“

¹⁶ Kráľ sa vrátil a prišiel až k Jordánu. Júdovci prišli do Galgaly, chceli ísť v ústrety kráľovi, aby kráľa previedli cez Jordán.¹⁷ Gérov syn Semei, Benjamíнец z Bahurimu, zostupoval chytro s Júdovcami v ústrety kráľovi Dávidovi.¹⁸ Mal so sebou tisíc mužov z Benjamína. Aj Siba, sluha Šaulovho domu, a s ním jeho pätnásť synovia a dvadsiati sluhovia ponáhľali sa k Jordánu pred kráľa.¹⁹ Prešli cez brod, aby previedli kráľovu rodinu a aby sa mu dali k službám. Gérov syn Semei však padol pred kráľom, keď prechádzal cez Jordán,²⁰ a hovoril kráľovi: „Nech mi môj pán nepripočítava za zločin a nepripomína si, čím sa previnil tvoj sluha v ten deň, keď môj kráľovský pán vychádzal z Jeruzalema! Nech si to kráľ neberie k srdcu!“²¹ Ved' ja, tvoj sluha, viem, že som sa prehrešil. Preto som prišiel prvý z celého Jozefovho domu a išiel som v ústrety svojmu kráľovskému pánovi!“²² Nato sa ozval Abisai, syn Sarvie, a spýtal sa: „Nemá Semei zomrieť za to, že preklínal Pánovho pomazaného?“²³ Ale Dávid

odpovedal: „Nechajte to, synovia Sarvie! Dnes ste mi na pokušenie! Dnes má niekto zomrieť v Izraeli? Či neviem, že som dnes kráľom nad Izraelom?“²⁴ Potom kráľ povedal Semeimu: „Nezomrieš!“ A kráľ sa mu zaprisahal.

²⁵ Aj Šaulov syn Mifiboset prišiel dolu v ústrety kráľovi. Neošetril si nohy, neupravil si bradu a neopral si šaty odo dňa, čo kráľ odišiel, až do dňa, keď sa vrátil v pokoji. ²⁶ Keď prišiel kráľovi v ústrety do Jeruzalema, kráľ sa ho spýtal: „Prečo si nešiel so mnou, Mifiboset?“ ²⁷ Odpovedal: „Môj kráľovský pane, môj sluha ma oklamal. Lebo tvoj sluha povedal: „Osedlaj mi osla, chcem naň vysadnúť a ísť s kráľom.“ Ved' tvoj sluha je chromý! ²⁸ Ale osočoval tvojho sluhu u môjho kráľovského pána. Lenže môj kráľovský pán je ako Boží anjel. Nuž urob, čo uznáš za dobré! ²⁹ Ved' celý dom môjho otca nemohol čakať od môjho kráľovského pána nič iné, iba smrť. A predsa si zaradil svojho sluhu medzi tých, čo jedia z tvojho stola. Akéže mám ešte právo volať ďalej ku kráľovi?“ ³⁰ Kráľ mu povedal: „Načo hovoríš toľko rečí? Rozkazujem: Ty a Siba si podelíte pole!“ ³¹ Mifiboset povedal kráľovi: „Nech si vezme hoci všetko, len keď sa môj kráľovský pán vrátil domov v pokoji!“

³² Aj Galaádčan Berzelai prišiel dolu z Rogelimu a išiel s kráľom až po Jordán, chcel ho sprevádzať cez Jordán. ³³ Berzelai bol veľmi starý, mal osemdesiat rokov. On zaopatroval kráľa, keď sa zdržoval v Mahanaime, bol totiž veľmi zámožný. ³⁴ Dávid povedal Berzelaimu: „Poď so mnou, budem ťa opatrovať u seba v Jeruzaleme!“ ³⁵ Berzelai odpovedal kráľovi: „Koľkože rokov budem ešte žiť, aby som šiel s kráľom do Jeruzalema?“ ³⁶ Dnes mám osemdesiat rokov. Vari poznám ešte rozdiel medzi dobrým a zlým? Azda chutí ešte tvojmu sluhovi, čo je a pije? Alebo môžem ešte počúvať hlasy spevákov a speváčok? Nuž načo by mal byť tvoj sluha ešte na ťarchu svojmu kráľovskému pánovi? ³⁷ Len trocha chce ísť tvoj sluha s kráľom k Jordánu, prečo ma chce kráľ odmieňať za túto službičku? ³⁸ Nechže sa tvoj sluha smie vrátiť; chcem zomrieť vo svojom meste, pri hrobe svojho otca a matky. Ale hľa, tvoj sluha Chamám môže ísť s mojím kráľovským pánom, nalož s ním, ako uznáš za dobré!“ ³⁹ Kráľ odpovedal: „Chamám nech ide so mnou a ja naložím s ním, ako ty uznáš za dobré. Urobím ti všetko, čo odo mňa žiadaš.“ ⁴⁰ Potom všetok ľud prešiel cez Jordán. Prešiel aj kráľ. Kráľ pobozkal Berzelaiho, požehnal ho a on sa vrátil do svojho domova.

⁴¹ Kráľ potom išiel do Galgaly a Chamám išiel s ním. Kráľa sprevádzal všetok júdsky ľud aj polovica ľudu izraelského. ⁴² Tu prišli ku kráľovi všetci Izraeliti a spýtali sa kráľa: „Prečo si ťa ukradli naši bratia Júdovci a previedli cez Jordán kráľa, jeho rodinu aj celú Dávidovu družinu?“ ⁴³ Nato Júdovci odpovedali Izraelitom: „Preto, že nám je kráľ príbuzný. Čo sa pre túto vec hneváte? Azda sme niečo zjedli z kráľa? Alebo sme ho azda uniesli?“ ⁴⁴ Izraeliti odpovedali Júdovcom: „My máme nárok na desať čiasť z kráľa a aj Dávid patrí väčšmi nám ako vám. Nuž prečo ste nás znevážili? A nehovorili sme my prví o návrate nášho kráľa?“ Ale reči Júdovcov boli ešte tvrdšie než Izraelitov.

2Sam20

XX. Dozvuky vzbury. - ¹ Náhodou tam bol naničhodný človek, Bochrího syn, Benjamíneč menom Seba. Ten zatrúbil na trúbe a volal:

„Nemáme podielu na Dávidovi
a nemáme čiastku na synovi Izaiho.
Každý do svojho stanu, Izrael!“

² Nato všetci Izraeliti odstúpili od Dávida k Sebovi, synovi Bochrího. Júdovci sa však pridržali svojho kráľa od Jordánu až po Jeruzalem. ³ Keď kráľ Dávid došiel domov do Jeruzalema, vzal desať vedľajších žien, ktoré zanechal strážiť dom, a dal ich do väzenia.

Zaopatrenie im dal, ale sa nik nim nepriblížil. Boli zatvorené až do dňa svojej smrti ako vdovy zaživa. Potom kráľ povedal Amasovi: „Zvolaj mi Júdovcov! Tri dni a buď tu!“⁵ Amasa išiel zvolať Júdu, ale prekročil lehotu, ktorú mal určenú.⁶ Vtedy povedal Dávid Abisaimu: „Teraz nám Bochrího syn Seba spôsobí väčšie nežastie ako Absolón. Preto si vezmi sluhov svojho pána a prenasleduj ho, ináč si nájde opevnené mestá a unikne našim očiam.“⁷ I vyrazili za ním Joabovi mužovia, Kereťania a Feleťania a všetci hrdinovia. Vytiahli z Jeruzalema prenasledovať Bochrího syna Sebu.⁸ Keď boli pri veľkej skale, ktorá je v Gabaone, išiel Amasa pred nimi. Joab bol oblečený do priliehavých šiat a pod nimi mal opásaný meč, ktorý mu na páse visel v pošve, ale ľahko sa vyťahoval.⁹ Vtedy Joab povedal Amasovi: „Vedie sa ti dobre, brat?“ Pritom Joab pravou rukou chytil Amasovu bradu, aby ho pobozkal.¹⁰ Ale Amasa si nevšimol meč, ktorý mal Joab v ruke, a vrazil mu ho do brucha, takže mu vylietali vnútornosti na zem a ten zomrel. Ani mu úder nezopakoval a zomrel. Potom Joab a jeho brat Abisai prenasledovali Bochrího syna Sebu.¹¹ Jeden z Joabových mužov ostal pri ňom stáť a volal: „Kto má rád Joaba a kto patrí Dávidovi: Za Joabom!“¹² Amasa však ležal zakrvavený prostred cesty. Keď ten muž videl, že sa celé vojsko zastavuje, odviekol Amasu z cesty na pole a prehodil cez neho plášť, lebo každý, kto ho zazrel, keď k nemu došiel, zastal.

¹³ Keď bol odstránený z cesty, išlo celé mužstvo za Joabom prenasledovať Bochrího syna Sebu.¹⁴ On prešiel cez všetky izraelské kmene do Abel-Bet-Maáchy a všetci Bochríti sa zhromaždili a išli za ním.¹⁵ I prišli a obliehali ho v Abel-Bet-Maáche; zdvihli proti mestu násyp. Stál až pri múre. A všetko vojsko, ktoré bolo s Joabom, sa pokúšalo múr zboriť.¹⁶ Vtedy akási múdra žena volala z mesta: „Čujte, čujte! Povedzte Joabovi: „Pristúp sem, chcem sa s tebou zhovárať!“¹⁷ I priblížil sa k nej a žena sa spýtala: „Ty si Joab?“ Odpovedal: „Ja.“ I povedala mu: „Počuj slová svojej služobnice!“ Odpovedal: „Počúvam.“¹⁸ A vravela toto: „Kedysi hovorievali: „Kto sa dopytuje, dopytuje sa v Abele a dosiahne úspech.“¹⁹ Či nie ja dávam pravdivú odpoveď v Izraeli? Ty chceš zabiť mesto a matku v Izraeli! Prečo chceš znivočiť Pánovo dedičstvo?“²⁰ Joab odpovedal: „Ani zďaleka! Nijako nechcem zničiť, nechcem zahubiť.“²¹ Vec sa nemá tak, ale akýsi muž z Efraimského pohoria, menom Seba, syn Bochrího, zdvihol ruku proti kráľovi Dávidovi. Vydajte jeho samého, tak odídeme od mesta!“ A žena povedala Joabovi: „Hľa, jeho hlavu ti vyhodí cez múr!“²² Žena potom išla vo svojej múdrosti za všetkým ľuďom, Bochrího synovi Sebovi sťali hlavu a hodili ju Joabovi. On zatrúbil na trúbku a roztratil sa od mesta, každý do svojho stanu. Joab sa však vrátil do Jeruzalema ku kráľovi.

²³ Joab bol nad celým izraelským vojskom. Jojadov syn Banaiáš bol nad Kereťanmi a Feleťanmi.²⁴ Aduram bol nad robotami, Ahiludov syn Jozafat bol kancelárom,²⁵ Siva bol pisárom, Sadok a Abiatar boli kňazmi.²⁶ Aj Jairovec Ira bol kňazom pri Dávidovi.

Dodatky 21 - 24

2Sam21

XXI. Skaza Šaulovho domu. - ¹ V Dávidových dňoch bol raz hlad tri roky, rok za rokom. Preto Dávid vyhľadal Pánovu tvár a Pán povedal: „Pre Šaula a pre jeho krvavý dom (je to), preto, že usmrtil Gabaončanov.“² Nato Dávid zavolať Gabaončanov a spýtal sa ich - Gabaončania nepatrili k Izraelitom, ale k zvyškom Amorejčanov. Izraeliti sa im zaprisahali, no Šaul sa usiloval vyhubiť ich vo svojej horlivosti o synov Izraela a Júdu.³ Dávid sa teda spýtal Gabaončanov: „Čo vám mám urobiť a čím môžem získať zmierenie, aby ste žehnali Pánovmu dedičstvu?“⁴ Gabaončania mu odpovedali: „Voči Šaulovi a jeho domu nám nejde o striebro a zlato, ani nechceme nikoho z Izraela zabiť.“ Povedal: „Urobím pre vás, čo poviete.“⁵ Odpovedali kráľovi: „Zo synov toho muža, ktorý nás nivočil a ktorý nás zamýšľal tak vyhubiť, že sme nemohli obstáť na celom území Izraela,⁶ musíme dostať sedem mužov, aby sme ich usmrtili pred Pánom v Gabae Šaula, (kedysi) vyvoleného Pánovho.“ Kráľ povedal: „Ja (ich)

vydám. ⁷ Ale kráľ ušetril Mifiboseta, syna Šaulovho syna Jonatána, pre Pánovu prísahu, ktorá bola medzi nimi, medzi Dávidom a medzi Šaulovým synom Jonatánom. Kráľ Dávid vzal teda dvoch synov Ajovej dcéry Resfy, Armoniho a Mifiboseta, ktorých porodila Šaulovi, a piatich synov Šaulovej dcéry Meroby, ktorých porodila Hadrielovi, Berzelaiho synovi z Mecholy, ⁹ a vydal ich do ruky Gabaončanov. Oni ich obesili na vrchu pred Pánom. Títo siedmi zahynuli naraz. Podstúpili smrť v prvých dňoch žatvy, keď sa začínala žatva jačmeňa.

¹⁰ Ajova dcéra Resfa vzala vrece, prestrela si ho na skalú od začiatku žatvy, až kým na nich nepadali rosy z neba; a nedopustila, aby vo dne na nich prišlo nebeské vtáctvo a v noci poľná zver. ¹¹ Dávidovi oznámili, čo urobila Ajova dcéra Resfa, vedľajšia Saulova žena. ¹² Nato Dávid išiel a zobral Šaulove kosti a kosti jeho syna Jonatána od občanov Jábesu v Galaáde, ktorí ich uniesli z ulice Betsanu, kde ich Filištínci obesili, keď Filištínci porazili Šaula na Gelboe. ¹³ Šaulove kosti a kosti jeho syna Jonatána odtiaľ doniesol, pripojili k nim kosti usmrtených ¹⁴ a kosti Šaula a jeho syna Jonatána pochovali v Benjamínovej krajine v Sele do hrobu jeho otca Kisa. Tak vykonalí všetko, čo kráľ prikázal. Potom sa Boh zľutoval nad krajinou.

Porážka Filištínskych obrov. - ¹⁵ Opäť došlo k vojne Filištíncov s Izraelitmi. Dávid išiel dolu a jeho sluhovia s ním a bojovali proti Filištíncom. Pritom Dávid ustal. ¹⁶ A (bol tam) Jesbi z Nobu, ktorý bol z Rafovho potomstva. Váha jeho kopije bola tristo šeklov kovu. Mal opásaný nový (meč) a povedal, že zabije Dávda. ¹⁷ Ale prišiel mu na pomoc Abisai, syn Sarvie, Filištínca porazil a zabil ho. Vtedy mužovia zaprisahali Dávda: „Viac nesmieš ísť s nami do boja, aby si nevyhasil lampu Izraela!“

¹⁸ Po tomto zase došlo k vojne s Filištíncami pri Gobe. Tam porazil Chušaťan Sobochai Safa z Rafovho rodu.

¹⁹ Opäť sa strhla vojna s Filištíncami pri Gobe. Vtedy Elchanan, Járiho syn z Betlehema, zabil brata Gétejca Goliáša Lachmiho. Drevo na jeho kopiji bolo ako návoj.

²⁰ Znovu vypukla vojna pri Géte. Tam bol ohromný muž, ktorý mal na rukách i na nohách po šesť, spolu dvadsaťštyri prstov. Aj on bol z Rafovho potomstva. Keď sa rúhal Izraelitom, zabil ho Jonatán syn Dávidovho brata Samu. ²² Títo štyria boli z potomstva Gétejca Rafu. Padli rukou Dávda a rukou jeho sluhov.

2Sam22

XXII. Dávidova d'akovná a víťazná pieseň. - ¹ Majstrovi chóru. Dávid povedal slová tejto piesne Pánovi v deň, keď ho Pán vyslobodil z rúk všetkých jeho nepriateľov a zo Šaulových rúk. Povedal:

„(Milujem ťa, Pane, moja sila;)“

² Pane, skala moja, tvrdza moja, osloboditeľ môj.

³ Bože môj, moje bralo, kam sa utiekam,

môj štít, sila mojej spásy,

moja záštita a útočisko moje!

Záchranca môj, čo ma od násillia zachránil.

⁴ Vzývať budem Pána, lebo jemu patrí chvála,

a budem zachránený pred nepriateľmi.

⁵ Lebo ma obkľúčilo smrtiace vlnobitie

a vydesili zlostné prívaly.

⁶ Ovinuli ma povrazy záhrobia,

zovreli ma osídla smrti.

⁷ V úzkosti som vzýval Pána
a volal som ku svojmu Bohu.
Zo svojho chrámu počul môj hlas
a moje volanie preniklo k jeho sluchu.

⁸ Zem sa pohýbala a zachvela;
nebesia sa otriasli a pohli v základoch,
lebo vzplanul hnevom.

⁹ Dym sa mu valil z nozdier
a spaľujúci oheň z jeho úst,
vyletúvali z neho žeravé uhlíky.

¹⁰ Znížil nebesia a zostúpil:
čierne mračno pod jeho nohami.

¹¹ Zasadol na cheruba a vzlietol,
vznášal sa na krídlach vetrov.

¹² Stánok si urobil vôkol seba
z čierňavy vôd a hustých oblakov.

¹³ Pred žiarou jeho tváre
sa do žerava rozpálilo uhlie.

¹⁴ Pán z neba zahrmel
a zaznel hlas Najvyššieho.

¹⁵ Vyslal šípy a rozprášil ich,
vrhol blesky a zmietol ich.

¹⁶ Otvorili sa morské hlbociny
a základy zeme sa odkryli.
Pred Pánovou hrozbou,
pred víchricou jeho hnevu.

¹⁷ Z výsosti čiahol rukou a chytil ma
a vyzdvihol ma zo stredu hlbokých vôd.

¹⁸ Vyslobodil ma z rúk môjho premocného nepriateľa,
z rúk tých, čo ma nenávideli a boli silnejší ako ja.

¹⁹ Napadli ma v môj deň nešťastný,
ale Pán mi bol podperou.

²⁰ Vyviedol ma na miesto priestranné,
zachránil ma, lebo si ma obľúbil.

²¹ Za moju spravodlivosť ma Pán odmenil,
odmenil ma za to, že moje ruky boli čisté,

²² lebo som kráčal po cestách Pánových
a od svojho Boha som neodstúpil bezbožne.

²³ Pred očami som mal všetky jeho príkazy
a jeho zákony som neodvrhol.

²⁴ S ním som bol bez úhony
a uchránil som sa zločinu.

²⁵ Za moju spravodlivosť ma Pán odmenil,
lebo videl, že som čistý.

²⁶ Voči svätému si svätý,
voči šľachetnému šľachetný,

²⁷ voči úprimnému úprimný,
voči zvrhlému si neúprosný.
²⁸ Ubiedený ľud chrániš pred zánikom
a ponížuješ oči pyšných,
²⁹ lebo ty, Pane, si moja pochodeň
a môj Boh rozjasňuje vo mne temnoty.
³⁰ Na šíky nepriateľov zaútočím s tvojou pomocou;
s pomocou svojho Boha hradby preskočím.

³¹ Božia cesta je nepoškvrnená,
ohňom je vyskúšané slovo Pánovo.
On je štítom všetkých, čo v neho dúfajú.

³² Veď kto je Boh okrem Pána?
Kto je skala okrem nášho Boha?
³³ To Boh ma silou opásal
a moju cestu urobil bezúhonnou.
³⁴ Mojim nohám dal rýchlosť jeleňa
a postavil ma na výšinu.
³⁵ Ruky mi na boj vycvičil
a moje ramená napínajú luk kovový.
³⁶ Dal si mi svoj štít záchranný
(pravickou si ma podporil)
a tvoja láskavosť ma urobila veľkým.
³⁷ Mojim krokom si cestu uvoľnil
a moje nohy nepocitujú únavu.

³⁸ Naháňal som svojich nepriateľov a porazil som ich,
nevrátil som sa, kým som ich celkom nezničil.
³⁹ Tak som ich ničil a drvil, že ani vstať nemohli,
popadali mi pod nohy.

⁴⁰ Opásal si ma udatnosťou v boji
a vzbúrencov si uvrhol do môjho područia.
⁴¹ Ty si zahnal mojich nepriateľov na útek
a rozprášil si tých, čo ma nenávidia.
⁴² Kričali, nemal im kto pomôcť,
volali k Pánovi, ale on ich nevyslyšal.
⁴³ Rozprášil som ich ako prach zeme,
šliapal som po nich ako po blate uličnom.

⁴⁴ Vyslobodil si ma zo vzbury ľudu
a ustanovil za hlavu národov.
Slúži mi ľud, ktorý som nepoznal,
⁴⁵ o moju priazeň sa uchádzajú cudzinci
a poslúchajú ma na jediné slovo.
⁴⁶ Cudzinci blednú od strachu
a trasú sa vo svojich hradoch.

⁴⁷ Nech žije Pán a nech je zvelebená moja skala,
nech je vyvýšený Boh, skala mojej spásy.

⁴⁸ Bože, ty si ma poveril odplatou
a podmanil si mi národy;
⁴⁹ ty si ma zbavil mojich nepriateľov.
Povýšil si ma nad mojich odporcov
a vyslobodil si ma z rúk násilníka.

⁵⁰ Preto ťa, Pane, budem velebiť medzi národmi
a ospevovať tvoje meno žalmami.
⁵¹ Svojmu kráľovi dávaš veľké víťazstvá,
preukazuješ priazeň svojmu pomazanému,
Dávidovi a jeho potomstvu až naveky.“

2Sam23

XXIII. Dávidova labutia pieseň. - ¹ Toto sú Dávidove posledné slová:

„Výrok Izaiho syna Dávida,
výrok vysokopostaveného muža,
pomazaného Jakubovým Bohom,
pevca piesní Izraela.

² Pánov duch cezo mňa hovoril,
jeho reč mal som na jazyku.

³ Boh Izraela mi povedal,
hovorila Skala Izraela:
„Kto spravodlivo vládne nad ľuďmi,
kto v Božej bázni vládari,
⁴ je ako jas rána, keď slnce vychádza
za rána bezoblačného
a z pôdy vyludzuje trávu po daždi.“

⁵ Či nie je taký môj dom s Božou pomocou?
Veď zmluvu večnú so mnou uzavrel,
pevnú, zaistenú vo všetkom.
Všetko moje šťastie, všetko, čo len chcem,
nie iba z neho vyklíči?

⁶ Hriešnici však všetci sú jak trnie zaviate,
nik ich nevezme do ruky.

⁷ A ak sa ich niekto dotknúť chce,
ozbrojí sa železom a kopijou.
Ohňom ich vypáli na mieste.“

Dávidovi hrdinovia. - ⁸ Toto sú mená hrdinov, ktorých mal Dávid: Hakmonita Isboset bol hlavou troch. On sa rozohnal svojou kopijou a jedným šmahom zabil osemsto. ⁹ Po ňom bol Dodov syn Ahohita Eleazar, medzi troma hrdinami. Bol pri Dávidovi vo Fesdomime, keď sa tam Filištínci zhromažďovali do boja a Izraeliti ustupovali. ¹⁰ Ale on stál a ťal Filištíncov, kým mu neustala ruka a neprilepila sa mu ruka k meču. Tak spôsobil Pán veľké víťazstvo v ten deň. Potom sa vojsko vrátilo za ním, ale iba plieniť. ¹¹ Po ňom Ageho syn Hararita Sema. Keď sa

Filištínci zhromažďovali v Lechi, bol tam ostredok poľa plný šošovice. A keď ľud utekal pred Filištíncami, ¹² postavil sa prostred ostredku, chránil ho a ťal Filištíncov. Tak Pán spôsobil veľké víťazstvo.

¹³ Raz zostupovali traja z tridsiatich začiatkom žatvy a prišli k Dávidovi do jaskyne Odolam. Rota Filištíncov táborila v údolí Refaim. ¹⁴ Dávid bol práve v pevnosti a posádka Filištíncov bola vtedy v Betleheme. ¹⁵ A Dávid vyslovil žiadosť: „Kto mi donesie vody na pitie z cisterny, ktorá je v Betleheme pri bráne?“ ¹⁶ Nato sa traja hrdinovia prebili cez tábor Filištíncov, načreli vody z cisterny, ktorá je v Betleheme pri bráne, doniesli ju a dali Dávidovi. Nechcel ju však piť, ale vylial ju Pánovi. ¹⁷ A povedal: „Nech ma Pán chráni urobiť to! Je to krv mužov, ktorí išli s nasadením svojich životov.“ Preto ju nechcel piť. Toto urobili traja hrdinovia.

¹⁸ Joabov brat Abisai, syn Sarvie, bol hlavou tridsiatich. On zdvihol svoju kopiju na tristo, (ktorých) prebodol: Mal meno medzi tridsiatimi. ¹⁹ Bol váženejší ako tridsiati a bol im veliteľom, ale tým trom sa nevyrovnal.

²⁰ Jojadov syn Banaiáš, mocný a čínorodý muž z Kabseelu, porazil dvoch božích levov moabských. Okrem toho sa spustil dolu a zabil v studni leva v taký deň, keď bol sneh. ²¹ On zabil aj Egypt'ana, vzhľadného muža. Egypt'an mal v ruke kopiju, ale on šiel k nemu s palicou. Egypt'anovi vytrhol kopiju z ruky a zabil ho jeho vlastnou kopijou. ²² Toto urobil Banaiáš, syn Jojadu, a mal meno medzi tridsiatimi hrdinami. ²³ Bol váženejší ako tridsiati, ale tým trom sa nevyrovnal. Dávid ho zaradil do svojho sprievodu.

²⁴ Joabov brat Asael bol medzi tridsiatimi. Elchanan, syn Dodu z Betlehema. ²⁵ Sema z Harodu, Elika z Harodu, ²⁶ Heles z Faletu, Hira, syn Akesa z Tekuy, ²⁷ Abiezer z Anatotu, Mobonai z Chusy, ²⁸ Selmon z Ahohu, Mahari z Netofatu, ²⁹ Heled, syn Bánu z Netofatu, Etai, syn Ribaiho z Gabay Benjamínovcov, ³⁰ Banaiáš z Faratonu, Hedai z doliny Gaz, ³¹ Abialbon z Arbatu, Azmavet z Beromu, ³² Eliaba zo Salabonu, Jasenovi synovia, Jonatán, ³³ Sema z Ororu, Achiam, syn Sarara z Arori, ³⁴ Elifelet, syn Machatiho syna Ásbaiho, Eliam, syn Achitofela z Gelonu, ³⁵ Hesrai z Karmelu, Farai z Arbu, ³⁶ Igal, syn Natana zo Soby, Boni z Gadu, ³⁷ Amončan Selek, Naharai z Berotu, zbrojnoš Joaba, syna Sarvie. ³⁸ Ira z Jetru, Gareb z Jetru, ³⁹ Hetejec Uriáš. Spolu tridsaťsedem.

2Sam24

XXIV. Sčítanie ľudu. - ¹ A Boží hnev sa zas rozpálil na Izraelitov. Ktosi pokúšal Dávida proti nim, keď mu hovoril: „Chod', spočítaj Izrael a Júdu!“ Preto kráľ povedal vojvodcovi Joabovi (a veliteľom vojska), ktorých mal: „Chod'te po všetkých kmeňoch Izraela od Danu až po Bersabe a spočítajte ľud; chcem vedieť počet ľudu.“ ³ Ale Joab hovoril kráľovi: „Pán, tvoj Boh nech rozmnoží ľud sto ráz tak, ako ho je, a nech to oči môjho kráľovského Pána ešte uvidia! Ale, kráľovský pane, prečo chceš túto vec?“ ⁴ Lenže kráľ trval na svojom rozkaze Joabovi a vojvodcom, a preto Joab a vojvodcovia odišli od kráľa sčítať izraelský ľud. ⁵ Prešli cez Jordán a začali v Aroeri od miesta, ktoré je uprostred údolia smerom ku Gádu a Jázeru. ⁶ Prešli do Galaádu, do krajiny Hetejcov do Kadesu, prešli do Danu, Ijonu a obrátili sa k Sidonu. ⁷ Prišli k opevnenému Týru a všetkým mestám Hevejcov a Kanaánčanov, prišli k juhu Júdska do Bersabe. ⁸ Prešli cez celú krajinu a po deviatich mesiacoch a dvadsiatich dňoch prišli do Jeruzalema. ⁹ A Joab odovzdal kráľovi počet sčítaného ľudu. Izrael mal osemstotisíc bojovníkov, ktorí tasia meč, a Júdovcov bolo päťstotisíc mužov.

¹⁰ Ale keď už spočítal ľud, bilo Dávidovi srdce. A Dávid hovoril Pánovi: „Veľmi som zhrešil tým, čo som urobil. Ale teraz, Pane, odpusť hriech svojho sluhy, lebo som konal veľmi hlúpo.“ ¹¹ Keď Dávid ráno vstal, Pán oslovil Dávidovho vidca proroka Gada: ¹² „Chod' a povedz Dávidovi: Toto hovorí Pán: Predkladám ti tri veci; vyber si z nich jednu, tú na teba dopustím.“

¹³ Gad išiel k Dávidovi, oznámil mu to a povedal mu: „Má prísť na tvoju krajinu trojročný hlad? Alebo chceš tri mesiace utekať pred svojím nepriateľom, ktorý ťa bude prenasledovať? Alebo má byť v tvojej krajine tri dni mor? Teraz si rozmysli a uváž čo mám odpovedať tomu, ktorý ma poslal!“ ¹⁴ Dávid povedal Gadovi: „Som vo veľkej úzkosti. No nech padneme do Pánovej ruky, lebo jeho milosrdenstvo je veľké! Ale do ruky človeka nech nepadnem.“ ¹⁵ Tak Pán dopustil mor na Izrael od rána až po určený čas. Od Danu po Bersabe zomrelo z ľudu sedemdesiatisíc mužov. ¹⁶ Pán poslal anjela do Jeruzalema, aby ho zničil. Ale Pán sa zľutoval nad nešťastím a povedal anjelovi, ktorý hubil ľud: „Dost' už! Teraz už spust' ruku!“ Pánov anjel bol práve pri humne Jebuzejca Areunu. ¹⁷ Keď Dávid videl anjela, ktorý hubil ľud, povedal: „Hľa ja som zhrešil, ja som spáchal zlo! Ale tieto ovečky čože urobili? Nech je tvoja ruka proti mne a proti domu môjho otca!“

¹⁸ V ten deň prišiel k Dávidovi Gad a povedal mu: „Chod', postav Pánovi oltár na humne Jebuzejca Areunu!“ ¹⁹ Dávid išiel podľa Gadovho slova, ako rozkázal Pán. ²⁰ Vtom sa Areuna pozrel a videl, že k nemu ide kráľ a jeho sluhovia. Areuna v šiel von a poklonil sa kráľovi tvárou až po zem. ²¹ Areuna sa opýtal: „Prečo prichádza môj kráľovský pán k svojmu sluhovi?“ Dávid odpovedal: „Aby som kúpil od teba humno. Chcem postaviť Pánovi oltár, aby sa rana vzdialila od ľudu.“ ²² Areuna povedal Dávidovi: „Nech kráľ vezme a nech obetuje, čo uzná za dobré. Pozri, voly, mláťačka, jarmá volov na drevo!“ ²³ To všetko dáva, kráľu, Areuna kráľovi.“ Areuna ešte povedal kráľovi: „Pán, tvoj Boh, nech ti je milostivý!“ ²⁴ Kráľ odpovedal Areunovi: „Nie, chcem to od teba kúpiť za peniaze. Neobetujem predsa Pánovi, svojmu Bohu, celopaly zadarmo!“ Potom Dávid kúpil humno a voly za päťdesiat šeklov striebra. ²⁵ Dávid tam postavil Pánovi oltár a obetoval celopaly a pokojné obety. Vtedy sa Pán zmiloval nad krajinou a náказа sa vzdialila od ľudu.

PRVÁ KNIHA KRÁĽOV

Kráľ Šalamún 1 - 11

1Kr1

I. Dávidova staroba. - ¹ Keď bol kráľ Dávid starec vysokého veku, nevedel sa zohriať, hoci ho zakrývali šatami. ² Vtedy mu jeho sluhovia hovorili: „Nech pohľadajú kráľovskému pánovi panenské dievča, ktoré bude kráľa obsluhovať a opatrovať. Ono bude spať v tvojom lone a kráľovský pán sa rozohreje.“ ³ Hľadali teda po celom izraelskom území pekné dievča. Našli Sunamitku Abisagu a priviedli ju ku kráľovi. ⁴ Dievča bolo až veľmi pekné; bolo kráľovou ošetrovateľkou, posluhovalo mu, ale kráľ ho nepoznal.

⁵ Adoniáš, syn Hagity, sa nadýmal a hovoril: „Ja budem kráľom.“ A zaopatril si vozy, jazdcov a päťdesiat mužov, ktorí bežali pred ním. ⁶ Otec ho nikdy nezahriakol slovom: „Prečo to robíš?“ Aj on mal veľmi peknú postavu a podľa narodenia nasledoval po Absolónovi. ⁷ Vyjednával s Joabom, synom Sarvie, a kňazom Abiatarom, ktorí podporovali Adoniášovu stranu. ⁸ Ale kňaz Sadok, Jojadov syn Banaiáš, prorok Nátan, Semei, Rei a hrdinovia, ktorých mal Dávid, nedržali s Adoniášom. ⁹ Adoniáš obetoval ovce, dobytok, krmne telce pri skale Zochelet, ktorá bola vedľa prameňa Rogel. I pozval všetkých svojich bratov, kráľových synov a všetkých Júdocov, ktorí boli v službe kráľa, ¹⁰ ale proroka Nátana, Banaiáša, hrdinov a svojho brata Šalamúna nepozval.

¹¹ Vtedy povedal Nátan Šalamúnovej matke Betsabe: „Nepočula si, že sa Adoniáš, syn Hagity, stal kráľom a náš pán, Dávid, o tom ani nevie? ¹² Preto teraz poď, poradím ti ako si zachrániš život a život svojho syna Šalamúna. Vyber sa a choď ku kráľovi Dávidovi a povedz

mu: Nezapisahal si sa, môj kráľovský pane, svojej služobnici: „Tvoj syn Šalamún bude po mne kraľovať a on bude sedieť na mojom tróne!“? Prečo sa teda stal kráľom Adoniáš? ¹⁴ A kým ty budeš ešte hovoriť s kráľom, vkročím za tebou ja a doplním tvoje slová.“

¹⁵ A tak Betsabe vošla ku kráľovi do izby. Kráľ bol veľmi starý a Sunamitka Abisag posluhovala kráľovi. ¹⁶ Keď sa Betsabe uklonila a vrhla sa pred kráľom (na zem), kráľ sa spýtal: „Čo chceš?“ ¹⁷ Odpovedala mu: „Môj pane, ty si sa svojej služobnici zaprisahal na Pána, svojho Boha: „Tvoj syn Šalamún bude po mne kraľovať a on bude sedieť na mojom tróne!“ ¹⁸ Teraz sa však stal kráľom Adoniáš a ty, môj kráľovský pane, o tom ani nevieš. ¹⁹ Obetoval množstvo dobytka, kŕmnych teliec a oviec a povolal všetkých kráľových synov aj kňaza Abiataru a veliteľa vojska Joaba, ale tvojho sluhu Šalamúna nepozval. ²⁰ A na teba sú, môj kráľovský pane, upreté oči všetkých Izraelitov, aby si im oznámil, kto zaujme trón môjho kráľovského pána po ňom. ²¹ Lebo až sa môj kráľovský pán uloží k svojim otcom, budeme tu ja a môj syn Šalamún ako vinníci.“

²² Ešte hovorila s kráľom, keď prišiel prorok Nátan. ²³ Kráľovi oznámili: „Je tu prorok Nátan.“ Keď prišiel pred kráľa, vrhol sa pred kráľom tvárou na zem. ²⁴ A Nátan povedal: „Kráľovský pane, ty si určil: „Adoniáš bude panovať a on bude sedieť na mojom tróne!“? ²⁵ Lebo dnes išiel dolu a obetoval množstvo dobytka, oviec a kŕmnych teliec. A pozval všetkých kráľových synov, veliteľov vojska a kňaza Abiataru a teraz jedia a pijú pred ním a volajú: Nech žije kráľ Adoniáš! ²⁶ Mňa však, tvojho sluhu, kňaza Sadoka, Jojadovho syna Banaiáša a tvojho sluhu Šalamúna nepozval. ²⁷ Ak táto vec pochádza od môjho kráľovského pána, tak si svojmu sluhovi nedal vedieť, kto zaujme ako nástupca trón môjho kráľovského pána.“

²⁸ Nato sa ozval kráľ Dávid a povedal: „Zavolajte mi Betsabe!“ Ona vošla ku kráľovi a ostala stáť pred kráľom. ²⁹ Vtedy sa kráľ zaprisahal: „Ako žije Pán, ktorý vyslobodil môj život z každej úzkosti, ³⁰ ako som sa ti na Pána, Izraelovho Boha zaprisahal, že tvoj syn Šalamún bude po mne kraľovať a on bude sedieť namiesto mňa na mojom tróne, tak to dnes aj urobím.“ ³¹ Nato sa Betsabe uklonila tvárou až po zem, vrhla sa pred kráľa a povedala: „Nech žije môj kráľovský pán Dávid naveky!“

³² Potom kráľ Dávid rozkázal: „Zavolajte mi kňaza Sadoka, proroka Nátana a Jojadovho syna Banaiáša!“ Keď prišli pred kráľa, ³³ kráľ im povedal: „Vezmite so sebou sluhov svojho pána, môjho syna Šalamúna posad'te na moju vlastnú mulicu a ved'te ho dolu ku Gihonu! ³⁴ Tam nech ho kňaz Sadok a prorok Nátan pomažú za kráľa nad Izraelom. Potom trúbte na trúbe a volajte: Nech žije kráľ Šalamún! ³⁵ Potom s ním príd'te hore a keď vojde, nech sa posadí na môj trón, lebo on bude kraľovať namiesto mňa, jeho som určil, aby bol kniežaťom nad celým Izraelom a Júdom.“ ³⁶ Nato Jojadov syn Banaiáš odpovedal kráľovi: „Tak je. Tak nech to splní Pán, Boh môjho kráľovského pána! ³⁷ Ako bol Pán s mojím kráľovským pánom, tak nech je so Šalamúnom a nech väčšmi vyvýši jeho trón ako trón môjho kráľovského pána Dávida!“

Šalamúna pomažú za kráľa. - ³⁸ Nato kňaz Sadok, prorok Nátan, Jojadov syn Banaiáš, Keret'ania a Felet'ania išli dolu, posadili Šalamúna na mulicu kráľa Dávida a zaviedli ho ku Gihonu. ³⁹ Kňaz Sadok vzal zo stanu roh s olejom a Šalamúna pomazal. Potom trúbili na trúbu a všetok ľud volal: „Nech žije kráľ Šalamún!“ ⁴⁰ Potom všetok ľud vystupoval za ním, ľudia hrali na flautách a radovali sa tak veľmi, že sa až zem pukala od ich jasotu.

⁴¹ Adoniáš a všetci pozvaní, ktorí boli s ním, dopočuli sa o tom, práve keď dokončili hostinu. Keď Joab počul zvuk trúby, pýtal sa: „Prečo je celé mesto vzrušené?“ ⁴² Ešte hovoril a už prišiel Jonatán, syn kňaza Abiataru. Adoniáš povedal: „Pod'! Si udatný muž a nesieš dobrý chýr.“ ⁴³ Ale Jonatán odpovedal a vravel Adoniášovi: „Veru nie! Náš pán, kráľ Dávid ustanovil za kráľa Šalamúna. ⁴⁴ Kráľ s ním poslal kňaza Sadoka, proroka Nátana, Jojadovho syna Banaiáša, Keret'anov a Felet'anov. Oni ho posadili na kráľovu mulicu, ⁴⁵ potom ho kňaz Sadok a prorok Nátan pomazali v Gihone za kráľa a odtiaľ ho viedli s radosťou, takže sa vzrušilo celé mesto. To bol hluk, čo ste počuli. ⁴⁶ Šalamún už aj zaujal kráľovský trón ⁴⁷ a kráľovi sluhovia už aj prišli blahoželať nášmu kráľovskému pánovi, Dávidovi: „Nech tvoj Boh urobí meno

Šalamúna ešte zvučnejším ako tvoje meno a jeho trón nech vyvýši väčšmi ako tvoj trón!“ Pritom sa kráľ uklonil na lôžku. ⁴⁸ Potom kráľ hovoril: „Nech je zvelebený Pán, Boh Izraela, ktorý dal, aby som dnes na vlastné oči videl tróniaceho na mojom tróne!“

⁴⁹ Tu sa všetci Adoniášovi pozvaní naľakali, zobrali sa a každý šiel svojou cestou. ⁵⁰ Adoniáš sa však tak bál Šalamúna, že vstal a išiel sa chytiť rohov oltára. ⁵¹ Šalamúnovi oznámili: „Adoniáš sa bojí kráľa Šalamúna, preto sa chytil rohov oltára a hovorí: „Nech sa mi dnes kráľ Šalamún zaprisahá, že nedá svojho sluhu zabiť mečom!“ ⁵² Šalamún odpovedal: „Ak bude statočný, vlások mu nespadne na zem, ale ak sa zistí, že je zlý, zomrie.“ ⁵³ Potom ho kráľ Šalamún dal odvieť od oltára dolu. Keď prišiel, vrhol sa pred Šalamúna a Šalamún mu povedal: „Chod domov!“

1Kr2

II. Dávidova smrť. - ¹ Keď sa blížili dni Dávidovej smrti, dal svojmu synovi Šalamúnovi tieto príkazy: ² „Ja idem cestou, ktorou ide celý svet; buď silný a vzmuž sa! ³ Zachovávaj, čo žiada Pán, tvoj Boh, kráčaj jeho cestami, zachovávaj jeho zákony, príkazy, práva a nariadenia, ako je napísané v Mojžišovom zákone, aby si mal úspech vo všetkom, čo podnikneš, a všade, kde sa obrátiš. ⁴ Aby Pán splnil slovo, ktoré o mne povedal: „Ak si tvoji synovia budú dávať pozor na svojej ceste a celým srdcom i celou dušou budú verne kráčať predomnou,“ povedal, „nebude nikdy nik z tvojich odstránený z trónu Izraela.“

⁵ Potom vieš sám, čo mi urobil Joab, syn Sarvie, čo urobil dvom veliteľom izraelského vojska, Nérovmu synovi Abnerovi a Jeterovmu synovi Amasovi, že ich zabil a v čase mieru vylieval krv ako za vojny a nevinnou krvou poškvrnil opasok, ktorý mám na páse, a obuv, ktorú mám na nohách. ⁶ Urob podľa svojho uváženia, ale nedopuť, aby jeho šediny zostúpili pokojne do podsvetia! ⁷ Synom Galaádčana Berzelaiho preukazuj blahosklonnosť, nech sú medzi tvojimi stolovými spoločníkmi, lebo práve takto mi vyšli v ústrety, keď som bol na úteku pred tvojím bratom Absolónom. ⁸ Potom máš blízko seba Semeiho, syna Benjamínca Geru z Bahurim. On vrhal na mňa najtvrdšiu kľatbu, keď som išiel do Mahanaimu. Potom mi prišiel v ústrety k Jordánu; vtedy som sa mu zaprisahal na Pána: „Nezabijem ťa mečom!“ ⁹ Ale ty ho nenechaj bez trestu; veď si múdry človek, vieš, ako máš s ním naložiť, aby si jeho šediny skrvavené sprevadil do podsvetia.“

¹⁰ Potom sa Dávid uložil k svojim otcom a pochovali ho v Dávidovom meste. ¹¹ Čas, ktorý Dávid kraľoval nad Izraelom, je štyridsať rokov. V Hebrone kraľoval sedem rokov a v Jeruzaleme kraľoval tridsaťtri rokov. ¹² Šalamún nastúpil na trón svojho otca Dávida a jeho kráľovstvo sa veľmi upevnilo.

Šalamún sa ujíma vlády. - ¹³ Vtedy prišiel Hagitin syn Adoniáš za Šalamúnovou matkou Betsabe. Ona sa spýtala: „Znamená tvoj príchod dobro?“ Odpovedal: „Dobro.“ ¹⁴ Potom povedal: „Chcel by som ti niečo povedať.“ Odpovedala: „Hovor!“ ¹⁵ A on vrel: „Ty vieš, že mne patrilo kráľovstvo a celý Izrael čakal, že ja budem kráľom. Potom mi kráľovstvo uniklo a pripadlo môjmu bratovi, pretože mu ho určil Pán. ¹⁶ Teraz však mám k tebe len jedinu prosbu, neodmietni ma!“ Povedala mu: „Hovor!“ ¹⁷ I povedal: „Prihovor sa u kráľa Šalamúna - veď teba neodmietne -, aby mi dal za manželku Sunamitku Abisagu.“ ¹⁸ Betsabe mu odpovedala: „Dobre, prihovorím sa za teba u kráľa“ ¹⁹ Potom Betsabe vošla ku kráľovi Šalamúnovi prihovoriť sa u neho za Adoniáša. Kráľ jej vstal v ústrety, uklonil sa jej a sadol si na trón. Pre kráľovu matku postavili trón, posadila sa mu po pravici ²⁰ a vravela: „Jedinú maličkú prosbu mám k tebe neodmietni ma!“ Kráľ jej povedal: „Žiadaj si, matka, neodmietnem ťa!“ ²¹ I povedala: „Nech dostane Sunamitku Abisagu tvoj brat Adoniáš za manželku!“ ²² Kráľ Šalamún povedal svojej matke: „Prečo ty žiadaš pre Adoniáša Sunamitku Abisagu? Žiadaj pre neho hneď kráľovstvo! Veď je mojím starším bratom a s ním drží kňaz Abiatar a Joab, syn

Sarvie!“²³ Potom sa kráľ Šalamún zaprisahal na Pána: „Toto nech mi urobí Boh a toto nech mi pridá, že sa Adoniáš touto rečou vyslovil proti vlastnému životu.“²⁴ A tak teraz ako žije Pán, ktorý ma upevnil a posadil na trón môjho otca Dávida a ktorý mi podľa svojho sľubu založil dom, Adoniáš dnes zomrie!“²⁵ Potom kráľ Šalamún poveril Jojadovho syna Banaiáša a on mu zasadil smrteľný úder.

²⁶ Kňazovi Abiatarovi kráľ povedal: „Chod’ do Anatotu na svoj majetok, lebo si synom smrti. Ale dnes ťa nezabijem, lebo si pred mojím otcom Dávidom nosil archu Pána, Jahveho, a znášal si všetky útrapy, ktoré znášal môj otec.“²⁷ Takto Šalamún odstránil Abiataru, aby nebol Pánovým kňazom, aby sa splnil Pánov výrok, ktorý vyslovil v Šíle proti domu Héliho.

²⁸ Keď táto zvesť došla k Joabovi - Joab sa totiž pridá k Adoniášovi a nepridá sa k Šalamúnovi -, bežal Joab k Pánovmu stánku a chytil sa rohov oltára.²⁹ Kráľovi Šalamúnovi oznámili, že Joab utiekol do Pánovho stánku a je teraz vedľa oltára. Vtedy Šalamún poslal Jojadovho syna Banaiáša s rozkazom: „Chod’, zotni ho!“³⁰ Keď Banaiáš došiel k Pánovmu stánku, oslovil ho: „Kráľ rozkazuje: Pod’ von!“ Odpovedal: „Nie! Tu chcem zomrieť!“ Banaiáš podal kráľovi správu: „Toto hovoril Joab, takto mi odpovedal.“³¹ Kráľ odvetil: „Urob, ako povedal! Zotni ho a pochovaj! Tak odstrániš odo mňa a od domu môjho otca nevinnú krv, ktorú vylial Joab.“³² Nech Pán vráti jeho krv na jeho hlavu, lebo zoťal dvoch spravodlivejších a lepších ľudí, ako je sám, a bez vedomia môjho otca Dávida ich zabil mečom: Nérovho syna Abnera, izraelského vojvodu, a Jeterovho syna Amasu, júdskeho vojvodu.³³ Nech jeho krv padne nazad na Joabovu hlavu a na hlavu jeho potomstva naveky. Dávidovi však, jeho potomstvu, jeho domu a jeho trónu nech Pán daruje trvalý pokoj!“³⁴ Potom išiel Jojadov syn Banaiáš hore, zoťal ho a usmrtil. Pochovali ho v jeho domove na púšti.³⁵ A kráľ postavil Jojadovho syna Banaiáša namiesto neho nad vojsko a kňaza Sadoka kráľ postavil namiesto Abiataru.

³⁶ Potom dal kráľ zavolať Semeiho: a povedal mu: „Postav si dom v Jeruzaleme, bývaj tam a neodíď odtiaľ nikde!“³⁷ Lebo len čo sa vzdiališ a prekročíš potok Kedron, vedz; že určite zomrieš, tvoja krv padne na tvoju hlavu.“³⁸ Semei odpovedal kráľovi: „Správna reč! Ako povedal môj kráľovský pán, tak urobí tvoj sluha.“ A Semei býval dlhý čas v Jeruzaleme.³⁹ Ale po troch rokoch Semeiovi ušli dvaja otroci k Maáchovmu synovi Achisovi, kráľovi Gétu. Semeiovi doniesli zvesť: „Tvoji sluhovia sú práve v Géte.“⁴⁰ Nato sa Semei vybral, osedlal si osla a išiel do Gétu k Achisovi hľadať svojich otrokov: Keď Semei odišiel a priviedol z Gétu svojich otrokov,⁴¹ oznámili Šalamúnovi, že Semei odišiel z Jeruzalema do Gétu a vrátil sa.⁴² Kráľ dal zavolať Semeiho a povedal mu: „Nedal som ti prisahať na Pána a nevaroval som ťa: „Len čo vyjdeš a odoberieš sa hocikde, môžeš byť istý, že zomrieš!“? Vtedy si mi povedal: „Správna reč, počul som!“⁴³ Nuž prečo si nezadržal prísahu danú na Pána a príkaz, ktorý som ti dal?“⁴⁴ Potom povedal kráľ Semeimu: „Ty poznáš všetko zlo - tvoje srdce si je toho vedomé -, ktoré si spáchal proti môjmu otcovi Dávidovi. Nuž nech Pán vráti tvoju zlobu na tvoju hlavu!“⁴⁵ Kráľ Šalamún však nech je požehnaný a Dávidov trón nech je večne pevný pred Pánom!“⁴⁶ Kráľ dal príkaz Jojadovmu synovi Banaiášovi a on išiel a zasadil mu smrteľný úder. Tak sa kráľovstvo upevnilo v Šalamúnovej ruke.

III. Šalamúnova prosba. - ¹ Šalamún sa dostal do príbuzenstva s faraónom, kráľom Egypta. Vzal si faraónovu dcéru a zaviedol ju do Dávidovho mesta, kým nedokončil stavbu svojho domu, Pánovho domu a múrov okolo Jeruzalema.

² Lenže ľud obetoval na výšinách, lebo až po tieto dni nebol postavený dom Pánovmu menu.³ Šalamún miloval Pána a kráčal podľa príkazov svojho otca Dávida. Ibaže aj on obetoval a páľil tymian na výšinách.⁴ Tak išiel kráľ do Gabaonu, aby tam obetoval, lebo to bola významná výšina. Šalamún obetoval na tamojšom oltári tisíc celopalov.⁵ V Gabaone sa Pán v

noci vo sne zjavil Šalamúnovi a Boh povedal: „Žiadaj si, čo ti mám dať!“⁶ Šalamún odpovedal: „Ty si môjmu otcovi Dávidovi preukázal veľkú priazeň, pretože kráčaš pred tebou verne, spravodlivo a so srdcom obráteným k tebe. A túto priazeň si mu zachoval, veď si mu dal syna, ktorý sedí na jeho tróne, ako je tomu dnes.“⁷ Teraz však, Pane, môj Bože, ty si ustanovil svojho sluhu za kráľa namiesto môjho otca Dávida. Ale ja som malý chlapec, neviem, čo si počať.“⁸ A pritom stojí tvoj sluha uprostred tvojho ľudu, ktorý si si vyvolil, ľudu početného, ktorý pre množstvo nemožno spočítať ani odhadnúť.“⁹ Daj teda svojmu sluhovi srdce pozorné, aby spravoval tvoj ľud a rozlišoval medzi dobrým a zlým. Veď ktože by (ináč) mohol spravovať tento tvoj početný ľud?“¹⁰ Pánovi sa páčilo, že si Šalamún žiadal túto vec.¹¹ Preto mu Boh povedal: „Pretože si si žiadal túto vec a nežiadal si si dlhý vek, ani si si nežiadal bohatstvo, ani si nežiadal život svojich nepriateľov, ale si si žiadal chápacosť, aby si pochopil právo,“¹² urobím ti podľa žiadosti: Hľa, dám ti srdce múdre a chápacosť, takže tebe podobného nebolo pred tebou a takého, ako si ty, nebude ani po tebe.“¹³ Ale dám ti aj to, čo si nežiadal, aj bohatstvo, aj slávu, takže ti po všetky tvoje dni nebude podobného medzi kráľmi.“¹⁴ A ak zachovávaním mojich ustanovení a mojich príkazov budeš kráčať po mojich cestách, ako kráčaš tvoj otec Dávid, dám ti (aj) dlhý vek.“¹⁵ Keď sa Šalamún prebudil, hľa, bol to iba sen! Potom išiel do Jeruzalema, stal si pred Pánovu archu zmluvy, obetoval celopaly, priniesol pokojné obety a pre celé svoje služobníctvo usporiadal hostinu.

Múdry rozsudok. -¹⁶ V tom čase prišli ku kráľovi dve neviestky a predstúpili pred neho.¹⁷ Jedna zo žien povedala: „S dovolením, pane, ja a táto žena bývame v tom istom dome. I porodila som pri nej v dome.“¹⁸ Na tretí deň po mojom zľahnutí porodila aj táto žena. Boli sme spolu a v dome nebol s nami nik cudzí; iba my dve sme boli v dome.“¹⁹ V noci zomrel synček tejto ženy, lebo ho priľahla.“²⁰ Vprostred noci vstala, vzala spovedľu mŕtveho syna, keď tvoja služobnica spala, a položila si ho na prsia, svojho mŕtveho syna však položila na moje prsia.“²¹ Keď som ráno vstala a chcela som nadojčiť svojho syna, bol mŕtvy. Ale keď som sa naň dobre pozrela za vidna, nebol to môj syn, ktorého som porodila.“²² Ale druhá žena povedala: „Nie, naopak, živý je môj syn a mŕtvy je tvoj syn.“ A tá zasa vravela: „Nie, ale mŕtvy je tvoj syn a živý je môj syn.“ A dohovárali sa pred kráľom.“²³ Nato kráľ povedal: „Táto vraví: „Tento živý je môj syn a mŕtvy je tvoj syn.“ A tá hovorí: „Nie, ale mŕtvy je tvoj syn a živý je môj syn.““²⁴ Tu rozkázal kráľ: „Doneste mi meč!“ Doniesli meč pred kráľa“²⁵ a kráľ povedal: „Pretnite živé dieťa na dve a dajte polovicu jednej a polovicu druhej!“²⁶ Nato žena, ktorej syn bol živý, povedala kráľovi, lebo sa pohla jej láska k vlastnému dieťaťu: „S dovolením, pane! Dajte jej živé dieťa, a nezabíjajte ho!“ Druhá však vravela: „Nech nie je ani moje, ani tvoje! Pretnite!“²⁷ Nato sa ozval kráľ a povedal: „Dajte tamtej živé dieťa a nezabíjajte ho, ona je jeho matkou.“²⁸ Celý Izrael sa dopyčoval o rozsudku, ktorý vyniesol kráľ, a báli sa kráľa, lebo vedeli, že je v ňom Božia múdrosť, keď vynáša rozsudok.

1Kr4

IV. Šalamúnov úradnícky zbor. -¹ Takto sa stal Šalamún kráľom nad celým Izraelom.² A toto boli jeho kniežatá: Sadok syn Azariáš bol veľkňaz.³ Sisovi synovia Elihoref a Ahia boli písári, Ahiludov syn Jozafát bol kancelár,⁴ Jojadov syn Banaiáš bol nad vojskom, Sadok a Abiatar boli kňazmi,⁵ Nátanov syn Azariáš bol nad správcami a Nátanov syn Zabud (kňaz) bol kráľov priateľ.⁶ Ahisar bol správca domu a Abdov syn Adoniram bol nad robotami.

⁷ Šalamún mal dvanásť správcov nad celým Izraelom. Oni zásobovali kráľa a jeho dom. Každý mesiac v roku sa jeden staral o zásobovanie:⁸ Toto boli ich mená: Hurov syn... v Efraimskom pohorí, ...⁹ ... Dekarov syn v Makese, v Sálebim, v Betsamesi, Elone a Bethanane.¹⁰ ... Hesedov syn v Arubote. Jemu patrilo Socho a celá krajina Eferu.¹¹ Abinadabov syn... mal celé pohorie Doru. Jeho manželkou bola Šalamúnova dcéra Tafet.¹² Ahiludov syn Bána: Tanak,

Magedo a celý Betsan, ktorý leží pri Sartane pozdola Jezraelu, od Betsanu po Abelmehulu až za Jekmám. ¹³ Gaberov syn...: Ramot v Galaáde, jemu patrili dediny Manassesovho syna Jaira, ktoré boli v Galaáde, jemu patrila okraja Argob, ktorý je v Bášane, šesťdesiat veľkých miest s múrmi a kovovými závorami. ¹⁴ Adov syn Ahinadab v Mahanairne. ¹⁵ Ahimás v Neftali; aj on si vzal za manželku Šalamúnovu dcéru Basematu. ¹⁶ Husiho syn Bána v Aseri a Balote. ¹⁷ Farueho syn Jozafát v Isacharovi. ¹⁸ Elov syn Semei u Benjamína. ⁹ Uriho syn Gaber v Gadovej krajine, v krajine amorejského kráľa Sehona a bášanského kráľa Oga. A jeden správca nad celou krajinou.

²⁰ Júdovcov a Izraelitov bolo počtom tak veľa ako piesku pri mori; jedli pili a radovali sa.

1Kr5

V⁵. Zásobovanie kráľovského dvora. - ¹ Šalamún vládol nad všetkými kráľovstvami od Rieky až po krajinu Filištíncov a až po hranice Egypta. Donášali mu dary a slúžili Šalamúnovi po všetky dni jeho života. ² Potraviny pre Šalamúna bolo na každý deň: tridsať kórov jemnej a šesťdesiat kórov (obyčajnej) múky, ³ desať kusov vykŕmeného hovädzieho dobytku, dvadsať kusov hovädzieho dobytku z paše, sto oviec, okrem jeleňov, gaziel, antilop a vykŕmenej hydiny. ⁴ Lebo on vládol nad celým Záriečím od Tafsy až po Gazu, nad všetkými kráľmi Záriečia, a mal pokoj od všetkých okolitých susedov. ⁵ Júdovci a Izraeliti bývali teda v bezpečí, každý pod svojím viničom a pod svojím figovníkom od Danu až po Bersabe po všetky Šalamúnove dni. ⁶ Šalamún mal štyritisíc jasiel pre kone do svojich vozov a dvanásťtisíc jazdcov. ⁷ Spomenutí správcovia zásobovali kráľa Šalamúna a všetkých, čo mali prístup k stolu kráľa Šalamúna, každý svoj mesiac. Nedopustili, aby niečo chýbalo. ⁸ Aj slamu a jačmeň pre kone a ťažné zvieratá dodali na miesto, kde ktoré boli, každý podľa poradia.

Šalamúnova múdrosť. - ⁹ Boh uštedril Šalamúnovi múdrosť a rozvahu vo veľmi veľkej miere, aj šírku srdca, ako je piesku na morskom brehu. ¹⁰ Šalamúnova múdrosť bola väčšia ako múdrosť všetkých synov Východu a všetka múdrosť Egypta. ¹¹ Bol múdrejší od všetkých ľudí, od Ezrahitu Etana, od Hemana, od Maholových synov Chalkola a Dordu, takže sa o ňom hovorilo u všetkých okolitých národov. ¹² Povedal tritisíc prísloví a piesní mal tisíc a päť. ¹³ Hovoril o stromoch, od libanonského cédro až po yzop, ktorý vyrastá z múru, hovoril tiež o zvieratách, o vtákoch, o plazoch a o rybách. ¹⁴ Zo všetkých národov prichádzali počúvať Šalamúnovu múdrosť, od všetkých kráľov zeme, ktorí počuli o jeho múdrosti.

Prípravy na stavbu chrámu. - ¹⁵ Hiram, kráľ Týru, poslal k Šalamúnovi svojich sluhov, lebo sa dopytal, že jeho pomazali za kráľa namiesto jeho otca. Hiram bol totiž vždy priateľom Dávida. ¹⁶ Nato poslal Šalamún k Hiramovi s odkazom: ¹⁷ „Ty vieš, že môj otec nemohol postaviť dom menu Pána, svojho Boha, pre vojny, ktoré ho zaneprázdnil, kým ich Pán nepoložil pod chodidlo jeho nôh. ¹⁸ Teraz však mi dal Pán, môj Boh, pokoj dookola; niet odporcu a niet nebezpečenstva. ¹⁹ Preto som si zaumienil postaviť dom menu Pána, svojho Boha, ako Pán povedal môjmu otcovi Dávidovi: „Tvoj syn, ktorého namiesto teba posadím na tvoj trón, on postaví môjmu menu dom.“ ²⁰ Vydaj teda rozkaz, aby pre mňa narúbali na Libanone cédrov! Moji ľudia budú s tvojimi ľuďmi. Tvojim ľuďom dám takú mzdu, akú povieš; veď vieš, že u nás niet nikoho, kto by vedel tak stínať stromy ako Sidonci.“

²¹ Keď Hiram počul Šalamúnov odkaz, veľmi sa zaradoval a povedal: „Nech je dnes zvelebený Pán, ktorý dal Dávidovi múdreho syna nad týmto početným ľudom.“ ²² Preto poslal Hiram Šalamúnovi odkaz: „Vzal som na vedomie, čo si mi odkázal. Vo veci cédrových a jedľových brvien urobím všetko podľa tvojho želania. ²³ Moji ľudia ich poznávajú z Libanonu k moru, ja ich dám po mori plťami splaviť na miesto, ktoré mi označíš. Tam ich dám vyložiť a ty si ich prevezmeš. Ale aj ty splň moje želanie a dodaj potraviny pre môj dom!“ ²⁴ Hiram teda

dodal Šalamúnovi cédrového a jedľového dreva, koľko chcel. ²⁵ A Šalamún dodal Hiramovi dvadsaťtisíc kórov pšenice na pokrm pre jeho dom a dvadsať kórov drveného oleja. Toto dodával Šalamún Hiramovi každý rok. ²⁶ Boh dal Šalamúnovi múdrosť, ako mu prisľúbil, takže medzi Hiramom a medzi Šalamúnom panoval pokoj a uzavreli medzi sebou zmluvu.

²⁷ Potom priviedol kráľ Šalamún robotníkov z celého Izraela, bolo ich tridsaťtisíc mužov. ²⁸ Poslal ich na Libanon v mesačných smenách po desaťtisíc. Mesiac boli na Libanone a dva mesiace doma. Nad robotami bol Adoniram. ²⁹ Ďalej mal Šalamún sedemdesiatisíc nosičov bremien a osemdesiatisíc kamenárov vo vrchoch, ³⁰ okrem Šalamúnových hlavných dozorcov, ktorí práce viedli, počtom tritisícristo, a ktorí dozerali na pracujúcich ľudí. ³¹ A kráľ rozkázal, aby lámali veľké kamene, vzácne kamene, aby boli základy domu z kvádrov. ³² Otesávali ich Šalamúnovi kamenári, Hiramovi kamenári a Giblejci. Takto pripravili drevo a kamene na stavbu chrámu.

1Kr6

VI. Stavba chrámu. - ¹ V štyristoosemdesiatom roku po východe synov Izraela z egyptskej krajiny, vo štvrtom roku Šalamúnovho kraľovania nad Izraelom, v mesiaci ziv - to je druhý mesiac - začal stavať Pánovi dom. ² Dĺžka chrámu, ktorý kráľ Šalamún staval Pánovi, bola šesťdesiat lakt'ov, jeho šírka dvadsať a jeho výška tridsať lakt'ov. ³ Predsieň pred budovou chrámu mala dĺžku dvadsať lakt'ov pred šírkou chrámu, šírku desať lakt'ov pred dĺžkou chrámu. ⁴ Na chráme dal urobiť husto zamrežované okná. ⁵ K múrom domu dookola primuroval prístavby, k múrom domu okolo budovy aj príbytku a dookola vybudoval poschodia. ⁶ Spodná prístavba bola päť lakt'ov široká, stredná šesť lakt'ov široká a tretia sedem lakt'ov vysoká, lebo na múroch chrámu urobil zvonku dookola výstupky, aby nemusel rýpať múry domu. ⁷ Keď stavali chrám, stavali ho z hotových kameňov z kameňolomu, takže kladivá, kresačky a vôbec železné nástroje nebolo počuť v chráme, keď ho stavali. ⁸ Vchod do spodnej prístavby bol po pravej strane chrámu, točité schody viedli do strednej a zo strednej do tretej. ⁹ Keď dokončil vymurovanie domu, pokryl ho cédrovými hradami a doskami. ¹⁰ Prístavby k celému domu primuroval vo výške päť lakt'ov a spojil ich s domom cédrovými hradami.

¹¹ Vtedy Pán oslovil Šalamúna: ¹² „O tomto dome, ktorý mi staviaš, (vedz): Ak budeš kráčať podľa mojich prikázaní, plniť moje ustanovenia a zachovávať všetky moje príkazy a budeš sa podľa nich riadiť, na tebe splním svoje prisľúbenia, ktoré som dal tvojmu otcovi Dávidovi. ¹³ Budem bývať uprostred synov Izraela a neopustím svoj ľud izraelský.“

¹⁴ Šalamún teda staval chrám a dokončil ho. ¹⁵ Steny chrámu znútra obložil cédrovými doskami. Od podlahy domu až po hrady stropu ich obložil drevom a dlážku domu vyložil jedľovými doskami. ¹⁶ Dvadsať lakt'ov od zadného múru domu postavil z cédrových dosiek priečku od dlážky až po hrady. Tak vytvoril vnútri príbytok, čiže veľsvätyňu. ¹⁷ Sám chrám pred ňou bol dlhý štyridsať lakt'ov. ¹⁸ Znútra bol teda dom cédrový s rezbami kolokvintových ružíc a pootvorených kvetov. Všetko bolo z cédra, kameň vidieť nebolo. ¹⁹ Dnu, vnútri domu, urobil príbytok, kde mali uložiť Pánovu archu zmluvy. ²⁰ Príbytok bol dvadsať lakt'ov dlhý, dvadsať lakt'ov široký a dvadsať lakt'ov vysoký. Obtiahol ho rýdzim zlatom a urobil oltár z cédrového dreva pred príbytok. ²¹ Potom Šalamún obtiahol aj chrám znútra rýdzim zlatom a platne pripevnil zlatými klincami. ²² A tak celý dom obtiahol zlatom, úplne celý dom. Aj celý oltár, ktorý bol pred príbytkom obtiahol zlatom.

²³ Potom dal v príbytku urobiť dvoch cherubov z olivového dreva. Ich výška bola desať lakt'ov. ²⁴ Päť lakt'ov bolo jedno krídlo a päť lakt'ov druhé krídlo cheruba: desať lakt'ov od konca jedného krídla po koniec druhého krídla. ²⁵ Aj druhý cherub mal desať lakt'ov; obaja cherubi mali rovnaké rozmery a rovnaký tvar. ²⁶ Jeden cherub mal výšku desať lakt'ov a takisto aj druhý cherub. ²⁷ Cherubov umiestil dnu, do najvnútornejšieho domu. Cherubi mali

rozťahnuté krídla: krídlo jedného sa dotýkalo steny a krídlo druhého cheruba sa dotýkalo druhej steny a vprostred chrámu sa im krídla dotýkali vzájomne. ²⁸ Aj cherubov obtiahol zlatom.

²⁹ Na všetky steny chrámu dookola dal povyrezávať rezby v podobe cherubov, paliem a poloootvorených kvetov vo vnútornej i vonkajšej budove. ³⁰ Aj podlahu domu obtiahol zlatom vo vnútornej i vonkajšej budove. ³¹ Na vchod do príbytku urobil dvere z olivového dreva, veraje boli päťuholníkové. ³² Obe krídla dverí boli z olivového dreva. Dal na ne povyrezávať rezby v podobe cherubov, paliem a poloootvorených kvetov a obtiahol ich zlatom; totiž cherubov i palmy potiahol zlatom. ³³ Podobne dal do vchodu budovy urobiť rám z olivového dreva, ale štvoruholníkový, ³⁴ a dvojce dverí z jedľového dreva; obidve krídla dverí boli dvojité a otočné. ³⁵ Dal na ne povyrezávať cherubov, palmy a poloootvorené kvety a obtiahol ich zlatom, ktoré tesne priliehali na rezby.

³⁶ Potom postavil vnútorné nádvorie: tri vrstvy kvádrov a vrstvu cédrového dreva.

³⁷ Vo štvrtom roku v mesiaci ziv boli položené základy Pánovho domu. ³⁸ A v jedenástom roku v mesiaci bul - to je ôsmy mesiac - bol dom dokončený so všetkým svojím náradím a príslušenstvom. Staval ho sedem rokov.

1Kr7

VII. Kráľovský palác. - ¹ Svoj dom staval Šalamún trinásť rokov, kým dokončil celý dom. ² Postavil aj Libanonský lesný dom, sto lakt'ov dlhý, päťdesiat lakt'ov široký a tridsať lakt'ov vysoký, na štyroch radoch cédrových stĺpov a na stĺpoch boli cédrové trámy. ³ Krytý bol cédrovým drevom zhora na hradách, ktoré ležali na štyridsiatich piatich stĺpoch, po pätnásť v jednom rade. ⁴ Hrady boli v troch radoch a tri razy bolo okno proti oknu. ⁵ Všetky dvere a okná mali štvoruholníkové rámy a tri razy bolo okno proti oknu.

⁶ Potom urobil stĺpovú sieň v dĺžke päťdesiatich a v šírke tridsiatich lakt'ov s predsieňou, pred ktorou boli stĺpy a príkrov. ⁷ Ďalej urobil trónnu sieň, v ktorej súdil: teda súdna sieň bola od podlahy až po strop obložená cédrovým drevom. ⁸ Aj dom, v ktorom mal bývať, na inom dvore, dnu ďalej od tej siene, bol stavaný podľa nej. Podľa tejto siene postavil aj dom faraónovej dcéry, ktorú si Šalamún vzal.

⁹ Všetko to bolo zo vzácnych kameňov znútra i zvonku, z kvádrov pripílených pílou na mieru od základu až po rímsu a zvonku až po veľký dvor. ¹⁰ Základy boli položené zo vzácnych kameňov, z veľkých kameňov, z kameňov desatlakt'ových a z kameňov osemlakt'ových. ¹¹ Na tom boli drahé kamene podľa miery kvádrov a cédrové drevo. ¹² Veľké nádvorie dookola malo tri vrstvy kvádrov a vrstvu cédrových brvien. Podobne to bolo na vnútornom nádvorí Pánovho domu a na nádvorí paláca.

Chrámové zariadenie. - ¹³ Potom dal Šalamún poslami priviesť Hirama z Týru. ¹⁴ Bol to syn matky - vdovy z Neftaliho kmeňa, jeho otec bol Týrčan, kováč. Bol plný múdrosti, chápanosti a skúsenosti v akýchkoľvek prácach z kovu. Prišiel ku kráľovi Šalamúnovi a porobil mu všetky práce.

¹⁵ Uliat dva kovové stĺpy. Výška jedného stĺpa bola osemnásť lakt'ov. Obopäla by ho dvanásťlakt'ová stuha. Jeho hrúbka bola štyri prsty a bol dutý. Taký istý bol aj druhý stĺp. ¹⁶ Ďalej urobil dve hlavice, ktoré mali prísť na vrch stĺpov. Boli uliate z kovu. Výška jednej hlavice bola päť lakt'ov a päť lakt'ov bola aj výška druhej hlavice. ¹⁷ Zo šnúrok spletených v podobe retiazok urobil mriežkovanie na hlavice, čo boli na vrchu stĺpov, jedno mriežkovanie na jednu hlavicu a druhé mriežkovanie na druhú hlavicu. ¹⁸ Urobil granátové jablká, a to vo dvoch radoch okolo každého mriežkovania, aby zakryl hlavice, čo boli na vrchu stĺpov. To isté urobil aj na druhej hlavici. ¹⁹ Hlavice, čo boli na stĺpoch v predsieni, mali tvar ľalie, štyri lakte. ²⁰ Hlavice boli na stĺpoch... Granátových jablák bolo dvesto v radoch okolo hlavice. ²¹ Stĺpy postavil do predsieni chrámu. Jeden stĺp postavil na pravú stranu a dal mu meno Jákín, druhý

stĺp postavil na stranu ľavú a dal mu meno Bóáz. ²² Hore na stĺpoch bol tvar ľalie. A tak bolo dokončené zhotovenie stĺpov.

²³ Potom urobil more z liatiny, desať lakt'ov od jedného okraja k druhému, dookola okrúhle, päť lakt'ov vysoké; dookola ho mohla obopäť tridsaťlakt'ová stuha. ²⁴ Pod okrajom dookola ho ozdobovali kolokvinty, desať na jeden lakt'. Kolokvinty boli v dvoch radoch boli uliate pri zlievaní. ²⁵ Stálo na dvanástich býkoch: tri boli obrátené na sever, tri boli obrátené na západ, tri boli obrátené na juh a tri boli obrátené na východ. More bolo hore na nich. Všetky boli zadnou časťou obrátené dnu. ²⁶ Bolo na dlaň hrubé a jeho okraj bol ako okraj kalicha, podobný ľaliovému kvetu. Pojalo dvetisíc batov.

²⁷ Potom urobil desať kovových podstavcov. Každý podstavec bol štyri lakte dlhý, štyri lakte široký a tri lakte vysoký. ²⁸ Podstavce boli robené takto: Mali polia a polia boli medzi latkami. ²⁹ Na poliach, ktoré boli medzi latkami, boli levy, býky a cherubi, podobne aj na latkách. Ako nad, tak aj pod levmi a býkmi boli vence: kováčska robota. ³⁰ Každý podstavec mal štyri kovové kolesá a kovové osi. Na štyroch rohoch mali výbežky. Výbežky boli uliate pod umývadlom. ³¹ Aj na ústí podstavca boli vypuklé práce; ústie bolo okrúhle ako valec, robené za podstavec, na poldruha lakt'a. Polia však boli štvoruholníkové, nie okrúhle. ³² Štyri kolesá boli pod poľami, osi kolies boli na odstavci. Výška každého kolesa bola jeden a pol lakt'a. ³³ Kolesá boli robené ako kolesá voza, ich osi, bahry, špice a hlavy boli všetky uliate. ³⁴ Na štyroch rohoch jednotlivých podstavcov boli štyri výbežky. Výbežky boli spolu s podstavcom. ³⁵ Na vrchu podstavca dookola bolo čosi okrúhle (na vrchu podstavca). Jeho osi a polia tvorili s ním celok. ³⁶ Na jeho polia, držadlá a latky vyryl cherubov, levy a palmy oproti sebe. ³⁷ Takto zhotovil desať podstavcov. Všetky boli rovnako uliate, mali rovnaké rozmery a rovnaký tvar. ³⁸ Potom urobil desať kovových umývadiel, obsah každého umývadla bol štyridsať batov, každé umývadlo bolo na štyri lakte. Na každý z desiatich podstavcov prišlo jedno umývadlo. ³⁹ Z umývadiel umiestil päť po pravej strane chrámu a päť po ľavej strane. More umiestil po pravej strane chrámu, smerom juhovýchodným.

⁴⁰ Potom Hiram zhotovil hrnce, zmetáky a kropáče. Tak Hiram dokončil všetky práce, ktoré robil kráľovi Šalamúnovi pre Pánov dom: ⁴¹ dva stĺpy, dve kužeľovité hlavice, čo boli na vrchoch dvoch stĺpov, dve mriežkovania na pokrytie dvoch kužeľovitých hlavíc, čo boli na vrchu stĺpov, ⁴² štyristo granátových jabĺk na dve mriežkovania, po dva rady granátových jabĺk na obe mriežkovania na pokrytie dvoch kužeľovitých hlavíc, čo boli na vrchu stĺpov, ⁴³ desať podstavcov a desať umývadiel na podstavce, ⁴⁴ jedno more a dvanásť býkov pod more. Potom hrnce, zmetáky a kropáče. Všetky tieto predmety, ktoré Hiram robil kráľovi Šalamúnovi pre Pánov dom boli z lesklého kovu. ⁴⁶ Kráľ ich dal uliať v oblasti Jordánu v hlinitej zemi medzi Sochotom a Šartánom. ⁴⁷ Potom Šalamún všetko náradie uložil. Váhu kovu pre veľké množstvo nezisťovali. ⁴⁸ Šalamún dal tiež zhotoviť všetko náradie, ktoré bolo v Pánovom dome: zlatý oltár, zlatý stôl, na ktorom boli predkladné chleby, ⁴⁹ ďalej svietniky z rýdzeho zlata, päť na pravú a päť na ľavú stranu pred príbytok, kvety, lampy a kliešte zo zlata ⁵⁰ čaše, nože, kropáče mažiare a kadidelnice z rýdzeho zlata, čapy na dvere vnútornej miestnosti, veľsvätyne, a na dvere svätyne zo zlata.

⁵¹ Keď boli hotové všetky práce, ktoré dal kráľ Šalamún previesť v Pánovom dome, doniesol Šalamún posvätné dary svojho otca Dávida striebro, zlato a náčinie a uložil to v pokladnici Pánovho domu.

Posviacka chrámu

1Kr8

VIII. Prenesenie archy zmluvy. - ¹ Vtedy Šalamún zhromaždil starších Izraela a všetkých predstavených kmeňov kniežatá izraelských rodov ku kráľovi Šalamúnovi do Jeruzalema, aby

vyniesli Pánovu archu zmluvy z Dávidovho mesta, zo Siona.² Zhromaždili sa teda ku kráľovi Šalamúnovi všetci Izraeliti vo sviatok v mesiaci etanim, to je siedmy mesiac.³ Keď prišli všetci starší Izraela, vzali kňazi archu⁴ a vyniesli Pánovu archu, stan zhromaždenia a všetko posvätné náčinie, ktoré bolo v stane. Niesli to kňazi a leviti.⁵ Kráľ Šalamún a s ním celé zhromaždenie Izraelitov, ktoré sa k nemu pred archou zišlo, obetovali toľko oviec a hovädzieho dobytku, že ich pre množstvo nebolo možno spočítať alebo odhadnúť.⁶ A kňazi priniesli Pánovu archu zmluvy na jej miesto, do príbytku chrámu, do veľ'svätyne, pod krídla cherubov.⁷ Lebo cherubíni rozprestierali krídla nad stanovišťom archy, takže cherubíni zakrývali zhora archu a jej žrde.⁸ Žrde boli také dlhé, že ich konce bolo vidieť zo svätyne spreď príbytku, zvonku ich však vidieť nebolo. Tam sú po dnešný deň.⁹ V arche nebolo nič, iba dve kamenné tabule, ktoré ta vložil Mojžiš na Horebe, keď Pán uzavrel zmluvu so synmi Izraela pri ich východe z egyptskej krajiny.¹⁰ Keď kňazi vyšli zo svätyne, Pánov dom naplnil oblak,¹⁰ takže sa kňazi pre oblak nemohli postaviť do služby, lebo Pánov dom naplnila Pánova sláva.¹² Vtedy Šalamún povedal:

„Pán povedal, že bude bývať v oblaku.

¹³ Rád som ti postavil dom za príbytok, miesto, kde máš bývať naveky.“

¹⁴ Potom sa kráľ obrátil a požehnal celé zhromaždenie Izraelitov. Celé izraelské zhromaždenie stálo.¹⁵ Hovoril: „Nech je zvelebený Pán, Boh Izraela, ktorý vlastnou rukou splnil sľub, čo dal vlastnými ústami môjmu otcovi Dávidovi, keď hovoril: ¹⁶ „Odo dňa, keď som vyviedol svoj izraelský ľud z Egypta, nevyvolil som si ani v jednom z kmeňov Izraela miesto, aby mi tam postavili dom, v ktorom by prebývalo moje meno. Ale vyvolil som si Dávida, aby stál nad mojím ľudom, Izraelom.“¹⁷ Môj otec Dávid zamýšľal postaviť dom menu Pána, Izraelovho Boha.¹⁸ Ale Pán povedal môjmu otcovi Dávidovi: „Keď si zamýšľal postaviť môjmu menu dom, tvoj úmysel bol dobrý.¹⁹ Lenže nie ty postavíš ten dom, ale tvoj syn, ktorý vyjde z tvojich bedier; on postaví môjmu menu dom.“²⁰ A Pán splnil svoj sľub, ktorý dal. Nastúpil som na miesto svojho otca Dávida, zaujal som trón Izraela, ako Pán povedal, a postavil som dom menu Pána, Izraelovho Boha.²¹ A tam som pripravil miesto arche, v ktorej je Pánova zmluva, čo uzavrel s našimi otcami, keď ich vyviedol z egyptskej krajiny.“

Šalamúnova modlitba. - ²² Potom si Šalamún stal v prítomnosti celého zástupu Izraelitov pred Pánov oltár, rozprestrel dlane k nebu²³ a povedal: „Pane, Bože Izraela, niet tebe podobného Boha ani hore na nebi ani dolu na zemi; ty zachovávaš zmluvu a priazeň k svojim sluhom, ktorí celým svojím srdcom kráčajú pred tebou.²⁴ Ty si svojmu sluhovi, môjmu otcovi Dávidovi splnil sľub, ktorý si mu dal. Čo si mu svojimi ústami povedal, svojimi rukami si splnil, ako dokazuje dnešný deň.²⁵ Teraz teda, Pane, Bože Izraela, splň svojmu sluhovi, môjmu otcovi Dávidovi, čo si mu sľúbil, keď si povedal: „Nikdy ti nebude chýbať predomnou muž, ktorý zasadne na trón Izraela, ak si budú tvoji synovia dávať pozor na svoju cestu a kráčať predomnou tak, ako si kráčal predomnou ty!“²⁶ A teraz, Bože Izraela, nech sa uskutočnia tvoje sľuby, ktoré si dal svojmu sluhovi, môjmu otcovi Dávidovi!

²⁷ Či naozaj bude Boh bývať na zemi? Veď nebesá a nebesá nebies ťa nemôžu obsiahnuť, o koľko menej potom tento dom, ktorý som postavil!²⁸ Ale obráť sa k modlitbe svojho sluha a k jeho prosbe, Pane, môj Bože, a vyslyš volanie a modlitbu, ktorú ti tvoj sluha dnes predkladá:²⁹ Aby tvoje oči v noci i vo dne boli otvorené nad týmto domom, nad miestom, o ktorom si povedal: „Tam bude moje meno!“ Aby si vypočul modlitbu, ktorú sa bude tvoj sluha modliť na tomto mieste.³⁰ Aby si vypočul prosbu svojho sluha a svojho ľudu, Izraela, ktorú sa bude modliť na tomto mieste. Ty počuješ na mieste, kde bývaš, v nebi, a keď počuješ, aj odpustiš.

³¹ Keď sa niekto previní proti svojmu blížnemu a vynesú proti nemu kliatbu, aby ho donútili k prísaha, a príde prisahať pred oltár v tvojom dome,³² ty vypočuj v nebi, zasiahni a

rozsúd' medzi svojimi sluhami: vinníka odsúd' a jeho činy mu uvaľ na hlavu, nevinného však oslobod' a nalož s ním podľa jeho spravodlivosti! ³³ Keď nepriateľ porazí tvoj ľud, Izrael pretože sa previnil proti tebe, ale obráti sa k tebe, bude vzdávať chválu tvojmu menu, bude sa k tebe modliť a prosiť teba v tomto dome, ³⁴ ty vypočuj v nebi a odpusť vinu svojmu ľudu, Izraelu, a prived' ho späť do krajiny, ktorú si dal jeho otcom!

³⁵ Keď bude nebo zavreté a nebude dažďa, pretože sa previnili proti tebe, ale budú sa modliť na tomto mieste, budú vzdávať chválu tvojmu menu a odvrátia sa od svojho hriechu, lebo ich tresceš, ³⁶ ty vypočuj v nebi, odpusť vinu svojim sluhom a svojmu ľudu, Izraelu, nauč ich dobrej ceste, ktorou majú ísť, a daj dažďa svojej krajine, ktorú si dal za dedičstvo svojmu ľudu. ³⁷ Ak bude v krajine hlad, ak bude mor, ak bude úpal, sneh, kobyľky a hmyz; keď bude nepriateľ dorážal na jej brány, alebo akákoľvek rana a choroba, ³⁸ každú modlitbu a každú prosbu, ktorú prednesie ktokoľvek z celého tvojho ľudu, Izraela - veď každý pozná ranu svojho srdca -, vystrie dlane k tomuto domu, ³⁹ ty vypočuj na nebi, na mieste, kde bývaš, a odpusť! Zasiahni a daj každému podľa jeho cesty, veď poznáš jeho srdce. Lebo len ty poznáš srdce synov človeka. ⁴⁰ Aby sa ťa báli celý čas, čo budú žiť v krajine, ktorú si dal našim otcom.

⁴¹ Ale aj cudzinca, ktorý nie je z tvojho ľudu, Izraela, a kvôli tvojmu menu príde z ďalekej krajiny - ⁴² veď počujú o tvojom veľkom mene, o tvojej mocnej ruke a o tvojom vystretom ramene - a príde sa modliť do tohoto domu, ⁴³ ty vyslyš na nebi, na mieste, kde bývaš, a urob všetko, o čo bude cudzinec k tebe volať, aby poznali všetky národy zeme tvoje meno, aby si ťa ctili ako tvoj ľud, Izrael, a aby sa dozvedeli, že sa tento dom, ktorý som postavil, volá podľa tvojho mena!

⁴⁴ Ak vytiahne tvoj ľud do boja proti svojmu nepriateľovi, nech ich pošleš ktorýmkoľvek smerom, ale budú sa modliť k Pánovi smerom k mestu, ktoré si si vyvolil, a k domu, ktorý som postavil tvojmu menu, ⁴⁵ ty vyslyš v nebi ich modlitbu a ich prosbu a vyslúž im právo! ⁴⁶ Ak sa prehrešia proti tebe - veď niet človeka, ktorý by sa neprehrešil - a budeš sa na nich hnevať a vydáš ich nepriateľovi a ich premožiteľia ich odvedú do zajatia, do nepriateľskej krajiny, či už ďalekej a či blízkej, ⁴⁷ ale vstúpia do seba v krajine, v ktorej budú zajatí, obrátia sa a v krajine svojich premožiteľov sa budú modliť k tebe a budú hovoriť: „Zhrešili sme, prevrátené a bezbožne sme konali,“ ⁴⁸ ak sa teda v krajine svojich nepriateľov, ktorí ich zajali, celým svojím srdcom a celou svojou dušou obrátia k tebe a budú sa k tebe modliť smerom k svojej krajine, ktorú si dal ich otcom, k mestu, ktoré si si vyvolil, a k domu, ktorý som postavil tvojmu menu, ⁴⁹ ty na nebi, na mieste, kde bývaš, vyslyš ich modlitbu a ich prosbu a vyslúž im právo! ⁵⁰ A odpusť svojmu ľudu, čím sa proti tebe prehrešil, všetku ich nevernosť, ktorej sa proti tebe dopustili, a popraj im, aby našli milosť u svojich premožiteľov, aby sa zľutovali nad nimi! ⁵¹ Veď je to tvoj ľud a tvoje dedičstvo, ktoré si vyviedol z Egypta, zo železnej pece. ⁵² Nech sú tvoje oči otvorené na prosbu tvojho sluhy a na prosbu tvojho ľudu, Izraela, a vyslyš ich vo všetkom, o čo budú volať k tebe! ⁵³ Veď ty si si ich oddelil za dedičstvo zo všetkých národov zeme, ako si povedal prostredníctvom svojho služobníka Mojžiša, keď si, Pane, Jahve, vyviedol našich otcov z Egypta.“

Požehnanie a obety. - ⁵⁴ Keď sa Šalamún domodlil do konca túto prosebnú modlitbu k Pánovi, vstal od Pánovho oltára, kde kľáčaľ na kolenách a dlane mal rozprestreté k nebu. ⁵⁵ Postavil sa a veľkým hlasom požehnal celý zástup slovami: ⁵⁶ „Nech je zvelebený Pán, ktorý podľa všetkých svojich prisľúbení dal odpočinok svojmu ľudu, Izraelu! Zo všetkých jeho krásnych prisľubov, ktoré dal prostredníctvom svojho služobníka Mojžiša, nezostal ani jeden nesplnený. ⁵⁷ Nech je Pán, náš Boh, s nami, ako bol s našimi otcami, nech nás neopustí a neodsotí! ⁵⁸ Nech naše srdcia nakloní k sebe, aby sme zachovávali všetky jeho príkazy, predpisy a nariadenia, ktoré dal našim otcom! ⁵⁹ Tieto moje slová, ktorými som Pána uprosoval, nech sú v blízkosti Pána, nášho Boha, vo dne i v noci, aby podľa potreby každého dňa vyslúžil právo svojmu sluhovi a svojmu ľudu, Izraelu, ⁶⁰ aby sa dozvedeli všetky národy zeme, že Pán je Boh

a nik iný! ⁶¹ A nech vaše srdce celé patrí Pánovi, nášmu Bohu, aby ste kráčali podľa jeho predpisov a zachovávali jeho príkazy ako dnes.“

⁶² Potom kráľ a s ním celý Izrael obetoval pred Pánom obety. ⁶³ A Šalamún dal zabiť na pokojnú obeť, ktorú priniesol Pánovi, dvadsaťdvatisíc kusov hovädzieho dobytku a stodvadsaťtisíc oviec. Kráľ a všetci synovia Izraela zasvätili dom Pánovi. ⁶⁴ V ten deň kráľ posvätil aj stred nádvorja, ktoré bolo pred Pánovým domom, lebo tam obetoval celopaly, nekrvavé obety a tuk pokojných obiet, lebo kovový oltár, ktorý bol pred Pánom, bol malý na to, aby bol mohol pojať celopaly, nekrvavé obety a tuk pokojných obiet. ⁶⁵ V tom istom čase slávil Šalamún sviatky a s ním celý Izrael - veľké zhromaždenie od vchodu do Ematu až po Egyptský potok - pred Pánom, našim Bohom, sedem dní a sedem dní, spolu štrnásť dní. ⁶⁶ Na ôsmy deň prepustil ľud. I odobrali sa od kráľa a išli do svojich stanov natešení a dobrej vôle pre všetky dobrodenia, ktoré Pán preukázal svojmu sluhovi Dávidovi a svojmu ľudu, Izraelu.

1Kr9

IX. Pán sa opäť zjavuje Šalamúnovi. - ¹ Keď Šalamún dokončil stavbu Pánovho domu, kráľovského paláca a všetkého, po čom Šalamún túžil a žiadal si urobiť, ² zjavil sa Pán Šalamúnovi druhý raz tak, ako sa mu zjavil v Gabaone. ³ A Pán mu povedal: „Vypočul som modlitbu a prosbu, ktorú si mi predložil. Posvätil som tento dom, ktorý si postavil, navždy som doň položil svoje meno; moje oči a moje srdce tam budú neprestajne. ⁴ A ak ty budeš kráčať pred mnou, ako v prostote a priamosti srdca kráčať tvoj otec Dávid, ak urobíš všetko, čo som ti prikázal, a zachováš všetky moje predpisy a nariadenia, ⁵ upevním navždy trón tvojho kráľovstva nad Izraelom, ako som prisľúbil tvojmu otcovi Dávidovi: „Nebude ti chýbať muž na tróne Izraela.“ ⁶ Ak sa však vy a vaši synovia odvrátite odo mňa a nebudete zachovávať moje príkazy a moje predpisy, ktoré som vám dal, a pôjdete slúžiť iným bohom a budete sa im klaňať, ⁷ vyhubím Izrael z povrchu zeme, ktorú som im dal, a dom, ktorý som zasvätil svojmu menu, odvrhnem od svojej tváre, takže Izraeliti budú za prislovie a na posmech medzi všetkými národmi. ⁸ A tento dom bude zrúcaniskom. Každý, kto prejde popri ňom, zhrozí sa a zahvizdne. A budú sa pýtať: „Prečo to urobil Pán tejto krajine a tomuto domu?“ ⁹ A odpovedia: „Preto, že opustili Pána, svojho Boha, ktorý vyviedol ich otcov z Egypta, a chopili sa iných bohov, klaňali sa im a slúžili im. Preto Pán priviedol na nich všetko toto nešťastie.“

Šalamúnove obchody a stavby. - ¹⁰ Po dvadsiatich rokoch, čo Šalamún staval dva domy, Pánov dom a kráľovský dom, ¹¹ a Hiram, kráľ Týru dodával Šalamúnovi cédrové a jedľové drevo, zlato a všetko, ako chcel, dal kráľ Šalamún Hiramovi dvadsať miest v galilejskej krajine. ¹² A Hiram prišiel z Týru pozrieť si mestá, ktoré mu dal Šalamún, ale nepáčili sa mu. ¹³ Preto povedal: „Čo sú to za mestá, ktoré si mi dal, brat môj?“ Preto ich volajú až po dnešný deň krajinou Chabul. ¹⁴ Potom poslal Hiram Šalamúnovi stodvadsať hrivien zlata.

¹⁵ Takáto bola suma, ktorú kráľ Šalamún vyzdvihol na stavbu Pánovho domu, svojho domu, Mela, múrov Jeruzalema, Heseru, Mageda a Gazeru ¹⁶ - egyptský kráľ, faraón, totiž vytiahol a zaujal Gazer, vypálil ho ohňom, Kanaánčanov, ktorí bývali v meste, vyhubil a dal ho do vena svojej dcére, Šalamúnove žene. ¹⁷ Preto Šalamún postavil Gazer, potom Dolný Bethoron, Bálat, Tamar na púšti v krajine, ¹⁹ ďalej všetky mestá so skladišťami, ktoré mal Šalamún, mestá s vozatajstvom a mestá s jazdou a všetko, čo chcel Šalamún postaviť v Jeruzaleme, na Libanone a na celom území svojho panstva. ²⁰ Všetkých ľudí, ktorí ešte ostali z Amorejčanov, Hetejcov, Ferezejcov, Hevejcov a Jebzejcov, ktorí nepatrili k synom Izraela ²¹ ich potomkov, ktorí po nich ostali v krajine preto, že synovia Izraela nevládali na nich splniť kliatbu, zadelil Šalamún na otrocké roboty až po dnešný deň. ²² Zo synov Izraela však Šalamún nevrhol nikoho do otroctva. Oni boli jeho bojovníkmi, úradníkmi, vojvodcami a dozorcami, veliteľmi vozov a jazdy. ²³ Oni boli predstavenými dozorcov, ktorí stáli nad Šalamúnovými

robotami; päťstopäťdesiati mali dozor nad ľuďmi zamestnanými pri robotách. ²⁴ Len čo prešla faraónova dcéra z Dávidovho mesta do svojho domu, ktorý jej postavil, už staval Melo.

²⁵ Tri razy do roka prinášal Šalamún celopaly a pokojné obety na oltári, ktorý postavil Pánovi, a páliť tymian pred Pánom. A chrám dokončil.

²⁶ Kráľ Šalamún postavil aj lode v Asiongaberi, ktorý je pri Ailate na brehu Červeného mora v edomskej krajine. ²⁷ Hiram poslal so Šalamúnovými ľuďmi na lode svojich ľudí, námorníkov, ktorí sa vyznali na mori. ²⁸ Plavili sa do Ofiru, dovezli odtiaľ štyristodvadsať hrivien zlata a odovzdali ho kráľovi Šalamúnovi.

1Kr10

X. Kráľovná Sáby. - ¹ Keď kráľovná Sáby počula o Šalamúnovom chýre (v mene Pána), prišla ho skúšať hádankami. ² S veľkým sprievodom prišla do Jeruzalema. Ťavy niesli voňavky, veľké množstvo zlata a drahokamy. Prišla k Šalamúnovi a povedala mu všetko, čo mala na srdci. ³ A Šalamún jej dal odpoveď na všetky otázky; pred kráľom nebolo nič také skryté, aby jej nebol odpovedal. ⁴ Keď kráľovná Sáby videla všetku Šalamúnovu múdrosť a dom, ktorý postavil, ⁵ jedlá na jeho stole, kreslá jeho úradníkov, vysluhovanie jeho sluhov, jeho šatne, jeho nápoje a celopaly, ktoré obetoval v Pánovom dome, bola celkom bez seba ⁶ a povedala kráľovi: „Pravdivá bola reč, ktorú som vo svojej krajine počula o tebe a o tvojej múdrosti. ⁷ Neverila som rečiam, ktoré som počula, kým som neprišla a nepresvedčila som sa na vlastné oči. Veru mi nepovedali ani polovicu; tvoja múdrosť a tvoj blahobyt prevyšujú chýr, ktorý som počula. ⁸ Blažení sú tvoji ľudia, blažení tvoji sluhovia, ktorí ustavične stoja pred tebou a počúvajú tvoju múdrosť. ⁹ Nech je zvelebený Pán, tvoj Boh, ktorý má v tebe záľubu a dosadil ťa na trón Izraela! Pretože Pán má Izrael vždy rád, ustanovil ťa za kráľa, aby si vysluhoval právo a spravodlivosť.“ ¹⁰ Potom dala kráľovi stodvadsať hrivien zlata a veľké množstvo voňaviek a drahokamov. Nikdy nedoniesli také množstvo voňaviek, aké dala kráľovná Sáby kráľovi Šalamúnovi.

¹¹ Ale aj Hiramove lode, ktoré priviezli zlato z Ofiru, priviezli z Ofiru veľké množstvo ebenového dreva a drahokamov. ¹² Z ebenového dreva dal kráľ zhotoviť náradie pre Pánov dom a pre kráľovský palác, ďalej citary a harfy pre spevákov. Toľko ebenového dreva nedošlo a nebolo vidno až podnes. ¹³ A kráľ Šalamún dal kráľovnej zo Sáby všetko, čo chcela a žiadala si, okrem toho, čo jej Šalamún dal z kráľovskej štedrosti. Potom sa vybrala a išla so svojim služobníctvom do svojej krajiny.

Šalamúnovo bohatstvo a prepych. - ¹⁴ Váha zlata, ktoré došlo Šalamúnovi za jeden rok, bola šesťstošesťdesiatšesť hrivien zlata, ¹⁵ okrem dávky obchodníkov a dane priekupcov, všetkých kráľov púšte a správcov krajiny. ¹⁶ Kráľ Šalamún dal zhotoviť dvesto štítov z rýdzeho zlata; šesťsto šeklov zlata upotrebil na jeden štít. ¹⁷ Ďalej tristo pavéz z rýdzeho zlata, tri míny zlata upotrebil na jednu pavézu. A kráľ ich uložil v Libanonskom lesnom dome. ¹⁸ Potom dal kráľ urobiť veľký trón zo slonoviny a obtiahol ho čistým zlatom. ¹⁹ Trón mal šesť stupňov, vzadu mal trón okrúhle záhlavie, pri sedadle z oboch strán boli operadlá a pri operadlách stáli dva levy. ²⁰ Dvanásť levov však stálo na šiestich stupňoch z jednej i druhej strany: Taký nezhotovili pre nijaké kráľovstvo. ²¹ Každá nádoba na pitie u kráľa Šalamúna bola zo zlata a všetky nádoby Libanonského lesného domu boli z rýdzeho zlata. Striebra nebolo, toho si v Šalamúnových časoch vôbec nevážili. ²² Lebo kráľ mal na mori popri Hiramových lodiach aj lode taršišské. Raz za tri roky išli taršišské lode a dovezli zlato, striebro, slonovinu, opice a pávy.

²³ Kráľ Šalamún bol teda väčší ako všetci králi zeme i múdrosťou, i bohatstvom. ²⁴ Celý svet si žiadal vidieť Šalamúnovu tvár, aby počul jeho múdrosť, ktorú mu Boh vložil do srdca.

²⁵ Pritom každý doniesol rok po rok svoj dar: strieborné a zlaté nádoby, šatstvo, zbrane, voňavky, kone a mulice. ²⁶ Šalamún si nazhromaždil aj vozy a jazdcov: mal tisícštyristo vozov

a dvanásťtisíc jazdcov. Umiestil ich po vozatajských mestách a v okolí kráľa v Jeruzaleme. ²⁷ A kráľ nahromadil do Jeruzalema toľko striebra ako skál a dodal toľko cédrov, akoby to boli sykomory z Nížiny. ²⁸ Kone obstarávali Šalamúnovi z Egypta a z Koy. Kráľovskí kupci ich privádzali z Koy za kúpnu cenu. ²⁹ Voz prišiel z Koy za šesťsto strieborných a kôň za stopäťdesiat. Podobne ich prostredníctvom nich predávali aj všetkým kráľom Hetejcov a Aramejčanov.

1Kr11

XI. Modlárstvo Šalamúna. - ¹ Kráľ Šalamún však miloval množstvo cudzineckých žien popri faraónovej dcére: Moabčianky, Amončianky, Edomčianky, Sidončianky a Hetejky, ² teda z národov, o ktorých Pán povedal synom Izraela: „Nevchádzajte k nim a ony nech nevchádzajú k vám, lebo odvrátia vaše srdce k cudzím bohom!“ A Šalamún za nimi lipol s láskou. ³ Mal sedemsto kniežacích žien a tristo vedľajších žien. A jeho ženy ho zviadli. Keď bol Šalamún starý, zviadli mu jeho ženy srdce za cudzími bohmi, jeho srdce už nepatrilo celé Pánovi, jeho Bohu, ako srdce jeho otca Dávida. ⁵ Tak si Šalamún uctieval bohyňu Sidončanov Aštartu a ohavu Amončanov Molocha. ⁶ Šalamún robil, čo sa nepáčilo Pánovi a nebol celkom oddaný Pánovi ako jeho otec Dávid. ⁷ Vtedy Šalamún postavil výšinu Kamošovi, ohave Moabčanov, na vrchu, ktorý je východne od Jeruzalema, aj Molochovi, ohave Amončanov. ⁸ Podobne robil všetkým svojim cudzineckým ženám, ktoré pálili tymian a prinášali obety svojim bohom.

⁹ Preto sa Pán rozhneval na Šalamúna, lebo sa mu srdce odvrátilo od Pána, Izraelovho Boha, ktorý sa mu dva razy zjavil ¹⁰ a dal mu v tejto veci príkaz, aby nešiel za cudzími bohmi. Ale nezachoval Pánov príkaz. ¹¹ Preto Pán povedal Šalamúnovi: „Pretože je to s tebou takto a nezachoval si moju zmluvu a predpisy, ktoré som ti dal, odtrhnem od teba kráľovstvo a dám ho tvojmu sluhovi. ¹² Pre tvojho otca Dávida to však neurobím za tvojho života, ale vytrhnem ho z rúk tvojho syna. ¹³ Ibaže nevytrhnem celé kráľovstvo, jeden kmeň nechám tvojmu synovi, pre svojho služobníka Dávida a pre Jeruzalem, ktorý som si vyvolil.“

Zahraniční nepriatelia Šalamúna. - ¹⁴ Pán povzbudil proti Šalamúnovi protivníka, Edomčana Adada; bol z kráľovského rodu, ktorý bol v Edomsku. ¹⁵ Keď totiž Dávid porazil Edomsko a vojvodca Joab išiel pochovať padlých a pobil v Edomsku všetkých mužov ¹⁶ - lebo Joab a celý Izrael tam bol šesť mesiacov, kým nepobil všetkých mužov v Edomsku -, ¹⁷ vtedy Adad ušiel a s ním aj niekoľkí Edomčania zo sluhov jeho otca a išli do Egypta. Adad bol malý chlapec. ¹⁸ Keď odišli z Madiánska, prišli do Fáranu, z Fáranu vzali so sebou mužov a došli do Egypta k faraónovi, kráľovi Egypta. On mu dal dom, pridelil mu požíveň a dal mu pôdu. ¹⁹ Adad si vo veľkej miere získal faraónovu priazeň a dal mu za ženu sestru svojej manželky, sestru kráľovnej Tafnesy. ²⁰ Tafnesina sestra mu porodila syna Genubata, ktorého Tafnes dala vychovať vo faraónovom dome. Genubat bol teda vo faraónovom dome, medzi faraónovými deťmi. ²¹ Keď Adad počul v Egypte, že sa Dávid uložil k svojim otcom a že vojvodca Joab zomrel, povedal Adad faraónovi: „Prepusť ma, chcem ísť do svojej krajiny!“ ²² Faraón mu vrazil: „Azda ti u mňa niečo chýba, že si žiada odísť do svojej krajiny?“ Odpovedal: „Nie, ale jednako ma prepustiť!“

²³ Potom mu Boh vzbudil protivníka, Eliadovho syna Razona, ktorý ušiel od svojho pána, od kráľa Soby Adadezera. ²⁴ Zhromaždil okolo seba ľudí a stal sa vodcom zbojníkov, keď Dávid porazil Aramejčanov. Potom išiel do Damasku, usadil sa tam a panoval v Damasku.

²⁵ Bol protivníkom Izraela po všetky Šalamúnove dni. Podobným nešťastím bol Adad, ktorý opovrhoval Izraelom a stal sa kráľom v Edome.

Vzbura Jeroboama. - ²⁶ Aj Šalamúnov sluha, Nabatov syn Jeroboam, Efratejec zo Saredy - meno jeho matky bolo Sarua, vdova -, vzbúril sa proti kráľovi. ²⁷ A toto bola príčina, že sa vzbúril proti kráľovi: Šalamún staval Melo a uzavrel trhlinu mesta svojho otca Dávida. ²⁸

Jeroboam bo udatný muž a keď Šalamún videl, že sa mladík vyzná v práci, postavil ho nad všetky roboty Jozefovho domu.²⁹ V tom čase išiel Jeroboam z Jeruzalema a na ceste ho stretol prorok Ahiáš, Sílan, ktorý bol oblečený do nového plášt'a. Iba sami dvaja boli na poli.³⁰ Vtom Ahiáš chytil nový plášť, ktorý mal na sebe, roztrhol ho na dvanásť kusov³¹ a vrazil Jeroboamovi: „Vezmi si desať kusov, lebo toto hovorí Pán; Boh Izraela: „Hľa, vytrhnem kráľovstvo z ruky Šalamúna a tebe dám desať kmeňov!³² Jeden kmeň bude jeho pre môjho služobníka Dávida a pre Jeruzalem, mesto, ktoré som si vyvolil zo všetkých kmeňov Izraela.³³ Lebo ma opustili a klaňali sa bohyni Sidončanov Aštarte, bohu Moabčanov Kamošovi a bohu Amončanov Molochovi a nekráčali mojou cestou a nerobili, čo je správne v mojich očiach, ani (nekonali) podľa mojich predpisov a príkazov ako jeho otec Dávid.³⁴ Ale nevezmem mu z ruky celé kráľovstvo a ponechám ho kniežaťom po všetky dni jeho života pre svojho sluhu Dávida, ktorého som si vyvolil a ktorý zachovával moje príkazy a predpisy.³⁵ Vezmem však kráľovstvo z ruky jeho syna a tebe dám z neho desať kmeňov.³⁶ Jeho synovi však dám jeden kmeň, aby môjmu služobníkovi Dávidovi po všetky dni ostala lampa pred mnou v Jeruzaleme, v meste, ktoré som si vyvolil, aby som tam položil svoje meno.³⁷ Teba si však vezmem, budeš panovať nad všetkým, čo si tvoja duša zažiada a budeš kráľom nad Izraelom.³⁸ Ak potom budeš zachovávať všetko, čo ti prikážem, ak budeš kráčať po mojich cestách, konať, čo je správne v mojich očiach, a (plniť) moje predpisy a príkazy, ako robil môj sluha Dávid, budem s tebou a postavím ti trvalý dom, ako som postavil Dávidovi, a dám ti Izrael.³⁹ A Dávidovo potomstvo potrápim pre túto vec, ale nie po všetky dni.“

⁴⁰ Šalamún hľadal Jeroboama na smrť, preto sa Jeroboam zobral a išiel do Egypta, k egyptskému kráľovi Sesakovi, a ostal v Egypte až do Šalamúnovej smrti.

Šalamúnova smrť. - ⁴¹ Ostatok Šalamúnových dejín, všetko, čo vykonal, a jeho múdrosť je opísaná v Knihe Šalamúnových letopisov.⁴² Čas, ktorý Šalamún kráľoval nad celým Izraelom, je štyridsať rokov.⁴³ Potom sa Šalamún uložil k svojim otcom a pochovali ho v meste jeho otca Dávida.

Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Roboam.

Dejiny Júdu a Izraela 1Kr 12,1 - 2Kr 14,29

1Kr12

XII. Rozpadnutie ríše. - ¹ Roboam prišiel do Sichemu, lebo do Sichemu prišiel celý Izrael, aby ho ustanovil za kráľa.² Keď to počul Nabatov syn Jeroboam - bol totiž ešte v Egypte, kam ušiel pred kráľom Šalamúnom -, vrátil sa Jeroboam z Egypta.³ Dali ho zavolať poslami. Jeroboam a celý zástup Izraelitov išiel a hovorili Roboamovi:⁴ „Tvoj otec položil na nás ťažké jarmo. Uľahči nám teraz ty tvrdú službu tvojho otca a jeho ťažké jarmo, ktoré na nás položil, a budeme ti poddaní!“⁵ On im povedal: „Odíd'te na tri dni a potom sa vráťte ku mne!“ Ľud teda odišiel.⁶ Kráľ Roboam sa radil starších, ktorí boli v službách jeho otca Šalamúna, kým ešte žil, a pýtal sa: „Akú odpoveď mi radíte dať tomuto ľudu?“⁷ Povedali mu: „Ak dnes poslúchneš tento ľud, ak budeš povolný, vypočuješ ich a budeš s nimi hovoriť priateľsky, budú ti po všetky dni poddaní.“⁸ Ale on odmietol radu, ktorú mu dali starší, a radil sa s mladíkmi, ktorí vyrástli s ním a boli v jeho službách.⁹ Opýtal sa ich: „Čo mi radíte vy? Akú odpoveď mám dať tomuto ľudu, ktorý mi hovorí: „Uľahči nám jarmo, ktoré na nás položil tvoj otec!“¹⁰ Mladíci, ktorí vyrástli s ním, mu odpovedali: „Toto povedz ľudu, ktorý ti vrazil: „Tvoj otec nám jarmo zaťažil, ty nám ho odľahči.“ Toto im povedz: Môj malíček je hrubší ako pás môjho otca.¹¹ Áno, môj otec na vás navalil ťažké jarmo, ale ja k vášmu jarmu pridám; môj otec vás šľahal bičmi, ja vás však budem šľahať šťúrmami.“

¹² Keď na tretí deň prišiel (Jeroboam a) všetok ľud k Roboamovi, ako im povedal kráľ: „Vráťte sa ku mne na tretí deň!“¹³ kráľ dal ľudu tvrdú odpoveď a odmietol radu, ktorú mu dali

starší. ¹⁴ Povedal im podľa rady mladíkov: „Môj otec vám jarmo zaťažil, ale ja k vášmu jarmu pridám, môj otec vás šľahal bičmi, ja vás budem šľahať štúrmí.“ ¹⁵ Kráľ teda neposlúchol ľud, lebo to Pán tak riadil, aby splnil svoje slovo, ktoré Pán povedal Nabatovmu synovi Jeroboamovi prostredníctvom Sílana Ahiáša. ¹⁶ Keď celý Izrael videl, že kráľ nepočúva naň, odpovedal ľud kráľovi:

„Aký podiel máme na Dávidovi?!
Nemáme dedičstvo v Izaiho synovi.
Domov, Izrael!
Teraz si hľad' na svoj dom, Dávid!“

A Izraeliti odišli domov.

¹⁷ Ale nad Izraelitmi, ktorí bývali v júdskych mestách, vládol Roboam. ¹⁸ Kráľ Roboam poslal Adurama, ktorý stál nad robotami, ale celý Izrael ho na smrť ukameňoval a kráľ horkotážko vysadol na voz a ušiel do Jeruzalema. ¹⁹ Tak Izrael odpadol od Dávidovho domu až do dnešného dňa.

²⁰ Keď sa celý Izrael dopočul, že sa Jeroboam vrátil, poslami ho dali zavolať na zhromaždenie a ustanovili ho za kráľa nad celým Izraelom. K Dávidovmu domu sa nepridal nik, okrem samého Júdovho kmeňa. ²¹ Keď Roboam prišiel do Jeruzalema, zhromaždil celý Júdov dom a Benjamínov kmeň, stoosemdesiat tisíc vybraných bojovníkov, aby sa dali do boja s domom Izraela a vrátili kráľovstvo Šalamúnovmu synovi Roboamovi. ²² Vtedy však Boh oslovil Božieho muža Semeiáša: ²³ „Povedz júdskemu kráľovi, Šalamúnovmu synovi Roboamovi, celému Júdovmu a Benjamínovmu domu aj ostatnému ľudu: ²⁴ Toto hovorí Pán: Netiahnite a nebojujte proti svojim bratom Izraelitom! Vráťte sa každý domov, lebo táto vec pochádza odo mňa!“ Keď počuli Pánovu reč, vrátili sa z cesty podľa Pánovho príkazu.

Jeroboam zavedie zakázanú bohoslužbu. - ²⁵ Jeroboam opevnil Sichem v Efraimskom pohorí a býval tam. Odtiaľ potom vyšiel a opevnil Fanuel. ²⁶ A Jeroboam si povedal: „Takto by sa kráľovstvo vrátilo k Dávidovmu domu. ²⁷ Ak bude tento ľud dochádzať do Jeruzalema prinášať v Pánovom dome obety, vráti sa srdce tohoto ľudu k svojmu pánovi, júdskemu kráľovi Roboamovi. Mňa zabijú a vrátia sa k júdskemu kráľovi Roboamovi.“ ²⁸ Preto sa kráľ poradil a urobil dve zlaté teľce a povedal ľudu: „Nechod'te viac do Jeruzalema! Hľa, tvoji bohovia, Izrael, ktorí ťa vyviedli z Egypta!“ ²⁹ Jedno umiestil v Beteli a druhé dal do Danu. ³⁰ Táto vec zvädzala na hriech. K jednému išiel ľud až do Danu. ³¹ Potom narobil svätýň na výšinách a ustanovil kňazov zo spodiny ľudu, ktorí neboli leviti. ³² Jeroboam zaviedol aj sviatok v ôsmom mesiaci, v pätnásty deň mesiaca, podobný sviatku, ktorý bol v Júdske, a vystúpil k oltáru. Toto urobil v Beteli, aby priniesol obeť teľcom, ktoré zhotovil. V Beteli ustanovil aj kňazov výšin, ktoré zriadil.

Boží muž v Beteli. - ³³ V pätnásty deň ôsmeho mesiaca, ktorý sám vymyslel, obetoval na oltári, ktorý urobil v Beteli. Ustanovil teda Izraelitom sviatok a vystúpil k oltáru páliť tymian.

XIII. ¹ Tu prišiel z Júdska na Pánov pokyn Boží muž do Betelu, práve keď Jeroboam stál pri oltári a chcel páliť tymian. ² A na Pánov pokyn volal proti oltáru: „Oltár! Oltár! Toto hovorí Pán: Hľa, Dávidovmu domu sa narodí syn menom Joziáš. On bude na tebe zabíjať kňazov výšin, ktorí na tebe pália tymian; aj ľudské kosti budú páliť na tebe.“ ³ V ten istý deň ohlásil aj znamenie: „Toto bude znamenie, že Pán hovoril: Hľa, oltár sa roztrhne a popol, ktorý je na ňom, sa rozsype!“ ⁴ Keď kráľ počul reč Božieho muža, ktorú volal k oltáru, odtiahol Jeroboam ruku od oltára a volal: „Chyťte ho!“ Vtom mu ruka, ktorú mal proti nemu vystretú, uschla a už

ju nemohol pritiahnuť k sebe.⁵ Oltár sa roztrhol a popol z oltára sa rozsypal na znamenie, ktoré ohlásil Boží muž na Pánov pokyn.⁶ Nato kráľ povedal Božiemu mužovi: „Udobri Pána, svojho Boha, a pros za mňa, aby som mohol ruku zasa k sebe pritiahnuť!“ Boží muž udobril Pána a kráľ zasa ruku pritiahol k sebe; bola mu ako predtým.⁷ Vtedy kráľ hovoril Božiemu mužovi: „Pod' so mnou domov, občerstvi sa a dám ti dary.“⁸ Ale Boží muž povedal kráľovi: „Ani keby si mi dal polovicu svojho domu, nepôjdem s tebou a nebudem nič jesť ani piť na tomto mieste.⁹ Lebo Pánovo slovo mi prikázalo: „Nesmieš jesť chlieb ani piť vodu, ani sa nesmieš vrátiť cestou, ktorou si prišiel!“¹⁰ Potom odišiel inou cestou a nevrátil sa cestou, ktorou prišiel do Betelu.

¹¹ V Beteli býval istý starý prorok. Prišli k nemu jeho synovia a rozpovedali mu všetko, čo v ten deň urobil Boží muž v Beteli, i slová, ktoré hovoril kráľovi. Keď to rozpovedali svojmu otcovi,¹² otec sa ich opýtal: „Ktorou cestou odišiel?“ Synovia mu ukázali cestu, ktorou odišiel Boží muž, čo prišiel z Júdska.¹³ Nato rozkázal svojim synom: „Osedlajte mi oslicu!“ Keď mu osedlali osla, vysadol naň¹⁴ a išiel za Božím mužom. Našiel ho sedieť pod terebintou. I spýtal sa ho: „Ty si ten Boží muž, čo prišiel z Júdska?“ On odpovedal: „Ja.“¹⁵ Nato mu vravel: „Pod' so mnou domov zajesť si!“¹⁶ Odpovedal mu: „Nesmiem sa s tebou vrátiť ani ísť s tebou a nebudem nič jesť, ani nebudem s tebou nič piť na tomto mieste,¹⁷ lebo Pán mi vo svojom slove nariadil: „Nesmieš tam jesť chlieb ani piť vodu, ani sa nesmieš vrátiť cestou, ktorou si prišiel!“¹⁸ Ale ten mu povedal: „Aj ja som prorok ako ty a anjel mi povedal z Pánovho pokynu: „Prived' ho so sebou späť do svojho domu, nech si zaje a nech sa napije vody!“ Oklamal ho.¹⁹ Vrátil sa teda s ním, zajedol si v jeho dome a napil sa vody.

²⁰ Ako sedeli za stolom, Pán oslovil proroka, ktorý ho priviedol späť,²¹ a zvolal na Božieho muža, čo prišiel z Júdska: „Toto hovorí Pán: Pretože si sa sprotivil Pánovmu slovu a nezachoval si príkaz, ktorý ti dal Pán, tvoj Boh,²² ale vrátil si sa a jedol si a pil na mieste, o ktorom som ti povedal: Nesmieš (tam) jesť chlieb ani piť vodu: tvoja mŕtvola sa nedostane do hrobu tvojich otcov.“²³ A keď si zajedol a napil sa, osedlali mu osla proroka, ktorý ho priviedol naspäť,²⁴ a odišiel. Na ceste ho napadol lev a usmrtil; jeho mŕtvola ležala na ceste a osol stál vedľa nej, aj lev stál vedľa mŕtvoly.²⁵ Keď išli tadiaľ ľudia a zazreli mŕtvolu a leva stát vedľa mŕtvoly, išli a hovorili to v meste, v ktorom býval ten starý prorok.

²⁶ Keď to počul prorok, ktorý ho priviedol naspäť z cesty, povedal: „To je Boží muž, ktorý sa sprotivil Pánovmu slovu, a Pán ho vydal levovi; on ho dolámal a usmrtil podľa slova, ktoré mu povedal Pán.“²⁷ Nato povedal svojim synom: „Osedlajte mi osla!“ Keď mu ho osedlali,²⁸ išiel a našiel mŕtvolu ležať na ceste, osol a lev však stáli vedľa mŕtvoly. Lev nezožral mŕtvolu, ani nedolámal osla.²⁹ Prorok zdvihol mŕtvolu Božieho muža, vyložil ju na osla a priviezol ju späť do mesta (starého proroka), aby ho oplakal a pochoval.³⁰ Mŕtvolu uložil do vlastného hrobu a nariekali nad ňou: „Ach, brat môj!“³¹ Keď ho pochovali, povedal svojim synom: „Až zomriem, pochovajte ma do hrobu, v ktorom je pochovaný Boží muž, nech moje kosti ležia vedľa jeho kostí,³² lebo isto iste sa splní slovo, ktoré z Božieho pokynu volal proti oltáru v Beteli a proti všetkým svätyniam na výšinách, ktoré sú v samarijských mestách.“³³ Po tejto udalosti sa Jeroboam neodvrátil od svojej zlej cesty, ale zasa ustanovoval kňazov výšin zo spodiny ľudu. Kto len chcel, každému naplnil ruku, a stal sa kňazom výšin.³⁴ Toto viedlo dom Jeroboama k hriechu i k tomu, že bol zničený a vyhubený z povrchu zeme.

XIV. Jeroboamov trest a smrť. - ¹ V tom čase ochorel Jeroboamov syn Abiáš. ² Vtedy Jeroboam povedal svojej manželke: „Vstaň, preobleč sa, aby nezbadali, že si Jeroboamova žena, a choď do Šíla; tam je prorok Ahiáš, ktorý mi predpovedal, že budem kráľom nad týmto ľudom.“³ Vezmi so sebou desať chlebov, koláče a hrniec medu a choď k nemu, on ti oznámi,

čo bude s chlapcom.“⁴ Jeroboamova manželka urobila tak. Vybrala sa, išla do Šíla a vošla do Ahiášovho domu. Ahiáš však nevidel, lebo mu starobou stúpili oči.⁵ Ale Pán povedal Ahiášovi: „Hľa, prichádza Jeroboamova žena, chce si od teba vyžiadať radu o svojom synovi, lebo je chorý. Toto a toto jej povieš!“⁶ Keď ona vošla - prestrojená - a Ahiáš počul šelest jej nôh, ako vchádzala cez dvere, povedal: „Pod', Jeroboamova manželka! Prečo si prestrojená? Ja som poslaný k tebe s tvrdou správou.“⁷ Chod', povedz Jeroboamovi: Toto hovorí Pán, Boh Izraela: Hoci som ťa ja vyvýšil z ľudu a ustanovil som ťa za knieža nad svojím ľudom Izraelom,⁸ odtrhol som kráľovstvo od Dávidovho domu a dal som ho tebe, nebol si ako môj sluha Dávid, ktorý zachovával moje príkazy a celým svojím srdcom išiel za mnou, lebo robil iba to, čo sa mi páči,⁹ ale robil si horšie ako všetci, ktorí boli pred tebou, a išiel si si narobiť iných, liatych bohov, aby si ma popudzoval, mňa si však zahodil za svoj chrbát.¹⁰ Preto ja privediem nešťastie na Jeroboamov dom a vyhubím v Izraeli z Jeroboama všetko, čo je rodu mužského, otrokov i slobodných, a odmetiem Jeroboamov dom, ako sa dočista odmetá hnoj.¹⁰ Kto z Jeroboama zomrie v meste, zožerú ho psy, kto zomrie na poli, zožerie ho nebeské vtáctvo: lebo hovorí Pán.¹² A ty vstaň, chod' domov a keď ti noha vkročí do mesta, chlapec zomrie.¹³ Oplače ho celý Izrael a pochovajú ho, lebo z Jeroboamovho domu sa tento jediný dostane do hrobu, pretože na ňom sa našlo niečo dobré, čo sa Pánovi, Izraelovmu Bohu, na Jeroboamovom dome páči.¹⁴ Potom si Pán ustanoví nad Izraelom kráľa, ktorý v tom čase vyhubí Jeroboamov dom. A teraz ešte čo?¹⁵ Pán bude ťať Izrael, ako sa kníše trst' vo vode, vytrhne Izraelitov z tejto šťastnej zeme, ktorú dal ich otcom a roztrúsi ich za Rieku, pretože si narobili ašier a popudzovali Pána.¹⁶ A vydá Izrael pre Jeroboamove hriechy, ktoré popáchal a ktorými zviedol na hriech Izrael.“

¹⁷ Jeroboamova manželka vstala a išla do Tersy. Keď vkročila na prah domu, bol chlapec mŕtvy.¹⁸ Pochovali ho a oplakal ho celý Izrael, podľa Pánovho slova, ktoré povedal prostredníctvom svojho sluhu, proroka Ahiáša.

¹⁹ Ostatok Jeroboamových dejín, ako bojoval a ako kraľoval, je napísané v Knihe letopisov izraelských kráľov.²⁰ Čas, ktorý Jeroboam kraľoval, je dvadsaťdva rokov; potom sa uložil k svojim otcom a kráľom sa namiesto neho stal jeho syn Nadab.

Júdsky kráľ Roboam. - ²¹ Šalamúnov syn Roboam kraľoval v Júdsku. Roboam mal štyridsaťjeden rokov, keď sa stal kráľom, a sedemnáť rokov kraľoval v Jeruzaleme, v meste, ktoré si vyvolil Pán zo všetkých izraelských kmeňov, aby tam položil svoje meno. Meno jeho matky bolo Náma, Amončianka.²² A Júda robil, čo sa Pánovi nepáči. Hriechmi, ktorých sa dopúšťali, vzbudzovali jeho žiarlivosť väčšmi ako všetkým, čo popáchali ich otcovia.²³ Aj oni si postavili výšiny, pomníky a ašery na každom vyššom kopci a pod každým zeleným stromom.²⁴ Dokonca boli v krajine aj zasvätení. Robili teda podľa všetkej ohavnosti národov, ktoré Pán vyhnal pred Izraelitov.

²⁵ V piatom roku kráľa Roboama pritiahol do Jeruzalema egyptský kráľ Sesak,²⁶ zobral poklady Pánovho domu aj poklady kráľovského domu; zobral všetko. Zobral všetky zlaté štíty, ktoré dal zhotoviť Šalamún.²⁷ Kráľ Roboam dal namiesto nich urobiť štíty kovové a dal ich do ochrany veliteľom bežcov, ktorí strážili vchod do kráľovského domu.²⁸ A kedykoľvek išiel kráľ do Pánovho domu, bežci si ich vzali a potom ich zase dali späť do strážnice bežcov.

²⁹ Ostatok Roboamových dejín a všetko, čo urobil, je napísané v Knihe letopisov júdskeho kráľa.³⁰ Medzi Roboamom a Jeroboamom bola po všetky dni vojna.³¹ Potom sa Roboam uložil k svojim otcom a pochovali ho s jeho otcami v Dávidovom meste. Meno jeho matky bolo Náma, Amončianka.

Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Abiam.

XV. Júdsky kráľ Abiam. - ¹ V osemnástom roku kráľa Jeroboama, Nabatovho syna, sa Abiam stal kráľom nad Júdom. ² Tri roky kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Maácha, Absalomova dcéra. ³ Chodil vo všetkých hriechoch svojho otca, ktoré pred ním páchal; jeho srdce nebolo celkom oddané Pánovi, svojmu Bohu, ako srdce jeho otca Dávida. ⁴ Lebo len kvôli Dávidovi mu Pán, jeho Boh, nechal lampu v Jeruzaleme, keď vzbudil po ňom jeho syna a zachoval Jeruzalem. ⁵ Preto, že Dávid robil, čo sa páči Pánovi, a po všetky dni svojho života sa neodklonil od ničoho, čo mu prikázal, okrem prípadu Hetejca Uriáša. ⁶ (Medzi Roboamom a Jeroboamom bola po všetky dni jeho života vojna.)

⁷ Ostatok Abiamových dejín a všetko, čo urobil, je napísané v Knihe letopisov júdskeho kráľov. Medzi Abiamom a Jeroboamom bola vojna. ⁸ Potom sa Abiam uložil k svojim otcom a pochovali ho v Dávidovom meste.

Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Asa.

Júdsky kráľ Asa. - ⁹ V dvadsiatom roku izraelského kráľa Jeroboama sa Asa stal kráľom nad Júdom. ¹⁰ Štyridsaťjeden rokov kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho (starej) matky bolo Maácha, Absalomova dcéra. ¹¹ Asa robil, čo sa páči Pánovi, ako jeho otec Dávid. ¹² Odstránil z krajiny zasvätenecov a odstránil všetky modly, ktoré urobili jeho otcovia. ¹³ Odstránil tiež svoju (starú) matku Maáchu z postavenia kňaznej, lebo dala Ašere urobiť necudný pomník. Asa zrútil jej ohavnú modlu a spálil ju v údolí Kedronu. ¹⁴ Ale výšiny odstránené neboli. Asovo srdce však bolo po všetky dni oddané Pánovi. ¹⁵ Dal tiež doniesť do Pánovho domu dary, ktoré zasvätil jeho otec, a dary, ktoré zasvätil on sám: striebro, zlato a nádoby.

¹⁶ Medzi Asom a izraelským kráľom Básom bola vojna po všetky ich dni. ¹⁷ Izraelský kráľ Bása totiž pritiahol proti Júdsku a opevnil Rámu, aby júdskeho kráľovi Asovi zabránil východ a prístup. ¹⁸ Nato vzal Asa všetko striebro a zlato, ktoré ostalo v pokladnici Pánovho domu a v pokladnici kráľovského domu, dal to svojim služobníkom a kráľ Asa ich poslal k Benadadovi, synovi Tabremona, syna Heziona, kráľovi Aramu, ktorý býval v Damasku, s odkazom: ¹⁹ „Nech je zmluva medzi mnou a tebou, medzi mojím otcom a tvojím otcom! Hľa, posielam ti dar, striebro a zlato. Zruš teda zmluvu, ktorú máš s izraelským kráľom Básom, aby odtiahol odo mňa.“ ²⁰ Benadad súhlasil s kráľom Asom, poslal svojich vojenských veliteľov proti mestám Izraela a porazil Ahion, Dan, Abel-Bet-Maáchu a celý Keneret s celým územím Neftaliho. ²¹ Keď sa to dopočul Bása, prestal opevňovať Rámu a vrátil sa do Tersy. ²² Kráľ Asa zvolal celé Júdsko, nik nebol oslobodený, a rozobrali kameň a drevo, ktorým Bása opevňoval Rámu. Kráľ Asa ním opevnil Benjamínovu Gabau a Masfu.

²³ Ostatok Asových dejín, všetko jeho hrdinstvo a všetko, čo urobil; ako i mestá, ktoré opevnil, je napísané v Knihe letopisov júdskeho kráľov. Vo svojej starobe však trpel na nohy.

²⁴ Potom sa Asa uložil k svojim otcom a pochovali ho s jeho otcami v meste jeho otca Dávida.

Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Jozafat.

Izraelský kráľ Nadab. - ²⁵ Jeroboamov syn Nadab sa stal kráľom nad Izraelom v druhom roku júdskeho kráľa Asu a dva roky kraľoval nad Izraelom. ²⁶ Robil, čo sa Pánovi nepáči, chodil po ceste svojho otca a v hriechoch, ktorými zviedol na hriech Izrael. ²⁷ Sprisahal sa proti nemu Ahiášov syn Bása z Isacharovho domu. A Bása ho zabil pri Gebetone, ktorý patrila Filištíncovi. Nadab totiž a celý Izrael obliehali Gebeton. ²⁸ Bása ho zabil v treťom roku júdskeho kráľa Asu a stal sa kráľom namiesto neho. ²⁹ Keď sa stal kráľom, pobil celý Jeroboamov dom, nenechal z Jeroboama ani duše, až ho vyhubil podľa Pánovho slova, ktoré povedal prostredníctvom svojho sluhy Sílana Ahiáša ³⁰ pre Jeroboamov hriech, ktorý spáchal a ku ktorému zviedol Izrael, a pre dráždenie, ktorým popudzoval Pána, Izraelovho Boha.

³¹ Ostatok Nadabových dejín a všetko, čo urobil, je napísané v Knihe letopisov izraelských kráľov. ³² Medzi Asom a medzi izraelským kráľom Básom bola vojna po všetky ich dni.

Izraelský kráľ Bása. - ³³ V treťom roku júdskeho kráľa Asu sa Ahiášov syn Bása stal kráľom nad celým Izraelom v Terse na dvadsaťštyri rokov. ³⁴ Robil, čo sa Pánovi nepáči, kráčal po Jeroboamovej ceste a v hriechu, ktorým zviedol na hriech Izrael.

1Kr16

XVI. ¹ Vtedy Pán oslovil Hananiho syna Jehua proti Básovi: ² „Pretože som ťa vyzdvihol z prachu a postavil som ťa za knieža nad svojím izraelským ľuďom, a ty si kráčal po Jeroboamovej ceste a zviedol si na hriech môj ľud izraelský, takže ma dráždili svojimi hriechmi, ³ preto ja budem vymetať za Básom a za jeho domom a s tvojím domom naložím, ako som naložil s domom Nabatovho syna Jeroboama. ⁴ Kto z Básu zomrie v meste, zožerú ho psy, kto z neho zomrie na poli, zožerie ho nebeské vtáctvo.

⁵ Ostatok dejín Básu a čo urobil, i jeho udatné činy sú opísané v Knihe letopisov izraelských kráľov. ⁶ Potom sa uložil k svojim otcom a pochovali ho v Terse. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Ela. ⁷ A Pán prostredníctvom proroka Jehua, Hananiho syna, oslovil Básu a jeho dom pre všetko zlo, ktoré páchal pred Pánovými očami, takže ho popudzoval činmi svojich rúk, aby sa mu stalo ako Jeroboamovmu domu, pretože ho vyvraždil.

Izraelský kráľ Ela. - ⁸ V dvadsiatom šiestom roku júdskeho kráľa Asu sa stal kráľom nad Izraelom Básov syn Ela v Terse na dva roky. ⁹ Sprisahal sa proti nemu jeho sluha Zambri, veliteľ polovice vozatajstva. Tamten sa opil v Terse v dome Arsua, ktorý bol správcom terského paláca, ¹⁰ a vtedy prišiel Zambri, udrel ho a zabil v dvadsiatom siedmom roku júdskeho kráľa Asu a stal sa kráľom namiesto neho. ¹¹ Keď sa stal kráľom a zaujal jeho trón, pobil celý Básov rod, nenechal z neho nič rodu mužského, ani z jeho príbuzných a priateľov. ¹² Zambri teda vyhubil celý Básov dom, podľa Pánovho slova, ktoré povedal Básovi prostredníctvom proroka Jehua, ¹³ pre všetky hriechy Básu a hriechy jeho syna Elu, ktoré popáchali a ktorými zviedli na hriech Izrael, a tak svojimi ničomnosťami dráždili Pána, Izraelovho Boha.

¹⁴ Ostatok Elových dejín a všetko, čo urobil, je napísané v Knihe letopisov izraelských kráľov.

Izraelský kráľ Zambri. - ¹⁵ V dvadsiatom siedmom roku júdskeho kráľa Asu sa stal kráľom Zambri na sedem dní v Terse. Vojsko vtedy obliehalo Gebeton, ktorý patril Filištíncom. ¹⁶ Keď sa obliehajúce vojsko dozvedelo, že Zambri sa sprisahal a dokonca aj zabil kráľa, v ten deň v tábore ustanovil celý Izrael za kráľa nad Izraelom veliteľa vojska Amriho. ¹⁷ Nato Amri a s ním celý Izrael tiahol od Gebetonu nahor a obklúčil Tersu. ¹⁸ Keď Zambri videl, že mesto je zaujaté, vošiel do hradu kráľovského paláca, podpálil nad sebou kráľovský palác, a tak zomrel ¹⁹ pre hriechy, ktoré spáchal, lebo robil, čo sa Pánovi nepáči, keď kráčal po Jeroboamovej ceste a v jeho hriechu, ktorého sa dopustil a ktorým zviedol na hriech Izrael.

²⁰ Ostatok dejín Zambriho a sprisahanie, ktoré osnoval, je, napísané v Knihe letopisov izraelských kráľov. ²¹ Vtedy sa izraelský ľud rozčesol na (dve) polovice. Polovica sa pripojila k Tebnimu, synovi Gineta, a chcela ho ustanoviť za kráľa; a polovica k Amrimu. ²² Ale ľud, ktorý išiel za Amrim, prevládol ľud, ktorý nasledoval Ginetovho syna Tebniho, a tak Tebni zomrel a kráľom sa stal Amri.

Izraelský kráľ Amri. - ²³ V tridsiatom prvom roku júdskeho kráľa Asu sa stal kráľom nad Izraelom Amri na dvanásť rokov. V Terse kráľoval šesť rokov. ²⁴ Potom kúpil od Semera za dve hrivny striebra vrch Samáriu, vrch opevnil a mesto, ktoré postavil, nazval podľa pána vrchu Semera Samáriou. ²⁵ Amri robil, čo sa Pánovi nepáči, ba robil horšie ako všetci ktorí boli pred ním. ²⁶ Kráčal celkom po ceste Nabatovho syna Jeroboama a v jeho hriechoch, ktorými zviedol na hriech Izrael aby svojimi ničomnosťami dráždili Pána, Izraelovho Boha.

²⁷ Ostatok dejín Amriho, čo urobil, a jeho víťazstvá, ktoré dobyl, sú napísané v Knihe letopisov izraelských kráľov. ²⁸ Potom sa Amri uložil k svojim otcom a pochovali ho v Samárii.

Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Achab.

Izraelský kráľ Achab. - ²⁹ Amriho syn Achab sa stal kráľom nad Izraelom v tridsiatom ôsmom roku júdskeho kráľa Asu a Amriho syn Achab kraľoval nad Izraelom v Samárii dvadsaťdva rokov. ³⁰ Amriho syn Achab robil väčšmi, čo sa Pánovi nepáči; ako všetci, ktorí boli pred ním. ³¹ Nestačilo mu, že kráčaľ v hriechoch Nabatovho syna Jeroboama, ale vzal si za manželku Jezabel, dcéru sidonského kráľa Etbála. Potom šiel a slúžil Bálovi a klaňal sa mu. ³² Postavil aj oltár Bálovi v Bálovom chráme, ktorý vybudoval v Samárii. ³³ A ešte Achab postavil Ašeru. Achab teda svojimi činmi popudzovľ Pána, Izraelovho Boha, viac ako všetci izraelskí kráľi, ktorí boli pred ním.

³⁴ Za jeho čias postavil Betelčan Hiel Jericho. Za (cenu) svojho prvorodeného Abirama položil jeho základy a za (cenu) svojho najmladšieho Seguba pozakladal jeho brány podľa Pánovho slova, ktoré povedal prostredníctvom Nunovho syna Jozueho.

1Kr17

XVII. Eliáš pri potoku Karit. - ¹ Vtedy Tesban Eliáš z Tesbe v Galaáde povedal Achabovi: „Ako žije Pán, Izraelov Boh, v ktorého službe stojím, nebude v týchto rokoch rosa ani dážď, iba na moje slovo.“ ² Potom ho Pán oslovil: ³ „Odíď odtiaľto, obráť sa na východ a skry sa pri potoku Karit, ktorý je východne od Jordána! ⁴ Z potoka budeš piť a krkavcom som prikázal, aby ťa tam živili.“ ⁵ Odišiel teda a urobil podľa Pánovho pokynu. Išiel a usadil sa pri potoku Karit, ktorý je východne od Jordána. ⁶ Krkavce mu prinášali chlieb a mäso ráno a chlieb a mäso večer a z potoka pil.

Eliáš v Sarepte. - ⁷ Po istom čase potok vyschol, lebo v krajine nebolo dažďa. ⁸ Vtedy ho Pán oslovil: ⁹ „Vstaň a choď do Sarepty, ktorá je pri Sidone, a osad' sa tam, lebo som tam prikázal istej vdove, aby ťa živila!“ ¹⁰ Vstal teda a odišiel do Sarepty. Keď prichádzal k mestskej bráne, bola tam práve akási vdova, ktorá zbierala drevo. I zavolal na ňu: „Prines mi v nádobe trochu vody, aby som sa napil.“ ¹¹ Keď mu ona išla načrieť, zavolal za ňou: „Dones mi, prosím, so sebou aj smidku chleba!“ ¹² Ona na to odpovedala: „Ako žije Pán, tvoj Boh, nemám nič upečené; mám iba za priehrštie múky v hrnci a trochu oleja v krčahu. Práve zbieram zo dve triesky dreva, potom pôjdem a pripravím to sebe a svojmu synovi. Keď to zjeme, môžeme zomrieť.“ ¹³ Eliáš jej povedal: „Neboj sa! Choď a urob ako hovoríš, lenže najprv z toho priprav malý pecník pre mňa a dones mi ho! Sebe a svojmu synovi pripravíš potom.“ ¹⁴ Lebo toto hovorí Pán, Boh Izraela: „Múky z hrnca neubudne a z krčaha nebude chýbať olej až do dňa, keď Pán dá na zem dážď.“ ¹⁵ Išla a urobila podľa Eliášovho slova. A jedla ona, on i jej dom a od toho dňa ¹⁶ múky z hrnca neubudlo a z krčaha nechýbal olej podľa Pánovho slova, ktoré povedal prostredníctvom Eliáša.

¹⁷ Po týchto udalostiach ochoreľ syn tej ženy, majiteľky domu, a choroba sa mu tak veľmi zhoršila, že už prestal dýchať. ¹⁸ Vtedy povedala Eliášovi: „Čo ja mám s tebou, muž Boží? Prišiel si mi pripomenúť môj hriech a usmrtiť môjho syna?“ ¹⁹ Eliáš jej povedal: „Daj mi svojho syna!“ Potom jej ho vzal z lona a vyniesol ho do hornej izby, v ktorej býval, uložil ho na svoje lôžko ²⁰ a takto volal k Pánovi: „Pane, môj Bože, chceš aj ženu u ktorej som hosťom, urobiť nešťastnou, že usmrčuješ jej syna?“ ²¹ Potom sa tri razy vystrel nad chlapca, volal k Pánovi a hovoril: „Pane, môj Bože, nech sa, prosím, vráti duša tohto chlapca do jeho tela!“ ²² Pán vyslyšal Eliášov hlas, chlapcova duša sa vrátila do jeho tela a ožil. ²³ Potom Eliáš chlapca vzal, zniesol ho z hornej izby do domu, odovzdal ho jeho matke a povedal jej: „Pozri, tvoj syn žije!“ ²⁴ Žena vravela Eliášovi: „Teraz už viem, že si Boží muž a že Pánovo slovo, ktoré máš v ústach, je pravdivé.“

XVIII. Obeta na Karmeli. - ¹ Po dlhšom čase, v treťom roku Pán oslovil Eliáša: „Chod' ukáž sa Achabovi, potom dám dážď na zem!“ ² Eliáš sa teda išiel ukázať Achabovi. V Samárii však bol hrozný hlad. ³ Achab zavolať správcu domu Abdiáša. Abdiáš si veľmi ctil Pána ⁴ a keď Jezabel zabíjala Pánových prorokov, vzal Abdiáš sto prorokov a po päťdesiat ich schovával v jaskyni a zásoboval ich chlebom a vodou. ⁵ Achab povedal Abdiášovi: „Chod' ku všetkým vodným prameňom v krajine a ku všetkým potokom, azda nájdeme trávku a užívať kone a mulice a nemusíme zo zvierat nič zmárniť.“ ⁶ I rozdelili si krajinu, aby ňou prešli. Achab išiel jednou cestou sám a Abdiáš išiel druhou cestou.

⁷ Keď bol Abdiáš na ceste, práve išiel oproti nemu Eliáš. Keď ho spoznal, padol na tvár a spýtal sa: „Si to ty, môj pán, Eliáš?“ ⁸ Odpovedal mu: „Ja. Chod' a povedz svojmu pánovi: „Je tu Eliáš!““ ⁹ Ale on vravel: „Čím som sa previnil, že vydávaš svojho sluhu do Achabovej ruky, aby ma zabil?“ ¹⁰ Ako žije Pán, tvoj Boh, niet národa ani kráľovstva, kde by môj pán nebol poslal hľadať ťa a keď mu povedali: „Niet ho,“ vyžiadal od kráľovstva a národa prisahu, že ťa nemožno nájsť. ¹¹ A ty teraz vravíš: „Chod', povedz svojmu pánovi: Je tu Eliáš!““ ¹² A keď odídem od teba, Pánov duch ťa odnesie ktovie kam. Ja však pôjdem a oznámim to Achabovi, a keď ťa nenájdu, zabije ma. A tvoj sluh je predsa od mladi Pánovým ctiteľom. ¹³ Či nepovedali môjmu pánovi, čo som urobil, keď Jezabel zabíjala Pánových prorokov? Že som z Pánových prorokov sto mužov schovával po päťdesiatich v jaskyni a živil som ich chlebom a vodou? ¹⁴ A teraz ty vravíš: „Chod', povedz svojmu pánovi: Je tu Eliáš!““, aby ma zabil.“ ¹⁵ Ale Eliáš povedal: „Ako žije Pán zástupov, v službe ktorého stojím, dnes sa mu ukážem!“

¹⁶ Abdiáš teda išiel oproti Achabovi, oznámil mu to a Achab šiel v ústrety Eliášovi. ¹⁷ Keď Achab zazrel Eliáša, Achab sa ho spýtal: „Si to ty, záhubca Izraela?“ ¹⁸ Odpovedal: „Nie ja zapríčiňujem záhubu Izraela, ale ty a dom tvojho otca, lebo ste opustili Pánove príkazy a šli ste za bálmi. ¹⁹ Teraz však pošli a daj zvolať ku mne celý Izrael na vrch Karmel, aj štyristopäťdesiat Bálových prorokov a štyristo prorokov Ašery, ktorí jedia z Jezabelinho stola!“

²⁰ Achab poslal ku všetkým synom Izraela a zhromaždil prorokov na vrch Karmel. ²¹ Vtedy Eliáš pristúpil ku všetkému ľudu a hovoril: „Dokedy budete kuľhať na dve strany? Ak je Pán Bohom, choďte za ním, ak Bál, choďte za tým!“ Ľud mu nič neodpovedal. ²² A Eliáš hovoril ľudu: „Ja sám som zostal z Pánových prorokov, prorokov Bálových je však štyristopäťdesiat mužov. ²³ Nech nám dajú dva býky. Oni nech si vyberú jedného býčka, nech ho rozsekajú, pokladú na drevo, ale oheň nech nepodkladajú. Potom ja pripravím druhého býčka, položí ho na drevo a tiež nepodložím oheň. ²⁴ Potom vzývajte meno svojho boha a ja budem vzývať meno Pánovo. A Boh, ktorý odpovie ohňom, ten je Boh.“ Všetok ľud na to odpovedal: „Návrh je dobrý!“ ²⁵ Eliáš hovoril Bálovým prorokom: „Vyberte si jedného býčka a pripravte prvý, lebo vás je viac. A vzývajte meno svojho boha, ale oheň nepodkladajte!“ ²⁶ Vzali teda býčka, ktorého im dal, pripravili ho a od rána až do poludnia vzývali Bálovo meno: „Bál, vyslyš nás!“ No nebolo hláska, nebolo odpovede. I skákali okolo oltára, ktorý spravili. ²⁷ Napoludnie sa im Eliáš posmieval: „Kričte nahlas, je predsa boh! Azda je zamestnaný, alebo sa utiahol, alebo odcestoval, alebo azda spí, nech sa zobudí!“ ²⁸ Kričali teda nahlas, potom si podľa svojho zvyku mečmi a oštepami robili zárezy, až boli zaliati krvou. ²⁹ Prešlo aj poludnie a oni vykrikovali až do času obety, ale nik sa neozval, nik neodpovedal, nik si nevšimol.

³⁰ Vtedy hovoril Eliáš všetkému ľudu: „Podťe ku mne!“ Všetok ľud pristúpil k nemu a on opravil zborený Pánov oltár. ³¹ Eliáš vzal dvanásť kameňov podľa počtu synov Jakuba, ktorému Pán povedal: „Izrael bude tvoje meno.“ ³² Z kameňov postavil oltár v Pánovom mene a okolo oltára urobil jarček na dve sey zrna. ³³ Poukladal drevo, rozsekal býčka a položil ho na drevo. ³⁴ Potom povedal: „Naplňte štyri vedrá vodou a vylejte na obetu a na drevo! Nato vravel: „I druhý raz!“ Urobili to aj druhý raz. Vtedy povedal: „I tretí raz!“ A spravili to aj tretí raz, ³⁵ takže voda tiekla okolo oltára, aj jarček naplnila voda. ³⁶ Keď už bol čas obety, prorok Eliáš

pristúpil a povedal: „Pane, Bože Abraháma, Izáka a Izraela, dnes ukáž, že ty si Boh v Izraeli a ja som tvoj služobník a že som toto všetko urobil na tvoje slovo! ³⁷ Vyslyš ma, Pane, vyslyš ma, nech sa tento ľud dozvie, že ty si Pán, Boh, a že ty si obrátil ich srdce späť!“ ³⁸ Vtom spadol Pánov oheň a strávil obetu, drevo, kamene, zem a zlízal aj vodu, ktorá bola v jarčeku. ³⁹ Keď to všetok ľud videl, padol na tvár a hovoril: Pán je Boh! Pán je Boh!“ ⁴⁰ Nato im Eliáš povedal: „Pochytajte Bálových prorokov, nech z nich neujde ani jeden. Pochytali ich a Eliáš ich dal zaviesť k potoku Kišon a tam ich dal pobiť.“

⁴¹ Potom Eliáš povedal Achabovi: „Vystúp, jedz a pi, lebo počuť čľapot dažďa!“ ⁴² A Achab vystúpil jesť a piť. Eliáš však vyšiel na vrchol Karmelu, skrčil sa k zemi, tvár si dal medzi kolená ⁴³ a povedal svojmu sluhovi: „Choď hore a pozri sa smerom k moru!“ On šiel, pozrel sa a povedal: „Niet ničoho!“ Povedal mu: „Vráť sa sedem ráz!“ ⁴⁴ Na siedmy raz však povedal: „Hľa, od mora vystupuje obláčik ako mužská dľaň!“ Nato mu povedal: „Choď a oznám Achabovi: Priahaj a choď dolu, aby ťa nezastihol dážď!“ ⁴⁵ O chvíľu sa nebo zatiahlo oblakmi, strhol sa vietor a veľký dážď Achab sadol do voza a išiel do Jezraelu. ⁴⁶ Na Eliáša sa však zniesla Pánova ruka, opásal si bedrá a bežal pred Achabom až ta, kadial sa ide do Jezraelu.

1Kr19

XIX. Eliáš na vrchu Horeb. - ¹ Achab rozpovedal Jezabel všetko, čo urobil Eliáš, aj to, ako pobil mečom všetkých prorokov. ² Nato poslal Jezabel k Eliášovi posla s odkazom: „Nech mi bohovia urobia toto a toto nech mi pridajú, ak zajtra o takomto čase neurobím s tvojím životom, ako sa stalo so životom hociktorého z nich!“ ³ On sa naľakal, vstal a odišiel, aby si zachránil život. Keď prišiel do Bersaby, ktorá patrí Júdsku, nechal svojho sluhu tam ⁴ a sám išiel na deň cesty na púšť. Keď došiel, sadol si pod borievku, žiadal si zomrieť a hovoril: „Teraz už dosť, Pane! Vezmi si môj život! Veď ja nie som lepší ako moji otcovia!“ ⁵ Lahol si a usnul (pod borievkou). Vtom sa ho dotkol anjel a povedal mu: „Vezmi a jedz!“ ⁶ Pozrel sa a hľa, pri hlave mal užiarený podpopolný pecník a krčah vody! Jedol teda, napil sa a opäť zaspal. Tu prišiel Pánov anjel druhý raz, dotkol sa ho a povedal: „Vstaň a jedz, lebo máš pred sebou dlhú cestu!“ ⁸ Vstal teda a jedol a posilnený týmto pokrmom išiel štyridsať dní a štyridsať nocí až k Božiemu vrchu Horeb.

⁹ Tam vošiel do jaskyne a prenocoval v nej. Tu ho oslovil Pán a spýtal sa ho: „Čo tu robíš, Eliáš?“ ¹⁰ On odpovedal: „Plný som horlivosti za Pána Boha zástupov! Veď synovia Izraela opustili tvoju zmluvu, tvoje oltáre zborili a tvojich prorokov pobili mečom? Ja sám som ostal za mojím životom však sledia, chcú mi ho vziať.“ ¹¹ On mu povedal: „Vyjdi a postav sa na vrchu pred Pána! Práve prechádzal Pán. Pred Pánom išiel vietor, veľký a prudký, ktorý trhá vrchy a láme skaly. Ale Pán nebol vo vetre. Po vetre zemetrasenie, ale Pán nebol v zemetrasení. ¹² Po zemetrasení oheň, ale Pán nebol v ohni. A po ohni tichý, lahodný šum. ¹³ Keď to Eliáš počul, zahalil si tvár plášťom, vyšiel a zastal pri vchode do jaskyne. Vtom prehovoril k nemu akýsi hlas a pýtal sa: „Čo tu robíš, Eliáš?“ ¹⁴ Odpovedal: „Plný som horlivosti za Pána, Boha zástupov. Veď synovia Izraela opustili tvoju zmluvu, tvoje oltáre zborili a tvojich prorokov pobili mečom! Ja sám som ostal a za mojím životom sledia, chcú mi ho vziať.“ ¹⁵ Pán mu povedal: „Vstaň, vráť sa svojou cestou na Damaskú púšť a keď dôjdeš, pomaž Hazaela za kráľa nad Aramom, ¹⁶ Namsiho syna Jehua pomaž za kráľa nad Izraelom a Safatovho syna Elizea z Abelmehuly pomaž za proroka namiesto seba! ¹⁷ A kto ujde pred Hazaelovým mečom, zabije ho Jehu, a kto ujde pred mečom Jehua, zabije ho Elizeus. ¹⁸ A v Izraeli si ponechám sedemtisíc mužov: iba kolená, ktoré sa nesklonili pred Báloom, a ústa, ktoré ho nebozkali.“

¹⁹ Keď odtiaľ odišiel, našiel Elizea, Safatovho syna, ako práve oral. Dvanásť záprahov volov mal pred sebou, on bol pri dvanástom. Eliáš prešiel popri ňom a hodil naň svoj plášť. ²⁰ On zanechal voly, bežal za Eliášom a povedal: „Dovoľ, aby som pobozkal svojho otca a matku,

potom pôjdem s tebou!“ Odvetil mu: „Chod', vráť sa, veď čože som ti urobil? ²¹ Vrátil sa od neho, vzal záprah volov, zabil ich, na nástroji volov uvaril mäso a dal ľuďom jesť. Potom vstal, išiel za Eliášom a posluhoval mu.

1Kr20

XX. Achabovo víťazstvo nad sýrskym kráľom. - ¹ Benadad, kráľ Aramu, zhromaždil celé svoje vojsko. Išlo s ním tridsaťdva kráľov s koňmi a vozmi. Vystúpil, obkľúčil Samáriu a útočil na ňu. ² Poslal poslov do mesta k izraelskému kráľovi Achabovi ³ a odkázal mu: „Takto hovorí Benadad: Tvoje striebro a tvoje zlato patrí mne, aj tvoje ženy a najlepšie deti sú moje.“ ⁴ Kráľ Izraela odpovedal: „Ako hovoril môj pán, kráľ, tvoj som ja i všetko, čo mám.“ ⁵ Posli prišli zasa a vraveli: „Takto hovorí Benadad: Poslal som k tebe s odkazom: Svoje striebro a svoje zlato, svoje ženy a svojich synov daj mne! ⁶ Keď zajtra o tomto čase pošlem k tebe svojich sluhov, oni prehľadajú tvoj dom a domy tvojich sluhov, vezmú všetko, čo sa im bude páčiť, a odnesú.“ ⁷ Nato izraelský kráľ zvolal všetkých starších krajiny a hovoril: „Zreteľne vidíte, že tento má zlé úmysly. Veď poslal ku mne po moje ženy a deti, po moje zlato a striebro a neodoprel som mu.“ ⁸ Všetci starší a všetok ľud mu povedali: „Neposlúchni a nepovoľ!“ ⁹ Preto povedal Benadadovým poslom: „Povedzte môjmu pánovi, kráľovi: Všetko, po čo si k svojmu služobníkovi poslal prvý raz, urobím, ale túto vec nemôžem urobiť.“ Posli odišli a oznámili mu to. ¹⁰ A Benadad mu poslal odkaz: „Nech bohovia urobia so mnou, čo chcú, ak bude prach Samárie stačiť do dlaní všetkého ľudu, ktorý je so mnou.“ ¹¹ Izraelský kráľ odpovedal: „Hovorí sa: „Nech sa opásaný nevychvaľuje ako odpásaný.“ ¹² Keď Benadad počul túto reč - práve pil s kráľmi v stanoch -, povedal svojim poddaným: „Útočte!“ I zaútočili na mesto.

¹³ Vtom pristúpil k Achabovi, kráľovi Izraela, istý prorok a povedal: „Toto hovorí Pán: Videl si celý tento velikánsky zástup? Dnes ho dám do tvojej ruky, aby si videl, že ja som Pán.“

¹⁴ Achab sa opýtal: „Pomocou koho?“ Odpovedal: „Toto hovorí Pán: Pomocou sluhov krajových kniežat.“ Opýtal sa: „Kto má otvoriť boj?“ Odpovedal: „Ty.“ ¹⁵ Nato spočítal sluhov krajových kniežat, bolo ich dvestotridsaťdva. Potom spočítal celé vojsko, všetkých synov Izraela: sedemtisíc. ¹⁶ I vyrazili napoludnie, keď sa Benadad opíjal v stanoch, on i kráľi, tridsiati dvaja kráľi, ktorí mu prišli na pomoc. ¹⁷ Najprv vyrazili sluhovia krajových kniežat. Vtedy poslali k Benadadovi a oznámili mu: „Zo Samárie vychádzajú ľudia!“ ¹⁸ On vravel: „Ak prichádzajú o mier, chyt'te ich živých, a ak vychádzajú do boja, chyt'te ich (tiež) živých!“ ¹⁹ Oni však už vytiahli z mesta, totiž sluhovia krajových kniežat a vojsko, ktoré išlo za nimi. ²⁰ Každý zabil svojho chlapa, takže Aramejčania utiekli. Izraeliti ich prenasledovali, ale aramejský kráľ Benadad ušiel na koni i s jazdcami. ²¹ Vyrazil aj izraelský kráľ, ukoristil kone a vozy a zapríčinil Aramejčanom veľkú porážku.

²² Vtedy ku kráľovi Izraela pristúpil prorok a povedal mu: „Chod', daj dohromady sily a dobre uvaž, čo máš robiť, lebo kráľ Aramu na takto rok vytiahne proti tebe!“

²³ Sluhovia vraveli aramejskému kráľovi: „Ich Boh je horský Boh, preto nás premohli. Ak budeme s nimi bojovať na rovine, porazíme ich.“ ²⁴ A urob to takto: Odstráň kráľov, každého z jeho zadelenia, a postav namiesto nich námestníkov! ²⁵ Ty si však nazbieraj vojsko, ako bolo vojsko, ktoré si stratil, i kone, ako si mal predtým. Potom budeme s nimi bojovať na rovine, či ich nepremôžeme!“ On poslúchol ich radu a urobil tak.

²⁶ Po uplynutí roku zhromaždil Benadad Aramejčanov a vystúpil do Afeku bojovať proti Izraelitom. ²⁷ Aj synovia Izraela sa zhromaždili, zásobili sa a išli proti nim. Synovia Izraela táborili proti nim ako dva krdliky kôz, Aramejčania však zaplnili krajinu. ²⁸ Vtedy pristúpil Boží muž a oslovil izraelského kráľa: „Toto hovorí Pán: Pretože Aramejčania povedali: „Pán je Boh vrchov, a nie Boh dolín,“ vydám ti do ruky celý tento veličizný zástup, aby ste poznali, že ja som Pán.“ ²⁹ Sedem dní táborili proti sebe; na siedmy deň sa strhol boj a synovia Izraela

porazili Aramejčanov, a to stotisíc pešiakov v jeden deň. ³⁰ Ostatní utekali do Afeku, do mesta, a tam padol múr na dvadsaťsedemtisíc tých, čo zostali. Utielkol aj Benadad. Došiel do mesta (a behal) z izby do izby. ³¹ Jeho sluhovia mu povedali: „Počuli sme, že králi izraelského domu sú králi milosrdní. Obhodme si okolo bedier vrecovinu, okolo hlavy povrazy a vyjdime k izraelskému kráľovi, azda nás nechá nažive.“ ³² Opásali si teda okolo bedier vrecovinu a povrazy okolo hlavy, išli k izraelskému kráľovi a vraveli: „Tvoj sluha Benadad hovorí: Nechaj ma, prosím, nažive!“ Odpovedal: „Je ešte nažive? Je mojím bratom!“ ³³ Chlapi to brali za dobrý znak, rýchlo ho chytili za slovo a povedali: „Benadad je tvoj brat.“ Odpovedal: „Chodte, privedte hio!“ Keď Benadad prišiel k nemu, vyzdvihol ho na voz ³⁴ a povedal mu: „Mestá, ktoré môj otec odňal tvojmu otcovi, ti vrátim. V Damasku si porob ulice, ako môj otec urobil v Samárii. A ja po uzavretí zmluvy odtiahnem od teba. Uzavrel teda s ním zmluvu a prepustil ho.“

³⁵ Vtedy ktorísi z prorockých synov na Pánov popud povedal svojmu priateľovi: „Zbi ma. Ale ten muž sa zdráhal udrieť ho.“ ³⁶ I povedal mu: „Pretože si nepočúval hlas Pána, len čo vyjdeš odo mňa zabije ťa lev.“ A keď odchádzal od neha, napadol ho lev a zabil ho. ³⁷ Stretol iného človeka a povedal: „Zbi ma!“ On ho tak zbil, až ho poranil. ³⁸ Nato prorok išiel, stal si kráľovi do cesty, ale obväzom okolo očí sa prestrojil, ³⁹ a keď kráľ prechádzal, volal na kráľa: „Tvoj sluha vytiahol do boja a vtedy odbočil akýsi človek, doviedol ku mne muža a povedal: „Stráž tohto človeka! Ak sa stratí, ručíš mi za jeho život svojím životom, alebo zaplatíš hrivnu striebra.“ ⁴⁰ Kým však mal tvoj sluha tu i tam robotu, toho nebolo.“ Nato mu izraelský kráľ povedal: „To je tvoj rozsudok, ktorý si si sám vyniesol!“ ⁴¹ Vtom si rýchlo odstránil obväz z očí a kráľ Izraela ho spoznal; že je spomedzi prorokov. ⁴² I povedal mu: „Toto hovorí Pán: Pretože si vypustil z ruky muža, ktorý prepadol mojej kliatbe, bude tvoj život za jeho život a tvoj ľud za jeho ľud.“ ⁴³ A izraelský kráľ odišiel domov namrzený a išiel do Samárie.

1Kr21

XXI. Achab a Nabot. - ¹ Po týchto udalostiach sa stalo toto: Jezraelský Nabot mal vinicu, ktorá bola v Jezraeli, v susedstve paláca samarijského kráľa Achaba. ² Achab povedal Nabotovi: „Daj mi svoju vinicu, bude mi na zeleninovú záhradu, lebo je tesne vedľa môjho domu. Dám ti za ňu lepšiu vinicu. Alebo ak sa ti viac páči, dám ti za ňu v peniazoch, koľko je hodna.“ ³ Nabot odpovedal Achabovi: „Božechráň, aby som ti dal dedičstvo po svojich otcoch!“ ⁴ Achab išiel domov mrzutý a nahnevaný pre slovo, ktoré mu povedal jezraelský Nabot: „Nedám ti dedičstvo po svojich otcoch!“ Hodil sa na lôžko, odvrátil si tvár a nechcel nič jesť.

⁵ Nato prišla k nemu jeho žena Jezabel a spýtala sa ha: „Prečo ti je duch taký zronený a nechceš jesť?“ ⁶ Odpovedal jej: „Hovoril som s jezraelským Nabotom a povedal som mu: Daj mi svoju vinicu za peniaze, alebo ak chceš, dám ti za ňu vinicu. On však odpovedal: „Nedám ti svoju vinicu.“ ⁷ Jeho žena Jezabel mu na to povedala: „Máš ty ale moc nad Izraelom Vstaň, jedz a rozveseľ sa, ja ti zaopatrim vinicu jezraelského Nabota.“ ⁸ Potom napísala v mene Achaba list, udrela naň jeho pečať a poslala list starším a predstaveným jeho mesta, ktorí bývali s Nabotom. ⁹ V liste napísala toto: „Vyhláste pôst a Nabota posadte na popredné miesto medzi ľud! ¹⁰ Oproti nemu posadte dvoch mužov, vyvrhel'ov. Oni nech dosvedčia: „Rúhal sa Bohu a kráľovi.“ Potom ho vyvedte a ukameňujte, nech zomrie!“ ¹¹ Jeho spoluobčania, starší a predstavení, ktorí bývali v jeho meste, urobili tak, ako im odkázala Jezabel, ako bolo napísané v liste, ktorý im poslala. ¹² Vyhlásili pôst a Nabota posadili na popredné miesto medzi ľudom. ¹³ Priviedli tých dvoch mužov, vyvrhel'ov, posadili ich oproti nemu a tí vyvrheli dosvedčili Nabotovi pred ľudom: „Nabot sa rúhal Bohu a kráľovi!“ I vyviedli ho za mesto a ukameňovali ho tak, že zomrel. ¹⁴ Potom poslali Jezabel odkaz: „Nabota ukameňovali, je mŕtvy.“ ¹⁵ Keď Jezabel počula, že Nabota ukameňovali a je mŕtvy, povedala Jezabel Achabovi: „Vstaň a zmocni sa vinice jezraelského Nabota, ktorú sa ti zdráhal dať za peniaze, lebo Nabot nežije,

zomrel.“ ¹⁶ Keď Achab počul, že Nabot je mŕtvy, zobral sa a šiel dolu do vinice jezraelského Nabota, aby sa jej zmocnil.

¹⁷ Vtedy Boh oslovil Tesbana Eliáša: ¹⁸ „Vstaň a chod' v ústrety izraelskému kráľovi Achabovi, ktorý je v Samárii. Je práve v Nabotovej vinici. Zišiel do nej, aby sa jej zmocnil. ¹⁹ Povedz mu: „Toto hovorí Pán: Vraždil si a zmocnil si sa dedičstva!“ Povedz mu toto: „Na mieste, kde psy lízali Nabotovu krv, budú lízať aj tvoju krv.“ ²⁰ Achab povedal Eliášovi: „Našiel si ma, nepriateľ?!“ Odpovedal: „Našiel, lebo si sa zapredal robiť, čo sa Pánovi nepáči. ²¹ Hľa, ja privediem na teba nešťastie. Pozametám za tebou a vyhubím v Izraeli z Achaba všetko, čo je rodu mužského, otroka i slobodného. ²² S tvojím rodom naložím, ako som naložil s rodom Nabatovho syna Jeroboama a s rodom Ahiášovho syna Básu pre dráždenie, ktorým si ma popudzoval, a preto, že si zviedol na hriech Izrael. ²³ Ale aj o Jezabel hovorí Pán: „Psy budú žrať Jezabel na jezraelskom poli. ²⁴ Kto z Achaba zomrie v meste, zožerú ho psy, a kto zomrie na poli, zožerie ho nebeské vtáctvo.“

²⁵ Lenže naozaj nebolo nikoho, kto by sa bol zapredal ako Achab robiť, čo sa Pánovi nepáči, lebo ho na to navádzala jeho žena Jezabel. ²⁶ Konal veľmi ohavne, keď chodil za modlami celkom tak, ako robili Amorejčania, ktorých Pán vyhnal spred synov Izraela.

²⁷ Keď Achab počul tieto slová, roztrhol si rúcho, na telo si obliekol vrecovinu a postil sa; spal vo vrecovine a chodil skl'účený. ²⁸ Vtedy Pán oslovil Tesbana Eliáša: „Videl si, ako sa Achab predom mnou pokoril? Pretože sa pokoril predom mnou, neprivediem nešťastie za jeho života. Za dní jeho syna privediem nešťastie na jeho dom!“

1Kr22

XXII. Achabova smrť. - ¹ Tri roky žili v pokoji, nebolo vojny medzi Aramejčanmi a medzi Izraelitmi. ² V treťom roku zostúpil júdsy kráľ Jozafat ku kráľovi Izraela. ³ Vtedy kráľ Izraela povedal svojim poddaným: „Viete vy, že Ramot v Galaáde patrí nám? A my sa nehneeme vziať si ho z moci aramejského kráľa.“ ⁴ A Jozafata sa spýtal: „Pôjdeš so mnou do vojny proti Ramotu v Galaáde?“ Jozafat odpovedal izraelskému kráľovi: „Som ako ty a môj ľud je ako tvoj ľud, moje kone ako tvoje kone!“ ⁵ Potom Jozafat povedal izraelskému kráľovi: „Vyžiadaš si dnes, prosím, Pánovo slovo!“ ⁶ Nato kráľ Izraela zhromaždil prorokov, približne štyristo mužov, a spýtal sa ich: „Mám ísť do vojny proti Ramotu v Galaáde? Alebo to mám nechať?“ Odpovedali: „Tiahni! Pán ho dá do ruky kráľa!“ ⁷ Ale Jozafat sa spýtal: „Nie je tu ešte nejaký Pánov prorok, aby sme sa ho mohli spýtať?“ ⁸ Izraelský kráľ odpovedal Jozafatovi: „Je ešte jeden človek, prostredníctvom ktorého by sme sa mohli dopytovať Pána, lenže ja ho nenávidím, lebo mi neprorokuje dobro, ale len zlo. Je to Jemlov syn Micheáš.“ Jozafat odpovedal: „Nehovor tak, kráľu!“ ⁹ Nato izraelský kráľ zavolať jedného komorníka a povedal: „Prived' rýchlo Micheáša, Jemlovho syna!“ ¹⁰ Izraelský kráľ a júdsy kráľ Jozafat sedeli oblečení do rúcha, každý na svojom tróne na priestransve pri vchode do brány Samárie a všetci proroci prorokovali pred nimi. ¹¹ Kanaánov syn Sedekiáš si urobil železné rohy a vravel: „Toto hovorí Pán: Týmito dokoleš Aramejčanov do zániku.“ ¹² A všetci proroci prorokovali podobne: „Tiahni proti Ramotu v Galaáde, budeš mať úspech a Pán ho vydá do ruky kráľa.“

¹³ Posol, ktorý šiel zavolať Micheáša, hovoril mu: „Hľa, slová prorokov sú jednotné a priaznivé kráľovi! Nech je aj tvoja reč ako reč hociktorého z nich, predpovedaj šťastie!“ ¹⁴ Ale Micheáš odpovedal: „Ako žije Pán, budem hovoriť to, čo mi povie Pán.“ ¹⁵ Keď prišiel ku kráľovi, kráľ sa ho pýtal: „Micheáš, máme ísť do boja proti Ramotu v Galaáde, alebo to máme nechať?“ Odpovedal mu: „Tiahni, budeš mať úspech, Pán ho vydá do ruky kráľa!“ ¹⁶ Ale kráľ mu vravel: „Koľko ráz ťa mám zaprisahať, aby si mi v Pánovom mene hovoril iba pravdu?“ ¹⁷ Odpovedal: „Videl som celý Izrael roztratený po vrchoch ako ovce, ktoré nemajú pastiera.“

Vtedy Pán povedal: „Títo nemajú pána; nech sa každý vráti v pokoji domov!“¹⁸ Tu izraelský kráľ povedal Jozafatovi: „Nevravel som ti, že mi neprorokuje dobro, len nešťastie!“

¹⁹ A tamten pokračoval: „Nuž počuj slovo Pánovo! Videl som Pána sedieť na tróne a celé nebeské vojsko stáť pri ňom po jeho pravej i ľavej strane. A Pán povedal: „Kto chce podviesť Achaba, aby šiel a padol pri Ramote v Galaáde?“ Nato hovoril jeden tak, druhý onak.²¹ Vtedy vyšiel akýsi duch, zastal pred Pánom a povedal: „Ja ho podvediem!“ A Pán sa ho spýtal: „Ako?“²² Odpovedal: „Vyjdem a budem lživým duchom v ústach všetkých jeho prorokov.“ On povedal: „Oklameš ho, aj to dokážeš! Choď a urob tak!“²³ Pán teda vložil do úst všetkých týchto tvojich prorokov lživého ducha, lebo Pán vyslovil proti tebe nešťastie.“²⁴ Vtom pristúpil syn Kanaána Sedekiáš, udrel Micheáša po líci a povedal: „Kadiaľže odišiel Pánov duch odo mňa, aby hovoril s tebou?“²⁵ Ale Micheáš odpovedal: „To uvidíš v ten deň, keď budeš chodiť z izby do izby, aby si sa schoval.“²⁶ Kráľ Izraela povedal: „Chyť Micheáša a zaveď ho k mešťanostovi Amonovi a kráľovičovi Joasovi“²⁷ a povedz: Takto hovorí kráľ: Tohoto dajte do väznice a biedne ho živte chlebom a vodou, kým sa šťastne navrátim!“²⁸ Micheáš však odvetil: „Ak sa naozaj šťastne vrátiš, nehovoril cezo mňa Pán. (A povedal: „Čujte to, všetci ľudia!“)

²⁹ Kráľ Izraela a júdskeho kráľ Jozafat tiahli teda proti Ramotu v Galaáde.³⁰ Izraelský kráľ povedal Jozafatovi, že sa preoblečie, a tak pôjde do boja: „Ty sa však obleč do svojho rúcha!“ Izraelský kráľ sa aj preoblekol, a tak šiel do boja.³¹ Aramejský kráľ však prikázal veliteľom vozov, ktorých mal tridsaťdva: „Nebojujte ani s malým, ani s veľkým, ale iba so samým kráľom Izraela!“³² Keď potom velitelia vozov zazreli Jozafata, povedali si: „To je iste kráľ Izraela!“ Obrátili sa a bojovali proti nemu. Ale Jozafat vykrikol³³ a keď velitelia vozov videli, že to nie je kráľ Izraela, obrátili sa preč od neho.³⁴ Ale akýsi muž nevdojak natiahol luk a zasiahol izraelského kráľa medzi spony panciera. On povedal svojmu kočišovi: „Obráť a vyvez ma z bojišťa, som ranený!“³⁵ Nakoľko sa však bitka v ten deň stupňovala, ostal kráľ stáť vo voze proti Aramejčanom. Večer zomrel; krv z rany tiekla dnu do voza.³⁶ Okolo západu slnka znelo táborom volanie: „Každý do svojho mesta, každý do svojej krajiny,³⁷ lebo kráľ zomrel!“ Prišli do Samárie a kráľa pochovali v Samárii.³⁸ Keď potom v samarijskom rybníku oplakovali voz, psy lízali jeho krv (a smilnice sa tam kúpali) podľa predpovede, ktorú vyslovil Pán.

³⁹ Ostatok Achabových dejín, všetko, čo urobil, dom zo slonoviny, ktorý postavil, a všetky mestá, ktoré opevnil, je opísané v Knihe letopisov izraelských kráľov.⁴⁰ Tak sa Achab uložil k svojim otcom a namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Ochoziáš.

Júdskeho kráľa Jozafat. - ⁴¹ Asov syn Jozafat začal kraľovať nad Júdom vo štvrtom roku izraelského kráľa Achaba.⁴² Jozafat mal tridsaťpäť rokov, keď začal kraľovať, a dvadsaťpäť rokov kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Azuba, dcéra Salaiho.⁴³ Kráčať celkom po ceste svojho otca Asu a neodklonil sa od nej, lebo robil, čo sa páči Pánovi.⁴⁴ Ale výšiny nezmizli, ľud ešte obetoval a páľil tymian na výšinách.⁴⁵ S izraelským kráľom nažíval Jozafat v pokoji.

⁴⁶ Ostatok Jozafatových dejín, jeho víťazstvá, ktoré získal, a ako bojoval, je napísané v Knihe letopisov júdskeho kráľa.

⁴⁷ Aj zvyšky zasvätených, ktorí ostali z čias jeho otca Asu, vymietol z krajiny.⁴⁸ V Edome vtedy nebolo kráľa, panoval tam správca.⁴⁹ Jozafat dal postaviť aj taršišské lode, ktoré mali ísť do Ofiru po zlato. Nešli, lebo stroskotali v Asiongaberi.⁵⁰ Vtedy Achabov syn Ochoziáš povedal Jozafatovi: „Moji sluhovia pôjdu s tvojimi sluhami na lodiach.“ Ale Jozafat nechcel.

⁵¹ Potom sa Jozafat uložil k svojim otcom a pochovali ho s jeho otcami v meste jeho otca Dávida.

Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Joram.

Izraelský kráľ Ochoziáš. - ⁵² Achabov syn Ochoziáš sa stal kráľom nad Izraelom v Samárii v sedemnástom roku júdskeho kráľa Jozafata a dva roky kraľoval nad Izraelom.⁵³ Robil, čo sa Pánovi nepáči. Kráčať po ceste svojho otca a po ceste svojej matky aj po ceste

Nabatovho syna Jeroboama, ktorý zvedol na hriech Izrael. ⁵⁴ Slúžil Bálovi a klaňal sa mu. Popudzoval Pána celkom tak, ako robil jeho otec.

DRUHÁ KNIHA KRÁĽOV

2Kr1

I. Eliáš a Ochoziáš. - ¹ Po Achabovej smrti odpadol Moab od Izraela. ² Ochoziáš padol cez mreže, ktoré mal na hornej izbe v Samárii, a ochorel. Preto poslal poslov a povedal im: „Chod'te, dopytujte sa Belzebuba, boha Akaronu, či sa z tejto choroby uzdravím!“ ³ Ale Pánov anjel hovoril Tesbanovi Eliášovi: „Vstaň, chod' v ústrety poslom samarijského kráľa a povedz im: V Izraeli niet Boha, že sa idete dopytovať boha Akaronu Belzebuba?!“ ⁴ Preto toto hovorí Pán: Z lôžka, na ktoré si ľahol nevstaneš, ale naisto zomrieš.“ S tým Eliáš odišiel. ⁵ Keď sa posli vrátili, spýtal sa ich: „Čo je, že ste sa vrátili?“ ⁶ Odpovedali mu: „Akýsi muž nám prišiel v ústrety a povedal nám: „Chod'te, vráťte sa ku kráľovi, ktorý vás poslal, a povedzte mu: Toto hovorí Pán: V Izraeli niet Boha, že posielaš dopytovať sa boha Akaronu Belzebuba?! Preto z lôžka, na ktoré si ľahol nevstaneš, ale naisto zomrieš.““ ⁷ Spýtal sa ich: „Ako vyzeral človek, ktorý vám prišiel v ústrety a povedal vám toto? Odpovedali mu: „Muž v srstenom plášti a cez bedrá opásaný koženým opaskom.“ On povedal: „To je Tesban Eliáš!“

⁹ I poslal k nemu päťdesiatnika s jeho päťdesiatimi mužmi. On prišiel k nemu, keď práve sedel na temene vrchu, a povedal mu: „Muž Boží, kráľ rozkazuje, pod' dolu!“ ¹⁰ Eliáš však odpovedal päťdesiatnikovi: „Ak som ja Boží muž, nech zostúpi z neba oheň a nech strávi teba i tvojich päťdesiatich!“ Vtom zostúpil z neba oheň a strávil jeho i jeho päťdesiatich. ¹⁰ Opäť k nemu poslal iného päťdesiatnika a tiež jeho päťdesiatich. On išiel a povedal mu: „Muž Boží, takto hovorí kráľ: Pod' rýchlo dolu!“ ¹² Eliáš im odpovedal: „Ak som ja Boží muž, nech zostúpi z neba oheň a nech strávi teba i tvojich päťdesiatich!“ Vtom zostúpil Boží oheň z neba a strávil jeho i jeho päťdesiatich. ¹³ Ale opäť poslal tretieho päťdesiatnika i jeho päťdesiatich. Tretí päťdesiatnik išiel a keď došiel, padol na kolená pred Eliášom a pokorne ho prosil: „Muž Boží, nechže má môj život a život týchto tvojich päťdesiatich sluhov nejakú cenu v tvojich očiach!“ ¹⁴ Ved' zostúpil z neba oheň a strávil prvých dvoch päťdesiatnikov aj s ich päťdesiatimi! Ale teraz nech má môj život v tvojich očiach nejakú cenu!“ ¹⁵ Vtedy hovoril Pánov anjel Eliášovi: „Zostúp s ním dolu, neboj sa ho!“ I vstal a zostúpil s ním ku kráľovi ¹⁶ a vravel mu: „Toto hovorí Pán: Pretože si poslal poslov dopytovať sa boha Akaronu Belzebuba, akoby v Izraeli nebolo Boha, ktorého by si sa mohol pýtať, preto z lôžka, na ktoré si ľahol, nezídeš, ale naisto zomrieš.“ ¹⁷ A naozaj zomrel podľa Božieho výroku, ktorý povedal Eliáš.

Namiesto neho sa stal kráľom (jeho brat) Joram v druhom roku júdskeho kráľa Jorama, Jozafatovho syna, lebo Ochoziáš nemal syna.

¹⁸ Ostatok Ochoziášových dejín a čo urobil, je napísané v Knihe letopočtov izraelských kráľov.

2Kr2

II. Nanebovzatie Eliáša. - ¹ Keď Pán chcel Eliáša vziať vo víchrici do neba, išiel Eliáš a Elizeus z Galgaly. ² Tu Eliáš povedal Elizeovi: „Ostaň tu, lebo ma Pán poslal až do Betelu!“ Ale Elizeus odpovedal: „Ako žije Pán a ako žiješ ty, neopustím ťa!“ Išli teda do Betelu. ³ Vtedy

vyšli prorockí synovia, ktorí boli v Beteli, k Elizeovi a pýtali sa ho: „Či vieš, že Pán vezme dnes tvojho pána ponad tvoju hlavu?“ Odpovedal: „Aj ja to viem. Buďte ticho!“

⁴ Potom mu Eliáš povedal: „Elizeus, ostaň tu, lebo Pán ma poslal až do Jericha!“ Odpovedal: „Ako žije Pán a ako žiješ ty, neopustím ťa!“ Išli teda do Jericha. ⁵ I priblížili sa synovia prorokov, ktorí boli v Jerichu, k Elizeovi a pýtali sa ho: „Či vieš, že Pán vezme dnes tvojho pána ponad tvoju hlavu?“ Odpovedal: „Aj ja to viem. Buďte ticho!“

⁶ Potom mu Eliáš povedal: „Ostaň tu, lebo Pán ma poslal k Jordánu!“ Odpovedal: „Ako žije Pán a ako žiješ ty, neopustím ťa!“ Išli teda obaja. ⁷ Ale išli aj päťdesiat mužovia z prorockých synov. Oni sa postavili obďaleč stranou, tí dvaja však stáli pri Jordáne. ⁸ Vtom vzal Eliáš svoj plášť, zvinul ho, udrel vodu, tá sa rozdelila na dve strany a obaja prešli po suchu. ⁹ Keď prešli, Eliáš povedal Elizeovi: „Žiadaj si, čo mám pre teba urobiť, prv ako budem od teba vzatý!“ Elizeus odpovedal: „Nech je na mne dvojnásobne tvoj duch!“ ¹⁰ Odpovedal: „Ťažkú vec si žiadaš. Ale ak ma budeš vidieť, keď budem od teba vzatý, stane sa ti to, ak nie, nestane sa.“ ¹¹ A ako išli v rozhovore, zrazu ich oddelil od seba ohnivý voz a ohnivé kone a Eliáš vystúpil vo víchrici do neba. ¹² Keď to Elizeus videl, zvolal: „Otče môj, otče môj! Voz Izraela a jeho pohonič!“ A viac ho nevidel. Nato si chytil odev a roztrhol si ho na dva kusy.

Prvé zázraky Elizeove. - ¹³ Potom zdvihol Eliášov plášť, ktorý z neho spadol, vrátil sa a zastal pri brehu Jordána. ¹⁴ Vzal Eliášov plášť, ktorý z neho spadol, udrel vodu a povedal: „Kde je Pán, Eliášov Boh, teraz?“ A keď udrel vodu, rozdelila sa na dve strany a Elizeus prešiel. ¹⁵ Keď to videli prorockí synovia, ktorí boli oproti Jerichu, hovorili: „Eliášov duch spočinul na Elizeovi.“ Išli mu v ústrety a uklonili sa mu až po zem. ¹⁶ A hovorili mu: „Hľa, medzi tvojimi sluhami je päťdesiat mocných mužov; oni pôjdu a pohľadajú tvojho pána. Pánov duch ho mohol uniesť a zloží ho na niektorom vrchu alebo v niektorej doline.“ On povedal: „Neposielajte!“ ¹⁷ Keď však až do zunovania naliehali naň, povedal: „Pošlite!“ Poslali teda päťdesiat mužov, ktorí ho tri dni hľadali, ale nenašli ho. ¹⁸ Keď sa vrátili k nemu - býval v Jerichu -, povedal im: „Či som vám nehovoril: Nechoďte!“

¹⁹ Obyvatelia mesta vraveli Elizeovi: „V tomto meste sa dobre býva, ako aj náš pán vidí, ale voda je zlá a pôda neúrodná.“ ²⁰ Odpovedal: „Doneste mi novú nádobu a dajte do nej soli!“ Doniesli mu to, ²¹ vyšiel k vodnému prameňu, vysypal do neho soľ a povedal: „Toto hovorí Pán: Uzdravil som túto vodu a už z nej nebude vychádzať smrť ani neúrodnosť!“ ²² Takto voda ozdravela až po dnešný deň podľa Elizeovho slova, ktoré povedal.

²³ Odtiaľ išiel hore do Betelu. Ako šiel hore cestou, vyšli z mesta malí chlapci a posmievali sa mu: „Hore sa, plešivec, hore sa, plešivec!“ ²⁴ Nato sa obrátil a keď ich uvidel, preklial ich v Pánovom mene. Vtom vyšli z hory dve medvedice a roztrhali z nich štyridsať dva chlapcov. ²⁵ Odtiaľ išiel na vrch Karmel a stadiaľ sa vrátil do Samárie.

III. Izraelský kráľ Joram. - ¹ Achabov syn Joram sa stal kráľom nad Izraelom v Samárii v osemnástom roku júdskeho kráľa Jozafata a kraľoval dvanásť rokov. ² Robil, čo sa Pánovi nepáči, ale nie tak ako jeho otec a matka, lebo odstránil Bálove pomníky, ktoré porobil jeho otec. ³ Lipol však k hriechu Nabatovho syna Jeroboama, ktorým zviedol na hriech Izrael; od toho sa nevzdialil.

⁴ Moabský kráľ Mesa mal chov dobytká a dodával izraelskému kráľovi stotisíc baránkov a vlnu zo stotisíc baránkov. ⁵ Ale keď Achab zomrel, odpadol moabský kráľ od izraelského kráľa. ⁶ Preto kráľ Joram vyšiel v ktorýsi deň zo Samárie a zvolal celý Izrael. ⁷ Potom poslal k júdskeму kráľovi Jozafatovi s odkazom: „Moabský kráľ odpadol odo mňa. Pôjdeš so mnou do boja proti Moabsku?“ Odpovedal: „Pôjdem! Som ako ty a môj ľud je ako tvoj ľud, moje kone sú ako tvoje kone.“ ⁸ Pýtal sa tiež: „Ktorou cestou pôjdeme?“ Odpovedal: „Smerom cez

Edomskú púšť.“⁹ Izraelský kráľ, júdsy kráľ a edomský kráľ sa teda vybrali. Keď už išli sedem dní okľukou, tábor a dobytok, ktorý išiel za nimi, nemal vody.¹⁰ Vtedy povedal izraelský kráľ: „Beda Lebo Pán vyvolal týchto troch kráľov, aby ich vydal do ruky Moabska.“¹¹ Ale Jozafat sa spýtal: „Nie je tu Pánov prorok? Jeho prostredníctvom by sme sa dopýtali Pána.“ Ktorýsi zo sluhov izraelského kráľa povedal: „Je tu Safatov syn Elizeus, ktorý lieval Eliášovi vodu na ruky.“¹² Nato Jozafat povedal: „U neho je Pánovo slovo!“ Izraelský kráľ Jozafat a edomský kráľ zostúpili teda k nemu.

¹³ Ale Elizeus povedal izraelskému kráľovi: „Čo ja mám s tebou? Choď si k prorokom svojho otca a svojej matky!“ Izraelský kráľ mu však povedal: „Nie! Vyvolal týchto troch kráľov Pán, aby ich vydal do ruky Moabska?“¹⁴ Elizeus odpovedal: „Ako žije Pán zástupov, v službách ktorého stojím, keby som nebral ohľad na júdskeho kráľa Jozafata, ani by som si ťa nevšimol, ani by som na teba nepozrel.“¹⁵ Teraz mi však priveďte citaristu!“ A keď citarista hral, zniesla sa naň Pánova ruka.¹⁶ I povedal: „Toto hovorí Pán: Narobte v tomto údolí veľa jám.“¹⁷ Lebo toto hovorí Pán: Neuvidíte vietor, ani dážď neuvidíte, a predsa sa toto údolie naplní vodou; budete môcť piť aj vy, aj vaše potahy a dobytok.¹⁸ Ale Pánovi sa to vidí málo: aj Moabčanov vydá do vašej ruky.¹⁹ Spustošíte každé opevnené mesto (každé vybranejšie mesto), vytnete každý úrodný strom, zasypete každý vodný prameň a každú úrodnú roľu pokazíte skalami.“²⁰ A ráno, keď sa prinášala obeta, smerom od Edomu sa privalila voda; krajina sa zaplnila vodou.

²¹ Keď sa všetci Moabčania dopočuli, že králi vystupujú proti nim do boja, zvolali každého ako-tak bojaschopného a postavili sa na hranicu.²² Keď ráno vstali, slnko práve vychádzalo nad vodou a Moabčania videli vodu pred sebou červenú ako krv²³ a vraveli: „To je krv! Králi bojovali proti sebe a vzájomne sa pobili. Tak teraz, Moab, na korist!“²⁴ Ale keď prišli k izraelskému táboru, Izraeliti sa zdvihli a tak udreli na Moabčanov, že utiekli pred nimi. Potom šli za nimi a bili Moabčanov.²⁵ Mestá pustošili, na každú úrodnú roľu hodil každý svoj kameň, až bola zahádzaná, všetky vodné pramene zasýpali a každý úrodný strom vyťali, až ostal už iba Kír Charošet, ten však obkolesili prakovníci a dobýjali ho.²⁶ Keď moabský kráľ videl, že ho v boji premohli, vzal so sebou sedemsto mužov s vytaseným mečom a chcel sa prebiť k edomskému kráľovi, ale nevládal.²⁷ Preto vzal svojho prvorodeného syna, ktorý mal namiesto neho kľať a obetoval ho na múre ako celopal. Vtedy vypukol proti Izraelu veľký hnev, takže odtiahli od neho a vrátili sa do (svojej) krajiny.

Elizeove zázraky

2Kr4

IV. Rozmnoženie oleja. - ¹ Akási žena z manželiek prorockých synov volala na Elizea: „Tvoj služobník, môj manžel, zomrel. Ty však vieš, že tvoj sluha bol Pánovým človekom. A veriteľ prišiel vziať si mojich dvoch synov za otrokov.“² Elizeus jej odpovedal: „Čo mám pre teba urobiť? Povedz mi, čo máš v dome?“ Odpovedala mu: „Tvoja služobnica nemá v dome nič, iba za krčah oleja.“³ Povedal jej: „Choď, vypýtaj si zvonku od susediek nádoby, nádoby prázdne a nie málo!“⁴ Potom choď, zavri za sebou a za svojimi synmi dvere a nalievaj do tých nádob, plné však odkladaj!“⁵ Odišla od neho, zavrela za sebou a za svojimi synmi dvere, oni jej podávali a ona nalievala.⁶ Keď boli nádoby plné, povedala svojmu synovi: „Podaj mi ešte nádobu!“ A on odpovedal: „Už niet viac nádob.“ Vtom olej zastal.⁷ Potom išla a oznámila to Božiemu mužovi. On jej povedal: „Choď, predaj olej a vyplať svojho veriteľa! Ty však a tvoji synovia žite z ostatku!“

Vzkriesenie chlapca. - ⁸ V istý deň prechádzal Elizeus cez Sunam. Tam bola zámožná žena, ktorá ho zdržala, aby si zajedol. A zakaždým, keď tadiaľ prechádzal, zašiel k nej, aby si zajedol chlieb.⁹ Ona raz povedala svojmu mužovi: „Pozri, viem, že je to svätý Boží muž, čo

vždy chodievala popred nás. ¹⁰ Pripravme mu malú, murovanú hornú izbičku, dajme mu tam posteľ, stôl, stoličku a svietnik, aby sa tam mohol utiahnuť keď k nám príde.“ ¹¹ V ktorýsi deň ta prišiel, utiahol sa do hornej izby a nocoval tam. ¹² Potom povedal svojmu sluhovi Giezimu: „Zavolaj tú Sunamitku!“ Zavolať ju a ona zastala pred ním. ¹³ I rozkázal mu: „Povedz jej: Tak bedlivo si sa o nás starala. Čo by som mohol pre teba urobiť? Mám hovoriť v tvojom záujme s kráľom alebo s vojenským veliteľom?“ Odpovedala: „Bývam medzi svojimi.“ ¹⁴ On sa spýtal: „Čo by sa mohlo pre ňu urobiť?“ Giezi odpovedal: „Žiaľ, nemá syna a jej muž je starý.“ ¹⁵ Tu povedal: „Zavolaj ju!“ Zavolať ju a ona zastala vo dverách. ¹⁶ On povedal: „Na rok o tomto čase budeš nosiť v živote syna.“ Ona odpovedala: „Nie, môj pane, Boží muž, nezavádzaj svoju služobnicu!“

¹⁷ A žena počala a porodila syna o rok v tom čase, ktorý jej povedal Elizeus. ¹⁸ Keď chlapec dorástol, išiel jedného dňa za svojím otcom k žencom. ¹⁹ I vravel svojmu otcovi: „Moja hlava! Moja hlava!“ On povedal sluhovi: „Zanes ho k jeho matke!“ ²⁰ Ten ho vzal a zanesol k matke. Dopoludnia jej sedel na kolenách, a potom zomrel. ²¹ Ona vyšla hore, položila ho na posteľ Božieho muža, zavrela za ním dvere a odišla. ²² Zavolala svojho muža a povedala: „Pošli mi, prosím, jedného zo sluhov a jednu oslicu. Chcem bežať k Božiemu mužovi a hneď sa vrátiť.“ ²³ I spýtal sa jej: „Prečo ideš k nemu dnes? Nie je novmesiac a nie je sobota!“ Ale odpovedala: „Zbohom! Osedlala osla a povedala svojmu sluhovi: „Žeň vpred! V jazde nezastavuj, iba ak ti poviem!“ ²⁵ Išla teda a prišla k Božiemu mužovi na vrch Karmel. Keď ju Boží muž zďaleka videl, povedal svojmu sluhovi Giezimu: „Pozri, tá Sunamitka!“ ²⁶ Bež jej v ústrety a spýtaj sa jej: Vodi sa ti dobre? A tvojmu mužovi? A tvojmu synovi?“ Odpovedala: „Dobre.“ ²⁷ Keď však došla na vrch k Božiemu mužovi, objala mu nohy. Nato Giezi pristúpil a chcel ju odsotiť. Ale Boží muž povedal: „Nechaj ju, lebo má roztrpčenú dušu a Pán to predo mnou skryl, neoznámil mi to.“ ²⁸ Ona však vravela: „Azda som si žiadala syna od svojho pána?! Či som nevravela: Nezavádzaj ma!“ ²⁹ Vtedy povedal Giezimu: „Prepáš si bedrá, vezmi si do ruky moju palicu a choď! Ak niekoho stretneš, nepozdravuj ho a ak ťa niekto pozdraví, neodpovedz mu! Potom polož moju palicu na tvár chlapca!“ ³⁰ Ale chlapcova matka povedala: „Ako žije Pán a ako žiješ ty, neopustím ťa!“ Nato vstal a išiel za ňou. ³¹ Giezi šiel vopred a položil palicu na chlapcovu tvár. Ale nebolo hlasu ani precitnutia. Vrátil sa mu teda naproti a oznámil mu: „Chlapec sa neprebudil!“ ³² Keď Elizeus vošiel do domu, hľa, chlapec ležal mŕtvy na jeho posteli! ³³ Vošiel teda, zavrel za nimi dvoma dvere a modlil sa k Pánovi. ³⁴ Potom vyšiel hore, ľahol si na chlapca, ústa si položil na jeho ústa, oči na jeho oči, ruky na jeho ruky. Keď sa tak naň sklonil, chlapcovo telo sa rozohrialo. ³⁵ Vrátil sa, prešiel sa raz sem i tam po dome, išiel hore a vystrel sa nad neho. Nato chlapec sedem ráz kýchol a otvoril oči. ³⁶ Vtedy zavolať Gieziho a povedal: „Zavolaj tú Sunamitku!“ I zavolať ju. Keď vošla k nemu, povedal jej: „Vezmi si svojho syna!“ ³⁷ Ona pristúpila a padla mu k nohám, uklonila sa až po zem, vzala si syna a vyšla von.

Jedovaté jedlo. - ³⁸ Elizeus prišiel opäť do Galgaly. V krajine však bol hlad. Keď prorockí synovia sedeli pred ním, povedal svojmu sluhovi: „Postav veľký hrniec a uvar prorockým synom jedlo!“ ³⁹ I vyšiel ktorýsi na pole nazbierať zeliny. Našiel divú burinu a nazbieral z nej plný plášť divých uhoriek. Potom išiel a pokrýval to do hrnca na pokrm, lebo to nepoznali. ⁴⁰ Naberali to ľuďom na jedenie, ale keď začali pokrm jesť, zvolali: „Smrť je v hrnci, Boží muž!“ a nemohli jesť. ⁴¹ On rozkázal: „Doneste múku!“ Vysypal ju do hrnca a povedal: „Naberte ľuďom, nechedia!“ A v hrnci nebolo nič škodlivé.

Rozmnoženie chleba. - ⁴² Z Bál-Salisy prišiel akýsi človek a doniesol Božiemu mužovi chlieb z prvotín: dvadsať jačmenných chlebkov a drvené zrnó vo svojej kapse. I povedal: „Daj to ľuďom jesť!“ ⁴³ Jeho sluha však vravel: „Ako mám toto predložiť sto chlapom?“ Ale on povedal: „Daj to ľuďom jesť, lebo toto hovorí Pán: Budú jesť a (ešte) zvýši.“ ⁴⁴ I predložil im to a oni jedli a (ešte aj) zvýšilo, podľa Pánovho slova.

V⁵. Uzdravenie Námana. - ¹ Vojenský veliteľ aramejského kráľa Náman bol muž, ktorého si jeho pán vážil a cenil, lebo jeho pričinením dal Pán Aramejčanom víťazstvo. Ale tento zámožný muž bol malomocný. ² Z Aramejska raz vytiahli korisťníci a zajali z Izraela malé dievča, ktoré sa dostalo do služby k Námanovej žene. ³ Ono povedalo svojej panej: „Keby bol môj pán u proroka v Samárii, isto by ho oslobodil od malomocenstva! ⁴ On (Náman) išiel a oznámil svojmu pánovi: „Toto a toto hovorilo dievča z izraelskej krajiny.“ ⁵ Aramejský kráľ na to povedal: „Zober sa a choď, pošlem izraelskému kráľovi list.“ On išiel, vzal so sebou desať hrivien striebra, šesťtisíc zlatých a desatoro preoblečení šiat ⁶ a odovzdal izraelskému kráľovi list tohoto znenia: „Teraz, súčasne s týmto listom ti posielam svojho služobníka Námana. Oslobod' ho od malomocenstva!“ ⁷ Keď izraelský kráľ prečítal list, roztrhol si rúcho a vravel: „Som ja Boh, aby som mohol dávať smrť a život, že tento posielal ku mne, aby som človeka oslobodil od malomocenstva? Vidíte jasne, že hľadá proti mne zámienku.“

⁸ Keď Boží muž Elizeus počul, že si kráľ Izraela roztrhol rúcho, poslal ku kráľovi s odkazom: „Prečo si si roztrhol rúcho?! Nech príde ku mne a dozvie sa, že v Izraeli je prorok.“ ⁹ Náman teda išiel so svojimi koňmi a mužmi a zastal pred dvermi Elizeovho domu. ¹⁰ Elizeus poslal k nemu posla s odkazom: „Choď a okúp sa sedem ráz v Jordáne, potom ti telo ozdravie a budeš zasa čistý!“ ¹¹ Náman sa rozhneval a odišiel so slovami: „Nazdával som sa, že naisto vyjde ku mne a bude vzývať meno Pána, svojho Boha, rukou sa dotkne miesta a odstráni malomocenstvo. ¹² Nie sú rieky Damasku Abana a Farfar lepšie ako všetky rieky Izraela?! Nemôžem sa v nich okúpať a očistiť sa?“ Obrátil sa a rozhnevaný odchádzal. ¹³ Ale jeho sluhovia pristúpili k nemu, prehovárali ho a vraveli: „Keby prorok žiadal od teba veľkú vec, neurobil by si to? O čo skôr, keď ti povedal: Okúp sa a budeš čistý!“ ¹⁴ Preto zostúpil a sedem ráz sa ponoril do Jordána podľa slova Božieho muža a jeho telo bolo zasa také čisté ako telo malého chlapca.

¹⁵ Nato sa s celým sprievodom vrátil k Božiemu mužovi. Keď prišiel a zastal pred ním, vravel: „Teraz viem, že na celej zemi niet Boha, iba v Izraeli. A teraz prijmi dar od svojho sluhu!“ ¹⁶ Ale odpovedal: „Ako žije Pán, pred ktorým stojím, neprijmem!“ A hoci naň naliehal, aby prijal, odmietol. ¹⁷ Vtedy Náman povedal: „Dovolíš, prosím, aby dali tvojmu sluhovi zeme, koľko unesú dve mulice? Lebo tvoj sluha už neprinesie celopal ani inakšiu obeť iným bohom, iba Pánovi. ¹⁸ No a v tejto jednej veci upros Pána za svojho sluhu: Keď pôjde môj pán do domu Remona klaňať sa tam a bude sa opierať o moju ruku, musím sa skloniť v dome Remona, keď sa bude on klaňať v dome Remona. Túto vec, prosím, nech odpustí Pán tvojmu sluhovi!“ ¹⁹ Odpovedal mu: „Choď v pokoji!“

Keď už odišiel od neho kus cesty, ²⁰ povedal si Giezi, sluha Božieho muža Elizea: „Veru môj pán šetril toho Aramejčana a neprijal od neho, čo mu dával. Ako žije Pán, pobežím za ním a vezmem niečo od neho.“ ²¹ A Giezi sa ponáhlal za Námanom. Keď Náman videl, že niekto za ním beží, zišiel mu z voza v ústrety a spýtal sa: „Je všetko v poriadku?“ ²² Odpovedal: „V poriadku! Môj pán ma poslal s odkazom: Práve teraz prišli ku mne dvaja mladíci z Efraimského pohoria, spomedzi prorockých synov. Daj, prosím, pre nich hrivnu striebra a dvoje oblečenie šiat.“ ²³ Náman povedal: „Prosím, vezmi dve hrivny!“ I nútil ho a dal dve hrivny striebra zviazať do dvoch mešcov (a dvoje oblečenie šiat) a dal to dvom sluhom, ktorí to niesli pred ním. ²⁴ Keď však prišli na kopec, vzal to od nich a schoval v dome. Tých ľudí prepustil a oni odišli. ²⁵ On však išiel a postavil sa pred svojho pána. Elizeus sa ho spýtal: „Odkiaľ, Giezi?“ Odpovedal: „Nebol tvoj sluha nikde.“ ²⁶ I povedal mu: „Čo som nebol v duchu tam, kde sa ktosi vykláňal z voza tebe v ústrety?! Teraz teda, keď si prijal peniaze, môžeš si kúpiť šaty, olivové záhrady, vinice, ovce, statok, sluhov a slúžky. ²⁷ Ale Námanovo malomocenstvo sa bude držať i teba, i tvojho potomstva naveky.“ I odišiel od neho malomocný ako sneh.

VI. Plávajúca sekera. - ¹ Prorockí synovia hovorili Elizeovi: „Pozri, miesto, kde bývame s tebou, je tesné. ² Pôjdeme až k Jordánu, vezmeme odtiaľ každý jedno brvno a urobíme si tam miesto na bývanie.“ Odpovedal: „Chod'te!“ ³ Ktorýsi vravel: „Pod' aj ty so svojimi služobníkmi!“ Odpovedal: „Pôjdem.“ ⁴ Išiel teda s nimi a keď došli k Jordánu, vytínali stromy. ⁵ Ako ktorýsi z nich vytínal kmeň, padlo mu železo do vody a vykrikol: „Beda, môj pane, a to bolo vypožičané!“ ⁶ Boží muž sa opýtal: „Kde padlo?“ A keď mu ukázal miesto, odťal kus dreva, hodil ho ta a železo vyplávalo. ⁷ I povedal: „Vezmi si ho!“ On vystrel ruku a vzal si ho.

Pomýlenie Aramejčanov. - ⁸ Aramejský kráľ viedol s Izraelom vojnu. I radil sa so svojimi poddanými a povedal: „Na tom a tom mieste budete so mnou táboriť.“ ⁹ Vtedy Boží muž poslal izraelskému kráľovi odkaz: „Daj si pozor a nechod' na to miesto, lebo tam táboria Aramejčania!“ ¹⁰ Izraelský kráľ poslal na miesto, ktoré mu označil Boží muž a pred ktorým ho varoval, a dal ho pozorovať, a nielen raz alebo dva razy. ¹¹ Táto vec rozčulovala srdce aramejského kráľa. Zvolal svojich sluhov a spýtal sa ich: „Neviete mi povedať, kto nás prezradil izraelskému kráľovi?“ ¹² Ktorýsi z jeho sluhov mu povedal: „Nie, môj kráľovský pane, ale prorok Elizeus, ktorý je v Izraeli, oznámi izraelskému kráľovi aj slová, ktoré hovoríš vo svojej spálni.“ ¹³ Nato povedal: „Chod'te a pozrite sa, kde je; pošlem a dám ho chytiť.“ Oznámili mu: „Je v Dotane.“ ¹⁴ Poslal ta kone, vozy a mocný oddiel. Došli v noci a obkľúčili mesto.

¹⁵ Keď sluha Božieho muža včasráno vstal a vyšiel von, zazrel, že mesto obkľučuje mocný oddiel, kone a vozy. Sluha mu povedal: „Beda, môj Pane! Čo budeme robiť?“ ¹⁶ Odpovedal: „Neboj sa, lebo tých, čo sú s nami, je viac ako tých, čo sú s nimi!“ ¹⁷ A Elizeus sa modlil: „Pane, otvor mu oči, nech vidí!“ Vtom Pán otvoril sluhove oči a videl, že vrch okolo Elizea je plný ohnivých koní a vozov. ¹⁸ A keď (nepriatelia) zišli k nemu, modlil sa Elizeus k Pánovi: „Pobi, prosím, tento národ slepotou!“ I pobil ich slepotou podľa Elizeových slov. ¹⁹ A Elizeus im povedal: „Toto nie je tá cesta a toto nie je to mesto. Pod'te za mnou, zavediem vás k mužovi, ktorého hľadáte!“ A išiel s nimi do Samárie. ²⁰ Keď došli do Samárie, Elizeus povedal: „Pane, otvor oči týmto, nech vidia!“ Pán im otvoril oči a zrazu videli, že sú uprostred Samárie. ²¹ Keď ich uvidel izraelský kráľ, pýtal sa Elizea: „Mám ich postínať, otče?“ ²² Odpovedal: „Nestínať! Chceš postínať takých, ktorých si nezajal svojím mečom ani svojou kušou?! Predlož im chlieb a vodu, nech si zajedia a nech sa napijú a vrátia sa k svojmu pánovi.“ ²³ Pripravil im teda veľkú hostinu a keď sa najedli a napili, prepustil ich a oni odišli k svojmu pánovi. Aramejskí korisťníci potom viac neprišli do izraelskej krajiny.

Hlad v Samárii. - ²⁴ Po tomto zhromaždil aramejský kráľ Benadađ celé svoje vojsko, pritiahol a obliehal Samáriu. ²⁵ V Samárii vypukol veľký hlad. Obliehal ju tak dlho, až bola oslia hlava po osemdesiat strieborných a štvrt' kabu holubieho trusu po päť strieborných. ²⁶ Keď raz izraelský kráľ prechádzal po múre, akási žena naň volala: „Pomôž mi, môj kráľovský pane!“ Odpovedal: „Nepomáha ti Pán, ako ti môžem pomôcť ja?“ ²⁷ Z humna? Alebo z lisu?“ ²⁸ Potom sa jej kráľ spýtal: „Čo ti je?“ Odpovedala: „Táto žena mi vravela: „Daj svojho syna, zjeme ho dnes, môjho syna však zjeme zajtra!“ Uvarili sme teda môjho syna a zjedli sme ho. Na druhý deň som jej povedala: „Daj svojho syna, zjeme ho!“ Ale ona svojho syna schovala.“ ³⁰ Keď kráľ počul slová ženy, roztrhol si rúcho. Chodil práve po múre, takže ľud videl, že má na holom tele vrecovinu. ³¹ I povedal: „Toto nech mi urobí Boh a toto nech mi pridá, ak dnes hlava Safatovho syna Elizea ostane na ňom!“

³² Elizeus sedel vo svojom dome a starší sedeli s ním. Kráľ však poslal vopred akéhosi muža. Ale skôr, než k nemu prišiel posol, hovoril on starším: „Viete, že tento vrahov syn posiela zoťat' mi hlavu? Dávajte pozor, keď pride posol, zaprite dvere a držte ho za dvermi! Lebo za

ním ide aj dupot nôh jeho pána!“³³ Ešte s nimi hovoril a už zostupoval k nemu kráľ a hovoril: „Hľa, takéto nešťastie prišlo od Pána; ako mám ešte dôverovať v Pána?“

2Kr7

VII. ¹ Elizeus však hovoril: „Počujte slovo Pánovo! Toto hovorí Pán: „Zajtra o takomto čase bude v bráne Samárie sea jemnej múky za šekel a dve sey jačmeňa za šekel.“² Pobočník, o ruku ktorého sa kráľ opieral, odpovedal Božiemu mužovi: „Pán síce urobil na nebi otvory, ako sa však môže toto stať?“ No on mu odvetil: „Uvidíš do rána na vlastné oči, ale ješť z toho nebudeš!“

³ Pri vchode do brány sa zdržovali štyria malomocní. Oni si hovorili: „Čo tu máme sedieť, kým zomrieme?!“⁴ Ak si povieme: Pôjdeme do mesta, v meste je hlad, zomrieme tam; ak ostaneme tu, zomrieme. Nože podme, prejdime do tábora Aramejčanov. Ak nás nechajú nažive, budeme žiť, ak nás zabijú, nuž umrieme.“⁵ A za prítmnia sa vybrali, chceli ísť do tábora Aramejčanov. Ale keď prišli k okraju aramejského tábora, zbadali, že tam niet nikoho.⁶ Pán totiž spôsobil, že tábor Aramejčanov počul hrkot vozov, dupot koní a hučanie veľkého vojska a hovorili si: „Izraelský kráľ dozaista najal proti nám hetejských kráľov a egyptských kráľov a chce nás napadnúť.“⁷ Zobrali sa teda a ušli za prítmnia. Zanechali svoje stany, kone, osly, slovom tábor, ako bol, a ušli s holým životom.⁸ Tí malomocní prišli teda na kraj tábora a vošli do prvého stanu, jedli, pili, zobrali odtiaľ zlato, striebro, šatstvo a išli ho schovať. Nato sa vrátili, vošli do ďalšieho stanu, nabrali odtiaľ a išli si schovať.⁹ Potom si hovorili: „Robíme, čo sa nesvedčí! Dnešný deň je deň radostnej zvesti. Ak budeme čušať a budeme čakať do jasného rána, previníme sa. Preto sa vyberme, podme to oznámiť v kráľovskom paláci.“¹⁰ Keď došli, zavolali strážcov mestskej brány a oznámili: „Išli sme do tábora Aramejčanov a nikoho tam nebolo, ani ľudského hlasu, len priviazané kone, priviazané osly a postavené stany.“¹¹ Strážcovia brány to vyvolali a hlásenie išlo dnu do kráľovského paláca.¹² Kráľ vstal za noci a povedal svojim sluhom: „Poviem vám, čo nám urobili Aramejčania. Vedia, že sme vyhľadovaní, preto vyšli z tábora schovať sa na pole a vravia: Nech len vyjdú z mesta, pochyťame ich živých a vnikneme do mesta.“¹³ Ktorýsi zo sluhov však odpovedal a vravel: „Treba vziať tých päť koní, čo tu ešte ostali - i tak bude s nimi to, čo s množstvom, ktoré zahynuli -, treba ich poslať a vec preskúmať.“¹⁴ Vzali teda dva vozy s koňmi a kráľ ich poslal do tábora Aramejčanov a povedal: „Chodte a pozrite!“¹⁵ Išli za nimi až po Jordán a cesta bola plná šiat a výbroje, ktorú Aramejčania pozahadzovali na úteku. Posli sa potom vrátili a podali kráľovi správu.¹⁶ Nato národ vyšiel a vyrabovali aramejský tábor, takže sea jemnej múky bola za jeden šekel a dve sey jačmeňa za šekel, podľa Pánovho slova.¹⁷ Kráľ postavil pobočníka, o ruku ktorého sa opieral, do brány a ľud ho v bráne pošliapal, takže zomrel, ako povedal Boží muž, keď k nemu prišiel kráľ.¹⁸ Stalo sa teda podľa slov Božieho muža, ktoré povedal kráľovi: „Zajtra o takomto čase budú v bráne Samárie dve sey jačmeňa za šekel a sea jemnej múky za šekel.“¹⁹ Vtedy povedal pobočník Božiemu mužovi: „Pán síce urobil na nebi otvory, ako sa však môže toto stať?“ On mu odvetil: „Uvidíš to na vlastné oči, ale ješť z toho nebudeš.“²⁰ A stalo sa mu tak: ľud ho v bráne pošliapal a zomrel.

2Kr8

VIII. Elizeus a Sunamitka. - ¹ Elizeus povedal žene, ktorej vzkriesil syna: „Zober sa, chodť ty aj tvoja rodina a bývaj v cudzine, kde to bude možné, lebo Pán zavolať hlad, ktorý postihne krajinu na sedem rokov.“² Žena sa vybrala a urobila podľa slova Božieho muža. Odišla ona aj jej rodina a na sedem rokov sa usadila v krajine Filištíncov.³ Po uplynutí siedmich rokov sa

žena vrátila z krajiny Filištíncov a dovoľávala sa u kráľa svojho domu a svojho poľa. ⁴ Kráľ práve hovoril Giezimu, sluhovi Božieho muža: „Porozprávaj mi všetky veľké veci, ktoré urobil Elizeus!“ ⁵ A keď rozprával kráľovi, ako vzkriesil mŕtveho, vkročila žena, ktorej syna vzkriesil, dovoľávať sa u kráľa svojho domu a svojho poľa. A Giezi povedal kráľovi: „Môj kráľovský pane, toto je tá žena a toto je jej syn, ktorého Elizeus vzkriesil.“ ⁶ Kráľ sa opýtal ženy a ona mu to porozprávala. Potom jej kráľ dal komorníka a povedal: „Vráť jej všetko, čo je jej, aj úžitok z poľa odo dňa, čo opustila krajinu, až doteraz.“

Elizeus a Hazael. - ⁷ Elizeus prišiel do Damasku, kde bol aramejský kráľ Benadad chorý. Oznámili mu: „Boží muž prišiel sem.“ ⁸ Kráľ povedal Hazaelovi: „Vezmi so sebou dar, choď v ústrety Božiemu mužovi a jeho prostredníctvom sa spýtaj Pána, či sa uzdravím z tejto choroby!“ ⁹ Hazael mu išiel v ústrety a vzal sebou dary, rozličné vzácnosti Damasku, bremeno na štyridsať tiav. Keď došiel k nemu, pristúpil a vravel: „Tvoj syn, aramejský kráľ Benadad ma poslal k tebe s odkazom: „Uzdravím sa z tejto choroby?““ ¹⁰ Elizeus mu odpovedal: „Choď, povedz mu: Áno, uzdravíš sa! Ale Pán mi zjavil, že naisto zomrie.“ ¹¹ Potom mu stúpila tvár, bol krajne rozrušený, a Boží muž plakal. ¹² Hazael sa spýtal: „Prečo plače môj pán?“ Odpovedal: „Preto, že viem, koľko zla narobíš synom Izraela. Ich pevnosti vypáliš, ich junákov pobiješ mečom, ich nemluvňatá roztrieskaš a ich ťarchavé ženy rozpáraš.“ ¹³ Hazael však odpovedal: „Je azda tvoj sluha taký pes, žeby urobil takúto hroznú vec?“ Ale Elizeus povedal: „Pán mi ťa ukázal ako aramejského kráľa.“ ¹⁴ Odišiel od Elizea a keď prišiel k svojmu pánovi, on sa ho pýtal: „Čo ti povedal Elizeus?“ Odvetil: „Vravel mi že sa uzdravíš.“ ¹⁵ Na druhý deň vzal prikrývku; namočil ju do vody a rozprestrel mu ju na tvár, a tak zomrel. Kráľom sa namiesto neho stal Hazael.

Júdsky kráľ Joram. - ¹⁶ V piatom roku izraelského kráľa, Achabovho syna Jorama, za júdskeho kráľa Jozafata, stal sa júdskym kráľom Joram, syn kráľa Jozafata. ¹⁷ Mal tridsaťdva rokov, keď začal kraľovať a osem rokov kraľoval v Jeruzaleme. ¹⁸ Kráľ po ceste izraelských kráľov, ako robil Achabov rod, lebo mal za manželku Achabovu dcéru; robil teda, čo sa Pánovi nepáči. ¹⁹ Ale Pán nechcel zničiť Júdsko pre svojho sluhu Dávida, ako mu prisľúbil, že dá jemu a jeho synom po všetky dni lampu. ²⁰ Za jeho dní sa Edomsko vymanilo spod nadvlády Júdska; ustanovili si vlastného kráľa. ²¹ Joram prešiel do Seiry a všetky vozy s ním. V noci vstal a zaútočil na Edomčanov, ktorí obkolesovali jeho i veliteľov vozov, lenže ľud ušiel do svojich stanov. ²² Tak sa Edom vymanil spod nadvlády Júdska až po dnešný deň. Vtedy, v tom istom čase, odpadla aj Lobna.

²³ Ostatok Joramových dejín, všetko, čo urobil, je napísané v Knihe letopisov júdskeho kráľov. ²⁴ Potom sa Joram uložil k svojim otcom a pochovali ho s jeho otcami v Dávidovom meste. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Ochoziáš.

Júdsky kráľ Ochoziáš. - ²⁵ V dvanástom roku izraelského kráľa, Achabovho syna Jorama, sa stal kráľom Ochoziáš, syn júdskeho kráľa Jorama. ²⁶ Ochoziáš mal dvadsaťdva rokov, keď začal kraľovať, a jeden rok kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Atalia, dcéra izraelského kráľa Amriho. ²⁷ Chodil po ceste Achabovho rodu a robil, čo sa Pánovi nepáči, ako Achabov dom, veď bol zaťom Achabovho domu. ²⁸ S Achabovým synom Joramom išiel do vojny proti aramejskému kráľovi Hazaelovi k Ramiotu v Galaáde, ale Aramejci Jorama porazili. ²⁹ Kráľ Joram sa vrátil do Jezraelu, aby sa vyliečil z rán, ktoré mu zasadili Aramejčania v Ramote, keď bojoval proti aramejskému kráľovi Hazaelovi. A júdsky kráľ, Joramov syn Ochoziáš, išiel dolu do Jezraela navštíviť Achabovho syna Jorama, lebo bol chorý.

IX. Izraelský kráľ Jehu. - ¹ Prorok Elizeus zavolať jedného z prorockých synov a povedal mu: „Prepáš si bedrá, vezmi so sebou túto nádobu s olejom a choď do Ramotu v Galaáde. ² Keď

ta prídeš, pozri sa za Jehuom, synom Namsiho syna Jozafata. Chod' ta, vyvolaj ho spomedzi jeho bratov a zaved' ho do najvnútornejšej izby. ³ Potom vezmi nádobu s olejom, vylej mu ho na hlavu a povedz: „Toto hovorí Pán: Pomazal som ťa za kráľa nad Izraelom.“ Nato otvor dvere a bez meškania bež. ⁴ A chlapec, prorokov sluha, šiel do Ramotu v Galaáde. ⁵ Keď ta došiel, práve zasadali velitelia vojsk. I povedal: „Mám ti niečo povedať, veliteľ!“ Jehu sa opýtal: „Komu z nás všetkých?“ Odpovedal: „Tebe, veliteľ!“ ⁶ Nato vstal a išiel do domu. I vylial mu olej na hlavu a povedal: „Toto hovorí Pán, Boh Izraela: Pomazal som ťa za kráľa nad Pánovým ľudom, nad Izraelom. ⁷ Porazíš dom svojho pána Achaba; tak pomstím na Jezabel krv svojich sluhov, prorokov, a krv všetkých Pánových služobníkov. ⁸ Zahynie celý Achabov dom a vyhubím v Izraeli z Achaba všetko, čo je rodu mužského, otroka i slobodného. ⁹ A s Achabovým domom naložím, ako som naložil s domom Nabatovho syna Jeroboama a s domom Ahiášovho syna Básu. ¹⁰ Jezabel budú žrať psy na jezraelskom poli a nebude toho, kto by ju pochoval.“ Potom otvoril dvere a utiekol.

¹¹ Jehu potom vyšiel k sluhom svojho pána, ktorí sa ho pýtali: „Je všetko v poriadku? Prečo prišiel za tebou ten šialenec?“ Odpovedal im: „Poznáte chlapa i jeho zmýšľanie.“ ¹² Oni vraveli: „Výhovorka! Len nám povedz!“ Vtedy povedal: „To a to mi hovoril: Vraj: „Toto hovorí Pán: Pomazal som ťa za kráľa nad Izraelom.“ ¹³ Nato každý vzal svoj plášť, položili mu ich pod nohy na holé schody, zatrúbili na trúbe a volali: „Jehu je kráľom!“ ¹⁴ Tak sa sprisahal Jehu, syn Namsiho syna Jozafata, proti Joramovi. Joram však a celý Izrael bránil Ramot v Galaáde proti aramejskému kráľovi Hazaelovi. ¹⁵ A kráľ Joram sa vrátil liečiť sa v Jezraeli z rán, ktoré mu zasadili Aramejčania, keď bojoval proti aramejskému kráľovi Hazaelovi. Vtedy Jehu povedal: „Ak súhlasíte, nech nevyjde nijaký ubehlík z mesta, aby nezaniesol správu do Jezraelu!“ ¹⁶ A Jehu sadol na voz, išiel do Jezraelu, lebo Joram tam ležal a júdsy kráľ Ochoziáš prišiel navštíviť Jorama. ¹⁷ V Jezraeli na veži stál pozorovateľ. Keď uvidel prichádzať Jehuov zástup, vravel: „Vidím zástup!“ Joram povedal: „Vezmi jazdca a pošli im ho v ústrety; nech sa opýta: „Je všetko v poriadku?“ ¹⁸ Jazdec mu išiel v ústrety a vravel: „Kráľ sa pýta, či je všetko v poriadku?“ Jehu odpovedal: „Čo teba do poriadku?! Obráť sa a pripoj sa ku mne!“ Pozorovateľ hlásil: „Jazdec došiel až k nim, ale sa nevracia.“ ¹⁹ Nato poslal iného jazdca. Keď došiel k nim, povedal: „Kráľ sa pýta, či je všetko v poriadku?“ Jehu odpovedal: „Čo teba do poriadkov?! Obráť sa a pripoj sa ku mne!“ ²⁰ Pozorovateľ hlásil: „Došiel k nim, ale sa nevracia! A ženú, ako hnával Namsiho syn Jehu, lebo uháňajú šialene.“

²¹ Nato Joram rozkázal: „Priahaj!“ Zapriahli mu do jeho voza a izraelský kráľ Joram aj júdsy kráľ Ochoziáš vyšli von, každý na svojom voze. Išli v ústrety Jehuovi a stretli ho na poli jezraelského Nabota. ²² Keď Joram uvidel Jehuu, pýtal sa: „Je všetko v poriadku, Jehu?“ On odpovedal: „Aký poriadok? Ešte trvajú smilstvá tvojej matky Jezabel a jej mnohé čarodejstvá.“ ²³ Nato sa Joram obrátil na útek a zavolať Ochoziášovi: „Zrada, Ochoziáš!“ ²⁴ Ale Jehu vzal do ruky kušu a strelil Joramovi medzi pleciami. Šíp mu vyšiel von srdcom a on sa zrútil vo voze. ²⁵ I povedal svojmu pobočníkovi Badakerovi: „Vezmi ho a hod' ho na ostredok jezraelského Nabota! Lebo ja sa pamätám, že ja a ty sme spolu jazdili za jeho otcom Achabom, keď Pán vypovedal proti nemu tento výrok: ²⁶ „Veru, včera som videl krv Nabota a jeho synov“ - hovorí Pán. „Odplatím ti ju na tomto ostredku“ - hovorí Pán! Nuž chyt' ho a hod' na ostredok podľa slova Pánovho!“

²⁷ Keď to júdsy kráľ Ochoziáš videl, ušiel smerom na Bethagan. Jehu ho prenasledoval a vravel: „Aj toho!“ Poranili ho na voze na svahu Gur, ktorý je pri Jeblaáme. Utekal ďalej do Mageda a tam zomrel. ²⁸ Jeho sluhovia ho zaviezli do Jeruzalema a pochovali ho v jeho pohrebišti s jeho otcami v Dávidovom meste. ²⁹ V jedenástom roku Achabovho syna Jorama sa stal Ochoziáš kráľom nad Júdskom.

³⁰ Jehu prišiel do Jezraelu. Keď to počula Jezabel, namaľovala si oči, ozdobila si hlavu a vyzerala von oknom. ³¹ Keď Jehu vystupoval do brány, povedala: „Mal sa dobre Zambri, ktorý zavraždil svojho pána?“ ³² Zdvihol tvár k oknu a opýtal sa: „Kto je so mnou, kto?“ Vtom

sa k nemu vyklonili dvaja či traja komorníci ³³ a rozkázal: „Zhod'te ju!“ Zhodili ju a jej krv postriekala múr i kone a ony ju pošliapali. ³⁴ Potom išiel dnu a keď si zajedol a zapil, rozkázal: „Obzrite sa za tou prekliatou a pochovajte ju, je to kráľova dcéra!“ ³⁵ Keď ju však išli pochovať, našli z nej iba lebku, nohy a konce rúk. ³⁶ Vrátili sa a oznámili mu to. On však povedal: „To je Pánovo slovo, ktoré povedal prostredníctvom svojho sluhy Tesbana Eliáša: „Psy budú žrať telo Jezabel na jezraelskom poli ³⁷ a mŕtvola Jezabel bude ako hnoj na povrchu role na jezraelskom poli, takže nebude možno povedať: Toto je Jezabel!“

2Kr10

X. ¹ Achab mal v Samárii sedemdesiat synov. Jehu napísal list a poslal ho do Samárie predstaveným mesta, starším a Achabovým pestúnom: ² „Teraz, keď k vám dôjde tento list - máte synov svojho pána, vozy, kone, opevnené mesto a výzbroj -, ³ vyhlíadnite si najlepšieho a najudatnejšieho zo synov svojho pána, posad'te ho na trón jeho otca a bojujte za dom svojho pána!“ ⁴ Náramne sa naľakali a hovorili: „Dvaja králi neobstáli pred ním, akože obstojíme my?“ ⁵ Preto správcovia domu, predstavení mesta a pestúni poslali Jehuovi odkaz: „Sme tvojimi sluhami, urobíme všetko, čo nám rozkážeš. Neustanovíme nikoho za kráľa! Urob, čo uznáš za dobré!“

⁶ Nato im napísal druhý list: „Ak ste moji a poslúchate môj hlas, vezmite hlavy mužov z rodu svojho pána a príd'te zajtra o takomto čase ku mne do Jezraelu!“ - Kráľových synov však bolo sedemdesiat mužov a vychovávali ich najpoprednejší z mesta. - ⁷ Keď k nim list došiel, vzali kráľových synov a pozabíjali sedemdesiat mužov. Ich hlavy pokládli do košov a poslali k nemu do Jezraelu. ⁸ Keď prišiel posol a hlásil mu, že doniesli hlavy kráľovských synov, povedal: „Uložte ich do rána na dve hŕby do brány!“ ⁹ Ráno vyšiel von, zastal a povedal celému národu: „Vy ste nevinní! Áno, ja som sa sprisahal proti svojmu pánovi a zabil som ho, - ale kto zabil všetkých týchto?“ ¹⁰ Presvedčte sa teda, že nič nepadlo na zem z Pánových slov, ktoré hovoril Pán proti Achabovmu domu: Pán splnil všetko, čo povedal prostredníctvom svojho sluhy Eliáša.“ ¹¹ Potom Jehu pobil všetkých, čo ešte ostali z Achabovho domu v Jezraeli, jeho veľmožov, dôverníkov i kňazov, takže neostal po ňom nik.

¹² Potom sa zobral a šiel do Samárie. Keď na ceste došiel k Bet-Ekedu pastierov, ¹³ stretol Jehu bratov júdskeho kráľa Ochoziáša a spýtal sa: „Kto ste vy?“ Odpovedali: „Sme Ochoziášovi bratia a ideme dolu pozdraviť synov kráľa a synov veliteľky.“ ¹⁴ Nato rozkázal: „Pochytajte ich živých! I pochytili ich živých a pozabíjali ich pri cisterne Bet-Ekedu, štyridsiaticich dvoch mužov; neostal z nich ani jeden.“

¹⁵ Keď odtiaľ odišiel, stretol Rechabovho syna Jonadaba, ktorý mu šiel v ústrety. Pozdravil ho a spýtal sa ho: „Je tvoje srdce také priame, ako moje k tebe?“ Jonadab odpovedal: „Je!“ - „Ak je, podaj mi ruku!“ A keď mu podal ruku, posadil ho k sebe na voz ¹⁶ a vrazil: „Pod' so mnou a pozri si moju horlivosť za Pána!“ A viezol ho na svojom voze. ¹⁷ Prišiel do Samárie a pobil všetkých, ktorí ostali v Samárii po Achabovi, až ho vyhubil podľa Pánovho slova, ktoré povedal Eliášovi.

¹⁸ Jehu zhromaždil všetok ľud a povedal mu: „Achab slúžil Bálovi trošku, Jehu mu bude slúžiť viac. ¹⁹ Preto zvolajte ku mne všetkých Bálových prorokov, všetkých jeho ctiteľov a všetkých jeho kňazov; nech nik nechýba, lebo budem prinášať Bálovi veľkú obeť! Kto bude chýbať, neostane nažive. Ale Jehu to urobil z lesti, aby mohol vyhubiť Bálových ctiteľov. Potom Jehu rozkázal: „Usporiadajte náboženské zhromaždenie na počesť Bála!“ A vyhlásili ho. ²¹ Jehu rozposlal po celom Izraeli a prišli všetci Bálovi ctitelia, nebolo ani jedného, ktorý by nebol prišiel. Vošli do Bálovho chrámu a Bálov chrám bol od jedného konca po druhý plný. ²² Potom povedal správcovi šatne: „Vydaj všetkým Bálovým ctiteľom rúcho. A on im vydal rúcho. ²³ Nato vošiel Jehu a Rechabov syn Jonadab do Bálovho chrámu a povedal Bálovým

ctiteľom: „Poobzerajte sa a postarajte sa, aby tu nebol s vami nik z Pánových ctiteľov, ale iba sami ctitelia Bálovi.“²⁴ A tak vošli prinášať obety a celopaly. Jehu si však vonku postavil osemdesiat mužov a povedal: „Ak niekto nechá ujst' niekoho z ľudí, ktorých vám ja vydám do rúk, ručí zaň vlastným životom.“²⁵ A keď skončilo podávanie obety, rozkázal Jehu vojakom a pobočníkom: „Vojdite a pobite ich! Nech nik neujde!“ I pobili ich ostrým meča. Vojaci a pobočníci vyhodili Ašeru a vnikli až do svätyne Bálovho chrámu,²⁶ povyhadzovali pomníky Bálovho chrámu a spálili ich.²⁷ Zborili Bálov pomník, zborili Bálov chrám a urobili z neho záchod až po dnešný deň.

²⁸ Takto Jehu vyhubil Bála z Izraela.²⁹ Lenže od hriechov Nabatovho syna Jeroboama, ktorými zviedol na hriech Izrael, od tých Jehu neodstúpil, totiž od zlatých teliec, ktoré boli v Beteli a Dane.³⁰ A Pán povedal Jehuovi: „Pretože si dobre vykonal, čo sa mi páči, že si urobil Achabovmu domu všetko, čo som mal na mysli, tvoji synovia budú až do štvrtého pokolenia sedieť na tróne Izraela.“³¹ Ale Jehu nedával pozor na to, aby celým svojím srdcom kráčal podľa zákona Pána, Boha Izraela, neodstúpil od hriechov Jeroboama, ktorý zviedol na hriech Izrael.

³² V tých dňoch sa Pán začal hnevať na Izraelitov a Hazael ich bil po celom území Izraela³³ východne od Jordánu, celé územie Galaádu: Gada, Rubena a Manassesa od Aroeru, ktorý je pri rieke Arnon, až po Galaád a Bášan.

³⁴ Ostatok Jehuových dejín, všetko, čo urobil, všetko jeho hrdinstvo je opísané v Knihe letopisov izraelských kráľov.³⁵ Potom sa Jehu uložil k svojim otcom a pochovali ho v Samárii. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Joachaz.³⁶ Čas, ktorý Jehu kráľoval nad Izraelom v Samárii, je dvadsaťosem rokov.

2Kr11

XI. Atalia v Júdsku. Nastolenie Joasa. - ¹ Keď Ochoziášova matka Atalia videla, že jej syn zomrel, vzala sa a vyvraždila celý kráľovský rod.² Ale Josaba, dcéra kráľa Jorama, Ochoziášova sestra, vzala Ochoziášovho syna Joasa, uniesla ho spolu s jeho dojkou zo spálne spomedzi kráľovských synov, ktorí mali byť pobití, a schovala ho pred Ataliou, takže nezomrel.³ Bol s ňou schovaný v chráme šesť rokov, kým Atalia panovala nad krajinou.

⁴ Na siedmy rok dal Jojada zavolať veliteľov stotín, Karov a štítonošov, vzal ich k sebe do Pánovho chrámu, uzavrel s nimi dohodu, dal im prisahať na Pánov chrám a ukázal im kráľovho syna.⁵ Potom im rozkázal: „Budete robiť toto: Tretina z vás, ktorí prichádzate v sobotu a držíte stráž bude pri kráľovskom paláci, ⁶ tretina bude v bráne Súr a tretina v bráne za štítonoši a budete sa striedať na stráži pri dome.⁷ Dva oddiely z vás, všetci, ktorí v sobotu odchádzate, budú držať stráž v Pánovom chráme pri kráľovi.⁸ Zomknite sa okolo kráľa, každý so zbraňou v ruke, a keby niekto vnikol do vašich radov, treba ho zabiť! A buďte s kráľom, kdekoľvek pôjde.“⁹ Velitelia stotín urobili všetko tak, ako im nariadil kňaz Jojada. Každý vzal svojich mužov i tých, čo v sobotu prichádzali, i tých, čo v sobotu odchádzali, išli ku kňazovi Jojadovi a kňaz dal veliteľom stotín kopije a štíty kráľa Dávida, ktoré boli v Pánovom chráme.

¹¹ A keď sa štítonoši, každý so zbraňou v ruke, postavili od pravej strany chrámu až po jeho ľavú stranu medzi oltár a chrám okolo kráľa,¹² vyviedol kráľovho syna, položil naň korunu a odznak, ustanovili ho za kráľa a pomazali ho. Pritom tieskali rukami a volali: „Nech žije kráľ!“

¹³ Keď Atalia počula volanie ľudu, išla k ľudu do Pánovho domu¹⁴ a videla, že kráľ stojí pri stĺpe, ako je obyčaj, velitelia a trubači sú pri kráľovi všetok vidiecky ľud sa teší a trúbi na trúbach. Nato si Atalia roztrhla rúcho a volala: „Zrada! Zrada!“¹⁵ Ale Jojada rozkázal veliteľom stotín, ktorí stáli na čele vojska: „Vyved'te ju von z nádvorí a kto pôjde za ňou, treba ho zabiť mečom!“ Kňaz totiž povedal: „Nech ju nezabijú v Pánovom dome!“¹⁶ Položili na ňu ruky a keď prešla cez Konskú bránu kráľovského paláca, tam ju usmrtili.

¹⁷ Potom Jojada uzavrel zmluvu medzi Pánom a medzi kráľom a ľuďom, aby bol Pánovým ľuďom, a tiež medzi kráľom a ľuďom. ¹⁸ Nato všetok vidiecky ľud vošiel do Bálovho chrámu a zboril ho. Jeho oltáre a sochy úplne dolámali a Bálovho kňaza Matana zabili pred oltárom. Potom kňaz postavil stráž k Pánovmu chrámu, ¹⁹ pojal veliteľov stotín, Karov a štítotošov a všetok vidiecky ľud a odprevadili kráľa z Pánovho chrámu. Išli cez Bránu štítotošov do kráľovského paláca a tam si sadol na kráľovský trón. ²⁰ Všetok vidiecky ľud sa tešil a mesto ostalo ticho. - Ataliu usmrtili mečom v kráľovskom paláci. Joas mal sedem rokov, keď začal kraľovať.

2Kr12

XII. Júdsky kráľ Joas. - ¹ Joas začal kraľovať v siedmom roku Jehua a štyridsať rokov kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Sebia z Bersaby. ² Joas robil po všetky dni, čo ho viedol kňaz Jojada, čo sa páči Pánovi. ³ Ale výšiny neodstránil, ľud ešte obetoval a páčil tymian na výšinách.

⁴ Joas povedal kňazom: „Všetky peniaze svätyne, peniaze, ktoré sa platia do Pánovho chrámu ako výkupné za ľudí, a všetky peniaze, ktoré sa niekto sám rozhodne dať do Pánovho chrámu, ⁵ nech si vezmú kňazi, každý od svojich známych, ale oni musia opravovať poruchy chrámu všade, kde sa poruchy zistia.“ ⁶ Lenže v dvadsiatom treťom roku kráľa Joasa kňazi ešte neopravovali poruchy na chráme. ⁷ Preto kráľ Joas zavolať kňaza Jojada a kňazov a povedal im: „Prečo neopravujete poruchy na chráme? Odteraz už neberte peniaze od svojich známych, ale ich obráťte na opravu porúchaných miest na chráme!“ ⁸ Kňazi súhlasili s tým, že nebudú od ľudí vyberať peniaze a že budú opravovať poruchy na chráme. ⁹ Kňaz Jojada vzal debnu, do vrchnáka jej vydlabal dieru a postavil ju k oltáru po pravej ruke toho, kto prichádza do Pánovho chrámu. Tam dávali kňazi, ktorí strážili prah, všetky peniaze, ktoré donášali do Pánovho chrámu. ¹⁰ A keď videli, že je v debne veľa peňazí, prišiel hore kráľov pisár a veľkňaz a pozaväzovali a spočítali peniaze, ktoré sa našli v Pánovom chráme. ¹¹ Odvážené peniaze dali potom do rúk dielovedúcom, ktorí mali dozor v Pánovom chráme, a oni ich dávali tesárom a staviteľom, ktorí robili na Pánovom dome, ¹² murárom a kamenárom na nákup dreva a tesaného kameňa na opravu porúch Pánovho chrámu a na všetko, čo bolo potrebné pri oprave Pánovho chrámu. A z peňazí, ktoré došli do Pánovho chrámu, nedali robiť pre Pánov chrám čaše, nože, kropáče a trúby ani nijaké nádoby zlaté ani strieborné, ale dávali ich dielovedúcom, ktorí za ne opravovali Pánov chrám. ¹⁵ A s ľuďmi, ktorým dávali peniaze do rúk, aby ich vyplácali robotníkom, sa neúčtovalo, lebo to robili poctivo. ¹⁶ Peniaze z obetí za vinu a za hriech sa nedávali do Pánovho chrámu, patrili kňazom.

¹⁷ Vtedy pritiahol aramejský kráľ Hazael, bojoval proti Gétu a zaujal ho. Potom sa strojil ísť hore proti Jeruzalemu. ¹⁸ Ale júdsky kráľ Joas vzal všetky posvätné dary, ktoré venovali jeho otcovia, júdski králi Jozafat, Joram a Ochoziáš, tiež svoje vlastné dary ako aj všetko zlato, ktoré sa nachádzalo v pokladniciach Pánovho chrámu a kráľovského paláca, poslal to aramejskému kráľovi Hazaelovi a on odtiahol od Jeruzalema.

¹⁹ Ostatok Joasových dejín, všetko, čo urobil, je napísané v Knihe letopisov júdskych kráľov. ²⁰ Jeho sluhovia povstali, sprisahali sa a Joasa zabili, keď išiel do domu Melo. ²¹ Jeho sluhovia, Semátov syn Jozachar a Somerov syn Jozabad, ho tak udreli, že zomrel. Pochovali ho s jeho otcami v Dávidovom meste.

Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Amasiáš.

2Kr13

XIII. Izraelský kráľ Joachaz. - ¹ V dvadsiatom treťom roku Joasa, syna júdskeho kráľa Ochoziáša, sa v Samárii stal na sedemnásť rokov kráľom nad Izraelom Jehuov syn Joachaz. ² Robil, čo sa Pánovi nepáči, išiel za hriechmi Nabatovho syna Jeroboama, ktorý zviedol na hriech Izrael a neodstúpil od toho. ³ Preto sa vznietil Pánov hnev proti Izraelu a vydal ho po všetky dni do ruky aramejského kráľa Hazaela a do ruky Hazaelovho syna Benadada. ⁴ Ale keď Joachaz udobroval Pána, Pán ho vypočul, lebo videl ubitosť Izraela, keď ho aramejský kráľ utláčal. ⁵ Pán poslal Izraelu záchrancu a vyslobodili sa z područia Aramejcov, takže synovia Izraela bývali vo svojich stanoch ako predtým. ⁶ Ale neodstúpili od hriechov Jeroboamovho rodu, ktorý zviedol na hriech Izrael. Chodili v nich a v Samárii stála dokonca aj Ašera. ⁷ Joachazovi (Pán) nenechal vojsko, len päťdesiat jazdcov, desať vozov a desaťtisíc pešiakov, lebo aramejský kráľ ich zničil, urobil ich podobnými zmlátenému prachu.

⁸ Ostatok Joachazových dejín, všetko, čo urobil, a jeho chrabrosť je opísaná v Knihe letopisov izraelských kráľov. ⁹ Potom sa Joachaz uložil k svojim otcom a pochovali ho v Samárii. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Joas.

Izraelský kráľ Joas. - ¹⁰ V tridsiatom siedmom roku júdskeho kráľa Joasa sa v Samárii stal na šesťnásť rokov kráľom nad Izraelom Joachazov syn Joas. Robil, čo sa Pánovi nepáči, neodstúpil od rôznych hriechov Nabatovho syna Jeroboama, ktorý zviedol na hriech Izrael; chodil v nich.

¹² Ostatok Joasových dejín, všetko, čo urobil, jeho chrabrosť, ako bojoval s júdskym kráľom Amasiášom, je napísané v Knihe letopisov izraelských kráľov. ¹³ Potom sa Joas uložil k svojim otcom a na jeho trón si sadol Jeroboam. Joasa však pochovali v Samárii s izraelskými kráľmi.

Elizeova smrť. - ¹⁴ Keď Elizeus ležal chorý na chorobu, na ktorú aj zomrel, zišiel k nemu izraelský kráľ Joas, plakal nad ním a vravel: „Otče môj, otče môj! Voz Izraela a jeho pohonič!“ ¹⁵ Elizeus mu povedal: „Dones luk a šípy!“ A keď mu priniesol luk a šípy, ¹⁶ povedal kráľovi Izraela: „Polož ruku na luk!“ Keď položil ruku, Elizeus položil svoje ruky na kráľove ruky ¹⁷ a povedal: „Otvor okno na východ!“ On otvoril a Elizeus mu povedal: „Vystrel!“ Vystrelil a ten vravel: „Šíp víťazstva od Pána, šíp víťazstva proti Aramejsku. V Afeku úplne porazíš Aramejsko.“ ¹⁸ Potom povedal: „Vezmi šípy!“ A vzal. A povedal kráľovi Izraela: „Udieraj o zem!“ On udrel tri razy a potom prestal. ¹⁹ Boží muž sa naň nahneval a povedal: „Keby si bol udrel päť alebo šesť ráz, bol by si Aramejčanov porazil až do vyhubenia, takto však porazíš Aramejčanov tri razy.“ ²⁰ Potom Elizeus zomrel a pochovali ho. V tom roku však prichádzali do krajiny moabskí lupiči. ²¹ Keď raz pochovávali akéhosi muža, zazreli lupičskú bandu a hodili toho muža do Elizeovho hrobu. Len čo sa ten muž dotkol Elizeových kostí, ožil a stal si na nohy.

Joasove víťazstvá nad Benadadom III. - ²² Aramejský kráľ Hazael utláčal Izraelitov po všetky dni Joachaza. ²³ Ale Pán sa zmiľoval nad nimi, bolo mu ich ľúto, a obrátil sa k nim pre svoju zmluvu s Abrahámom, Izákom a Jakubom. Nechcel ich zničiť a až dosiaľ ich neodvrhol pred svojou tvárou. ²⁴ Aramejský kráľ Hazael zomrel a namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Benadad. ²⁵ Vtedy Joachazov syn Joas opäť zaujal z ruky Hazaelovho syna Benadada mestá, ktoré odňal vo vojne jeho otcovi Joachazovi. Joas ho tri razy porazil a zase získal mestá Izraela.

XIV. Júdsky kráľ Amasiáš. - ¹ V druhom roku izraelského kráľa Joasa, Joachazovho syna, stal sa kráľom Amasiáš, syn júdskeho kráľa Joasa. ² Mal dvadsaťpäť rokov, keď začal kraľovať, a dvadsaťdeväť rokov kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Joadan z Jeruzalema. ³ Robil, čo sa páči Pánovi, nie však ako jeho otec Dávid. Konal všetko, ako konal jeho otec Joas. ⁴ Iba výšiny neodstránil; ľud ešte obetoval a páľil tymian na výšinách. ⁵ Len čo držal vládu

pevne vo svojich rukách, pobil svojich sluhov, ktorí zavraždili kráľa, jeho otca. ⁶ Synov týchto vrahov však nepoobil, ako je písané v knihe Mojžišovho zákona, kde Pán prikazuje: „Nebudú zomierať otcovia za synov, ani synovia nebudú zomierať za otcov, ale každý zomrie za svoj hriech.“ ⁷ On porazil Edomčanov v Sol'nom údolí, desaťtisíc mužov, zaujal v boji Petru a dal jej meno Jekteel až po dnešný deň.

⁸ Vtedy Amasiáš poslal k izraelskému kráľovi Joasovi, synovi Jehuovho syna Joachaza, poslov s odkazom: „Pod', pozrime si do očí!“ ⁹ Ale kráľ Izraela Joas odkázal júdskeму kráľovi Amasiášovi: „Bodľač, ktorá je na Libanone, poslala cédru, ktorý je na Libanone, odkaz: „Daj svoju dcéru môjmu synovi za ženu!“ Ale prišla divá zver, ktorá je na Libanone, a pošliapala bodľač. ¹⁰ Áno, Edomsko si porazil, preto sa ti nadýma srdce. Teš sa sláve a sed' doma! Prečo vyvolávaš nešťastie? Padneš aj ty a Júdsko s tebou!“ ¹¹ Ale Amasiáš neposlúchol. Preto izraelský kráľ Joas tiahol nahor a stretli sa, on a júdsky kráľ Amasiáš, pri Betsamese, ktorý je v Júdsku. ¹² Júda utrpel od Izraela porážku, takže každý ušiel do svojho stanu. ¹³ A júdskeho kráľa Amasiáša, syna Ochoziášovho syna Joasa, chytil kráľ Izraela Joas v Betsamese. Zaviedol ho do Jeruzalema a zrúcal v Jeruzaleme múr od Efraimskej brány až po bránu Rožnú, štyristo lakt'ov. ¹⁴ Zobral všetko zlato, striebro a všetky nádoby, ktoré boli v Pánovom chráme a v pokladniciach kráľovského paláca, aj rukojemníkov a vrátil sa do Samárie.

¹⁵ Ostatok Joasových dejín, čo vykonal, jeho chrabrosť, ako bojoval s júdskym kráľom Amasiášom, je napísané v Knihe letopisov izraelských kráľov. ¹⁶ Potom sa Joas uložil k svojim otcom a pochovali ho v Samárii medzi izraelskými kráľmi. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Jeroboam.

¹⁷ Júdsky kráľ, Joasov syn Amasiáš, žil po smrti izraelského kráľa, Joachazovho syna Joasa, pätnásť rokov. ¹⁸ Ostatok Amasiášových dejín je napísaný v Knihe letopisov júdskych kráľov. ¹⁹ V Jeruzaleme zosnovali proti nemu sprisahanie. Ušiel do Lachisa, ale poslali za ním do Lachisa a zabili ho tam. ²⁰ Vzali ho na kone a pochovali ho v Jeruzaleme v Dávidovom meste s jeho otcami. ²¹ Všetok júdsky ľud však vzal Azariáša, ktorý mal šesťnásť rokov, a ustanovil ho za kráľa namiesto jeho otca Amasiáša. ²² On opevnil Elat a vrátil ho zasa Júdsku, keď sa jeho otec už uložil k svojim otcom.

Izraelský kráľ Jeroboam. - ²³ V pätnástom roku júdskeho kráľa Amasiáša, Joasovho syna, sa v Samárii stal na štyridsaťjeden rokov kráľom Jeroboam, syn izraelského kráľa Joasa. ²⁴ Robil, čo sa Pánovi nepáči, neodstúpil od rozličných hriechov Nabátovho syna Jeroboama, ktorý zviedol na hriech Izrael. ²⁵ On dobyl zasa hranice Izraela od vchodu do Ematu až po More púšte podľa slov Pána, Izraelovho Boha, ktoré povedal prostredníctvom svojho sluhu, Amatiho syna Jonáša, proroka, ktorý bol z Get-Oferu. ²⁶ Lebo Pán zhliadol na veľmi trpkú biedu Izraela. Zničení boli otroci i slobodní a Izrael nemal pomocníka. ²⁷ Keďže Pán nezamýšľal zotrieť meno Izraela spod neba, oslobodil ho prostredníctvom Jeroboama, Joasovho syna.

²⁸ Ostatok Jeroboamových dejín, všetko, čo vykonal, jeho chrabrosť, ako bojoval a (ako získal zasa Izraelu Damask a júdsky Emat), je napísané v Knihe letopisov izraelských kráľov. ²⁹ Potom sa Jeroboam uložil k svojim otcom, izraelským kráľom, a namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Zachariáš.

XV. Júdsky kráľ Azariáš. - ¹ V dvadsiatom siedmom roku izraelského kráľa Jeroboama sa stal kráľom Azariáš, syn júdskeho kráľa Amasiáša. ² Mal šesťnásť rokov, keď sa stal kráľom, a päťdesiatdva rokov kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Jechelia z Jeruzalema. ³ Robil, čo sa páči Pánovi, všetko tak, ako robil jeho otec Amasiáš. ⁴ Len výšiny neodstránil, ľud ešte obetoval a pálil tymian na výšinách. ⁵ Ale Boh ranil kráľa, ostal až do dňa svojej smrti malomocný, býval v dome v ústraní a kráľov syn Joatam spravoval dom a súdil ľud krajiny.

⁶ Ostatok Azariášových dejín, všetko, čo vykonal, je napísané v Knihe letopisov júdskeho kráľov. ⁷ Potom sa Azariáš uložil k svojim otcom a pochovali ho s jeho otcami v Dávidovom meste. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Joatam.

Izraelskí králi Zachariáš, Selum, Manahem, Fakeiáš a Pekach. - ⁸ V tridsiatom ôsmom roku júdskeho kráľa Azariáša sa v Samárii stal na šesť mesiacov kráľom nad Izraelom Jeroboamov syn Zachariáš. ⁹ Robil, čo sa Pánovi nepáči, ako robili jeho otcovia. Neodklonil sa od hriechov Nabatovho syna Jeroboama, ktorý zviedol na hriech Izrael. ¹⁰ Sprisahal sa proti nemu Jábesov syn Selum, zranil ho v Jeblaáme a zabil a stal sa namiesto neho kráľom.

¹¹ Ostatok Zachariášových dejín je napísaný v Knihe letopisov izraelských kráľov. ¹² To je Pánovo slovo, ktoré povedal Jehuovi: „Tvoji synovia budú po štvrté pokolenie sedieť na tróne Izraela.“ Tak sa aj stalo.

¹³ Jábesov syn Selum sa stal kráľom v tridsiatom deviatom roku júdskeho kráľa Oziáša a kraľoval v Samárii jeden mesiac. ¹⁴ Vtedy pritiahol Manahem, Gadiho syn z Tersy, a prišiel do Samárie. V Samárii poranil a zabil Jábesovho syna Seluma a stal sa namiesto neho kráľom.

¹⁵ Ostatok Selumových dejín a sprisahanie, ktoré osnoval, je opísané v Knihe letopisov izraelských kráľov. ¹⁶ Vtedy spustošil Manahem Tapuach a všetko, čo bolo v ňom, i jeho okolie až do Tersy, lebo mu neotvorili. Spustošil ho a všetky ťarchavé ženy v ňom dal rozparať. ¹⁷ V tridsiatom deviatom roku júdskeho kráľa Azariáša sa v Samárii stal na desať rokov kráľom nad Izraelom Gadiho syn Manahem. ¹⁸ Robil, čo sa Pánovi nepáči, po všetky svoje dni sa neodklonil od hriechov Nabatovho syna Jeroboama, ktorý zviedol na hriech Izrael. ¹⁹ Do krajiny prišiel asýrsky kráľ Fúl. Manahem dal Fúlovi tisíc hrivien striebra, aby mu pomáhal udržať si v rukách kráľovstvo. ²⁰ Aby toto striebro mohol Manahem dať asýrskemu kráľovi, vyrubil ho Izraelitom, na každého zámožného päťdesiat šeklov na jedného muža. Nato sa asýrsky kráľ vrátil a nezdržoval sa v krajine.

²¹ Ostatok Manahemových dejín a všetko, čo vykonal, je napísané v Knihe letopisov izraelských kráľov. ²² Potom sa Manahem uložil k svojim otcom a namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Fakeiáš.

²³ V päťdesiatom roku júdskeho kráľa Azariáša sa v Samárii stal na dva roky kráľom nad Izraelom Manahemov syn Fakeiáš. ²⁴ Robil, čo sa Pánovi nepáči, neodklonil sa od hriechov Nabatovho syna Jeroboama, ktorý zviedol na hriech Izrael. ²⁵ Sprisahal sa proti nemu Romeliášov syn Pekach, jeho pobočník, poranil ho v Samárii na veži kráľovského paláca s Argobom a Ariom - bolo s ním tiež päťdesiat mužov z Galaádu -, zabil ho a stal sa namiesto neho kráľom.

²⁶ Ostatok Fakeiášových dejín a všetko, čo vykonal, je napísané v Knihe letopisov izraelských kráľov.

²⁷ V päťdesiatom druhom roku júdskeho kráľa Azariáša sa v Samárii stal na dvadsať rokov kráľom nad Izraelom Romeliášov syn Pekach. ²⁸ Robil, čo sa Pánovi nepáči, neodklonil sa od hriechov Nabatovho syna Jeroboama, ktorý zviedol na hriech Izrael. ²⁹ V dňoch izraelského kráľa Pekacha prišiel asýrsky kráľ Tiglatpilésar a zaujal Ajon, Abel-Beth-Maáchu, Janoe, Kádeš, Asor, Galaád, Galileu, celé územie Neftaliho a odviedol ich do zajatia do Asýrska. ³⁰ Proti Romeliášovmu synovi Pekachovi osnoval sprisahanie Osé, syn Elu, poranil ho a zabil a stal sa namiesto neho kráľom v dvadsiatom roku Oziášovho syna Joatama.

³¹ Ostatok Pekachových dejín a všetko, čo vykonal, je napísané v Knihe letopisov izraelských kráľov.

Júdskeho kráľa Joatam. - ³² V druhom roku izraelského kráľa Pekacha, Romeliášovho syna, stal sa kráľom Joatam, syn júdskeho kráľa Oziáša. ³³ Mal dvadsaťpäť rokov, keď sa stal kráľom, a šesťdesiat rokov kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Jerusa, dcéra Sadoka. ³⁴ Robil, čo sa páči Pánovi, robil všetko, čo robieval jeho otec Oziáš. ³⁵ Len výšiny neodstránil, ľud ešte obetoval a páliť tymian na výšinách. On postavil Hornú bránu Pánovho domu.

³⁶ Ostatok Joatamových dejín a všetko, čo vykonal, je napísané v Knihe letopisov júdskeho kráľa. ³⁷ V tých dňoch začal Pán posielat' proti Júdovi aramejského kráľa Rasina a Romeliášovho syna Pekacha. ³⁸ Potom sa Joatam uložil k svojim otcom a pochovali ho s jeho otcami v meste jeho otca Dávida. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Achaz.

2Kr16

XVI. Júdskeho kráľa Achaz. - ¹ V sedemnástom roku Romeliášovho syna Pekacha sa stal kráľom Achaz, syn júdskeho kráľa Joatama. ² Achaz mal dvadsať rokov, keď sa stal kráľom, a šestnásť rokov kráľoval v Jeruzaleme. Nerobil, čo sa páči Pánovi, jeho Bohu, ako jeho otec Dávid. ³ Išiel po ceste izraelských kráľov, dokonca aj svojho syna previedol cez oheň podľa ohavností pohanov, ktorých Pán vyhnal pred Izraela. ⁴ Obetoval a páliť tymian na výšinách, na kopcoch a pod každým zeleným stromom.

⁵ Vtedy prišiel aramejský kráľ Rasin a izraelský kráľ, Romeliášov syn Pekach, do boja proti Jeruzalemu. Doliehali na Achaza, ale nevládali ho premôcť. ⁶ V tom čase aramejský kráľ Rasin získal zase Aramejsku Elat a vyhnal z Elatu Júdovcov. Edomčania vtiahli do Elatu a bývajú tam až po dnešný deň. ⁷ Ale Achaz poslal poslov k asýrskemu kráľovi Tiglatpilésarovi s odkazom: „Som ti sluhom a synom. Pod' hore a vyslobod' ma z ruky aramejského kráľa a z ruky izraelského kráľa, ktorí sa pozdvihli proti mne!“ ⁸ Pritom vzal Achaz striebro a zlato, ktoré bolo v Pánovom chráme a v pokladnici kráľovského paláca, a poslal ho do daru asýrskemu kráľovi. ⁹ Asýrsky kráľ privolil. I vyrazil asýrsky kráľ proti Damasku a zaujal ho a odvedol ho do zajatia do Kiru. Rasina však zabil.

¹⁰ Kráľ Achaz išiel do Damasku v ústrety asýrskemu kráľovi Tiglatpilésarovi a videl oltár, ktorý bol v Damasku. Vtedy kráľ Achaz poslal kňazovi Uriášovi rozmery a vzorec celej výstavby oltára ¹¹ a kňaz Uriáš oltár postavil. Kňaz Uriáš ho urobil celkom tak, ako to objednal kráľ Achaz z Damasku, skôr ako došiel kráľ Achaz z Damasku. ¹² Keď kráľ prišiel z Damasku a uvidel oltár, kráľ sa priblížil k oltáru a vystúpil naň, ¹³ páliť svoj celopal a potravinovú obetu, vylieval svoju obetu nápojovú a vykrápal krv svojich pokojných obiet na oltár. ¹⁴ Kovový oltár však, ktorý bol pred Pánom, dal odstrániť pred chrámom, spomedzi (nového) oltára Pánovho chrámu. Postavil ho po boku (nového) oltára na sever. ¹⁵ A kráľ Achaz prikázal kňazovi Uriášovi: „Na veľkom oltári prinášaj ranný celopal, večernú potravinovú obetu, kráľovský celopal i jeho potravinovú obetu, celopal všetkého ľudu krajiny i jeho potravinovú obetu aj ich obetu nápojovú. A všetku krv celopalov a žertiev vykráľaj naň. S kovovým oltárom si to ešte rozmyslím.“ ¹⁶ Kňaz Uriáš robil všetko, ako mu rozkázal kráľ Achaz. ¹⁷ Potom dal kráľ Achaz polámať ryté podstavce a odstrániť z nich nádoby. Aj more zložil z kovových býkov, ktoré boli pod ním, a položil ho na kamennú podlahu. ¹⁸ Aj sobotňajšiu izbu, ktorú postavili v chráme, a vonkajší kráľov vchod dal odstrániť z Pánovho chrámu kvôli asýrskemu kráľovi.

¹⁹ Ostatok Achazových dejín, čo vykonal, je napísané v Knihe letopisov júdskeho kráľa. ²⁰ Potom sa Achaz uložil k svojim otcom a pochovali ho s jeho otcami v Dávidovom meste. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Ezechiáš.

2Kr17

XVII. Izraelského kráľa Osé. - ¹ V dvanástom roku júdskeho kráľa Achaza sa v Samárii stal na deväť rokov kráľom nad Izraelom Osé, syn Elu. ² Robil, čo sa Pánovi nepáči, nie však natoľko ako izraelskí králi, ktorí boli pred ním. ³ Vytiahol proti nemu asýrsky kráľ Salmanassar a Osé sa stal jeho poddaným a platil mu poplatok. ⁴ Ale asýrsky kráľ zistil u Osého zradu, lebo poslal poslov ku kráľovi Egypta Suovi a neposlal ako každoročne poplatok asýrskemu kráľovi. Preto

ho asýrsky kráľ dal chytiť a vrhnúť do žalára. ⁵ Potom prešiel asýrsky kráľ celú krajinu, tiahol proti Samárii a tri roky ju obliehal. ⁶ V deviatom roku Osého asýrsky kráľ Samáriu zaujal. Izraelitov odviezol do zajatia do Asýrska a usadil ich v Hale a pri Habore, rieke Gozanu, a v mestách Médov.

Úvaha o príčinách pádu Izraela. - ⁷ Izraeliti sa prehrešili proti Pánovi, svojmu Bohu, ktorý ich vyviedol z egyptskej krajiny z područia egyptského kráľa faraóna, a uctievali cudzích bohov. ⁸ Chodili podľa obyčajov národov, ktoré Pán vyhnal spreď Izraelitov, a (podľa obyčajov) izraelských kráľov, ktorí to zaviedli. ⁹ Pritom Izraeliti zamýšľali proti Pánovi, svojmu Bohu, nepatričné veci a nastavali si výšin v každom meste, počnúc od strážnej veže až po opevnené mesto. ¹⁰ Stavali si pomníky a ašery na každom vyššom kopci a pod každým zeleným stromom. ¹¹ A tymian pálili na každej výšine ako národy, ktoré Pán pred nimi odviezol do zajatia, a vyvádzali zlé veci, aby popudzovali Pána. ¹² Slúžili modlám, o čom im Pán povedal: „Nesmiete to robiť!“ ¹³ A Pán varoval Izrael a Júdu prostredníctvom všetkých prorokov a všetkých vidcov: „Vráťte sa zo svojich zlých ciest a zachovávajúte moje príkazy a predpisy presne podľa naučenia, ktoré som dal vašim otcom a ktoré som vám poslal po svojich sluhoch prorokoch!“ ¹⁴ No nepočúvali, ale zatvrdili si šíju ako ich otcovia, ktorí neverili Pánovi, svojmu Bohu. ¹⁵ Zavrhli jeho predpisy, jeho zmluvu, ktorú uzavrel s ich otcami, i jeho výstrahy, ktorými ich varoval, a išli za márnosťou, takže sa stali márnymi, a za pohanmi, ktorí sú okolo nich, o ktorých im Pán prikázal, aby nerobili tak ako oni. ¹⁶ Opustili všetky príkazy Pána, svojho Boha, urobili si liate modly, dve teľce, narobili si ašier, klaňali sa celému nebeskému vojsku a slúžili Bálovi. ¹⁷ Svojich synov a dcéry prevádzali cez oheň, zaoberali sa čarodejstvom a veštením a zapredali sa konať, čo sa Pánovi nepáči, aby ho dráždili. ¹⁸ Preto sa Pán veľmi rozhneval na Izrael a odstránil ho spreď seba, takže nezostal, iba kmeň Júdu. ¹⁹ Ale ani Júda nezachoval príkazy Pána, svojho Boha, a išiel za ustanovizňami Izraela, ktoré si ten zaviedol. ²⁰ Preto Pán zavrhol celé potomstvo Izraela a upokoril ho, vydával ho do rúk lupičov, až ho odvrhol spreď seba. ²¹ Keď odtrhol Izrael od Dávidovho domu, ustanovili si za kráľa Nabatovho syna Jeroboama. Lenže Jeroboam odviezol Izraelitov od Pána a naviedol ich na veľké hriechy. ²² A synovia Izraela chodili vo všetkých hriechoch Jeroboama, ktoré páchal, a neodklonili sa od nich, ²³ až kým Pán neodstránil Izrael spreď seba, ako hovoril prostredníctvom všetkých svojich sluhov prorokov, a (kým) neodviezol Izrael z jeho krajiny do zajatia do Asýrska až po dnešný deň.

Samaritáni. - ²⁴ Asýrsky kráľ priviedol z Bábelu, z Kutu, Avy, Ematu a Sefarvaimu (ľudia) a usadil ich v mestách Samárie namiesto synov Izraela. Oni zaujali Samáriu a obsadili jej mestá. ²⁵ Keď tam začali bývať, nepreukazovali Pánovi úctu, preto Pán poslal na nich levy, ktoré ich zabíjali. ²⁶ Tu oznámili asýrskemu kráľovi: „Národy, ktoré si presídlili a usadil v mestách Samárie, nepoznajú obyčaje Boha krajiny. Preto poslal na nich levy a ony ich zabíjali preto, že nepoznajú obyčaje Boha krajiny.“ ²⁷ Vtedy asýrsky kráľ rozkázal: „Zaveďte ta jedného z kňazov, ktorých ste odtiaľ presídlili! Nech ide, nech sa tam usadí - a nech ich učí obyčajom Boha krajiny!“ ²⁸ Išiel teda jeden z kňazov, ktorých presídlili zo Samárie, usadil sa v Beteli a učil ich, ako majú uctievať Pána. ²⁹ Ale každý národ si urobil vlastných bohov a uložil ich v chrámoch na výšinách, ktoré narobili Samaritáni, každý národ vo svojom meste, v ktorom býval. ³⁰ Ľudia z Bábelu si urobili Sochetbenot, ľudia z Kutu si urobili Nergala, ľudia z Ematu si spravili Asimu, ³¹ Avania si urobili Nibchaza a Tartaka a Sefarvaimci pálili v ohni svoje deti Adramelechovi a Anamelechovi, bohom Sefarvaimu. ³² Pritom uctievali Pána a ustanovili spomedzi seba kňazov výšin, ktorí im konali službu v chrámoch výšin. ³³ Uctievali aj Pána, súčasne však slúžili aj svojim bohom podľa zvyku národov, spomedzi ktorých ich presídlili. ³⁴ A podnes konajú podľa predošlých zvykov. Pána si nectia, ani nekonajú podľa jeho predpisov a ustanovení, podľa zákona a príkazu, čo dal Pán synom Jakuba, ktorému dal meno Izrael. ³⁵ S nimi Pán uzavrel zmluvu a prikázal im: „Iných bohov neuctievajte, neklaňajte sa im, neslúžte im a neprinášajte im obety! ³⁶ Ale iba Pána, ktorý vás vyviedol z Egypta veľkou mocou a vystretým ramenom, uctievajte, jemu sa klaňajte a prinášajte obety! ³⁷ Predpisy, ustanovenia,

zákon a prikázanie, ktoré vám napísal, bedlivo po všetky dni zachovávajte; a iných bohov neuctievajte! ³⁸ Nezapíšte na zmluvu, ktorú som s vami uzavrel, a neuctievajte iných bohov. ³⁹ Ale uctievajte Pána, svojho Boha, a on vás vyslobodí z ruky všetkých vašich nepriateľov.“ ⁴⁰ Oni však neposlúchli, ale konali podľa svojej predošlej obyčaje. ⁴¹ Tieto národy teda ctili Pána a slúžili aj svojim modlám. Aj ich deti a detné deti robili tak, ako robili ich otcovia, až po dnešný deň.

Dejiny Júdska až po babylonské zajatie 18 - 25

2Kr18

XVIII. Kráľ Ezechiáš. - ¹ V treťom roku izraelského kráľa Osého, syna Ellu, stal sa kráľom Ezechiáš, syn júdskeho kráľa Achaza. ² Mal dvadsaťpäť rokov, keď sa stal kráľom, a dvadsaťdeväť rokov kráľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Abi, Zachariášova dcéra. ³ Robil, čo sa páči Pánovi, celkom tak, ako jeho otec Dávid. ⁴ On odstránil výšiny, zrúcal pomníky, povytínal ašery a rozbil medeného hada, ktorého urobil Mojžiš, lebo mu synovia Izraela až do tých dní páliť tymian. Volal sa Nohestán. ⁵ Dúfal v Pána, Izraelovho Boha, a po ňom nebolo jemu podobného medzi všetkými Júdovými kráľmi ani medzi tými, čo boli pred ním. ⁶ Visel na Pánovi, neodklonil sa od neho a zachovával všetky jeho príkazy, ktoré dal Pán Mojžišovi. ⁷ Pán bol s ním a darilo sa mu všetko, čo podnikal. Vzbúril sa dokonca aj proti asýrskemu kráľovi a neslúžil mu. ⁸ On porazil Filištíncov až po Gazu a jej okolie od strážnej veže až po opevnené mesto.

⁹ Vo štvrtom roku kráľa Ezechiáša - to bol siedmy rok izraelského kráľa Osého, syna Elu - vyrazil asýrsky kráľ Salmanassar proti Samárii, obliehal ju ¹⁰ a dobyl ju. Po troch rokoch, v šiestom roku Ezechiáša - to bol deviaty rok izraelského kráľa Osého -, bola Samária dobytá. ¹¹ Asýrsky kráľ odviezol Izraelitov do zajatia do Asýrska a usadil ich v Hale a pri Habore, rieke Gozanu, a v mestách Médov, ¹² lebo nepočúvali hlas Pána, svojho Boha, prestúpili jeho zmluvu, všetko, čo prikázal Pánov služobník Mojžiš. Neposlúchli a nesplnili to.

Vpád a porážka Senacheriba. - ¹³ V štrnástom roku kráľa Ezechiáša vystúpil asýrsky kráľ Sennacherib proti všetkým opevneným mestám Júdska a dobyl ich. ¹⁴ Vtedy júdsky kráľ Ezechiáš poslal asýrskemu kráľovi do Lachisu odkaz: „Previnil som sa, odtiahni odo mňa; čo mi uložíš, prijmem.“ A asýrsky kráľ uložil júdskeho kráľovi Ezechiášovi tristo hrivien striebra a tridsať hrivien zlata. ¹⁵ Ezechiáš teda odovzdal všetky peniaze, ktoré boli v Pánovom chráme a v pokladnici kráľovského paláca. ¹⁶ Vtedy Ezechiáš polámal krídla na dverách Pánovho chrámu a rámy dverí, ktoré dal obtiahnuť júdsky kráľ Ezechiáš, a dal ich asýrskemu kráľovi.

¹⁷ Ale asýrsky kráľ poslal z Lachisu tartana, rabsarisa a rabsakeho s mocným oddielom ku kráľovi Ezechiášovi do Jeruzalema. Išli hore a keď došli do Jeruzalema, zastali pri vodovode Horného rybníka, ktorý je na ceste poľa práčov, ¹⁸ a volali kráľa. Vtedy vyšiel k nim Helkiášov syn Eliakim, správca domu, pisár Sobna a Asafov syn Joach, kancelár. ¹⁹ Rabsake im povedal: „Povedzte Ezechiášovi: Toto vraví veľký kráľ, kráľ asýrsky: Čo je to za nádej, ktorou sa nádejaš?! ²⁰ Nazdávaš sa, že reč perí je už rada a sila do boja?! Na koho sa teda spoliehaš, že sa búriš proti mne? ²¹ Alebo sa spoliehaš na tú zlomenú trstenú palicu, na Egypt, ktorá tomu, kto sa na ňu oprie, vnikne do dlane a prepichne ju? Taký je faraón, kráľ Egypta, ku všetkým, ktorí sa naň spoliehajú. ²² Ak mi však povie: „V Pána, svojho Boha, dúfame!“ Nie je to ten, ktorého výšiny a oltáre dal Ezechiáš odstrániť a povedal Júdsku a Jeruzalemu: „Pred týmto oltárom v Jeruzaleme sa budete klaňať? ²³ Teraz sa však stav s mojím pánom, asýrskym kráľom: dám ti dvetisíc koní, či budeš môcť dať na ne jazdcov. ²⁴ Ako potom môžeš odolať jedinému kniežat'u z najmenších sluhov môjho pána? Ale ty sa spoliehaš na Egypt, na vozy a na jazdcov. ²⁵ No a či som ja bez Pána prišiel na toto miesto, aby som ho zničil?! Pán mi povedal: Choď do tej krajiny a znič ju!“

²⁶ Helkiášov syn Eliakim aj Sobna a Joach povedali rabsakemu: „Hovor svojim sluhom aramejsky, veď my rozumieme. Nehovor nám júdsy do uší ľudu, ktorý je na múre!“ ²⁷ Ale rabsake im odpovedal: „Vari ma môj pán poslal, aby som hovoril tieto slová tvojmu pánovi a tebe? A nie mužom, ktorí sedia na múroch, že budú spolu s vami jesť svoj výkal a piť svoj moč?“ ²⁸ Rabsake sa postavil a veľkým hlasom takto volal júdsy: „Čujte slová veľkého kráľa, kráľa asýrskeho!“ ²⁹ Takto hovorí kráľ: Nech vás Ezechiáš nezavádza, lebo vás nebude môcť vyslobodiť z mojej ruky. ³⁰ A nech vám Ezechiáš nedáva nádej v Pána, hovoriac: „Naisto nás Pán vyslobodí, toto mesto sa nedostane do ruky asýrskeho kráľa.“ ³¹ Nepočúvajte na Ezechiáša, lebo takto hovorí asýrsky kráľ: Uzavrite so mnou zmluvu a vyjdite ku mne! A jedzte každý svoje hrozno a každý svoje figy a pite každý vodu zo svojej studne, ³² kým neprídem a nevezmem vás do krajiny, ako je vaša krajina, do krajiny obilnej a vínorodej, do krajiny chlebovej a vinohradnej, do krajiny olív a medu, aby ste žili a nezomreli. A nepočúvajte na Ezechiáša, lebo vás zavádza rečami: „Pán nás vyslobodí!“ ³³ Vyslobodili azda bohovia národy, každý svoju krajinu, z ruky asýrskeho kráľa? ³⁴ Kdeže sú bohovia Ematu a Arfadu?! Kde sú bohovia Sefarvaimu, Any a Avy?! A Samáriu vyslobodili z mojej ruky? ³⁵ Ktorí zo všetkých bohov týchto krajín vyslobodili svoju krajinu z mojej ruky?! A Pán by mal vyslobodiť Jeruzalem z mojej ruky?“ ³⁶ Ľud mlčal a neodpovedal mu ani slovo, lebo kráľov príkaz znel: „Neodpovedajte mu!“ ³⁷ Potom prišiel Helkiášov syn Eliakim, správca domu, pisár Sobna a Asafov syn Joach, kancelár, s roztrhnutým odevom k Ezechiášovi a rozpovedal mu rabsakeho reč.

2Kr19

XIX. ¹ Keď to kráľ Ezechiáš počul, roztrhol si rúcho, obliekol si vrecovinu a išiel do Pánovho domu. ² Správca domu Eliakima, pisára Sobnu a starších z kňazov poslal poobliekaných do vrecovín k prorokovi Izaiášovi, Amosovmu synovi. ³ I povedali mu: „Takto hovorí Ezechiáš: Tento deň je dňom úzkosti, trestu a hanby, lebo synovia prišli až k otvoru, ale na pôrod niet sily!“ ⁴ Hádam počul Pán, tvoj Boh, všetky reči rabsakeho, ktorého poslal jeho pán, asýrsky kráľ, aby sa rúhal živému Bohu, a potresce ho za slová, ktoré počul Pán, tvoj Boh. A pomodli sa za zvyšok, ktorý ostal!“ ⁵ Sluhovia kráľa Ezechiáša prišli teda k Izaiášovi ⁶ a Izaiáš im vravel: „Toto povieť tvojmu pánovi: Toto hovorí Pán: Neboj sa rečí, ktoré si počul, ktorými sa ti rúhali paholci asýrskeho kráľa. ⁷ Hľa, ja vložím doň ducha: počuje totiž zvesť, vráti sa do svojej krajiny a v jeho vlastnej krajine ho zrazím mečom.“

⁸ Rabsake sa teda vrátil a našiel asýrskeho kráľa bojovať proti Lobne, lebo počul, že odtiahol od Lachisu. ⁹ A keď počul o etiópskom kráľovi Tarakovi správu: „Vytiahol proti tebe do boja,“ zasa poslal k Ezechiášovi poslov s odkazom: ¹⁰ „Takto hovorte Ezechiášovi, kráľovi Júdska: Nech ťa nepodvedie tvoj Boh, na ktorého sa spoliehaš, keď hovoríš: „Jeruzalem sa nedostane do ruky asýrskeho kráľa.““ ¹¹ Veď si predsa počul, čo urobili asýrski králi všetkým krajinám, aby splnili na nich kliatbu. A ty by si mal byť zachránený? ¹² Azda bohovia národov zachránili tých, ktorých zničili moji otcovia: Gozan, Haran, Resef a synov Edenu, ktorí boli v Telasári?! ¹³ Kde je kráľ Ematu, kráľ Arfadu a kráľ mesta Sefarvaim, Any a Avy?“

¹⁴ Ezechiáš vzal písmo z rúk poslov a prečítal ho, potom vystúpil do Pánovho domu a Ezechiáš ho rozprestrel pred Pánom. ¹⁵ Potom sa Ezechiáš modlil pred Pánom: „Pane zástupov, Bože Izraela, ktorý tróniš nad cherubmi! Ty jediný si Bohom všetkých kráľovstiev zeme; ty si urobil nebesá i zem. ¹⁶ Nakloň, Pane, svoje ucho a počuj, otvor, Pane, svoje oči a viď! Počuj Sennacheribove slová, ktoré odkázal, aby sa rúhal živému Bohu. ¹⁷ Je pravda, Pane, asýrski králi znivočili národy a ich krajiny. ¹⁸ Ich bohov však dali na oheň, lebo to nie sú bohovia, ale iba dielo ľudských rúk, drevo a kameň; preto ich zničili. ¹⁹ Teraz však, Pane, náš Bože, vyslobod' nás z jeho ruky, nech poznajú všetky kráľovstvá zeme, že ty, Pane, si jediný Boh!“

²⁰ Vtedy Amosov syn Izaiáš poslal Ezechiášovi odkaz: „Toto hovorí Pán, Boh Izraela: Za čo si sa modlil ku mne o asýrskom kráľovi Sennacheribovi, (som počul). ²¹ Toto je slovo, ktoré o ňom prehovoril Pán:

Pohŕda tebou a vysmieva sa ti,
panenská dcéra Siona,
pokyvuje hlavou za tebou,
dcéra Jeruzalema.

²² Komu si sa rúhal a posmieval,
proti komu si povyšoval hlas
a pyšne dvíhal oči?
Proti Izraelovmu Svätému!

²³ Prostredníctvom poslov si tupil Pána
a hovoril si: „S množstvom svojich vozov
vystúpil som na hrebene vrchov,
na stráne Libanonu
a vyt' al som jeho cédre vysoké,
jeho vyberané cyprusy;
vyšiel som na jeho vrchol najvyšší,
do húštiny hájov.

²⁴ Ja som kopal a pil cudziu vodu
a krokom svojich nôh vysuším
všetky rieky Egypta.

²⁵ Nepočul si o tom?
Pripravoval som to oddávna,
chystal som to od dní pravekých
a teraz som to priviedol:
premeníš na pusté sutiny
opevnené mestá.

²⁶ A ich obyvateľstvo bezmocné
triaslo sa a hanbilo,
ostalo s' ťa poľná tráva, s' ťa zeleň lúk,
ako zelina na streche,
spálenina nerozvinutá.

²⁷ Ja viem, či sedíš, či ideš a či prídeš,
i ako si zúril proti mne.

²⁸ Pretože tvoje zúrenie proti mne
a tvoja nadutosť dostali sa mi do uší,
vtiahnem ti do nosa svoju obrúčku
a svoju uzdu ti vložím do perí
a zavediem ťa späť cestou, ktorou si prišiel.

²⁹ Tebe však toto bude znamením:
Jedz tento rok samorodé
a druhý rok samorastlé,
tretí rok však sejte a žnite,
sad' te vinice a jedzte ich ovocie.

³⁰ A zvyšok Júdovho domu, ktorý pozostal,
zapustí korene nadol
a hore prinesie ovocie.

³¹ Lebo z Jeruzalema vyjde zvyšok
a pozostatok z vrchu Sion;
horlivosť Pána zástupov to urobí.

³² Preto toto hovorí Pán o asýrskom kráľovi:
Nevkročí do tohoto mesta,
ani šíp ta nevystrelí;
ani štítom naň nezaútočí,
ani násypom ho neobkolesí.

³³ Vráti sa cestou, ktorou prišiel
a do tohoto mesta nevkročí,
hovorí Pán.

³⁴ Budem kryť toto mesto, aby som ho zachránil
kvôli sebe a kvôli Dávidovi, svojmu služobníkovi.“

³⁵ V tú noc vyšiel Pánov anjel a zabil v asýrskom tábore stoosemdesiatpäťtisíc. Keď ráno vstali, hľa, samé mŕtve telá! ³⁶ Nato odtiahol a odišiel. A tak sa asýrsky kráľ Sennacherib vrátil a býval v Ninive.

³⁷ A keď sa raz klaňal v dome svojho boha Nesrocha, vlastní synovia Adramelech a Sarasár ho zabili mečom a sami utiekli do krajiny Ararat. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Asarhadon.

2Kr20

XX. Choroba a uzdravenie Ezechiáša. - ¹ V tých dňoch Ezechiáš ochorel na smrť. I prišiel k nemu prorok Izaiáš, Amosov syn, a povedal mu: „Toto hovorí Pán: Usporiadaj si dom, lebo zomrieš a nebudeš žiť!“ ² Nato sa Ezechiáš obrátil tvárou k stene a modlil sa k Pánovi. „Ach, Pane, spomeň si, ako som putoval pred tvojou tvárou verne a s celým srdcom a robil som, čo je v твоjich očiach dobré.“ A Ezechiáš sa nahlas rozplakal. ⁴ Izaiáš ešte nevyšiel z prostredného nádvorja, keď ho Pán oslovil: „Vráť sa a povedz Ezechiášovi, kniežaťu môjho ľudu: Toto hovorí Pán, Boh tvojho otca Dávida: Počul som tvoju modlitbu, videl som tvoje slzy; hľa, uzdravím ťa, na tretí deň pôjdeš do Pánovho chrámu. ⁶ K tvojmu veku pridám pätnásť rokov a vyslobodím teba i toto mesto z rúk asýrskeho kráľa a budem zastávať toto mesto kvôli sebe a kvôli svojmu služobníkovi Dávidovi.“

⁷ Izaiáš povedal: „Vezmite figovú náplasť!“ Keď ju vzali a položili na vred, ožil. ⁸ A Ezechiáš sa spýtal Izaiáša: „Čo bude znamením, že ma Pán uzdraví a že na tretí deň pôjdem hore do Pánovho chrámu?“ ⁹ Izaiáš odpovedal: „Toto ti bude znamením od Pána, že Pán splní, čo prisľúbil: Má ísť tŕňa napred o desať stupňov, alebo sa má o desať stupňov vrátiť?“ ¹⁰ Ezechiáš povedal: „Lahko je tŕňa ísť napred o desať stupňov! Nie! Nech sa tŕňa vráti o desať stupňov nazad!“ ¹¹ Vtedy prorok Izaiáš volal k Pánovi a on vrátil tŕňu na stupňoch, po ktorých zostúpila - na Achazových stupňoch -, o desať stupňov.

Posolstvo Merodacha Baladana. - ¹² V tom čase poslal babylonský kráľ Merodach Baladan, syn Baladana, písmo a dary Ezechiášovi. Dopyčul sa totiž, že Ezechiáš bol chorý. ¹³ Ezechiáš sa im zaradoval a ukázal im svoju klenotnicu, striebro, zlato, voňavky, jemný olej a celú svoju zbrojnicu, všetko, čo sa nachádzalo v jeho pokladniciach. Nebolo ničoho, čo by im Ezechiáš nebol ukázal vo svojom dome a v celom svojom kráľovstve. ¹⁴ Nato prišiel ku kráľovi

Ezechiášovi prorok Izaiáš a povedal mu: „Čo hovorili títo mužovia a odkiaľ prišli k tebe?“ Ezechiáš odpovedal: „Z ďalekej krajiny prišli ku mne, z Babylonu.“¹⁵ Vravel: „Čo videli v tvojom dome?“ Ezechiáš odpovedal: „Videli všetko, čo je v mojom dome, niet ničoho, čo by som im nebol ukázal vo svojich pokladniciach.“¹⁶ Izaiáš povedal Ezechiášovi: „Čuj slovo Pánovo: ¹⁷ Hľa, prídu dni a všetko, čo je v tvojom dome, čo až do tohoto dňa nazhromaždili tvoji otcovia, odnesú do Babylonu, nič neostane, hovorí Pán. ¹⁸ A vezmú aj z tvojich synov, ktorí budú pochádzať od teba, ktorých splodíš, a budú komorníkmi v paláci babylonského kráľa.“¹⁹ Ezechiáš povedal Izaiášovi: „Dobré je slovo Pánovo, ktoré si hovoril.“ A ešte povedal: „Veď za mojich dní bude pokoj a istota.“

²⁰ Ostatok Ezechiášových dejín, celá jeho chrabrosť a ako urobil rybník a vodovod a priviedol vodu do mesta, je opísané v Knihe letopisov júdskeho kráľa. ²¹ Potom sa Ezechiáš uložil k svojim otcom a namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Manasses.

2Kr21

XXI. Kráľ Manasses. - ¹ Manasses mal dvanásť rokov, keď začal kraľovať, a päťdesiatpäť rokov kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Hafsiba. ² Robil, čo sa Pánovi nepáči, podľa ošklivosti národov, ktoré Pán vyhnal pred Izraelitmi. ³ Zasa postavil výšiny, ktoré dal zbúrať jeho otec Ezechiáš, postavil oltáre Bálovi, urobil Ašeru, ako urobil izraelský kráľ Achab, klaňal sa celému nebeskému vojsku a slúžil mu. ⁴ Staval oltáre aj v Pánovom chráme, o ktorom Pán povedal: „V Jeruzaleme položím svoje meno.“⁵ Postavil totiž v oboch nádvořiach Pánovho chrámu oltáre celému nebeskému vojsku. ⁶ Previedol svojho syna cez oheň, zaoberal sa veštením a čarodejníctvom, obstaral si vyvolávačov duchov a hádačov, robil teda množstvo vecí, ktoré sa Pánovi nepáčia, aby ho popudzoval. ⁷ Aj sochu Ašery, ktorú urobil postavil v chráme, o ktorom Pán povedal Dávidovi a jeho synovi Šalamúnovi: „V tomto chráme a v Jeruzaleme, ktorý som si vyvolil zo všetkých kmeňov Izraela, položím svoje meno naveky. ⁸ A nedopustím viac, aby Izrael vykročil z krajiny, ktorú som dal ich otcom, ak budú bedlivo zachovávať všetko, čo som im prikázal, a všetky zákony, ktoré im dal môj služobník Mojžiš.“⁹ Lenže neposlúchli a Manasses ich zvedol, že konali horšie ako národy, ktoré Pán vyhubil spred Izraelitov.

¹⁰ A Pán hovoril prostredníctvom svojich sluhov prorokov: ¹¹ „Pretože Manasses, kráľ Júdu, páchal tieto ohavnosti a konal horšie, než konali pred ním Amorejčania, ba svojimi modlami zvedol aj Júdu na hriech, ¹² toto hovorí Pán, Boh Izraela: Hľa, ja privediem nešťastie na Jeruzalem a na Júdu, že každému, kto bude o tom počuť, bude cvendžať v obidvoch ušiach. ¹³ A na Jeruzalem rozťahnem mieru Samárie a váhu Achabovho domu a Jeruzalem vytriem, ako sa vytiera misa: vyutiera sa a obráti hore dnom: ¹⁴ Tak zavrhnem zvyšky svojho dedičstva a vydám ich do ruky ich nepriateľov. Budú korisťou a plnom pre všetkých nepriateľov, ¹⁵ pretože robili, čo sa mne nepáči, a popudzovali ma odo dňa; čo ich otcovia vyšli z Egypta, až po dnešný deň.“¹⁶ Manasses vylieval aj nevinnú krv v takom veľkom množstve, že vrchom naplnila Jeruzalem, okrem hriechu, na ktorý naviedol Júdu, keď robil, čo sa Pánovi nepáči.

¹⁷ Ostatok Manassesových dejín, všetko, čo vykonal, i hriech, ktorý spáchal, je opísaný v Knihe letopisov júdskeho kráľa. ¹⁸ Potom sa Manasses uložil k svojim otcom a pochovali ho v záhrade jeho domu, v záhrade Ozu. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Amon.

Kráľ Amon. - ¹⁹ Amon mal dvadsaťdva rokov, keď sa stal kráľom, a dva roky kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Mesalemet, dcéra Harusa z Jeteby. ²⁰ Robil, čo sa Pánovi nepáči, ako robil jeho otec Manasses. ²¹ Kráčať celkom po ceste, po ktorej išiel jeho otec, slúžil modlám, ktorým slúžil jeho otec, a klaňal sa im. ²² Opustil Pána, Boha svojich otcov, a nekráčať po Pánovej ceste. ²³ Amonovi sluhovia sa sprisahali proti nemu a kráľa zabili v jeho dome. ²⁴ Ale vidiecky ľud pobil všetkých, čo sa sprisahali proti kráľovi Amonovi, a vidiecky ľud

ustanovil namiesto neho za kráľa jeho syna Joziáša. ²⁵ Ostatok Amonových dejín, čo vykonal, je opísané v Knihe letopisov júdskeho kráľa. ²⁶ Pochovali ho v jeho hrobe, v záhrade Ozu. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Joziáš.

2Kr22

XXII. Kráľ Joziáš. - ¹ Joziáš mal osem rokov, keď začal kraľovať, a tridsaťjeden rokov kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Idida, dcéra Hadaiáša z Baskatu. ² Robil, čo sa páči Pánovi, išiel celkom po ceste svojho otca Dávida a neodklonil sa ani napravo, ani naľavo. ³ V osemnástom roku kráľa Joziáša poslal kráľ pisára Safana, syna Asliáša, syna Mesulama, do Pánovho chrámu s odkazom: ⁴ „Choď k veľkňazovi Helkiášovi, nech vysype peniaze prinesené do Pánovho chrámu, ktoré nazbierali strážcovia prahu od ľudu, ⁵ a nech ich odovzdá dielovedúcom, ktorí majú dozor v Pánovom chráme. Oni nech ich dajú robotníkom, ktorí sú v Pánovom chráme a opravujú poruchy Pánovho chrámu, ⁶ tesárom, staviteľom, murárom a nech zaopatria drevo a tesaný kameň na opravu chrámu! ⁷ Ale nech s nimi neúčtujú odovzdané peniaze, lebo oni robia poctivo!“

⁸ Vtedy povedal veľkňaz Helkiáš pisárovi Safanovi: „Našiel som Knihu zákona v Pánovom chráme.“ Helkiáš Knihu odovzdal Safanovi a on ju prečítal. ⁹ Potom išiel pisár Safan ku kráľovi a podal kráľovi správu: „Tvoji sluhovia vysypali peniaze, ktoré boli v chráme, a odovzdali ich dielovedúcom, čo majú dozor v Pánovom chráme.“ ¹⁰ A pisár Safan oznámil kráľovi: „Kňaz Helkiáš mi dal knihu.“ A Safan ju čítal pred kráľom. ¹¹ Keď kráľ počul slová Knihy zákona, roztrhol si rúcho. ¹² A kráľ rozkázal kňazovi Helkiášovi, Safanovmu synovi Achikamovi, Michovmu synovi Achoborovi, pisárovi Safanovi a kráľovmu sluhovi Asaiášovi: ¹³ „Choďte a dopytujte sa za mňa, za ľud a za celé Júdsko Pána o obsahu tejto nájdenej knihy. Lebo je veľký Pánov hnev, ktorý sa rozietil proti nám, pretože naši otcovia nepočúvali slová tejto knihy, aby robili podľa toho, čo je v nej predpísané.“

¹⁴ Kňaz Helkiáš, Achikam, Achobor, Safan a Asaiáš išli k prorokyni Holde, manželke Seluma, syna Tekuu, syna Araáša, strážcu šiat. Bývala v Jeruzaleme v druhom okrese. Keď s ňou hovorili, ¹⁵ odpovedala im: „Toto hovorí Pán, Boh Izraela: Povedzte mužovi, ktorý vás ku mne poslal: ¹⁶ Toto hovorí Pán: Veru ja privediem nešťastie na toto miesto a na jeho obyvateľov; všetko to, čo stojí v knihe, ktorú čítal kráľ Júdu. ¹⁷ Pretože opustili mňa a pálili tymian iným bohom, aby ma popudzovali každým činom svojich rúk, vzbĺkne môj hnev proti tomuto miestu a nevyhasne. ¹⁸ Kráľovi Júdska, ktorý vás poslal dopytovať sa u Pána, povedzte: Toto hovorí Pán, Boh Izraela: ¹⁹ Pretože zmäklo tvoje srdce, keď si počul tieto slová, a pokoril si sa pred Pánom; keď si počul, čo som hovoril proti tomuto miestu a proti jeho obyvateľom, že bude pusté a prekliate; že si si roztrhol rúcho a plakal si pred mnou, aj ja som (t'a) vyslyšal, hovorí Pán. ²⁰ Preto t'a ja vezmem k tvojim otcom, v pokoji sa dostaneš do svojho hrobu a tvoje oči neuvidia všetko to nešťastie, ktoré ja privediem na toto miesto.“ A zopakovali to kráľovi.

2Kr23

XXIII. ¹ Nato dal kráľ zhromaždiť okolo seba všetkých starších Júdska a Jeruzalema. ² Kráľ išiel hore do Pánovho chrámu a s ním všetci mužovia Júdska a obyvatelia Jeruzalema, kňazi, proroci a všetok ľud od najmenšieho po najväčších. A kráľ prečítal pred nimi celý obsah Knihy zmluvy nájdenej v Pánovom chráme. ³ Potom si kráľ stal k stĺpu a uzavrel pred Pánom zmluvu, že budú chodiť za Pánom, že budú celým srdcom a celou dušou zachovávať jeho príkazy, ustanovenia a predpisy, aby tak uskutočnili slová tejto zmluvy, napísané v tejto knihe. A všetok ľud pristúpil k zmluve.

⁴ Potom kráľ rozkázal veľkňazovi Helkiášovi, druhému kňazovi a strážcom prahu, aby odstránili z Pánovho chrámu všetko náradie urobené pre Bála, Ašeru a celé nebeské vojsko. Spálili to za Jeruzalemom na kedronských poliach a popol dal zaniest' do Betelu. ⁵ Odstránil tiež modlárske kňazov, ktorých ustanovili júdski králi a ktorí pálili tymian na výšinách v júdskych mestách a v okolí Jeruzalema, aj tých, ktorí pálili tymian Bálovi, slnku, mesiacu, planétam a celému nebeskému vojsku. ⁶ Ašeru z Pánovho chrámu z Jeruzalema odstránil do údolia Kedronu, spálil ju v údolí Kedronu, rozmrvil ju na prach a prach z nej pohádzal na pohrebište pospolitého ľudu. ⁷ Zrúcal domy zasvätené, ktoré boli v Pánovom chráme a v ktorých ženy tkávali závoje pre Ašeru. ⁸ Ďalej priviedol všetkých kňazov z júdskych miest, poškrvnil výšiny, na ktorých kňazi pálili tymian, od Gabay až po Bersabe; zrúcal výšinu brány, ktorá bola pri vchode do brány mestského veliteľa Jozueho naľavo tomu, kto prichádza z mestskej brány. ⁹ Lenže kňazi výšin nepristúpili k Pánovmu oltáru v Jeruzaleme, ale jedli nekvasený chlieb medzi svojimi bratmi. ¹⁰ Poškrvnil Tofet, ktorý bol v údolí synov Hinoma, aby nik neprevádzal Molochovi svojho syna a svoju dcéru cez oheň. ¹¹ Odstránil kone, ktoré dali júdski králi slnku pri vchode do Pánovho chrámu do izby komorníka Natanmeleka, ktorá bola vo Farvare, a vozy slnka spálil na ohni. ¹² Oltáre, ktoré boli na streche Achazovej hornej izby, ktoré zhotovili júdski králi, tiež oltáre, ktoré zhotovil Manasses v oboch nádvoiriach Pánovho chrámu, kráľ zboril, odstránil ich odtiaľ a ich prach vysypal do údolia Kedronu. ¹³ Potom kráľ poškrvnil výšiny, ktoré boli východne od Jeruzalema, južne od Vrchu záhuby a ktoré dal postaviť Šalamún, kráľ Izraela, ohave Sidončanov Aštarte, ohave Moabčanov Kamošovi a hnusote Amončanov Melchomovi. ¹⁴ Polámal pomníky, povytínal ašery a ich miesta naplnil ľudskými kosťami. ¹⁵ Ba aj oltár v Beteli, výšinu zriadenú Nabatovým synom Jeroboamom, ktorý zviedol na hriech Izrael; aj ten oltár a tú výšinu zboril a spálil, výšinu rozdrvil na prach a Ašeru zapálil. ¹⁶ Keď sa Joziáš obrátil, videl hroby, ktoré boli tam na vrchu, dal doniesť z hrobov kosti, spálil ich na oltári a tak ho poškrvnil podľa Pánovho slova, ktoré ohlásil Boží muž (keď Jeroboam stál vo sviatok pri oltári. Keď sa teda obrátil a zdvihol oči k hrobu Božieho muža), ktorý tie slová povedal, ¹⁷ spýtal sa: „Čo je to za pomník, čo vidím?“ Obyvatelia mesta mu odpovedali: „To je hrob Božieho muža, ktorý prišiel z Júdska a ohlásil proti oltáru v Beteli všetky tieto veci, čo si urobil.“ ¹⁸ Nato povedal: „Nechajte ho na pokoji, nech sa nik nedotkne jeho kostí!“ Tak sa jeho kosti zachránili spolu s kosťami proroka (ktorý prišiel zo Samárie). ¹⁹ Joziáš dokonca odstránil aj chrámy výšin, ktoré boli v mestách Samárie, ktoré postavili izraelskí králi, aby popudzovali (Pána), a urobil s nimi celkom tak, ako urobil v Beteli. ²⁰ Všetkých kňazov výšin, ktorí tam boli, pobil na oltároch, spálil na nich ľudské kosti a vrátil sa do Jeruzalema.

²¹ Potom kráľ prikázal všetkému ľudu: Sväťte Pánovi, svojmu Bohu Veľkú noc, ako je napísané v tejto Knihe zmluvy!“ ²² Lebo takúto Veľkú noc neslávili odo dňa sudcov, ktorí súdili Izrael, po všetky dni izraelských kráľov a júdskych kráľov. Až v osemnástom roku kráľa Joziáša slávili Pánovi v Jeruzaleme takúto Veľkú noc.

²⁴ Ale Joziáš vyničil aj vyvolávačov duchov, hádačov, sochy, modly a všetky ohavnosti, ktoré sa zjavili v júdskej krajine a v Jeruzaleme, aby splnil slová zákona napísané v knihe, ktorú našiel kňaz Helkiáš v Pánovom chráme. ²⁵ Pred ním nebolo jemu podobného kráľa, ktorý by sa celým srdcom, celou dušou a celou silou bol obrátil k Pánovi celkom podľa Mojžišovho Zákona, ani po ňom jemu podobný nepovstal. ²⁶ Ale Pán už neupustil od svojho veľkého hnevu, ktorým vzplanul proti Júdovi pre všetko popudzovanie, ktorým ho dráždil Manasses. ²⁷ Preto Pán povedal: „Aj Júdu odstránim pred seba, ako som odstránil Izrael. Zavrhnem toto mesto, ktoré som si vyvolil, Jeruzalem, i chrám, o ktorom som vyhlásil: Tam bude moje meno.“

²⁸ Ostatok Joziášových dejín a všetko, čo vykonal, je napísané v Knihe letopisov júdskych kráľov. ²⁹ Za jeho čias tiahol egyptský kráľ faraón Nechao proti asýrskemu kráľovi hore k rieke Eufrat. Kráľ Joziáš išiel proti nemu, ale ten ho zabil pri Magede, len čo ho zazrel.

³⁰ Jeho sluhovia ho mŕtveho odviezli z Mageda, dovezli ho do Jeruzalema a pochovali v jeho

hrobe. Potom vidiecky ľud vzal Joziášovho syna Joachaza, pomazal ho a ustanovil za kráľa namiesto jeho otca.

Králi Joachaz, Joakim a Joachin. - ³¹ Joachaz mal dvadsaťtri rokov, keď začal kraľovať, a tri mesiace kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Amital, dcéra Jeremiáša z Lobny. ³² Robil, čo sa Pánovi nepáči, celkom tak, ako robili jeho otcovia. ³³ Faraón Nechao ho spútal v Reble, v krajine Ematu, aby nebol kráľom v Jeruzaleme; na krajinu však uvalil poplatok sto hrivien striebra a hrivnu zlata. ³⁴ Faraón Nechao ustanovil za kráľa Joziášovho syna Eliakima namiesto jeho otca Joziáša a zmenil mu meno na Joakim. Joachaza však vzal a odviedol do Egypta, kde aj zomrel. ³⁵ Joakim dal faraónovi striebro a zlato a musel oceniť aj krajinu, aby mohol dať faraónovi toľko peňazí, koľko žiadal. Podľa ocenenia vymáhal od každého vidiečana striebro a zlato, aby ho odovzdal faraónovi Nechaovi.

³⁶ Joakim mal dvadsaťpäť rokov, keď začal kraľovať, a jedenásť rokov kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Zebida, Fadaiášova dcéra z Rummy. ³⁷ Robil, čo sa Pánovi nepáči, celkom tak, ako jeho otcovia.

2Kr24

XXIV. ¹ Za jeho čias pritiahol babylonský kráľ Nabuchodonozor a Joakim mu bol tri roky poddaný, potom sa zas proti nemu vzbúril. ² Vtedy Pán poslal proti nemu chaldejských koristníkov, aramejských koristníkov, moabských koristníkov a amonských koristníkov. Poslal ich proti Júdsku, aby ho zničili podľa Pánovho slova, ktoré ohlásil prostredníctvom svojich sluhov, prorokov. ³ To sa stalo s Júdskom na Pánov rozkaz, lebo ho chcel odstrániť spred seba pre všetky hriechy Manassesa, ktoré popáchal, ⁴ aj pre nevinnú krv, ktorú vylieval, a Jeruzalem naplnil nevinnou krvou, takže sa Pán už nechcel zľutovať.

⁵ Ostatok Joakimových dejín a všetko, čo vykonal, je napísané v Knihe letopisov júdskeho kráľov. ⁶ Potom sa Joakim uložil k svojim otcom a namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Joachin.

⁷ Egyptský kráľ už viac nevytiahol zo svojej krajiny, lebo od Egyptského potoka až po riekú Eufrat zaujal babylonský kráľ všetko, čo patrilo egyptskému kráľovi.

⁸ Joachin mal osemnásť rokov, keď začal kraľovať, a tri mesiace kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Nohesta, dcéra Elnatana z Jeruzalema. ⁹ Robil, čo sa Pánovi nepáči, celkom ako robil jeho otec. ¹⁰ V tom čase pritiahli sluhovia babylonského kráľa Nabuchodonozora proti Jeruzalemu a mesto sa dostalo do obkľúčenia. ¹¹ Aj babylonský kráľ Nabuchodonozor prišiel proti mestu, ktoré obliehali jeho sluhovia. ¹² Vtedy júdskeho kráľa Joachin vyšiel k babylonskému kráľovi, on, jeho matka, jeho sluhovia, jeho kniežatá aj jeho komorníci, a babylonský kráľ ho zajal v ôsmom roku svojho kraľovania. ¹³ Odniesol odtiaľ všetky poklady Pánovho chrámu a poklady kráľovského paláca a rozbil všetky zlaté nádoby, ktoré dal v Pánovom chráme zhotoviť izraelský kráľ Šalamún, ako rozkázal Pán. ¹⁴ Odviedol do zajatia celý Jeruzalem, všetky kniežatá a všetkých bojovníkov, desaťtisíc mužov, zajatcov, aj všetkých kováčov a zámočníkov. Neostal nik, iba chudobný vidiecky ľud. ¹⁵ Aj Joachina odviedol do Babylonu, aj kráľovu matku, kráľove ženy a jeho komorníkov, šľachtu krajiny odviedol do zajatia z Jeruzalema do Babylonu. ¹⁶ Všetkých udatných mužov - sedemtisíc, kováčov a zámočníkov - tisíc, samých mocných, bojaschopných ľudí odviedol babylonský kráľ do zajatia do Babylonu. ¹⁷ A namiesto neho ustanovil babylonský kráľ za kráľa jeho strýca Mataniáša a zmenil mu meno na Sedekiáš.

Kráľ Sedekiáš a pád Jeruzalema. - ¹⁸ Sedekiáš mal dvadsaťjeden rokov, keď začal kraľovať, a jedenásť rokov kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Amital, dcéra Jeremiáša z Lobny. ¹⁹ Robil, čo sa Pánovi nepáči, celkom tak, ako robil Joakim. ²⁰ S

Jeruzalemom a Júdskom sa toto dialo pre Pánov hnev, kým ich konečne neodvrhol od seba. - Sedekiáš sa vzbúril proti babylonskému kráľovi.

2Kr25

XXV. ¹ V deviatom roku jeho kraľovania, v desiatom mesiaci, na desiaty deň mesiaca prišiel babylonský kráľ Nabuchodonozor a celé jeho vojsko proti Jeruzalemu, utáboril sa proti nemu a postavil okolo neho násyp. ² Mesto bolo v stave obliehania až do jedenásteho roku kráľa Sedekiáša. ³ Na deviaty deň mesiaca (štvrtého) sa v meste tak rozmohol hlad, že vidiecky ľud nemal chleba. ⁴ Mesto dostalo trhlínu a všetci bojovníci ušli; v noci vytiahli z mesta cestou cez bránu, ktorá bola pri kráľovskej záhrade - hoci Chaldejci obkľučovali mesto -, a dali sa smerom k Arabe. ⁵ Chaldejské oddiely prenasledovali kráľa a dochytili ho na Jerišskej rovine. Všetky jeho oddiely sa však rozprchli od neho. ⁶ I zajali kráľa a zaviedli ho k babylonskému kráľovi do Rebly a on vyniesol nad ním rozsudok.

⁷ Sedekiášových synov zabili pred jeho očami a Sedekiášovi oslepil oči, spútal ho okovami a odviedol ho do Babylonu.

⁸ V piatom mesiaci, na siedmy, deň mesiaca - v devätnástom roku kráľa Nabuchodonozora, babylonského kráľa - prišiel do Jeruzalema veliteľ telesnej stráže Nabuzardan, sluha babylonského kráľa. ⁹ I podpálil Pánov chrám aj kráľovský palác a všetky jeruzalemské domy. Všetky veľké domy spálil. ¹⁰ Všetko chaldejské vojsko, ktoré bolo s veliteľom telesnej stráže, zrúcalo múry okolo Jeruzalema ¹¹ a zvyšok ľudí, ktorí ostali v meste, tiež i prebhlíkov, ktorí prebehli k babylonskému kráľovi, ako aj zvyšok zástupu odviedol veliteľ telesnej stráže Nabuzardan do zajatia. ¹² Z chudobných krajiny však nechal veliteľ telesnej stráže niektorých za vinohradníkov a roľníkov.

¹³ Kovové stĺpy, ktoré boli v Pánovom chráme, podstavce a kovové more, ktoré bolo v Pánovom chráme, Chaldejci polámali a kov z nich odniesli do Babylonu. ¹⁴ Vzali aj hrnce, lopatky, nože a misky a všetky kovové nádoby, ktorými sa vykonávala služba: ¹⁵ uhoľníky a kropáče, či boli zo zlata alebo zo striebra, zobrať veliteľ telesnej stráže. ¹⁶ Dva stĺpy, jedno more a podstavce, ktoré dal spraviť Šalamún v Pánovom chráme. Kov týchto predmetov nebolo možno odvážiť. ¹⁷ Výška každého stĺpa bol osemnásť lakt'ov. Na ňom bola kovová hlavica. Výška hlavice bola päť lakt'ov. Mriežkovanie a granátové jablká na hlavici dookola bolo všetko z kovu. Taký bol aj druhý stĺp s mriežkovaním.

¹⁸ Veliteľ telesnej stráže zajal aj veľkňaza Saraiáša a druhého kňaza Sofoniáša a troch strážcov prahu. ¹⁹ Z mesta vzal jedného komorníka, ktorý bol veliteľom bojovníkov, päť mužov z osobnej kráľovej služby, ktorí boli v meste, vojvodcovho pisára, ktorý odvádzal ľud krajiny, a šesťdesiat mužov z vidieckeho ľudu, ktorí boli v meste. ²⁰ Veliteľ telesnej stráže Nabuzardan ich zajal a zaviedol k babylonskému kráľovi do Rebly. ²¹ A babylonský kráľ ich dal pobiť; usmrtil ich v Reble v ematskej krajine. Júdu však odviedol z jeho pôdy do zajatia.

²² A čo sa týka ľudu, ktorý zostal v júdskej krajine, ktorý babylonský Kráľ Nabuchodonozor ponechal, nad ním ustanovil Godoliáša, syna Achikama, syna Safana. ²³ Keď všetci velitelia so svojím mužstvom počuli, že babylonský kráľ ustanovil Godoliáša, prišli ku Godoliášovi do Masfy. A to: Nataniášov syn Izmael, Kareho syn Johanan, Saraiáš, syn Netofanitu Tanehumeta, a Máchatanov syn Jesoniáš, oni aj ich mužstvá. ²⁴ Godoliáš sa zaprisahal im aj ich mužstvu a vravel im: „Nebojte sa podrobiť sa Chaldejcom! Ostaňte v krajine, buďte poddaní babylonskému kráľovi a bude vám dobre!“ ²⁵ Ale v siedmom mesiaci prišiel Izmael, syn Nataniáša, syna Elisamovho z kráľovského rodu a s ním desať mužov a zabil Godoliáša a podobne aj Júdovcov a Chaldejcov, ktorí boli s ním v Masfe. ²⁶ Nato sa zobrať všetok ľud, malí i veľkí, aj velitelia oddielov a išli do Egypta, lebo sa báli Chaldejcov.

Omilostenie Joachina. - ²⁷ V tridsiatom siedmom roku zajatia júdskeho kráľa Joachina, v dvanástom mesiaci, na dvadsiaty siedmy deň mesiaca babylonský kráľ Evil Merodach v roku svojho nastúpenia omilostil júdskeho kráľa Joachina (a vyviedol ho) zo žalára. ²⁸ Hovoril s ním láskavo a jeho trón postavil nad tróny kráľov, ktorí boli s ním v Babylone. ²⁹ Zamenil mu zajatecký odev a jedol s ním stále, po všetky dni svojho života. ³⁰ Zaopatrenie, a to zaopatrenie trvalé, dostával každodenne od kráľa po všetky dni svojho života.

PRVÁ KNIHA KRONÍK

I. Rodokmene 1 - 9

1Krn1

I. Od Adama po Jakuba. - ¹ Adam, Set, Enos, ² Kainan, Malaleel, Jared, ³ Henoch, Matuzalem, Lamech, ⁴ Noe, Sem, Cham a Jafet.

⁵ Jafetovi synovia: Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Mosoch, Tiras. ⁶ Gomerovi synovia: Askenéz, Rifat a Togorma. ⁷ Javanovi synovia: Elisa a Taršiš, Kitim a Dodanim. ⁸ Chamovi synovia: Kuš, Mesraim, Fut a Kanaán. ⁹ Kušovi synovia: Saba, Hevila, Sabata, Regma a Sabatacha. Regmovi synovia: Saba a Dadan. ¹⁰ Od Kuša pochádza Nimród; on bol prvým silákom na zemi. ¹¹ Od Mesraima pochádza Ludim, Ananim, Laábim a Neftuim, ¹² Fetrusim, Chašluim - odkiaľ vyšli Filištínci - a Kaftorim.

¹³ Od Kanaána pochádza Sidon, jeho prvorodený, Het, ¹⁴ Jebus, Amor, Gergez, ¹⁵ Hev, Arak, Sin. Arad, Samar a Hamat. ¹⁷ Semovi synovia: Elam, Asýr, Arfaxad, Lud, Aram, Chus, Hul, Geter a Mosoch. ¹⁸ Od Arfaxada pochádza Sale a od Saleho pochádza Heber. ¹⁹ Heberovi sa narodili dvaja synovia; meno jedného bolo Faleg, lebo za jeho dní bola rozdelená zem. Meno jeho brata bolo Jektan. ²⁰ Od Jektana pochádza Elmodad, Salef, Asarmot, Jare, ²¹ Adoram, Huzal, Dekla, ²² Hebal, Abimael, Saba, ²³ Ofir Hevila a Jobab. Títo všetci sú Jektanovi synovia.

²⁴ Sem, Arfaxad, Sale, ²⁵ Heber, Faleg, Ragau, ²⁶ Sarug, Nachor, Táre, ²⁷ Abram, čiže Abrahám.

²⁸ Abrahámovi synovia: Izák a Izmael. ²⁹ Toto sú ich rody: Izmaelov prvorodený Nabajot, Kedar, Adbél, Mabsam, ³⁰ Masma, Duma, Masa, Hadad, Tema, ³¹ Jetur, Nafis, Kedma. To sú Izmaelovi synovia. ³² Synovia Ketury, vedľajšej Abrahámovej ženy, ktorých porodila: Zamran, Jeksan, Madan, Madián, Jesbok a Sue. Jeksanovi synovia: Saba a Dadan. (Dadanovi synovia: Asýrčania, Latusiti a Laomania.) ³³ Madiánovi synovia: Efa, Efer, Henoch, Abida a Eldaa. Títo všetci sú synovia Ketury.

³⁴ Od Abraháma pochádza Izák. Izákovi synovia: Ezau a Izrael. ³⁵ Ezauovi synovia: Elifaz Rahuel Jehus Ihelom a Kore. ³⁶ Elifazovi synovia: Teman, Omar, Sefi, Gatan, Kenéz, Tamna a Amalek. ³⁷ Rahuelovi synovia: Nahat, Zara, Sama a Meza. ³⁸ Seirovi synovia: Lotan, Sobal, Sebeon, Ana, Dison, Eser a Disan. ³⁹ Lotanovi synovia: Hori a Homam. Lotanova sestra bola Tamna. ⁴⁰ Sobalovi synovia: Alian, Manahat, Ebal, Sefi a Onam. Sebeonovi synovia: Aja a Ana. ⁴¹ Anovi synovia: Dison. Disonovi synovia: Hamram, Eseban, Jetran a Charan. ⁴² Eserovi synovia: Balán, Zavan a Jakan. Disanovi synovia: Chus a Aran.

⁴³ Králi, ktorí kraľovali v Edomsku skôr, ako nad Izraelitmi panoval kráľ: Beorov syn Bale; meno jeho mesta bolo Denaba. ⁴⁴ Keď Bale zomrel, stal sa namiesto neho kráľom Jobab, Zareho syn z Bosry. ⁴⁵ Keď Jobab zomrel, stal sa namiesto neho kráľom Husam z Temanskej krajiny. ⁴⁶ Keď Husam zomrel, stal sa namiesto neho kráľom Badadov syn Adad, ktorý porazil Madiánco v Moabsku. Meno jeho mesta bolo Avit. ⁴⁷ Keď Adad zomrel, stal sa namiesto neho kráľom Semla z Masreky. ⁴⁸ Keď Semla zomrel, stal sa namiesto neho kráľom Šaul z Rohobotu

pri Rieke. ⁴⁹ Keď Šaul zomrel, stal sa namiesto neho kráľom Achoborov syn Balanan. ⁵⁰ Keď zomrel Balanan, stal sa namiesto neho kráľom Adad; meno jeho mesta bolo Fau, meno jeho manželky Métabel, dcéra Matredy, Mezaábovej dcéry.

⁵¹ Keď Adad zomrel, boli v Edomsku vodcovia: vodca Tamna, vodca Alva, vodca Jetet, ⁵² vodca Ólibama, vodca Ela, vodca Finon, ⁵³ vodca Kenéz, vodca Teman, vodca Mabsar, ⁵⁴ vodca Magdiel vodca Hiram. To boli edomskí vodcovia.

1Krn2

II. ¹ Toto boli Izraelovi synovia: Ruben, Simeon, Lévi, Júda, Isachar, Zabulon, ² Dan, Jozef, Benjamín, Neftali, Gad a Aser.

Rodokmeň Júdov. - ³ Júdovi synovia: Her, Onan a Sela. Títo traja sa mu narodili z dcéry Sueho, Kanaánčanky. Júdov prvorodený Her bol zlý v Pánových očiach, preto ho usmrtil. ⁴ Tamar však, Júdova nevesta, porodila mu Fáresa a Zaru. Všetkých Júdových synov bolo päť. ⁵ Fáresovi synovia: Hesron a Hamul. ⁶ Zarovi synovia: Zamri, Etan, Eman, Chalchal a Dara, spolu päť. ⁷ Charmiovi synovia: Achar, ktorý zarmútil Izrael, lebo sa previnil na prekliatych veciach. ⁸ Etanovi synovia: Azariáš. ⁹ Hesronovi synovia, ktorí sa mu narodili: Jerameel, Rám a Kalebovci. ¹⁰ Od Ráma však pochádza Aminadab, od Aminadaba pochádza Naáson, knieža Júdových synov. ¹¹ Od Naásona pochádza Salma, od Salmu pochádza Bóz, ¹² od Bóza pochádza Obed, od Obeda pochádza Izai. ¹³ Od Izaiho pochádza jeho prvorodený Eliab, druhý Abinadab, tretí Sima, ¹⁴ štvrtý Natanael, piaty Radaj, ¹⁵ šiesty Asom a siedmy Dávid. ¹⁶ Ich sestry boli: Sarvia a Abigail Synovia Sarvie: Abisai, Joab a Asael, traja. ¹⁷ Abigail porodila Amasu. Amasov otec bol Izmaelovec Jeter.

¹⁸ Hesronov syn Kaleb si vzal za manželku Azubu z Jeriotu a toto sú jej synovia: Jaser, Sobab a Ardon. ¹⁹ Keď Azuba zomrela, vzal si Kaleb Efratu, ktorá mu porodila Hura. ²⁰ Od Hura pochádza Uri a od Uriho pochádza Bezeleel. ²¹ Potom Hesron vošiel k dcére Galaádovho otca Machira a vzal si ju, keď mal šesťdesiat rokov. Ona mu porodila Seguba. ²² Od Seguba pochádza Jair, ktorý mal dvadsaťtri miest v krajine Galaád. ²³ Gesur a Aram zobrali od nich Jairove dediny aj Kanat s príslušnými osadami, šesťdesiat miest. Toto všetko sú synovia Galaádovho otca Machira. ²⁴ Po Hesronovej smrti vošiel Kaleb k Efrate, manželke svojho otca Hesrona, a ona mu porodila Ashura, otca Tekuu.

²⁵ Synovia Jerameela, Hesronovho prvorodeného, boli: prvorodený Rám, ďalej Buna, Aram, Asom a Achiáš. ²⁶ Jerameel mal aj druhú manželku, menom Ataru; tá bola Onamovou matkou. ²⁷ Synovia Ráma, Jerameelovho prvorodeného, boli: Mós, Jamin a Achar. ²⁸ Onamovi synovia boli Semei a Jada. Semeiho synovia: Nadab a Abisur. ²⁹ Meno Abisurovej manželky bolo Abihail; ona mu porodila Ahobana a Molida. ³⁰ Nadabovi synovia: Saled a Apaim. Saled zomrel bez dietok. ³¹ Apaimovi synovia: Jesi. Jesiho synovia: Sesan. Sesanovi synovia: Oholai. ³² Synovia Jadu, Semeiho brata: Jeter a Jonatán. Jeter zomrel bez dietok. ³³ Jonatánovi synovia: Falet a Ziza. To boli synovia Jerameela.

³⁴ Sesan nemal synov, iba dcéry. Sesan však mal egyptského sluhu, menom Jeraa. ³⁵ I dal Sesan svoju dcéru za manželku svojmu sluhovi Jeraovi a ona mu porodila Eteja. ³⁶ Od Eteja pochádza Nátan, od Nátana pochádza Zabad. ³⁷ Od Zabada pochádza Oflal, Oflal splodil Obeda. ³⁸ Od Obeda pochádza Jehu, od Jehua pochádza Azariáš, ³⁹ od Azariáša pochádza Heles, od Helesa pochádza Elasa, ⁴⁰ od Elasu pochádza Sisamoi, od Sisamoiho pochádza Selum, ⁴¹ od Seluma pochádza Ikamiáš, od Ikamiáša pochádza Elisama.

⁴² Synovia Kaleba, Jerameelovho brata: jeho prvorodený Mesa je otcom Zifu; a jeho syn Maresa otcom Hebrona. ⁴³ Hebronovi synovia: Kore, Tafua, Rekem a Sama. ⁴⁴ Od Samu pochádza Raham, otec Jerkaama, a od Rekema pochádza Samai. ⁴⁵ Samaiho syn bol Maon a Maon bol otec Betsura.

⁴⁶ Kalebova vedľajšia žena Efa porodila Harana, Mosu a Gezeza. Od Harana pochádza Gezez. ⁴⁷ Jahadaiho synovia: Regom, Joatan, Gesan, Falet, Efa a Sáf. ⁴⁸ Kalebova vedľajšia žena Maácha porodila Sabera a Taranu. ⁴⁹ Od Sáf, otca Madmeny, pochádza Sue, otec Machbeny a otec Gabay. Kalebova dcéra bola Achsa. ⁵⁰ To boli Kalebovi synovia.

Synovia Hura, Efratinho prvorodeného: Sobal, otec Karjatiarima, ⁵¹ Salma, otec Betlehema, Harif, otec Betgadéra. ⁵² Sobal, otec Karjatiarima, mal synov: Haroeho a polovicu Menuchoťanov. ⁵³ Rody Karjatiarima: Jetrejci, Afutejci, Sematejci a Maserejci. Od týchto pochádzajú Saraania a Estaolci.

⁵⁴ Salmovi synovia: Betlehem, Netofania, Atarot-Bet-Joab, polovica Menuchoranov a Sarania. ⁵⁵ Rody pisárov bývajúcich v Jábeše: Tiratijci, Simatijci a Suchatijci. To sú Kinejci, ktorí pochádzajú od Chamata, otca Rechabovho domu.

1Krn3

III. ¹ Dávidovi synovia, ktorí sa mu narodili v Hebrone, boli títo: prvorodený Amnon od Jezraelčianky Achinoam, druhý Daniel od Karmelčianky Abigail, ² tretí Absolón, syn Maáchy, dcéry gesurského kráľa Tolmailho, štvrtý Adoniáš, syn Agity, ³ piaty Safatiáš od Abital, šiesty Jetraham od jeho ženy Egly. ⁴ Šiesti sa mu narodili v Hebrone; tam kráľoval sedem rokov a šesť mesiacov. Tridsaťtri rokov však kráľoval v Jeruzaleme.

⁵ V Jeruzaleme sa mu narodili títo: Simaa, Sobab, Nátan a Šalamún, štyria od Amielovej dcéry Betsaby, ⁶ potom Jebaár, Elisama, ⁷ Elifalet, Noge, Nefeg, Jafia, ⁸ Elisama, Eliada a Elifelet, deviat. ⁹ To všetko sú Dávidovi synovia okrem synov od vedľajších žien: Ich sestra bola Tamar.

¹⁰ Šalamúnov syn bol Roboam, jeho syn bol Abiáš, jeho syn Asa, jeho syn Jozafat, ¹⁰ jeho syn Joram, jeho syn Ochoziáš, jeho syn Joas, ¹² jeho syn Amasiáš, jeho syn Azariáš, jeho syn Joatam, ¹³ jeho syn Achaz, jeho syn Ezechiáš, jeho syn Manasses, ¹⁴ jeho syn Amon, jeho syn Joziáš.

¹⁵ Joziášovi synovia: Prvorodený Johanan, druhý Joakim, tretí Sedekiáš, štvrtý Selum. ¹⁶ Joakimov syn bol Jechoniáš, jeho syn Sedekiáš. ¹⁷ Synovia zajatého Jechoniáša: Salatiel, ¹⁸ Melchiram, Fadaiáš, Seneser, Jekemiáš, Sama a Nadabiáš. ¹⁹ Fadaiášovi synovia: Zorobábel a Semei. Zorobábelovi synovia: Mosolam, Hananiáš a ich sestra Salomita, ²⁰ potom Hasaban, Ohola, Barachiáš, Hasadiáš, Josabhesed, piati. ²¹ Hananiášov syn bol Faltiáš, jeho syn bol Jeseiáš, jeho syn Rafaiáš, jeho syn Arnan, jeho syn Obdiáš, jeho syn Secheniáš. ²² Secheniášovi synovia: Semeiáš. Semeiášovi synovia: Hatus, Jegaál, Baria, Naáriáš a Safat, šiesti. ²³ Naáriášovi synovia: Elioenaj, Ezechiáš a Ezrikam, traja. ²⁴ Elioenajovi synovia: Oduliáš, Eliasub, Feleáš, Akub, Johanan, Dalaiáš a Anani, siedmi.

1Krn4

IV. ¹ Júdovi synovia: Fáres, Hesron, Charmi, Hur a Sobal. ² Od Sobalovho syna Raiáša pochádza Jahat, od Jahata pochádza Ahumaj a Lád. To sú rody Saraánov. ³ A toto sú synovia ..., Etamovho otca: Jezrahel, Jesema a Jedebós. Meno ich sestry bolo Asalelfuni. ⁴ Fanuel bol otec Gedora a Ezer otec Hosu. To sú synovia Efratinho prvorodeného Hura, Betlehemovho otca.

⁵ Ashur, otec Tekuu, mal dve manželky, Halau a Naáru. ⁶ Naára mu porodila Ózama, Hefera, Temariovcov a Ahastarcov. To sú synovia Naáry. ⁷ Synovia Halay: Seret, Tsaár a Etnan. ⁸ Od Kosa pochádza Anob, Soboba a rody Arumovho syna Aharehela. ⁹ Jábes však bol váženejší ako jeho bratia. Jeho matka mu dala meno Jábes, hovoriac: „V bolesti som ho

porodila.“¹⁰ Jábes vzýval Izraelovho Boha: „Ak ma naozaj požehnáš a rozšíriš moje hranice, ak tvoja ruka bude so mnou a urobíš, aby ma neubíjalo nešťastie ...!“ A Boh splnil, čo si žiadal.

¹¹ Od Sueho brata Kaleba pochádza Mahir, otec Estona. ¹² Od Estona pochádza Betrafa, Fese a Tehina, otec mesta Naás. Toto sú mužovia z Rechy. ¹³ Kenézovi synovia: Otoniel a Saraiáš. Otonielovi synovia: Hatat a Maonati. ¹⁴ Od Maonatiho pochádza Ofra, od Saraiáša pochádza Joab, otec Údolia remeselníkov, lebo boli remeselníci. ¹⁵ Synovia Jefonovho syna Kaleba: Hir, Ela a Naham. Elovi synovia: ... a Kenéz. ¹⁶ Jaleleelovi synovia: Zif, Zifa, Tiria a Asrael. ¹⁷ Ezrovi synovia: Jeter, Mered, Efer a Jalon ... a počala Mariamu, Samaiho a Jesbu, otca Estama. ¹⁸ A jeho júdska žena porodila Jareda, otca Gedora a Hebera, otca Sochoa a Ikutiela, otca Zanoeho. To sú synovia faraónovej dcéry Betie, ktorú si vzal Mered. ¹⁹ Synovia júdskej manželky, sestry Keilovho otca Nahama: Garmovci, Estamovci a Maáchovci. ²⁰ Simonovi synovia: Amnon, Rina, Ben-Hanan a Tilon. Jesiho synovia: Zohet a Benzohet.

²¹ Synovia Júdovho syna Selu: Leohov otec Her, Maresov otec Laáda a rody domu výrobcov plátna v Bet-Asbe, ²² potom Jokim, mužovia z Kozeby, Joas a Saraf, ktorí boli pánmi v Moabsku a vrátili sa do Lahemu. To sú dávne veci. ²³ To sú hrnčiari, obyvatelia Netaimu a Gedery. Bývali u kráľa v jeho dielňach.

Rodokmeň Simeonov. - ²⁴ Siméonovi synovia: Namuel, Jamin, Jarib, Zara, Šaul: ²⁵ jeho syn Selum, jeho syn Mapsam, jeho syn Masma. ²⁶ Synovia Masmu: jeho syn Hamuel, jeho syn Zachur, jeho syn Semei. ²⁷ Semei mal šesťsynov a šesť dcér: Ale jeho bratia nemali mnoho synov, takže celý ich rod nedosiahol počet Júdovcov. ²⁸ Bývali v Bersabe, v Molade, v Hasarsuhale, ²⁹ v Bale, v Asume, v Tolade, ³⁰ v Batueli, v Horne, v Sikelegu, ³¹ v Betmarchabote, v Hasarsusime, v Betberaji a v Saárim. To boli ich mestá až do kráľa Dávida ³² a ich dediny: Etam a Aen, Remon a Tochen a Asan, päť miest, ³³ a všetky dediny, ktoré boli okolo týchto mest až po Bálu. To je ich bydlisko. A ich menoslov: ³⁴ Mosobab, Jemlech, Josa, syn Amasiáša, ³⁵ Joel, Jehu, syn Josabiáša, syna Asielovho syna Saraiáša; ³⁶ Eljoenaj, Jakoba, Isuhaiáš, Asaiáš, Adiel, Ismiel, Banaiáš ³⁷ a Ziza, syn Sefeiho, syna Alona, syna Idaiáša, syna Semriho, syna Samaiáša. ³⁸ To sú tí, ktorí prišli podľa mien, kniežat a rodov a domy ich otcov sa veľmi rozšírili. ³⁹ Išli až ta, kadiaľ sa ide do Gadoru, až po východnú časť údolia hľadať pastvy pre svoje stáda. ⁴⁰ Našli tučnú a dobrú pastvu a krajina bola rozsiahla, pokojná a bezpečná, lebo predtým tam bývali ľudia z Chamovcov. ⁴¹ Títo, zapísaní podľa mien, prišli za čias júdskeho kráľa Ezechiáša, rozbili ich stany aj Meunejcov, ktorých tam našli, vyničili ich až po dnešný deň a osadili sa namiesto nich, lebo tam boli pastviny pre ich stáda. ⁴² Niektorí z nich, zo Simeonových synov, išli k vrchu Seir, päťsto mužov na čele s Jesiho synmi Faltiášom, Naáriášom, Rafaiášom a Ozielom, ⁴³ pobili zvyšky Amalekitov, ktorí sa zachránili, a bývajú tam až po dnešný deň.

V⁵. Rodokmeň Rubenov. - ¹ Synovia Rubena, Izraelovho prvorodeného - lebo on bol prvorodený, ale keď poškvrnil lôžko svojho otca, dostalo sa prvorodenské právo synom Izraelovho syna Jozefa; no nepočítal sa za prvorodeného, ² lebo Júda ostal najmocnejší medzi svojimi bratmi a z neho pochádzajú kniežatá. Jozef mal iba prvorodenské práva. ³ Synovia Rubena, Izraelovho prvorodeného, (sú teda): Enoch, Falu, Esron a Karmi ... ⁴ Joelovi synovia: jeho syn Samaiáš, jeho syn Gog, jeho syn Semei, ⁵ jeho syn Micha, jeho syn Reiáš, jeho syn Bál, ⁶ jeho syn Béra, ktorého odviezol do zajatia asýrsky kráľ Telgatfalnasar; on bol kniežatom Rubenovcov. ⁷ A jeho bratia podľa rodín, keď ich počítali podľa rodov: hlava Jehiel a Zachariáš. ⁸ Bál, syn Azazu, syna Joelovho syna Samu, býval v Aroeri až po Nebo a Bálmeon. ⁹ Na východ býval až ako sa vchádza na púšť od rieky Eufrat, lebo mali množstvo dobytku v galaádskej

krajine. ¹⁰ Za Šaulových čias viedli vojnu s Agarejcami; tí padli ich rukou, oni sa však usadili v ich stanoch po celej východnej strane až po Galaád.

Rodokmeň Gadov. - ¹¹ Gadovi synovia bývali naproti nim v krajine Bášan až po Selchu: ¹² Joel predstavený, Safan druhý, ďalej Janai a Safat v Bášane. ¹³ Ich bratia podľa otcovských domov boli: Michael, Mosolam, Sebe, Jorai, Jachan, Zie a Heber, siedmi. To sú synovia Abihaila syna Huriho, syna Jaru, syna Galaáda, syna Michaela, syna Jesesiho, syna Jeda, syna Buza. ¹⁵ Achi, syn Guniho syna Abdiela, bol hlavou ich otcovského domu. ¹⁶ Bývali v Galaáde, v Bášane a k nemu priliehajúcich osadách a na všetkých pastvinách Saronu až po ich končiny. ¹⁷ Týchto všetkých spočítali za čias júdskeho kráľa Joatama a za čias izraelského kráľa Jeroboama.

¹⁸ Synovia Rubena, Gada a polovica Manassesovho kmeňa, siláci, mužovia, ktorí nosia štít a meč, napínajú kušu, sú vycvičení v boji, štyridsaťštyritisícdesťdesiat takých, čo tiahnu do boja, ¹⁹ viedli vojnu proti Agarejcom, Iturejcom, Nafisovi a Nodabovi. ²⁰ Dostalo sa im pomoci proti nim. Dostali do ruky Agarejcov a všetkých, čo boli s nimi, lebo volali k Bohu v boji a dal sa im uprosiť, pretože dúfali v neho. ²¹ A zajali ich stáda: ich ťavy, päťdesiat tisíc, ovce, dvestopäťdesiat tisíc, osly, dvetisíc, a ľudských duší stotisíc, ²² lebo padlo množstvo prebodnutých; veď ten boj bol od Boha. Potom sa usadili na ich mieste až do zajatia.

Rodokmeň zajordánskych Manassesovcov. - ²³ Synovia polovice Manassesovho kmeňa bývali v kraji od Bášanu až po Bál-Hermon, Sanir a vrch Hermon. Bolo ich veľa. ²⁴ A toto boli hlavy ich rodín: Efer, Jesi, Eliel, Ezriel, Jeremiáš, Odoiáš a Jediel, vojvodcovia, chýrni mužovia, hlavy rodín.

²⁵ Ale spreneverili sa Bohu svojich otcov a chodili smilne za bohmi krajiny, ktorých Boh vyhubil pred nimi. ²⁶ Preto Boh Izraela povzbudil ducha asýrskeho kráľa Fúla - ducha asýrskeho kráľa Telgatfalnasara - a on odviedol Rubenovcov, Gadovcov a polovicu Manassesovho kmeňa do zajatia do Lahely, do Habora, do Ary a k rieke Gozan až po dnešný deň.

Rodokmeň Léviho. - ²⁷ Léviho synovia: Gerson, Kaát a Merari. ²⁸ Kaátovi synovia: Amram, Isaár, Hebron a Oziel. ²⁹ Amramovi synovia: Áron, Mojžiš a Mária. Áronovi synovia: Nadab a Abiu, Eleazar a Itamar.

³⁰ Od Eleazara pochádza Finés, od Finésa pochádza Abisue, ³¹ od Abisua pochádza Boki, od Bokiho pochádza Ozi, ³² od Oziho pochádza Zaráiáš, od Zaráiáša pochádza Merajot, ³³ od Merajota pochádza Amariáš, od Amariáša pochádza Achitob, ³⁴ od Achitoba pochádza Sadok, od Sadoka pochádza Achimás, ³⁵ od Achimása pochádza Azariáš, od Azariáša pochádza Johanan, ³⁶ od Johanaa pochádza Azariáš, on konal kňazský úrad v dome, ktorý postavil Šalamún v Jeruzaleme. ³⁷ Od Azariáša pochádza Amariáš, od Amariáša pochádza Achitob, ³⁸ od Achitoba pochádza Sadok, od Sadoka pochádza Selum, ³⁹ od Seluma pochádza Helkiáš, od Helkiáša pochádza Azariáš, ⁴⁰ od Azariáša pochádza Saraiáš, od Saraiáša pochádza Josedek; ⁴¹ Josedek však odišiel, keď Pán prostredníctvom Nabuchodonozora odviedol Júdu a Jeruzalem do zajatia.

VI. ¹ Léviho synovia: Gerson, Kaát a Merari. ² Toto sú mená Gersonových synov: Lobni a Semei. ³ Kaátovi synovia: Amram, Isaár, Hebron a Oziel. ⁴ Merariho synovia: Moholi a Musi. A toto sú Léviho rody podľa rodín: ⁵ Od Gersona jeho syn Lobni, jeho syn Jahat, jeho syn Zama, ⁶ jeho syn Joah; jeho syn Ado, jeho syn Zara, jeho syn Jetrai.

⁷ Kaátovi synovia: jeho syn Aminadab, jeho syn Kore, jeho syn Asir, ⁸ jeho syn Elkana, jeho syn Abiasaf, jeho syn Asir, ⁹ jeho syn Tahat, jeho syn Uriel, jeho syn Oziáš, jeho syn Šaul. ¹⁰ Elkanovi synovia: Amasai, Achimot ¹¹ a Elkana. Elka-Enovi synovia: jeho syn Sofai, jeho

syn Nahat, ¹² jeho syn Eliab, jeho syn Jeroham, jeho syn Elkana ... ¹³ Samuelovi synovia: ..., prvorodený, a druhý Abiáš.

¹⁴ Merariho synovia: Moholi, jeho syn Lobni, jeho syn Semei, jeho syn Oza, ¹⁵ jeho syn Samaa, jeho syn Hagiáš, jeho syn Asaiáš.

¹⁶ A toto sú tí, ktorých Dávid ustanovil na spev v Pánovom dome odytedy, keď sa archa dostala na pokoj. ¹⁷ Konali službu spevu pred stanom zhromaždenia, kým Šalamún nepostavil v Jeruzaleme Pánov dom. Svoju službu zastávali podľa svojich ustanovení. ¹⁸ Službu konali títo a ich synovia: Z Kaátových synov: spevák Heman, syn Joela, syna Samuela, ¹⁹ syna Elkanu, syna Jerohama, syna Eliela, syna Tohuho, ²⁰ syna Sufa, syna Elkanu, syna Mahata, syna Amasaiho, ²¹ syna Elkanu, syna Johela, syna Azariáša, syna Sofoniáša, ²² syna Tahata, syna Asira, syna Abiasafa, syna Koreho, ²³ syna Isaára, syna Kaáta, syna Léviho, syna Izraela.

²⁴ A jeho brat Asaf, ktorý mu stál po pravici; Asaf, syn Barachiáša, syna Samau, ²⁵ syna Michaela, syna Basaiáša, syna Melchiáša, ²⁶ syna Atanaiho, syna Zaru, syna Adaiho, ²⁷ syna Etana, syna Zamu, syna Semeia, ²⁸ syna Jeta, syna Gersona, syna Léviho.

²⁹ Merariho synovia, ich bratia, po ľavej strane: Etan, syn Kusiho, syna Abdiho, syna Malocha, ³⁰ syna Hasabiáša, syna Amasiáša, syna Helkiáša, ³¹ syna Amasaiho, syna Boniho, syna Somera, ³² syna Moholiho, syna Musiho, syna Merariho, syna Léviho.

³³ Ich bratia leviti boli ustanovení na rozličnú službu v stánku Pánovho domu: ³⁴ Áron a jeho synovia pálili na oltári zápalných obiet a na kadidlovom oltári, konali rozličné služby vo veľsvätyni a mali uzmierovať za Izrael podľa všetkého toho, čo prikázal Pánov služobník Mojžiš. ³⁵ A toto sú Áronovi synovia: jeho syn Eleazar, jeho syn Finés, jeho syn Abisue, ³⁶ jeho syn Boki, jeho syn Ozi, jeho syn Zarahiáš, ³⁷ jeho syn Merajot, jeho syn Amariáš, jeho syn Achitob, ³⁸ jeho syn Sadok, jeho syn Achimás.

³⁹ A toto sú ich sídla, totiž Áronových synov rodu Kaátovcov, podľa ich okresov a obvodov, ako im pripadli žrebom: ⁴⁰ V júdskej krajine im dali Hebron s okolitými pastvinami, ⁴¹ ale pole, mestá a jeho dvory dali Jefonovmu synovi Kalebovi. Áronovým synom dali útočiskné mesto Hebro, ďalej Lobnu a jej pastviny, Jeter a Estemo s jeho pastvinami, ⁴³ Helon a jeho pastviny, Dabir a jeho pastviny, Asan a jeho pastviny, Betsemes a jeho pastviriy. ⁴⁵ Z Benjamínovho kmeňa Gebu a jej pastviny, Almat a jeho pastviny, Anatot a jeho pastviny: všetkých ich miest bolo trinásť podľa ich rodov. ⁴⁶ A Kaátovým synom, ktorí ešte ostali z rodov kmeňa, (určili) z polovice Manassesovho kmeňa žrebom desať miest. ⁴⁷ Gersonovým synom podľa ich rodov z Isacharovho kmeňa, z Aserovho kmeňa, z Neftaliho kmeňa a z Manassesovho kmeňa v Bášane trinásť miest. ⁴⁸ Merariho synom podľa ich rodov z Rubenovho kmeňa, z Gadovho kmeňa, zo Zabulonovho kmeňa žrebom dvanásť miest. ⁴⁹ Synovia Izraela dali levitom mestá a ich pastviny. ⁵⁰ Určili (im) žrebom z kmeňa Júdových synov, z kmeňa Simeonových synov a z kmeňa Benjamínových synov tie mestá, ktoré vypočítali podľa mena.

⁵¹ Podielové mestá tých, čo patrili k rodom Kaátových synov, boli z Efraimovho kmeňa. ⁵² Dali im útočiskné mesto Sichem a jeho pastviny na Efraimských vrchoch, potom Gazer a jeho pastviny, ⁵³ Jekmaám a jeho pastviny, Bethoron a jeho pastviny, ⁵⁴ Helon a jeho pastviny, Getremon a jeho pastviny. ⁵⁵ A z polovice Manassesovho kmeňa Aner a jeho pastviny a Balám a jeho pastviny ostatným rodom Kaátových synov.

⁵⁶ Gersonovým synom (dali) z rodov polovice Manassesovho kmeňa Golan v Bášane a jeho pastviny, Aštarot a jeho pastviny, ⁵⁷ z Isacharovho kmeňa Kedeš a jeho pastviny, Daberet a jeho pastviny, ⁵⁸ Ramot a jeho pastviny, Anem a jeho pastviny, ⁵⁹ z Aserovho kmeňa Masal a jeho pastviny, Abdon a jeho pastviny, ⁶⁰ Hukak a jeho pastviny a Rohob a jeho pastviny, ⁶¹ z Neftaliho kmeňa Kedeš v Galilei a jeho pastviny, Hamon a jeho pastviny a Karjataim a jeho pastviny.

⁶² Ostatným Merariho synom zo Zabulonovho kmeňa Remono a jeho pastviny a Tábor a jeho pastviny. ⁶³ V Zajordánsku naproti Jerichu, východne od Jordána z Rubenovho kmeňa Bosor na pustatine a jeho pastviny, Jasu a jej pastviny, ⁶⁴ Kademot a jeho pastviny a Mefaát a

jeho pastviny. ⁶⁵ A z Gadovho kmeňa Ramot v Galaáde a jeho pastviny, Manaim a jeho pastviny, ⁶⁶ Hesebon a jeho pastviny a Jezer a jeho pastviny.

1Km7

VII. Rodokmeň Isacharov. - ¹ Isacharovi synovia: Tola, Fua, Jasub a Simeron, štyria. ² Synovia Tolu: Ozi, Rafaiáš, Jeriel, Jemai, Jebsem a Samuel, pohlavári svojich rodín. K Tolovi patrili bojovníci podľa svojich rodov. Ich počet bol za Dávidových čias dvadsaťdvatisícšesťsto. ³ Oziho synovia: Izrahiáš. Synovia Izrahiáša: Michael, Obadiáš, Joel a Jesiáš, piati, všetko pohlavári. ⁴ K nim patrili podľa rodov a rodín roty bojového vojska tridsaťšesťtisíc, lebo mali mnoho žien a detí. ⁵ Ich bratia vo všetkých Isacharových rodoch sú bojovníci. Spolu ich napočítali osemdesiatsedemtisíc.

Rodokmeň Benjamína a Neftaliho. - ⁶ Benjamín: Bela, Bechor a Jadihel, traja. ⁷ Synovia Belu: Esbon, Ozi, Oziel, Jerimot a Urai, päť pohlavárov rodín a bojovníkov. Napočítalo sa ich dvadsaťdvatisíc tridsaťštyri. ⁸ Bechorovi synovia: Zamira, Joas, Eliezer, Eljoenai, Amri, Jerimot, Abiáš, Anatot a Almat. To všetko sú Bechorovi synovia. ⁹ Napočítalo sa ich podľa rodov a pohlavárov rodín dvadsaťtisíc dvesto bojovníkov. ¹⁰ Jadihelovi synovia: Balan. A synovia Balanovi: Jehus, Benjamín, Aod, Chanana, Zetan, Taršiš a Ahisahar. ¹¹ Toto všetko sú Jadihelovi synovia podľa pohlavárov rodín, sedemnášťtisíc dvesto bojovníkov pripravených do boja. ¹² Aj Safam a Hafam, Hirovi synovia, a Hasim, Aherovi synovia.

¹³ Neftaliho synovia: Jasiel, Guni, Jeser a Selum, synovia Baly.

Rodokmeň Manasses. - ¹⁴ Manassesovi synovia ... Esriel ..., ktorých porodila jeho aramejská vedľajšia žena. Porodila Galaádovho otca Machira. ¹⁵ Machir si však vzal za manželku sestru Hafima a Safana; meno ich sestry bolo Maácha ... Meno druhého bolo Salfád. Salfád mal dcéry. ¹⁶ Machirova manželka Maácha porodila syna a dala mu meno Fáres. Meno jeho brata bolo Sáres a jeho synovia Ulam a Rekem. ¹⁷ A Ulamovi synovia Badan. To sú synovia Galaáda, syna Manassesovho syna Machira. ¹⁸ Jeho sestra Hamolechet porodila Išhoda, Abiezera a Moholu. ¹⁹ Semidovi synovia boli Ahin, Sechem, Leki a Aniam.

Rodokmeň Efraima. - ²⁰ Efraimovi synovia: Sutala, jeho syn Bared, jeho syn Tahat, jeho syn Elada, jeho syn Tahat, ²¹ jeho syn Zabad, jeho syn Sutala a jeho syn Ezer a Elad. Tých zabili domorodí Gétania, lebo zišli dolu vziať im dobytok. ²² Preto ich otec Efraim dlhý čas žiaľil a jeho bratia prišli ho tešiť. ²³ Potom vošiel k svojej manželke a ona počala a porodila syna, ktorému dal meno Beria, lebo to bolo v nešťastí jeho domu. ²⁴ Jeho dcéra bola Sára, ktorá postavila Dolný a Horný Bethoron a Ozensaru. ²⁵ A jeho syn Rafa a Resef, jeho syn Tale, jeho syn Tán, ²⁶ jeho syn Laádan, jeho syn Amiud, jeho syn Elisama, ²⁷ jeho syn Nun, jeho syn Jozue. ²⁸ Ich majetok a sídla boli Betel a jeho osady, na východe Noran, na západ Gazer a jeho osady, Sichem a jeho osady až po Azu a jej osady. ²⁹ V rukách Manassesových synov bol Betsan a jeho osady, Tanach a jeho osady, Magedo a jeho osady, Dor a jeho osady. V nich bývali synovia Izraelovho syna Jozefa.

Rodokmeň Aserov. - ³⁰ Aserovi synovia: Jemna, Jesua, Ješui, Baria a ich sestra Sára. ³¹ Bariovi synovia: Heber a Melchiel, ktorý bol otcom Barsaita. ³² Od Hebera pochádza Jeflat, Somer, Hotam a ich sestra Sua. ³³ Jeflatovi synovia: Fosech, Chamaál a Asot. To sú Jeflatovi synovia. ³⁴ Somerovi synovia: Achi, Roaga, Haba a Aram. ³⁵ Synovia jeho brata Helema: Sufa, Jemna, Seles a Amal. ³⁶ Sufovi synovia: Sue, Harnafer, Sual, Beri, Jamra, ³⁷ Bosor, Hod, Sama, Salusa, Jetran a Bera. Jeterovi synovia: Jefone, Fasfa a Ara. ³⁹ Olovi synovia: Aree, Haniel a Resiáš. ⁴⁰ Toto všetko sú Aserovi synovia, pohlavári rodín, vyberaní bojovníci, vodcovia kniežat. Keď ich spočítali do vojska, do boja, bol ich počet dvadsaťšesťtisíc mužov.

VIII. Druhý Benjamínov rodokmeň. - ¹ Od Benjamína pochádza jeho prvorodený Bale, druhý Asbel, tretí Ahara, ² štvrtý Nohaa, piaty Rafa. ³ Baleho synovia boli Adar, Gera, Abiud, ⁵ Abisue, Náman, Ahoe, ⁵ Gera, Sefufan a Huram. ⁶ A toto sú synovia Ahodovi: ... Toto sú pohlavári rodín obyvateľov Gabay ... a odviedli ich do zajatia do Manahatu, ⁷ aj Námána a Achiáša. Odviedol ich Gera, od ktorého pochádzajú Oza a Ahiud. ⁸ Od Saharaima na Moabských nivách pochádzajú - keď už prepustil svoje manželky Husimu a Baru -, ⁹ od jeho manželky Hodesy pochádza Jobab, Sebia, Mosa, Molchom, ¹⁰ Jehus, Sechia a Marma. To sú jeho synovia, pohlavári rodín. ¹¹ Od Mehusima pochádza Abitob a Elfál. ¹² Elfálovi synovia: Heber, Misaám a Samad. On postavil Ono a Lod a jeho osady. ¹³ Baria a Sama boli pohlavári rodín bývajúcich v Ajalone; oni rozohnali obyvateľov Gétu. ¹⁴ Ahio, Sesak, Jerimot, ¹⁵ Zabadiáš, Arod, Heder, ¹⁶ Michael, Jesfa a Joha boli Bariho synovia.

¹⁷ Zabadiáš, Mozolam, Hezeki, Heber, Jesamari, Jezliáš a Jobab boli Elfálovi synovia. ¹⁹ Jakim, Zechri, Zabdi, ²⁰ Eljoenai, Seletai, Eliel, ²¹ Adaiáš, Baraiáš a Samarat boli Semeiovi synovia. ²² Jesfam, Heber, Eliel, ²³ Abdon, Zechri, Hanan, ²⁴ Hanania, Elam, Anatotiáš, ²⁵ Jefdaiáš a Fanuel boli Sesakovi synovia. ²⁶ Samsari, Sohoriáš, Otoliáš, ²⁷ Jersiáš, Eliáš a Zechri boli Jerohamovi synovia. ²⁸ To sú pohlavári rodín podľa ich rodov. Pohlavári, ktorí bývali v Jeruzaleme.

²⁹ V Gabaone však bývali... otec Gabaonu. Meno jeho manželky bolo Maácha, ³⁰ jeho prvorodený syn bol Abdon, ďalej Sur, Kis, Bál, Nadab, ³¹ Gedor, Ahio, Zaher a Makelot. ³² Od Makeleta pochádza Sama. Títo so svojimi bratmi bývali naproti svojim bratom v Jeruzaleme.

³³ Od Nera pochádza Kis, od Kisa pochádza Šaul, od Šaula pochádzajú Jonatán, Melchisua, Abinadab a Esbál. ³⁴ Jonatánov syn bol Meribál, od Meribála pochádza Micha: ³⁵ Michovi synovia: Fiton, Melech, Taras a Ahaz. ³⁶ Od Ahaza pochádza Joad, od Joadu pochádza Alamat, Azmot a Zamri. Od Zamriho pochádza Mosa, ³⁷ od Mosu pochádza Banaa. Jeho syn bol Rafa, jeho syn Elasa, jeho syn Asel. ³⁸ Asel mal šesť synov. Ich mená sú: Ezrikam, Bokru, Izmael, Sariáš, Obdiáš a Hanan. Títo všetci boli Aselovi synovia. ³⁹ A synovia jeho brata Eseka: prvorodený Ulam, druhý Jehus, tretí Elifalet. ⁴⁰ Ulamovi synovia boli mužovia bojovníci, ktorí napínali kušu. Mali mnoho synov a vnukov, stopäťdesiat. Títo všetci pochádzali od Benjamínových synov.

IX. Dodatky k rodokmeňu. - ¹ Všetkých Izraelitov spočítali a sú zapísaní v Knihe izraelských (a júdskych?) kráľov. Pre ich nevernosť ich odviedli do zajatia do Babylonu. ² Prví obyvatelia boli tí, ktorí (sa osadili) na svojich majetkoch, vo svojich mestách: Izraeliti, kňazi, leviti a chrámoví sluhovia. ³ V Jeruzaleme bývali niektorí zo synov Júdu, zo synov Benjamína, zo synov Efraima a Manasses: ⁴ Otei, syn Amiuda, syna Amriho, syna Omraiho, syna Boniho zo synov Júdovho syna Fáresa. ⁵ Zo Selovcov: prvorodený Asaiáš a jeho synovia. ⁶ Zo synov Zareho: Jehuel a ich bratia šesťstodeväťdesiat.

⁷ Zo synov Benjamína: Salo, syn Mosolama, syna Oduiáša, syna Asana. ⁸ Jobaniáš, syn Jerohama; Ela, syn Oziho, syna Mochoriho; Mosolam, syn Safatiáša, syna Rahuela, syna Jebaniáša. ⁹ A ich bratia podľa svojich rodov deväťstopäťdesiatšesť. Títo všetci boli rodinní pohlavári svojich rodín.

¹⁰ Z kňazov: Jedaiáš, Jojarib, Jachin ¹¹ a Azariáš, syn Helkiáša, syna Mosolama, syna Sadoka, syna Maraiota, syna Achitoba, knieža Božieho domu. ¹² Ďalej Adaiáš, syn Jerohama, syna Fasura, syna Melchiáša; Másai, syn Adiela, syna Jezru, syna Mosolama, syna Mosolamita,

syna Emera. ¹³ A ich bratia, pohlavári svojich rodín, tisíc sedemsto šesťdesiat udatných mužov na vykonávanie služby pri Božom dome.

¹⁴ Z levitov: Semeiáš, syn Hasuba, syna Ezrikama, syna Hasebiáša zo synov Merariho;

¹⁵ Bakbakar, Chereš a Galal; Mataniáš, syn Michu, syna Zechriho, syna Asafa; ¹⁶ Obdiáš, syn Semeiáša, syna Galala, syna Idutuna; Barachiáš, syn Asu, syna Elkanu, ktorý býval v dvoroch Netofatitov.

¹⁷ Vrátnici: Selum, Akub, Telmon, Achiman a ich bratia. Selum bol pohlavárom. ¹⁸ V Kráľovskej bráne na východ až do dneška sú oni vrátnikmi tábora levitov. ¹⁹ Selum totiž, syn Koreho, syna Abiasafa, syna Koreho so svojimi bratmi, s domom svojho otca, s Koreovcami (bo ustanovený) konať strážnu službu pri vchode do stánku. Ich otcovia boli pri Pánovom tábore strážcami vchodu. ²⁰ Eleazarov syn Finés bol predtým nad nimi kniežaťom. Pán nech je s ním! ²¹ Zachariáš, syn Mosolamiu, bol vrátnikom pri vchode do stánku zhromaždenia. ²² Všetkých vyvolených za vrátnikov pri dverách bolo dvestodvanásť. Zapísaní boli vo svojich dedinách. Do úradu ich ustanovil Dávid a vice Samuel. ²³ Oni a ich synovia (boli ustanovení) za strážcov v bránach Pánovho domu, domu stánku. ²⁴ Vrátnici boli na štyroch stranách, na východe, na západe, na severe a na juhu. ²⁵ Ich bratia boli vo svojich dedinách a mali s nimi z času na čas prichádzať na sedem dní. ²⁶ Lebo v úrade boli len tí štyria vodcovia vrátnikov. Títo leviti boli nad komorami a nad pokladnicami Božieho domu. ²⁷ Nocúvali na okolí Božieho domu, lebo im bola zverená stráž a oni mali na starosti každé ráno otvárať. ²⁸ Niektorí z nich boli nad služobnými nádobami, ktoré spočítané donášali a spočítané odnášali. ²⁹ Niektorí z nich mali zverené náčinie a všetko posvätné náradie, tiež jemnú múku, víno, olej, tymian a voňavky. ³⁰ Niektorí kňazskí synovia miešali z voňaviek masti.

³¹ Matatiáš z levitov (on bol prvorodený Koreitu Seluma) mal na starosti veci pečené na panve. ³² Niektorí z Kaátových synov, z ich bratov, mali na starosti predkladné chleby, aby ich pripravili každú sobotu.

³³ Toto sú speváci, pohlavári levitických rodín, ktorí sa zdržovali v komorách, lebo vo dne i v noci na nich čakala robota ... ³⁴ To sú pohlavári levitických rodín podľa ich rodov: Pohlavári. Oni bývali v Jeruzaleme.

³⁵ V Gabaone však býval otec Gabaona Jehiel - meno jeho manželky bolo Maácha - ³⁶ a jeho prvorodený syn Abdon, potom Sur, Kis, Bál, Ner, Nadab, ³⁷ Gedor, Ahio, Zachariáš a Makelot. ³⁸ Od Makelota pochádza Samaán. Aj oni so svojimi bratmi bývali naproti svojim bratom v Jeruzaleme.

³⁹ Od Nera pochádza Kis, od Kisa pochádza Šaul a od Šaula pochádza Jonatán, Melchisua, Abinadab a Esbál. ⁴⁰ Jonatánov syn bol Meribál; od Meribála pochádza Micha. ⁴¹ Synovia Michu: Fiton, Melech, Taraa a Ahaz. ⁴² Od Ahaza pochádza Jara, od Jaru pochádza Alamat, Azmot a Zamri. Od Zamriho pochádza Mosa. ⁴³ Od Mosu pochádza Banaa, od jeho syna Refaiáša pochádza Elasa a od neho syn Asel. ⁴⁴ Asel mal šesť synov ktorých mená boli: Ezrikam, Bokru, Izmael, Saraiáš, Obdiáš, Hanan. To sú synovia Asela.

II. Dejiny kráľa Dávida hl. 10 - 29

1Krn10

X. Šaulova smrť. - ¹ Filištínci bojovali proti Izraelitom. Izraeliti utiekli pred Filištíncami a pozabíjaní ležali na vrchu Gelboe. ² Ale Filištínci stíhali Šaula a jeho synov. A tak Filištínci zabili Šaulových synov Jonatána, Abinadaba a Melchisuu. ³ Bitka sa zostrila proti Šaulovi. Dostihli ho lukostrelci a poranili ho strelami. ⁴ Vtedy Šaul povedal svojmu zbrojnošovi: „Vytas svoj meč a prebodni ma ním, aby neprišli títo neobrezanci a nezhanobili ma!“ Ale zbrojnoš nechcel, lebo sa veľmi bál. Preto Šaul uchopil meč a vrhol sa naň. ⁵ Keď zbrojnoš videl, že je Šaul mŕtvý, vrhol sa aj on na meč a zomrel. ⁶ Takto zomrel Šaul a jeho traja synovia a celý jeho

dom zomrel spolu. ⁷ Keď celé mužstvo Izraelitov, ktoré bolo v doline, videlo, že (Izraeliti) utekajú a že sú Šaul a jeho synovia mŕtvi, opustili svoje mestá a ušli. Potom prišli Filištínci a usadili sa v nich.

⁸ Keď na druhý deň prišli Filištínci olupovať zabitých, našli Šaula a jeho synov padlých na vrchu Gelboe. ⁹ Olúpili ho, vzali jeho hlavu a výstroj a poslali kolovať do filištínskej krajiny, aby to zvestovali svojim modlám a ľudu. ¹⁰ Jeho zbrane uložili v dome svojho boha, jeho lebku však zavesili v dome Dagona.

¹¹ V Jábese Galaáde sa dozvedeli, čo urobili Filištínci so Šaulom. ¹² A vybrali sa všetci bojaschopní mužovia, vzali Šaulovu mŕtvolu a mŕtvolu jeho synov, doniesli ich do Jábese, ich kosti pochovali pod terebintou v Jábese a postili sa sedem dní.

¹³ Takto zomrel Šaul pre svoju nevernosť, ktorou sa prehrešil proti Pánovi, lebo nezachoval Pánovo slovo, vyhľadal vyvolávačku duchov, aby sa jej radil, ¹⁴ a neradil sa Pána. Preto ho usmrtil a kráľovstvo odovzdal Dávidovi, Izaiho synovi.

Dávid kráľ nad celým Izraelom 11,1-9 = 2Sam 5,1-3, 6-10

1Krn11

XI. ¹ I zhromaždil sa celý Izrael k Dávidovi do Hebronu a hovoril: „Hľa, sme tvoja kosť a tvoje telo! ² Aj predtým, keď bol Šaul kráľom, ty si viedol Izrael do boja a z boja a Pán, tvoj Boh, ti povedal: „Ty pas môj ľud Izrael, a ty budeš kniežaťom nad mojím ľudom, Izraelom.“ ³ Prišli teda starší Izraela ku kráľovi do Hebronu a Dávid uzavrel s nimi zmluvu pred Pánom v Hebrone. Nato pomazali Dávda za kráľa nad Izraelom, ako povedal Pán prostredníctvom Samuela.

⁴ Dávid a celý Izrael išiel do Jeruzalema, čiže Jebuzu, kde boli obyvatelia krajiny Jebujejci. ⁵ Obyvatelia Jebuzu povedali Dávidovi: „Nevojdeš sem! Ale Dávid zaujal pevnosť Sion; to je Dávidovo mesto. ⁶ A Dávid povedal: „Kto prvý porazí Jebujejcov, bude vodcom a kniežaťom.“ Prvý však vystúpil Joab, syn Sarvie, preto zostal vodcom. ⁷ Dávid sa usadil v hrade, preto ho nazvali Dávidovým mestom. ⁸ Potom opevnil mesto dookola, od Mela až po ohradu, Joab však opravil ostatok mesta. ⁹ Takto Dávid stále vzrastal a Pán zástupov bol s ním.

Dávidovi hrdinovia 11,10-46 = 2Sam 23,8-39

¹⁰ Toto sú pohlavári hrdinov, ktorých mal Dávid a ktorí ho pri jeho ustanovení za kráľa s celým Izraelom pevne podporovali, aby sa stal podľa Pánovho prisľúbenia kráľom nad Izraelom. ¹¹ Toto je výpočet hrdinov, ktorých mal Dávid: Hachamoniho syn Jesbám bol veliteľom tridsiatich. On sa rozohnal svojou kopijou proti trom stom, (ktorých) zabil jedným razom. ¹² Po ňom bol Dodov syn, Ahohita Eleazar medzi troma hrdinami. ¹³ On bol s Dávidom vo Fesdomime, keď sa tam Filištínci zhromaždili do boja. Bol tam ostredok poľa plný jačmeňa. A keď ľud utekal pred Filištíncami, ¹⁴ postavili sa vprostred ostredku, bránili ho a Filištíncov porazili. Tak Pá spôsobil veľké víťazstvo.

¹⁵ Raz zostúpili traja z tridsiatich pohlavárov ku skale, k Dávidovi do jaskyne Odolam. Tábor Filištíncov však bol v údolí Refaim. ¹⁶ Dávid bol práve v pevnosti a posádka Filištíncov bola vtedy v Betleheme. ¹⁷ Vtedy Dávid vyslovil žiadosť: „Kto mi donesie vody na pitie z cisterny, ktorá je v Betleheme pri bráne?“ ¹⁸ Nato sa tí traja prebili cez tábor Filištíncov, načreli vody zo studne, ktorá je v Betleheme pri bráne, doniesli ju a dali Dávidovi. Dávid ju však nechcel piť, ale vylial ju Pánovi ¹⁹ a povedal: „Nech ma Boh chráni urobiť to! Mám piť krv týchto mužov s ich životom? Veď ju doniesli s nasadením svojich životov!“ Preto ju nechcel piť. - To urobili traja hrdinovia!

²⁰ Joabov brat Abisai bol hlavou tridsiatich. On sa rozohнал svojou kopijou proti trom stom, (ktorých) prebodol. Mal meno medzi tridsiatimi. ²¹ Medzi tridsiatimi bol dvojnásobne vážený, bol im kniežaťom, ale tým trom sa nevyrovnal.

²² Jojadov syn Banaiáš, mocný a činorodý muž z Kabseelu, porazil dvoch božích levov moabských. Ale aj zišiel dolu a zabil v studni leva v taký deň, keď bol sneh. ²³ On zabil aj Egypt'ana, muža vysokého päť lakt'ov. Egypt'an mal v ruke kopiju ako návoj a on šiel proti nemu s palicou. Egypt'anovi vytrhol kopiju z ruky a zabil ho jeho vlastnou kopijou. ²⁴ To urobil Banaiáš, syn Jojadu, a mal meno medzi tridsiatimi hrdinami. ²⁵ Bol váženejší ako tridsiati, ale tým trom sa nevyrovnal. Dávid ho zaradil do svojho sprievodu.

²⁶ Ďalší udatní hrdinovia: Joabov brat Asael, Elchanan, syn Dodu z Betlehema, ²⁷ Samot z Harodu, Heles z Faletu, ²⁸ Hira, syn Akesa z Tekuy, Abiezer z Anatotu, ²⁹ Sobochai z Chusy, Ilai z Ahohu, ³⁰ Maharai z Netofatu, Heled, syn Bánu z Netofatu, ³¹ Etai, syn Ribaiho z Gabay Benjamíncov, Banaiáš z Faratonu, ³² Hurai z údolia Gás, Abiel z Arbatu, ³³ Azmot z Bauramu, Eliaba zo Salabonu, ³⁴ synovia Asema z Gezonu, Jonatán, syn Sageho z Aroru, ³⁵ Ahiam, syn Sachara z Aroru, Urov syn Elifal, ³⁶ Hefer z Mechery, Ahia z Felonu, ³⁷ Hesro z Karmelu, Asbaiho syn Naárai, ³⁸ Nátanov brat Joel, Agaraiho syn Mibahar, ³⁹ Amončan Selek, Naárai z Berotu, zbrojnoš Joaba, syna Sarvie, ⁴⁰ Ira z Jetru, Gareb z Jetru, ⁴¹ Hetejec Uriáš, Oholiho syn Zabad, ⁴² Rubenovec Adina, syn Sizu, vodca Rubenovcov a s ním tridsiati. ⁴³ Hanan, syn Maáchu, Jozafát z Matany, ⁴⁴ Oziáš z Aštarotu, Sama a Jehiel, synovia Hotama z Aroru. ⁴⁵ Samriho syn Jedihel, jeho brat Joha z Tosay, ⁴⁶ Eliel z Mahumy, Elnaemovi synovia Jeribai a Josaia, Moabec Jetma, ⁴⁷ Eliel, Obed a Jasiel z Masobie.

1Krn12

XII. Dávidovi spoločníci vo vyhnanstve. - ¹ A títo prišli za Dávidom do Sikelegu, keď bol ešte vylúčený pred tváre Kisovho syna Šaula; patrili k hrdinom, ktorí pomáhali v boji, ² naťahovali kušu, pravou i ľavou rukou hádzali kamene a strieľali šípy: Zo Šaulových bratov Benjamíncov: ³ Pohlavár Ahiezer a Joas, synovia Samau z Gabay; Jaziel a Falet, synovia Azmota; Baracha a Jehu z Anatotu. ⁴ Samaiáš z Gabay, hrdina medzi tridsiatimi a nad tridsiatimi; Jeremiáš, Jeheziei, Johanan a Jezabad z Gadery, ⁵ Eluzai, Jerimut, Bálíáš, Samariáš, Harufan Safatiáš; ⁶ Elkana, Jesiáš, Azareel, Kurachovci Joezer a Jesbám, ⁷ Joel a Zabadiáš, synovia Jerohama z Gedoru.

⁸ Aj z Gadovcov sa odrazili k Dávidovi do pevnosti na púšť udatní hrdinovia, mužovia hotoví do boja, vyzbrojení štítom a kopijou; vyzerali ako levy, ale boli rýchli ako gazely na horách. ⁹ Vodca Ezer, druhý Obdiáš, tretí Eliab, ¹⁰ štvrtý Masmana, piaty Jeremiáš, ¹¹ šiesty Eti, siedmy Eliel, ¹² ôsmy Johanan, deviaty Elzabad, ¹³ desiaty Jeremiáš, jedenásty Machbanai. Títo z Gadových synov boli vodcami vojska. Jeden, najmenší, bol nad sto, najväčší nad tisíc (vojakmi). ¹⁵ To sú tí, čo prešli cez Jordán v prvom mesiaci, keď sa prelieval ponad všetky svoje brehy, a rozohnali všetkých (obyvateľov) dolín na východ a na západ.

¹⁶ Zo synov Benjamína a Júdu prišli niektorí za Dávidom až k pevnosti. ¹⁷ Dávid im vyšiel v ústrety a ohlásil sa: „Ak prichádzate ku mne pokojne a chcete mi pomáhať, bude moje srdce držať spolu s vami, ale ak preto, aby ste ma zradili mojím nepriateľom, hoci na mojich rukách neväzí nepravosť, nech to vidí a tresce Boh našich otcov!“ ¹⁸ Vtedy Amasaia, veliteľ tridsiatky, objal ducha: „Tebe, Dávid, a s tebou, syn Izaiho, nech je pokoj! Pokoj s tebou, pokoj s tými, čo ti pomáhajú, lebo ti pomáha tvoj Boh.“ Dávid ich teda prijal a zadelil medzi vodcov koristníkov.

¹⁹ Z Manassesovcov prišli niektorí k Dávidovi, keď išiel s Filištíncami do boja proti Šaulovi. Ale nepomáhali im, lebo filištínske kniežatá ho po porade poslali preč, vraviac: „Za naše hlavy sa pridá k svojmu pánovi Šaulovi.“ ²⁰ Keď išiel do Sikelegu, pripojil sa k nemu z

Manassesovcov Ednas, Jozabad, Jedihel, Michael, Jozabad, Eliu a Salati, velitelia tisícok Manassesovcov. ²¹ Oni boli Dávidovi na pomoci proti korisťníkom, lebo všetci boli smelí bojovníci a stali sa kniežatami vo vojsku. ²² Lebo deň čo deň prichádzali k Dávidovi pomocníci, až ich bol veľký tábor ako tábor Boží.

Dávidovi pomocníci v Hebrone. - ²³ A toto je výpočet veliteľov tých, čo boli vyzbrojení do boja. Oni prišli k Dávidovi do Hebronu, aby naň podľa Božieho príkazu preniesli Šaulovo kráľovstvo: ²⁴ Synovia Júdu ozbrojení štítom a kopijou, šesťtisícosemsto vystrojených do boja. ²⁵ Zo synov Simeona sedemtisícsto hrdinských bojovníkov. ²⁶ Zo synov Léviho štyritisícšesťsto. ²⁷ Tiež Jojada, knieža Áronovcov, a s ním tritisícsemsto, ²⁸ ďalej Sadok, hrdinský mladík, a jeho otcovský dom, dvadsaťdva kniežat. ²⁹ Z Benjamínových synov, Šaulových bratov, tritisíc. Väčšina z nich sa však doteraz držala sprievodu Šaulovho domu. ³⁰ Zo synov Efraima dvadsaťtisícosemsto smelých bojovníkov, chýrnych mužov vo svojom rode. ³¹ Z polovice Manassesovho kmeňa osemnásťtisíc. Boli určení podľa mena, aby išli a ustanovili Dávida za kráľa. ³² Z Isacharových synov takí, ktorí v každý čas oplývali múdrosťou a vedeli, čo má Izrael robiť; mali dvesto veliteľov a všetci ich bratia stáli pod ich velením. ³³ Zo Zabulona vystrojených do boja a bojujúcich všetkými vojnovými zbraňami: päťdesiatitisíc, ktorí nastúpili s nerozdvojeným srdcom. ³⁴ Z Neftaliho tisíc kniežat a s nimi tridsaťsedemtisíc so štítmí a kopijami. ³⁵ Z Dana dvadsaťosemtisícšesťsto nastupujúcich do boja. ³⁶ Z Asera štyridsaťtisíc pripravených nastúpiť do boja. ³⁷ A zo Zajordánska, z Rubena, Gada a polovice Manassesovho kmeňa so všetkými zbraňami bojového vojska: stodvadsaťtisíc.

³⁸ Všetci títo bojovníci vystrojení do šíku prišli s ochotným srdcom do Hebronu, aby Dávida ustanovili za kráľa nad celým Izraelom, ale aj ostatní Izraeliti jednomyselne chceli Dávida urobiť kráľom. ³⁹ A boli tam u Dávida tri dni a jedli a pili, lebo ich bratia im nachystali. ⁴⁰ Ale aj tí, čo bývali blízko nich až po Isacharovcov, Zabulonovcov a Neftalimovcov, donášali chlieb na osloch, ťavách, muliciach a dobytku, (tiež) múčne jedlá, figové a hroziakové koláče, vína, olej, dobytok a ovce v hojnosti, lebo v Izraeli bola radosť.

Prenášanie archy zmluvy 13,1- 14 = 2Sam 6,1- 11

1Krn13

XIII. ¹ Dávid sa poradil s veliteľmi tisícok a stotín, so všetkými kniežatami. ² A Dávid povedal celému zhromaždeniu Izraelitov: „Ak sa vám to páči a ak to pochádza od Pána, nášho Boha, pošleme k ostatným svojim bratom do všetkých krajov Izraela a zároveň ku kňazom a levitom do miest pri ich pastvinách, aby sa zhromaždili k nám. ³ Prinesme zase k nám archu svojho Boha, lebo za čias Šaula sme sa na ňu nepýtali.“ ⁴ A celé zhromaždenie vravelo, že to treba urobiť, lebo vec sa páčila všetkému ľudu. ⁵ A tak Dávid zhromaždil všetkých Izraelitov od Egyptského potoka až po vchod do Ematu, aby priniesli Božiu archu z Kirjatiarimu. ⁶ Dávid a celý Izrael išiel hore do Bály, do Kirjatiarimu, ktorý je v Júdske, aby odtiaľ doniesol archu Boha, Pána, sídliaceho nad cherubmi, ktorá sa nazýva (jeho) menom. ⁷ Božiu archu odviezli z Abinadabovho domu na novom voze; Oza a Ahio viedli voz. ⁸ Dávid a celý Izrael tancovali z celej sily pred Pánom pri piesňach, za sprievodu citár, hárfa, bubienkov, cimbalov a trúb.

⁹ Keď prišli k Chidonovmu humnu, vystrel Oza ruku a chcel zachytiť archu, lebo voly sa potkli. ¹⁰ Preto sa Pán rozhneval na Ozu a udral ho, lebo siahol rukou na archu. Zomrel tam, pred Bohom. ¹¹ Dávid sa zarmútil pre to, že Pán zasadil Ozovi úder. Preto sa to miesto po dnešný deň volá Ozov úder. ¹² Dávid sa v ten deň zľakol Boha a povedal: „Akože by som mohol Božiu archu zaniest' k sebe?“ ¹³ Preto Dávid nezaniesol archu k sebe do Dávidovho mesta, ale zabočil s ňou do domu Gétčana Obededoma. ¹⁴ V Obededomovom dome ostala Božia archa tri mesiace a Pán požehnal Obededomov dom a všetko, čo mal.

Dávidova domácnosť 14,1-7 = 2Sam 5,11- 16

1Krn14

XIV. ¹ Hiram, kráľ Týru, poslal k Dávidovi poslov; i cédrové drevo, murárov a tesárov, aby mu postavili dom. ² Dávid sa presvedčil, že ho Pán potvrdil za kráľa nad Izraelom a že kvôli svojmu ľudu Izraelu, povyšuje jeho kráľovstvo.

³ Dávid si vzal v Jeruzaleme ďalšie ženy a Dávidovi sa narodili ďalší synovia a dcéry. ⁴ Toto sú mená tých, čo sa mu narodili v Jeruzaleme: Samua, Sobab, Nátan, Šalamún, ⁵ Jebahar, Elisua Elifalet, ⁶ Noga, Nafeg, Jafiáš, ⁷ Elisama, Báljada a Elifalet.

Dávid porazí Filištíncov 14,8- 17 = 2Sam 5,17-25

⁸ Keď sa Filištínci dozvedeli, že Dávída pomazali za kráľa nad celým Izraelom, tiahli všetci Filištínci nahor, aby sa Dávída zmocnili. Dávid sa o tom dozvedel a vyšiel proti nim. Filištínci prišli a rozťahli sa v údolí Refaim. Vtedy sa Dávid dopytoval Boha: „Mám ísť proti Filištíncom? Vydáš ich do mojej ruky?“ A Pán mu odpovedal: „Chod', vydám ti ich do ruky.“

¹¹ Prišli do Bál-Parašimu a Dávid ich tam porazil. A Dávid povedal: „Pán roztrhal mojich nepriateľov mojou rukou, ako trhá voda.“ Preto dali tomuto miestu meno Bál-Parašim. ¹² Tam nechali svoje modly, ktoré Dávid kázal spáliť.

¹³ Filištínci sa ešte raz rozťahli v údolí. ¹⁴ Dávid sa opäť dopytoval Boha a Boh mu povedal: „Nechod' za nimi, ale obíď ich a chod' na nich od hrušiek.“ ¹⁵ A keď začuješ vo vrcholcoch hrušiek šelest krokov, vtedy vyraz do boja, lebo vtedy tiahne pred tebou Boh, aby porazil tábor Filištíncov.“ ¹⁶ Dávid urobil tak, ako mu rozkázal Boh, a porazil tábor Filištíncov od Gabaonu až po Gazer.

¹⁷ Dávidov chýr sa rozniesol po všetkých krajinách a Pán naplnil strachom pred ním všetky národy.

1Krn15

XV. Pokračovanie správy o prenose archy. - ¹ Nastaval si domov v Dávidom meste, pripravil miesto pre Božiu archu a postavil pre ňu stan. ² Vtedy Dávid povedal: „Božiu archu nesmie niešť nik, iba leviti, lebo Pán ich vyvolil, aby nosili Božiu archu a aby ju obsluhovali naveky.“ ³ Dávid zhromaždil do Jeruzalema všetkých Izraelitov, aby vyniesli Pánovu archu na miesto, ktoré jej pripravil. ⁴ Zvolal aj Áronových synov a levitov. ⁵ Z Kaátových synov knieža Uriela a jeho bratov, stodvadsiatich. ⁶ Zo synov Merariho knieža Asaiáša a jeho bratov, dvestodvadsiatich. ⁷ Z Gersonových synov knieža Joela a jeho bratov, stotridsiatich.“ ⁸ Z Elisafanových synov knieža Semeiáša a jeho dvesto bratov. ⁹ Z Hebronových synov knieža Eliela a jeho bratov, osemdesiatich. ¹⁰ Z Ozielových synov knieža Aminadaba a jeho bratov, stodvanástich. ¹¹ Dávid povolal aj kňazov Sadoka a Abiataru, ako aj levitov Uriela, Asaiáša, Joela, Semeiáša, Eliela a Aminadaba ¹² a povedal im: „Vy ste hlavy levitských rodín. Posväťte sa vy i vaši bratia a vyneste archu Pána, Izraelovho Boha, na miesto, ktoré som jej pripravil. ¹³ Preto, že ste predtým neboli prítomní, pobil nás Pán, náš Boh, lebo sme ho nehládali, ako sa patrí.“

¹⁴ Kňazi a leviti sa teda posvätili, aby mohli vyniesť archu Pána, Izraelovho Boha. ¹⁵ Potom synovia Léviho zdvihli Božiu archu pomocou tyčí na pleciah, ako podľa Pánovho slova prikázal Mojžiš.

¹⁶ Dávid rozkázal kniežatám levitov, aby zo svojich bratov ustanovili spevákov s hudobnými nástrojmi, harfami, citarami a cimbalmi, aby sa mohutný hlas radosti vznášal do výsosti. ¹⁷ Ustanovili teda levitov: Joelovho syna Hemana a z jeho bratov Barachiášovho syna Asafa. A z ich bratov, zo synov Merariho, Kusiášovho syna Etana. ¹⁸ A s nimi ich bratov druhého radu: Zachariáša, (Bena), Jaziela, Semiramota, Jahiela, Aniho, Eliaba, Banaiáša, Maásiáša, Matatiáša, Elifalu, Makeniáša, Obededoma a Jehiela, vrátnikov. ¹⁹ A spevákov: Hemana, Asafa a Etana, aby hrali na medených cimbaloch. ²⁰ Zachariáš, Oziel, Semiramot, Jehiel, Ani, Eliab, Maásiáš a Banaiáš na harfe pre dievčenský hlas, ²¹ Matatiáš, Elifalu, Makeniáš, Obededom, Jehiel, Ozaziu na citarách viedli hlboký hlas. ²² Levitské knieža Choneniáš bol pri prenášaní; riadil prenos, lebo bol rozumný. ²³ Barachiáš a Elkana boli strážcami archy. ²⁴ Kňazi Sebeniáš, Jozafat, Natanael, Amasai, Zachariáš, Banaiáš a Eliezer trúbili pred Božou archou na trúby. Obededom a Jehiáš boli strážcami archy.

²⁵ Potom Dávid, starší Izraela a kniežatá tisícok išli, aby vyniesli Pánovu archu zmluvy z Obededomovho domu s radosťou. ²⁶ A keď Boh pomohol levitom, ktorí niesli Pánovu archu zmluvy, obetovali sedem býčkov a sedem baranov. ²⁷ Dávid bol oblečený do jemného plášt'a, aj všetci leviti, ktorí niesli archu, aj speváci a Choneniáš, vodca prenosu. Dávid mal aj plátenný efód. ²⁸ Celý Izrael vynášal Pánovu archu zmluvy s jasotom za zvuku rohu, trúb a cimbalov a hrali na harfy a citary. ²⁹ Keď Pánova archa zmluvy došla do Dávidovho mesta, Šaulova dcéra Michol pozerala von oknom. A keď videla Dávda poskakovať a tancovať, opovrhla ním v srdci.

1Krn16

XVI. *Vzdávanie vd'aky.* - ¹ Keď Božiu archu doniesli, postavili ju uprostred stanu, ktorý pre ňu postavil Dávid, a obetovali celopaly a pokojné obety pred Bohom. ² Keď Dávid dokončil celopaly a pokojné obety, požehnal ľud v Pánovom mene. ³ Potom nadelil všetkým Izraelitom, mužom i ženám, každému bochník chleba, mäso (?) a hroznový koláč.

⁴ Potom z levitov ustanovil pred Pánovu archu služobníkov aby pripomínali, oslavovali a vychvaľovali Pána, Izraelovho Boha. ⁵ Vedúcim bol Asaf, druhý po ňom Zachariáš, potom Jahiel, Semiramot, Jehiel, Matatiáš, Eliab, Banaiáš a Obededom. Jehiel hral na harfe a citare a Asaf na cimbale. ⁶ Kňazi Banaiáš a Jeziel však usťavične trúbili red Božou archou zmluvy. ⁷ V ten deň odovzdal Dávid do rúk Asafa a jeho bratov prvú oslavu Pána:

⁸ „Oslavujte Pána, vzývajte jeho meno,
rozhlasujte jeho skutky medzi národmi.
⁹ Spievajte mu a hrajte,
rozprávajte o jeho obdivuhodných skutkoch.

¹⁰ Jeho svätým menom sa honoste;
nech sa radujú srdcia tých, čo hľadajú Pána.

¹¹ Hľadajte Pána a jeho moc,
hľadajte vždy jeho tvár.

¹² Pamätajte na divy, čo učinil,
na jeho znamenia a na výroky jeho úst,

¹³ vy, potomci Izraela, Pánovho služobníka,
synovia Jakuba, vyvoleného Pánovho.

¹⁴ On, Pán, je náš Boh;
jeho rozhodnutia platia po celej zemi.

¹⁵ Pamätajte večne na jeho zmluvu,
na sľub, ktorý dal pokoleniam tisícim,
¹⁶ na zmluvu, čo s Abrahámom uzavrel
na prísahu, ktorou sa Izákovi zaviazal.
¹⁷ Jakubovi to stanovil za zákon,
Izraelovi za zmluvu večitú,
¹⁸ keď povedal: „Tebe dám kanaánsku krajinu
ako váš podiel dedičný.“

¹⁹ Keď ich bolo ešte neveľa,
iba niekoľko, a boli cudzincami v krajine
²⁰ a od kmeňa prechodili ku kmeňu
z jedného kráľovstva k inému národu,
²¹ nedovolil, aby im niekto krivdil;
i kráľov karhal kvôli nim:
²² „Netýkajte sa mojich pomazaných,
neublížujte mojim prorokom.“

²³ Spievaj Pánovi, celá zem!
Zvestujte jeho spásu deň čo deň.
²⁴ Ohláste jeho slávu pohanom
a jeho zázraky všetkým národom.
²⁵ Lebo veľký je Pán a veľkej chvály hoden,
viac ako všetkých bohov treba sa ho báť.
²⁶ Lebo ničoty sú všetci bohovia pohanov,
ale Pán stvoril nebesia.
²⁷ Vznešenosť a krása pred ním,
moc a radosť tam, kde on je.

²⁸ Vzdávajte Pánovi, rodiny národov,
vzdávajte Pánovi slávu a česť,
²⁹ vzdávajte Pánovi slávu hodnu jeho mena.
Prineste obetné dary a vstúpte pred jeho tvár,
klaňajte sa Pánovi v posvätnom rúchu.
³⁰ Nech sa pred ním chveje celá zem;
on upevnil zemekruh, nepohne sa.

³¹ Tešte sa, nebesia, plesaj, zem;
nech hlásajú medzi pohanmi: „Pán kraluje!“
³² Nech more zahučí a čo ho naplňa,
nech plesá pole a všetko, čo je na ňom.
³³ I zajasajú stromy lesa pred Pánom,
že prichádza súdiť zem.

³⁴ Oslavujte Pána, lebo je dobrý,
lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky.
³⁵ Povedzte: „Zachráň nás, Bože, náš spasiteľ,
zhromaždi a vyslobod' nás z krajín pohanských,
aby sme mohli tvoje sväté meno velebiť
a honosiť sa tvojimi chválospevmi.“

³⁶ Nech je zvelebený Pán, Boh Izraela,
od vekov až naveky.“

A všetok ľud nech privolá: „Amen!“ a: „Chvála Pánovi!“

³⁷ A nechal tam pri Pánovej arche zmluvy Asafa a jeho bratov, aby pred archou ustavične konali službu, každý deň podľa poriadku. ³⁸ Idutunovho syna Obededoma, Hosu a ich bratov, šesťdesiatich ôsmich, (ustanovil) za vrátnikov. ³⁹ Kňaza Sadoka a jeho bratov (nechal) ako kňazov pred Pánovým príbytkom na výšine, ktorá bola v Gabaone, ⁴⁰ aby na zápalnom oltári ustavične ráno i večer prinášali Pánovi celopaly podľa všetkého toho, čo je napísané v Pánovom zákone, ktorý uložil Izraelu. ⁴¹ A s nimi Hemana a Idutuna a ostatných vybraných, ktorí boli vypočítaní podľa mien, aby oslavovali Pána, lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky. ⁴² A u nich, u Hemana a Idutuna, trúby a cimbaly, aby hrali na nich a na všetkých Božích hudobných nástrojoch. Idutunových synov (ustanovil) k bráne.

⁴³ Potom odišiel všetok ľud, každý do svojho domu, a Dávid sa vrátil požehnať svoj dom.

Pánove prisľúbenia 17,1-27 = 2Sam 7,1-29

1Krn17

XVII. ¹ Keď sa Dávid usadil vo svojom dome, povedal Dávid prorokovi Nátanovi: „Pozri, ja bývam v cédrovom dome, a Pánova archa zmluvy je pod kožami.“ ² Nátan povedal Dávidovi: „Urob všetko, čo zamýšľaš, lebo Pán je s tebou!“ ³ Ale v tú noc Pán oslovil Nátana: ⁴ „Chod' a povedz môjmu sluhovi Dávidovi: Toto hovorí Pán: Nie ty mi postavíš dom, v ktorom mám bývať! ⁵ Ved' som nebýval v dome odo dňa, čo som Izraelitov vyviedol, až po dnešný deň, ale chodil som zo stanu do stanu a z príbytku do príbytku. ⁶ Vari som za celý čas, čo som putoval so všetkými synmi Izraela, slovíčkom povedal niektorému sudcovi, ktorému som prikázal viesť môj ľud, Izrael: Prečo mi nepostavíte cédrový dom? ⁷ Teraz však toto povedz môjmu sluhovi Dávidovi: Toto hovorí Pán zástupov: Ja som ťa vzal z pastviny spoza oviec, aby si sa stal kniežaťom nad mojím ľudom, nad Izraelom. ⁸ Bol som s tebou, kde si len išiel, vyhubil som pred teba všetkých nepriateľov a urobil som ti meno, aké majú tí najväčší na zemi. ⁹ Chcem svojmu ľudu, Izraelu, určiť miesto a zasadiť ho tam. Tam bude bývať a už sa nebude triasť, ani zlosynovia ho už nebudú ničiť ako prv, ¹⁰ aj odo dní, čo som ustanovil sudcov nad svojím ľudom, Izraelom. Pokorím všetkých tvojich nepriateľov. A oznamujem ti, že Pán postaví dom tebe. ¹¹ Až sa tvoje dni doplnia a pôjdeš k svojim otcom, ustanovím po tebe tvojho potomka, ktorý bude z tvojich synov, a upevním jeho kráľovstvo. ¹² On mi postaví dom a ja upevním jeho kráľovstvo naveky. ¹³ Ja mu budem otcom a on mi bude synom a neodním mu svoju milosť, ako som ju odňal tomu, ktorý bol pred tebou. ¹⁴ Ustanovím ho vo svojom dome a vo svojom kráľovstve naveky a jeho trón bude pevný naveky.“ ¹⁵ A Nátan hovoril Dávidovi celkom podľa týchto slov a podľa tohoto videnia.

¹⁶ Nato kráľ Dávid šiel, posadil sa pred Pána a hovoril: „Kto som ja, Pane, Bože, a čo je môj dom, že si ma priviedol až sem? ¹⁷ Ale to bolo, Bože, v tvojich očiach málo, nuž hovoríš o dome svojho sluhy aj do budúcnosti a zhladal si na mňa ako na človeka, ktorého povyšuješ, Pane, Bože. ¹⁸ Čím by mohol Dávid ešte prispieť k tvojej sláve? Ved' ty poznáš svojho sluhy! ¹⁹ Pane, kvôli svojmu sluhovi a podľa svojho srdca si urobil celú túto veľkú vec; chcel si zjaviť všetky veľké veci. ²⁰ Pane, tebe podobného niet a podľa toho, čo sme na vlastné uši počuli, okrem teba niet Boha. ²¹ A ktorý iný národ na zemi je ako tvoj ľud, Izrael, ku ktorému prišiel Boh vykúpiť si ho za ľud; chcel si si urobiť veľké a obávané meno a chcel si vyhnať národy pred svojho ľudu, ktorý si vykúpil z Egypta. ²² Svoj ľud, Izrael, si urobil svojím ľudom naveky a ty, Pane, stal si sa jeho Bohom. ²³ A teraz, Pane, nech sa naveky splní slovo, ktoré si hovoril

o svojom sluhovi a jeho dome, a urob tak, ako si hovoril! ²⁴ Nech tvoje meno trvá a preslávi sa naveky! A budú hovoriť: Pán zástupov, Boh Izraela, je Bohom nad Izraelom. A dom tvojho sluhu Dávida bude pred tebou trvalý. ²⁵ Lebo ty, môj Bože, dal si svojmu sluhovi zjavenie, že mu vybuduješ dom. Preto tvoj sluha našiel odvahu modliť sa pred tebou. ²⁶ A teraz, Pane, ty si Boh, ty si sľúbil svojmu sluhovi toto dobrodenie. ²⁷ A teraz si začal žehnať dom svojho sluhu, aby večne trval pred tebou. Keď ho ty, Pane, požehnáš, bude požehnaný naveky.“

Dávidove víťazstvá 18,1-17 = 2Sam 8,1-18

1Krn18

XVIII. ¹ Potom Dávid porazil Filištíncov, podrobil si ich a vzal Filištíncom z ruky Gét a k nemu patriace osady. ² Porazil Moabčanov a Moabčania sa stali Dávidovými poddanými, platili poplatky. ³ Dávid odrazil až k Ematu kráľa Soby Adarezera, keď išiel rozšíriť svoju moc na rieke Eufrat. ⁴ Dávid mu zajal tisíc vozov, sedemtisíc jazdcov a dvadsaťtisíc mužov pechoty. Dávid ochromil všetky záprahy a nechal z nich iba sto záprahov. ⁵ Keď Aramejčania prišli z Damasku, na pomoc Adarezerovi, kráľovi Soby, Dávid Aramejčanov porazil, dvadsaťdvatisíc mužov. ⁶ Nato Dávid ustanovil v damascénskom Aramejsku (dozorcov) a Aramejčania sa stali Dávidovými poddanými a platili poplatky. Tak Pán pomáhal Dávidovi všade, kde len išiel.

⁷ Dávid vzal zlaté štíty, ktoré mali Adarezerovi sluhovia, a zanesol ich do Jeruzalema. ⁸ Z Adarezerových miest Tebatu a Chunu vzal Dávid veľmi veľa kovu. Z neho Šalamún urobil kovové more, stĺpy a kovové náradie. ⁹ Keď sa kráľ Ematu Tou dopočul, že Dávid porazil celú armádu kráľa Soby Adarezera, ¹⁰ poslal svojho syna Adorama ku kráľovi Dávidovi pozdraviť ho a blahoželať mu, že bojoval proti Adarezerovi a že ho premohol. Lebo Adarezer bol nepriateľ Touho. ¹¹ Všetky zlaté, strieborné a kovové veci zasvätil kráľ Dávid Pánovi spolu so striebrom a zlatom, ktoré doniesol od všetkých národov, od Edomčanov, od Moabčanov, od Amončanov, od Filištíncov a od Amalekitov. ¹² Abisai, syn Sarvie, porazil Edomčanov v Sol'nom údolí, osemnásťtisíc mužov. ¹³ V Edomsku ustanovil dozorcov a celé Edomsko sa stalo Dávidovi poddaným. Tak Pán pomáhal Dávidovi všade, kde len išiel.

¹⁴ Dávid kraľoval nad celým Izraelom a vysluhoval právo a spravodlivosť všetkému svojmu ľudu. ¹⁵ Joab, syn Sarvie, bol veliteľom vojska, Ahiludov syn Jozafát bol kancelárom. ¹⁶ Achitobov syn Sadok a Abiatarov syn Achimelech boli kňazmi, Susa bol pisárom. ¹⁷ Jojadov syn Banaiáš bol veliteľom Kereťanov a Feleťanov a Dávidovi synovia boli kráľovi prví poruke.

Vojna proti Amončanom a Aramejčanom 19,1 - 20,3 = 2Sam 10,1- 19 a 12,30n

1Krn19

XIX. ¹ Potom zomrel kráľ Amončanov Naás a namiesto neho sa stal kráľom jeho syn. ² Dávid si povedal: „Preukážem Naásovmu synovi Hanonovi milosrdenstvo, lebo jeho otec preukázal milosrdenstvo mne.“ Dávid teda poslal poslov, aby mu vyslovili sústrasť v žiali za jeho otcom. Dávidovi sluhovia prišli do krajiny Amončanov vysloviť Hanonovi sústrasť, ³ ale amonské kniežatá vraveli Hanonovi: „Nazdávaš sa, že si Dávid chce uctiť tvojho otca, keď ti poslal tešiteľov? A neprišli Dávidovi sluhovia k tebe preto, aby preskúmali, rozvrátili a prezvedeli krajinu?“ ⁴ Nato Hanon chytil Dávidových sluhov, oholil ich, šaty im do polovice, až po rozkrok odstrihol a poslal ich preč. ⁵ Oni odišli. Dávid však dostal o týchto mužoch správu a poslal im naproti, lebo mužovia boli veľmi potupení. Kráľ im odkázal: „Ostaňte v Jerichu, kým vám nenarastie brada, potom sa vrátite.“

⁶ Keď Amončania videli, že sa Dávidovi zošklivili, poslal Hanon a Amončania tisíc hrivien striebra, aby si z Mezopotámie, z aramejskej Maáchy a zo Soby najali vozy a jazdcov. ⁷ Najali si tridsaťdvatisíc vozov a kráľa Maáchy s jeho ľuďmi. Oni prišli a utáborili sa pred Medabou. Aj Amončania sa zhromaždili zo svojich miest a došli do boja. ⁸ Keď sa to Dávid dopočul, poslal Joaba a celé vojsko bojovníkov. ⁹ Vtedy Amončania vyrazili a usporiadali sa do boja pri vchode mesta. Králi, ktorí prišli, boli osobitne na poli. ¹⁰ Keď Joab videl, že boj je obrátený proti nemu aj spredu, aj odzadu, vybral si z Izraelitov najvyberanejších a postavil ich proti Aramejčanom. ¹¹ Ostatok vojska odovzdal do ruky svojho brata Abisaja a postavili sa proti Amončanom. ¹² A povedal: „Ak budú Aramejčania mocnejší ako ja, prídeš mi na pomoc; a ak budú Amončania mocnejší ako ty, vypomôžem ti ja. ¹³ Buď udatný! Veď bojujeme za svoj ľud a za mesto svojho Boha! Pán však urobí, čo sa jemu páči.“ ¹⁴ Keď sa Joab a mužstvo, ktoré bolo s ním, pustilo do boja proti Aramejčanom, utiekli pred ním. ¹⁵ Amončania videli, že Aramejčania utiekli, preto ušli aj oni pred jeho bratom Abisajom a vtiahli do mesta. Joab potom išiel do Jeruzalema.

¹⁶ Keď Aramejčania videli, že ich Izraeliti porazili, poslali poslov a dali nastúpiť Aramejčanom, ktorí boli za riekou, pod vedením veliteľa Adarezerovho vojska Sofacha. ¹⁷ Keď to oznámili Dávidovi, zhromaždil celý Izrael, prešiel cez Jordán, prišiel k nim, zriadil proti Aramejčanom šík a pustil sa s ním do boja. ¹⁸ A Aramejčania utiekli pred Izraelitmi. Dávid zničil Aramejčanom sedemtisíc vozov a štyridsaťtisíc pešiakov a zabil aj veliteľa vojska Sofacha. ¹⁹ Adarezerovi poddaní videli, že ich Izraeliti porazili, preto uzavreli s Dávidom mier a boli mu poddaní. A Aramejsko už viac nechcelo ísť Amončanom na pomoc.

1Krn20

XX. ¹ Po roku, v tom čase, keď králi vychádzajú do boja, vyviedol Joab vojenskú moc a spustošil krajinu Amončanov. Potom prišiel k Rábe a obliehal ju. Dávid však ostal v Jeruzaleme. Joab porazil a zboril Rábu. ² Dávid vzal korunu ich kráľa z jeho hlavy a zistil, že váži hrivnu zlata. Bol na nej drahokam, ktorý sa dostal na Dávidovu hlavu. Z mesta odniesli množstvo koristi. ³ A ľud, ktorý v ňom bol, vyviedol a roztrhal pílami a železnými sekerami. Podobne naložil Dávid so všetkými mestami Amončanov. Potom sa Dávid a celé vojsko vrátilo do Jeruzalema.

Boje s Filištíncami 20,4-8 = 2Sam 21,18-22

⁴ Po tomto sa strhla zase vojna s Filištíncami pri Gazeri. Tam porazil Chusaťan Sobochai Safaiho z Rafovho rodu a pokoril ho.

⁵ Opäť vypukla vojna s Filištíncami. Vtedy Járiho syn Elchanan zabil brata Gétana Goliáša Lachmiho; drevo na jeho kopiji bolo ako návoj.

⁶ A zasa došlo k vojne v Géte. Tam bol ohromný muž, ktorý mal po šesť, spolu dvadsaťštyri prstov; aj on bol z Rafovho potomstva. ⁷ Keď sa rúhal Izraelitom, zabil ho Jonatán, syn Dávidovho brata Samau. ⁸ Títo boli z potomstva Rafu v Géte. Padli rukou Dávida a rukou jeho sluhov.

Sčítanie ľudu 21,1 - 22,1 = 2Sam 24,1-25

1Krn21

XXI. ¹ I povstal satan proti Izraelovi a pokúšal Dávida, aby spočítal Izraelitov. ² A Dávid povedal Joabovi a kniežatám ľudu: „Chod'te, spočítajte Izraelitov od Bersabe až po Dan a podajte mi správu, chcem vedieť ich počet.“ ³ Ale Joab povedal: „Nech Pán rozmnoží svoj ľud sto ráz tak, ako ho je. Či sú nie všetci, môj kráľovský pane, tvojimi sluhami? Prečo si môj pán žiada túto vec? Prečo chce byť vinníkom Izraela?“ ⁴ Ale kráľ trval na svojom rozkaze Joabovi a Joab sa vydal na cestu. Pochodil po celom Izraeli a prišiel do Jeruzalema. ⁵ A Joab odovzdal výsledok sčítania ľudu Dávidovi. V celom Izraeli bolo milión stotisíc mužov, ktorí tasia meč, Júdovcov však bolo štyristosedemdesiatisíc mužov, ktorí tasia meč. ⁶ Levitov a Benjamíncov nepočítal medzi nich, lebo Joabovi bol Dávidov rozkaz odporný. ⁷ Ani Bohu sa táto vec nepáčila a potrestal Izraelitov.

⁸ Vtedy Dávid hovoril Bohu: „Veľmi som zhrešil, keď som sa dopustil tej veci. Teraz však odpusť hriech svojho sluhu, lebo som konal veľmi nerozumne!“ ⁹ Nato Pán oslovil Dávidovho vidca Gada: ¹⁰ „Chod' a povedz Dávidovi: Toto hovorí Pán: Predkladám ti tri veci; vyber si z nich jednu, tú na teba dopustím!“ ¹¹ Gad išiel k Dávidovi a povedal mu: „Toto hovorí Pán: Vyber si: ¹² Buď trojročný hlad, alebo že budeš tri mesiace utekať pred svojimi nepriateľmi tak, že ťa bude stíhať meč tvojich protivníkov, alebo že bude v krajine tri dni meč Pánov, mor, a Pánov anjel bude ničť po celom území Izraela. Teraz teda uvaž, čo mám odpovedať tomu, ktorý ma poslal!“ ¹³ Dávid povedal Gadovi: „Som vo veľkej úzkosti. No nech padnem do Pánovej ruky, lebo jeho milosrdenstvo je veľké! Ale do ruky človeka nechcem padnúť.“

¹⁴ Tak Pán dopustil mor na Izrael, takže z Izraelitov padlo sedemdesiatisíc mužov. ¹⁵ Potom Boh poslal anjela do Jeruzalema, aby ho ničil. Ale keď ničil, Pán zhliadol, zľutoval sa nad nešťastím a povedal anjelovi, ktorý ničil: „Dost' už! Teraz už spusť ruku!“ Pánov anjel stál pri humne Jebuzejca Ornana. ¹⁶ Keď Dávid zdvihol zrak, videl Pánovho anjela stáť medzi zemou a nebom s vytaseným mečom v ruke, ktorú mal vystretú nad Jeruzalem. Nato Dávid a starší, poobliekaní do vrecovín, padli na tvár ¹⁷ a Dávid hovoril Bohu: „Nerozkázal som ja spočítať ľud? Ja som teda zhrešil, ja som spáchal zlo! Ale tieto ovečky čože urobili? Pane, môj Bože, zdvihni svoju ruku na hubenie proti mne a proti domu môjho otca, nie však proti svojmu ľudu!“

¹⁸ A Pánov anjel poveril Gada povedať Dávidovi, aby šiel hore a aby na humne Jebuzejca Ornana postavil Pánovi oltár. ¹⁹ Dávid teda šiel hore podľa slova, ktoré mu v Pánovom mene povedal Gad. ²⁰ Keď sa Ornan vrátil, videl anjela a jeho štyria synovia, ktorí boli s ním, sa schovali; Ornan práve mlátil pšenicu. ²¹ Dávid išiel k Ornanovi. Keď sa Ornan pozrel a uvidel Dávida, vyšiel z humna a poklonil sa Dávidovi tvárou až po zem. ²² Tu Dávid povedal Ornanovi: „Daj mi miesto, kde máš humno, chcem na ňom postaviť Pánovi oltár! Daj mi ho za plnú cenu, potom sa rana vzdiali od ľudu!“ ²³ Ornan povedal Dávidovi: „Vezmi si ho! A nech môj kráľovský pán urobí, čo uzná za dobré. Pozri, hovädá dám na celopal, mláťačku na drevo a pšenicu na nekrvavú obeť; to všetko dávam.“ ²⁴ Ale kráľ Dávid povedal Ornanovi: „Nie, chcem to od teba kúpiť za plnú cenu. Nevezmem predsa pre Pána to, čo je tvoje, a neobetujem celopal zadarmo!“ ²⁵ A tak dal Dávid Ornanovi za to miesto zlato o váhe šesťsto šeklov. ²⁶ Potom tam Dávid postavil Pánovi oltár, obetoval celopaly a pokojné obety a vzýval Pána, ktorý odpovedal ohňom z neba, (ktorý zoslal) na oltár zápalných obetí. ²⁷ Nato dal Pán anjelovi rozkaz a on dal svoj meč naspäť do pošvy.

²⁸ V tom čase, keď Dávid videl, že ho Pán vypočul na humne Jebuzejca Ornana, prinášal tam obety. ²⁹ Pánov príbytok, ktorý dal postaviť Mojžiš na pustatine, a oltár zápalných obetí bol v tom čase na výšine v Gabaone. ³⁰ Ale Dávid nemohol ísť k nemu, aby tam uprosoval Boha, lebo ho naplňal hrôzou meč Pánovho anjela.

XXII. ¹ Preto Dávid povedal: „Toto je Boží dom a toto je oltár na celopaly pre Izrael.“

Príprava na stavbu chrámu. - ² Potom Dávid rozkázal, aby zhromaždili cudzincov, ktorí boli v krajine Izraela, a ustanovil kamenárov, aby otesávali kvádre na stavbu Božieho domu.

³ Dávid prichystal aj množstvo železa na klíny do krídel brán a na háky a také množstvo kovu, že ho nebolo možno odvážiť, ⁴ ako aj cédrové drevo bez počtu. Sidonci a Týrčania dodali totiž Dávidovi množstvo cédrového dreva. ⁵ Dávid si hovoril: „Môj syn Šalamún je mladý a krehký a dom, ktorý sa má postaviť Pánovi, má byť veľký, aby vo všetkých krajinách dvíhal jeho česť a slávu, preto mu porobím prípravy.“ A Dávid prichystal pred svojou smrťou množstvo vecí.

⁶ I zavolať svojho syna Šalamúna a prikázal mu, aby postavil dom Pánovi, Bohu Izraela. ⁷ Dávid povedal Šalamúnovi: „Syn môj, ja som mal na mysli postaviť dom menu Pána, svojho Boha. ⁸ Ale Pán ma oslovil: „Vylial si veľa krvi a viedol si veľké vojny. Nemôžeš stavať dom môjmu menu, keď si vylial toľko krvi pred mnou na zem. ⁹ Hľa, narodí sa ti syn, ktorý bude mierumilovný, a ja mu zaistím pokoj od všetkých jeho okolitých nepriateľov. Veď sa bude volať Pokojný a za jeho čias dám Izraelu pokoj a mier. ¹⁰ On postaví dom môjmu menu; on mi bude synom a ja mu budem otcom a trón jeho kráľovstva nad Izraelom upevním naveky.“ ¹¹ Teraz teda, syn môj, nech je Pán s tebou, aby si mal úspech a aby si postavil dom Pánovi, svojmu Bohu, ako o tebe hovoril. ¹² Nech ti Pán dá múdrosť a dôvtip, a tak nech ťa ustanoví nad Izraela, aby si zachovával zákon Pána, svojho Boha. ¹³ Lebo vtedy budeš mať úspech, keď budeš bedlivo plniť predpisy a ustanovenia, ktoré dal Pán Mojžišovi pre Izrael. Buď pevný a mužný; neboj sa a neľakaj sa! ¹⁴ Hľa, ja som pri svojom trápení pripravil pre Pánov dom stotisíc hrivien zlata a milión hrivien striebra! Kov a železo nemožno ani odvážiť, také množstvo ho je: Prichystal som aj drevo a kamene; ty budeš musieť pokračovať. ¹⁵ Máš tiež množstvo robotníkov, tesárov, kamenárov, drevorobotníkov a odborníkov na akékoľvek práce ¹⁶ zo zlata, striebra, kovu a železa, ktorého je bez počtu. Daj sa teda do práce a Pán nech je s tebou!“

¹⁷ Potom Dávid prikázal všetkým kniežatám Izraela, aby pomáhali jeho synovi Šalamúnovi: ¹⁸ „Či je Pán, váš Boh, nie s vami?! Veď vám zo všetkých strán zaistil pokoj, keď dal obyvateľov krajiny do mojej ruky; a krajina sa sklonila pred Pánom a jeho ľudom. ¹⁹ Teraz hľadajte Pána, svojho Boha, s oddaným srdcom a dušou; vzchopte sa a postavte svätyňu Pánovi, Bohu, aby sa Pánova archa zmluvy a Božie posvätné nádoby dostali do domu postaveného Pánovmu menu.“

XXIII. O levitoch. - ¹ Keď Dávid ostarel a bol sýty veku, ustanovil za kráľa nad Izraelom svojho syna Šalamúna ² a zhromaždil všetky izraelské kniežatá, kňazov a levitov.

³ Levitov spočítali od tridsaťročných nahor a ich počet bol podľa hláv tridsaťosemtisíc mužov. ⁴ „Z nich bude dvadsaťštyritisíc viesť službu v Božom dome, šesťtisíc bude pisármi a sudcami, ⁵ štyritisíc vrátnikmi a štyritisíc bude oslavovať Pána na nástrojoch, ktoré som na oslavovanie dal urobiť.“ ⁶ Dávid ich rozdelil na skupiny podľa Léviho synov Gersona, Kaáta a Merariho. ⁷ Ku Gersonovi patrili: Lédan a Semei. ⁸ Synovia Lédana: pohlavár Jahiel, Zetan a Joel, traja. ⁹ Semeiho synovia: Salomit, Hosiel a Aran, traja. To sú pohlavári Lédanovej rodiny. ¹⁰ Semeiho synovia: Lehet, Ziza, Jaus a Baria. Títo štyria sú synovia Semeiho. ¹¹ Jachat bol prvý, Ziza druhý. Jaus a Baria nemali mnoho synov, preto ich počítali za jednu rodinu a jednu triedu.

¹² Kaátovi synovia Amram, Isaár, Hebron a Oziel, štyria. ¹³ Amramovi synovia boli Áron a Mojžiš. Árona oddelili, aby slúžil veľsvätyni, on a jeho synovia naveky, aby páliť pred Pánom tymian, aby mu slúžil a jeho menom žehnal naveky. ¹⁴ Mojžiš bol muž Boží. Jeho

synovia sa volali podľa kmeňa Léviho. ¹⁵ Mojžišovi synovia: Gerson a Eliezer. ¹⁶ Gersonovi synovia: pohlavár Subuel. ¹⁷ Eliezerovi synovia: pohlavár Rohobiáš. Eliezer nemal iných synov ale Rohobiášovi synovia sa veľmi rozmnožili. ¹⁸ Isaárovi synovia: pohlavár Salomit. ¹⁹ Hebronovi synovia: pohlavár Jeriau, druhý Amariáš, tretí Jahaziel, štvrtý Jekmán. ²⁰ Ozielovi synovia: pohlavár Micha, druhý Jesiáš.

²¹ Merariho synovia: Moholi a Musi. Moholiho synovia Eleazar a Kis. ²² Keď Eleazar zomrel, nemal synov, len dcéry, ktoré si vzali ich bratia, Kisovi synovia. ²³ Musiho synovia: Moholi, Eder a Jerimot, traja.

²⁴ To sú synovia Léviho podľa ich rodov, pohlavári rodín, spočítaní pri sčítaní podľa mien a hláv, zamestnaní v službe pri Pánovom dome od dvadsaťročných nahor. ²⁵ Lebo Dávid povedal: „Pán, Boh Izraela, zaistil svojmu ľudu pokoj a bude bývať v Jeruzaleme naveky. ²⁶ A leviti už nemusia prenášať príbytok a všetko služobné náradie.“ ²⁷ (Lebo podľa posledných Dávidových slov patria do počtu leviti od dvadsaťročných nahor.) ²⁸ „Ich miesto bude po ruke Áronových synov, v službe pri Pánovom dome, na nádvoríach, v izbách, pri očistách rozličných posvätných vecí, pri prácach spojených so službou Božieho domu, ²⁹ pri predkladných chleboch, pri jemnej múke na nekrvavé obety, pri nekvasených posúchoch, pri panviciach, pri miesení, ako aj pri všetkých obsahových a dĺžkových mierach. ³⁰ Každé ráno musia nastúpiť a oslavovať a chváliť Pána; podobne aj večer ³¹ a zakaždým, keď sa budú Pánovi obetovať celopaly, po sobotách, novmesiacoch a slávnostiach podľa počtu, ktorý majú trvale určený pred Pánom. ³² V službe Pánovho domu musia zachovávať predpisy stánku zhromaždenia, predpisy svätyne a predpisy svojich bratov, Áronových synov.“

1Krn24

XXIV. Triedy kňazov. - ¹ Rozdelenie Áronových synov: Áronovi synovia: Nadab, Abiu, Eleazar a Itamar. ² Nadab a Abiu zomreli pred svojím otcom; synov nemali, preto kňazskú službu konali Eleazar a Itamar. ³ Rozdelil ich Dávid a z Eleazarových synov Sadok a zo synov Itamarových Achimelech. ⁴ A zistilo sa, že čo sa týka mužských hláv, Eleazarových synov bolo viac ako synov Itamarových. Preto zadelili Eleazarovým synom pohlavárov pre šesťnásť rodov a Itamarovým synom pre osem rodov. ⁵ Žrebom rozdelili aj tých, aj tých, lebo kniežatá svätyne a Božie kniežatá boli aj z Eleazarových synov, aj z Itamarových synov. ⁶ Popísal ich Natanaelov syn Semeiáš, pisár z rodu Léviho, pred kráľom, kniežatami, kňazom Sadokom, Abiatarovým synom Achimelechom a pred pohlavarmi kňazských a levitských rodov: jeden rod sa vyžreboval z Eleazara a jeden sa vyžreboval z Itamara. ⁷ Prvý žreb padol na Jojariba, druhý na Jedeiáša, ⁸ tretí na Harima, štvrtý na Seorima, ⁹ piaty na Melchiáša, šiesty na Majmana, ¹⁰ siedmy na Akosa, ôsmy na Abiáša, ¹¹ deviaty na Jesuu, desiaty na Secheniáša, ¹² jedenásty na Eliasiba, dvanásť na Jakima, ¹³ trinásť na Hofu, štrnásť na Isbába, ¹⁴ pätnásť na Belgu, šesťnásť na Emera, ¹⁵ sedemnásť na Hezira, osemnásť na Afsesa, ¹⁶ devätnásť na Feteiáša, dvadsiaty na Hezechiela, ¹⁷ dvadsiaty prvý na Jachina, dvadsiaty druhý na Gamula, ¹⁸ dvadsiaty tretí na Dalaiauho, dvadsiaty štvrtý na Maázaiuho.

¹⁹ Toto bolo ich poradie v službe, keď išli do Pánovho domu podľa poriadku, ktorý zaviedol ich otec Áron, ako mu prikázal Pán, Boh Izraela.

Triedy levitov. - ²⁰ A z ostatných synov Léviho: z Amramových synov Subael, zo Subaelových synov Jehedeiáš. ²¹ Z Rohobiáša: z Rohobiášových synov pohlavár Jesiáš, ²² z Isaárovcov Salemot, zo Salemotových synov Jahat, ²³ ... a Jeriauho synovia ... druhý Amariáš, tretí Jahaziel, štvrtý Jekmaán. ²⁴ Synovia Oziela: Micha, z Michových synov Samir. ²⁵ Michov brat Jesiáš, z Jesiášových synov Zachariáš.

²⁶ Merariho synovia: Moholi a Musi. Oziahu synovia: Beno. ²⁷ Merariho synovia: Beno, Soam, Zachur a Hebri. ²⁸ Z Moholiho Eleazar, ktorý nemal synov. ²⁹ Z Kisa Kisov syn Jerameel. ³⁰ Musiho synovia: Moholi, Eder a Jerimot. To sú Léviho synovia podľa ich rodov.

³¹ Aj oni žrebovali tak ako ich bratia, Áronovi synovia, pred kráľom Dávidom, Sadokom, Achimelechom, pohlavármi rodín, kňazmi a levitmi pohlavára rodiny tak ako najmladšieho brata.

1Krn25

XXV. Speváci a hudobníci. - ¹ Dávid a vojvodcovia oddelili na službu aj zo synov Asafa, Hemana a Idutuna tých, ktorí prorokovali na citarách, harfách a cimbaloch, a počet tých, čo sa činne zúčastnili služby, bol: ² z Asafových synov Zachur, Jozef, Nataniáš a Asarela. Asafovi synovia boli pod rukou Asafa, ktorý prorokoval pod dozorom kráľa. ³ Z Idutuna Idutunovi synovia Godoliáš, Sori, Jeseiáš, Hasabiáš, Matatiáš, šesť, pod vedením ich otca Idutuna. On prorokoval na citare na slávu a chválu Pána. ⁴ Z Hemana Hemanovi synovia Bokijau, Mataniau, Oziel, Subuel, Jerimot, Hananiáš, Hanani, Eliata, Gedelti, Romemtiezer, Jesbakasa, Meloti, Otir a Mahaziot. ⁵ Všetci títo boli synovia kráľovho vidca Hemana. Podľa Božích výrokov, že povýši jeho roh, dal Boh Hemanovi štrnásť synov a tri dcéry. ⁶ Títo všetci boli pod vedením svojho otca zapojení do spevu v Pánovom chráme. Pri cimbaloch, harfách a citarách boli v službe Božiemu domu pod vedením kráľa, Asafa, Idutuna a Hemana. ⁷ A ich počet spolu s ich bratmi vycvičenými v Pánovom speve samými majstrami bol dvestoosemdesiatosem. ⁸ O službe žrebovali rovnako medzi malým i veľkým, majstrom i žiakom.

⁹ Prvý žreb vyšiel Asafovcovi Jozefovi. Druhý Godoliášovi, jemu, jeho bratom a synom, dvanástim. ¹⁰ Tretí Zachurovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ¹¹ Štvrtý Isaárovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ¹² Piaty Nataniášovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ¹³ Šiesty Bokijauovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ¹⁴ Siedmy Izrelovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ¹⁵ Ôsmy Jesaiášovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ¹⁶ Deviaty Mataniášovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ¹⁷ Desiaty Semeiášovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ¹⁸ Jedenásty Azareelovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ¹⁹ Dvanásty Hasabiášovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ²⁰ Trinásty Subaelovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ²¹ Štrnásty Matatiášovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ²² Pätnásty Jerimotovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ²³ Šestnásty Hananiášovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ²⁴ Sedemnásty Jesbakasovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ²⁵ Osemnásty Hananiovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ²⁶ Devätnásty Melotiovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ²⁷ Dvadsiaty Eliatovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ²⁸ Dvadsiaty prvý Otirovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ²⁹ Dvadsiaty druhý Gedeltiovi, jeho synom a bratom dvanástim. ³⁰ Dvadsiaty tretí Mahaziotovi, jeho synom a bratom, dvanástim. ³¹ Dvadsiaty štvrtý Romemtiezerovi, jeho synom a bratom, dvanástim.

1Krn26

XXVI. Vrátnici. - ¹ Oddiely vrátnikov: Z Koreovcov Meselemiáš, Koreho syn z Asafových synov. ² Meselemiáš mal synov: prvorodeného Zachariáša, druhého Jadihela, tretieho Zabadiáša, štvrtého Jatanaela, ³ piateho Elama, šiesteho Johanana, siedmeho Eljoenaiho. ⁴ Obededom mal synov: prvorodeného Semeiáša, druhého Jozabada, tretieho Joacha, štvrtého Sachara, piateho Natanaela, ⁵ šiesteho Amiela, siedmeho Isachara, ôsmeho Folatiho, lebo Pán ho požehnal. ⁶ Jeho synovi Semeiášovi sa narodili synovia, ktorí vládli vo svojich rodoch, lebo to boli udatní mužovia. ⁷ Semeiášovi synovia: Otni, Rafael, Obed, Elzabad. Jeho bratia, udatní

mužovia: Eliu a Samachiáš. ⁸ Títo všetci boli zo synov Obededoma; oni, ich synovia a ich bratia, udatní mužovia súci na službu: šesťdesiatdva Obededomovcov. ⁹ Meselemiáš mal osemnásť udatných synov a bratov. ¹⁰ Synovia Hosu, zo synov Merariho: pohlavár Semri, (lebo hoci nebol prvorodený, jeho otec ho urobil pohlavárom), ¹¹ druhý Helkiáš, tretí Tabeliáš štvrtý Zachariáš. Všetkých Hosových synov a bratov bolo trinásť.

¹² Tieto oddiely vrátnikov mali za povinnosť konať stráž podľa pohlavárov mužstiev tak, ako ich bratia mali za povinnosť konať službu v Pánovom dome.

¹³ O každú bránu žrebovali malí i veľkí podľa rodov. ¹⁴ Žreb na východ padol na Selemiáša. Keď žrebovali pre jeho syna Zachariáša, múdreho radcu, vyšiel mu žreb na sever. Pre Obededoma na juh a pre jeho synov na dom zbierok. Pre Sefima a Hosu na západ s bránou Šaleket na stúpajúcom chodníku, stráž vedľa stráže. ¹⁷ Na východ bolo šesť levitov, na sever denne štyria, na juh denne štyria, pri zbierkach dvaja a dvaja, ¹⁸ pre Parbar na západe dvaja na ceste a dvaja pri Parbare. ¹⁹ To sú oddiely vrátnikov zo synov Koreho a zo synov Merariho.

Stráž chrámového pokladu. - ²⁰ Leviti, ich bratia, ktorí boli nad pokladmi Božieho domu a nad pokladmi zasvätených vecí: ²¹ Zo synov Gersenovca Leladana: pohlavári rodov Gersonovca Leladana boli Jahielovci. ²² Jahielovi synovia Zatan a jeho brat Joel boli nad pokladmi Pánovho domu. ²³ Z Amramovcov, Isaárovcov, Hebronovcov a Ozihelovcov ... ²⁴ A Subael, syn Mojžišovho syna Gersona, bol kniežaťom nad pokladmi. ²⁵ Jeho bratia z Eliezera: jeho syn Rahabiáš, jeho syn Izaiáš, jeho syn Joram, jeho syn Zechri a jeho syn Selemít. ²⁶ Tento Selemít a jeho bratia boli nad všetkými pokladmi zasvätených vecí, ktoré zasvätili kráľ Dávid, pohlavári rodov, velitelia tisícok a stotín a vojvodcovia. ²⁷ Z vojen a z koristi to zasvätili na opravu Pánovho domu. ²⁸ A všetko, čo zasvätil videc Samuel, Kisov syn Šaul, Nérov syn Abner, Joab, syn Sarvie, (alebo) ktorýkoľvek darca, bolo pod rukou Selemity a jeho bratov.

Sudcovia. - ²⁹ Z Isaárovcov Choneniáš a jeho synovia boli (určení) pre vonkajšiu službu nad Izraelom, za pisárov a sudcov. ³⁰ Z Hebronovcov Hasabiáš a jeho bratia, tisícosedemsto udatných mužov, boli pre správu Izraela za Jordánom na západ vo všetkých Pánových dielach a v kráľovej službe. ³¹ Z Hebronovcov bol Jeriáš pohlavárom Hebronovcov podľa ich rodov a rodín. V štyridsiatom roku Dávidovho kráľovania ich popísali a zistili medzi nimi udatných mužov v galaádskom Jazeri. ³² Jeho bratov, udatných mužov, bolo dvetisíc sedemsto pohlavárov rodín. Ich ustanovil kráľ Dávid nad Rubenovcami, Gadovcami a polovicou Manassesovho kmeňa vo všetkých Božích a kráľovských veciach.

XXVII. Nelevitskí hodnostári. - ¹ Synovia Izraela podľa ich počtu, pohlavári rodín, velitelia tisícok a stotín a ich pisári, ktorí boli k službám kráľovi podľa jednotlivých oddielov, ktoré v každom mesiaci roka, mesiac za mesiacom prichádzali a odchádzali - jeden oddiel bol dvadsaťštyritisíc.

² Nad prvým oddielom v prvom mesiaci bol Zabdielov syn Jesboam. V jeho oddiele bolo dvadsaťštyritisíc. ³ Bol z Fáresových synov, pohlavárom všetkých kniežat vojska v prvom mesiaci. ⁴ Nad oddielom druhého mesiaca bol Ahohovec Dodai, (jeho oddiel a Makelot) knieža. V jeho oddiele bolo dvadsaťštyritisíc. ⁵ Veliteľom tretieho vojska v treťom mesiaci bol Banaiaš, syn kňaza Jojadu, pohlavár. V jeho oddiele bolo dvadsaťštyritisíc. ⁶ Tento Banaiaš bol hrdinom tridsiatich a nad tridsiatimi. Nad jeho oddielom bol jeho syn Amizabad. ⁷ Štvrtý vo štvrtom mesiaci bol Joabov brat Asael a po ňom jeho syn Zabadiáš. V jeho oddiele bolo dvadsaťštyritisíc. ⁸ Piaty v piatom mesiaci bol Jezrahita, knieža Samaot. V jeho oddiele bolo dvadsaťštyritisíc. ⁹ Šiesty v šiestom mesiaci bol Hira, syn Tekuana Akesa. V jeho oddiele bolo dvadsaťštyritisíc. ¹⁰ Siedmy v siedmom mesiaci bol Heles, Faloňan zo synov Efraima. V jeho oddiele bolo dvadsaťštyritisíc. ¹¹ Ôsmy v ôsmom mesiaci bol Chusiťan Sobochai zo

Zarahovcov. V jeho oddiele bolo dvadsaťštyritisíc. ¹² Deviaty v deviatom mesiaci bol Anatofan Abiezer z Benjamínovcov. V jeho oddiele bolo dvadsaťštyritisíc. ¹³ Desiaty v desiatom mesiaci bol Netofat'an Marai zo Zarahovcov. V jeho oddiele bolo dvadsaťštyritisíc. Jedenásty v jedenástom mesiaci bol Faratoňan Banaiáš zo synov Efraima. V jeho oddiele bolo dvadsaťštyritisíc. ¹⁵ Dvanásty v dvanástom mesiaci bol Netofat'an Holdai Otnielovec. V jeho oddiele bolo dvadsaťštyritisíc.

¹⁶ Nad kmeňmi Izraela boli: Nad Rubenovcami Zechriho syn, knieža Eliezer. Nad Simeonovcami Maáchov syn Safatiáš. ¹⁷ Nad Levitmi Kamuelov syn Hasabiáš, nad Áronovcami Sadok. ¹⁸ Nad Júdovcami Eliu z Dávidových bratov. Nad Isacharovcami Michaelov syn Amri. ¹⁹ Nad Zabulonovcami Abdiášov syn Jesmaiáš. Nad Neftalimovcami Ozrielov syn Jerimot. ²⁰ Nad Efraimovcami Ozaziášov syn Ozeáš. Nad polovicou Manassesovho kmeňa Fadaiašov syn Joel. ²¹ Nad polovicou Manassesovho kmeňa v Galaáde Zachariášov syn Jado. Nad Benjamíncami Abnerov syn Jasiel. ²² Nad Danovcami Jerohamov syn Ezrihel. To sú kniežatá izraelských kmeňov.

²³ Dávid nechcel spísať ich počet od dvadsaťročných nižšie, lebo Pán prisľúbil, že synov Izraela rozmnoží ako hviezdy na nebi. ²⁴ Joab, syn Sarvie, začal sčítanie, ale nedokončil ho, lebo preto prišiel hnev na Izraelitov. Preto sa ten počet ani nedostal medzi číslice Letopisov kráľa Dávida.

²⁵ Nad pokladmi kráľa bol Adielov syn Azmot, nad pokladmi však, ktoré boli na poli, v mestách, dedinách a vo vežiach, bol Oziášov syn Jonatán. ²⁶ Nad robotníkmi na poli, ktorí obrábali pôdu, bol Chelubov syn Ezri. ²⁷ Nad vinohradmi Semeiáš z Rámy, nad zásobami vína, ktoré boli vo vinohradoch, bol Zabdiáš zo Sefami. ²⁸ Nad olivami a sykomorami, ktoré boli na Nížine, bol Bálchanan z Gaderu, nad zásobami oleja Joas. ²⁹ Nad dobytkom, ktorý bol na paši v Sárone, bol Setrai zo Sárone a nad dobytkom, ktorý bol v dolinách, bol Adliho syn Safat. ³⁰ Nad ťavami bol Izmaelita Ubil, nad oslami Jadiáš z Meronotu ³¹ a nad ovcami Agarejec Jaziz. Títo všetci boli správcami majetku, ktorý mal kráľ Dávid.

³² Dávidov strýc Jonatán, radca, múdry muž a pisár, s Hachomonovým synom Jahielom boli pri kráľových synoch. ³³ Achitofel bol kráľovým poradcom a Arachita Chusai bol kráľovým priateľom. ³⁴ Achitofelovým nástupcom bol Banaiášov syn Jojada a Abiatar. Kráľovým vojvodcom bol Joab.

1Krn28

XXVIII. Posledné Dávidove ustanovenia. - ¹ Dávid zhromaždil všetky kniežatá Izraela: kniežatá kmeňov, kniežatá oddielov, ktoré boli k službám kráľovi, veliteľov tisícok, veliteľov stotín a správcov všetkých majetkov a statkov kráľa a jeho synov s komorníkmi, i všetkých udatných mužov do Jeruzalema. ² Kráľ Dávid sa postavil na nohy a hovoril: „Počujte ma, bratia moji a ľud môj ! Ja som zamýšľal postaviť dom, kde by odpočívala Pánova archa zmluvy a podnož nášho Boha, a porobil som prípravy pre stavbu. ³ Ale Boh mi povedal: „Nebudeš stavať dom môjmu menu, lebo si muž bojovný a vylieval si krv!“ ⁴ Pán, Boh Izraela, ma však vyvolil z celého domu môjho otca, aby som bol kráľom nad Izraelom naveky. Lebo Júdu si zvolil za knieža, v Júdovom dome dom môjho otca a v dome môjho otca sa mu páčilo mňa ustanoviť za kráľa nad celým Izraelom. ⁵ A zo všetkých mojich synov - lebo veľa synov mi dal Pán - vyvolil si môjho syna Šalamúna, aby sedel na tróne Pánovho kráľovstva nad Izraelom. ⁶ A povedal mi: „Tvoj syn Šalamún postaví môj dom a moje nádvorie, lebo som si ho vyvolil za syna a ja budem jeho otcom. ⁷ Upevním jeho kráľovstvo naveky, ak bude trvale plniť moje príkazy a ustanovenia ako dnes.“ ⁸ A teraz pred očami celého Izraela, Pánovho zhromaždenia, a aby to počul náš Boh: Zachovávajte a skúmajte všetky príkazy Pána, svojho Boha, aby ste si udržali dobrú krajinu a poručili ju svojim synom po sebe naveky.

⁹ Ty však, syn môj, Šalamún, poznaj Boha svojho otca a slúž mu celým srdcom a povoľnou dušou! Lebo Pán skúma všetky srdcia a pozná každý výplod mysle. Ak ho budeš hľadať, dá sa ti nájsť, ale ak ho opustiš, zavrhne ťa naveky! ¹⁰ Pozri, Pán ťa vyvolil, aby si postavil dom pre svätyňu. Chop sa pevne diela!“

¹¹ Potom Dávid odovzdal svojmu synovi Šalamúnovi rozvrh predsiene, jej budov, pokladníc, horných izieb, vnútorných komôr a domu zľutovania. ¹² I plán všetkého, čo mal na mysli, nádvorí Pánovho domu, všetkých miestností dookola, pokladníc Božieho domu, pokladníc pre zasvätené veci, ¹³ oddelení pre kňazov a levitov, všetkých prác (potrebných) na službu v Pánovom dome a všetkých nádob (potrebných) na službu v Božom dome. ¹⁴ I zlato podľa váhy: zlato na nádoby na rozličné služby; na strieborné nádoby striebro podľa váhy: na všetky nádoby na rozličné služby. ¹⁵ Aj na zlaté svietniky a ich lampy zlato podľa váhy každého svietnika a jeho lampy. Aj striebro na strieborné svietniky podľa váhy svietnika a lampy podľa toho, aká bola úloha svietnika. ¹⁶ Aj zlato na predkladné stoly o váhe (potrebnej) na každý stôl. Aj striebro na strieborné stoly. ¹⁷ Aj na vidlice, misky a kanvy rýdze zlato, na zlaté kalichy podľa váhy každého kalicha; na strieborné kalichy striebro podľa váhy každého kalicha. ¹⁸ Aj na kadidlový oltár rýdze zlato podľa váhy, aj na podobu voza a cherubov zo zlata, ktorí rozostierajú (krídla) a zakrývajú Pánovu archu zmluvy. ¹⁹ Všetko toto mu vysvetlil podľa písma z Pánovej ruky, všetky práce rozvrhu.

²⁰ Potom Dávid povedal svojmu synovi Šalamúnovi: „Pevne a odhodlane sa chop diela! Neboj sa a nestrachuj sa, lebo Pán, Boh, môj Boh, je s tebou; nenechá ťa a neopustí ťa, kým nedokončíš celé dielo služby Pánovmu domu. ²¹ Hľa, oddiely kňazov a levitov sú na každú službu Pánovho domu; aj tí, čo sa vyznajú v nejakej práci, a takisto aj kniežatá a ľud sú ochotní na všetko, čo povieš.“

1Krn29

XXIX. ¹ Nato kráľ Dávid hovoril celému zhromaždeniu: „Môj syn Šalamún, ktorého si Boh vyvolil, je mladý a krehký, úloha je však veľká. Ved' to nemá byť palác pre človeka, ale pre Pána, Boha! ² Zo všetkých svojich síl som chystal pre dom môjho Boha zlato na (veci) zlaté, striebro na strieborné, kov na kovové, železo na železné, drevo na drevené, ónyxový kameň i na obruby, rubínový a pestrofarebný kameň, rozličné drahokamy a mramorový kameň v hojnosti. ³ Okrem toho od radosti z domu svojho Boha - keďže mám majetok, zlato a striebro - dám na dom svojho Boha nad všetko to, čo som prichystal pre dom svätyne, ⁴ tritisíc hrivien zlata zo zlata ofirského a sedemtisíc hrivien striebra prečisteného na obtiahnutie stien budov, ⁵ kde (treba) zlato, zlatom, kde striebro, striebrom, a na každú prácu, (ktorú budú robiť) ruky umelcov. A kto je ochotný darovať dnes plnou rukou Pánovi?“

⁶ Kniežatá rodov, kniežatá izraelských kmeňov; velitelia tisícok a stotín a správcovia kráľovských robôt vyslovili ochotu ⁷ a venovali na práce pri Božom dome päťtisíc hrivien zlata, desaťtisíc darejkov, desaťtisíc hrivien striebra, osemnásťtisíc hrivien kovu a stotisíc hrivien železa. ⁸ A kto mal drahokamy, dal ich pre pokladnicu Pánovho chrámu do ruky Gerzonca Jahiela. ⁹ Ľud sa radoval z dobrovoľných darov, lebo s veľkou ochotou srdca darovali Pánovi; aj Dávid sa veľmi radoval.

¹⁰ Potom Dávid dobrorečil Pánovi pred celým zhromaždením a Dávid hovoril: „Zvelebený si, Pane, Bože nášho otca Izraela, od vekov naveky! ¹¹ Tebe, Pane, patrí veľkosť i moc, chvála, veleba a sláva, ved' tvoje, Pane, je všetko na nebi i na zemi, i kráľovstvo; ty prevyšuješ všetko, si Najvyšší! ¹² Bohatstvo a sláva pochádza od teba, ty panuješ nad všetkým, v tvojej ruke je sila a moc a v tvojej moci je zveľadiť a upevniť všetko. ¹³ Preto ťa my teraz zvelebujeme, Bože náš, a chválime tvoje slávne meno. ¹⁴ Ved' ktože som ja a čože je môj ľud, že sme boli schopní takto ti dať dary? Ved' od teba je všetko a čo sme ti dali, máme z tvojej

ruky. ¹⁵ Lebo my sme pred tebou cudzinci a pútnici ako všetci naši otcovia. Ako tieň sú naše dni na zemi, bez nádeje. ¹⁶ Pane, náš Bože, celé toto množstvo, ktoré sme pripravili, aby sme tebe, tvojmu svätému menu, postavili dom, je z tvojej ruky a všetko je tvoje. ¹⁷ A viem, môj Bože, že ty skúmaš srdce a ľúbi sa ti priamosť. Ja som toto všetko venoval v priamosti svojho srdca a teraz s radosťou vidím, že aj tvoj ľud, ktorý je tu, daruje ti s ochotou. ¹⁸ Pane, Bože našich otcov, Abraháma, Izáka a Izraela, zachovaj vždy takéto zmýšľanie srdca svojho ľudu a pripútaj ich srdce k sebe. ¹⁹ A môjmu synovi Šalamúnovi daj dokonalé srdce, aby zachovával tvoje príkazy, ustanovenia a predpisy, aby vykonal všetko a postavil palác, ktorý som pripravil!“

²⁰ Potom Dávid vyzval celé zhromaždenie: „Dobrorečte Pánovi, svojmu Bohu!“ A celé zhromaždenie dobrorečilo Pánovi, Bohu svojich otcov, korilo a skláňalo sa pred Pánom a pred kráľom. ²¹ Potom prinášali Pánovi obety a nasledujúci deň obetovali Pánovi celopaly: tisíc býčkov, tisíc baranov a tisíc baránkov s príslušnými nápojovými obetami a množstvo obiet za celý Izrael. ²² V ten deň jedli a pili pred Pánom s veľkou radosťou a druhý raz ustanovili Dávidovho syna Šalamúna za kráľa a pomazali ho Pánovi za knieža, Sadoka však za kňaza. ²³ Šalamún si teda sadol ako kráľ na Pánov trón namiesto svojho otca Dávida; darilo sa mu a celý Izrael ho poslúchal. ²⁴ A všetky kniežatá a bojovníci, aj všetci synovia kráľa Dávida podali ruku a podriadili sa kráľovi Šalamúnovi. ²⁵ Pán urobil Šalamúna veľmi veľkým pred očami celého Izraela a dal mu slávne kráľovstvo, aké nemal pred ním ani jeden izraelský kráľ.

Doslov k Dávidovmu panovaniu. - ²⁶ Izaiho syn Dávid kraľoval nad celým Izraelom. ²⁷ Čas, ktorý kraľoval nad Izraelom, je štyridsať rokov; v Hebrone kraľoval sedem rokov a v Jeruzaleme kraľoval tridsaťtri rokov. ²⁸ Zomrel v krásnej starobe, obdarený vekom, bohatstvom a slávou. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Šalamún.

²⁹ Dejiny kráľa Dávida, prvé i neskoršie, sú zapísané v Príbehoch vidca Samuela, v Príbehoch proroka Nátana a v Príbehoch vidca Gada. ³⁰ Aj celé jeho kraľovanie, jeho moc i časy, ktoré prešli nad ním, nad Izraelom a nad všetkými kráľovstvami zeme.

DRUHÁ KNIHA KRONÍK

III. Kráľ Šalamún 1 - 9

2Krn1

I. Kráľova obeta v Gabaone. - ¹ Dávidov syn Šalamún sa upevnil vo svojom kráľovstve. Pán, jeho Boh bol s ním a urobil ho veľmi veľkým. ² Šalamún vyzval celý Izrael, veliteľov tisícok, stotín, sudcov, všetky kniežatá celého Izraela, pohlavárov rodín, ³ a Šalamún išiel a s ním celé zhromaždenie na výšinu, ktorá bola v Gabaone, lebo tam bol Boží stánok zhromaždenia, ktorý zhotovil Pánov služobník Mojžiš na pustatine. ⁴ Božiu archu, pravda, vyniesol Dávid z Kirjatiarimu na miesto, ktoré jej Dávid pripravil; postavil jej totiž v Jeruzaleme stan. ⁵ Ale kovový oltár, ktorý urobil Beseleel, syn Horovho syna Uriho, bol tam, pred Pánovým príbytkom. Ten Šalamún vyhl'adal, aj zhromaždenie. ⁶ Šalamún vystúpil tam pred Pánom ku kovovému oltáru, ktorý bol pri stánku zhromaždenia, a obetoval na ňom tisíc celopalov.

⁷ Tej noci sa Šalamúnovi zjavil Boh a povedal mu: „Žiadaj si, čo ti mám dať!“ ⁸ Šalamún odpovedal Bohu: „Ty si môjmu otcovi Dávidovi preukázal veľkú priazeň a mňa si ustanovil namiesto neho za kráľa. ⁹ Teraz teda Pane, Bože, nech sa splní tvoj sľub, ktorý si dal môjmu otcovi Dávidovi. Lebo ty si ma ustanovil za kráľa nad ľudom početným ako prach zeme. ¹⁰ Daj mi teda múdrosti a vedomosti, aby som vedel, ako sa správať pred týmto ľudom. Veď ktože by

ináč mohol spravovať tento početný ľud?“¹¹ Boh odpovedal Šalamúnovi: „Pretože si toto mal na mysli a nežiadal si si bohatstvo ani majetky, ani slávu, ani život tých, čo ťa nenávidia, ba ani dlhý život si si nežiadal, ale si si žiadal múdrosť a vedomosť, ktorou by si vedel spravovať môj ľud, nad ktorým som ťa ustanovil za kráľa,“¹² dáva sa ti múdrosť a vedomosť. Ale dám ti aj bohatstvo, majetky a slávu, akú nemali králi, ktorí boli pred tebou, a nebudú mať ani tí, čo budú po tebe.“

¹³ Potom Šalamún odišiel z výšiny, ktorá je v Gabaone, spreď stánku zhromaždenia do Jeruzalema a kraloval nad Izraelom. ¹⁴ I nazhromaždil si Šalamún vozy a jazdcov: mal tisícštyristo vozov a dvanásťtisíc jazdcov. Umiestil ich po vozatajských mestách a pri kráľovi v Jeruzaleme. ¹⁵ Kráľ sa pričínal, že v Jeruzaleme bolo toľko striebra a zlata ako skál, cédrov však ako sykomôr, ktorých je na Nížine množstvo. ¹⁶ Kone obstarávali Šalamúnovi z Egypta a z Koy. Kráľovi kupci ich privádzali z Koy za kúpnu cenu. ¹⁷ Voz prišiel z Koy za šesťsto strieborných a kôň za stopäťdesiat. Podobne sa prostredníctvom nich dostávali aj všetkým kráľom Hetejcov a Aramejčanov.

Príprava na stavbu chrámu. - ¹⁸ Šalamún si zaumienil postaviť Pánovmu menu dom a sebe dom kráľovský.

2Krn2

II. ¹ Šalamún odpočítal sedemdesiattisíc mužov na nosenie bremien a osemdesiattisíc kamenárov vo vrchoch a k nim tritisícšesťsto dozorcov. ² A Šalamún poslal týrskemu kráľovi Hiramovi odkaz: „Ako si urobil môjmu otcovi Dávidovi, keď si mu poslal cédre, aby si postavil obytný dom, (tak urob aj mne)!“ ³ Hľa, ja chcem postaviť dom menu Pána, svojho Boha, a zasvätiť mu ho, páliť pred ním tymian ako voňavú obeť, ustavične predkladať chleby, prinášať celopaly ráno i večer, po sobotách, novmesiacoch a sviatkoch Pána, nášho Boha; to je večná povinnosť Izraela. ⁴ Dom, ktorý chcem postaviť, má byť veľký, lebo náš Boh je väčší ako všetci bohovia. ⁵ Kto mu teda môže postaviť dom? Ved' nebesá a nebesá nebies ho nemôžu obsiahnuť! A ktože som ja, aby som mu postavil dom, ak nie len na to, aby sa pred ním páliť tymian? ⁶ Teraz mi teda k tým umelcom, ktorí sú u mňa v Júdsku a Jeruzaleme, ktorých zaobstaral môj otec Dávid, pošli umelca, ktorý vie robiť veci zo zlata, zo striebra, z kovu, zo železa, z purpuru, z karmazínu a zo šarlátu a ktorý sa rozumie rezbárstvu. ⁷ Pošli mi tiež cédrové; jedľové a ebenové (?) drevo z Libanonu, ved' ja viem, že tvoji sluhovia vedia stínať libanonské stromy. Moji sluhovia budú s tvojimi sluhami, ⁸ aby mi nahotovili veľa dreva, lebo dom, ktorý chcem postaviť bude veľký a mimoriadny. ⁹ A pozri, tvojim služobníkom rubáčom, ktorí budú stínať stromy, dám na stravu dvadsaťtisíc korov pšenice, dvadsaťtisíc korov jačmeňa, dvadsaťtisíc batov vína a dvadsaťtisíc batov oleja!“

¹⁰ Hiram, kráľ Týru, odpovedal listom, ktorý poslal Šalamúnovi: „Pretože Pán miluje svoj ľud, teba ustanovil nad ním za kráľa.“ ¹¹ Ďalej hovoril Hiram: „Nech je zvelebený Pán, Boh Izraela, ktorý urobil nebesá i zem, lebo dal kráľovi Dávidovi múdreho, vtipného, chápaného a rozumného syna, ktorý postaví dom Pánovi a dom kráľovský. ¹² Teraz ti teda posielam múdreho, vtipného a rozumného muža, (svojho otca) Hirma. ¹³ Je to syn ženy z Danových dcér, otec mu bol Týrčan. Vie robiť veci zo zlata, zo striebra, z kovu, zo železa, z kameňov, z dreva, z purpuru, zo šarlátu, z plátna, z karmazínu, rozumie sa rezbárstvu a vie vymyslieť všetko, čo sa mu predloží, spolu s tvojimi umelcami a s umelcami môjho pána, tvojho otca Dávida. ¹⁴ No a pšenicu, jačmeň, olej a víno, o ktorom hovoril môj pán, nech pošle svojim sluhom! ¹⁵ My ti narúbeme dreva z Libanonu, koľko len budeš chcieť, na pltiach ti ho priplavíme po mori do Joppe a ty si ho dopravíš do Jeruzalema.“

¹⁶ Potom Šalamún spočítal všetkých cudzích mužov, ktorí boli v izraelskej krajine, podľa sčítania, ktoré previedol jeho otec Dávid, a zistilo sa, že ich je stopäťdesiattisícšesťsto.

¹⁷ Sedemdesiattisíc z nich urobil nosičmi bremien, osemdesiattisíc kamenármi vo vrchoch a tritisícšesťsto dozorcami, aby ľud pracoval.

2Krn3

III. Stavba chrámu. - ¹ Šalamún začal stavať Pánov dom v Jeruzaleme na vrchu Zjavenia Pána, ktorý sa zjavil jeho otcovi Dávidovi na mieste, ktoré Dávid pripravil na humne Jebuzejca Ornana. ² Začal ho stavať v druhom mesiaci štvrtého roku svojho kraľovania. ³ Šalamún staval Boží dom na takýchto základoch: Dĺžka šesťdesiat lakt'ov - v lakt'och podľa starej miery - a šírka dvadsať lakt'ov. ⁴ Predsieň, ktorá predlžovala (dom) po šírke domu, bola dvadsať lakt'ov a výška stodvadsať. Znútra ju obtiahol rýdzim zlatom. ⁵ Väčší dom vyložil jedľovým drevom, obtiahol jemným zlatom a na to dal porobiť palmy a retiazky. ⁶ Pre ozdobu dal dom vyložiť drahokamami; zlato bolo zlato z Parvaimu. ⁷ Pokryl dom, jeho hrady, prahy, steny a jeho dvere zlatom a na steny povyrezával cherubov.

⁸ Potom urobil dom veľ'svätyne. Jej dĺžka pred šírkou domu bola dvadsať lakt'ov, jej šírka dvadsať lakt'ov a dal ju obtiahnuť zlatom, asi šesťsto hrivnami. ⁹ Váha klincov bola päťdesiat šeklov. Aj horné miestnosti obtiahol zlatom.

¹⁰ V dome veľ'svätyne dal urobiť dvoch cherubov, sochárske dielo, a obtiahol ich zlatom.

¹¹ Dĺžka krídel cherubov bola dvadsať lakt'ov. Jedno krídlo bolo päť lakt'ov a dotýkalo sa steny domu, druhé krídlo, tiež päť lakt'ov dlhé, dotýkalo sa krídla druhého cheruba. ¹² Krídlo druhého cheruba bolo päť lakt'ov a dotýkalo sa steny domu, druhé krídlo, tiež päť lakt'ov, siahalo ku krídlu druhého cheruba. ¹³ Krídla týchto cherubov boli roztiahnuté na dvadsať lakt'ov; oni stáli na nohách a tváre mali obrátené k domu. ¹⁴ Dal urobiť oponu z modrého a červeného purpuru, z karmazínu a plátna a dal na ňu porobiť cherubov.

¹⁵ Pred domom dal zhotoviť dva stĺpy tridsaťpäť lakt'ov vysoké a hlavice na nich mali päť lakt'ov. ¹⁶ Dal urobiť aj retiazky ako v príbytku a pripevnil ich na hlavice stĺpov. Potom dal spraviť sto granátových jabĺk a zavesil ich na retiazky. ¹⁷ Stĺpy postavil pred chrám, jeden sprava, druhý zľava; pravému dal meno Jáchin a ľavému Bóáz.

2Krn4

IV. ¹ Dal urobiť kovový oltár: bol dvadsať lakt'ov dlhý, dvadsať lakt'ov široký a desať lakt'ov vysoký, ² Dal spraviť liate more, desať lakt'ov malo od okraja k okraju, dookola okrúhle, päť lakt'ov vysoké a dookola ho objala tridsaťlakt'ová šnúra. ³ Pod ním boli podoby býkov, ktoré ho obopínali dookola; po desať lakt'och obopínali more dookola; býky tvorili dva rady a boli spolu uliate. ⁴ Stálo na dvanástich býkoch: tri boli obrátené na sever, tri boli obrátené na západ, tri boli obrátené na juh a tri boli obrátené na východ. More bolo hore na nich a zadnou časťou boli obrátené dnu. ⁵ Bolo na dľaň hrubé a jeho okraj bol ako okraj kalicha, podobný ľaliovému kvetu. Pojalo tritisíc batov.

⁶ Dal urobiť desať umývadiel, päť umiestil napravo a päť naľavo, aby v nich umývali. Oplakovali v nich, čo sa pripravovalo na celopal, more však bolo na to, aby sa v ňom umývali kňazi.

⁷ Dal urobiť desať zlatých svietnikov, aké mali byť, a umiestil ich v chráme, päť na pravú a päť na ľavú stranu. ⁸ Dal spraviť desať stolov a postavil ich v chráme, päť napravo a päť naľavo. Dal spraviť tiež sto zlatých čiaš.

⁹ Dal urobiť nádvorie pre kňazov a tiež veľké nádvorie, aj dvere na nádvorie a dvere dal obtiahnuť kovom. ¹⁰ More postavil na pravú stranu, na juhovýchod. ¹¹ Potom Hiram zhotovil hrnce, zmetáky a kropáče. Tak Hiram dokončil všetky práce, ktoré mal urobiť pre kráľa

Šalamúna na Božom dome: ¹² dva stĺpy, dve kužeľovité hlavice na vrchu oboch stĺpov, dve mriežkovania na pokrytie dvoch kužeľovitých hlavíc, čo boli na vrchu stĺpov, ¹³ štyristo granátových jabĺk na dve mriežkovania, po dva rady granátových jabĺk na obe mriežkovania na pokrytie dvoch kužeľovitých hlavíc, čo boli na vrchu stĺpov. ¹⁴ Urobil podstavce a umývadlá na podstavce. ¹⁵ Jedno more a pod ním dvanásť býkov. ¹⁶ Hrnce, zmetáky a vidlice. Všetky tieto predmety urobil (jeho otec) Hiram kráľovi Šalamúnovi pre Pánov chrám z lesklého kovu. ¹⁷ Kráľ ich dal uliať v oblasti Jordána v hlinitej zemi medzi Sochotom a Saredou. ¹⁸ Šalamún dal urobiť všetky tieto predmety vo veľkom množstve, lebo sa nehládalo na váhu kovu. ¹⁹ Šalamún dal tiež urobiť náradie, ktoré bolo v Božom dome, zlatý oltár a stoly, na ktorých boli predkladné chleby. ²⁰ Svetníky a ich lampy, aby podľa predpisu horeli pred príbytkom, z rýdzeho zlata; ²¹ kvety, lampy a kliešte boli zo zlata, z dokonalého zlata. ²² Nože, kropáče, misky a panvy boli z rýdzeho zlata. Dvere domu, vnútorné krídla do veľsvätyne a tiež krídla domu (z vonka) do chrámu boli zo zlata.

2Krn5

V⁵. ¹ Keď sa dokončili práce, ktoré Šalamún prevádzal na Pánovom dome, Šalamún doniesol všetky zasvätené veci svojho otca Dávida a striebro, zlato a všetky nádoby uložil v pokladniciach Božieho domu.

Archu zmluvy donesú do chrámu 5,2- 14 = 1Kr 8,1-9

² Vtedy Šalamún zhromaždil starších Izraela a všetkých pohlavárov kmeňov, kniežatá izraelských rodov do Jeruzalema, aby vyniesli Pánovu archu zmluvy z Dávidovho mesta, zo Siona. ³ Zhromaždili sa teda ku kráľovi všetci Izraeliti vo sviatok, ktorý bol v siedmom mesiaci. ⁴ Keď prišli všetci starší Izraela, vzali leviti archu ⁵ a vyniesli archu, stan zhromaždenia a všetko posvätné náčinie, ktoré bolo v stane. Niesli to levitskí kňazi. ⁶ Kráľ Šalamún a celé zhromaždenie Izraelitov, ktoré sa k nemu pred archou zišlo, obetovali toľko oviec a hovädzieho dobytku, že ich pre množstvo nebolo možno spočítať alebo odhadnúť. ⁷ A kňazi priniesli Pánovu archu zmluvy na jej miesto, do príbytku chrámu, do veľsvätyne, pod krídla cherubov. ⁸ Cherubíni totiž rozprestierali krídla nad miestom, kde bola archa, takže cherubíni zakrývali zhora archu a jej žrde. ⁹ Žrde boli také dlhé, že ich konce bolo vidieť vyčnievať z archy spreď príbytku, zvonku ich však vidieť nebolo. Tam sú po dnešný deň. ¹⁰ V arche boli len dve kamenné tabule, ktoré tam dal Mojžiš na Horebe, keď Pán uzavrel zmluvu so synmi Izraela pri ich východe z egyptskej krajiny.

¹¹ Keď kňazi vyšli zo svätyne - lebo sa posvätili všetci kňazi, ktorí tam boli, bez ohľadu na oddiely -, ¹² leviti speváci, všetci, ktorí patrili Asafovi, Hemanovi a Idutunovi, ich synovia a ich bratia stáli oblečení do plátna s cimbalmi, harfami a citarami východne od oltára a s nimi asi stodvadsiaty kňazi trúbili na trúbach. ¹³ Trubači a speváci boli takí jednotní, že bolo počuť (len) jeden hlas chvály a oslavy Pána. A keď sa vzniesol hlas trúb, cimbalov a hudobných nástrojov a keď oslavovali Pána: „Oslavujte Pána, lebo je dobrý, lebo jeho milosrdenstvo je večné,“ Pánov dom naplnil oblak, ¹⁴ takže sa kňazi pre oblak nemohli postaviť do služby, lebo Boží dom naplnila Pánova sláva.

2Krn6

VI. Šalamúnova reč pri posviacke. - ¹ Vtedy Šalamún povedal:

„Pán povedal, že bude bývať v oblaku.

² Ja som ti postavil dom za príbytok,
miesto, kde máš bývať naveky.“

³ Potom sa kráľ obrátil a požehnal celé zhromaždenie Izraela. Celé zhromaždenie Izraela stálo. ⁴ Hovoril: „Nech je zvelebený Pán, Boh Izraela, ktorý vlastnou rukou splnil sľub, čo dal vlastnými ústami môjmu otcovi Dávidovi, keď hovoril: ⁵ „Odo dňa, keď som vyviedol svoj ľud z egyptskej krajiny, nevyvolil som si ani v jednom z kmeňov Izraela miesto, aby mi tam postavili chrám, aby tam prebývalo moje meno. A nevyvolil som si nikoho, aby bol kniežaťom nad mojím ľudom, Izraelom. ⁶ Ale vyvolil som si Jeruzalem, aby tam prebývalo moje meno, a vyvolil som si Dávida, aby bol nad mojím ľudom, Izraelom.“ ⁷ Môj otec Dávid zamýšľal postaviť dom menu Pána, Izraelovho Boha. ⁸ Ale Pán povedal môjmu otcovi Dávidovi: „Keď si zamýšľal postaviť môjmu menu chrám, tvoj úmysel bol dobrý. ⁹ Lenže nie ty postavíš chrám, ale tvoj syn, ktorý vyjde z tvojich bedier; on postaví môjmu menu chrám.“ ¹⁰ A Pán splnil svoj sľub, ktorý dal. Nastúpil som na miesto svojho otca Dávida, zaujal som trón Izraela, ako Pán povedal, a postavil som chrám menu Pána, Izraelovho Boha. ¹¹ A tam som uložil archu, v ktorej je Pánova zmluva, čo uzavrel so synmi Izraela.“

Šalamúnova modlitba. - ¹² Potom si stal v prítomnosti celého zástupu Izraelitov pred Pánov oltár a rozprestrel dlane. ¹³ Šalamún dal totiž urobiť kovový stupeň a umiestil ho naprostred dvora. Bol päť lakt'ov dlhý, päť lakt'ov široký a tri lakte vysoký. Vystúpil naň, kľakol si pred celým zhromaždením Izraelitov na kolená, rozprestrel dlane k nebu ¹⁴ a hovoril: „Pane, Bože Izraela, niet tebe podobného Boha ani na nebi, ani na zemi; ty zachovávaš zmluvu a priazeň k svojim sluhom, ktorí celým svojím srdcom kráčajú pred tebou. ¹⁵ Ty si svojmu sluhovi, môjmu otcovi Dávidovi, splnil sľub, ktorý si mu dal. Čo si mu svojimi ústami povedal, svojimi rukami si mu splnil, ako dokazuje dnešný deň. ¹⁶ Teraz teda, Pane, Bože Izraela, splň svojmu sluhovi, môjmu otcovi Dávidovi, čo si mu sľúbil, keď si povedal: „Nikdy ti nebude chýbať predom mnou muž, ktorý zasadne na trón Izraela, ak si budú tvoji synovia dávať pozor na svoju cestu a kráčať podľa môjho zákona tak, ako si kráčal ty predom mnou!“ ¹⁷ A teraz, Pane, Bože Izraela, nech sa uskutočnia tvoje sľuby, ktoré si dal svojmu sluhovi Dávidovi!

¹⁸ Či naozaj bude Boh bývať s človekom na zemi? Ved' nebesá a nebesá nebies ťa nemôžu obsiahnuť, o koľko menej potom tento dom, ktorý som postavil. ¹⁹ Ale obráť sa k modlitbe svojho sluha a k jeho prosbe, Pane, môj Bože, a vyslyš volanie a modlitbu, ktorú ti tvoj sluha predkladá: ²⁰ Aby tvoje oči vo dne i v noci boli otvorené nad týmto domom, nad miestom, o ktorom si povedal, že tam položíš svoje meno. Aby si vypočul modlitbu, ktorú sa tvoj sluha bude modliť na tomto mieste! ²¹ Aby si vypočul prosbu svojho sluha a svojho ľudu, Izraela, ktorú sa bude modliť na tomto mieste. Ty ho počuješ z miesta, kde bývaš, z neba, a keď počuješ, aj odpustiš.

²² Keď sa niekto previní proti svojmu blížnemu a vynesú proti nemu kliatbu, aby ho donútili k prisaha, a príde prisahať pred oltár v tomto chráme, ²³ ty, Pane, vypočuj z neba, zasiahni a rozsúd' medzi svojimi sluhami: vinníkovi odplat' a jeho činy mu uval' na hlavu, nevinného však oslobod' a nalož s ním podľa jeho spravodlivosti! ²⁴ Keď nepriateľ porazí tvoj ľud, Izrael, pretože sa previnil proti tebe, ale on sa obráti, bude vzdávať chválu tvojmu menu, bude sa k tebe modliť a prosiť teba v tomto dome, ²⁵ ty vypočuj z neba a odpusť vinu svojmu ľudu, Izraelu, a prived' ho späť do krajiny, ktorú si dal jemu a jeho otcom. ²⁶ Keď bude nebo zavreté a nebude dažďa, pretože sa previnili proti tebe, ale budú sa modliť na tomto mieste, budú vzdávať chválu tvojmu menu a odvrátia sa od svojho hriechu, lebo ich tresceš, ²⁷ ty vypočuj z neba, odpusť vinu svojim sluhom a svojmu ľudu, Izraelu, nauč ich dobrej ceste, ktorou majú ísť, a daj dažďa svojej krajine, ktorú si dal za dedičstvo svojmu ľudu. ²⁸ Ak bude v krajine hlad, ak bude mor, ak bude úpal, snež, kobyľky a hmyz; keď bude jeho nepriateľ v krajine dorážať na jeho brány alebo akákoľvek rana a choroba, ²⁹ každú modlitbu a každú

prosbu, ktorú prednesie ktokoľvek z celého tvojho ľudu, Izraela - veď každý pozná svoju ranu a svoju bolesť -, a vystrie dlane k tomuto domu, ³⁰ ty vypočuj z neba, z miesta, kde bývaš, odpusť a daj každému podľa jeho cesty, veď poznáš jeho srdce. Lebo len ty poznáš srdcia synov človeka! ³¹ Aby sa ťa báli a po tvojich cestách kráčali celý čas, čo budú žiť v krajine, ktorú si dal ich otcom.

³² Ale aj cudzinca, ktorý nie je z tvojho národa, Izraela, ale príde z ďalekej krajiny kvôli tvojmu veľkému menu, tvojej mocnej ruke a tvojmu vystretému ramenu, ak teda takí prídu a budú sa modliť v tomto dome, ³³ ty vyslyš z neba, z miesta, kde bývaš, a urob všetko, o čo bude cudzinec k tebe volať, aby poznali všetky národy zeme tvoje meno, aby si ťa ctili ako tvoj ľud, Izrael, a aby sa dozvedeli, že sa tento dom, ktorý som postavil, volá podľa tvojho mena.

³⁴ Ak vytiahne tvoj ľud do boja proti svojim nepriateľom, nech ich pošleš ktorýmkoľvek smerom, ale budú sa k tebe modliť smerom k tomuto mestu, ktoré si si vyvolil, a k domu, ktorý som postavil tvojmu menu, ty vyslyš z neba ich modlitbu a ich prosbu a vyslúž im právo! ³⁶ Ak sa prehrešia proti tebe - veď niet človeka, ktorý by sa neprehrešil - a budeš sa na nich hnevať a vydáš ich nepriateľovi a premožiteľia ich odvedú do zajatia, do krajiny či už ďalekej a či blízkej, ³⁷ ale vstúpia do seba v krajine, v ktorej budú zajatí, obrátia sa a v krajine svojho zajatia sa budú modliť k tebe a budú hovoriť: „Zhrešili sme, nepravo a zločinne sme konali,“ ³⁸ ak sa teda v krajine svojho zajatia, do ktorej ich odviedli, celým svojím srdcom a celou svojou dušou obrátia k tebe a budú sa modliť smerom k svojej krajine, ktorú si dal ich otcom, k mestu, ktoré si si vyvolil, a k domu, ktorý som postavil tvojmu menu, ³⁹ ty z neba, z miesta, kde bývaš, vyslyš ich modlitbu a ich prosbu a vyslúž im právo! A odpusť svojmu ľudu, čím sa proti tebe prehrešil.

⁴⁰ Nech sú teraz, môj Bože, tvoje oči otvorené a tvoje uši pozorné na modlitbu z tohoto miesta!

⁴¹ Teraz však, Pane, Bože, vstaň a odpočín si,
ty a archa tvojej všemoci.

Tvoji kňazi, Pane, Bože, nech sa odejú do spásy
a tvoji svätí nech plesajú od šťastia!

⁴² Pane, Bože, neodmietaj tvár svojho pomazaného!
Spomeň si na milosrdenstvo,
ktoré si prejavil svojmu služobníkovi Dávidovi!“

2Krn7

VII. Zakončenie posviacky chrámu. - ¹ Keď Šalamún dokončil modlitbu, zostúpil oheň z neba, strávil celopal a obety a dom naplnila Pánova sláva. ² Kňazi nemohli vstúpiť do Pánovho domu, lebo Pánov dom naplnila Pánova sláva. ³ Keď synovia Izraela videli, že na dom zostupuje oheň a Pánova sláva, všetci sa zohli tvárou k zemi, k podlahe, klaňali sa a chválili Pána: „Lebo je dobrý, lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky.“ ⁴ Pritom kráľ a všetok ľud prinášali pred Pánom obety. ⁵ Kráľ Šalamún zabil na obetu dvadsaťdvatisíc kusov hovädzieho dobytká a stodvadsaťtisíc oviec. Takto kráľ a všetok ľud zasvätili dom Bohu. ⁶ Kňazi stáli vo svojej službe a leviti s Pánovými hudobnými nástrojmi, ktoré dal zhotoviť kráľ Dávid na oslavu Pána: „Lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky,“ vyhrávali Dávidove chvály; kňazi trúbili na trúbach a všetci Izraeliti stáli. ⁷ A Šalamún posvätil aj stred nádvorja, ktoré bolo pred Pánovým domom, lebo tam obetoval celopaly a tuk pokojných obiet, lebo kovový oltár, ktorý dal Šalamún zhotoviť, nemohol pojať celopaly, nekrvavé obety a tuk. ⁸ V tom istom čase slávil Šalamún sedem dní sviatky a s ním celý Izrael; veľmi veľké zhromaždenie od vchodu do Ematu až po Egyptský potok. ⁹ Na ôsmy deň konali zhromaždenie, lebo posviacku oltára konali sedem dní a sviatok tiež trval sedem dní. ¹⁰ Na dvadsiaty tretí deň siedmeho mesiaca prepustil domov ľud, natešený a rozveselený pre dobro, ktoré Pán preukázal Dávidovi, Šalamúnovi a svojmu ľudu, Izraelu.

¹¹ Keď Šalamún dokončil Pánov dom a kráľovský dom a keď zdarne vykonal všetko, čo Šalamún zamýšľal urobiť v Pánovom dome a vo svojom dome, ¹² zjavil sa v noci Šalamúnovi Pán a povedal mu: „Vypočul som tvoju modlitbu a vyvolil som si toto miesto za obetný dom. ¹³ Ak uzavriem nebesá, že nebude dažďa, alebo ak prikážem kobyľkám, aby vyžrali zem, alebo pošlem na svoj ľud mor, ¹⁴ a môj ľud, ktorý sa volá mojím menom, sa skloní a bude sa modliť, bude hľadať moju tvár a odvráti sa od svojich zlých ciest, ja vypočujem z neba, odpustím ich vinu a ich zem uzdravím. ¹⁵ Moje oči budú teda otvorené a moje uši pozorné na modlitbu z tohoto miesta, ¹⁶ lebo som si vyvolil a posvätil tento dom, aby tam bolo moje meno naveky a aby tam boli moje oči a moje srdce po všetky dni. ¹⁷ A ak ty budeš kráčať predomnou, ako kráčal tvoj otec Dávid, ak urobíš všetko, čo som ti prikázal, a zachováš moje predpisy a nariadenia, ¹⁸ upevním trón tvojho kráľovstva, ako som sa zaviazal tvojmu otcovi Dávidovi: „Nebude ti chýbať muž, ktorý by panoval v Izraeli.“ ¹⁹ Ale ak sa odvrátite a opustíte moje predpisy a prikázania, ktoré som vám dal, a pôjdete slúžiť iným bohom a budete sa im klaňať, ²⁰ vyžením vás z krajiny, ktorú som vám dal, a tento dom, ktorý som zasvätil svojmu menu odvrhnem od svojej tváre a urobím ho prislovím na posmech všetkým národom. ²¹ A tento dom, hoci bol vznešený, bude hrôzou pre každého, kto popri ňom prejde, a bude sa pýtať: „Prečo to urobil Pán tejto krajine a tomuto domu?“ ²² A odpovedia: „Preto, že opustili Pána, Boha svojich otcov, ktorý ich vyviedol z egyptskej krajiny, a chopili sa iných bohov, klaňali sa im a slúžili im: preto privedol na nich všetko toto nešťastie.“

2Krn8

VIII. Obchody a stavby. - ¹ Po dvadsiatich rokoch, počas ktorých Šalamún staval Pánov dom a svoj dom, ² Šalamún opevnil mestá, ktoré dal Šalamúnovi Hiram, a osadil tam synov Izraela. ³ Šalamún tiahol aj do Emat-Soby a zmocnil sa jej. ⁴ Opevnil Tadmor na púšti a všetky mestá so skladišťami, ktoré postavil v Emate. ⁵ Horný Bethoron a Dolný Bethoron opevnil na ohradené mestá s múrmi, bránami a závorami. ⁶ Ďalej Bálu a všetky mestá so skladišťami, ktoré mal Šalamún, mestá s vozatajstvom a mestá s jazdou a všetko, čo chcel Šalamún postaviť v Jeruzaleme, na Libanone a na celom území svojho panstva. ⁷ Všetkých ľudí, ktorí ešte ostali z Hetejcov, Amorejčanov, Ferezejcov, Hevejcov a Jebujejcov, ktorí nepatrili k synom Izraela, ⁸ ich potomkov, ktorí po nich ostali v krajine preto, že ich synovia Izraela nevyhubili, zadelil Šalamún na otrocké roboty až po dnešný deň. ⁹ Zo synov Izraela však Šalamún neporobil otrokov na svoje roboty, lebo oni boli bojovníkmi, veliteľmi jeho tridsiatok, veliteľmi jeho vozov a jazdcov. ¹⁰ Oni boli veliteľmi dozorcov kráľa Šalamúna, dvestopäťdesiati, ktorí dozerali na ľud. ¹¹ Faraónovu dcéru Šalamún presťahoval z Dávidovho mesta do domu, ktorý jej postavil. Hovoril si totiž: „V dome izraelského kráľa Dávida nebude bývať moja žena, lebo tieto (budovy) sú posvätené, veď do nich vošla Pánova archa.“

¹² Vtedy Šalamún obetoval Pánovi celopaly na oltári, ktorý dal postaviť pred predsieňou, ¹³ ako sa mali obetovať podľa Mojžišovho príkazu, každý deň, po sobotách, novmesiacoch a na sviatky, tri razy do roka, na sviatok nekvasených chlebov, na sviatok Týždňov a na sviatok Stánkov. ¹⁴ A podľa predpisu svojho otca Dávida zaviedol kňazské triedy do ich služby a levitov do ich povinností, aby podľa obradu každého dňa vzdávali chválu a posluhovali pri kňazoch; aj vrátnikov k jednotlivým bránam, lebo to bol príkaz Božieho muža Dávida. ¹⁵ A neodchýlili sa v ničom od kráľových príkazov, ktoré dal o kňazoch a levitoch, ani vo (veci) pokladníc. ¹⁶ Tak bolo dokončené celé Šalamúnovo dielo odo dňa založenia Pánovho domu až do jeho dostavenia. Pánov chrám bol hotový.

¹⁷ Vtedy šiel Šalamún do Asiongaberu a do Elatu na brehu mora v edomskej krajine. ¹⁸ Hiram mu poslal po svojich sluhoch lode a tiež ľudí, ktorí sa vyznali na mori. Oni šli spolu so

Šalamúnovými sluhami do Ofíru, dovezli odtiaľ štyristopäťdesiat hrivien zlata a odovzdali ho kráľovi Šalamúnovi.

2Krn9

IX. Kráľovná Sáby. - ¹ Keď kráľovná Sáby počula o Šalamúnovom chýre, prišla Šalamúna skúšať hádankami do Jeruzalema s veľmi veľkým sprievodom a ťavami, ktoré niesli voňavky, množstvo zlata a drahokamy. Prišla k Šalamúnovi a povedala mu všetko, čo mala na srdci. ² A Šalamún jej dal odpoveď na všetky otázky; pred Šalamúnom nebolo nič také skryté, aby jej nebol odpovedal. ³ Keď kráľovná Sáby videla Šalamúnovu múdrosť a dom, ktorý postavil, ⁴ jedlá na jeho stole, kreslá jeho úradníkov, vysluhovanie jeho sluhov a ich šatstvo, jeho čašníkov a ich šatstvo, jeho celopaly, ktoré obetoval v Pánovom dome, bola celkom bez seba ⁵ a povedala kráľovi: „Pravdivá bola reč, ktorú som vo svojej krajine počula o tebe a o tvojej múdrosti. ⁶ Neverila som tým rečiam, kým som neprišla a nepresvedčila som sa na vlastné oči. Veru mi nepovedali ani polovicu o tvojej veľkej múdrosti; prevyšuješ chýr, ktorý som počula. ⁷ Blažení sú tvoji ľudia, blažení tvoji sluhovia, ktorí ustavične stoja pred tebou a počúvajú tvoju múdrosť! ⁸ Nech je zvelebený Pán, tvoj Boh, ktorý má v tebe záľubu a posadil ťa na svoj trón za kráľa pre Pána, tvojho Boha! Pretože tvoj Boh má rád Izrael a chce ho na večnosť upevniť, ustanovil ťa nad ním za kráľa, aby si vysluhoval právo a spravodlivosť.“

⁹ Potom dala kráľovi stodvadsať hrivien zlata, veľké množstvo voňaviek a drahokamy. Nikdy nebolo takých voňaviek, ako boli tie, čo dala kráľovná Sáby kráľovi Šalamúnovi.

¹⁰ Ale aj Hiramovi sluhovia a Šalamúnovi sluhovia, ktorí priviezli zlato z Ofíru, dopravili ebenové drevo a drahokamy. ¹¹ Z ebenového dreva dal kráľ urobiť schody v Pánovom dome a v kráľovskom dome, ďalej citary a harfy pre spevákov; v júdskej krajine predtým nebolo takých vidieť. ¹² A kráľ Šalamún dal kráľovnej zo Sáby všetko, čo chcela a žiadala si; viac, ako sama doniesla kráľovi. Potom sa vybrala a išla so svojím služobníctvom do svojej krajiny.

Šalamúnovo bohatstvo a prepych. - ¹³ Váha zlata, ktoré došlo Šalamúnovi za jeden rok, bola šesťstošesťdesiatšesť hrivien zlata ¹⁴ okrem toho, čo donášali obchodníci a kupci a tiež králi Arábie a správcovia krajiny, ktorí donášali Šalamúnovi zlato a striebro. ¹⁵ Kráľ Šalamún dal zhotoviť dvesto štítov z rýdzeho zlata; šesťsto (šeklov) zlata upotrebil na jeden štít. ¹⁶ Ďalej tristo pavéz z rýdzeho zlata; tristo (šeklov) zlata upotrebil na jednu pavézu. Kráľ ich uložil v Libanonskom lesnom dome. ¹⁷ Potom dal kráľ urobiť veľký trón zo slonoviny a obtiahol ho čistým zlatom. ¹⁸ Trón mal šesť stupňov, aj podnožie mal trón zlaté; pri sedadle z oboch strán boli operadlá a pri operadlách stáli dva levý. ¹⁹ Dvanásť levov však stálo na šiestich stupňoch z jednej i druhej strany. Taký nezhotovili pre nijaké kráľovstvo. ²⁰ Každá nádoba na pitie u kráľa Šalamúna bola zo zlata a všetky nádoby Libanonského lesného domu boli z rýdzeho zlata. Striebra si v Šalamúnových časoch vôbec nevážili. ²¹ Lebo kráľ mal lode, ktoré s Hiramovým mužstvom chodili do Taršišu. Raz za tri roky prichádzali taršišské lode a dovážali zlato, striebro, slonovinu, opice a pávy.

²² Kráľ Šalamún bol teda väčší ako všetci králi zeme i bohatstvom, i múdrosťou. ²³ Všetci králi si žiadali vidieť Šalamúnovu tvár, aby počuli jeho múdrosť, ktorú mu Boh vložil do srdca. ²⁴ Pritom každý doniesol rok po rok svoj dar; strieborné a zlaté nádoby, šatstvo, zbrane, voňavky, kone a mulice. ²⁵ Šalamún mal štyritisíc konských jasiel, ďalej vozy a dvanásťtisíc jazdcov. Umiestil ich po vozatajských mestách a pri kráľovi v Jeruzaleme. ²⁶ Bol vládcom nad všetkými kráľmi od Rieky až po krajinu Filištíncov až po hranice Egypta. ²⁷ A kráľ nahromadil do Jeruzalema toľko striebra ako skál a také množstvo cédrov, akoby to boli sykomory z Nížiny. ²⁸ Kone obstarávali Šalamúnovi z Egypta a zo všetkých krajín.

²⁹ Ostatok Šalamúnových dejín, prvších i neskorších, je napísaný v Dejinách proroka Nátana, v Proroctve Šílana Ahiáša a vo Videní vidca Jedu proti Nabatovmu synovi

Jeroboamovi. ³⁰ Šalamún kral'oval v Jeruzaleme nad celým Izraelom štyridsať rokov. ³¹ Potom sa Šalamún uložil k svojim otcom a pochovali ho v meste jeho otca Dávida. Namiesto neho sa stal kral'om jeho syn Roboam.

IV. Dejiny júdskych kral'ov

2Krn10

X. Rozpad ríše. - ¹ Roboam prišiel do Sichemu, lebo do Sichemu prišiel celý Izrael, aby ho ustanovil za kral'a. ² Keď to počul Nabatov syn Jeroboam - bol totiž v Egypte, kam ušiel pred kral'om Šalamúnom -, vrátil sa Jeroboam z Egypta. ³ Dali ho zavolať poslami. Jeroboam a celý Izrael išiel a hovoril Roboamovi: ⁴ „Tvoj otec položil na nás ťažké jarmo. Uľahči nám teraz ty tvrdú službu tvojho otca a jeho ťažké jarmo, ktoré na nás položil, a budeme ti poddaní.“ ⁵ On im povedal: „O tri dni sa vráťte ku mne!“ Ľud teda odišiel.

⁶ Kral' Roboam sa radil starších, ktorí boli v službách jeho otca Šalamúna, kým žil, a pýtal sa: „Akú odpoveď mi radíte dať tomuto ľudu?“ ⁷ Povedali mu: „Ak budeš na tento ľud dobrý, ak si ho získaš a budeš s ním hovoriť priateľsky, bude ti poddaný po všetky dni.“ ⁸ Ale on odmietol radu, ktorú mu dali starší, a radil sa s mladíkmi, ktorí vyrástli s ním a boli v jeho službách. ⁹ Opýtal sa ich: „Čo mi radíte vy? Akú odpoveď máme dať tomuto ľudu, ktorý mi hovorí: „Uľahči nám jarmo, ktoré na nás položil tvoj otec!““ ¹⁰ Mladíci, ktorí vyrástli s ním, mu odpovedali: „Toto povedz ľudu, ktorý ti vravel: „Tvoj otec nám jarmo zaťažil, ty nám ho odľahči!“ Toto im povedz: Môj malíček je hrubší ako pás môjho otca! ¹¹ Áno, môj otec na vás navalil ťažké jarmo, ale ja k vášmu jarmu pridám; môj otec vás šľahal bičmi, ja vás však budem šľahať šťúrmami!“

¹² Keď na tretí deň prišiel (Jeroboam a) všetok ľud k Roboamovi, ako im povedal kral': „Vráťte sa ku mne na tretí deň!“, ¹³ kral' im dal tvrdú odpoveď, kral' Roboam odmietol radu starších ¹⁴ a podľa rady mladíkov im hovoril: „Môj otec vám jarmo zaťažil, ale ja k vášmu jarmu pridám, môj otec vás šľahal bičmi, ja vás budem šľahať šťúrmami.“ ¹⁵ Kral' teda neposlúchol ľud, lebo to Boh tak riadil, aby Pán splnil svoj sľub, ktorý dal Nabatovmu synovi Jeroboamovi prostredníctvom Šilana Ahiáša.

¹⁶ Keď celý Izrael videl, že kral' nepočúva naň, odpovedal ľud kral'ovi:

„Aký podiel máme na Dávidovi?
Nemáme dedičstvo v Izaiho synovi.
Každý domov, Izraeliti!
Teraz si hľad' na svoj dom, Dávid!“

A všetci Izraeliti odišli domov.

¹⁷ Ale nad Izraelitmi, ktorí bývali v júdskych mestách, vládol Roboam. ¹⁸ Kral' Roboam poslal Adurama, ktorý stál nad robotami, ale Izraeliti ho na smrť ukameňovali a kral' Roboam horko-ťažko vysadol na voz a ušiel do Jeruzalema. ¹⁹ Tak Izrael odpadol od Dávidovho domu až do dnešného dňa.

2Krn11

XI. ¹ Keď Roboam prišiel do Jeruzalema, zhromaždil Júdov a Benjamínov dom, stoosemdesiatisíc vybraných bojovníkov, aby sa dali do boja s Izraelom a vrátili kral'ovstvo Roboamovi. ² Vtedy však Pán oslovil Božieho muža Semeiáša: ³ „Povedz júdskemu kral'ovi, Šalamúnovmu synovi Roboamovi, a všetkým Izraelitom z Júdu a Benjamína: ⁴ Toto hovorí

Pán: Netiahnite a nebojujte proti svojim bratom! Vráťte sa každý domov, lebo táto vec pochádza odo mňa!“ Keď počuli Pánovu reč, vrátili sa a nešli proti Jeroboamovi.

Roboam. - ⁵ Roboam sa usadil v Jeruzaleme a júdske mestá vybudoval na pevnosti. ⁶ Vybudoval Betlehem, Etam, Tekuu, ⁷ Betsur, Socho, Odolam, ⁸ Gét, Maresu, Zif, ⁹ Adoram, Lachis, Azeku, ¹⁰ Sarau, Ajalon a Hebron na opevnené mestá na území Júdu a Benjamína. ¹¹ Pevnosti zosilnil, dal do nich veliteľov a zásoby, potraviny, olej a víno ¹² a do každého mesta štíty a kopije. Urobil ich teda veľmi silnými. - Jemu patrilo Júda a Benjamín.

¹³ Kňazi a leviti, ktorí boli v celom Izraeli, z každého svojho územia sa pripojili k nemu. ¹⁴ Leviti opustili svoje pastviská a svoje majetky a išli do Júdska a Jeruzalema, lebo ich Jeroboam a jeho synovia zavrhlí a nemohli konať kňazskú službu Pánovi. ¹⁵ Sám si ustanovil kňazov pre výšiny, pre capy a telce, ktoré porobil. ¹⁶ Za nimi šli zo všetkých kňazov Izraela tí, čo s oddaným srdcom hľadali Pána, Izraelovho Boha; prichádzali do Jeruzalema obetovať Pánovi, Bohu svojich otcov. ¹⁷ Tak upevnili júdske kráľovstvo a na tri roky posilnili Šalamúnovho syna Roboama, lebo tri roky kráčali po Dávidovej a Šalamúnovej ceste.

¹⁸ Roboam si vzal za manželku Mahalatu, dcéru Jerimota, syna Dávida a Abihaily, dcéry Izaiho syna Eliaba. ¹⁹ Ona mu porodila synov: Jehuša, Somoriáša a Zóma. ²⁰ Po nej si vzal Absalomovu dcéru Maáchu, ktorá mu porodila Abiáša, Etaiho, Zizu a Salomita. ²¹ Roboam miloval Absalomovu dcéru Maáchu viac ako všetky svoje ženy - lebo si vzal osemnásť žien a šesťdesiat vedľajších žien a narodilo sa mu dvadsaťosem synov a šesťdesiat dcér -, ²² preto Roboam ustanovil za hlavu Abiáša, syna Maáchy, za knieža nad všetkými jeho bratmi, lebo ho zamýšľal urobiť kráľom. ²³ A všetkých svojich synov preložil do rozličných krajov Júdu a Benjamína, do rozličných opevnených miest, dal im hojné zaopatrenie a nabral im množstvo žien.

2Krn12

XII. ¹ Len čo však Roboam upevnil kráľovstvo, len čo sa stalo mocným, opustil Pánov zákon a celý Izrael s ním. ² V piatom roku kráľa Roboama pritiahol do Jeruzalema egyptský kráľ Sesak - lebo sa spreneverili Pánovi - ³ s tisícvesto vozmi a šesťdesiat tisíc jazdcami. Vojsko - Líbyjci, Sukijiti a Etiópci -, ktoré s ním prišlo z Egypta, nemalo počtu. ⁴ Dobyl opevnené mestá, ktoré boli v Júdsku, a prišiel až k Jeruzalemu.

⁵ Vtedy prišiel prorok Semeiáš k Roboamovi a kniežatám Júdu, ktoré sa pred Sesakom stiahli do Jeruzalema, a povedal im: „Toto hovorí Pán: Vy ste zanechali mňa, preto aj ja zanechám vás v Sesakovej ruke.“ ⁶ Kniežatá Izraela a kráľ sa pokorili a vraveli: „Spravodlivý je Pán!“ ⁷ Keď Pán videl, že sa pokorili, Pán oslovil Semeiáša: „Pokorili sa, nevyhubím ich, ale čoskoro im dám uniknúť a môj hnev sa nevyleje na Jeruzalem prostredníctvom Sesaka. ⁸ Ale budú mu sluhami, aby spoznali rozdiel medzi mojou službou a službou kráľovstvám krajín.“

⁹ Egyptský kráľ Sesak teda tiahol proti Jeruzalemu a zobral poklady Pánovho domu aj kráľovského domu; zobral všetko. Zobral aj zlaté štíty, ktoré dal zhotoviť Šalamún. ¹⁰ Kráľ Roboam dal namiesto nich urobiť štíty kovové a dal ich do ochrany veliteľom štítonošov, ktorí strážili vchod do kráľovského domu. ¹¹ A kedykoľvek išiel kráľ do chrámu, išli aj štítonoši a niesli ich, potom ich zase dali späť do strážnice štítonošov. ¹² Pretože sa pokoril, odvrátil sa od neho Pánov hnev a nenechal ho úplne zahubiť; veď aj v Júdsku bolo všeličo dobré.

¹³ Roboam sa teda upevnil v Jeruzaleme a kraľoval. Lebo Roboam mal štyridsaťjeden rokov, keď začal kraľovať, a kraľoval sedemnásť rokov v Jeruzaleme, v meste, ktoré si Pán vyvolil zo všetkých izraelských kmeňov, aby tam položil svoje meno. Meno jeho matky bolo Náma, Amončianka. ¹⁴ Páchal zlo, lebo sa nestaral o to, aby hľadal Pána.

¹⁵ Roboamove dejiny, prvé i neskoršie, sú napísané v Príbehoch proroka Semeiáša a vidca Jedu; rodokmeň aj vojny, ktoré boli medzi Roboamom a Jeroboamom po všetky dni. ¹⁶

Potom sa Roboam uložil k svojim otcom a pochovali ho v Dávidovom meste. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Abiáš.

2Krn13

XIII. Abiáš. - ¹ V osemnástom roku kráľa Jeroboama sa Abiáš stal kráľom nad Júdom. ² Tri roky kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Michaja, dcéra Uriela z Gabay. Medzi Abiášom a Jeroboamom bola vojna. ³ Abiáš začal vojnu so štyristotísicovou armádou hrdinských bojovníkov, vybraných chlapov, Jeroboam však viedol proti nemu do boja osemstotísíc vybraných mužov, udatných hrdinov.

⁴ Abiáš sa postavil na vrchu Semeron, ktorý bol v Efraimskom pohorí, a hovoril: „Čujte ma, Jeroboam a celý Izrael: ⁵ Vy neviete, že Pán, Boh Izraela, dal naveky kráľovstvo nad Izraelom Dávidovi; jemu a jeho synom zmluvou soli?! ⁶ Ale Nabatov syn Jeroboam, sluha Dávidovho syna Šalamúna, povstal a vzbúril sa proti svojmu pánovi. ⁷ Zoskupili sa okolo neho daromní ľudia, naničhodníci a prevládli Šalamúnovho syna Roboama, lebo Roboam bol mladý a malomyselný a nevládal ich zdolať. ⁸ A teraz sa nazdávate, že premôžete Pánovo kráľovstvo, (ktoré je) v rukách Dávidových synov, lebo vás je veľké množstvo a máte zlaté teľce, ktoré vám Jeroboam spravil za bohov. ⁹ Vyhnali ste Pánových kňazov, Áronových synov a levitov, a narobili ste si kňazov ako národy krajín. Každý, kto príde s býčkom, teliatkom a siedmimi baranmi, aby si naplnil ruky, stáva sa kňazom nebohov. ¹⁰ Naším Bohom je však Pán, my sme ho neopustili. Kňazi však, ktorí slúžia Pánovi, sú Áronovi synovia a leviti sú v službe ¹¹ a pália Pánovi každé ráno a každý večer celopaly i voňavý tymian, predkladajú chleby na čistom stole, máme zlatý svietnik s jeho lampami, aby horeli každý večer. Lebo my zachovávame Pánove obrady, ale vy ste ho opustili. ¹² Nám je teda v čele Boh, jeho kňazi a zvučné trúby, ktoré budú znieť proti vám. Synovia Izraela, nebojujte proti Pánovi, Bohu svojich otcov, lebo nebudete mať úspech!“

¹³ Jeroboam však poslal obchvatný oddiel, aby sa im dostal za chrbát. Oni boli pred Júdovcami, ale obchvatný oddiel im bol za chrbtom. ¹⁴ Keď sa Júdovci obzreli, videli, že musia bojovať aj spredu, aj odzadu, preto volali k Pánovi a kňazi trúbili na trúby. ¹⁵ Júdske mužstvo začalo kričať a keď júdske mužstvo kričalo, Boh porazil Jeroboama a celý Izrael pred Abiášom a Júdom. ¹⁶ Izraeliti utekali pred Júdovcami a Boh im ich vydal do ruky. ¹⁷ Abiáš a jeho ľud im zapríčinil veľkú porážku, takže z Izraela padlo prebodnutých päťstotísíc vybraných mužov. ¹⁸ Takto boli v tom čase pokorení synovia Izraela, synovia Júdu však zosilneli, lebo sa opierali o Pána, Boha svojich otcov. ¹⁹ Abiáš prenasledoval Jeroboama a odňal mu mestá: Betel a jeho osady, Jesanu a jej osady a Efron a jeho osady. ²⁰ Za Abiášových dní sa už Jeroboam nevzchopil. Pán ho raniť, že zomrel.

²¹ Ale Abiáš zmocnel. Vzal si štrnásť žien a narodilo sa mu dvadsať dva synov a šesťnásť dcér.

²² Ostatok Abiášových dejín, jeho cesty a jeho slová sú napísané v Dejnách proroka Ada.

²³ Potom sa Abiáš uložil k svojim otcom a pochovali ho v Dávidovom meste. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Asa. Za jeho dní mala krajina desať rokov pokoj.

2Krn14

XIV. Asa. - ¹ Asa robil, čo bolo dobré a spravodlivé v očiach Pána, jeho Boha. ² Odstránil cudzie oltáre a výšiny, polámal pomníky a povytínal ašery. ³ Júdovi prikázal, aby vyhľadával Pána, Boha svojich otcov, a plnil zákon a prikázania. ⁴ Odstránil zo všetkých júdskych miest výšiny a chamány. Kým bol on, kráľovstvo malo pokoj. ⁵ V Júdsku postavil opevnené mestá,

lebo krajina bola v pokoji a v tých rokoch sa proti nemu nestrhla nijaká vojna, lebo Pán mu doprial pokoj. ⁶ Povedal Júdovi: „Stavajme tieto mestá a ohrad'me ich múrom, vežami, bránami a závorami! Krajina je ešte pred nami, lebo sme hľadali Pána, svojho Boha. Hľadali sme a doprial nám pokoj zo všetkých strán.“ Stávali teda s úspechom.

⁷ V Asovom vojsku bolo z Júdu tristotisíc štítonošov a kopijníkov a z Benjamína dvestoosemdesiattisíc štítonošov a strelcov z luku. To všetko boli udatní bojovníci. ⁸ Vytiahol proti nim Etiópčan Zara s miliónovou armádou a tristo vozmi a došiel až k Marese. ⁹ Asa mu išiel naproti a zviedli boj v údolí Safata pri Marese. ¹⁰ Asa vzýval Pána, svojho Boha, a hovoril: „Pane, okrem teba niet nikoho, keď treba bezmocnému pomáhať proti početnému. Pomôž nám, Pane, náš Bože, lebo na teba sa opierame a v tvojom mene ideme proti tomuto množstvu. Pane, náš Bože, nech nie je človek mocnejší ako ty!“ ¹¹ A Pán porazil Etiópčanov pred Asom a pred Júdom, takže Etiópčania ušli. ¹² Asa a vojsko, ktoré bolo s ním, prenasledovalo ich až po Gerar. Z Etiópčanov padli toľkí, že sotva bolo u nich živého, lebo Pán a jeho vojsko ich zlomili. Nabrali veľa koristi ¹³ a porazili všetky mestá na okolí Geraru, lebo sa ich zmocnil strach pred Pánom. Všetky tie mestá vyplienili, lebo v nich bolo veľa koristi. ¹⁴ Zborili aj stany pri dobytku, zajali množstvo oviec a tiav a vrátili sa do Jeruzalema.

2Krn15

XV. ¹ Na Odedovho syna Azariáša zostúpil vtedy Boží duch. ² I vyšiel pred Asu a povedal mu: „Čujte ma, Asa a všetci Júdovci i Benjamínci! Pán je s vami, kým ste vy s ním, a ak ho hľadáte, dá sa vám nájsť. Ale ak ho opustíte, opustí vás. ³ Izrael mal veľa dní bez pravého Boha, bez kňaza-učiteľa a bez zákona. ⁴ Keď však bol v úzkosti, vrátil sa k Pánovi, Izraelovmu Bohu. Hľadali ho a dal sa im nájsť. ⁵ V takých časoch nemá pokoj ani kto odchádza, ani kto prichádza, lebo strach vládne nad všetkými obyvateľmi krajín. ⁶ Národ doráža na národ a mesto na mesto, lebo Pán ich mátie všelijakými úzkosťami. ⁷ Ale vy sa vzmužte a nech vám neklesajú ruky, lebo príde odmena za vašu prácu!“

⁸ Keď Asa počul tieto slová a proroctvo proroka (Azariáša, syna) Odedovho, vzchopil sa a odstránil hnusoty z celého územia Júdu a Benjamína a z miest, ktoré zaujal na Efraimskom pohorí, a obnovil Pánov oltár, ktorý bol pred Pánovou predsieňou. ⁹ I zhromaždil všetkých Júdovcov a Benjamíncov, ako aj prisťahovalcov z Efraima, Manassesa a Simeona, lebo z Izraela mnohí prišli k nemu, keď videli, že Pán, jeho Boh, je s ním. ¹⁰ V tretom mesiaci pätnásteho roku Asovho kralovania sa zhromaždili do Jeruzalema ¹¹ a v ten deň obetovali Pánovi z koristi, ktorú priniesli, sedemsto kusov hovädzieho dobytka a sedemtisíc oviec. ¹² A zaviazali sa zmluvou, že budú celým svojím srdcom a celou svojou dušou hľadať Pána, Boha svojich otcov. ¹³ Každý, kto nebude hľadať Pána, Izraelovho Boha, musí zomrieť, či malý alebo veľký, či muž alebo žena. ¹⁴ A zaprisahali sa Pánovi veľkým hlasom a jasotom za (zvukov) trúb a poľníc. ¹⁵ Celé Júdsko sa tešilo prísaha, lebo prisahali celým svojím srdcom. Hľadali ho celou svojou vôľou, preto sa im Pán dal nájsť a doprial im pokoj zo všetkých strán. ¹⁶ Kráľ Asa odstránil aj matku Maáchu z postavenia kňaznej, lebo dal Ašere urobiť necudný pomník. Asa zrútil jej ohavnú modlu, rozdrvil ju a spálil v údolí Cedron. ¹⁷ Ale výšiny nezmizli z Izraela. Asovo srdce však bolo dokonalé po všetky jeho dni. ¹⁸ Dal tiež doniesť do Božieho domu dary, ktoré zasvätil jeho otec, a dary, ktoré zasvätil on sám: striebro, zlato a nádoby. ¹⁹ Vojna nebola až do tridsiateho piateho roku Asovho kralovania.

2Krn16

XVI. ¹ V tridsiatom šiestom roku Asovho kraľovania pritiahol izraelský kráľ Bása proti Júdsku a opevnil Rámu, aby júdskeму kráľovi Asovi zabránil východ a prístup. ² Nato vzal Asa striebro a zlato z pokladnice Pánovho domu a z pokladnice kráľovského domu a poslal Benhadadovi, kráľovi Aramu, ktorý býval v Damasku, odkaz: ³ „Nech je zmluva medzi mnou a tebou, medzi mojím otcom a твоjím otcom. Hľa, posielam ti striebro a zlato. Zruš teda zmluvu, ktorú máš s izraelským kráľom Básom, aby odtiahol odo mňa.“ ⁴ Benhadad súhlasil s kráľom Asom, poslal svojich vojenských veliteľov proti mestám Izraela a porazili Ahion, Dan, Abelmaim a všetky skladištia miest Neftaliho. ⁵ Keď sa to dopočul Bása, prestal opevňovať Rámu, prerušil svoju prácu. ⁶ Kráľ Asa vzal všetkých Júdovcov a odniesli z Rámy kamene a drevo, ktorými Bása opevňoval, a opevnil nimi Gabau a Masfu.

⁷ V tom čase prišiel k júdskeému kráľovi Asovi videc Hanani a povedal mu: „Pretože si sa spoliehal na aramejského kráľa a nespoliehal si sa na Pána, svojho Boha, uniklo ti z ruky vojsko aramejského kráľa. ⁸ Neboli Etiópčania a Líbyjci početným vojskom s veľkým množstvom vozov a jazdcov? Ale že si sa spoliehal na Pána, vydal ti ich do rúk. ⁹ Lebo Pánove oči pozerajú po celej zemi, aby posilnili tých, čo sú mu zo srdca oddaní. V tejto veci si konal nemúdro, lebo odteraz budeš mať vojny.“ ¹⁰ Asa sa nahneval na vidca a dal ho do väzenia, veľmi sa preto nahneval, a v tom čase dal Asa zbiť aj niektorých z ľudu.

¹¹ Asove dejiny, prvé i neskoršie, sú napísané v Knihe kráľov Júdu a Izraela. ¹² V tridsiatom deviatom roku svojho kraľovania Asa ochorel na nohy. Jeho choroba bola veľmi ťažká, ale ani vo svojej chorobe nevyhľadával Pána, ale lekárov.

¹³ Potom sa Asa uložil k svojim otcom a zomrel v štyridsiatom prvom roku svojho kraľovania. ¹⁴ Pochovali ho v jeho hrobe, ktorý si vykopal v Dávidovom meste. Položili ho na lôžko, ktoré bolo plné voňaviek a rozličných, mastičkarmi zhotovených mastí a zapálili mu veľký oheň.

2Krn17

XVII. Jozafatova nábožnosť a úspechy. - ¹ Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Jozafat. Ten sa ukázal silný proti Izraelu. ² Do všetkých opevnených miest Júdska dal vojsko a zriadil posádky v júdskej krajine a v efraimských mestách, ktoré dobyl jeho otec Asa. ³ Pán bol s Jozafatom, lebo kráľ po prvých cestách svojho otca Dávida a nevyhľadával bálav, ⁴ ale vyhľadával Boha svojho otca a kráľ podľa jeho príkazov, a nie podľa toho, čo robil Izrael. ⁵ Preto Pán upevnil kráľovstvo v jeho ruke a celé Júdsko dávalo Jozafatovi dary, takže mal množstvo bohatstva a slávy. ⁶ A keď na Pánových cestách vzrástla jeho smelosť, odstránil z Júdska ešte aj výšiny a ašery.

⁷ V treťom roku svojho kraľovania poslal svoje kniežatá Benhaila, Obdiáša, Zachariáša, Natanaela a Micheáša, aby vyučovali v júdskych mestách, ⁸ s nimi levitov: Semeiáša, Nataniáša, Zabadiáša, Asaela, Semiramota, Jonatána, Adoniáša, Tobiáša a Tobadoniáša, levitov, a s nimi kňazov Elisamu a Jorama. ⁹ Vyučovali v Júdsku; mali so sebou knihu Pánovho Zákona. Obišli všetky júdske mestá a vyučovali ľud. ¹⁰ Preto zavládol strach pred Pánom vo všetkých kráľovstvách krajín, ktoré boli okolo Júdska, a nepúšťali sa s Jozafatom do vojny. ¹¹ Aj od Filištíncov donášali Jozafatovi dary a striebro ako poplatok. Aj Arabi mu donášali dobytok: sedemtisíc sedemsto baranov a sedemtisíc sedemsto capov. ¹² Takto Jozafat ustavične rástol do výšky. Postavil v Júdsku hrady a mestá pre zásoby. ¹³ V júdskych mestách previedol mnoho prác a v Jeruzaleme mal bojovníkov, udatných hrdinov.

¹⁴ A toto je ich počet podľa domovských rodov: Z Júdska velitelia tisícok: knieža Ednas a s ním trisťtisíc udatných bojovníkov. ¹⁵ Poruke mu bol knieža Johanan a s ním dvestoosemdesiat tisíc. ¹⁶ Po jeho ruke bol Zechriho syn Amasiáš, ktorý sa zasvätil Pánovi, a s ním dvesto tisíc udatných bojovníkov. ¹⁷ Z Benjamína udatný bojovník Eliada a s ním

dvestotísíc ozbrojených lukom a štítom. ¹⁸ Poruke mu bol Jozabad a s ním stoosemdesiatisíc vystrojených do boja. ¹⁹ Oni boli kráľovi k službám okrem tých, ktorých kráľ umiestil v opevnených mestách po celom Júdsku.

2Krn18

XVIII. Spojenectvo Jozafata s Achabom. - ¹ Jozafat mal teda množstvo bohatstva a slávy.

I dal sa do príbuzenstva s Achabom. ² Po rokoch išiel k Achabovi dolu do Samárie. Achab dal preň a pre ľud, ktorý bol s ním, zabiť množstvo oviec a hoviad a nahovoril ho na výpravu proti Ramotu v Galaáde. ³ Izraelský kráľ Achab sa spýtal júdskeho kráľa Jozafata: „Pôjdeš so mnou do Ramotu v Galaáde?“ Odpovedal mu: „Som ako ty a môj ľud je ako tvoj ľud; vo vojne budem s tebou.“ ⁴ Potom Jozafat povedal izraelskému kráľovi: „Vyžiadaš si dnes, prosím, Pánovo slovo!“ ⁵ Nato kráľ Izraela zhromaždil prorokov, štyristo mužov, a spýtal sa ich: „Máme ísť do vojny proti Ramotu v Galaáde, alebo to nechať?“ Odpovedali: „Tiahni, Boh ho dá do ruky kráľa.“ ⁶ Ale Jozafat sa spýtal: „Nie je tu ešte nejaký Pánov prorok, aby sme sa ho mohli spýtať?“ ⁷ Izraelský kráľ odpovedal Jozafatovi: „Je ešte jeden človek, prostredníctvom ktorého sa môžeme dopytovať Pána, lenže ja ho nenávidím, lebo mi neprorokuje dobro, ale vždy len nešťastie. Je to Jemlov syn Micheáš.“ Jozafat povedal: „Nech kráľ nehovorí tak!“ Nato izraelský kráľ zavolať jedného komorníka a povedal: „Prived' rýchlo Micheáša, Jemlovho syna!“ ⁹ Izraelský kráľ a júdsky kráľ Jozafat sedeli oblečení do rúcha každý na svojom tróne; sedeli na priestranstve pri vchode do brány Samárie a všetci proroci prorokovali pred nimi. ¹⁰ Kanaánov syn Sedekiáš si urobil železné rohy a vravel: „Toto hovorí Pán: Týmto dokoleš Aramejčanov do zániku.“ ¹¹ A všetci proroci prorokovali podobne: „Tiahni proti Ramotu v Galaáde, budeš mať úspech a Pán ho vydá do ruky kráľa.“

¹² Posol, ktorý šiel zavolať Micheáša, hovoril mu: „Hľa, slová prorokov sú jednotné a priaznivé kráľovi! Nech je aj tvoja reč ako reč hociktorého z nich, predpovedaj šťastie!“ ¹³ Ale Micheáš odpovedal: „Ako žije Pán, budem hovoriť to, čo mi povie Pán.“ ¹⁴ Keď prišiel ku kráľovi, kráľ sa ho pýtal: „Micheáš, máme ísť do boja proti Ramotu v Galaáde, alebo to mám nechať?“ Odpovedal: „Tiahnite, budete mať úspech a dostanú sa do vašej ruky!“ ¹⁵ Ale kráľ mu vravel: „Koľko ráz ťa mám zaprisahať, aby si mi v Pánovom mene hovoril iba pravdu?“ ¹⁶ Odpovedal: „Videl som celý Izrael roztratený po vrchoch ako ovce, ktoré nemajú pastiera. Vtedy Pán povedal: „Títo nemajú pána; nech sa každý vráti v pokoji domov!“ ¹⁷ Tu izraelský kráľ povedal Jozafatovi: „Nevravel som ti, že mi neprorokuje dobro, len nešťastie!“

¹⁸ A tamten pokračoval: „Nuž počujte slovo Pánovo! Videl som Pána sedieť na tróne a celé nebeské vojsko stáť po jeho pravej i ľavej strane.“ ¹⁹ A Pán povedal: „Kto chce podviesť izraelského kráľa Achaba, aby šiel a padol pri Ramote v Galaáde?“ Nato hovoril jeden tak, druhý onak. ²⁰ Vtedy vyšiel akýsi duch, zastal pred Pánom a povedal: „Ja ho podvediem!“ A Pán sa ho spýtal: „Ako?“ ²¹ Odpovedal: „Vyjdem a budem lživým duchom v ústach všetkých jeho prorokov.“ On povedal: „Oklameš ho, aj to dokážeš! Chod' a urob tak!“ ²² Pán teda vložil do úst týchto svojich prorokov lživého ducha, lebo Pán vyslovil proti tebe nešťastie.“ ²³ Vtom pristúpil syn Kanaána, Sedekiáš, udel Micheáša po líci a povedal: „Ktorouže cestou odišiel Pánov duch odo mňa, aby hovoril s tebou?“ ²⁴ Ale Micheáš odpovedal: „To uvidíš v ten deň, keď budeš chodiť z izby do izby, aby si sa schoval.“ ²⁵ Kráľ Izraela povedal: „Chyťte Micheáša a zaveďte ho k mešťanostovi Amonovi a kráľovičovi Joasovi“ ²⁶ a povedzte: Takto hovorí kráľ: Tohoto dajte do väznice a biedne ho živte chlebom a vodou, kým sa šťastne nevráti!“ ²⁷ Micheáš však odvetil: „Ak sa naozaj šťastne vrátiš, nehovoril cezo mňa Pán.“ (A povedal: „Čujte to, všetci ľudia!“)

²⁸ Kráľ Izraela a júdsky kráľ Jozafat tiahli teda proti Ramotu v Galaáde. ²⁹ Izraelský kráľ povedal Jozafatovi, že sa preoblečie, až pôjde do boja: „Ty sa však obleč do svojho rúcha!“ A

tak sa izraelský kráľ preobliekol a tak išli do boja. ³⁰ Aramejský kráľ však prikázal svojim veliteľom vozov: „Nebojujte ani s malým, ani s veľkým, ale iba so samým kráľom Izraela!“ ³¹ Keď potom velítelia vozov zazreli Jozafata, povedali si: „To je iste kráľ Izraela!“ Obrátili sa a bojovali proti nemu. Ale Jozafat vykrikol a Pán mu pomohol, Boh ich odvedol od neho. ³² A keď velítelia vozov videli, že to nie je izraelský kráľ, obrátili sa preč od neho. ³³ Ale akýsi muž nevdojak natiahol luk a zasiahol izraelského kráľa medzi spony panciera. On povedal svojmu kočišovi: „Obráť a vyvez ma z bojišťa, som ranený!“ ³⁴ Nakoľko sa však bitka v ten deň stupňovala, ostal kráľ Izraela stáť vo voze proti Aramejčanom až do večera. Zomrel, keď zapadalo slnko.

2Krn19

XIX. ¹ Júdsy kráľ Jozafat sa však šťastne vrátil domov do Jeruzalema. ² Vyšiel mu v ústrety videc Jehu, Hananiho syn, a povedal kráľovi Jozafatovi: „Rúhačom treba pomáhať? Miluješ tých, ktorí nenávidia Pána? Preto si si zaslúžil Pánov hnev. ³ Zistili sa však u teba aj dobré skutky: že si dal z krajiny vypáliť ašery a že si sa rozhodol v srdci hľadať Pána.“

Jozafat obnovuje vnútornú správu. - ⁴ Jozafat ostal teda v Jeruzalema. Potom však opäť vyšiel medzi ľud od Bersabe až po Efraimské pohorie a obrátil ho k Pánovi, Bohu svojich otcov. ⁵ V krajine ustanovil sudcov, vo všetkých opevnených mestách Júdu, mesto za mestom. ⁶ A sudcom povedal: „Hľaďte na to, čo robíte, lebo nie za človeka súdite, ale za Pána, ktorý je s vami pri vynášaní rozsudku. ⁷ Nech vás preniká bázeň pred Pánom! Postupujte opatrne, lebo u Pána, nášho Boha, niet nespravodlivosti ani uprednostňovania, ani úplatkárstva.“

⁸ Jozafat ustanovil aj v Jeruzaleme niektorých z levitov, kňazov a pohlavárov izraelských rodov pre Pánov súd a pre spory tých, čo bývali v Jeruzaleme. ⁹ A prikázal im: „Tak robte v bázni pred Pánom, spravodlivo a s úprimným srdcom. ¹⁰ Pri každom spore, ktorý k vám dôjde od vašich bratov, čo bývajú vo svojich mestách, (či je to spor) medzi krvou a krvou alebo o zákony, príkazy, predpisy a nariadenia, napomeňte ich, aby sa neprehrešovali proti Pánovi a aby nedoľahol na vás a na vašich bratov hnev. Takto robte a neprevínite sa! ¹¹ Veľkňaz Amariáš je vašim predstaveným vo všetkých Pánových veciach a Izmaelov syn Zabadiáš, knieža v Júdovom dome, vo všetkých veciach kráľa. Ako pisári sú vám k službám leviti. Konajte mužne a Pán nech je s dobrom!“

2Krn20

XX. Boje Jozafata so susednými národmi. - ¹ Potom prišli Moabčania, Amončania a s nimi niektorí z Meunejcov do boja proti Jozafatovi. ² Prišli (ľudia) a oznámili Jozafatovi: „Veľký zástup prišiel proti tebe spoza mora, z Aramejska. Hľa, už sú v Asasantamare!“ To je Engadi. ³ Jozafat sa preľakol. Rozhodol sa obrátiť na Pána a vyhlásil v celom Júdsku pôst. ⁴ Júdovci sa zhromaždili uprosovať Pána. Aj zo všetkých júdskejších miest prišli uprosovať Pána. ⁵ Jozafat stál v zhromaždení Júdovcov a Jeruzalemčanov v Pánovom dome pred novým nádvorím ⁶ a hovoril: „Pane, Bože našich otcov, nie ty si Boh na nebi a panovník nad všetkými kráľovstvami národov?! V tvojej ruke je sila a moc a nik sa nemôže k tebe postaviť. ⁷ A nevyhnal si ty, náš Bože, národy tejto krajiny pred svojím ľudom, Izraelom, a nedal si ju navždy potomkom svojho priateľa Abraháma?! ⁸ Osadili sa v nej a postavili v nej tebe, tvojmu menu, svätýňu s úmyslom: ⁹ „Ak doľahne na nás nešťastie, trestajúci meč, mor alebo hlad, postavíme sa pred tento dom a pred tvoju tvár - veď v tomto dome je tvoje meno -, budeme vo svojej úzkosti volať k tebe a ty nás vypočuješ a zachrániš.“ ¹⁰ A teraz, hľa, Amončania, Moabčania a horali zo Seiru, cez ktorých si Izraelitom nedovolil prejsť, keď vychádzali z egyptskej krajiny, ale vyhli im, aby ich

nezničili, ¹¹ hľa, títo sa nám odplácajú, lebo nás prichádzajú vyhnat' z tvojho imania, ktoré si dal nám. ¹² Bože náš, nebudeš ich súdiť? Ved' my máme sily proti tomuto veľkému zástupu, ktorý prichádza proti nám, a sami nevieme, čo si počať, ale iba k tebe obraciame svoj zrak.“ ¹³ A všetci Júdovci stáli pred Pánom, aj ich maličká, ich ženy a synovia.

¹⁴ Vtedy na Jahaziela, syna Zachariáša, syna Banaiáša, syna Jehiela, syna Mataniáša, levitu z Asafových synov, zostúpil uprostred zhromaždenia Pánov duch ¹⁵ a hovoril: „Dávajte pozor, všetci Júdovci a obyvatelia Jeruzalema, i kráľ Jozafat: Toto vám hovorí Pán: Vy sa nebojte a nestrachujte pred týmto veľkým zástupom, lebo ten boj nie je váš, ale Boží! ¹⁶ Zajtra tiahnite dolu proti nim! Oni budú vystupovať po svahu Sis. Stretnete ich na kraji údolia, pred rovinou Jeruel. ¹⁷ Vašou úlohou nebude bojovať. Pevne sa postavte a pozerajte sa na pomoc, ktorú vám poskytne Pán. Júda a Jeruzalem, nebojte sa a nestrachujte sa! Zajtra im vyjdite naproti a Pán bude s vami!“ ¹⁸ Nato sa Jozafat sklonil tvárou na zem a všetci Júdovci a obyvatelia Jeruzalema padli pred Pánom na tvár, aby sa klaňali Pánovi, ¹⁹ a leviti z Kaátových synov a z Koreových synov vstali a veľmi veľkým hlasom chválili Pána, Izraelovho Boha.

²⁰ Včasráno vstali a vyšli na púšť Tekue. Keď vychádzali, Jozafat sa postavil a povedal: „Počúvajte, Júdovci a obyvatelia Jeruzalema! Verte v Pána, svojho Boha, a bude sa vám dariť!“

²¹ Poradil sa s ľuďom a rozhodol, aby Pánovi speváci a oslavovatelia kráčali v posvätnnej ozdobe pred ozbrojencami a aby hovorili: „Oslavujte Pána, lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky.“ ²² A v čase, keď začali plesať a oslavovať, obrátil Pán proti Amončanom, Moabčanom a horalom zo Seiru postriežky, ktoré išli proti Júdovi, a porazili ich. ²³ Amončania a Moabčania sa totiž postavili proti obyvateľom pohoria Seir, aby ich dobili a vyhubili, a keď boli hotoví s obyvateľmi Seiru, pomáhali si vzájomne sa ničiť.

²⁴ Júdovci prišli na miesto, odkiaľ bol výhľad na púšť, obrátili sa smerom k zástupu a videli iba mŕtvoly popadané na zem, nebolo nikoho, kto by sa bol zachránil. ²⁵ Jozafat a jeho ľud išli pobrať korisť a našli tam množstvo majetku, šiat a skvostných nádob. Nabrali si toho toľko, že to nevládali uniesť. Tri dni brali korisť, lebo jej bolo tak veľa. ²⁶ Na štvrtý deň sa zhromaždili v Údolí chvály; - pretože tam chválili Pána, volajú to miesto podnes Údolím chvály. ²⁷ Potom sa všetci Júdovci a Jeruzalemcovia s Jozafatom na čele obrátili, aby sa s radosťou vrátili do Jeruzalema, lebo Pán im poprial radosť nad nepriateľmi. ²⁸ S harfami, citarami a trúbami prišli do Jeruzalema, do Pánovho domu. ²⁹ A na všetky kráľovstvá krajín dopadol strach pred Bohom, keď počuli, že Pán bojoval proti nepriateľom Izraela. ³⁰ Jozafatovo kráľovstvo si odpočinulo, lebo jeho Boh mu doprial pokoj zo všetkých strán.

Dodatok k vláde Jozafatovej. - ³¹ Jozafat kraľoval nad Júdskom. Mal tridsaťpäť rokov, keď začal kraľovať, a dvadsaťpäť rokov kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Azuba, dcéra Selaiho. ³² Kráčať po ceste svojho otca Asu a neodklonil sa od nej, robil, čo sa páči Pánovi. ³³ Ale výšiny nezmizli a ľud sa nepripútal srdcom k Bohu svojich otcov.

³⁴ Ostatok Jozafatových dejín, prvších i neskorších, je napísaný v Príbehoch Jehuho, Hananiho syna, ktoré sú pojaté do Knihy izraelských kráľov.

³⁵ Potom sa júdsky kráľ Jazafat spolčil s izraelským kráľom Ochoziášom, ktorý konal zločinne. ³⁶ Naviedol ho totiž, aby postavili lode, ktoré by išli do Taršiša. Lode postavili v Asiongaberi. ³⁷ Ale Eliezer, syn Dodaua z Maresy, prorokoval proti Jozafatovi: „Pretože si sa spojil s Ochoziášom Pán zničí tvoje dielo.“ A lode stroskotali a nemohli ísť do Taršiša.

XXI. ¹ Potom sa Jozafat uložil k svojim otcom a pochovali ho s jeho otcami v Dávidovom meste. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Joram.

Joram. - ² Ten mal bratov, Jozafatových synov: Azariáša, Jahiela, Zachariáša, Azariáša, Michaela a Safatiáša. Títo všetci boli synmi Jozafata, kráľa Izraela. ³ Ich otec im dal veľké dary

v striebre, zlate a skvostoch spolu s opevnenými mestami v Júdsku. Ale kráľovstvo dal Joramovi, lebo on bol prvorodený. ⁴ Joram sa chopil vlády nad kráľovstvom svojho otca, nadobudol moc a mečom pobil všetkých svojich bratov aj niektorých z izraelských kniežat.

⁵ Joram mal tridsaťdva rokov, keď začal kraľovať, a osem rokov kraľoval v Jeruzaleme.

⁶ Kráľoval po cestách izraelských kráľov, robil ako Achabov rod, lebo mal za manželku Achabovu dcéru; robil teda, čo sa Pánovi nepáči. ⁷ Ale Pán nechcel zničiť Dávidov rod pre zmluvu, ktorú uzavrel s Dávidom, a preto, lebo mu prisľúbil, že dá jemu a jeho synom po všetky dni lampu. ⁸ Za jeho dní sa Edomsko vymanilo spod nadvlády Júdska; ustanovili si vlastného kráľa. ⁹ Joram so svojimi kniežatami prešiel ta a všetky vozy s ním. V noci vstal a zaútočil na Edomcov, ktorí obkolesovali jeho i veliteľov vozov ... ¹⁰ Tak sa Edom vymanil spod nadvlády Júdska až podnes. Vtedy, v tom istom čase, odpadla aj Lobna, lebo opustil Pána, Boha svojich otcov.

¹¹ Aj on nastavil výšin po vrchoch Júdska a naviedol obyvateľov Jeruzalema na smilstvo a Júdsko na odpad. ¹² Od proroka Eliáša mu došiel list, v ktorom bolo napísané: „Toto hovorí Pán, Boh tvojho otca Dávida: Pretože si nekráľoval po cestách svojho otca Jozafata a po cestách júdskeho kráľa Asu, ¹³ ale si kráľoval po cestách izraelských kráľov a naviedol si Júdsko a obyvateľov Jeruzalema na smilstvo podobné smilstvu Achabovho domu, ba aj svojich bratov z domu svojho otca, ktorí boli lepší ako ty, si vyvraždil, ¹⁴ preto Pán dopustí veľký úder na tvoj ľud, na tvojich synov, na tvoje ženy a na celé tvoje imanie. ¹⁵ A ty budeš v mnohých chorobách, v chorobe vnútorností, až ti pre chorobu po uplynutí (istého) času vyjdú vnútornosti.“

¹⁶ A Pán vzbudil proti Joramovi ducha Filištíncov a Arabov, ktorí susedili s Etiópcami.

¹⁷ Tiahli proti Júdsku, vnikli doň a ukoristili všetok majetok, ktorý bol v kráľovom dome, i jeho synov a ženy, takže mu neostal syn, okrem Joachaza, ktorý bol najmladší z jeho synov.

¹⁸ Po tomto všetkom ho Pán udrel nevyliciteľnou chorobou vnútorností. ¹⁹ A po uplynutí času, po dvoch rokoch, keď už prichádzal koniec, vyšli mu v chorobe vnútorností a zomrel v neznesiteľných bolestiach. A jeho ľud mu nezapálil oheň, ako zapáľoval jeho otcom.

²⁰ Mal tridsaťdva rokov, keď začal kraľovať, osem rokov kraľoval v Jeruzaleme a odišiel tak, že za ním nik neželel. Pochovali ho v Dávidom meste, ale nie v kráľovských hroboch.

2Krn22

XXII. Ochoziáš. - ¹ Obyvatelia Jeruzalema ustanovili namiesto neho za kráľa jeho najmladšieho syna Ochoziáša, lebo všetkých prvých pobila tlupa korisťníkov, ktorá s Arabmi vnikla do tábora. Kráľom sa teda stal Ochoziáš, syn júdskeho kráľa Joram. ² Ochoziáš mal štyridsaťdva rokov, keď začal kraľovať, a jeden rok kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Atalia, Amriho dcéra. ³ Aj on kráľoval po ceste Achabovho rodu, lebo jeho matka mu bola v zločinnosti radkyňou. ⁴ Robil, čo sa Pánovi nepáči, ako Achabov dom, lebo na jeho záhubu oni mu boli po smrti jeho otca radcami.

⁵ Na ich radu išiel s Achabovým synom, izraelským kráľom Joramom do vojny proti aramejskému kráľovi Hazaelovi k Ramotu v Galaáde, ale Aramejčania Jorama porazili. ⁶ On sa vrátil, aby sa v Jezraeli vyliečil z rán, ktoré mu zasadili pri Ramote v Galaáde, keď bojoval proti Hazaelovi, kráľovi Aramu. A júdsky kráľ, Joramov syn Ochoziáš išiel dolu do Jezraela navštíviť Achabovho syna Jorama, lebo bol chorý. ⁷ To bolo od Boha na pošliapanie Ochoziáša za to, že išiel k Joramovi. Lebo keď ta došiel, išiel s Joramom k Namsiho synovi Jehuovi, ktorého Pán pomazal, aby vyhubil Achabov dom. ⁸ A keď Jehu trestal Achabov dom, stretol júdske kniežatá a synov Ochoziášových bratov, ktorí boli v Ochoziášových službách a pobil ich. ⁹ Potom hľadal Ochoziáša a chytili ho, keď sa skrýval v Samárii. Priviedli ho k Jehuovi a zabili. Pochovali ho, lebo si vraveli: „Bol synom Jozafata, ktorý celým svojím srdcom vyhľadával Pána.“ A v Ochoziášovcom dome nebolo nikoho, kto by bol býval schopný kraľovať.

Atalia. - ¹⁰ Keď Ochoziášova matka Atalia videla, že jej syn zomrel, vzala sa a vyvraždila všetko kráľovské potomstvo Júdovho domu. ¹⁰ Ale kráľova dcéra Josabet vzala Ochoziášovho syna Joasa, uniesla ho spomedzi kráľovských synov, ktorí mali byť pobití, a dala ho aj jeho dojku do spálne. Josabet, dcéra kráľa Jorama, manželka kňaza Jojadu, ho schovala pred Ataliou preto, že bola Ochoziášovou sestrou, takže ho nemohla zabiť. ¹² Bol pri nich v Božom dome schovaný šesť rokov, nad krajinou však panovala Atalia.

2Krn23

XXIII. ¹ Na siedmy rok sa Jojada vzmužil, vzal k sebe veliteľov stotín: Jerohamovho syna Azariáša, Johananovho syna Izmaela, Obedovho syna Asariáša, Adaiho syna Másiáša a Zechriho syna Elisafata a uzavrel s nimi dohodu. ² Obišli Júdsko, zobrali levitov zo všetkých júdskych miest a pohlavárov izraelských rodov a prišli do Jeruzalema. ³ Celé zhromaždenie uzavrelo s kráľom v Božom dome zmluvu a Jojada im povedal: „Hľa, kráľov syn! Má kraľovať, ako hovoril Pán o Dávidových synoch. ⁴ Budete robiť toto: Tretina z vás kňazov a levitov, ktorí prichádzate v sobotu, bude strážiť pri prahoch, ⁵ tretina v kráľovskom dome, tretina v Bráne základu a všetok ľud v nádvoiriach Pánovho domu. ⁶ Do Pánovho domu nevstročí nik, iba kňazi a z levitov tí, čo posluhujú. Oni vojdú, lebo sú posvätení; všetok ľud však nech zachováva, čo kázal zachovávať Pán. ⁷ Leviti nech dookola obkľúčia kráľa, každý so zbraňou v ruke, a keby niekto vnikol do chrámu, treba ho zabiť! Nech sú pri kráľovi, či pôjde dnu alebo von!“ ⁸ Leviti a všetci Júdovci urobili všetko tak, ako im nariadil kňaz Jojada. Každý vzal svojich mužov, ktorí v sobotu prichádzali, aj s tými, čo v sobotu odchádzali, lebo kňaz Jojada neprepustil oddiely, ⁹ a kňaz Jojada dal veliteľom stotín kopije, štíty a pavézy kráľa Dávida, ktoré boli v Božom dome. ¹⁰ I postavil všetok ľud, každého so zbraňou v ruke, od pravej strany domu až po ľavú stranu domu (tvárou) k oltáru a k domu okolo kráľa. ¹¹ Potom vyviedli kráľovho syna, položili naň korunu a odznak, ustanovili ho za kráľa, Jojada a jeho synovia ho pomazali a volali: „Nech žije kráľ!“

¹² Keď Atalia počula volanie ľudu a štítonošov, ako oslavujú kráľa, išla k ľudu do Pánovho domu ¹³ a videla, že kráľ stojí pri stĺpe pri vchode, velitelia a trubači sú pri kráľovi a všetok vidiecky ľud sa teší a trúbi na trúbach, aj speváci s hudobnými nástrojmi a takí, čo sa vyznali v oslavovaní. Nato si Atalia roztrhla rúcho a volala: „Zrada! Zrada!“ ¹⁴ Ale kňaz Jojada vyšiel k veliteľom stotín, ktorí stáli na čele vojska, a povedal im: „Vyved'te ju von z nádvorí a kto pôjde za ňou, treba ho zabiť mečom!“ Kňaz totiž povedal: „Nezabíjajte ju v Pánovom dome!“ ¹⁵ Položili na ňu ruky, a keď došla ku vchodu do Konskej brány kráľovského domu, tam ju usmrtili.

¹⁶ Potom Jojada uzavrel zmluvu medzi sebou, ľudom a kráľom, že budú Pánovým ľudom. ¹⁷ Nato všetok ľud vošiel do Bálovho domu a zboril ho. Jeho oltáre a sochy dolámali a Bálovho kňaza Matana zabili pred oltárom. ¹⁸ Jojada postavil v Pánovom dome stráže pod dozorom levitských kňazov, ktorých zadelil Dávid v Pánovom dome, aby prinášali Pánove celopaly ako je napísané v Mojžišovom zákone, s radosťou a piesňami, podľa Dávidovho nariadenia. ¹⁹ Ku bránam Pánovho domu postavil stráže, aby nik nečistý po nič nevošiel. ²⁰ Potom pojal veliteľov stotín, mocnárov a vodcov ľudu a všetok vidiecky ľud a odprevadil kráľa z Pánovho domu. Išli cez Hornú bránu do kráľovského domu a posadili kráľa na kráľovský trón. ²¹ Všetok vidiecky ľud sa tešil a mesto ostalo ticho. Ataliu však usmrtili mečom.

2Krn24

XXIV. Joas. - ¹ Joas mal sedem rokov, keď začal kraľovať, a štyridsať rokov kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Sebia z Bersabe. ² Joas robil po všetky dni kňaza Jojadu, čo sa páči Pánovi. ³ Jojada mu vzal dve ženy, takže sa mu narodili synovia a dcéry.

⁴ Potom si Joas zaumienil obnoviť Pánov dom. ⁵ Zhromaždil kňazov a levitov a povedal im: „Vyjdite do júdskeho miest a z roka na rok vyberajte od všetkých Izraelitov peniaze na opravu domu svojho Boha. A vy sa priberajte k veci!“ Ale leviti sa nepriberali. ⁶ Preto kráľ zavolať hlavu, Jojadu, a povedal mu: „Prečo si nenalieval na levitov, aby doniesli z Júdska a z Jeruzalema dávku, ktorú predpísal Pánov služobník Mojžiš obci Izraela pre stánok zákona?!“ ⁷ Lebo zločinná Atalia a jej synovia pokazili Boží dom a zo všetkých, Pánovmu chrámu zasvätených vecí narobili bálav. ⁸ Na kráľov príkaz urobili debnu a umiestili ju pri bráne Pánovho domu zvonku. ⁹ Potom vydali v Júdsku a Jeruzaleme ohlas, aby donášali Pánovi dávku, ktorú Izraelitom na púšti predpísal Boží služobník Mojžiš. ¹⁰ Všetky kniežatá a všetok ľud sa radovali. Donášali a hádzali do debny až sa naplnila.

¹¹ Z času na čas debnu doniesli, aby ju kráľ prostredníctvom levitov prehliadol, a ak zistili, že je peňazí veľa, prichádzal kráľov pisár a poverenec hlavného kňaza, debnu vyprázdnil a zasa ju zanesli na jej miesto. Tak robievali deň po deň a nazbierali množstvo peňazí. ¹² Kráľ a Jojada ich odovzdali dielovedúcom, ktorí mali dozor pri prácach v Pánovom dome. Oni najímali kamenárov a tesárov na obnovu Pánovho domu, ako aj železiarov a kovorobotníkov na opravu Pánovho domu. ¹³ Robotníci pracovali a opravy pod ich rukami pokračovali, až uviedli Boží dom do pôvodného stavu a upevnili ho. ¹⁴ Keď boli hotoví, zanesli zvyšok peňazí kráľovi a Jojadowi a on dal za ne urobiť nádoby pre Pánov dom, nádoby na (boho)službu a obety, čaše a zlaté a strieborné nádoby. A po všetky Jojadove dni ustavične prinášali v Pánovom chráme celopaly.

¹⁵ Ale Jojada zostarel a zomrel v plnom veku. Keď zomrel, mal stotridsať rokov. ¹⁶ Pochovali ho v Dávidovom meste s kráľmi, lebo robil dobro pre Izrael, pre Boha a jeho dom. ¹⁷ Po Jojadovej smrti prišli júdske kniežatá, poklonkovali kráľovi a kráľ ich poslúchol. ¹⁸ Opustili dom Pána, Boha svojich otcov, a slúžili ašerám a modlám. A tak dopadol hnev na Júdu a Jeruzalem pre toto ich previnenie. ¹⁹ Posielal k nim prorokov, aby ich obrátili k Pánovi a napomínali ich, lenže nepočúvali.

²⁰ Vtedy Boží duch odial Zachariáša, syna kňaza Jojadu, i postavil sa pred ľud a povedal mu: „Toto hovorí Pán: Prečo prestupujete Pánove príkazy? Nedarí sa vám! Preto, že ste opustili Pána, on opustil vás.“ ²¹ Oni sa proti nemu sprisahali a na kráľov rozkaz ho ukameňovali na nádvorí Pánovho domu. ²² Kráľ Joas si nespomenul na dobrodenie, ktoré mu preukázal jeho otec Jojada, ale zavraždil jeho syna. Keď umieral, povedal: „Pán to vidí a pomstí.“

²³ Po uplynutí roku tiahlo proti nemu aramejské vojsko. Prišli do Júdska a Jeruzalema a vyhubili všetky kniežatá ľudu a všetku korisť poslali kráľovi do Damasku. ²⁴ Hoci aramejské vojsko prišlo s malým počtom mužov, Pán im vydal do ruky veľmi veľké vojsko, lebo opustili Pána, Boha svojich otcov. Aj proti Joasovi vyniesli výroky. ²⁵ Keď od neho odišli - a nechali ho v ťažkých chorobách -, sprisahali sa proti nemu jeho sluhovia pre krv syna kňaza Jojadu a zabili ho na jeho lôžku. Zomrel a pochovali ho v Dávidovom meste, ale nepochovali ho v kráľovských hrobách. ²⁶ Títo sa sprisahali proti nemu: Zabad, syn Amončianky Semaaty, a Jozabad, syn Moabčianky Semarity.

²⁷ O jeho synoch, o množstve zbierok za neho a o oprave Božieho domu sa píše vo Výklade Knihy kráľov. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Amasiáš.

XXV. Amasiáš. - ¹ Amasiáš mal dvadsaťpäť rokov, keď začal kraľovať, a dvadsaťdeväť rokov kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Joadan z Jeruzalema. ² Robil, čo sa páči Pánovi,

nie však z celého srdca. ³ Len čo mal vládu pevne v rukách, pobil svojich sluhov, ktorí zavraždili kráľa, jeho otca. ⁴ Ale ich synov nezabil, ako je písané v knihe Mojžišovho zákona, kde Pán prikazuje: „Nebudú zomierať otcovia za synov, ani synovia za svojich otcov, ale každý zomrie za svoj hriech.“

⁵ Amasiáš zhromaždil Júdovcov a postavil ich podľa rodov, podľa veliteľov tisícok a stotín z celého Júdu a Benjamína. Spočítal ich od dvadsaťročných nahor a zistil, že ich je tristotisíc vybraných, ktorí môžu ísť do vojny a narábať kopijou a štítom. ⁶ Aj z Izraela si najal stotisíc udatných bojovníkov za sto hrivien striebra. ⁷ Vtedy k nemu prišiel Boží muž a hovoril: „Kráľu, nech s tebou netiahne izraelské vojsko, lebo Pán nie je s Izraelom, s nikým z Efraimcov. ⁸ Chod' iba ty a drž sa mužne v boji, (ináč) ťa Boh nechá padnúť pred nepriateľom, lebo Boh môže pomôcť, ale aj poraziť.“ ⁹ Amasiáš odpovedal Božiemu mužovi: „A čo robiť so sto hrivnami, ktoré som dal izraelskému oddielu?“ Boží muž odpovedal: „Pán má toľko, že ti môže dať oveľa viac ako toto.“ ¹⁰ Nato Amasiáš oddelil oddiel, ktorý k nemu prišiel z Efraima, aby šiel domov. Oni sa veľmi nahnevali na Júdovcov a s rozpaleným hnevom sa vrátili domov.

¹¹ Amasiáš sa vzmužil, vyviedol svoj ľud, prišiel do Sol'ného údolia a porazili desaťtisíc Seiranov. ¹² Desaťtisíc však zajali synovia Júdu živých, vyviedli ich na vrch skaly a pozhadzovali ich z vrchu skaly, takže sa všetci rozdrúzgali. ¹³ Ale príslušníci oddielu, ktorý Amasiáš vrátil, aby s ním nešiel do boja, plienili v júdskych mestách od Samárie až po Bethoron, zabili v nich tritisíc a nabrali veľa koristi.

¹⁴ Keď sa Amasiáš vrátil po porážke Edomčanov, priniesol si bohov Seiranov, postavil si ich za bohov, klaňal sa im a páľil im tymian. ¹⁵ Nato sa Pán rozhneval na Amasiáša a poslal k nemu proroka, ktorý mu hovoril: „Prečo hľadáš bohov národa, ktorí nevyslobodili svoj ľud z tvojej ruky? ¹⁶ Ešte hovoril, keď mu odpovedal: „Azda sme ťa urobili kráľovým radcom? Prestaň! Prečo by som ťa mal zabiť?!“ Prorok prestal, ale povedal: „Viem, že Boh sa rozhodol zabiť teba keď si to urobil a neposlúchol si moju radu.“

¹⁷ Júdsky kráľ Amasiáš sa poradil a poslal izraelskému kráľovi Joasovi, synovi Jehuovho syna Joachaza, odkaz: „Pod', pozrime si do očí!“ ¹⁸ Ale kráľ Izraela Joas odkázal júdskemu kráľovi Amasiášovi: „Bodľač, ktorá je na Libanone, poslala cédru, ktorý je na Libanone, odkaz: „Daj svoju dcéru môjmu synovi za ženu!“ Ale prišla divá zver, ktorá je na Libanone, a pošliapala bodľač. ¹⁹ Hovoriš si, že si porazil Edomsko a nadýma sa ti srdce, aby si dosiahol slávu. Sed' doma! Prečo vyvolávaš nešťastie? Padneš aj ty a Júdsko s tebou!“ ²⁰ Ale Amasiáš neposlúchol. To bolo od Boha, aby ich vydal do ruky, lebo hľadali bohov Edomu. ²¹ Preto izraelský kráľ Joas tiahol nahor a stretli sa, on a júdsky kráľ Amasiáš, pri Betsamese, ktorý je v Júdsku. ²² Júda utrpel od Izraela porážku, takže každý ušiel do svojho stanu. ²³ A júdskeho kráľa Amasiáša, syna Joachazovho syna Joasa, izraelský kráľ Joas chytil v Betsamese. Zaviedol ho do Jeruzalema a prelomil múr Jeruzalema od Efraimskej brány až po bránu Rožnú, štyristo lakťov. ²⁴ Zobral všetko zlato, striebro a všetky nádoby, ktoré boli v Pánovom dome pri Obededomovi, ďalej poklady kráľovského domu aj rukojemníkov a vrátil sa do Samárie.

²⁵ Po smrti izraelského kráľa, Joachazovho syna Joasa, žil júdsky kráľ, Joasov syn Amasiáš, pätnásť rokov. ²⁶ Ostatok Amasiášových dejín, prvších i neskorších, je napísaný v knihe kráľov Júdu a Izraela. ²⁷ Od času, čo Amasiáš odstúpil od Pána, v Jeruzaleme proti nemu zosnovali sprisahanie. Ušiel do Lachisa, ale poslali za ním do Lachisa a zabili ho tam. ²⁸ Vzali ho na kone a pochovali ho s jeho otcami v júdskom meste.

XXVI. Oziáš (Azariáš). - ¹ Všetok júdsky ľud však vzal Oziáša, ktorý mal šesťnásť rokov, a ustanovil ho za kráľa namiesto jeho otca Amasiáša. ² On opevnil Elat a vrátil ho zasa Júdsku, keď sa kráľ už uložil k svojim otcom. ³ Oziáš mal šesťnásť rokov, keď sa stal kráľom, a

päťdesiatdva rokov kraľoval v Jeruzaleme: Meno jeho matky bolo Jechelia z Jeruzalema. ⁴ Robil, čo sa páči Pánovi, všetko tak, ako robil jeho otec Amasiáš. ⁵ Usiloval sa hľadať Boha za dní Zachariáša, ktorý učil bázni pred Bohom, a v dňoch, keď hľadal Pána, Boh mu dával úspech. ⁶ Vytiahol do boja proti Filištíncom, zručal múry Gétu, múry Jabnie a múry Azotu a opevnil mestá pri Azote a pri Filištíncoch. ⁷ A Boh mu pomáhal proti Filištíncom, proti Arabom, ktorí bývali v Gurbáli, a proti Meunejcom. ⁸ Amončania platili Oziášovi poplatky a jeho chýr prenikol až ako sa ide do Egypta, lebo jeho moc veľmi vzrástla. ⁹ Oziáš postavil veže v Jeruzaleme nad Rožnou bránou, nad Údolnou bránou a tiež nad Uhľom a opevnil ich. ¹⁰ Postavil veže na púšti, vykopal veľa studní, lebo mal množstvo dobytky na nížine i na rovine, roľníkov a vinohradníkov vo vrchoch a v Karmeli, pretože mal pôdu rád.

¹¹ Oziáš mal vojsko bojovníkov, ktoré tiahlo do vojny po oddieloch v počte podľa sčítania, prevedeného sčítateľom Jehielom a pisárom Másiášom pod vedením Hananiáša, ktorý bol z kráľovských kniežat. ¹² Úhrnný počet pohlavárov rodín, udatných mužov, bol dvetisícšesťsto. ¹³ Pod rukou mali vojenskú silu, tristosedemtisícpäťsto udatných bojovníkov, aby pomáhali kráľovi proti nepriateľom. ¹⁴ Oziáš zaopatril pre nich, pre celé vojsko štíty, kopije, prilby, panciere, kuše a praky na skaly. ¹⁵ V Jeruzaleme dal zhotoviť dôvtipne vymyslené stroje, ktoré mali byť na vežiach a na uhloch na vystreľovanie šípov a veľkých kameňov. Jeho chýr sa rozniesol široko-d'aleko, lebo sa mu dostalo zázračnej pomoci, kým nezmocnel.

¹⁶ Ale keď zosilnel, srdce mu spyšnelo na záhubu a previnil sa proti Pánovi, svojmu Bohu, lebo vošiel do Pánovho chrámu a chcel páliť tymián na kadidlovom oltári. ¹⁷ I vošiel za ním kňaz Azariáš a s ním osemdesiat neohrozených Pánových kňazov, ¹⁸ postavili sa proti kráľovi Oziášovi a vraveli mu: „Nie tebe, Oziáš, prislúcha páliť tymian Pánovi, ale kňazom, Áronovým synom, ktorí sú vysvätení, aby pálili tymian. Vyjdi zo svätyne, lebo si sa prehrešil a nebude ti to na slávu u Pána, Boha.“ ¹⁹ Oziáš sa rozhneval. Držal v ruke kadidelnicu a chcel páliť tymian. Ako sa rozhneval na kňazov, vyrazilo mu na čele malomocenstvo pred kňazmi v Pánovom dome pri kadidlovom oltári. ²⁰ Keď sa kňaz Azariáš a ostatní kňazi obrátili k nemu, už mal na čele malomocenstvo. Rýchlo ho odtiaľ vyhnali. Ale aj sám sa ponáhlal dostať sa von, lebo, ho ranil Pán. ²¹ Kráľ Oziáš ostal malomocný až do dňa svojej smrti. Býval v dome v ústraní, postihnutý malomocenstvom, lebo bol vylúčený z Pánovho domu. A jeho syn Joatam spravoval kráľovský dom a súdil ľud krajiny.

²² Ostatok Oziášových dejín, prvších i neskorších, napísal Amosov syn Izaiáš, prorok.

²³ Potom sa Oziáš uložil k svojim otcom a pochovali ho s jeho otcami na poli hrobov, ktoré mali králi, lebo vraveli: „Je malomocný.“ Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Joatam.

2Krn27

XXVII. Joatam. - ¹ Joatam mal dvadsaťpäť rokov, keď sa stal kráľom a šesťnásť rokov kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Jerusa, dcéra Sadoka. ² Robil, čo sa páči Pánovi, všetko, ako robieval jeho otec Oziáš, lenže do Pánovho chrámu nevošiel. Ale ľud bol ešte skazený. On opevnil Hornú bránu Pánovho domu a veľa staval aj na Ofelskom múre. ⁴ Opevňoval mestá v Júdskom pohorí a v lesoch staval hrady a veže. ⁵ On bojoval proti kráľovi Amončanov a premohol ich. V tom roku mu Amončania dali sto hrivien striebra, desaťtisíc korov pšenice a desaťtisíc jačmeňa. Toto mu Amončania dodali aj v druhom a treťom roku. ⁶ Joatam bol mocný, lebo svoje cesty upevnil pred Pánom, svojim Bohom.

⁷ Ostatok Joatamových dejín, jeho vojny a cesty sú opísané v Knihe kráľov Izraela a Júdu. ⁸ Mal dvadsaťpäť rokov, keď sa stal kráľom, a šesťnásť rokov kraľoval v Jeruzaleme. ⁹ Potom sa Joatam uložil k svojim otcom a pochovali ho v Dávidovom meste. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Achaz.

XXVIII. Achaz. - ¹ Achaz mal dvadsať rokov, keď sa stal kráľom, a šestnásť rokov kraľoval v Jeruzaleme. Nerobil, čo sa páči Pánovi, ako jeho otec Dávid. ² Išiel po ceste izraelských kráľov, ba dal aj sochy uliat' pre bálav, ³ páčil kadidlo v údolí Benenom a svojich synov previedol cez oheň podľa ohavností pohanov, ktorých Pán vyhnal spred Izraelitov. ⁴ Obetoval a páčil tymian na výšinách, na kopcoch a pod každým zeleným stromom.

⁵ Preto ho Pán, jeho Boh, vydal do ruky kráľa Aramejčanov, ktorí ho porazili, zobrali množstvo zajatcov a odviedli ich do Damasku. Dostal sa aj do ruky izraelského kráľa, ktorý mu spôsobil veľkú porážku. ⁶ Romeliášov syn Pekach zabil za jediný deň stodvadsaťtisíc Júdocov, všetko udatných bojovníkov, pretože opustili Pána, Boha svojich otcov. ⁷ Efraimský hrdina Zechri zabil kráľovho syna Maásiáša, správcu domu Ezrikama a Elkanu, druhého po kráľovi. ⁸ Synovia Izraela vzali od svojich bratov do zajatia dvestotisíc žien, chlapcov a dievčat; nabrali od nich aj množstvo koristi a korisť odniesli do Samárie.

⁹ Bol tam Pánov prorok menom Oded. Ten vyšiel pred vojsko, ktoré prichádzalo do Samárie a povedal im: „Hľa, Pán, Boh vašich otcov, sa rozhneval na Júdocov a vydal ich do vašej ruky a vy ste ich vraždili so zúrivosťou, ktorá siahala až do neba. ¹⁰ A teraz zamýšľate podrobiť si synov Júdu a Jeruzalema za otrokov a otrokyne. Ale neprevinili ste sa aj vy sami proti Pánovi, svojmu Bohu?! ¹¹ Teraz ma teda poslušnite a pošlite späť zajatcov, ktorých ste priviedli zo svojich bratov, ináč bude na vás Pánov hnev.“ ¹² Nato sa niektorí z efraimských pohlavárov: Johanánov syn Azariáš, Mosolamov syn Baracháš, Selumov syn Ezechiáš a Adaliho syn Amasa postavili proti tým, čo prichádzali z vojny, ¹³ a povedali im: „Neprivádzajte sem tých zajatcov, lebo už je na nás vina pred Pánom a vy chcete ešte pridať k našim hriechom a vinám. Veď máme až priveľa previnení a hnev je nad Izraelom!“ ¹⁴ A ozbrojenci nechali zajatcov a korisť pred kniežatami a celým zhromaždením. ¹⁵ I povstali muži označení podľa mien, zaujali sa zajatcov a všetkých, ktorí z nich boli nahí, zaodiali z koristi. Obliekli ich, obuli ich, nachovali, napojili a pomazali. Všetkých, ktorí sa podlamovali, niesli na osloch a zaviedli ich do Jericha, do mesta paliem, k ich bratom a vrátili sa do Samárie.

¹⁶ V tom čase poslal kráľ Achaz k asýrskym kráľom, aby mu pomáhali.

¹⁷ Ešte prišli aj Edomčania, udreli na Júdocov a odviedli zajatcov. ¹⁸ Filištínci zase plienili v mestách Nížiny a júdskeho juhu, zaujali Betsames, Ajalon, Gaderot, Socho a jeho osady, Tamnu a jej osady a Gamzo s jeho osadami a usadili sa tam. ¹⁹ Lebo Pán pokoril Júdu pre Achaza, kráľa Izraela, pretože zapríčinil v Júdsu bezuzdnosť a ťažko sa spreneveril Pánovi. ²⁰ Prišiel proti nemu asýrsky kráľ Telgatfálnasar, trápil ho, ale neposilnil. ²¹ Lebo Achaz olúpil Pánov dom, dom kráľov a kniežat a odovzdal to asýrskemu kráľovi, ale nepomohlo mu to.

²² Aj keď bol v úzkosti, ďalej sa spreneveroval Pánovi. To bol kráľ Achaz. ²³ Obetoval bohom Damasku, ktorí ho porazili. Hovoril si: „Keďže bohovia aramejských kráľov im pomohli, budem im obetovať a pomôžu aj mne.“ Ale oni boli na skazu jemu i celému Izraelu.

²⁴ Achaz pobral nádoby z Božieho domu, polámal nádoby Božieho domu, zatvoril dvere Pánovho domu, v Jeruzaleme si nastavil na každom rohu oltárov ²⁵ a v každom meste Júdska porobil výšiny, aby tam páčil kadidlo iným bohom, a tak poburoval Pána, Boha svojich otcov.

²⁶ Ostatné jeho dejiny a jeho cesty, prvé i neskoršie, sú opísané v Knihe kráľov Júdu a Izraela. ²⁷ Potom sa Achaz uložil k svojim otcom a pochovali ho v meste, v Jeruzaleme; ale nezaniesli ho do hrobov izraelských kráľov. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Ezechiáš.

XXIX. Ezechiáš. Očistenie chrámu. - Ezechiáš začal kraľovať, keď mal dvadsaťpäť rokov, a dvadsaťdeväť rokov kraľoval v Jeruzaleme. Meno jeho matky bolo Abia, Zachariášova dcéra.
² Robil, čo sa páči Pánovi, celkom tak, ako robil jeho otec Dávid.

³ On v prvom roku svojho kraľovania, v prvom mesiaci, otvoril dvere Pánovho domu a opravil ich. ⁴ Priviedol kňazov a levitov a zhromaždil ich na východnom priestranstve. ⁵ A povedal im: „Počujte ma, leviti! Hneď sa posväťte a posväťte dom Pána, Boha svojich otcov, a povynášajte zo svätyne všetku nečistotu! ⁶ Lebo naši otcovia sa spreneverili, robili, čo sa nepáči Pánovi, nášmu Bohu, a opustili ho. Odvrátili si tvár od Pánovho príbytku a ukázali mu chrbát. ⁷ Dokonca zatvorili dvere predsieni, povyhášali lampy, tymian nepálili a celopaly neobetovali Izraelovmu Bohu vo svätyni. ⁸ Preto bol Pánov hnev nad Júdom a Jeruzalemom a obrátil ich na postrach, hrôzu a vypískanie, ako sami vidíte na vlastné oči. ⁹ Hľa, naši otcovia padli pod mečom, naši synovia, naše dcéry a ženy sú preto v zajatí. ¹⁰ Teraz však mám v úmysle uzavrieť zmluvu s Pánom, Bohom Izraela, aby odvrátil od nás svoj hnev. ¹¹ Synovia moji, teraz nebud'te ľahostajní! Veď Pán si vás vyvolil, aby ste stáli pred ním a slúžili mu! Aby ste boli jeho služobníkmi a pálili mu kadidlo!“

¹² Povstali teda leviti: Amasaiho syn Mahat a Azariášov syn Joel z Kaátových synov, zo synov Merariho Abdiho syn Kis a Jalaleelov syn Azariáš a z Gersoncov Joah, syn Zemu, a Joahov syn Eden; ¹³ z Elisafanových synov Samri a Jahiel, z Asafových synov Zachariáš a Mataniáš, ¹⁴ z Hemanových synov Jahiel a Semei a z Idutunových synov Semeiáš a Oziel; ¹⁵ zhromaždili svojich bratov, očistili sa a vošli, aby podľa kráľovho rozkazu a Pánovho príkazu očistili Pánov dom. ¹⁶ Kňazi teda vošli do vnútra Pánovho domu, aby ho vyčistili, a všetku nečistotu, ktorú našli v Pánovom chráme, vyniesli na nádvorie Pánovho domu, odkiaľ to leviti vzali a povynášali von k potoku Kedron. ¹⁷ S posväcovaním začali v prvý deň prvého mesiaca a na ôsmy deň mesiaca došli k Pánovej predsieni. Pánov dom teda očistili za osem dní a šestnásteho toho mesiaca boli hotoví. ¹⁸ Vtedy vošli ku kráľovi Ezechiášovi a vraveli: „Očistili sme celý Pánov dom aj oltár celopalov so všetkým jeho náradím, aj stôl predkladných chlebov so všetkým jeho náradím. ¹⁹ A všetky nádoby, ktoré kráľ Achaz počas svojho panovania vo svojej nevernosti zavrhol, sme obnovili a posvätili. Hľa, sú pred Pánovým oltárom!“

Obety. - ²⁰ Kráľ Ezechiáš včasráno vstal, zhromaždil kniežatá mesta a išiel hore do Pánovho domu. ²¹ Priviedli sedem býkov, sedem baranov, sedem baránkov a sedem capov na obetu za hriech za kráľovstvo, za svätyňu a za Júdu a prikázal Áronovým synom, kňazom, aby to obetovali na Pánovom oltári. ²² Zabili teda býčky a kňazi chytili krv a kropili oltár, potom zabili barany a krv kropili na oltár a zabili aj baránky a krv vykropili na oltár. ²³ Capy však, (určené) na obetu za hriech, priviedli ku kráľovi pred zhromaždenie, oni na ne vložili ruky ²⁴ a kňazi ich zabili. Ich krv obetovali na oltári za hriech, aby získali zmierenie pre celý Izrael, lebo kráľ rozkázal, že celopal a obeta za hriech má byť za celý Izrael. ²⁵ Potom postavil v Pánovom dome levitov s cimbalmi, harfami a citarami podľa príkazu Dávida, kráľovho vidca Gada a proroka Nátana. Lebo to bol príkaz Pána (daný) prostredníctvom jeho prorokov. ²⁶ Leviti teda stáli s Dávidovými nástrojmi a kňazi s trúbami. ²⁷ Vtedy Ezechiáš prikázal, aby na oltári obetovali celopal. A práve keď sa začal celopal, začala Pánova pieseň a trúby pod vedením nástrojov izraelského kráľa Dávida ²⁸ a celé zhromaždenie sa klaňalo. Pieseň znela, trúby zvučali; a to všetko, kým sa neskončil celopal. ²⁹ Keď sa celopal dokončil, sklonil sa kráľ i všetci, ktorí boli s ním, a klaňali sa. ³⁰ Kráľ Ezechiáš a kniežatá prikázali levitom, aby oslavovali Pána slovami Dávida a vidca Asafa. Oni ho oslavovali s radosťou, skláňali sa a klaňali.

³¹ Potom sa ozval Ezechiáš a hovoril: „Teraz ste si naplnili ruky pre Pána. Priblížte sa a prineste žertvy a obety vďaka v Pánovom dome!“ Zhromaždenie teda obetovalo žertvy a obety vďaka a každý, kto dobrovoľne chcel, celopaly. ³² Počet obiet, ktoré zhromaždenie prinieslo, bol sedemdesiat kusov hovädzieho dobytku, sto baranov a dvesto baránkov - to všetko ako celopal Pánovi. ³³ A ako zásvätnú obetu šesťsto kusov hovädzieho dobytku a tritisíc oviec. ³⁴ Len kňazov bolo málo, takže nestačili zdierať všetky celopaly, preto im pomáhali ich bratia

leviti, kým sa práca nedokončila a kým sa neposvätili kňazi. Lebo leviti sa ochotnejšie posväcovali ako kňazi. ³⁵ A bolo aj veľa celopalov s tukom pokojných obiet a s nápojovými obetami celopalov. Služba v Pánovom dome bola teda zavedená. ³⁶ Ezechiáš a všetok ľud sa tešil z toho, čo Boh pripravil ľudu, lebo vec sa previedla veľmi rýchlo.

2Krn30

XXX. Slávenie Veľkej noci. - ¹ Ezechiáš poslal ku všetkým Izraelitom a Júdovcom, ba aj Efraimcom a Manassesovcom napísal listy, aby prišli do Pánovho domu do Jeruzalema sláviť Veľkú noc Pánovi, Bohu Izraela. ² Kráľ, jeho kniežatá a celé zhromaždenie sa uzniesli v Jeruzaleme, že budú sláviť Veľkú noc v druhom mesiaci. ³ V tom čase to totiž nemohli urobiť, lebo nebol posvätený dostatočný počet kňazov a ľud sa ešte nezišiel v Jeruzaleme. ⁴ Vec sa páčila kráľovi a celému zhromaždeniu. ⁵ Rozhodli sa teda, že pošlú ohlas po celom Izraeli od Bersabe až po Dan, aby prišli sláviť Veľkú noc Pánovi, Bohu Izraela, do Jeruzalema, lebo nie mnohí ju slávili, ako je predpísané. ⁶ Posli sa s listami kráľa a jeho kniežat rozišli po celom Izraeli a Júdsku a podľa príkazu kráľa hovorili: „Synovia Izraela, obráťte sa k Pánovi, Bohu Abraháma, Izáka a Izraela, a on sa obráti k tým, ktorí sa oslobodili z ruky asýrskych kráľov a ostali vám. ⁷ Nebuďte ako vaši otcovia a ako vaši bratia, ktorí sa spreneverili Pánovi, Bohu svojich otcov, a vydal ich na záhubu, ako sami vidíte. ⁸ Nuž nezatvrdzujte si teraz šíju ako vaši otcovia! Podajte ruku Pánovi a prídte do jeho svätyne, ktorú posvätil naveky! Služte Pánovi, svojmu Bohu, a odvráti od vás svoj hnev! ⁹ Lebo ak sa obrátite k Pánovi, dostanú vaši bratia a synovia milosť od tých, čo ich zajali, a vrátia sa do tejto krajiny. Lebo Pán, váš Boh, je milosrdný a láskavý a neodvráti od vás svoj tvár, ak sa obrátite k nemu.“

¹⁰ Bežci chodili z mesta do mesta v krajine Efraima a Manassesa až po Zabulon, ale vysmievali sa im a hanobili ich. ¹¹ No niektorí z Asera, Manassesa a Zabulona sa predsa len poddali a prišli do Jeruzalema. ¹² Aj v Júdsku pôsobila Pánova ruka že im dala jednotné srdce a splnili príkaz kráľa a kniežat podľa Pánovho slova.

¹³ Tak sa zišlo do Jeruzalema veľa národa, aby v druhom mesiaci oslávili sviatok Nekvasených chlebov. Bolo to zhromaždenie veľmi veľké. ¹⁴ I vybrali sa a odstránili oltáre, ktoré boli v Jeruzaleme, odstránili aj všetky kadidlové oltáre a pohádzali ich do potoka Kedron. ¹⁵ Na štrnásty deň druhého mesiaca zabíjali veľkonočného baránka. Kňazi a leviti sa zahanbili a posvätili sa a obetovali celopaly v Pánovom dome. ¹⁶ Stáli na svojom mieste podľa obradov zákona Božieho muža Mojžiša: kňazi kropili krv z rúk levitov; ¹⁷ lebo v zhromaždení boli mnohí, ktorí sa neposvätili, preto sa leviti starali o zabitie veľkonočného baránka pre všetkých, ktorí neboli čistí, aby ich zasvätili Pánovi. ¹⁸ Keďže mnohí z ľudu, mnohí z Efraima, Manassesa, Isachara a Zabulona, neboli očistení a jedli veľkonočného baránka nie tak, ako bolo predpísané, Ezechiáš sa za nich modlil: „Dobrý Pán nech sa uzmieri za ¹⁹ každého, kto s oddaným srdcom hľadá Boha, Pána, Boha svojich otcov, i keď nie sú v posvätnéj čistote!“ ²⁰ A Pán vyslyšal Ezechiáša a odpustil ľudu.

²¹ Izraeliti teda, ktorí sa nachádzali v Jeruzaleme, slávili sedem dní sviatok Nekvasených chlebov s veľkou radosťou, leviti a kňazi deň po deň oslavovali Pána na zvučných nástrojoch. ²² A Ezechiáš sa láskavo prihovárал všetkým levitom, ktorí prejavili vzácne porozumenie pre Pána. Sedemdnovú slávnosť dokončili tak, že obetovali pokojné obety a chválili Pána, Boha svojich otcov.

²³ A celé zhromaždenie sa uznieslo, že budú sláviť ďalších sedem dní, a oslavovali sedem dní s radosťou, ²⁴ lebo júdsky kráľ Ezechiáš venoval zhromaždeniu tisíc býčkov a sedemtisíc oviec a kniežatá venovali zhromaždeniu tisíc býčkov a desaťtisíc oviec. Kňazi sa však hromadne posviacali. ²⁵ Radovalo sa teda celé zhromaždenie Júdovcov i kňazi a leviti, aj celé zhromaždenie tých, čo prišli z Izraela, aj pristáhovalci, ktorí prišli z Izraelskej krajiny a

bývali v Júdsku. ²⁶ Bola to veľká radosť v Jeruzaleme, lebo od čias izraelského kráľa Šalamúna, Dávidovho syna, nič také v Jeruzaleme nebolo. ²⁷ Potom levitskí kňazi vstali a požehnali ľud. Ich hlas dosiahol vyslyšanie, ich modlitba prenikla do jeho svätého príbytku, do neba.

2Krn31

XXXI. Usporiadanie bohoslužieb. - ¹ A keď sa to všetko dokončilo, vyšli všetci Izraeliti, ktorí tu boli, do júdskeho mesta a polámali pomníky, povytínali ašery, zvalili výšiny a oltáre v celom (kmeni) Júdu, Benjamína, Efraima a Manassesu až do posledného. Potom sa všetci synovia Izraela vrátili, každý na svoj majetok, do svojich miest.

² Ezechiáš ustanovil aj oddiely kňazov a levitov podľa ich tried, každého podľa jeho kňazskej a levitskej služby: pre celopaly, pokojné obety, na posluhovanie, oslavy a chvály v bránach Pánovho tábora. ³ Tiež (ustanovil) podiel kráľa z jeho majetku na celopaloch: na celopaloch ráno i večer, na celopaloch po sobotách, novmesiacoch a sviatkoch, ako je predpísané v Pánovom zákone. ⁴ A ľudu, obyvateľom Jeruzalema, prikázal, aby dávali podiel kňazom a levitom, aby sa mohli pridržať Pánovho zákona. ⁵ Len čo sa príkaz rozniesol, donášali synovia Izraela čoraz viac prvotín obilia, muštu, oleja a medu, všetkých poľných plodín. A zo všetkého hromadne dávali desiatky. ⁶ Aj synovia Izraela a Júdu, ktorí bývali v mestách Júdska donášali desiatky z dobytku a oviec, tiež desiatky zo zasvätených vecí, ktoré venovali Pánovi, svojmu Bohu. Znášali hromadu na hromadu. ⁷ Hromady sa začali kopíť v treťom mesiaci a dokončili sa v siedmom mesiaci. ⁸ Keď Ezechiáš a kniežatá prišli a videli tie hromady, dobrorečili Pánovi a jeho ľudu, Izraelu. ⁹ Ezechiáš sa pýtal kňazov a levitov na tie hromady. ¹⁰ Odpovedal mu hlavný kňaz Azariáš zo Sadokovho rodu: „Odkedy začali prinášať dary do Pánovho domu, jeme dosýta, ale množstvo zvyšuje, lebo Pán požehnal svoj ľud. Zvyšuje tu táto hromada.“

¹¹ Ezechiáš rozkázal, aby v Pánovom dome postavili komory. Postavili ich ¹² a ponosili tam dary, desiatky a veci zasvätené z vernosti. Správcom toho bol levita Choneniáš a jeho brat Semei bol druhý. ¹³ Jahiel, Azaziáš, Nahat, Asael, Jerimot, Jozabad, Eliel, Jesmachias, Mahat a Banaiáš boli z poverenia kráľa Ezechiáša a kniežat Božieho domu Azariáša poruke Choneniášovi a jeho bratovi Semeimu. ¹⁴ Jemnuho syn Kore, levita, vrátnik východnej brány, bol nad darmi dobrovoľne obetovanými Bohu, nad Pánovými darmi a nad svätosvätými vecami. ¹⁵ Pod jeho rukou boli v kňazských mestách Eden, Minjamen, Jesue, Semeiáš, Amariáš a Secheniáš, aby podľa oddielov verne dávali svojim bratom, ako veľkým tak i malým ¹⁶ - ibaže museli byť zapísaní chlapi od troch rokov nahor -, všetkým, ktorí v určených dňoch chodili do Pánovho chrámu konať svoju službu, do ktorej boli zadelení podľa svojich tried. ¹⁷ Kňazi museli byť zapísaní podľa rodov a leviti od dvadsaťročných nahor podľa svojich služieb a podľa svojich oddielov. ¹⁸ Boli zapísaní so svojimi maličkými, ženami, synmi a dcérami podľa celého počtu, lebo sa verne zasvätili. ¹⁹ Áronovi synovia, kňazi, mali aj na pastvinových poliach svojich miest, v každom jednotlivom meste, mužov označených podľa mena, aby prideliť podiely všetkým mužom z kňazov a všetkým levitom zapísaným v zoznamoch. ²⁰ Podobne urobil Ezechiáš v celom Júdsku. Robil teda, čo je dobré, spravodlivé a verné v očiach Pána, jeho Boha. ²¹ A všetko, čo podnikol pre službu v Božom dome a pre zákon a prikázania, vykonal s úspechom, lebo celým svojím srdcom hľadal svojho Boha.

2Krn32

XXXII. Vpád Asýrov. - ¹ Po týchto udalostiach a vernosti prišiel asýrsky kráľ Sennacherib, vnikol do Júdska, utáboril sa proti opevneným mestám a rozkázal, aby mu ich dobyli. ² Keď

Ezechiáš videl, že prišiel Sennacherib a že pomýšľal zaútočiť na Jeruzalem,³ radil sa so svojimi kniežatami a bojovníkmi, aby sa uzavreli vody prameňov, ktoré sú von z mesta. Oni súhlasili.⁴ Zišlo sa teda množstvo ľudu a pozapchávali všetky pramene aj potok, ktorý prúdi cez krajinu, a vraveli: „Prečo by mali asýrski králi, keď prídu, nájsť dostatok vody?!“⁵ A opevňoval sa. Postavil múr všade, kde boli trhliny, vystaval na ňom veže a zvonku druhý múr, opevnil Melo, Dávidovo mesto, a dal narobiť množstvo striel a štítov.⁶ Nad vojskom ustanovil vojvodcov, zhromaždil ich na priestranstvo pri bráne mesta a hovoril im k srdcu:⁷ „Buďte zmužilí a pevní, nebojte sa a nestrachujte sa asýrskeho kráľa ani celého zástupu, ktorý je s ním, lebo s vami je ich viac ako s ním.“⁸ S ním je telesné rameno, ale s nami je Pán, náš Boh, aby nám pomáhal a viedol naše boje.“ A ľud sa spoľahol na slová júdskeho kráľa Ezechiáša.

⁹ Po tomto poslal asýrsky kráľ Sennacherib svojich sluhov do Jeruzalema - sám s celou svojou mocou bol pri Lachise - k júdskeму kráľovi Ezechiášovi a ku všetkým Júdovcom, ktorí boli v Jeruzaleme, s odkazom:¹⁰ „Takto hovorí Sennacherib, kráľ Asýrska: Na čo sa vy spoliehate, že sedíte v obkľúčenom Jeruzaleme?“¹¹ Nezavádza vás Ezechiáš, aby vás umoril hladom a smädom, keď vám hovorí: „Pán, náš Boh, nás vyslobodí z ruky asýrskeho kráľa?“¹² Či nie Ezechiáš odstránil jeho výšiny a jeho oltáre a rozkázal Júdovi a Jeruzalemu: „Pred jedným oltárom sa budete klaňať a na ňom budete páliť tymian!?“¹³ A neviete, čo som urobil ja a moji otcovia všetkým národom krajín? Mohli bohovia národov tých krajín vyslobodiť svoju krajinu z mojej ruky?¹⁴ Ktorý zo všetkých bohov tých krajín, ktoré moji otcovia dali do kľatby, mohol vyslobodiť svoj ľud z mojej ruky? A váš Boh by vás mal vyslobodiť z mojej ruky?¹⁵ Nuž nech vás Ezechiáš neklame a nech vás takto nezavádza! Neverte mu, lebo nijaký boh nijakého národa a kráľovstva nemohol vyslobodiť svoj ľud z mojej ruky a z ruky mojich otcov. Tým menej vás môže váš Boh vyslobodiť z mojej ruky!“

¹⁶ Aj iné hovorili jeho sluhovia proti Pánovi, Bohu, a proti jeho sluhovi, Ezechiášovi.¹⁷ Aj listy písal, aby sa rúhal Pánovi, Izraelovmu Bohu, a aby hovoril proti nemu: „Ako bohovia národov tých krajín nevyslobodili svoj národ z mojej ruky, tak nevyslobodí ani Ezechiášov Boh svoj národ z mojej ruky.“¹⁸ A veľkým hlasom volali po židovsky jeruzalemskému ľudu, ktorý bol na mure; chceli ich nastrašiť a zaplašiť, aby sa zmocnili mesta.¹⁹ Hovorili proti Bohu Jeruzalema ako proti bohom národov zeme, ktorí sú dielom ľudských rúk.

²⁰ Preto sa kráľ Ezechiáš a prorok Izaiáš, Amosov syn, modlili a volali do neba.²¹ A Pán poslal anjela, ktorý zahubil všetkých udatných bojovníkov, vodcov a kniežatá v tábore asýrskeho kráľa, takže sa so zahanbenou tvárou vrátil do svojej krajiny. Vošiel do domu svojho boha a tam ho zabili mečom tí, čo vyšli z jeho útroby.²² Pán teda vyslobodil Ezechiáša a obyvateľov Jeruzalema z ruky asýrskeho kráľa Sennacheriba a z ruky všetkých a doprial im pokoj zo všetkých strán.²³ A mnohí doniesli dar Pánovi do Jeruzalema a skvosty júdskeму kráľovi Ezechiášovi, ktorý potom vzrástol v očiach všetkých národov.

Ezechiášovo uzdravenie a koniec jeho panovania. - ²⁴ V tých dňoch Ezechiáš ochorel na smrť. I modlil sa k Pánovi a on k nemu hovoril a dal mu znamenie.²⁵ Ale Ezechiáš sa neodplatil podľa preukázaného dobrodenia, lebo mu spyšnelo srdce. Preto prišiel hnev naňho, na Júdsko i na Jeruzalem.²⁶ Ale Ezechiáš sa potom za pýchu svojho srdca pokoril, aj on aj obyvatelia Jeruzalema, preto na nich neprišiel Pánov hnev za Ezechiášových čias.²⁷ Ezechiáš mal veľmi veľké bohatstvo a slávu, nahromadil si poklady striebra, zlata, drahokamov, voňaviek, štítov a rozličných krásnych nádob,²⁸ skladištia na úrodu obilia, muštu a oleja, stajne pre najrozličnejšie zvieratá a košiare pre stáda.²⁹ Postavil si mestá a mal veľké stáda oviec a dobytká, lebo mu Boh dal veľmi veľký majetok.

³⁰ On, Ezechiáš, uzavrel horný výtok gihonských vôd a viedol ich dolu na západ, do Dávidovho mesta. Ezechiáš mal v každom podnikaní úspech.³¹ Ale pri posloch babylonských kniežat, ktorých poslali dopytovať sa o zázraku, čo sa stal v krajine, opustil ho Boh, aby ho skúšal a poznal všetko, čo má v srdci.

³² Ostatok Ezechiášových dejín a jeho nábožnosť je opísaná vo Videní proroka Izaiáša, Amosovho syna, a v Knihe kráľov Júdu a Izraela. ³³ Potom sa Ezechiáš uložil k svojim otcom a pochovali ho pri výstupe k hrobom Dávidových synov. Keď zomrel, všetci Júdovci a obyvatelia Jeruzalema mu preukázali česť. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Manasses.

2Krn33

XXXIII. Manasses. - ¹ Manasses mal dvanásť rokov, keď začal kraľovať, a päťdesiatpäť rokov kraľoval v Jeruzaleme. ² Robil, čo sa Pánovi nepáči, podľa ošklivosti národov, ktoré Pán vyhnal pred Izraelitmi. ³ Zasa postavil výšiny, ktoré dal zbúrať jeho otec Ezechiáš, postavil oltáre Bálovi, narobil ašier, klaňal sa celému nebeskému vojsku a slúžil mu. ⁴ Staval oltáre aj v Pánovom dome, o ktorom Pán povedal: „V Jeruzaleme bude moje meno naveky.“ ⁵ Postavil totiž v oboch nádвориach Pánovho chrámu oltáre celému nebeskému vojsku. ⁶ Previedol svojich synov cez oheň v údolí Benenom, zaoberal sa veštením, čarodejníctvom a zariekaním, obstaral si vyvolávačov duchov a hádačov, robil teda množstvo vecí, ktoré sa Pánovi nepáčia, aby ho popudzoval. ⁷ Aj vyrezávanú sochu, ktorú urobil, postavil v Božom dome, o ktorom Pán povedal Dávidovi a jeho synovi Šalamúnovi: „V tomto dome a v Jeruzaleme, ktorý som si vyvolil zo všetkých kmeňov Izraela, Položím svoje meno naveky. ⁸ A nedopustím viac, aby Izrael vykročil z krajiny, ktorú som určil vašim otcom, ak budú bedlivo zachovávať všetko, čo som im prikázal prostredníctvom Mojžiša v celom zákone, v predpisoch a ustanoveniach.“ ⁹ Ale Manasses zviedol Júdsko a obyvateľov Jeruzalema, aby konali horšie ako národy, ktoré Pán vyhnil pred Izraelitov. ¹⁰ A Pán hovoril Manassesovi a jeho ľudu, ale nedbali naň.

¹¹ Preto Pán priviedol proti nim vodcov vojska, ktoré mal asýrsky kráľ. Oni chytili Manassesa do hákov, spúťali ho dvojitémi okovami a odviekli do Babylonu. ¹² Ale keď bol v úzkosti, uprosoval Pána, svojho Boha, a veľmi sa pokoril pred Pánom, Bohom svojich otcov, ¹³ a modlil sa k nemu. I dal sa mu uprosiť, vypočul jeho modlitbu a priviedol ho späť do Jeruzalema, do jeho kráľovstva. Vtedy Manasses poznal, že Pán je Boh.

¹⁴ Po tomto postavil múr z vonkajšej strany Dávidovho mesta v údolí západne od Gihonu až po vchod do Rybnej brány a viedol ho okolo Ofelu. Urobil ho veľmi vysoký a v každom opevnenom meste Júdska usadil vojvodcov.

¹⁵ Odstránil cudzích bohov a sochu z Pánovho domu i všetky oltáre, ktoré postavil na vrchu Pánovho domu a v Jeruzaleme, a vyhodil ich von z mesta. ¹⁶ Postavil Pánov oltár a obetoval na ňom pokojné a oslavné obety a prikázal Júdovcom, aby slúžili Pánovi, Bohu Izraela. ¹⁷ Ale ľud ešte obetoval na výšinách, ibaže Pánovi, svojmu Bohu.

¹⁸ Ostatok Manassesových dejín, jeho modlitba k Bohu i reči prorokov, ktorí mu hovorili v mene Pána, Izraelovho Boha, sú napísané v Dejinách izraelských kráľov. ¹⁹ Jeho modlitba, vypočutie, všetky jeho hriechy, nevera a miesta, na ktorých pred svojím pokorením vybudoval výšiny a postavil ašery a sochy, sú opísané v Príbehoch Hozaiáša. ²⁰ Potom sa Manasses uložil k svojim otcom a pochovali ho v jeho dome. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Amon.

Amon. - ²¹ Amon mal dvadsaťdva rokov, keď začal kraľovať, a dva roky kraľoval v Jeruzaleme. ²² Robil, čo sa Pánovi nepáči, ako robil jeho otec Manasses. Amon obetoval všetkým sochám, ktoré urobil jeho otec Manasses, a slúžil im. ²³ Ale pred Pánom sa nepokoril, ako sa pokoril jeho otec Manasses, ba on, Amon, zväčšil vinu. ²⁴ Sprisahali sa proti nemu jeho sluhovia a zabili ho v jeho dome. ²⁵ Ale vidiecky ľud pobil všetkých, čo sa sprisahali proti kráľovi Amonovi, a vidiecky ľud ustanovil namiesto neho za kráľa jeho syna Joziáša.

2Krn34

XXXIV. Joziáš. Obnova chrámu a nájdenie zákonníka. - ¹ Joziáš mal osem rokov, keď začal kraľovať, a tridsaťjeden rokov kraľoval v Jeruzaleme. ² Robil, čo sa páči Pánovi, išiel po ceste svojho otca Dávida a neodklonil sa ani napravo, ani naľavo. ³ V ôsmom roku svojho panovania, ešte keď bol mladík, začal hľadať Boha svojho otca Dávida. V dvanástom roku však začal očisťovať Júdsko a Jeruzalem od výšin, ašier a vyrezávaných i liatych sôch. ⁴ Pred ním zrúcali oltáre bálav a posekali chamány, ktoré boli na nich. Ašery, vyrezávané i liate sochy polámal, rozdrvil a rozsypal po hrobách tých, čo im obetovali; ⁵ kosti kňazov však spálil na ich oltároch. Tak očistil Júdsko a Jeruzalem. ⁶ Aj v mestách Manassesa, Efraima a Simeona až Neftaliho, v ich zboreniskách dookola ⁷ porúcal oltáre a ašery, vyrezávané sochy rozbil na prach, povytínal všetky chamány po celej izraelskej krajine a vrátil sa do Jeruzalema.

⁸ V osemnástom roku svojho kraľovania, keď očisťoval krajinu a dom, poslal Eseliášovho syna Safana, správcu mesta Másiáša a Joachazovo syna, kancelára Jozu, aby opravili dom Pána, jeho Boha. ⁹ Oni prišli k veľkňazovi Helkiášovi a odovzdali peniaze prinesené do Božieho domu, ktoré pozbierali leviti, strážcovia prahu, z rúk Manassesa a Efraima a od všetkých ostatných Izraelitov, ako aj od všetkých Júdovcov, Benjamínovcov a obyvateľov Jeruzalema. ¹⁰ Potom ich odovzdali do rúk dielovedúcich, ktorí mali dozor v Pánovom dome, a oni ich dali robotníkom, ktorí pracovali v Pánovom dome, aby dom obnovili a porúchané opravili. ¹¹ Dali ich tesárom a staviteľom, aby zakúpili tesané kamene a drevo na väzby a hrady na budovy, ktoré júdske kráľi nechali spustnúť. ¹² Tí ľudia pracovali statočne na diele. Dozorcami nad nimi boli Jahat a Abdiáš, leviti zo synov Merariho, Zachariáš a Mosolam zo synov Kaáta; oni riadili dielo. A leviti, všetko takí, čo sa rozumeli hudobným nástrojom, ¹³ boli nad tými, čo nosia bremená, oni boli vedúcimi robotníkov pri akejkolvek práci a z levitov boli aj účtovníci, pisári a vrátnici.

¹⁴ Keď vynášali peniaze prinesené do Pánovho domu, našiel kňaz Helkiáš knihu Pánovho zákona (daného) prostredníctvom Mojžiša. ¹⁵ Tu povedal Helkiáš pisárovi Safanovi: „Našiel som knihu zákona v Pánovom dome.“ A Helkiáš odovzdal knihu Safanovi. ¹⁶ Safan zanesol knihu ku kráľovi a súčasne podal kráľovi aj správu: „Tvoji služobníci urobili všetko, čo im bolo zverené. ¹⁷ Vysypali peniaze, ktoré boli v Pánovom dome, a dali ich do rúk dielovedúcim a robotníkom.“ ¹⁸ A pisár Safan tiež oznámil kráľovi: „Kňaz Helkiáš mi dal knihu.“ A Safan čítal z nej pred kráľom.

¹⁹ Keď kráľ počul slová zákona, roztrhol si rúcho. ²⁰ A kráľ rozkázal Helkiášovi, Safanovmu synovi Ahikamovi, Michovmu synovi Abdonovi, pisárovi Safanovi a kráľovmu sluhovi Asaášovi: ²¹ „Choďte a dopytujte sa Pána za mňa a za tých, ktorí ostali z Izraela a Júdu, o obsahu knihy, ktorá sa našla, lebo je veľký Pánov hnev, ktorý sa vylial na nás, pretože naši otcovia nezachovávali Pánovo slovo a nerobili všetko tak, ako je napísané v tejto knihe.“

²² Išiel teda Helkiáš a tí, ktorých kráľ (poveril), k prorokyni Holde, manželke Seluma, syna Tekuata, syna Hasru, strážcu šiat. Bývala v Jeruzaleme v druhom okrese. Keď s ňou hovorili v tom zmysle, ²³ ona im odpovedala: „Toto hovorí Pán, Boh Izraela: Povedzte mužovi, ktorý vás ku mne poslal: ²⁴ Toto hovorí Pán: Veru ja privediem nešťastie na toto miesto a na jeho obyvateľov; všetky kliatby napísané v knihe, ktorú čítali pred júdske kráľom. ²⁵ Pretože opustili mňa a pálili tymian iným bohom, aby ma popudzovali každým činom svojich rúk, vzbĺkne môj hnev proti tomuto miestu a nevyhasne. ²⁶ Kráľovi Júdska, ktorý vás poslal dopytovať sa u Pána, povedzte: Toto hovorí Pán, Boh Izraela: ²⁷ Pretože zmäklo tvoje srdce a pokoril si sa pred Bohom, keď si počul jeho slová proti tomuto miestu a proti jeho obyvateľom, teda pretože si sa pokoril predo mnou, roztrhol si rúcho a plakal si predo mnou, aj ja som ťa vyslyšal, hovorí Pán. ²⁸ Preto ťa ja vezmem k tvojim otcom, v pokoji sa dostaneš do svojho hrobu a tvoje oči neuvidia všetko to nešťastie, ktoré ja privediem na toto miesto a jeho obyvateľov.“ A zopakovali to kráľovi.

²⁹ Nato dal kráľ zhromaždiť všetkých starších Júdska a Jeruzalema. ³⁰ Kráľ išiel hore do Pánovho domu a s ním všetci mužovia Júdska a obyvatelia Jeruzalema, kňazi, leviti a všetok

Ľud od najmenšieho po najväčších a prečítal pred nimi celý obsah knihy zmluvy nájdenej v Pánovom chráme.³¹ Potom si kráľ stal na svoje miesto a uzavrel pred Pánom zmluvu, že budú chodiť za Pánom, že budú celým srdcom a celou dušou zachovávať jeho príkazy, ustanovenia a predpisy, aby tak uskutočnili slová tejto zmluvy, napísané v tejto knihe.³² Zaviazal k tomu každého, kto bol v Jeruzaleme a na území Benjamína. A obyvatelia Jeruzalema konali podľa zmluvy Boha, Boha svojich otcov.³³ Potom Joziáš odstránil všetky ohavnosti zo všetkých krajín, ktoré patrili synom Izraela, a zaviazal všetkých, ktorí boli v Izraeli, aby slúžili Pánovi, svojmu Bohu. Po všetky jeho dni sa neodklonili od Pána, Boha svojich otcov.

2Krn35

XXXV. Slávenie Veľkej noci. - ¹ Joziáš slávil v Jeruzaleme Pánovi Veľkú noc; na štrnásty deň prvého mesiaca zabíjali veľkonočného baránka. ² Kňazov ustanovil do ich služieb a povzbudzoval ich do služby v Pánovom dome. ³ Levitom, ktorí vyučovali celý Izrael a boli zasvätení Pánovi, povedal: „Položte svätú archu do domu, ktorý postavil Dávidov syn Šalamún, kráľ Izraela, a nenoste ju na pleciah! Teraz slúžte Pánovi, svojmu Bohu, a jeho ľudu, Izraelu! ⁴ Pripravujte sa podľa svojich rodov vo svojich oddieloch podľa predpisu Dávida, kráľa Izraela, ako je v spise jeho syna Šalamúna! ⁵ A podľa oddielov svojich rodov stojte vo svätyni pri svojich bratoch z ľudu, (vždy) oddiel jedného levitického rodu! ⁶ Zabíjajte veľkonočného baránka a pripravte aj svojich bratov, aby konali podľa Pánových slov (daných) prostredníctvom Mojžiša!“ ⁷ A Joziáš daroval príslušníkom ľudu, všetkým, ktorí tam boli, dobytok, tridsaťtisíc baránkov a kozliat - to všetko ako veľkonočných baránkov - a tritisíc býčkov; tie boli z kráľovského majetku. ⁸ Jeho kniežatá dobrovoľne darovali ľudu, kňazom a levitom. Kniežatá Božieho domu Helkiáš, Zachariáš a Jahiel dali kňazom dvetisícšesťsto veľkonočných baránkov a tristo býčkov. ⁹ Levitské kniežatá Choneniáš a jeho bratia Semeiáš a Natanael, potom Hasabiáš, Jehiel a Jozabad darovali levitom päťtisíc veľkonočných baránkov a päťsto býčkov.

¹⁰ Tak bola zriadená služba. Kňazi sa dostavili na svoje miesta a leviti do svojich oddielov podľa kráľovho príkazu. ¹¹ I zabíjali veľkonočné baránky, kňazi kropili krvou z ich rúk, leviti sťahovali kožu ¹² a kládli stranou celopaly, aby ich podľa rodových skupín dali príslušníkom ľudu na obetovanie Pánovi, ako je napísané v Mojžišovej knihe. Podobne (robili) s býčkami. ¹³ Veľkonočné baránky piekli podľa predpisu na ohni, zásvätné obety však varili v kotloch, v hrncoch a na miskách a rýchlo nosili všetkým príslušníkom ľudu. ¹⁴ Až potom pripravili sebe a kňazom, lebo Áronovi synovia, kňazi, boli pri obetovaní celopalov a tukov až do noci a leviti mali pripraviť (ešte) sebe a Áronovým synom, kňazom. ¹⁵ Asafovi synovia, speváci, boli podľa príkazu Dávida a kráľových vidcov Asafa, Hemana a Idutuna na svojich miestach. Vrátnici boli pri každej bráne a nemuseli sa vzdialiť zo svojej služby, lebo ich bratia, leviti, im porobili prípravu. ¹⁶ Tak bola ten deň usporiadaná všetka Pánova služba pri príprave veľkonočného baránka a obetovaní celopalov na Pánovom oltári podľa príkazu kráľa Joziáša. ¹⁷ Synovia Izraela, ktorí tam boli, slávil teda v tom čase sedem dní veľkonočného baránka a sviatok Nekvasených chlebov. ¹⁸ Takú Veľkú noc, ako bola táto, neslávili odo dní proroka Samuela a ani jeden izraelský kráľ nesvätil Veľkú noc tak, ako svät il Joziáš, kňazi, leviti a všetci tam prítomní Júdovci, Izraeliti a obyvatelia Jeruzalema. ¹⁹ V osemnástom roku Joziášovho kraľovania slávil túto Veľkú noc.

Joziášova smrť. - ²⁰ Po tomto všetkom, keď Joziáš usporiadal Pánov dom, tiahol egyptský kráľ Nechao hore bojovať ku Karkamisu pri Eufrate. Joziáš išiel proti nemu. ²¹ Ale ten poslal k nemu poslov s odkazom: „Čo máme ja a ty spoločné, kráľ Júdu?! Ja nejdem dnes proti tebe, ale proti tomu, ktorý vedie so mnou vojnu. A Boh mi povedal, aby som sa ponáhl'al. Ustúp teda Bohu, ktorý je so mnou, aby ťa nezničil.“ ²² Ale Joziáš sa nevrátil, ba chystal sa

proti nemu do boja. Nepočúval slová Nechaa, ktoré mal z Božích úst, a pustil sa do boja v údolí Magedo. ²³ Kráľa Joziáša však zasiahli strelci a kráľ povedal svojim služobníkom: „Odveďte ma, som ťažko ranený!“ ²⁴ Sluhovia ho preniesli z voza na iný voz, ktorý mal, a odviezli ho do Jeruzalema, kde zomrel. Pochovali ho v hrobch jeho otcov a celé Júdsko a Jeruzalem smútili za Joziášom. ²⁵ Jeremiáš žiaľil za Joziášom v žalospeve a všetci speváci a speváčky spievali o Joziášovi vo svojich žalospevoch až po dnešný deň; urobili to v Izraeli pravidlom. Hľa, sú napísané v Žalospevoch.

²⁶ Ostatok Joziášových dejín, jeho nábožnosť, aká je predpísaná v Pánovom zákone, ²⁷ a jeho prvé i neskoršie dejiny sú napísané v Knihe kráľov Izraela a Júdu.

2Krn36

XXXVI. ¹ Potom vidiecky ľud vzal Joziášovho syna Joachaza a ustanovil ho namiesto jeho otca za kráľa v Jeruzaleme.

Joachaz. - ² Joachaz mal dvadsaťtri rokov, keď začal kraľovať, a tri mesiace kraľoval v Jeruzaleme. ³ Egyptský kráľ ho zosadil v Jeruzaleme a krajine vyrubil sto hrivien striebra a hrivnu zlata. ⁴ Egyptský kráľ ustanovil za kráľa nad Júdskom a Jeruzalemom jeho brata Eliakima a zmenil mu meno na Joakim. Jeho brata Joachaza však Nechao vzal a odviedol ho do Egypta.

Joakim. - ⁵ Joakim mal dvadsaťpäť rokov, keď začal kraľovať, a jedenásť rokov kraľoval v Jeruzaleme. Robil, čo sa nepáči Pánovi, jeho Bohu. ⁶ Pritiahol proti nemu babylonský kráľ Nabuchodonozor, spútal ho do okov a odviedol do Babylonu. ⁷ Aj z nádob Pánovho chrámu odniesol Nabuchodonozor do Babylonu a uložil ich v Babylone do svojho chrámu.

⁸ Ostatok Joakimových dejín a jeho ohavnosti, ktoré popáchal a ktoré na ňom lipli, sú opísané v Knihe kráľov Izraela a Júdu. Namiesto neho sa stal kráľom jeho syn Joachin.

Joachin. - ⁹ Joachin mal osemnásť rokov, keď začal kraľovať, a tri mesiace a desať dní kraľoval v Jeruzaleme. Robil, čo sa Pánovi nepáči. ¹⁰ A keď uplynul rok, poslal kráľ Nabuchodonozor a dal ho doviesť do Babylonu spolu so vzácnymi nádobami Pánovho domu. Za kráľa nad Júdom a Jeruzalemom ustanovil jeho brata Sedekiáša.

Sedekiáš. - ¹¹ Sedekiáš mal dvadsaťjeden rokov, keď začal kraľovať, a jedenásť rokov kraľoval v Jeruzaleme. ¹² Robil, čo sa nepáči Pánovi, jeho Bohu. Nepokoril sa pred prorokom Jeremiášom podľa Pánovho rozkazu. ¹³ Ba vzbúril sa aj proti kráľovi Nabuchodonozorovi, ktorý ho zaviazal prísahou na Boha. Zatvrdil si šíju a zaťal sa v srdci, že sa neobrátí k Pánovi, Bohu Izraela. ¹⁴ Aj všetky kniežatá, kňazi a ľud kopili nevernosť na nevernosť podľa všetkých ohavností národov a poškvrnili Pánov dom, ktorý si zasvätil v Jeruzaleme. ¹⁵ A Pán, Boh ich otcov, ich zavčasu a vytrvalo po svojich posloch varoval, lebo mu bolo ľúto svojho ľudu a svojho príbytku. ¹⁶ Lenže oni sa Božím poslom posmievali, opovrhovali jeho slovami a hanobili jeho prorokov, až vzrástol Pánov hnev proti jeho ľudu tak, že nebolo pomoci. ¹⁷ Priviedol proti nim chaldejského kráľa, ktorý mečom pobil ich mladíkov v ich svätyni. Nezlutoval sa nad mladíkom, ani nad pannou, nad starcom ani nad šedivcom, všetko vydal do jeho ruky. ¹⁸ Všetky nádoby Božieho domu, veľké i malé, poklady Pánovho domu, poklady kráľa i jeho kniežat, všetko odniesol do Babylonu. ¹⁹ Boží dom spálili, múry Jeruzalema zrúcali, všetky jeho paláce vypálili ohňom a všetky cenné predmety zničili. ²⁰ A čo ostalo spod meča, odviedol do zajatia do Babylonu a boli jemu i jeho synom otrokmi, až kým sa nezačalo perzské kráľovstvo, ²¹ aby sa naplnilo Pánovo slovo vyslovené Jeremiášovými ústami a aby zem mala do chuti sobotných rokov; cez celý čas spustošenia slávila sobotu, aby sa naplnilo sedemdesiat rokov.

Kýrov výnos. - ²² V prvom roku perzského kráľa Kýra, aby sa splnilo Pánovo slovo vyslovené Jeremiášovými ústami, Pán vzbudil ducha perzského kráľa Kýra, že dal v celom

svojom kráľovstve vyhlásiť - a to aj písomne - toto: ²³ „Takto hovorí perzský kráľ Kýros: Pán, Boh nebies, mi dal všetky kráľovstvá zeme a on mi naložil, aby som mu postavil dom v Jeruzaleme, ktorý je v Judei. Kto z vás teda patrí k všetkému jeho ľudu, Pán, jeho Boh, nech je s ním a nech ide!“

KNIHA EZDRÁŠOVA

Návrat Židov z babylonského zajatia za Zorobábelu a stavba chrámu Povolenie kráľa Kýra pre návrat

Ezd1

I. Kráľovský výnos. - ¹ V prvom roku perzského kráľa Kýra, aby sa splnilo Pánovo slovo, vyslovené Jeremiášovými ústami, Pán vzbudil ducha perzského kráľa Kýra, že dal v celom svojom kráľovstve vyhlásiť - a to aj písomne - toto:

² „Takto hovorí perzský kráľ Kýros: Pán, Boh nebies, mi dal všetky kráľovstvá zeme a on mi naložil, aby som mu postavil dom v Jeruzaleme, ktorý je v Judei. ³ Kto z vás teda patrí k všetkému jeho ľudu, nech je s ním jeho Boh a nech ide do Jeruzalema, ktorý je v Judei, a nech buduje dom Pána, Boha Izraela; to je ten Boh, ktorý býva v Jeruzaleme. ⁴ A každého, kto sa ešte zdržal, nech všade tam, kde hosťuje, miestni obyvatelia napomôžu striebrom, zlatom, imaním a dobytkom popri dobrovoľnom dare na Boží chrám, ktorý je v Jeruzaleme!“

Prví zajatci sa vracajú. - ⁵ A tak sa vybrali náčelníci Júdovho a Benjamínovho rodu, takisto kňazi s levitmi a vôbec každý, komu Boh vnukol, aby šiel a staval Pánov chrám, ktorý bol v Jeruzaleme. ⁶ Všetci navôkol ich napomáhali striebornými nádobami, zlatom, imaním, dobytkom a drahocennosťami okrem všetkého toho, čo darovali dobrovoľne.

Navrátenie chrámového riadu. - ⁷ Kráľ Kýros vydal aj nádoby Pánovho chrámu, ktoré Nabuchodonozor odviekol z Jeruzalema a uložil v chráme svojho boha. ⁸ Perzský kráľ Kýros ich vydal prostredníctvom pokladníka Mitridata a ten ich odpočítal júdskeho kniežatu Sasabasárovi.

⁹ A toto je ich počet: Zlatých mís - tridsať, strieborných mís - tisíc, nožov - dvadsaťdeväť, ¹⁰ zlatých čiaš - tridsať, podradnejších strieborných čiaš - štyristodesať, iných nádob - tisíc; ¹¹ všetkých nádob zo zlata a striebra - päťtisícštyristo. Toto všetko niesol Sasabasár naspäť, keď sa zajatý ľud sťahoval z Babylonu do Jeruzalema.

Výkaz zajatcov, ktorí putovali do vlasti

Ezd2

II. Vodcovia. - ¹ Toto sú príslušníci provincie, ktorí šli zo zajatia vo vyhnanstve, ktorých babylonský kráľ Nabuchodonozor povyvláčal do Babylonu a vrátili sa do Jeruzalema alebo do Judey, každý do vlastného mesta; ² tí, čo prišli so Zorobábelom, Jozuem, Nehemiášom, Saraiášom, Reeliášom, Mardochejom, Bilšanom, Misparom, Bigvajom, Rechumom a Bánom.

Pospolitý ľud. - Počet mužov izraelského ľudu: ³ Farošových potomkov dvetisícstosedemdesiatdva, Šofatiášových tristosedemdesiatdva, ⁵ Arachových sedemstosedemdesiatpäť, ⁶ Fachat-Moabových po Jozuem a Joabovi dvetisícosemstodvanásť, ⁷ Elamových tisícdvestopäťdesiatštyri, ⁸ Zatuových deväťstoštyridsaťpäť, ⁹ Zakajových sedemstošesťdesiat, ¹⁰ Baniových šesťstoštyridsaťdva, ¹¹ Bebaiho šesťstodvadsaťtri, ¹² Azgadových tisícdvestodvadsaťdva, ¹³ Adonikamových šesťstošesťdesiatšesť, ¹⁴ Bigvaiho

dvetisícpäťdesiatšesť,¹⁵ Adinových štyristopäťdesiatštyri,¹⁶ Aterových z Ezechiášovej strany deväťdesiatosem,¹⁷ Besaiho tristodvadsaťtri,¹⁸ Jorahových stodvanásť,¹⁹ Chašumových dvestodvadsaťtri,²⁰ Gibarových deväťdesiatpäť,²¹ Betlehemčanov stodvadsaťtri,²² Netofatčanov päťdesiatšesť,²³ Anatotčanov stodvadsaťosem,²⁴ Azmavetčanov štyridsaťdva,²⁵ Kirjatiarimčanov, Kefirčanov a Béroťčanov sedemstoštyridsaťtri,²⁶ Ramčanov a Gabaanov šesťstodvadsaťjeden,²⁷ Michmasčanov stodvadsaťdva,²⁸ Betelčanov a Haičanov dvestodvadsaťtri,²⁹ Nebanov päťdesiatdva,³⁰ Magbiščanov stopäťdesiatšesť,³¹ Novoelamčanov tisícdvestopäťdesiatštyri,³² Charimčanov tristodvadsať,³³ Lodčanov, Chadidčanov a Onočanov sedemstodvadsaťpäť,³⁴ Jerichovčanov tristoštyridsaťpäť,³⁵ Senaanov tritisícšesťstotridsať.

Kňazi. - ³⁶ Kňazov z Jedaiášovej krvi, Jozueho vetvy, deväťstosedemdesiattri,³⁷ z Imerovej tisícpäťdesiatdva,³⁸ z Paschurovej tisícdvestoštyridsaťsedem,³⁹ z Charimovej tisícšesťdesiatštyri.

Leviti. - ⁴⁰ Levitov, Jozueho a Kadmielových potomkov Hodaviášovej vetvy, sedemdesiatštyri.

Speváci. - ⁴¹ Spevákov, Asafových potomkov, stodvadsaťosem.

Vrátnici. - ⁴² Vrátnikov, Šalumových, Aterových, Talmonových, Akubových, Chatitových, Šobaiho potomkov spolu stotridsaťdeväť.

Nevoľníci chrámu. - ⁴³ Nevoľníkov chrámu, potomkov Sichaových, Chasufových, Tabaotových,⁴⁴ Kerosových, Siahaových, Padonových,⁴⁵ Lebanahových, Chagabahových, Akubových,⁴⁶ Chagabových, Šamlaiho, Chananových,⁴⁷ Gidelových, Gacharových, Reaiášových,⁴⁸ Resinových, Nekodových, Gazamových,⁴⁹ Uzaových, Faseachových, Besaiho,⁵⁰ Asnahových, Meunimových, Nefusimových,⁵¹ Bakbukových, Chakufových, Charchurových,⁵² Baslutových, Mechidových, Charšaových,⁵³ Barkosových, Siserových, Tamachových,⁵⁴ Nesiachových a Chatifaových;⁵⁵ z potomkov Šalamúnových služobníkov: potomkov Sotaiho, Sofertových, Ferudových,⁵⁶ Jálových, Darkonových, Gidelových,⁵⁷ Šefatiášových, Chatilových, Pochertových z Hasebaima a Amiových;⁵⁸ všetkých chrámových nevoľníkov a potomkov Šalamúnových služobníkov bolo spolu tristodeväťdesiatdva.

Eudia bez rodových registrov. - ⁵⁹ Aj títo vyšli z Tel-Melacha Tel-Charše, Kerubu, Adanu a Imeru, lenže nevedeli preukázať čeladť svojich otcov a svoj pôvod, či sú totiž z Izraela: ⁶⁰ šesťstopäťdesiatdva Delaiášových, Tobíášových a Nekodových potomkov.

⁶¹ Z kňazov Chabaiášovi a Hakosovi potomkovia, ďalej potomkovia Barzilaiho, ktorý si vzal za ženu z dcér Gileádčana Barzilaiho a bol nazvaný ich menom. ⁶² Títo hľadali svoj zápis o rodovej príslušnosti, ale pretože nenašli, vylúčili ich z kňazstva. ⁶³ Kráľov námestník im zakázal jesť zo svätosvätých vecí, dokiaľ nebude zasa stáť kňaz s urim a tumim.

Počet všetkých osôb, čo sa vrátili, a počet zvierat. - ⁶⁴ Celé toto spoločenstvo do jedného počítalo štyridsaťdvatisícristošesťdesiat,⁶⁵ okrem ich sluhov a ich služok, ktorých bolo sedemtisícristotridsaťsedem; ďalej s nimi bolo dvesto spevákov a speváčok. ⁶⁶ Koní mali sedemstotridsaťšesť, mulíc dvestoštyridsaťpäť,⁶⁷ tiav štyristotridsaťpäť a oslov šesťtisícšesťstodvadsať.

Dary na chrám. - ⁶⁸ Poniektorí náčelníci rodov po svojom príchode k Pánovmu chrámu, ktorý je v Jeruzaleme, dobrovoľne venovali na Boží dom, aby ho zasa postavili na tom mieste, kde stál. ⁶⁹ Podľa svojej zámožnosti dali na nákladné dielo šesťdesiatjedtisíc dareikov v zlate, päťtisíc mín v striebre a sto kňazských tuník. ⁷⁰ Tak sa teda kňazi, leviti a poniektorí z ľudu osadili tu; speváci, vrátnici a nevoľníci chrámu vo svojich mestách; všetok Izrael takisto (býval) vo svojich mestách.

III. Oltár na celopalné obety. - ¹ Keď sa blížil siedmy mesiac - Izraeliti už boli vo svojich mestách -, zišiel sa ľud do chlapa v Jeruzaleme. ² Josadakov syn Jozue so svojimi druhmi, kňazmi, a Šealtielov syn Zorobábel so svojimi druhmi sa rozhodli postaviť oltár Bohu Izraela, aby na ňom prinášali celopaly, ako je napísané v zákone Božieho muža Mojžiša. ³ Postavili teda oltár na tom istom mieste, kde stál, lebo boli v strachu pred obyvateľstvom okolitých krajín, a tak na ňom prinášali celopaly Pánovi na svite a na mrku.

Slávnosť Stánkov. - ⁴ Slávili tiež slávnosť Stánkov podľa predpisu a každý deň prinášali celopaly v (stanovenom) počte, ako žiadal na príslušný deň predpis, a potom ustavičný celopal i (celopaly) na novmesiace, ďalej na všetky výročité sviatky Pána, ktoré sa svätili, a vždy, keď niekto obetoval Pánovi dobrovoľnú obeť.

Základ pre nový chrám. - ⁶ Od prvého dňa siedmeho mesiaca začali Pánovi prinášať zápalné obety, hoci Pánov chrám nebol ešte založený. ⁷ Dali peniaze tým, ktorí lámali a kresali kameň, a stravu, nápoj a olej obyvateľom miest Sidona a Týru na dopravu cédrového dreva z Libanonu do Joppského mora podľa dovolenia, ktoré mali od perzského kráľa Kýra.

⁸ V druhom roku po svojom návrate k Božiemu chrámu do Jeruzalema, v druhom mesiaci, začali Sealtielov syn Zorobábel a Josadakov syn Jozue s ostatnými svojimi druhmi, kňazmi, levitmi a so všetkými, ktorí prišli zo zajatia do Jeruzalema. Levitov od dvadsiatich rokov nahor poverili riadením práce na Pánovom chráme. ⁹ A tak nastúpili Jozue, jeho synovia a jeho bratia, Kadmiel a jeho synovia s Júdovými synmi do chlapa a riadili tých, čo pracovali na stavbe Božieho chrámu; takisto Chenadadovi synovia a ich synovia a ich bratia, leviti.

¹⁰ Keď sa murári brali klásť základy Pánovho chrámu, stáli kňazi - vo svojom rúchu s trúbami a leviti, Asafovci, s cimbalmi, aby vlebili Pána, ako prikazoval izraelský kráľ Dávid.

¹¹ Chválili a vlebili Pána zamieňavým spevom: „Lebo je dobrý, lebo jeho milosrdenstvo je večné“ nad Izraelom. A všetok ľud sa ozýval veľkým jasotom a chválil Pána, že bol položený základ Pánovho domu. ¹² Ale mnohí z kňazov, levitov a náčelníkov rodín, totiž starší, ktorí videli predošlý chrám, nariekali veľkým plačom, keď pred ich očami kládli základ tohoto chrámu. Mnohí (iní) sa zas ozývali natešeným hlasom, ¹³ takže nik nevedel rozoznať hlasitý radostný krik od hlasitého plaču ľudu, lebo ľud kričal veľkým hlasom a ďaleko bolo počuť hluk.

Zastavenie stavby pre rozličné prekážky

Ezd4

IV. Odmietnutá spolupráca so Samaritánmi. - ¹ Keď sa dopočuli Júdovi a Benjamínovi protivníci, že po návrate zo zajatia stavajú chrám Pánovi, Bohu Izraela, ² prichádzali k Zorobábelovi a náčelníkom rodín a hovorili im: „Radi by sme s vami stavať, lebo uctieваме vášho Boha ako vy a obetujeme mu od čias asýrskeho kráľa Esar-Chadona, ktorý nás sem doviedol.“ ³ Lenže Zorobábel, Jozue a iní náčelníci izraelských rodín im odvetili: „Vy a my nesmieme spolu stavať dom nášmu Bohu, ale iba my sami postavíme Pánovi, Bohu Izraela, ako nám rozkázal perzský kráľ, kráľ Kýros.“ ⁴ Tak sa stalo, že ľud tejto krajiny sa usiloval odobrať chuť do práce judejskému ľudu a zastrášovali ich, aby nestavali. ⁵ Okrem toho podplácali vplyvných úradníkov, aby marili ich predsavzatie. Tak to bolo po všetky dni perzského kráľa Kýra, až kým nekraľoval perzský kráľ Dárius.

Obžaloby Židov. - ⁶ Keď kraľoval Asuer, na začiatku jeho kraľovania napísali obžalobu na obyvateľov Judey a Jeruzalema.

⁷ A v časoch Artaxerxa písal zas Bišlam, Mitridat a Tabel so svojimi ostatnými spolupracovníkmi perzskému kráľovi Artaxerxovi. Obžaloba bola napísaná aramejským písmom a bola preložená do aramejčiny.

⁸ Kancelár Rechum a pisár Simsai zostavili kráľovi Artaxerxovi správu o Jeruzaleme tohoto znenia: ⁹ „Kancelár Rechum a pisár Simsai so svojimi ostatnými spolupracovníkmi, Dinajčanmi, Afarsatenčanmi, Tarpelčanmi, Afarsčanmi, Arkvančanmi, Babyloncami, Susanechičanmi, Dehavičanmi a Elamitmi, ¹⁰ ďalej s ostatnými čel'ad'ami, ktoré povyvážal veľký a slávny Asenapar a porozsádzal ich v samarijských mestách a inokedy po Záriačí, a tak ďalej.“

¹¹ Toto je odpis listu, ktorý mu poslali:

„Kráľovi Artaxerxovi, tvoji služobníci, ľudia spoza Rieky atď. ¹² Nech je kráľovi známe, že Židia, ktorí sa vybrali od teba sem hore, prišli k nám do Jeruzalema, mesta spurného a zlého, a opäť ho stavajú a opevňujú hradbami a opravujú zboreniská. ¹³ Nech je teda kráľovi známe, že ak bude toto mesto postavené a jeho hradby budú opravené, nebudú dávať ani dane, ani dávky, ani clá, a nakoniec to bude na škodu kráľom. ¹⁴ Nuž a keďže solíme soľou paláca, nepatrí sa, aby sme sa ďalej prizerali na poškodzovanie kráľa, preto teraz podávame kráľovi túto správu, ¹⁵ aby hľadali v Knihe pamätí tvojich otcov. Lebo v Knihe pamätí nájdeš a dozvieš sa, že toto mesto je mestom odbojným a škodí kráľom, ba i podrobeným krajinám, a že v ňom robievali vzbury odpradáva, a preto, bolo toto mesto spustošené. ¹⁶ Upozorňujeme teda kráľa, že ak toto mesto bude postavené a jeho hradby budú obnovené, nebudeš mať, veru, na Záriačí účasť.“

Zastavenie stavebných prác. - ¹⁷ Kráľ poslal kancelárovi Rechumovi, pisárovi Simsaimu aj ostatným, ich spolupracovníkom, ktorí bývali v Samárii a iným na Záriačí, túto odpoveď:

„Pokoj a tak ďalej. ¹⁸ Obžalobný spisok, ktorý ste nám poslali, bol jasne prečítaný v mojej prítomnosti. ¹⁹ Na môj rozkaz hľadali a našli, že sa toto mesto odpradáva vzpieralo proti kráľom a že v ňom dochádzalo k odbojom a vzburám ²⁰ a že v Jeruzaleme bývali mocní králi a panovali nad všetkými územiami, čo sú za Riekou, a platila sa im daň, poplatok a clo. ²¹ Preto teraz vydajte rozkaz, aby sa zabránilo tým mužom stavať toto mesto, kým nevydám iný rozkaz. ²² Varujte sa postupovať v tej veci nedbanlivo, aby z toho nevzrástla škoda na neprospech kráľov.“

²³ Keď odpis nariadenia kráľa Artaxerxa prečítali pred Rechumom, pred pisárom Simsaim a pred ich spolupracovníkmi, vybrali sa napochytr k Židom do Jeruzalema a rozkázali im prestať z vládnej moci.

²⁴ A tak bola zastavená práca na Božom príbytku v Jeruzaleme a nerobilo sa až do druhého roku kral'ovania perzského kráľa Dária.

Obnovenie stavby chrámu za čias Dária a jeho dokončenie

Ezd5

V⁵. Dvaja proroci zvú k stavbe. - ¹ Prorokoval však prorok Aggeus a Idov syn Zachariáš a prorokovali tým Židom, ktorí boli v Judei a v Jeruzaleme, v mene Izraelovho Boha, ktorý vládol nad nimi. ² I chytili sa Šealtielov syn Zorobábel a Josadakov syn Jozue a začali stavať Boží chrám v Jeruzaleme a ruka v ruke s nimi pracovali Boží proroci a podporovali ich.

Nezáväzná povolenie námestného správcu krajiny. - ³ V tom čase prišiel k nim vladár Záriačia Tatenai, Šetar Bozenai a ich spolupracovníci a opýtali sa ich: „Kto vám dovolil stavať tento chrám a opravovať tieto hradby?“ ⁴ Ďalej sa ich spytovali: „Ako sa volajú mužovia, čo stavajú túto budovu?“ ⁵ Ale Božie oko spočívalo na starších Židoch, a tak im neprerušili prácu, kým sa nepredostrie správa Dárioovi a kým odtiaľ nedostanú rozhodnutie o tom.

Dotaz námestného správcu u Dária. - ⁶ Odpis listu, ktorý poslal vladár Záriačia Tatenai, Šetar Bozenai a ich spolupracovníci Afarsechičania spoza Rieky kráľovi Dárioovi. ⁷ Poslali mu správu a v nej bolo napísané toto:

⁸ „Kráľovi Dáriovi dokonalý pokoj! Nech je známe kráľovi, že sme sa vypravili do júdskej krajiny k domu veľkého Boha. Stavajú ho z kvádrov. Steny obkladajú drevom. Pracuje sa usilovne na tom diele a ono im rastie pod rukami. ⁹ Opýtali sme sa teda starších a takto sme im vraveli: „Kto vám dovolil stavať tento chrám a opravovať tieto hradby?“ ¹⁰ Opýtali sme sa ich aj na ich mená, aby sme ti dali vedieť, aj sme zaznačili mená mužov, ktorí sú ich náčelníkmi. ¹¹ Odpovedali nám takto: „My sme služobníci Boha nebies a zeme a staviame tento chrám, ktorý bol postavený už dávno pred mnohými rokmi. Staval ho a aj postavil veľký izraelský kráľ. ¹² Potom však, keď naši praotcovia popudili na hnev nebeského Boha, vydal ich do rúk babylonského kráľa, Chaldejca Nabuchodonozora, ktorý zboril tento chrám a ľud presídlil do Babylonu. ¹³ Ale v prvom roku babylonského kráľa Kýra kráľ Kýros vydal nariadenie postaviť tento Boží chrám. ¹⁴ Ba ešte aj zlaté a strieborné nádoby, ktoré patrili Božiemu domu a ktoré Nabuchodonozor pobral z jeruzalemského chrámu a odniesol do babylonského chrámu, kráľ Kýros vyniesol z babylonského chrámu a odovzdal ich istému mužovi menom Sasabasár, ktorého vymenoval za vladára, ¹⁵ a povedal mu: „Vezmi tieto nádoby, choď a ulož ich v jeruzalemskom chráme! Nech sa stavia Boží dom na tom mieste, kde stál!“ ¹⁶ Nuž a tento Sasabasár došiel, postaral sa o základy jeruzalemského chrámu Božieho a odvtedy sa stavia dosiaľ, ale dostavaný nie je.“ ¹⁷ A tak teraz, ak kráľ uzná za dobré, nech sa pátra v kráľovskej klenotnici tam v Babylone, či je to tak, že kráľ Kýros vydal rozkaz stavať Boží chrám v Jeruzaleme. Nech nám teda kráľ pošle rozhodnutie v tejto veci!“

Ezd6

VI. Kráľ Dárius nariad'uje pokračovať v stavbe chrámu. - ¹ Vtedy kráľ Dárius vydal rozkaz hľadať v klenotnici písomnosti, ktoré boli uložené až tam v Babylone. ² Aj sa našiel v panovníckom sídle Ekbatana, ktoré leží v médskej provincii, jeden zvitok, kde bol zaznačený tento doklad: ³ „V prvom roku kráľa Kýra rozkázal kráľ Kýros vo veci jeruzalemského chrámu Božieho: Nech sa stavia tento chrám ako miesto, na ktorom sa prinášajú obety a žertvy, na základoch, ktoré znesú jeho výšku šesťdesiat lakt'ov a jeho šírku šesťdesiat lakt'ov. ⁴ Vo tri vrstvy nech je z kresaného kameňa a potom jedna vrstva z dreva. ⁵ Náklad nech sa dáva z kráľovského dvora. Aj zlaté a strieborné nádoby, ktoré patrili Božiemu domu a ktoré Nabuchodonozor zobral z chrámu v Jeruzaleme a doniesol do Babylonu, nech vrátia a nech putujú späť do jeruzalemského chrámu! Zlož ich v Božom chráme!“

Povolenie pokračovať v stavbe chrámu. - ⁶ Teraz teda choďte odtiaľ preč, vladár na Záriečí Tatenai a Šetar Bozenai so svojimi spolupracovníkmi i Afarsechičania spoza Rieky! ⁷ Nechajte, nech sa pracuje na tom Božom dome! Nech židovský vladár a ich starší stavajú ten Boží chrám tam, kde stál predtým. ⁸ Aj z mojej strany sa týmto vydáva rozkaz o tom, ako sa máte zachovať k židovským starším, ktorí stavajú ten Boží chrám: Nech sa z kráľovských príjmov, z toho, čo vynáša daň Záriečia, bez okolkov vyplácajú náklady tým mužom, aby dielo neviazlo. ⁹ A čo treba, junce, barany a jahňatá na zápalné žertvy nebeskému Bohu, zrno, soľ, víno a či olej nech sa im každodenne dáva bez akéhokoľvek klamstva, o čo požiadajú kňazi, ¹⁰ aby prinášali nebeskému Bohu ľúbe obety a modlili sa za blažený život kráľa a jeho rodiny. ¹¹ Ďalej sa vydáva z mojej strany rozkaz: Ktokoľvek by nedodržel toto nariadenie, nech vytrhnú z jeho domu trám, nech ho vztýčia a nech ho naň pribijú! A jeho dom nech je z trestu obrátený na rozvalenisko! ¹² A Boh, ktorý tam dáva prebývať svojmu menu, nech zvrhne každého kráľa a ľud, ktorí by sa odvážili toto nedodržiavať a mariť ten Boží chrám v Jeruzaleme! Ja, Dárius, som vydal tento rozkaz. Nech sa prísne dodržiava!“

Dokončenie stavby Božieho chrámu. - ¹³ A vladár na Záriečí Tatenai, Šetar Bozenai a ich spolupracovníci urobili presne podľa toho ako im odpovedal kráľ Dárius. ¹⁴ A tak židovskí starší mohli ďalej stavať a robota im išla od rúk, ako predpovedal prorok Aggeus a Idov syn

Zachariáš. Stávali teda, až dostávali z nariadenia Izraelovho Boha a z nariadenia perzských kráľov Kýra, Dária a Artaxerxa. ¹⁵ A tak ten Boží dom dokončili do tretieho dňa mesiaca adar, v šiestom roku kraľovania kráľa Dária.

Posvätenie chrámu. - ¹⁶ Potom Izraeliti, kňazi, leviti a ostatní, čo prišli zo zajatia, oslávili natešením posvätenie Božieho chrámu. ¹⁷ Na posviacku tohoto Božieho chrámu obetovali sto býkov, dvesto baranov, štyristo jahneniec a dvanásť capov na obeť za hriech, za celý Izrael podľa počtu izraelských kmeňov. Potom zadelili kňazov po ich triedach, levitov takisto po ich oddeleniach na Božiu službu v Jeruzaleme, ako sa píše v Mojžišovej knihe.

Slávnosť Veľkej noci. - ¹⁹ Vtedy tí, čo prišli zo zajatia, slávili Veľkú noc, na štrnásty deň prvého mesiaca. ²⁰ Lebo kňazi a leviti sa do jedného očistili; všetci boli čistí, a tak zabíjali veľkonočného baránka všetkým, čo prišli zo zajatia, aj svojim bratom kňazom, aj sebe. ²¹ Izraeliti teda jedli veľkonočného baránka; a nielen tí, čo prišli zo zajatia, ale aj všetci, čo sa oddelili od poškvrny pohanov tej krajiny a pridali sa k nim, aby hľadali Pána, Izraelovho Boha. ²² Slávili aj sviatok Nekvasených chlebov sedem dní v radosť, lebo Pán ich obdaroval radosťou, že im naklonil priazeň asýrskeho kráľa, takže im bol na pomoci pri stavaní chrámu Boha, Izraelovho Boha.

Návrat Židov pod Ezdrášovým vodcovstvom Ezdrášova cesta do Jeruzalema

Ezd7

VII. Ezdrášov rodokmeň. - ¹ Po týchto udalostiach sa za kraľovania perzského kráľa Artaxerxa vybral Ezdráš, syn Seraiáša syna Azariáša, syna Helkiáša, ² syna Šaluma, syna Sádoka, syna Achituba, ³ syna Amariáša, syna Azariáša, syna Merajota, ⁴ syna Zerachiáša, syna Uziho, syna Bukiho, ⁵ syna Abišuu, syna Pinchasa, syna Eleazara, syna najvyššieho kňaza Árona.

Ezdrášova cesta domov. - ⁶ Tento Ezdráš vyšiel z Babylonu. Bol zákonníkom, zbehlým v Mojžišovom zákone, ktorý dal Pán, Boh Izraela. Keďže bola nad ním ruka Pána, jeho Boha, kráľ mu dával všetko, o čo žiadal. ⁷ Zároveň vystupoval do Jeruzalema huf Izraelitov, kňazov, levitov, spevákov, vrátnikov a nevoľníkov chrámu v siedmom roku kráľa Artaxerxa. ⁸ Do Jeruzalema došiel v piatom mesiaci, v siedmom roku tohoto kráľa. ⁹ Na prvý deň prvého mesiaca bol totiž určený odchod z Babylonu a v prvý deň piateho mesiaca sa dostal do Jeruzalema, lebo na ňom spočívala dobrotivá ruka jeho Boha. ¹⁰ Lebo Ezdráš si umienil skúmať Pánov zákon, plniť ho a učiť izraelský ľud ustanovenia a právo.

Kráľovský list o plnomocenstve pre Ezdráša. - ¹¹ Toto je odpis listu, ktorý dal kráľ Artaxerxes kňazovi Ezdrášovi, znalcovi zákona, znalcovi Pánových príkazov a nariadení pre Izrael:

¹² „Artaxerxes, kráľ nad kráľmi, kňazovi Ezdrášovi, učenému v zákone nebeského Boha, pozdrav a tak ďalej.

¹³ Ja vydávam rozkaz, že každý, kto by v mojom kráľovstve mal vôľu - či už z izraelského ľudu, či z jeho kňazov alebo z levitov - ísť do Jeruzalema, môže sa vybrať s tebou. ¹⁴ Lebo kráľ a jeho siedmi radcovia ťa posielajú preskúmať stav vecí v Judei a v Jeruzaleme, ako žiada zákon tvojho Boha, čo máš v ruke, ¹⁵ a odniesť striebro so zlatom, ktoré dobrovoľne venovali kráľ a jeho poradcovia Bohu Izraela, ktorého príbytok je v Jeruzaleme, ¹⁶ aj všetko striebro a zlato, ktoré nájdeš v celej babylonskej provincii popri dobrovoľnom dare ľudu a kňazov, ktorý obetujú na chrám svojho Boha v Jeruzaleme. ¹⁷ Preto za tieto strieborníaky bezodkladne nákup býky, barany a jahňatá s príslušnými pokrmovými a nápojovými obetami a obetuj ich na oltári chrámu vášho Boha v Jeruzaleme! ¹⁸ A čo ty a tvoji bratia usúdite, že by bolo dobré spraviť so striebrom a zlatom, ktoré bude nazvyš, spravte podľa vôle svojho Boha.

¹⁹ Nádoby, ktoré dostávaš pre službu v dome tvojho Boha, odovzdaj pred Bohom v Jeruzaleme!

²⁰ A čo ešte treba pre dom tvojho Boha, čo ti bude ešte treba vynaložiť, uhrad' z kráľovskej pokladnice!

²¹ Ja, kráľ Artaxerxes, týmto nariaďujem všetkým pokladníkom na Záriečí: Všetko, o čo by vás požiadal kňaz Ezdráš, znalec zákona nebeského Boha, treba bez okolkov splniť ²² do sto hrivien striebra, do sto korov pšenice, do sto batov vína, do sto batov oleja a soli bez účtovania! ²³ Všetko, čo sa žiada podľa rozhodnutia nebeského Boha, treba presne splniť pre dom nebeského Boha, aby azda nezhorel hnevom proti kráľovej ríši a proti jeho synom. ²⁴ Ďalej vám oznamujeme, že nik nemá práva uvaliť daň, dávku či mýto ani na kňazov, ani na levitov, spevákov, vrátnikov, chrámových nevoľníkov, ani na nijakých služobníkov tohoto Božieho chrámu.

²⁵ A ty, Ezdráš, podľa toho, ako prikazuje múdrosť tvojho Boha, ktorú máš v rukách, menuj sudcov vedno s obhajcami, aby vysluhovali právo všetkému ľudu na Záriečí, tým totiž, ktorí poznajú zákon tvojho Boha; a kto by ho nepoznal, toho učte! ²⁶ A tak každý, kto by neposlúchol zákon tvojho Boha alebo kráľov zákon, nech je bez okolkov odsúdený alebo na smrť, alebo do vyhnanstva, alebo na stratu majetku, alebo do žalára!“

Ezdrášova d'akovná modlitba. - ²⁷ „Nech je zvelebený Pán, Boh našich otcov, ktorý vnukol kráľovi do srdca, aby okrášlil Pánov dom v Jeruzaleme ²⁸ a naklonil ku mne milosť kráľa, jeho radcov a všetkých vysokých hodnostárov kráľa. A tak ja, posilnený rukou Pána, svojho Boha, ktorá bola nado mnou, zhromaždil som popredných z Izraela, aby išli so mnou.“

Ezd8

VIII. Spoločníci Ezdrášovej púte domov. - ¹ Toto sú hlavy rodov s označením kmeňového pôvodu tých, čo išli so mnou za kraľovania kráľa Artaxerxa z Babylonu: ² Z Pinchasových synov Geršom, z Itamarových synov Daniel, z Dávidových synov Chatuš, ³ Sechaniášov syn, z Farošových synov Zachariáš a s ním zapísaných stopäťdesiat mužov, ⁴ z Pachat-Moabových synov: Zerachiášov syn Eljehoenaj a s ním dvesto mužov, ⁵ zo Zatuových synov: Jachazielov syn Šechaniáš a s ním tristo mužov, ⁶ z Adinových synov: Jonatánov syn Ebed a s ním päťdesiat mužov, ⁷ z Elamových synov: Ataliášov syn Izaiáš a s ním sedemdesiat mužov, ⁸ zo Šefatiášových synov: Michaelov syn Zebadiáš a s ním osemdesiat mužov, ⁹ z Joabových synov: Jechielov syn Obadiáš a s ním dvestoosemnásť mužov, ¹⁰ z Baniových synov: Josifiášov syn Šelomit a s ním stošesťdesiat mužov, ¹¹ z Bebaiho synov: Bebaiho syn Zachariáš a s ním dvadsaťosem mužov, ¹² z Azgadových synov: Hakatanov syn Jochanan a s ním stodesať mužov, ¹³ z Adonikamových synov tí, čo neodišli predtým: a volajú sa Elifelet, Jehiel a Šemaiáš a s nimi šesťdesiat mužov, ¹⁴ z Bigvaiho synov Utai a Zabud a s nimi sedemdesiat mužov.

Zhromaždenie pri rieke. - ¹⁵ Zhromaždil som ich pri rieke, čo tečie do Ahavy, a pobudli sme tam tri dni. Keď som sa rozhliadol po ľude a kňazoch, nenašiel som medzi nimi ani jediného levitu. ¹⁶ Vtedy som poslal po predákov a učiteľov, po Eliezera, Ariela, Šemaiáša, Elnatana, po Jariba a druhého Elnatana. ¹⁷ Rozkázal som im, aby šli k Idovi, starostovi v obci Chasifia, a vložil som im do úst slová, ktorými sa bolo treba prihovoriť Idovi a jeho bratom, nevoľníkom chrámu v obci Chasifia, aby k nám priviedli služobníkov pre dom nášho Boha. ¹⁸ A priviedli nám, lebo nad nami bola dobrotivá ruka nášho Boha, veľmi učeného muža zo synov Moholiho, Léviho syna, Izraelovho syna, totiž Šerebiáša a jeho synov s jeho bratmi, spolu osemnástich, ¹⁹ ďalej Chašabiáša a s ním Izaiáša z Merariho synov, jeho bratov a ich synov, spolu dvadsiatic, ²⁰ a z nevoľníkov chrámu, ktorých dal Dávid a kniežatá na službu levitom, dvestodvadsať nevoľníkov chrámu. Títo všetci boli zaznačení podľa mena.

Posledné prípravy na cestu do vlasti. - ²¹ Potom som tam pri rieke Ahave vyhlásil pôst, aby sme sa pokorili pred pohl'adom svojho Boha a tým si od neho vyprosili šťastnú cestu pre

seba, pre svoje deti i pre celý svoj majetok. ²² Hanbil som sa totiž prosit' kráľ o vojsko a jazdu na našu ochranu proti nepriateľom na ceste. Ved' sme vyhlásili kráľovi: „Ruka nášho Boha vládne nad všetkými tými, ktorí ho vyhľadávajú na svoje dobro; a zasa jeho mohutný hnev zasahuje všetkých, čo ho opúšťajú.“ ²³ A tak sme sa postili a prosili sme o to svojho Boha, a dal sa nám uprosiť.

²⁴ Potom som vyvolil z popredných kňazov dvanástich, Šerebiáša a Chašabiáša a s nimi desiatich spomedzi ich bratov. ²⁵ Potom som im odvážil striebro, zlato a nádoby, posvätný dar pre dom nášho Boha ktorý obetoval kráľ, jeho radcovia, jeho kniežatá a všetci Izraeliti, koľko ich tam bolo. ²⁶ Odvážil som im teda do rúk šesťstopäťdesiat hrivien striebra a sto hrivien strieborného náčinia, zlata tiež sto hrivien, ²⁷ ďalej dvadsať zlatých džbánov po tisíc dareikoch a dve nádoby z medi výborného lesku, vzácné ako zlato. ²⁸ Pritom som im povedal: „Vy ste svätí Pánovi, i tieto nádoby sú posvätné, aj striebro so zlatom je obetný dar Pánovi, Bohu vašich otcov. ²⁹ Bedlivo to opatrujte, kým to neodvážite pred predstavenými kňazov a levitov a pred predstavenými izraelských rodov v Jeruzaleme, v sieňach Pánovho domu!“ ³⁰ A tak kňazi a leviti prevzali váhu striebra a zlata s nádobami, aby ich doniesli do Jeruzalema, do domu nášho Boha.

Príchod do Jeruzalema. - ³¹ Na dvanásty deň prvého mesiaca sme sa pohli od rieky Ahavy a uberali sme sa do Jeruzalema. Ruka nášho Boha bola nad nami. On nás ochraňoval na ceste pred nepriateľskou a pred zbojníckou rukou. ³² Tak sme prišli do Jeruzalema a ostali sme tam tri dni. ³³ Na štvrtý deň potom odvážili striebro, zlato a nádoby v dome nášho Boha v prítomnosti Meremota, syna kňaza Uriáša, ďalej tam bol Pinchasov syn Eleazar a okrem týchto boli prítomní aj leviti, Jozueho syn Jozabad a Binuov syn Noadiáš, ³⁴ všetko podľa počtu a váhy a úhrn váhy hneď zapísali.

³⁵ Tí, čo prišli zo zajatia vo vyhnanstve, obetovali celopaly Izraelovmu Bohu, dvanásť juncov za celý Izrael, deväťdesiatšesť baranov, sedemdesiatšesť jahniat, dvanásť capov na obeť za hriech, toto všetko na celopal Pánovi.

³⁶ Potom odovzdali kráľove nariadenia kráľovským satrapom a povereným správcom za Riekou. A oni podporovali ľud a Boží dom.

Ezdrášov boj proti ženbám s pohankami

Ezd9

IX. Ezdrášovi podávajú správu o manželstvách židov s pohankami. - ¹ Keď sa toto vykonalo, pristúpili ku mne predstavení so slovami: „Izraelský ľud ani kňazi, ani leviti sa neoddelili od obyvateľov týchto krajín a ich ohavností, totiž od Kanaánčanov, Hetejcov, Ferezejcov, Jebujejcov, Amončanov, Moabčanov, Egypťanov a Amorejcov. ² Nielen sebe, lež i svojim synom vzali za ženy z ich dcér a pomiešali sväté plemä s národmi tých krajín. Kniežatá a predstavení sa prehrešili dokonca prví.“

Ezdrášova bolesť. - ³ Keď som to počul, roztrhol som si rúcho a plášť, trhal som si vlasy z hlavy a brady a sedel som veľmi rozrušený. ⁴ I poschodili sa ku mne všetci, čo sa báli slova Izraelovho Boha pre priestupok tých, ktorí prišli zo zajatia. Ja som však sedel rozrušený až do večernej obety.

Ezdrášova modlitba. - ⁵ Ale za večernej obety som vstal od umárania sa a s roztrhnutým rúchom a plášťom som sa hodil na kolená, rozprestrel som ruky k Pánovi, svojmu Bohu, ⁶ a vravel som: „Môj Bože, pýrim sa a hanbím sa pozdvihnúť svoju tvár k tebe, môj Bože, lebo naše neprávosti nám vyčnievajú ponad hlavu a naše previnenie narástlo až po nebesá. ⁷ Od čias našich otcov až po dnešný deň sme ťažko hrešili. Pre naše neprávosti sme boli my, naši králi i naši kňazi vydaní do rúk kráľov (cudzích) krajín, pod meč, do zajatia, za korisť a na verejnú hanbu, ako je tomu (i) dnes. ⁸ Teraz sa na chvíľočku zmiľoval nad nami Pán, náš Boh, aby nám

zachoval zvyšky, aby nám zarazil kolík na svojom posvätnom mieste, aby nám náš Boh osvietil oči a aby nám dal trocha pookriať v našej porobe. ⁹ Lebo hoci sme boli rabmi, náš Boh nás neopúšťal v našej porobe, ale naklonil nám milosť perzských kráľov, že nám dožičili pookriať, aby sme zas mohli vyzdvihnúť dom nášho Boha a opäť ho postaviť z jeho rozvalín a aby nám dal hradbu v Judei a v Jeruzaleme.

¹⁰ Čo ti však, náš Bože, teraz po tom všetkom povedať? Lebo sme opustili tvoje prikázania, ¹¹ ktoré si nám dal cez svojich služobníkov, prorokov, keď si povedal: „Krajina, do ktorej idete, aby ste ju zaujali dedične, je zem poškvrená nečistotou národov tých krajín, pre ohavnosť tých, čo ju od jedného konca po druhý naplnili svojou nečistotou. ¹² Preto teraz nedávajte svoje dcéry za ich synov, ani neberte ich dcéry svojim synom! Nikdy s nimi neuzavierajte pokoj, ani im nedožičte štastia, aby ste boli čoraz mocnejší a požívali dobrá krajiny a poručili ju svojim synom až naveky.“ ¹³ Po tom všetkom, čo nás prikvačilo pre naše zlé skutky a pre naše veľké previnenie - lebo ty, náš Bože, si nás väčšmi šetril, ako si zaslúžili naše neprávosti, a nechal si nám zachované zvyšky -, ¹⁴ neslobodno sa nám vykrúcať a porušovať tvoje príkazy, nesmieme sa zošvagrovať s tými ohavnými národmi. Ved' či by si sa nerozhneval na nás do vykynoženia, žeby nik nezostal a neunikol skaze? ¹⁵ Pane, Izraelov Bože, ty si spravodlivý, preto sme dnes iba zvyškami zachránených. Hľa, my sme pred tebou obťaženi takou vinou, že nik preto neobstojí pred tebou!“

Ezd10

X. Ezdráš nariad'uje prepustenie pohanských žien. - ¹ Kým sa Ezdráš modlil a kým sa vyznával s plačom, ležiac (dolu tvárou) pred Božím príbytkom, poschodil sa k nemu veľký zástup Izraelitov, mužov, žien a detí, a ľud plakal usedavým plačom. ² Vtedy sa ozval Šechaniáš, Jechielec z Elamových synov, a povedal Ezdrášovi: „Prehrešili sme sa proti svojmu Bohu tým, že sme si vzali za ženy cudzinky z národov krajiny. Ale ešte je nádej pre Izrael. ³ Zaviazme sa teraz slávnostne svojmu Bohu, že zapudíme všetky ženy aj tých, ktorí sa z nich narodili, keď ty, pane, a tí, čo sa boja prikázania nášho Boha, odporúčate tak urobiť. Nech sa teda postupuje podľa zákona! ⁴ Vstaň, lebo ty to musíš nariadiť, a my ti pomôžeme! Pust' sa mužne do toho!“

⁵ Ezdráš teda vstal a vyzval popredných kňazov, levitov a celú izraelskú pospolitosť, aby prisahali, že sa zaväzujú konať podľa tohto slova. A tak prisahali. ⁶ Ezdráš sa zdvihol spred Božieho domu, išiel do izby Eljašibovho syna Jochanana a tam prenocoval; ale nejedol chlieb a nepil vodu, lebo žiaľil pre hriech tých, čo prišli zo zajatia.

⁷ Potom vyhlásili po Júdsku a po Jeruzaleme, aby sa všetci presťahovalci poschodili do Jeruzalema. ⁸ Každému, kto sa nedostaví do troch dní podľa uznesenia vrchnosti a starších, nech kliatba stihne celý jeho majetok a on sám nech je vylúčený z obce tých, čo prišli zo zajatia!

Súhlas zideného ľudu. - ⁹ Do troch dní sa poschodili do Jeruzalema všetci mužovia (pokolenia) Júdovho a Benjamínovho. Bolo to v deviatom mesiaci, dvadsiateho toho mesiaca. Celý národ sedel na priestranstve pred Božím príbytkom a triasol sa pre samu vec i pre lejaky.

¹⁰ Vtedy vstal kňaz Ezdráš a povedal im: „Prehrešili ste sa tým, že ste sa poženili s cudzinkami, a tak ste rozmnožili previnenie izraelského ľudu. ¹¹ Preto sa teraz vyznajte Pánovi, Bohu svojich otcov, urobte mu po vôli a oddeľte sa od národov tejto krajiny a od cudzineckých žien!“ ¹² Celé zhromaždenie odpovedalo veľkým hlasom: „Sme povinní urobiť tak, ako nám hovoríš. ¹³ Ale ľud je početný, je čas dažďov a nevydržíme stáť vonku, a potom to nie je práca na jeden deň ani na dva, lebo sme sa veľmi mnohí previnili v tejto veci, ¹⁴ preto prosíme, nech naši predstavení zastupujú celú obec a všetci, čo sa v našich mestách poženili s cudzinkami, prídu v určenom čase so staršími a so sudcami jednotlivých miest, kým sa od nás neodvráti páľ a hnevu nášho Boha pre túto vec.“

¹⁵ Iba Azahelov syn Jonatán a Tikvov syn Jachziáš sa vzopreli proti tomu; Mešulam a levita Šabetai ich podporovali. ¹⁶ Ale presťahovalci urobili tak. Kňaz Ezdráš si vybral mužov, hlavy rodov podľa jednotlivých domov. Všetci boli zaznačení podľa mena. Oni zasadli v prvý deň desiateho mesiaca a skúmali tú vec. ¹⁷ Do prvého dňa prvého mesiaca skončili prípad všetkých, čo sa poženili s cudzinkami.

Menoslov tých, ktorí žili s pohankami. - ¹⁸ Vyšlo najavo, že z kňazských synov si pobrali cudzie ženy títo: Zo synov Josadakovho syna Jozueho a z jeho bratov Maáseiáš, Eliezer, Jarib a Gedaliáš. ¹⁹ Zaručili sa, že svoje ženy prepustia a že budú za svoj poklesok obetovať barana zo stáda. ²⁰ Z Imerových synov Hanani a Zebediáš. ²¹ Z Charimových synov Maásiáš, Eliáš, Šemaiáš, Jachiel a Uziáš. ²² Z Pašchurových synov Eljoenaj, Maásiáš, Izmael, Natanael, Jozabad a Elasa.

²³ Z levitov Jozabad, Simei, Kelaiáš zvaný Kelita, Petachiáš, Júda a Eliezer.

²⁴ Zo spevákov Eljašib a z vrátnikov Šalum, Telem a Uri.

²⁵ Ďalej z izraelského ľudu: Z Farošových synov Rameiáš, Jiziáš, Malkiáš, Mijamin, Eleazar, Malkiáš a Benaiáš. ²⁶ Z Elamových synov Mataniáš, Zachariáš, Jechiel, Abdi, Jeromot a Eliáš. ²⁷ Zo Zatuových synov Eljoenaj, Eljašib, Mataniáš, Teromot, Zabad a, Aziza. ²⁸ Z Bebaiho synov Jehochanan, Chananiáš, Zabai, Atlai. ²⁹ Z Baniových synov Mešulam Maluch, Adaiáš, Jašub, Seal, Jeromot. ³⁰ Z Pachat-Moabových synov Adna, Chelal, Beniáš, Maásiáš, Mataniáš, Besaleel, Binui a Manasses. ³¹ Z Charimových synov Eliezer, Jišiáš, Malkiáš, Šemaiáš, Šimon, ³² Benjamín, Maluch, Šemariáš. ³³ Z Chašumových synov Matenai Matata, Zabad, Elifelet, Jeremai, Manasses, Šimei. ³⁴ Z Baniových synov Máдай, Amram, Uel, ³⁵ Benaiáš, Bedeiáš, Keluhi, ³⁶ Vaniáš, Meremot, Eljašib, ³⁷ Mataniáš, Matanai, Jásav, ³⁸ Bani, Binui, Šimei, ³⁹ Šelemiáš, Nátan, Adaiáš, ⁴⁰ Machnadbai, Šasai, Šarai, ⁴¹ Azarel, Šelemi, Šemeriáš, ⁴² Šalum Amariáš a Jozef. ⁴³ Z Nebových synov Jeiel, Matitiáš, Zabad, Zebina, Jadav, Joel a Benaiáš.

⁴⁴ Títo všetci si vzali za ženy cudzinky. Boli medzi nimi už aj také, ktoré porodili deti.

KNIHA NEHEMIÁŠOVA

Nehemiášova cesta do Jeruzalema

Neh1

I. Smutné položenie ľudu po návrate zo zajatia. - ¹ Vyprávanie Chakhaliášovho syna Nehemiáša.

V mesiaci kislev, v dvadsiatom roku, keď som bol v hlavnom stane v Súzach, z prišiel Chanani, jeden z mojich bratov, a s ním mužovia z Júdska. Spytoval som sa ich na Židov, na ten zvyšok, ktorý zostal zo zajatcov, a tiež na Jeruzalem. „Pozostalci,“ - vraveli mi - „ktorí pozostali zo zajatia, žijú tam v tej provincii vo veľkej sužobe a pohanení. Aj múr Jeruzalema je zborený a jeho brány sú vypálené ohňom.“

Nehemiášova strasť a modlitba. - ⁴ Keď som počul tieto slová, sadol som si, plakal som a kvíľil celé dni, postil a modlil som sa k nebeskému Bohu. ⁵ Bedákal som: „Prosím, Pane, Bože nebies, veľký, hrozný Bože, ktorý zachovávaš zmluvu a milosrdenstvo voči tým, čo ťa milujú a čo sa pridávajú tvojich prikázaní, ⁶ nech sú tvoje uši pozorné a tvoje oči otvorené, aby si počul modlitbu svojho služobníka, ktorú sa dnes dňom i nocou modlím k tebe za Izraelových synov, tvojich služobníkov. Vyznávam hriechy izraelských synov, ktorými sa prehrešili proti tebe. ⁷ Aj ja, aj dom môjho otca sme hrešili. Hrubo sme sa previnili proti tebe a nezachovali sme ani prikázania, ani ustanovenia, ani rozhodnutia, ktoré si dal svojmu služobníkovi Mojžišovi. ⁸

Rozpamätaj sa na slovo, ktoré si dal svojmu služobníkovi Mojžišovi: „Ak sa dopustíte zlého, rozptýlim vás po národoch. ⁹ Ale keď sa navráťte ku mne a keď zachováte moje prikázania a budete ich plniť, keby ste boli zahnaní aj na kraj neba, zhromaždím vás odtiaľ a privediem vás späť na miesto, ktoré som si zvolil, aby tam prebývalo moje meno.“ ¹⁰ Ved’ oni sú tvoji sluhovia a tvoj ľud, ktorý si ty vyslobodil svojou preveľkou silou a svojou mocnou rukou. ¹¹ Prosím teda, Pane, nech sa tvoje ucho započúva do modlitby tvojho služobníka a tiež do modlitby tvojich služobníkov, ktorí so záľubou ctia tvoje meno, a dopraj dnes úspech svojmu služobníkovi, dožič, aby našiel milosť v očiach tohto muža!“

Bol som totiž kráľovským čašníkom.

Neh2

II. Kráľov súhlas s Nehemiášovou cestou do Jeruzalema. - ¹ Stalo sa to v mesiaci nisan, v dvadsiatom roku kráľa Artaxerxa. Bolo pred ním víno a ja som vzal víno a podal som ho kráľovi. Nebýval som pred ním smutný. ² A kráľ sa ma spýtal: „Prečo je tvoj výzor taký smutný? Hádám nie si chorý? Akiste ti smútok zvierá srdce.“ Veľmi som sa zl’akol ³ a kráľovi som odvetil: „Kráľ ži naveky! Ako by môj výzor nebol smutný, keď je mesto, kde sú hroby mojich otcov, spustnuté a jeho brány vypálené ohňom.“ ⁴ Kráľ sa ma opýtal: „Čo by si rád?“ Povzdychol som k nebeskému Bohu ⁵ a odpovedal som kráľovi: „Ak kráľ uzná za dobré a keď tvoj sluha zasluhuje tvoju milosť, ráč ma poslať do Judey, do mesta, kde sú hroby mojich otcov, aby som ho zasa postavil.“ ⁶ Kráľ sa ma ďalej pýtal (a kráľovná sedela vedľa neho): „Ako dlho ti potrvá cesta a kedy sa vrátiš?“ A kráľovi sa páčilo pustiť ma. Udal som mu čas ⁷ a potom som povedal kráľovi: „Ak uzná kráľ za dobré, nech mi dajú listy pre vladárov na Záriečí, aby mi dovolili prejsť, kým neprídem do Judey, ⁸ taktiež list kráľovskému polesnému Asafovi, aby mi dal drevo na pokrytie brán chrámového hradu, mestských múrov a domu, kde sa zložím.“ Kráľ mi vyhovel i v tomto, lebo bola nado mnou dobrotivá ruka môjho Boha.

Cesta cez Záriečie. - ⁹ A tak keď som prišiel k vladárom na Záriečí, odovzdal som im kráľovské listiny. Kráľ však so mnou poslal aj vojenských veliteľov a jazdcov. ¹⁰ Keď sa o tom dozvedeli Sanabalat Choronský a amonský otrok Tobiáš, náramne sa im neľúbilo, že prišiel ktosi, komu leží na srdci blaho izraelských synov.

Práce na obnove mesta

Nehemiáš zisťuje stav mestských múrov. - ¹¹ Keď som došiel do Jeruzalema, najprv som tam čakal tri dni. ¹² Potom som sa vybral v noci, ja a so mnou hŕstka mužov, lenže ani jednému som neoznámil, čo mi vnukol môj Boh vykonať pre Jeruzalem. Zviera som nemal so sebou, iba to, na ktorom som sedel. ¹³ V noci som sa dostal bránou v údolí von k Dračej studnici a k Hnojnej bráne a poprezeral som jeruzalemský múr, ktorý bol miestami zborený. I jeho brány boli poničené ohňom. ¹⁴ Odtiaľ som sa pobral k Studničnej bráne a ku Kráľovskému rybníku. Pretože však zviera, na ktorom som išiel, nemalo kade ísť ďalej, ¹⁵ išiel som v noci hore dolinou a prezeral som múr. Potom som sa obrátil, a keď som prišiel k bráne na doline, vrátil som sa domov.

Získavanie predstavených pre obnovu mesta. - ¹⁶ Predstavení (mesta) nevedeli, kam som odišiel a čo som robil. Ani Židom, ani kňazom, ani popredným, ani predstaveným, ani iným pracovníkom na stavbe som dovtedy nič neoznámil. ¹⁷ Vtedy som im povedal: „Vidíte tú tieseň, v ktorej sme. Hľa, Jeruzalem spustošený, jeho brány zničené ohňom! Pod’te, stavajme jeruzalemský múr a nebud’me ďalej na potupu!“ ¹⁸ Keď som im rozpovedal, ako bola dobrotivá

ruka môjho Boha nado mnou, aj slová, ktoré mi vravel kráľ, povedali: „Poďme a stavajme!“ A priložili riadne ruky k dobrej veci.

Odpor nepriateľov. - ¹⁹ Keď sa o tom dozvedeli Sanabalat Choronský, amonský otrok Tobiaš a Arab Gešem, posmievali sa nám a s pohŕdaním nám vraveli: „Čože to tu robíte?! Ste azda odbojníkmi proti kráľovi?“ ²⁰ Na odvetu som im povedal: „Nebeský Boh nás bude požehnávať a my, jeho služobníci, púšťame sa do práce a stavíme. Vy však nemáte v Jeruzaleme ani čiastky, ani práva, ani pamiatky.

Neh3

III. Obnova a obnovitelia mestských múrov. - ¹ Najvyšší kňaz Eljašib a jeho bratia kňazi sa teda pustili do práce a postavili Ovčiu bránu. Posvätili ju a osadili jej vráta. Stavali ďalej až po vežu Mea, posvätili ju a v stavbe pokračovali až po vežu Chananel. ² Vedľa stavali chlapi z Jericha a vedľa nich Imriho syn Zakur.

³ Rybnú bránu stavali Hasenaaovi synovia. Oni ju pokryli trámami a osadili jej vráta i jej pozdĺžne a priečne závary. ⁴ Vedľa nich opravoval Meromot, syn Hakosovho syna Uriáša. Vedľa neho opravoval Mešulam, syn Mešezabelovho syna Berechiáša, a vedľa neho opravoval Bánov syn Sadok. ⁵ Vedľa neho opravovali Tekoania, lenže poprednejší z nich neskláňali poddajne šiju pred svojimi dozeračmi.

⁶ Starú bránu opravovali Paseachov syn Jojada a Besodiášov syn Mešulam. Oni ju zakryli trámami a osadili jej vráta i jej pozdĺžne a priečne závary. ⁷ Vedľa nich opravovali Gabaončan Melatiáš a Meronoran Jadon, muži z Gabaona a Masfy, pri stolici vladára za Riekou. ⁸ Vedľa opravoval Charchaiášov syn Uziel so zlatníkmi, vedľa neho opravoval Chananiáš, jeden z mastičkárov, a opravili jeruzalemské hradby až po široký múr. ⁹ Vedľa opravoval Churov syn Refaiáš, predstavený polovice jeruzalemského okresu. ¹⁰ Vedľa opravoval Charumafov syn Jedaiáš oproti svojmu domu, vedľa neho opravoval Chašabneiášov syn Chatuš. ¹¹ Druhý úsek s Pecnou vežou opravoval Charimov syn Malkiáš a Pachat-Moabov syn Chašub. ¹² Vedľa opravoval Halhočešov syn Šalum, predstavený druhej polovice jeruzalemského okresu, on so svojimi dcérami.

¹³ Bránu na doline opravoval Chanun s osadníkmi zo Zanoach. Oni ju postavili a osadili jej vráta i jej pozdĺžne a priečne závary a opravili tisíc laktov múru až po Hnojnú bránu.

¹⁴ Hnojnú bránu opravoval Rechabov syn Malkiáš, predstavený okresu Bethakerema. On ju postavil a osadil jej vráta i jej pozdĺžne a priečne závary.

¹⁵ Bránu pri studnici opravoval Kolchozov syn Šalun, predstavený masfanského okresu. Postavil ju, pokryl ju a osadil jej vráta i jej pozdĺžne a priečne závary, takisto Rybníčný múr vodovodu pri Kráľovskej záhrade až po schody, ktoré vedú z Dávidovho mesta dolu. ¹⁶ Za ním opravoval Azbukov syn Nehemiáš, predstavený betsurského okresu, až oproti Dávidovým hrobom a až po urobený rybník a ďalej po Dom bohatierov. ¹⁷ Za ním opravovali leviti. Baniho syn Rechum, vedľa neho opravoval Chašabiáš, predstavený polovice keilského okresu, a jeho okres. ¹⁸ Za ním opravovali ich bratia. Chenadadov syn Bavai, predstavený druhej polovice keilského okresu. ¹⁹ Vedľa neho opravoval Jozueho syn Ezer, predstavený Masfy, druhý úsek pozdĺž miesta, kade sa vystupuje ku zbrojnici v uhle. ²⁰ Za ním veľmi usilovne opravoval Zabdiho syn Baruch druhý úsek od uhla až po dvere domu najvyššieho kňaza Eljašiba. ²¹ Za ním opravoval Meromot, syn Hakosovho syna Uriáša, druhý úsek odo dverí Eljašibovho domu až pokiaľ siahla Eljašibov dom. ²² Za ním opravovali kňazi, mužovia z rovín. ²³ Za nimi opravovali Benjamín a Chašub oproti svojim domom. Za nimi opravoval Azariáš, syn Ananiášovho syna Másijáša, neďaleko svojho domu. ²⁴ Za ním opravoval Chenadadov syn Binui druhý úsek od Azariášovho príbytku po záhyb a po roh. ²⁵ Uzaiho syn Palal opravoval oproti záhybu veže, ktorá čnie v hornej časti kráľovského domu pri väzenskom dvore, za ním

Parošov syn Pedaiáš. ²⁶ Chrátomí nevoľníci, ktorí bývali na Ofele, opravovali až oproti Vodnej bráne na východe a až po vežu, čo tu vyčnievala. ²⁷ Za nimi opravovali Tekoania druhý úsek od náprotivného miesta veľkej veže, čo tu vyčnievala, po Ofelský múr. ²⁸ Vyše Konskej brány opravovali kňazi, každý oproti svojmu domu. ²⁹ Za nimi opravoval Imerov syn Sadok oproti svojmu domu. Za ním opravoval Šechaniášov syn Šemaiáš, strážca Východnej brány. ³⁰ Za ním opravoval Šelemiášov syn Chananiáš a Salafov šiesty syn Chanun druhý úsek. Za ním opravoval Berechiášov syn Mešulam oproti svojmu bytu. ³¹ Za ním opravoval Malkiáš, člen zlatníkov, až po dom chrátomých nevoľníkov a kupcov oproti strážnej bráne a až po Hornú rožnú izbu. ³² Medzi Hornou izbou na rohu a medzi Ovčou bránou opravovali zlatníci a kupci.

Nepriateľstvá protivníkov. - ³³ Keď sa Sanabalat dozvedel, že stavíme múr, rozhneval sa a veľmi sa zlostil. Posmieval sa Židom ³⁴ a pred svojimi súkmeňovcami a samarijským davom sa vyslovil: „Čo to robia títo mizerní Židia?! Dovolí im to? Vari budú obetovať? Vari za deň skončia? Vari budú vedieť z hromád prachu opäť urobiť kamene, ktoré ľahli popolom?“ ³⁵ Amončan Tobiáš, ktorý stál pri ňom, vyslovil sa takisto: „Len nech stavajú! Ved' stačí, keď príde líška, prerazí ich kamenný múr.“

³⁶ „Počuj, Bože náš, ako nami pohŕdajú!
Vráť ich pohanenie na ich hlavu
a vydaj ich na lup v krajine, kde budú zajatcami!
³⁷ Neodpušť ich nepravosť.
Nech sa ich hriech nezotrie spred tvojej tváre,
lebo popúdzali teba pred stavajúcimi.“

³⁸ No my sme stavali múr ďalej, a keď bol celý múr dopoly pospájaný, chopil sa ľud s chuťou ďalšej práce.

Neh4

IV. Nepriateľské úklady. - ¹ Keď sa dozvedeli Sanabalat, Tobiáš, Arabi a Amončania s Ašdoncami, že badať pokrok na oprave jeruzalemských múrov, že sa rozsádzajú začali uzavierať, náramne sa rozšrdili ² a všetci sa sprisahali vospolok, že pôjdu do útoku proti Jeruzalemu a že v ňom vyvolajú zmätok. ³ No my sme sa modlievali k svojmu Bohu a postavili sme proti nim stráž vo dne i v noci na ochranu pred nimi.

⁴ Lenže Židia vyhlásili:
„Ochabuje nosičova sila
a je príliš veľa rumov,
nevládzeme teda
budovať múr ďalej.“

⁵ Naši protivníci povedali: „Nenazdajú sa a nezbadajú, kým nevtrhneme doprostred nich; pobijeme ich a znemožníme ďalšiu prácu.“

Nehemiášova obozretnosť. - ⁶ Keď však prišli Židia; ktorí bývali blízko nich, a desať ráz nám povedali zo všetkých tých miest: „Vráťte sa k nám!“, ⁷ postavil som dolu na priestranstve za múrom, kde bol už otvorený kraj, ľud usporiadaný po čeladiach s ich mečmi, kopijami a s ich lukmi. ⁸ A keď som si to prezrel, postavil som sa a povedal som šľachte, kniežatám a ostatnému ľudu: „Nebojte sa ich! Pamätajte na veľkého a hrozného Pána a bojujte za svojich bratov, za svojich synov, za svoje dcéry, za svoje manželky a za svoje domy!“

⁹ Keď sa naši nepriatelia dozvedeli, že nás o tom upovedomili a že Boh zmaril ich zámer, všetci sme sa vrátili k múru každý k svojej práci. ¹⁰ Od toho dňa pracovala na stavbe len polovica mojich šuhajov, druhá polovica bola pohotove s kopijami, pavézami, lukmi a panciermi; a velitelia stáli za všetkými príslušníkmi Júdovho domu. ¹¹ Aj tí, ktorí stavali múr, aj tí, ktorí nosili a nakladali bremená, každý jednou rukou pracoval a druhou držal zbraň. ¹² Každý z tých, čo boli zamestnaní na stavbe, mal pripásaný meč na bedrách a takto staval. Trubač s poľnicou stál povedľa mňa. ¹³ Šľachte, kniežatám a ostatnému ľudu som vyhlásil: „Roboty je veľa a je rozsiahla a my sme roztrúsení po tom múre naďaleko jeden od druhého. ¹⁴ Skadekoľvek počujete zvuk trúby, ta sa zbehnite k nám! Náš Boh bude za nás bojovať.“

¹⁵ A tak sme my pracovali na stavbe a polovica bola pohotovo s kopijami od východu dennice až kým sa nezažali hviezdy. ¹⁶ Vtedy som ľudu povedal i toto: „Nech každý aj so svojím sluhom nocuje dnu v Jeruzaleme a nech nás vymieňajú v noci na stráži a vo dne na stavbe!“ ¹⁷ Nuž ani ja, ani moji bratia, ani moji šuhaji, ba ani strážne mužstvo, čo ma sprevádzalo, nevyzliekali sme svoje odevy. Každý išiel so zbraňou po vodu.

Neh5

V⁵. Ponosy chudobného ľudu na boháčov. - ¹ Strhol sa veľký krik ľudu a ich žien proti svojim súkmeňovcom Židom. ² Jedni vraveli: „Máme veľa synov a dcér, musíme si zadovážiť zbožie, lebo nám treba jesť, aby sme si zachovali život.“ ³ Druhí povedali: „Musíme dať do zálohu svoje polia, vinice a domy, aby sme si opatrili zbožie, lebo hladujeme.“ ⁴ Iní zas hovorili: „Nútení sme požičať si peniaze na kráľovskú daň a pozakladať svoje polia so svojimi vinohradmi. ⁵ Veď naše telo je také isté ako telo našich bratov. Aké sú ich deti, také isté sú aj naše deti, a my musíme nielen svojich synov, lež i svoje dcéry uvrhovať do poroby. Podaktoré z našich dcér sa už i stali nevoľnicami a my si nemôžeme pomôcť, lebo na pozemky a vinohrady majú iní.“

Odpustenie dlhov. - ⁶ Rozsrdil som sa veľmi, keď som počul ich krik a tieto ich reči. ⁷ Zaumienil som si, že sa pustím do šľachty a predstavených a poviem im: „Vy všetci ste úžerníci voči svojim bratom!“ Zvolal som veľké zhromaždenie proti nim ⁸ a povedal som im: „My sme vykupovali svojich bratov Židov, ktorí boli predávaní pohanom, ako nám len bolo možné. A vy sami predávate svojich bratov! A predávajú ich našincom!“ Mlčali a nevedeli odpovedať. ⁹ Povedal som ďalej: „To, čo robíte, je nesprávne. Prečo nekráčate v bázni pred naším Bohom, aby nás naši nepriatelia pohania, nepotupovali? ¹⁰ Veď i ja, i moji bratia, ba i moji služobníci požičiavali sme mnohým peniaze a obilie! Nože, odpusťte im túto pohľadávku! ¹¹ Vráťte im, prosím, ešte dnes ich pozemky, ich vinice, ich olivové sady a ich domy! Odpusťte im aj stú čiastku za peniaze, obilie mušt a olej, ktoré ste im požičali!“ ¹² Odvetili: „Vrátime a nebudeme nič požadovať od nich. Urobíme, ako vravíš.“ Zavolať som kňazov a vyžiadal som od nich prisahu, že budú konať podľa tohto sľubu. ¹³ Vytriasol som náber svojho rúcha a povedal som: „Nech takto povytřasa Boh každého, kto nedodrží toto slovo, z jeho domova a z jeho majetku! Takisto nech je vytrasený a takisto nech je prázdny!“ Celá obec vyslovila: „Amen!“ a chválili Boha. A ľud toto rozhodnutie dodržal.

Nehemiášova nezištnosť. - ¹⁴ Ba čo viac, odo dňa, keď ma kráľ poveril, aby som bol vladárom v Júdsku - od dvadsiateho do tridsiateho druhého roku kráľa Artaxerxa, teda dvanásť rokov -, nežili sme ani ja, ani moji bratia na vladárskom chlebe. ¹⁵ Minulí vladári, moji predchodcovia, znamenali pre ľud veľkú ťarchu. Brali od nich na stravu a víno po štyridsať šeklov striebra denne. Ešte aj ich podriadení úradníci gniavili ľud. No ja som to nerobil, lebo som sa bál Boha. ¹⁶ Ešte aj pri oprave múru som priložil ruku k dielu. Nenakúpili sme poľa a všetci moji služobníci chodili na stavbu. ¹⁷ Pritom Židia, ktorí boli na vedúcich miestach, stopäťdesiat osôb, i tí, čo k nám prichádzali z okolitých národov, usádzali sa k môjmu stolu. ¹⁸

Denne pripravovali celého býka a šesť vybraných oviec okrem hydiny, čo mi tiež pripravovali. Každý desiaty deň bolo množstvo všakového vína. Pri tom všetkom som nepožadoval vladársky plat, lebo na tento ľud ťažko doliehala služba. ¹⁹ Pamätaj mi, môj Bože, na dobré všetko to, čo, som vykonal pre tento ľud!

Dokončenie stavby múrov

Neh6

VI. Nepriatelia stroja Nehemiášovi nástrahy a strašia. - ¹ Keď Sanabalatovi, Tobiášovi, Arabovi Gešemovi a ostatným našim nepriateľom doletelo do uší, že som postavil múr a že na ňom niet trhliny, hoci dovtedy som ešte neosadil vráta do brán, ² poslali mi Sanabalat s Gešom odkaz: „Pod', pohovoríme si v jednej z dedín na rovine Ono!“ Lenže oni zamýšľali urobiť mi zlé. ³ Preto som k nim poslal poslov s týmto odkazom: „Robím veľké dielo, preto nemôžem ísť.“ Akiste by práca postála, keby som ju nechal tak a šiel za vami dolu.“ ⁴ Štyri razy posielali ku mne takým istým spôsobom a ja som im vždy odpovedal ako prv.

Sanabalatov list Nehemiášovi. - ⁵ Potom poslal Sanabalat ku mne svojho sluhu s otvoreným listom piaty raz tým istým spôsobom. ⁶ V ňom stálo: „Medzi národmi sa povráva a Gešem hovorí to isté, že vy, ty a Židia, strojíte sa vzbúriť, preto staviaš múr, a že by si rád bol ich kráľom podľa týchto rečí. ⁷ Aj prorokov že si postavil, aby o tebe roznášali po Jeruzaleme: „V Judei je kráľ!“ Teraz sa kráľ dozvie o týchto pletkách. Preto len príď, aby sme sa poradili spolu!“ ⁸ Poslal som mu odkaz: „Nestalo sa nič také, ako hovoríš, ale ty sám si si to navymýšľal vo svojom srdci.“ ⁹ Všetci nám totiž chceli nahnať strachu, lebo si mysleli, že naše ruky nechajú tak prácu, takže ona vyjde na zmar. Preto som tým väčší dodával sily svojim rukám.

Nepравdivý prorok. - ¹⁰ Keď som tak raz vošiel do príbytku Šemaiáša, syna Mehetabelovho syna Delaiáša, ktorý sa zavrhol, povedal mi: „Pod'me spolu do Božieho domu, dnu do chrámu, a zamknime dvere chrámu, lebo ťa prídu zabiť, za noci ťa prídu zmárniť.“ ¹¹ Lenže ja som odpovedal: „Utekal by, vari niekto taký, ako som ja? A kto taký, ako som ja, by sa opovážil vkročiť do chrámu a zostať nažive?! Nejdem!“ ¹² Poznal som hneď, že ho neposlal Boh, ale že to proroctvo mi povedal len preto, že ho Tobiáš a Sanabalat najali za odmenu. ¹³ Bol najatý za odmenu, aby som sa zľakol, urobil to a zhrešil. Bolo by sa im také niečo hodilo na mrzkú ohováračku mojej osoby, aby mi mohli utŕhať na cti. ¹⁴ Pamätaj, môj Bože, na Tobiáša a na Sanabalata podľa ich skutkov a takisto na prorokyňu Noadiu a na ostatných prorokov, ktorí by mi boli radi nahnať strachu.

Dokončenie stavby. - ¹⁵ No i tak bol dokončený múr za päťdesiatdva dní dvadsiateho piateho elula. ¹⁶ Keď sa o tom dozvedeli všetci naši nepriatelia, zachveli sa všetky národy, čo boli vôkol nás, a zmalomyselneli veľmi, lebo poznali, že toto dielo sa dokonalo vďaka nášmu Bohu.

¹⁷ No aj vtedy premnohí poprední Židia odosielali Tobiášovi listy a zasa od Tobiáša prichádzali im. ¹⁸ Lebo v Judei bolo veľa takých, ktorých s ním viazala prisaha. Bol totiž zaťom Arachovho syna Šechaniáša. Jeho syn Jochanan si zas vzal dcéru Berechiášovho syna Mešulmana. ¹⁹ Ba pekne sa vyjadrovali o ňom aj pred mnou a zasa moje slová vynášali jemu. Aj Tobiáš posielal listy, aby ma strašil.

Neh7

VII. Starostlivosť o stráženie mesta. - ¹ Keď bol múr dobudovaný a keď som osadil vráta, boli ustanovení vrátnici, speváci a leviti. ² Svojmu bratovi Chanimu a veliteľovi pevnosti Chananiášovi som zveril hlavné velenie nad Jeruzalemom, lebo on bol mužom dôveryhodným

a bohabojnejším ako mnohí iní. ³ Vydal som im rozkaz: „Neotvárať jeruzalemské brány, až keď už hreje slnko! Vráta treba zatvárať a zamykať závorami kým tam ešte stoja! Majú tiež stavať stráže z Jeruzalemčanov, každého na jeho stanovište, každého oproti jeho domu!“

Súpis ľudu, ktorý sa vrátil zo zajatia. - ⁴ Mesto bolo rozsiahle a veľké, ale bývalo v ňom ešte málo ľudí. Ešte neboli postavené domy. ⁵ Preto mi Boh vnukol zhromaždiť a spísať podľa príslušnosti k rodu šľachtu kniežatá a ľud. A tu som našiel záznam o rode tých, ktorí prišli prví. Našiel so ňom zápis:

Vodcovia. - ⁶ Toto sú tí príslušníci provincie, ktorí prišli zo zajatia vo vyhnanstve ktorých babylonský kráľ Nabuchodonozor odvliekol a vrátili sa do Jeruzalema alebo do Judey, každý do vlastného mesta, ⁷ tí, čo prišli so Zorobábelom, Jozuem, Nehemiášom Azariášom, Rámiášom Nachamanim, Mardochejom, Bilšanom Misperetom, Bigvaiom, Nechumom a Bánom.

Pospolitý ľud. - Počet mužov izraelského ľudu: ⁹ Farošových potomkov dvetisícstosedemdesiatdva, Šefatiášových tristosedemdesiatdva ¹⁰ Arachových šesťstopäťdesiatdva, ¹¹ Fachat-Moabových po Jozuem a Joabovi dvetisícosemstoosemnásť, ¹² Elamových tisícdvestopäťdesiatštyri, ¹³ Zatuových osemstoštyridsaťpäť, ¹⁴ Zakajových sedemstošesťdesiat, ¹⁵ Binuiho šesťstoštyridsaťosem, ¹⁶ Bebaiho šesťstodvadsaťosem, ¹⁷ Azgadových dvetisícristodvadsaťdva, ¹⁸ Adonikamových šesťstošesťdesiatsedem, ¹⁹ Bigvaiho dvetisícšesťdesiatsedem, ²⁰ Adinových šesťstopäťdesiatpäť, ²¹ Aterových z Ezechiášovej strany deväťdesiatosem, ²² Chašumových trisdvadsaťosem, ²³ Besaiho trisdvadsaťštyri, ²⁴ Charifových stodvanásť, ²⁵ Gabaoncov deväťdesiatpäť, ²⁶ Betlehemčanov a Netofančanov stoosemdesiatosem ²⁷ Anatotčanov stodvadsaťosem, ²⁸ Betazmavčanov štyridsaťdva, ²⁹ Kirjatiarimčanov, Kefirčanov a Bérotčanov sedemstoštyridsaťtri, ³⁰ Ramčanov a Gabaanov šesťstodvadsaťjeden, ³¹ Michmasčanov stodvadsaťdva ³² Betelčanov a Haičanov stodvadsaťtri, ³³ Novonebanov päťdesiatdva, ³⁴ Novoelamčanov tisícdvestopäťdesiatštyri, ³⁵ Charimčanov trisdvadsať, ³⁶ Jerichovčanov tristoštyridsaťpäť, ³⁷ Lodčanov, Chadidčanov a Onočanov sedemstodvadsaťjeden, ³⁸ Senaanov tritisícdeväťstotridsať.

Kňazi. - ³⁹ Kňazov z Jedaiášovej krvi Jozueho vetvy, deväťstosedemdesiattri, ⁴⁰ z Imerovej tisícpäťdesiatdva, ⁴¹ z Paschurovej tisícvestoštyridsaťsedem, ⁴² z Charimovej tisícsemdesiat.

Leviti. - ⁴³ Levitov, Jozueho potomkov po Kadmielovi, Hodevášovej vetvy, sedemdesiatštyri.

Speváci. - ⁴⁴ Spevákov, Asafových potomkov, stoštyridsaťosem.

Vrátnici. - ⁴⁵ Vrátnikov, Šalumových, Aterových Talmonových Akubových, Chatitových a Sobaiho potomkov, stotridsaťosem.

Nevolníci chrámu. - ⁴⁶ Nevolníkov chrámu, potomkov Sichaových, Chasofových, Tabaotových, Kerosových, Siaových, Fadonových, ⁴⁸ Lebanových, Chagabových, Šalmiho, ⁴⁹ Chananových, Gidelových, Gacharových, ⁵⁰ Reaiášových, Resinových, Nekodových, ⁵¹ Gazarnových, Uzaových, Faseachových, ⁵² Besaiho, Meunimových, Nefišesimových, ⁵³ Bakbukových, Chakufových, Charchurových, ⁵⁴ Baslitových, Mechidových, Charšaových, ⁵⁵ Barkosových, Siserových, Tamachových, ⁵⁶ Nesiachových a Chatifaových; ⁵⁷ z potomkov Šalamúnových služobníkov: potomkov Sotaiho, Sofertových, Feridových, ⁵⁸ Jálových, Darkonových, Gidelových, ⁵⁹ Šefatiášových, Chatilových, Pochertových z Hasebaima a Amonových; ⁶⁰ všetkých chrámových nevoľníkov a potomkov Šalamúnových služobníkov bolo spolu trisdvadsaťdesiatdva.

Ľudia bez rodových preukazov. - ⁶¹ Aj títo vyšli z Tel-Melacha, Tel-Charše, Kerubu, Adonu a Imeru, lenže nevedeli preukázať čelaď svojich otcov a svoj pôvod, či sú totiž z Izraela, ⁶² šesťstoštyridsaťdva Delaiášových, Tobiášových a Nekodových potomkov.

⁶³ Z kňazov Chabaiášovi a Hakosovi potomkovia, ďalej potomkovia Berzelaiho, ktorý si vzal za ženu z dcér Galaádčana Berzelaiho a bol nazvaný ich menom. ⁶⁴ Títo hľadali svoj

zápis o rodovej príslušnosti, ale pretože nenašli, vylúčili ich z kňazstva. ⁶⁵ Kráľov námestník im zakázal jest' zo svätosvätých vecí, dokiaľ nebude zasa stáť kňaz s urim a tumim.

Úhrn osôb a zvierat. - ⁶⁶ Celé toto spoločenstvo do jedného počítalo štyridsaťdvatisíctristošesťdesiat, ⁶⁷ okrem ich sluhov a ich služok, ktorých bolo sedemtisíctristotridsaťsedem; ďalej s nimi bolo dvestoštyridsaťpäť spevákov a speváčok. ⁶⁸ Koní mali sedemstotridsaťšesť, mulíc dvestoštyridsaťpäť, ⁶⁹ tiav štyristotridsaťpäť a oslov šesťtisícsemstodvadsať.

Dary na chrám. - ⁷⁰ Poniektorí náčelníci rodov venovali na stavebné dielo. Kráľov námestník dal do pokladu tisíc drachiem zlata, päťdesiat čias, päťstotridsať kňazských sukni. ⁷¹ Podajedni náčelníci rodov venovali na stavebný poklad dvadsaťtisíc drachiem zlata a dvetisíc dvesto mín striebra. ⁷² Toho, čo dal ostatný ľud, bolo dvadsaťtisíc drachiem zlata, dvetisíc mín striebra a šesťdesiatsem kňazských sukni.

⁷³ Tak sa teda osadili kňazi, leviti, vrátnici, speváci a niektorí z ľudu, chrámoví nevoľníci a celý Izrael vo svojich mestách. A keď nastal siedmy mesiac - Izraeliti bývali už vo svojich mestách.

Obnovenie zmluvy ľudu s Bohom Prečítanie Zákona a slávnosť Stánkov

Neh8

VIII. Prečítanie Zákona. - ¹ Všetok ľud sa zišiel ako jeden muž oproti Vodnej bráne. Znalcovi Písma, Ezdrášovi, rozkázali priniesť knihu Mojžišovho zákona, ktorý Pán ustanovil pre Izraelitov. ² Kňaz Ezdráš teda v prvý deň siedmeho mesiaca priniesol zákon pred zhromaždenie mužov, žien a všetkých, ktorí boli schopní chápať, čo sa počúvalo. ³ Čítali z neho na námestí oproti Vodnej bráne od samého rána do poludnia pred mužmi a ženami a všetkými, čo boli schopní chápať. ⁴ Zákonník Ezdráš stál na drevenej vyvýšenine, ktorú na tento cieľ urobili. Vedľa neho stáli po pravici Matatáš, Semeiáš, Anaiáš, Uriáš, Chilkiáš a Maásiáš, po jeho ľavici Pedaiáš, Mišael, Malkiáš, Chašum, Chašbadana, Zachariáš a Mešulam. ⁵ Ezdráš otvoril knihu pred očami všetkých ľudí, prevyšoval totiž všetok ľud, a keď ju otváral, všetok ľud vstal. ⁶ Ezdráš dobrorečil Pánovi, veľkému Bohu, a ľud rad-radom odpovedal: „Amen, amen!“, pričom zdvíhal ruky. ⁷ Potom sa zas sklonili a klaňali sa Pánovi tvárou až po zem. Leviti Jozue, Bani, Šerebiáš, Jamin, Akub, Sabetai, Hodiáš, Maásiáš, Kelita, Azariáš, Jozabad, Chanan a Pelaiáš vykladali ľudu zákon. Ľud stál a nepohol sa z miesta. ⁸ A čítali z knihy, z Božieho zákona, stať za staťou a vykladali zmysel, takže rozumeli tomu, čo sa prečítalo.

Smútok ľudu. - ⁹ Vtedy Nehemiáš, to jest kráľov námestník, Ezdráš, kňaz a zákonník, a leviti, čo vyučovali ľud, povedali celému spoločenstvu: „Tento deň je zasvätený Pánovi, vášmu Bohu. Nežiaľte a neplačte!“ Všetok ľud totiž plakal, keď počul slová zákona. ¹⁰ Potom im povedal: „Choďte, zajedzte si niečo masného a vypite si sladkého, no niečo z toho pošlite aj tomu, kto si nenachystal! Lebo tento deň je zasvätený nášmu Pánovi. A nermúťte sa, lebo radosť v Pánovi je vaša sila!“ ¹¹ Leviti takisto upokojovali všetok ľud a hovorili: „Mlčte, lebo tento deň je svätý! Nermúťte sa!“ ¹² A tak všetok ľud išiel jest', piť, rozposielať podiely a oslavovať s veľkou radosťou, lebo pochopili slová, ktoré im zvestovali.

Sviatok Stánkov. - ¹³ Na druhý deň sa zhromaždili náčelníci rodov všetkého ľudu, kňazi aj leviti k zákonníkovi Ezdrášovi, aby lepšie poznali slová zákona. ¹⁴ A našli napísané v zákone, čo Pán prikázal prostredníctvom Mojžiša, že Izraeliti majú bývať v stánkoch na slávny deň v siedmom mesiaci ¹⁵ a že majú vyhlásiť a vyvolať vo všetkých svojich mestách aj v Jeruzaleme: „Vyberte sa na vrchy a naznášajte ratolestí šľachtených i divých olív, ratolestí myrtových a palmových a ratolestí hustolistých stromov na stavanie stánkov, ako je napísané.“ ¹⁶ Ľud teda vyšiel a nanosil a urobil si stánky, jedni na streche, druhí na dvore, iní zas na nádвориach

Božieho domu a na námestí Vodnej brány a takisto na námestí Efraimovej brány. ¹⁷ A tak si celé spoločenstvo tých, čo sa vrátili zo zajatia, porobilo stánky a bývalo v stánkoch. Izraeliti to nerobili od dní Nunovho syna Jozueho až do tohoto dňa. Preto bola veľmi veľká radosť. ¹⁸ A tak deň čo deň čítali z knihy Božieho zákona, od prvého dňa až po posledný. Sviatok slávili sedem dní. Na ôsmy deň bolo potom podľa obyčaje slávnostné zhromaždenie.

Pokánie ľudu izraelského

Neh9

IX. Verejné pokánie. - ¹ Na dvadsiaty štvrtý deň tohoto mesiaca sa Izraeliti zhromaždili, postili sa, obliekli sa do vrecovín a posypali sa prachom. ² Keď sa izraelskí súkmeňovci odlúčili od všakových cudzozemcov, postavili sa a vyznávali svoje hriechy a neprávosti svojich otcov. ³ Potom povstali priam na mieste, kde boli, štvrt' dňa čítali z knihy zákona Pána, svojho Boha, a štvrt' dňa sa vyznávali a klaňali sa Pánovi, svojmu Bohu. ⁴ Na levitské vyvýšené miesto vystúpili Jozue, Bani, Kadmiel, Šebaniáš, Buni, Šerebiáš, Bani a Chenani a vzývali veľkým hlasom Pána, svojho Boha. ⁵ A leviti Jozue, Kadmiel, Bani, Chašabniáš, Šerebiáš, Hodiáš, Šebaniáš a Fetacháš odriekali túto modlitbu:

Kajúcna modlitba. - „Vstaňte, dobrorečte Pánovi, svojmu Bohu, od vekov až naveky! A nech sa zveľbuje tvoje slávne meno, vyvýšené nado všetko zveľbovanie a chválu!

⁶ Ty si, Pane, ty si jediný! Ty si urobil nebo a nebesá so všetkým ich vojskom, zem i všetko, čo je na nej, moria aj so všetkým, čo je v nich. Tomu všetkému ty dávaš život. Tebe sa klania nebeské vojsko. ⁷ Ty si, Pane, ten Boh, ktorý si vybral Abrama a vyviedol ho z Chaldejského Uru a dal si mu meno Abrahám. ⁸ Zistil si, že jeho srdce je verné tebe, uzavrel si s ním zmluvu, že dáš jeho potomstvu kanaánsku, hetejskú, amorejskú ferezitskú, jebuzejiskú a gergezejskú krajinu; a svoje slovo si dodržal, lebo ty si spravodlivý.

⁹ Videl si sužobu našich otcov v Egypte a počul si ich výkrik pri Červenom mori. ¹⁰ Urobil si znamenia a divy na faraónovi, na všetkých jeho služobníkoch a na celom ľude jeho krajiny, lebo si vedel, že s nimi bezohľadne nakladali. Urobil si si tak meno, aké je i dnes. ¹¹ Rozdvojil si more pred nimi, že prešli suchou nohou stredom mora. Tých však, čo ich prenasledovali, vrhol si do hlbín ako kameň do hľbokej vody. ¹² Vo dne si ich vodil oblačným stĺpom, v noci stĺpom ohnivým, aby si im osvecoval cestu, ktorou sa im bolo treba uberať.

¹³ Potom si zostúpil na vrch Sinaj a hovoril si s nimi z neba a dal si im správne súdy, spoľahlivé zákony, dobré ustanovenia a prikázania. ¹⁴ Vyjavil si im tiež svoju svätú sobotu a prostredníctvom svojho služobníka Mojžiša dal si im prikázania, ustanovenia a zákon. ¹⁵ Dal si im chlieb z neba, keď bol u nich hlad, a vyviedol si pre nich vodu zo skaly, keď boli smädní. Vyzval si ich, aby šli a zabrali krajinu, a zdvihol si svoju ruku, že im ju dáš.

¹⁶ Lenže oni, naši otcovia, si počínali pyšne, boli tvrdošíjní a nevšímali si tvoje prikázania. ¹⁷ Odopreli poslúchať a nerozpamätávali sa na tvoje divy, ktoré si pre nich urobil, ale zatvrdili svoje šije, ustanovili si náčelníka a chceli sa vo svojej hlavatosti vrátiť do svojho otroctva. No ty si Boh, ktorý odpúšťa, si láskavý a milosrdný, dlho zhovievavý a veľkého zľutovania. Neopustil si ich. ¹⁸ Ešte ani vtedy, keď si urobili liate teľa a keď povedali: „To je tvoj boh, ktorý ťa vyviedol z Egypta“ - a dopustili sa veľkého rúhania; ¹⁹ ty si ich vo svojom preveľkom milosrdenstve neopustil na púšti. Oblačný stĺp sa nehol od nich vo dne, aby ich viedol cestou, ani ohnivý stĺp v noci, aby im osvecoval cestu, ktorou sa im bolo treba uberať. ²⁰ Svojho dobrého ducha si im dal, aby ich on učil. Ich ústam si neodoprel svoju mannu a dal si im vodu, keď ich trápil smäd. ²¹ Štyridsať rokov si ich živil na púšti. Nechýbalo im nič. Odev sa im neodral a nohy im neopúchali.

²² Dal si im kráľovstvá a národy a porozsádzal si ich po územiach. A tak zaujali dedične Sichonovu krajinu, krajinu Češbonského kráľa, i krajinu bášanského kráľa Oga. ²³ A ich synov

si rozmnožil ako hviezdy na nebi a voviedol si ich do krajiny, o ktorej si hovoril ich otcom, že do nej vojdú a dedične ju zaujmú. ²⁴ I vošli synovia a zaujali dedične krajinu. Ponížil si obyvateľov krajiny Kanaánčanov pred nimi a vydal si im ich do ruky, ich kráľov aj národy tej krajiny, aby naložili s nimi, ako sa im páči. ²⁵ Vzali teda opevnené mestá a úrodnú pôdu a ujali sa vlastníckeho práva nad domami, v ktorých bolo plno dobrých vecí, vykopané studne, vinohrady, olivové záhrady a množstvo ovocných stromov. I jedli, nasýtili sa, stučneli a oplývali rozkošami v tvojej veľkej доброте.

²⁶ Ale stali sa spurnými a vzbúrili sa proti tebe, tvoj zákon zahodili za svoj chrbát, povraždili tvojich prorokov, ktorí ich nabádali, aby sa vrátili k tebe, a dopúšťali sa veľkých rúhaní. ²⁷ Preto si ich vydal do ruky ich odporcov a sužovali ich. No keď v časoch svojej súžby volali zas k tebe, ty si ich vyslyšal z neba. Vo svojom veľkom zľutovaní dával si im vysloboditeľov, ktorí ich vyslobodzovali z rúk ich nepriateľov. ²⁸ Len čo si však pooddýchli, opäť robili, čo sa ti nepáči, a preto si ich zasa poprepúšťal do rúk ich nepriateľov a oni panovali nad nimi. No keď sa obrátili a keď volali zas k tebe, ty si ich vyslyšal z neba a opätovne si ich vyslobodil vo svojich zľutovaniach. ²⁹ Napomínal si ich vážne, aby si ich prinavrátil k svojmu zákonu, lež oni vystrájali pyšne, tvoje prikázania neposlúchali a prehrešovali sa proti tvojim rozhodnutiam, skrze ktoré žije človek, čo ich nasleduje. Mykli plecami, boli hlavatí a neposlúchali. ³⁰ Veľa rokov si im zhovieval a usvedčoval si ich svojím duchom prostredníctvom svojich prorokov, ale nepočúvali, a preto si ich vydal do rúk národov iných krajín. ³¹ Lenže vo svojom prevelkom zľutovaní nedal si im celkom zahynúť a neopustil si ich, lebo ty si Boh láskavý a milosrdný.

³² A tak teraz, náš Bože, ty, veľký, mocný, hrozný Bože, ktorý milostivo zachovávaš zmluvu, nepokladaj za málo všetky útrapy, ktoré zastihli nás, našich kráľov, našich hodnostárov, našich kňazov, našich prorokov a našich otcov s celým tvojím ľudom od čias asýrskych kráľov až podnes! ³³ Ty si pravda, spravodlivý pri všetkom, čo na nás prišlo, lebo ty si konal verne, ale my sme sa dopúšťali nešľachetných vecí. ³⁴ Naši králi, naši hodnostári, naši kňazi, ba i naši otcovia sa nesprávali tvojím zákonom a boli nevšímaví voči tvojim prikázom a výstrahám, ktoré si im dával. ³⁵ Oni ti neslúžili vo svojom kráľovstve a v tvojom hojnom dobrodení, ktoré si im preukazoval, a v krajine širokej a žirnej, ktorú si im dal, a neodvrátili sa od svojich zlých skutkov. ³⁶ Preto sme dnes rabmi. V krajine, ktorú si dal našim otcom, aby požívali jej plody a jej dobré veci; áno, my sme v nej rabmi! ³⁷ A jej veľký výnos patrí teraz kráľom, ktorých si ty ustanovil nad nami pre naše hriechy. Vládnu nad našimi telami a naším dobytkom, ako sa im ľúbi, a my sme vo veľkej súzbe.“

Neh10

X. Obnovenie zmluvy s Bohom. - ¹ „Pre toto všetko my robíme pevnú zmluvu a spisujeme ju: Naši hodnostári, naši leviti a naši kňazi potvrdzujú na nej pečaťami svoje podpisy.“ ² Uviedli sa na nej: Chachaliášov syn Nehemiáš, kráľov námestník, a Sedechiáš, ³ Seriáš, Azariáš, Jeremiáš, ⁴ Pašchur, Amariáš, Malkiáš, ⁵ Chatuš, Šebaniáš, Maluch, ⁶ Charim, Meremot, Obadiáš, ⁷ Daniel, Gineton, Baruch, ⁸ Mešulam, Abiáš, Mijamin, ⁹ Maásiáš, Bilgai, Šemaiáš; to boli kňazi.

¹⁰ Ďalej leviti: Azaniášov syn Jozue, Binuji z Chenandadových potomkov, Kadmiel ¹¹ a ich druhovia Šebaniáš, Hodiáš, Kelita, Pelaiáš, Chanan, ¹² Micha, Rechob, Chašabiáš, ¹³ Zakur Serebiáš, Šebaniáš, ¹⁴ Hodiáš, Bani a Beninu.

¹⁵ Hlavní z ľudu: Paroš, Pachat-Moab, Elam, Zatu, Bani, ¹⁶ Buni, Azgad, Bebai, ¹⁷ Adoniáš, Bigvai, Adin, ¹⁸ Ater, Chizekiáš, Azur, ¹⁹ Hodiáš, Chašum, Besai, ²⁰ Charif, Anatot, Nebai, ²¹ Magpiáš, Mešulam, Chezir, ²² Mešezabel, Sadok, Jadia, ²³ Pelatiáš, Chanan, Anaiáš,

²⁴ Hoseáš, Chananiáš, Chašub, ²⁵ Haločeš, Pilcha, Šobek, ²⁶ Rechum, Chašabua, Maásiáš, ²⁷ Achiáš, Chanan, Anan, ²⁸ Maluch, Charim a Bána.

²⁹ Ostatný ľud, kňazi, leviti, vrátnici, speváci chrámoví nevoľníci, všetci, ktorí sa vrátili od národov krajín k Božiemu, zákonu, ich manželky, ich synovia a dcéry, všetci, ktorí vedeli pochopiť, ³⁰ pripájali sa k svojim slávnym súkmeňovcom.

Zmluvné záväzky. - Zaklínali sa a prisahali: že sa budú riadiť Božím zákonom, ktorý bol daný prostredníctvom Božieho služobníka Mojžiša;

že budú zachovávať a plniť všetky prikázania Pána, nášho Boha, i jeho ustanovenia a jeho predpisy;

³¹ a preto že nebudeme dávať svoje dcéry národom krajiny ani brať ich dcéry svojim synom;

³² od národov krajiny, ktoré prinesú v sobotný deň na trh tovar a akékoľvek potraviny, ani v sobotu, ani v iný sviatočný deň nevezmeme nič;

v siedmom roku sa zriekneme poľnej úrody a akéhokoľvek vymáhania dlhov;

³³ ukladáme si za povinnosť dávať ročne tretinu šekla na potreby domu svojho Boha, ³⁴ na predkladné chleby, na ustavičnú obetu, na ustavičný celopal, na soboty, na novmesiace, na slávnosti, na posvätné veci, na obety za hriech na uzmiernenie pre Izrael a na všelijaké potrebnosti domu nášho Boha.

³⁵ A my kňazi, leviti a ľud, sme hodili aj lós o dodávke dreva; že ho budeme donášať pre dom nášho Boha po čel'adiach našich otcov v určenom čase z roka na rok, aby bolo na pálenie na oltári Pána, nášho Boha, ako je predpísané v zákone.

³⁶ Budeme tiež odovzdávať prvotiny svojich polí a prvotiny všetkých plodov z hocakého stromu z roka na rok do Pánovho domu; ³⁷ zaväzujeme sa ďalej odovzdávať pre dom nášho Boha svojich prvorodencov i prvotiny svojho statku, ako je predpísané v zákone, i prvotiny svojho dobytku a svojho stáda kňazom konajúcim službu v dome nášho Boha. ³⁸ Ďalej najlepšiu časť svojich múčnych výrobkov a svojich obetí pozdvižnutia, plodov všetkých stromov, muštu a oleja budeme tiež odovzdávať kňazom do miestností domu svojho Boha, priam tak desatinu svojich polí levitom.

A leviti budú tie desatiny vyberať vo všetkých mestách, kde budeme obrábať zem. ³⁹ Nech je s levitmi kňaz, Áronovec, keď sa vyberajú levitské desatiny, a leviti nech odnášajú desatinu desatiny do príbytku nášho Boha do miestností pokladnice. - Do týchto miestností totiž prinášali Izraeliti a leviti obetné dary obilia, muštu a oleja. Tam bývali aj posvätné nádoby, kňazi konajúci službu, vrátnici a speváci. - Nebudeme teda nedbanliví o dom svojho Boha.

Obnovenie občianskeho poriadku

Zoznam obyvateľov a pokolení

Neh11

XI. Presídlenie čiastky vidieckeho obyvateľstva do Jeruzalema. - ¹ Predstavenstvo ľudu bývalo v Jeruzaleme a ostatný ľud hádzal lós, aby z každých desať mužov vylosoval toho, ktorý musí bývať v svätom meste Jeruzaleme, kým deväť desiatín sa nechávalo vo vidieckych mestách. ² Ľud ďakoval všetkým mužom, čo sa dobrovoľne ponúkli, že budú bývať v Jeruzaleme.

³ Títo pohlavári provincie bývali v Jeruzaleme a v júdskych mestách. Každý sa usadil na svojom majetku vo svojich mestách, izraelský ľud, kňazi, leviti, chrámoví nevoľníci i potomci Šalamúnových nevoľníkov.

Júdovci a Benjamínovci. - ⁴ V Jeruzaleme sa usadili Júdovci a Benjamínovci. Z Júdovcov: Ataiáš, syn Uziáša, syna Zachariáša, syna Amariáša, syna Šefatiáša, syna Mahalela z Faresovho potomstva. ⁵ Ďalej Maásiáš, syn Barucha, syna Kolchoza, syna Chazaiáša, syna

Adadiáša, syna Jojariba, syna Zachariáša, syna Silončana. ⁶ Všetkých Fáresových potomkov, ktorí bývali v Jeruzaleme, bolo štyristošesťdesiatosem, sami bojaschopní chlapi.

⁷ Benjamínovci sú zasa títo: Salu, syn Mešulama, syna Joeda, syna Padaiáša, syna Kolaiáša, syna Maásiáša, syna Izaiášovho syna Itiela. ⁸ Po ňom Gabai, Salai, spolu deväťstodvadsaťosem. ⁹ Zichriho syn Joel bol ich predstaveným; Hasenuov syn Júda druhým predstaveným nad mestom.

Kňazi v Jeruzaleme. - ¹⁰ Z kňazov boli: Jojaribov syn Jedaiáš, Jachin, ¹¹ Seraiáš, syn Chilkiáša, syna Mešulama, syna Sadoka, syna Achitubovho syna Merajota, knieža Božieho domu; ¹² ich bratov konajúcich službu v chráme bolo osemstodvadsaťdva. Ďalej Adaiáš, syn Jerochama, syna Pelaliáša, syna Amsiho, syna Zachariáša, syna Malkiášovho syna Pašchura. ¹³ Jeho bratov, náčelníkov rodín, bolo dvestoštyridsaťdva. A Amašsaj, syn Azarela, syna Achaziho, syna Imerovho syna Mišelmota. ¹⁴ Ich bratov, bohatierskych mužov, bolo stodvadsaťosem. Nadriadeným nad nimi bol Hagedolimov syn Zabdiel.

Leviti v Jeruzaleme. - ¹⁵ Z levitov tam boli: Šemaiáš, syn Chašuba, syna Azrikama, syna Buniho syna Chašabiáša. ¹⁶ Ďalej Šabetaj a Jozabad, ktorí dozerali na vonkajšiu službu v okoli Božieho domu, z levitských hláv. ¹⁷ Mataniáš, syn Michu, syna Azafovho syna Zabdiho, predstavený chválospevu, ktorý pri modlitbe predspevoval: „Ďakujte,“ Bakbukiáš, druhý medzi jeho bratmi, a Abda, syn Samuho, syna Jedutunovho syna Galala. ¹⁸ Úhrn levitov, čo boli vo Svätom meste, robil dvestoosemdesiatštyri.

Vrátnici a iní zamestnanci. - ¹⁹ Vrátnici tam boli Akub, Talmon a ich bratia, ktorí strážili pri bránach; spolu ich bolo stosedemdesiatdva.

²⁰ Ostatný izraelský ľud, kňazi a leviti, bývali vo všetkých júdskych mestách, každý na svojom dedičstve.

²¹ Chrámoví nevoľníci bývali však na Ofeli. Sicha a Gišpom boli nad týmito chrámovými nevoľníkmi.

²² Dozorcom nad levitmi v Jeruzaleme bol Uzi, syn Baniho, syna Chašabiáša, syna Mataniáša, syna Michu za Asafových synov, zo spevákov pri službe v Božom dome. ²³ Bol totiž o nich kráľovský príkaz a pre spevákov poriadok určený na každý deň.

²⁴ Mešezabelov syn Fetachiáš z pokolenia Júdovho syna Zaru bol poverencom kráľa v akýchkoľvek veciach ľudu.

Zoznam iných osád. - ²⁵ Čo sa týka dvorov po ich chotároch, poniektorí Júdovci sa osadili v Kirjatarbe a v jej dedinách, v Dibone a v jeho dedinách, v Jekabséle a v jeho dvoroch, ²⁶ v Jozuem v Molade, v Betpalete, ²⁷ v Chasaršule, v Bersabe a v jej dedinách, ²⁸ v Siklagu, v Mechone a v jej dedinách. ²⁹ V Enrimone, v Saree, v Jarmute, ³⁰ v Zanoe, v Adulame a v ich dvoroch, v Lachiši a v jeho chotári, v Azeke a v jej dedinách. Bývali teda od Bersabe až po údolie Hinom.

³¹ Benjamínovci sa osadili od Geby v Michmaši, v Aji, v Beteli a v jeho dedinách, v Anatote, v Nobe, v Ananii, ³³ v Chasore v Ráme, v Gitaimi, ³⁴ v Chadide, v Geboime, v Nebalate, ³⁵ v Lode, v Ono a v Údolí remeselníkov. Niektorí z levitov bývali v podiele Júdu a Benjamína.

XII. Kňazi a leviti, ktorí sa vrátili so Zorobábelom. - ¹ Kňazi a leviti, ktorí prišli so Šealtielovým synom Zorobábelom a s Jozuem, sú títo: Šeraiáš, Jeremiáš, Ezdráš, ² Amariáš, Maluch, Chatuš, ³ Šechaniáš, Rechum, Meremot, ⁴ Ido, Ginetoj, Abiáš, ⁵ Mijamin, Mádiáš, Bilga, ⁶ Šemaiáš, Jojarib, Jedaiáš, ⁷ Salu, Amok, Chilkiáš a Jedaiáš. To boli náčelníci kňazov a ich bratov za čias Jozueho.

⁸ Leviti boli Jozue, Binuj, Kadmiel, Šerebiáš, Júda, Mataniáš; on a jeho bratia viedli chválospevy. ⁹ Ich bratia Bakbukiáš a Uni stáli naproti nim pri výkone svojej služby.

Zoznam hlavných kňazov. - ¹⁰ Jozue bol otcom Jojakimovým, Jojakim bol otcom Eljašibovým, Eljašib bol otcom Jojadovým, ¹¹ Jojada bol otcom Jonatánovým, Jonatán bol otcom Jedudovým.

Kňazi za čias Jojakima. - ¹² Za čias Jojakima boli títo kňazi náčelníkmi rodov: Zo Saraiášovho rodu Meraiáš, z Jeremiášovho Chananiáš, ¹³ z Ezdrášovho Mešulam, z Amariášovho Jehochanan, ¹⁴ z Melichovho Jonatán, zo Šebaniášovho Jozef, ¹⁵ z Charimovho Adna, z Merajotovho Chelkai, ¹⁶ z Idovho Zachariáš, z Ginetonovho Mešulam, ¹⁷ z Abiášovho Zichri, z Minjaminovho a Moadiášovho Piljat, ¹⁸ z Bilgovho Šamua, zo Šemaiášovho Jehonatán, ¹⁹ z Jojaribovho Matenai, z Jedeiášovho Uzi, ²⁰ zo Salaiho Kalai, z Amokovho Eber, ²¹ z Chilkiášovho Chašabiáš a z Jedaiášovho Natanael.

Náčelníci levitských rodov po Jochanana. - ²² Leviti, ktorí boli náčelníkmi rodov za čias Eljašiba, Jojadu, Jochanana, Jaduu, boli zapísaní a kňazi až po kraľovanie Peržana Dária. ²³ Synovia Léviho, ktorí boli náčelníkmi rodov, boli zaznačení v Letopisoch, a to do čias Eljašibovho syna Jochanana. ²⁴ Náčelníci levitov boli Chašabiáš, Šerebiáš a Kadmielov syn Jozue; ďalej ich bratia, ktorí stáli oproti nim, aby podľa nariadenia Božieho muža Dávida spievali piesne chvály a vďaky, jedna trieda zamieňavo s druhou. ²⁵ Mataniáš, Bakbukiáš, Obadiáš, Mešulam, Talmon, Akub boli strážcami brán. Strážili pri skladištiach vedľa brán. ²⁶ Oni boli súčasníkmi Jojakima, syna Josadekovho syna Jozueho, a tiež súčasníkmi vladára Nehemiáša a kňaza a zákonníka Ezdráša.

Posviacka mestských múrov

Prípravy. - ²⁷ Na posviacku jeruzalemského múru zhľadávali levitov v ich bydliskách a priviedli ich do Jeruzalema, aby vykonali posviacku s radosťou, vďakyvzdávaním a chválospevmi pri cimbaloch, harfách a citarách. ²⁸ Tak sa teda zhromaždili synovia spevákov z rovín vôkol Jeruzalema i z netofatských dvorov, ²⁹ z Bet-Gilgala a z krajov Geby a Azmaveta. Lebo speváci si postavili dvory vôkol Jeruzalema.

³⁰ Keď sa kňazi a leviti očistili a keď očistili ľud, brány a múr, ³¹ rozkázal som júdskeým hodnostárom, aby vystúpili na múr, a postavil som dva veľké zbory spievajúcich chvály.

Prvý zbor. - ³² Jeden sa bral vrchom múru napravo k Hnojnej bráne. Za ním išiel Hosaiáš s polovicou júdskeým hodnostárov; ³³ boli to Azariáš, Ezdráš, Mešulam, ³⁴ Júda, Benjamín, Šemaiáš a Jeremiáš; ³⁵ z kňazov s trúbami šli Zachariáš, syn Jonatána, syna Šemaiáša, syna Mataniáša, syna Michaiáša, syna Azafovho syna Zakura; ³⁶ ďalej jeho bratia Šemaiáš, Azareel, Milalai, Gilalai, Mái, Natanael, Júda a Chanani s hudobnými nástrojmi Božieho muža Dávida. Zákonník Ezdráš išiel na ich čele. ³⁷ Tak sa uberali ku Studničnej bráne, potom išli priamo hore schodmi Dávidovho mesta, kade sa vystupuje na múr, popri Dávidovom paláci až k Vodnej bráne na východe.

Druhý zbor. - ³⁸ Druhý zbor tých, ktorí spievali chvály, išiel opačne. Šiel som za ním s polovicou ľudu vrchom múru popri Pecnej veži k širokému múru, ³⁹ potom ponad Efraimovu bránu a Staromestskú bránu, ponad Rybnú bránu, popri veži Chananel a veži Mea až po Ovčiu bránu. Vo Vázenskej bráne sa zastavili.

Slávnosť v chráme. - ⁴⁰ Potom oba zbory zaujali miesto v Božom dome; takisto ja s polovicou vrchnosti ⁴¹ a kňazi Eljakim, Maásiáš, Minjamin, Michaiáš, Eljoenaj, Zachariáš a Chananiáš s trúbami, ⁴² priam tak Maásiáš Šemaiáš, Eleazár, Uzi, Jehochanan, Malkiáš, Elam a Ezer. Speváci spievali pod Jizrachiášovým vedením. ⁴³ V ten deň priniesli veľa obiet a tešili sa, lebo ich Boh obdaroval veľkou radosťou. Aj ženy s deťmi sa radovali. Naďaleko bolo počuť jasot Jeruzalema.

Ďalšia Nehemiášova činnosť

Dozorcovia darov. - ⁴⁴ V tomto čase ustanovili aj dozeračov nad komorami, čo slúžili ako sýpky na obety pozdvihnutia, na prvotiny a na desiatky, aby sa v nich odkladali z jednotlivých mestských polí zákonité dávky pre kňazov a pre levitov, lebo Júdovci sa radovali z kňazov a levitov konajúcich službu. ⁴⁵ Konali službu svojho Boha a službu očisťovania; takisto speváci a vrátnici podľa nariadenia Dávida a jeho syna Šalamúna. ⁴⁶ Veď už dávno, za čias Dávida, bol Asaf predstaveným spevákov a spevu na chválu a na vzdávanie vďaky Bohu. ⁴⁷ A tak celý Izrael v dňoch Zorobáabela a v dňoch Nehemiáša dával spevákom a vrátnikom, čo im patrí na každý deň. Levitom takisto dávali posvätné dary a leviti z nich odovzdávali desatiny Áronovým synom.

Neh13

XIII. Oddelenie cudzozemcov. - ¹ V tomto čase sa čítalo ľudu, aby počul, z Mojžišovej knihy. Našlo sa v nej napísané, že Amončan a Moabčan sa nesmie nikdy dostať do Božieho zhromaždenia, ² a to preto, že sa nevybrali v ústrety Izraelcom s chlebom a vodou, ale najali Baláma, aby ich preklial. Lenže náš Boh obrátil tú kľatbu na požehnanie. ³ Keď počuli ten zákon, oddelili od Izraela všetkých primiešancov.

Odstránenie Tobiaša z chrámu. - ⁴ Ale predtým kňaz Eljašib, správca siení v Božom dome, Tobiašov príbuzný, ⁵ prepožičal mu veľkú miestnosť, kde prv odkladali žertvy, kadidlo, nádoby, desatiny obilia, muštu a oleja, to, čo náležalo levitom, spevákom a vrátnikom, a kňazské dávky. ⁶ Keď sa toto všetko dialo, nebol som v Jeruzaleme, lebo v tridsiatom druhom roku babylonského kráľa Artaxerxa som išiel ku kráľovi. Po nejakom čase som poprosil kráľa (opäť) o dovolenie ⁷ a vrátil som sa do Jeruzalema. Prišiel som na zlo, ktoré spáchal Eljašib kvôli Tobiašovi, keď mu prepožičal miestnosť vo dvoranách Božieho domu. ⁸ Toto sa mi neľúbilo veľmi. Preto som vyhádzal všetko zariadenie Tobiašovho bytu z miestnosti ⁹ a rozkázal som, aby očistili tieto siene. Potom som tam povnášal nádoby Božieho domu, obetný dar a kadidlo.

Nariadenie dávať podľžnosti levitom. - ¹⁰ Dozvedel som sa aj to, že levitom sa nedávalo, čo im patrí, a že sa porozbiehali každý na svoje pole; leviti i speváci, teda tí, ktorí mali konať službu. ¹¹ Preto som vyčítal predstaveným a pýtal som sa ich: „Prečo je Boží dom opustený?“ Dal som ich zas dovedna a postavil som ich na ich miesta. ¹² Potom všetci z Júdska donášali do zásobární desatinu obilia, muštu a oleja. ¹³ Za dozorcov nad zásobami som ustanovil kňaza Šelemiáša, zákonníka Sadoka a z levitov Fadaiaša, za ich pomocníka Chanana, syna Mataniašovho syna Zakura, lebo ich pokladali za spoľahlivých. Ich úlohou bolo rozdeľovať svojim bratom. - ¹⁴ Pamätaj mi to, môj Bože, a nezabudni na moje dobré skutky, ktoré som urobil pre Boží dom a v jeho službe!

Nariadenia proti znesväcovateľom soboty. - ¹⁵ V tých dňoch som videl v Júdsku takých, ktorí šliapu v sobotu lis, prinášajú snopy, nakladajú na osly víno, hrozno, figy a ktovie aké bremená a dopravujú to v sobotný deň do Jeruzalema. Napomínal som ich vážne, aby v takýto deň nenúkali potraviny na predaj. ¹⁶ Aj Týrčania, ktorí tam bývali, donášali ryby a všeličo na predaj a predávali v sobotu Júdovcom v Jeruzaleme. ¹⁷ Preto som vyčítal júdskym šľachticom a povedal som im: „Akú neprávosť to pášete, že znesväcujete sobotný deň!?“ ¹⁸ Nerobili to aj naši otcovia? A náš Boh dopustil na nás a na toto mesto všetko toto nešťastie! A vy ešte rozpaľujete hnev na Izrael tým, že znesväcujete sobotu!“ ¹⁹ A len čo padli na jeruzalemské brány tône pred sobotou, rozkázal som pozatvárať vráta a vydal som rozkaz, že ich neslobodno

otvoriť - až po sobote. Okrem toho som k bránam postavil zopár svojich služobníkov, aby v sobotný deň nevošlo dnu ani jedno bremeno. Kramári a predavači všelijakých vecí, ktoré mali na predaj, nocovali teda raz i druhý raz vonku pred Jeruzalemom. ²¹ Vtedy som im pohrozil a povedal som im: „Prečo nocujete pred múrom Ak to urobíte ešte raz, vztiahnem na vás ruku.“ Od toho času už neprišli v sobotu. ²² Potom som rozkázal levitom, aby sa očistili a prišli strážiť brány, aby tak bol sobotný deň zasvätený. ²³ Pamätaj mi, môj Bože aj toto a odpusť mi podľa množstva svojho zľutovania!

Zakročenie proti cudzozemským ženám. - ²⁴ V tých dňoch som tiež videl Židov, ktorí si vzali za ženy Ašdodanky, Amončianky a Moabčianky. Aj ich deti hovorili spolu ašdodsky a nevedeli rozprávať po židovsky, ale hovorili rečou toho či onoho národa. ²⁵ Dohadoval som sa s nimi, nadával som im, bil a šklbal niektorých mužov a zaprisahával ich na Boha: „Nevydávajte svoje dcéry za ich synov, ani neberte ich dcéry za manželky svojim synom ani sebe samým! ²⁶ Nezhrešil tým izraelský kráľ Šalamún?! V toľkých národoch sa nenašiel kráľ, čo by mu bol roveň. Bol miláčikom svojho Boha a Boh ho ustanovil za kráľa nad celým Izraelom. No i jeho zviedli na hriech ženy, cudzinky. ²⁷ Nuž či nám treba počúvať aj o vás, že všetko toto veľké zlo tiež pášete a prehrešujete sa proti svojmu Bohu tým, že si beriete za ženy cudzinky?!“

²⁸ Zo synov Jojadu, ktorý bol synom najvyššieho kňaza Eljašiba, jeden tiež bol zaťom Sanbalata Choronského, preto som ho zahnal od seba. - ²⁹ Pamätaj to, môj Bože, tým, ktorí poškvrnili kňazstvo a tú zmluvu, ktorú si s kňazmi a s levitmi uzavrel!

Zakončenie Knihy. - ³⁰ Tak som ich očistil od všetkého pohanského a ustanovil som povinnosti pre kňazov a pre levitov, pre každého v jeho práci, ³¹ ďalej aby donášali drevo v určených časoch a takisto prvotiny. - Pamätaj, môj Bože, toto na moje dobro!

KNIHA TOBIÁŠ

Prológ 1,1-2

Tob1

I. ¹ Kniha príbehov Tóbiho, syna Tobiela, syna Ananiela, syna Aduela, syna Gabaela, syna Rafaela, syna Raguela. Patril do Azielovho potomstva a do Neftaliho kmeňa. ² Za čias panovania asýrskeho kráľa Salmanasara bol odvedený do zajatia z Tisbe, ktoré je južne od Neftaliho Kádeša v Hornej Galilei, nad Asorom smerom na západ, na sever od Fogoru.

I. Skúšky a utrpenia spravodlivých 1,3 - 3,17

Tóbiho vernosť Božiemu zákonu. - ³ Ja, Tóbi, som kráčal po cestách pravdy a konal spravodlivé skutky po všetky dni môjho života. Veľa milosrdenstva som preukázal bratom z môjho kmeňa a národa, ktorí odišli so mnou ako zajatci do Ninive v asýrskej krajine. ⁴ Ešte keď som žil vo svojej vlasti, v izraelskej krajine - vtedy som bol mladý -, celý kmeň môjho otca Neftaliho odpadol od domu môjho otca Dávida a od mesta Jeruzalema, ktoré bolo vyvolené zo všetkých kmeňov Izraela, aby tam všetky kmene prinášali obetu. Tam bol postavený chrám, Boží príbytok, posvätený pre všetky pokolenia až naveky. ⁵ Všetci moji bratia a dom môjho praotca Neftaliho prinášali na všetkých vrchoch Galiley obetu býkovi, ktorého urobil izraelský kráľ Jeroboam v Dane. ⁶ Iba ja sám som často chodieval do Jeruzalema na sviatky, ako predpisuje pre celý Izrael večný zákon. Do Jeruzalema som prinášal prvotiny úrody, prvorodené

s desiatkami z dobytku a prvotiny zo strihania oviec. ⁷ Odovzdával som to všetko kňazom, Áronovým synom, na oltár. Desiatok pšenice, vína, oleja, granátových jabĺk a iného ovocia som dával Léviho synom, ktorí slúžili v Jeruzaleme. Druhý desiatok som šesť rokov predával za peniaze a každý rok som ich použil v Jeruzaleme. ⁸ Dával som to sirotám a vdovám a prisťahovalcom, ktorí žili spolu s Izraelitmi. Prinášal som to a dával som im to každý tretí rok; jedli sme to podľa prikázania Mojžišovho zákona a podľa rád, ktoré mi dala Debora, žena nášho starého otca Ananiela, matka môjho otca, lebo môj otec zomrel a zanechal ma ako sirotu. ⁹ Keď som sa stal mužom, vzal som si za manželku Annu z potomstva nášho rodu a z nej sa mi narodil syn, ktorému som dal meno Tobiaš.

Zajatie a prenasledovanie. - ¹⁰ Keď ma odvliekli do zajatia do Asýrska, dostal som sa ako zajatec do Ninive. Všetci moji bratia a tí, čo boli z môjho rodu, jedli pokrmu pohanov. ¹¹ Ja som sa však chránil jest' z nich. ¹² A pretože som celým srdcom ostal verný svojmu Bohu, ¹³ Najvyšší mi dal milosť a priazeň u Salmanasara a zaobstarával som mu všetko, čo potreboval. Chodieval som do Médska nakupovať pre neho, až kým nezomrel. V tom čase som v Rages v Médsku u Gabriho syna Gabaela uložil mešec s desiatimi talentami striebra.

¹⁵ Keď Salmanasar zomrel, kráľom sa namiesto neho stal jeho syn Sennacherib. Moje cesty do Médska sa skončili a odvtedy som tam už nemohol ísť. Za dní Salmanasara som vykonal mnoho skutkov milosrdenstva bratom z môjho rodu. ¹⁷ Svoj chlieb som dával hladným a svoj odev nahým a keď som videl mŕtveho z môjho národa, vyhodeneho za ninivské hradby, pochoval som ho. Takisto som tajne pochoval jedného, čo kráľ Sennacherib zabil, keď zutekal z Judey v dňoch súdu, ktorý nad ním vykonal Kráľ neba pre jeho rúhania. Lebo vo svojom hneve dal zabiť mnohých z Izraela. Ja som ich telá skrýval a pochovával. Sennacherib ich hľadal, a nenašiel ich. ¹⁹ Ktosi z Ninivčanov však šiel a udal ma kráľovi, že ich ja pochovávam. Keď som sa dozvedel, že to kráľ o mne vie a že ma hľadajú, aby ma zabili, naľakal som sa a ušiel som. ²⁰ Všetok majetok mi skonfiškovali a prepadol v prospech kráľovej pokladnice. Ostala mi iba moja manželka Anna a môj syn Tobiaš. ²¹ Ale neprešlo ani štyridsať dní, čo ho jeho dvaja synovia zavraždili a ušli do hôr Araratu. Kráľom sa namiesto neho stal jeho syn Asarhaddon, ktorý ustanovil za správcu nad celým hospodárstvom kráľovstva Achikara, syna môjho brata Anaela, a mal najvyššiu moc nad celou jeho správou. ²² Achikar prosil za mňa a ja som sa mohol vrátiť do Ninive. Achikar bol totiž najvyšším dvorným čašníkom, strážcom pečate a správcom a dozorcom daní za asýrskoho kráľa Sennacheriba a Asarhaddon ho ponechal v úrade. On bol môj synovec, z môjho príbuzenstva.

Tob2

II. Tóbiho slepota, trpezlivosť a manželkine výčitky. - ¹ Za vlády kráľa Asarhaddona som sa teda vrátil do svojho domu a vrátili mi aj moju manželku Annu a môjho syna Tobiaša. Na slávnosť Letníc - čo je sviatok siedmich Týždňov -, pripravili mi skvelú hostinu a sadol som si k stolu. ² Keď ho prestreli a pripravili veľa jedál, povedal som svojmu synovi Tobiašovi: „Chod' von a ak nájdeš chudobného z našich bratov, zajatých v Ninive, ktorý celým srdcom ostal verný Pánovi, prived' ho a bude stolovať so mnou. Dočkám, syn môj, kým sa nevrátiš.“ ³ A Tobiaš vyšiel hľadať niekoho z našich chudobných bratov. Keď sa vrátil, povedal mi: „Otče!“ Ja som mu odvetil: „Čo je, syn môj?“ On vravel: „Jedného z nášho národa uškrtili a nechali ho mŕtveho na námestí.“ ⁴ I vyskočil som, nechal som jedlo bez toho, že by som sa ho bol dotkol, a mŕtveho som odniesol z námestia a ukryl som ho v jednom dome, kým nezapadne slnko, aby som ho mohol pochovať. ⁵ Keď som sa vrátil, umyl som sa a v žalosti som prijal pokrm. ⁶ Pri ňom som si spomenul na slová proroka Amosa, ktoré vyslovil nad Betelom:

„Všetky vaše sviatky sa zmenia na smútok

a všetky vaše piesne na nárek.“

⁷ I plakal som. Keď zapadlo slnko, šiel som vykopať jamu a pochoval som ho. ⁸ Moji susedia sa mi posmievali a hovorili: „Tento človek sa vôbec nebojí! Už ho raz pre takúto vec hľadali a chceli ho zabiť! No sotva im unikol, a už opäť pochováva mŕtvych.“ ⁹ Keď som ho pochoval, umyl som sa, v noci som prišiel domov a zaspal som na dvore pod stenou. Tvár som si nezakryl, lebo bolo teplo. ¹⁰ Nevedel som, že na stene nado mnou sú vrabce. Do očí mi padol ich teplý trus a spôsobil mi bel'mo. Chodil som po lekároch, aby ma vyliečili, ale čím viac ma natierali liekmi, tým väčšími sa mi oči zaťahovali škvrnami, až som celkom oslepol. Štyri roky som bol slepý a všetci moji bratia preto trpeli. Dva roky sa staral o moju výživu Achikar, kým neodišiel do Elymaidy.

¹¹ V tom čase moja manželka Anna konala doma za mzdu ženskej práce; spracúvala vlnu ¹² a dodávala ju zákazníkom a oni jej platili. Na siedmy deň mesiaca dystri dotkala látku a odovzdala ju zákazníkovi. Oni jej vyplatili celú mzdu a dali jej do daru aj kozliatko na hostinu. ¹³ Keď sa vrátila domov, kozľa začalo bľačať. Zavolať som si ju a spýtal som sa jej: „Odkiaľ je to kozľa?! Aby nebolo ukradnuté! Vráť ho jeho majiteľovi; veď my nesmieme jesť nič ukradnuté!“ ¹⁴ Ona mi povedala: „Dostala som ho ako dar mimo zárobku!“ Ale ja som jej neveril a opakoval som, aby ho vrátila majiteľovi. A hanbil som sa za to pred ňou. Ona mi posmešne odvrkla: „Kde sú tvoje skutky milosrdenstva?! Kdeže je tvoje dobré správanie?! Už sa ukázalo, čo z toho máš!“

Tob3

III. Tóbiho modlitba. - ¹ So zarmútenou dušou som vzdychal a plakal. A vzlykavo som sa začal modliť:

² „Pane, ty si spravodlivý
a spravodlivé sú všetky tvoje skutky.
Všetky tvoje cesty sú milosrdenstvo a pravda;
ty súdiš celý svet.

³ Teraz si, Pane, spomeň na mňa a zhliadni na mňa!
Netrestaj ma za moje hriechy,
ani za hriechy a nedbalosť mojich otcov,
ktorými sme sa previnili proti tebe,
⁴ lebo sme neposlúchali tvoje prikázania.
Preto si nás vydal za korisť, do zajatia a na smrť,
aby sme boli na posmech, ohováranie a potupu u všetkých národov,
medzi ktoré si nás rozohnal.

⁵ Aj teraz sú správne všetky tvoje súdy,
keď ma tresceš za moje hriechy a za hriechy mojich otcov,
lebo sme nezachovávali tvoje prikázania
a nekráčali sme po ceste tvojej pravdy.

⁶ Urob teda teraz so mnou, ako sa ti páči;
a rozkáž odňať môj život,
aby som odišiel z povrchu zeme a obrátil sa na prach.
Je pre mňa lepšie zomrieť ako žiť,

lebo som musel počúvať nepravdivé výčitky
a je mi veľmi smutno.
Rozkáž, Pane, nech ma opustí táto tieseň;
prepust' ma do večného príbytku
a neodvracaj odo mňa svoju tvár, Pane!
Lepšie je pre mňa zomrieť,
ako skusovať takú veľkú tieseň vo svojom živote
a počúvať také potupné výčitky.“

Utrpenie a modlitba Sára. - ⁷ V ten istý deň aj Sára, dcéra Raguela, čo býval v médskom meste Ekbatany, počula od jednej slúžky svojho otca potupné výčitky. ⁸ Bola totiž vydatá za siedmich mužov a zloduch Asmodej ich zabil prv, než k nej vošli ako k manželke. Slúžka jej povedala: „Ty hrdúsiš svojich mužov! Vydala si sa už za siedmich mužov a ani s jedným si neokúsila šťastie. ⁹ Prečo s nami tak tvrdo zaobchádzaš? Preto, že ti zomreli mužovia? Chod' za nimi! Nech už nikdy nevidíme z teba ani syna ani dcéru!“ ¹⁰ V ten deň Sára veľmi zosmutnela a plakala. Vyšla do hornej izby svojho otca a chcela sa obesit'. No potom sa zamyslela a povedala si: „To by potupovali môjho otca a hovorili by: „Mal si jedinú milovanú dcéru, a ona sa ti z nešťastia obesila.“ A tak by som zarmútila svojho starého otca a priviedla by som ho do hrobu. Lepšie bude, ak sa neobesím, ale budem úpenlivo prosit' Pána, aby som zomrela a nemusela už počúvať hanebné výčitky v tomto živote.“

¹¹ V tej chvíli vystrela ruky k obloku a modlila sa:

„Zvelebený si, Pane, milosrdný Bože,
a zvelebené je tvoje sväté a vznešené meno naveky.
Nech ťa vebia všetky tvoje diela naveky.

¹² A teraz, Pane, obraciam svoju tvár a svoje oči k tebe.

¹³ Rozkáž, aby som odišla z povrchu zeme
a nemusela už počúvať hanebné výčitky.

¹⁴ Ty vieš, Pane, že som čistá od akejkol'vek nečistoty s mužom

¹⁵ a nepoškvrnila som svoje meno
ani meno môjho otca v krajine zajatia.

Som jediná dcéra svojho otca:
On nemá syna, ktorý by zaujal jeho dedičstvo,
a nemá ani brata ani blízkeho príbuzného,
aby som sa mohla stať jeho manželkou.
Už mi zomrelo sedem mužov:
načo mám ešte žiť?!

Ale ak nechceš, aby som zomrela,
zhliadni na mňa, Pane, a zmiluj sa nado mnou,
aby som už viac nemusela počúvať potupné výčitky.“

Vypočutie Tóbiho a Sárinej modlitby. - ¹⁶ V tej istej chvíli bola vypočutá modlitba obidvoch pred Božou velebou ¹⁷ a bol poslaný Rafael uzdraviť obidvoch: Tóbimu odstrániť bel'mo z očí, aby očami videl Božie svetlo, a Raguelovu dcéru Sárú dať Tóbiho synovi Tobiášovi za manželku a oslobodiť ju od zloducha Asmodeja. Ved' podľa práva patrila Tobiášovi, a nie tým všetkým, čo si ju chceli vziať. V tú istú chvíľu sa Tóbi vrátil z nádvoría do svojho domu a Raguelova dcéra Sára zostúpila z hornej izby.

II. Cesta Tobiáša s anjelom Rafaelom do Ekbatan 4,1 - 12,22

Tob4

IV. Tóbiho testament: otcovské napomenutia a rady. - ¹ V ten deň si Tóbi spomenul na peniaze, ktoré uložil u Gabaela v médskom Rages. ² A povedal si v duchu: „Žiadal som si smrť! Mal by som teda zavolať svojho syna Tobiáša a povedať mu o tých peniazoch prv, ako zomriem!“ ³ I zavolať svojho syna Tobiáša, ten prišiel k nemu a on mu povedal: „Syn môj, keď zomriem, dôstojne ma pochovaj! Cti si svoju matku a neopúšťaj ju po všetky dni jej života! Rob, čo sa jej páči, a ničím nezarmucuj jej ducha!“ ⁴ Pamätaj, syn môj, na to, že podstúpila veľa nebezpečenstiev pre teba, keď si bol v jej lone! Keď zomrie, pochovaj ju v jednom hrobe vedľa mňa!

⁵ Po všetky dni svojho života pamätaj, syn môj, na Pána a neopováž sa zhrešiť a prestúpiť jeho príkazy! Konaj dobro po všetky dni svojho života a nechod po cestách nepravosti! ⁶ Ak sa budeš usilovať o pravdu, budeš mať úspech vo svojich dielach ako všetci, čo konajú spravodlivosť. ⁷ Svoj majetok používaj, syn môj, na skutky milosrdenstva! Nikdy neodvracaj svoju tvár od chudobného, aby sa neodvrátila Božia tvár od teba! ⁸ Konaj skutky milosrdenstva, syn môj, podľa toho, koľko máš! Ak máš veľa, dávaj z toho viac; ak máš málo, neboj sa konať dobro aj z mála! ⁹ Tak si pripravíš dobrý poklad na deň núdze. ¹⁰ Veď milosrdenstvo oslobodzuje od smrti a chráni pred cestou do temnôt. ¹¹ Ten, kto koná skutky milosrdenstva, prináša Najvyššiemu dar, ktorý sa mu ľúbi.

¹² Chráň sa, syn môj, každého smilstva. A najmä manželku si vezmi z potomstva svojich otcov. Neber si cudzinku, ktorá nie je z kmeňa tvojho otca, lebo sme synmi prorokov. Noe, Abrahám, Izák a Jakub sú naši prví praotcovia. Pamätaj, syn môj, že oni všetci si brali manželky zo svojich príbuzných a boli požehnaní vo svojich deťoch a ich potomstvo bude dedičom zeme. ¹³ Preto, syn môj, miluj svojich bratov a nevyvyšuj sa v srdci nad bratmi, synmi a dcérami svojho ľudu, a z nich si vezmi ženu. Pýcha je prameňom skazy a veľkého nepokoja. V záhaľčivosti je zas veľká chudoba a bieda, lebo záhaľka je matka hladu.

¹⁴ Nech neostane u teba mzda nijakého človeka, ktorý bude u teba pracovať, ale daj mu hneď výplatu. Ak budeš takto slúžiť Bohu, dostaneš aj ty odmenu. Daj pozor, syn môj, na to, čo robíš, a svojím správaním ukáž, že si dobre vychovaný. ¹⁵ Čo sa nepáči tebe, nerob ani ty inému! Nepi víno až po opilosť a nech ťa nesprevádza opilstvo na tvojej ceste. ¹⁶ O svoj chlieb sa podel s hladným a o svoj odev s nahým! Z toho, čoho máš dost, rob dobro a tvoje oko nech nie je skúpe, keď konáš dobro. ¹⁷ Rozdávaj štedro svoj chlieb a lej svoje víno pri pohrebe spravodlivých, ale nedávaj ich hriešnikom!

¹⁸ Hľadaj radu u každého múdreho človeka a nepohrdni nijakou užitočnou radou! ¹⁹ V každom čase dobroreč Pánovi, svojmu Bohu, a pros ho, aby ti bol vodcom na cestách, aby sa ti vydarili všetky činy a zámery. Lebo ani jeden národ nemá v moci svoj zámer, ale všetko dobré im dáva sám Pán. Veď koho chce, toho Pán pozdvihne, a koho chce, toho poníži až na dno podsvetia. Pamätaj teda, syn môj, na tieto príkazy a nedovoľ, aby sa ti vytratil zo srdca.

²⁰ A teraz, syn môj, chcem ti niečo povedať: Uložil som u Gabriho syn Gabaela v médskom Rages desať talentov striebra. ²¹ Neboj sa, syn môj, že sme schudobneli. Budeš mať veľké bohatstvo, ak sa budeš báť len Boha a chrániť sa akéhokoľvek hriechu a robiť dobre pred Pánom, svojím Bohom.“

Tob5

V⁵. Rafael Tobiašovým sprievodcom na ceste. - ¹ Tu Tobiaš odpovedal svojmu otcovi Tóbimu: „Budem robiť všetko, čo si mi rozkázal, otče. ² Ale ako dostanem tie peniaze od Gabaela? Ani on mňa nepozná, ani ja nepoznám jeho. Aký znak mu ukážem, aby ma poznal, uveril mi a dal mi tie peniaze? Ale ani cestu do Médska nepoznám, aby som ta zašiel.“ ³ Tóbi odpovedal svojmu synovi Tobiašovi: „Dal mi potvrdenku s vlastnoručným podpisom a ja som mu dal svoj. Rozdelili sme ju na dve časti a každý z nás si vzal jednu časť. Uložil som ju pri peniazoch. Už je to dvadsať rokov, čo som u neho uložil tie peniaze. Teraz si syn môj, nájdi spoľahlivého človeka, ktorý by šiel s tebou! Zaplatíme mu za celý čas, kým sa nevrátiš. Choď teda ku Gabaelovi a vyzdvihni uňho tie peniaze!“

⁴ Tobiaš išiel hľadať človeka, ktorý by šiel s ním do Médska a ktorý by poznal cestu. Tu videl pred sebou stáť anjela Rafaela, ale ani netušil, že je to Boží anjel. ⁵ A povedal mu: „Odkiaľ si, mladý muž?“ On mu povedal: „Som z tvojich bratov, synov Izraela, a prišiel som sem hľadať prácu.“ Tobiaš pokračoval: „Poznáš cestu, čo vedie do Médska?“ ⁶ On odpovedal: „Áno, bol som tam niekoľko ráz a dobre poznám všetky cesty. Často som chodil do Médska a dostal som prístrešie u nášho brata Gabaela, ktorý býva v médskom Rages. Z Ekbatán do Rages je to celkom dva dni cesty. Rages je totiž v horách a Ekbatany sú na rovine.“ ⁷ Tobiaš mu povedal: „Počkaj ma, mladý muž, idem to oznámiť svojmu otcovi. Potrebujem totiž, aby si šiel so mnou; dám ti tvoju mzdu.“ ⁸ On mu odvetil: „Počkám ťa, len sa nebav.“ ⁹ Tobiaš šiel a oznámil svojmu otcovi Tóbimu: „Našiel som človeka z našich bratov, zo synov Izraela.“ On mu povedal: „Zavolaj mi toho človeka, aby som zistil, z akého rodu pochádza, z akého je kmeňa a či je spoľahlivý, aby šiel s tebou, syn môj.“ ¹⁰ Tobiaš vyšiel von a zavolať ho: „Mladý muž, môj otec ťa volá.“

Vošiel k nemu a Tóbi ho prvý pozdravil. On mu vravel: „Želám ti veľa radostí.“ Tóbi mu odpovedal: „Akúže môžem mať ešte radosť?! Som slepý človek a nevidím nebeské svetlo. Žijem v temnotách ako zomrelí, ktorí už nikdy svetlo neuvidia. Zaživa som medzi mŕtvymi. Počujem hlas ľudí, ale ich nevidím.“ Rafael mu povedal: „Neboj sa, čoskoro ťa Boh uzdraví! Neboj sa!“ Tóbi mu povedal: „Môj syn Tobiaš chce ísť do Médska. Nemohol by si ísť s ním a viesť ho? Dám ti, čo si zaslúžiš, brat môj.“ On mu vravel: „Budem môcť ísť s ním; poznám všetky cesty. Často som chodil do Médska. Poprechodil som všetky jeho roviny a hory a poznám všetky cesty doň.“ ¹¹ Opýtal sa ho: „Brat môj, z akého rodu si a z ktorého kmeňa? Povedz mi to, brat môj.“ ¹² On odvetil: „Načo ti treba vedieť kmeň?“ I povedal mu: „Chcem vedieť pravdivo, či syn si a aké je tvoje meno.“ ¹³ On vravel: „Ja som Azariáš, syn veľkého Ananiáša z tvojich bratov.“ ¹⁴ Tóbi mu povedal: „Vitaj a buď zdravý, brat môj! Ale nehnevaj sa, brat, že som chcel poznať tvoj pravý rod. Ty si môj príbuzný a z dobrého, vynikajúceho rodu. Poznal som Ananiáša a Nátana, dvoch synov veľkého Semeliáša. Oni putovali so mnou do Jeruzalema a klaňali sa tam so mnou Pánovi a neodbočili z pravej cesty. Tvoji bratia sú dobrí ľudia; si z dobrého kmeňa. Buď vítaný!“ ¹⁵ A dodal: „Ja ti dám za odmenu drachmu na deň a všetko, čo budeš potrebovať spolu s mojím synom. Choď teda s ním ¹⁶ a ešte ti pridám na mzde.“ ¹⁷ On mu povedal: „Pôjdem s ním, neboj sa. Zdraví pôjdeme a zdraví sa vrátíme k tebe, lebo cesta je bezpečná.“ On mu vravel: „Buď požehnaný, brat môj.“ Potom sa obrátil na svojho syna a povedal mu: „Priprav, syn môj, čo treba na cestu a choď s týmto svojím bratom. Boh, ktorý je na nebi, nech vás až ta chráni a nech vás v zdraví privedie späť ku mne. Jeho anjel nech vás sprevádza svojou ochranou, syn môj!“ Tobiaš sa šiel pripraviť a vybral sa na cestu. Pobožkal svojho otca a matku a Tóbi mu povedal: „Choď v zdraví!“

¹⁸ Vtedy sa matka pustila do plaču a hovorila Tóbimu: „Prečo si pustil preč moje dieťa! Nie je on oporou našej staroby, on, čo vychádzal a vychádzal pred nami? ¹⁹ Načo sú nám peniaze?! Ony sú iba smetami oproti nášmu synovi! ²⁰ Zaobíšli by sme sa s tým, čo nám dal Pán pre život.“ ²¹ On jej povedal: „Nerob si starosti! Náš syn v zdraví odchádza a zdravý sa nám vráti. Tvoje oči ho uvidia v deň, keď sa k tebe vráti zdravý. Nerob si starosti, neboj sa o

nich, sestra! ²² Pôjde s ním dobrý anjel, jeho cesta sa vydarí a vráti sa zdravý.“ ²³ I prestala plakať.

Tob6

VI. Tobiaš a ryba. - ¹ Mladík odišiel a anjel s ním. Aj pes bežal s nimi a sprevádzal ich. Šli obaja spolu, keď ich zastihla prvá noc; utáborili sa pri rieke Tigris. ² Keď si šiel mladík umyť nohy do rieky, vymrštila sa z vody veľká ryba a chcela mu odhryznúť nohu. Mladík vykrikol. ³ Ale anjel naň zavolať: „Chyť ju a pevne drž!“ Mladík rybu uchoпил a vytiahol ju na breh. ⁴ Anjel mu povedal: „Vypitvi túto rybu a vezmi jej žľč, srdce a pečeň a schovaj si ich: ostatné vnútornosti vyhod'. Jej žľč, srdce a pečeň možno použiť ako liek.“ ⁵ Mladík rybu vypitval a žľč, srdce a pečeň si vzal. Časť ryby upiekol a zjedol druhú časť zasolil a odložil. ⁶ Potom šli obaja spoločne ďalej, kým sa nepriblížili k Médsku. ⁷ Vtedy sa mladík opýtal anjela: „Brat Azariáš, aká liečivá sila je v rybom srdci a pečeni a v žľči?“ ⁸ Odpovedal mu: „Keď rybie srdce a pečeň spáliš na dym pred mužom alebo ženou, ktorých trápi diabol alebo zlý duch, odíde od nich všetko trápenie a zbavia sa ho naveky. ⁹ Žľč je na potretie očí človeku, keď ich zatiahlo bel'mo. Potom sa na bel'mo dýchne a oči ozdravejú.

Plánovanie manželstva. - ¹⁰ Keď prišli do Médska a už sa blížili k Ekbatanám, ¹¹ Rafael povedal mladíkovi: „Brat Tobiaš!“ On odvetil: „Prosím.“ On mu povedal: „Túto noc musíme prenocovať u Raguela. Je to tvoj príbuzný a má dcéru, menom Sára. ¹² Okrem Sary však nemá ani syna ani inú dcéru. Ty si zo všetkých mužov jeho najbližší príbuzný, aby si ju dostal za ženu. A máš právo, aby si dostal aj majetok jej otca ako dedičstvo. Je to veľmi múdre, statočné a dobré dievča a jej otec je šľachetný človek.“ ¹³ A dodal: „Ty máš právo, aby si si ju vzal. Počúvaj ma teda, brat môj! Dnes večer budem hovoriť s otcom o dievčati, aby ti ho dal za nevestu. Keď sa vrátíme z Rages, urobíme svadbu. Ja viem, že Raguel ti ju nemôže odoprieť a sľúbiť inému. Lebo keby ju dal inému mužovi, zomrel by podľa nariadenia Mojžišovej knihy, ak sa dozvie, že ty máš dedičské právo dostať jeho dcéru za ženu, a nijaký iný človek. Počúvaj ma teda, brat môj! Dnes večer budeme hovoriť o tomto dievčati a zasnúbime ti ho. Keď sa vydáme na spiatočnú cestu z Rages, vezmeme ho a odvedieme ho so sebou do tvojho domu.“

¹⁴ Vtedy Tobiaš namietol Rafaelovi: „Brat Azariáš, počul som, že ju už dali siedmim mužom a tí zomreli v tú istú noc vo svojej svadobnej izbe, keď k nej vošli. A počul som o nich rozprávať, že ich zabil zlý duch. ¹⁵ Preto sa bojím, že ju miluje a jej neublíži, ale zabije každého, kto by sa k nej chcel priblížiť. Som jediným synom svojho otca: Bojím sa, aby som nezomrel a nevoviedol život môjho otca a mojej matky do hrobu v bolesti nado mnou. Oni nemajú iného syna, ktorý by ich pochoval.“ ¹⁶ Anjel mu povedal: „Nepamätáš sa na príkazy svojho otca, ktorý ti nariadil, že si máš vziať manželku zo svojho príbuzenstva? Počúvaj ma teda, brat môj! Nerob si starosti z toho zlého ducha, ale vezmi si ju. Ja viem, že ju dostaneš dnes večer za ženu. ¹⁷ Keď potom vojdeš do svadobnej izby, vezmi časť pečene a srdce ryby a vlož to na žeravú pahrebu z kadidelnice. Zlý duch zacíti vôňu, čo z nej vystúpi, a ujde a už sa pri nej nikdy viac nezjaví. ¹⁸ A keď k nej pôjdeš, najprv obaja vstaňte a modlite sa. Proste nebeského Pána, aby ste dosiahli milosť a spásu. Neboj sa, lebo tebe bola určená od vekov. A ty ju uzdravíš, pôjde s tebou a verím, že budeš z nej mať synov a budú tí ako bratia. Nerob si starosti!“ ¹⁹ Keď Tobiaš počul Rafaelove slová, že Sára je jeho sestrou z príbuzenstva jeho otca, tak sa do nej zamiloval, že k nej prilipol celým srdcom.

Tob7

VII. Prijatie v Raguelovom dome. - ¹ Keď prišli do Ekbatán, povedal Tobiaš Rafaelovi: „Brat Azariáš, zaved' ma rovno k nášmu bratovi Raguelovi.“ A on ho zaviedol do domu Raguela. Našli ho sedieť pri vrátach jeho dvora a pozdravili ho prví. On im povedal: „Pekne vás zdravím, bratia, vitajte!“ A uviedol ich do svojho domu. ² Svojej žene Edne povedal: „Ako veľmi sa tento mladík podobá na môjho brata Tóbiho!“ ³ Edna sa ich spýtala: „Odkiaľ ste, bratia?“ Odpovedali jej: „My sme z Neftaliho synov, ktorí boli odvedení do zajatia v Ninive.“ ⁴ Vravela im: „Nepoznáte nášho brata Tóbiho?“ Riekli jej: „Poznáme ho.“ Opýtala sa ich: „Ako sa má?“ ⁵ Oni jej vraveli: „Je zdravý a má sa dobre.“ A Tobiaš dodal: „To je môj otec.“ ⁶ Tu Raguel vyskočil, pobožkal ho a začal plakať. Potom povedal: „Buď požehnaný, syn môj! Si synom dobrého, vynikajúceho otca. Aké nešťastie, že taký spravodlivý a dobročinný muž oslepol!“ A s plačom sa hodil Tobiašovi, synovi svojho brata, okolo krku. ⁷ Aj jeho žena Edna nad ním plakala. A ich dcéra Sára sa dala tiež do plaču. ⁸ Potom Raguel zabil barana zo stáda a pripravil im bohaté pohostenie.

Tobiaš dostáva Sáru za manželku. - ⁹ Keď sa umyli a očistili a zasadli k stolu, povedal Tobiaš Rafaelovi: „Brat Azariáš, povedz Raguelovi, aby mi dal moju sestru Sáru za manželku.“ ¹⁰ Raguel začul tieto slová a povedal mladíkovi: „Jedz a pi a buď veselý dnes večer, lebo niet človeka, ktorý by mal právo vziať si moju dcéru Sáru okrem teba, brat môj. A ani ja ju nesmiem dať inému mužovi, len tebe, lebo ty si môj najbližší príbuzný. Musím ti však, syn môj, otvorene povedať celú pravdu: ¹¹ Dal som ju už siedmim mužom z našich bratov a všetci zomreli v tú noc, keď k nej vošli. A teraz, syn môj, jedz a pi! Pán to už zariadi.“ ¹² Tobiaš odvetil: „Nebudem jesť ani piť, kým nevykonáš, o čo ťa žiadam.“ Raguel mu teda povedal: „Dobre, urobím to! Dostaneš ju podľa nariadenia Mojžišovej knihy, lebo ti je aj z neba určené, že ju máš dostať. Vezmi si svoju sestru; odteraz ty si jej bratom a ona je tvojou sestrou. Dostávaš ju dnes a navždy. Nech vás túto noc chráni nebeský Pán, syn môj, a nech vám preukáže milosrdenstvo a daruje pokoj.“ ¹³ Raguel zavolať svoju dcéru Sáru. Keď prišla k nemu, chytil ju za ruku, odovzdal ju Tobiašovi a vyhlásil: „Vezmi si ju! Podľa zákona a nariadenia zapísaného v Mojžišovej knihe ti ju dávam za manželku. Vezmi si ju a prived' ju v zdraví k svojmu otcovi. A nebeský Boh nech vás sprevádza v pokoji.“ ¹⁴ Zavolať jej matku, rozkázal priniesť listinu a napísal manželskú zmluvu, že mu ju dávajú za ženu podľa nariadenia Mojžišovho zákona. Potom začali jesť a piť. ¹⁵ Tu Raguel zavolať svoju ženu Ednu a povedal jej: „Sestra, priprav inú izbu a zaved' ju tam.“ ¹⁶ Ona odišla, postlala, ako jej povedal, zaviedla ju tam a dala sa nad ňou do plaču. Potom si utrela slzy a povedala jej: ¹⁷ „Maj dôveru, dcéra moja! Nebeský Pán nech premení tvoj žiaľ na radosť. Len maj dôveru, dcéra moja!“ A vyšla von.

Tob8

VIII. Prvá noc novomanželov. - ¹ Keď prestali jesť a piť, rozhodli sa ísť spať. Mladíka odprevadili a zaviedli ho do spálne. ² Vtedy si Tobiaš spomenul na Rafaelove slová, vybral z kapsy, ktorú mal so sebou, rybie srdce a pečeň a vložil to na žeravú pahrebu z kadidelnice. ³ Vôňa ryby odpudila zlého ducha, ktorý ušiel do končín Horného Egypta. Rafael sa hneď odobral za ním, dal ho tam do okov a vrátil sa. ⁴ Keď rodičia odišli a zavreli dvere izby, Tobiaš vstal z lôžka a povedal Säre: „Vstaň, sestra! Modlime sa a prosme nášho Pána, aby nám preukázal milosrdenstvo a spásu.“ ⁵ Ona vstala a začali sa modliť a prosiť Pána, aby im daroval spásu. Začali slovami:

„Zvelebený buď, Bože našich otcov,
a nech je zvelebené tvoje meno po všetky veky vekov!
Nech ti dobrorečia nebesia
i všetko tvoje stvorenie po všetky veky!

⁶ Ty si stvoril Adama
a utvoril si Evu, jeho ženu, aby mu pomáhala a podporovala ho.
Z oboch vzišlo celé ľudské pokolenie.
Ty si povedal:
„Nie je dobre človeku samému;
urobme mu pomoc, ktorá mu bude podobná.“

⁷ Teraz si neberiem túto moju sestru z chlipnosti,
ale s čistým úmyslom.
Zmiluj sa dobrotivo nado mnou i nad ňou,
aby sme sa spoločne dožili staroby.“

⁸ Nato obaja povedali: „Amen, Amen!“ ⁹ A potom celú noc spali.
Ale Raguel vstal, vzal so sebou sluhov a šli vykopať hrob. ¹⁰ Lebo si povedal: „Ak by
zomrel, aby sme neboli všetkým na posmech a na potupu.“ ¹¹ Keď ho vykopali, vrátil sa Raguel
domov, zavolať svoju ženu ¹² a povedal jej: „Pošli jednu zo služok, nech sa ide pozrieť, či žije.
Ak je mŕtvy, pochováme ho, aby sa to nik nedozvedel.“ ¹³ Poslali teda služku, rozsvietili lampu
a otvorili dvere: Ona vošla dnu a našla ich ležať a obidvoch spať. ¹⁴ Keď služka vyšla oznámila
im, že žije a že sa nič zlého nestalo. ¹⁵ Tu zvelebovali nebeského Boha a hovorili:

„Zvelebený si, Bože, všetkým čistým zvelebovaním!
Nech ťa zvelebujú všetci po všetky veky!
¹⁶ Zvelebený si za to, že si ma potešil
a že sa nestalo, čoho som sa obával,
ale urobil si s nami podľa svojho veľkého milosrdenstva.
¹⁷ Zvelebený si za to,
že si sa zmiloval nad dvoma jedináčikmi.

Preukáž im, Pane, milosť a spásu
a doved' ich život do konca
v radosti a v milosti.“

¹⁸ Potom Raguel rozkázal svojim sluhom, aby zahrnuli jamu skôr než rozvidnie.
Svadobná hostina. - ¹⁹ Svojej manželke kázal, aby napiekla veľa chleba. Sám šiel do
stáda, priviedol dve teliatka a štyri barany; rozkázal ich zabiť a začali pripravovať hostinu. ²⁰
Potom zavolať Tobiaša a pod prísahou mu povedal: „Za štrnásť dní odtiaľto nikam neodídeš,
ale ostaneš tu, budeš jesť a piť so mnou a potešíš dušu mojej dcéry, ktorá zakúsila toľko príkorí.
²¹ Z toho, čo mám, si polovicu vezmi a vráť sa v zdraví k svojmu otcovi. I druhá polovica bude
vaša, keď ja a moja žena zomrieme. Maj odvahu, syn môj! Ja - som tvoj otec a Edna tvoja
matka; my sme tvoji rodičia ako i tejto tvojej sestry odteraz a navždy. Maj odvahu, syn môj!“

Tob9

IX. Vyzdvihnutie uložených peňazí. - ¹ Potom Tobiaš zavolať Rafaela a povedal mu: ² „Brat
Azariáš, vezmi si štyroch sluhov a dve ťavy a vyprav sa do Rages. Chod' ku Gabaelovi,
odovzdaj mu potvrdenku, prevezmi peniaze a priveď ho so sebou na svadbu. ³ Veď vieš, že
otec počíta dni a ak budem čo len jeden deň meškať, veľmi ho zarmútim. ⁴ A vidíš, ako ma
Raguel zaprisahal a jeho prísahu nemôžem porušiť.“ ⁵ Rafael, štyria sluhovia a dve ťavy odišli

do médskeho Rages a dostali prístrešie u Gabaela. Rafael mu odovzdal jeho potvrdenku a povedal mu, že si Tóbiho syn Tobiáš vzal Raguelovu dcéru za manželku a že ho pozýva na svadbu. Gabael priniesol zapečatené mešce a odpočítal ich. Potom ich naložili na ťavy. ⁶ Zavčas rána spoločne vyrazili a šli na svadbu. Keď prišli do Raguelovho domu, našli Tobiáša sedieť za stolom. On vyskočil a pozdravil Gabaela, ktorý ho s plačom požehnal a hovoril: „Vynikajúci syn vynikajúceho, spravodlivého a dobročinného muža! Nech Pán dá nebeské požehnanie tebe i tvojej žene, aj otcovi a matke tvojej ženy. Nech je zvelebený Boh, že som uvidel svojho bratranca Tóbiho v tebe, ktorý sa mu tak podobáš!“

Tob10

X. Tobiášovi rodičia ustarostení o syna. - ¹ Tóbi každý deň počítal dni, ktoré Tobiáš potreboval na cestu ta a späť. A keď tie dni uplynuli a jeho syn neprichádzal, ² myslel si: „Azda ho tam zdržali? Alebo Gabael zomrel a Tobiášovi nemá kto dať peniaze?“ ³ A začal sa zarmucovať. ⁴ Jeho žena Anna hovorila: „Môj syn zahynul a už nie je medzi živými! Preto neprichádza.“ Začala nariekať a žalostiť za svojím synom: ⁵ „Beda mi, dieťa moje, svetlo mojich očí, že som ti dovolila odísť!“ ⁶ Tóbi jej vravel: „Buď ticho a nerob si starosti, sestra, náš syn sa má dobre. Zaiste ich tam zdržali. Ved' človek, čo s ním išiel, je spoľahlivý a je z našich bratov. Nezarmucuj sa pre neho, sestra, čoskoro sa vráti.“ ⁷ Ona mu však vravela: „Nechaj ma a neklam ma! Moje dieťa zahynulo.“ A hneď vybehla pozrieť na cestu, ktorou odišiel jej syn. Tak to robila každý deň a nedala sa nikým presvedčiť. Keď zapadlo slnko, vracala sa dnu, žiaľila celú noc a nespala.

Návrat Tobiáša so Sárrou do Ninive. - ⁸ Keď uplynulo štrnásť dní svadby, ktoré si Raguel prisahou vyrútil pre svoju dcéru, Tobiáš šiel za ním a povedal: „Prepusť ma. Lebo viem, že môj otec a moja matka sa vzdali každej nádeje, že ma ešte niekedy uvidia. Preto ťa, otče, prosím, aby si ma prepustil a vrátim sa k svojmu otcovi. Ved' som ti už vysvetlil, v akom rozpoležení som ho zanechal.“ ⁹ Raguel povedal Tobiášovi: „Ostaň, syn môj, ostaň u mňa! Ja pošlem poslov k tvojmu otcovi Tóbimu a oznámia mu, čo je s tebou.“ Ale on povedal: „V nijakom prípade. Prosím ťa, nechaj ma vrátiť sa k môjmu otcovi.“ ¹⁰ Tu Raguel vstal, odovzdal Tobiášovi jeho ženu Sárrou a polovicu svojho majetku: sluhov a slúžky, ovce a dobytok, osly a ťavy, i odevy, peniaze a nádoby. ¹¹ Tak ich prepustil a keď sa s ním lúčil, povedal: „Buď zdravý, syn môj, a šťastnú cestu. Nebeský Pán nech ochraňuje teba a tvoju manželku Sárrou a nech uvidím vaše deti prv, ako umriem.“ ¹² Potom pobozkal svoju dcéru Sárrou a povedal jej: „Dcéra moja, cti si svojho svokra a svoju svokru, lebo oni sú odteraz tvojimi rodičmi tak, ako tí, čo ťa zrodili. Chod' v pokoji, dieťa moje! Nech počúvam o tebe dobré správy, kým žijem.“ I rozlúčil sa s nimi a prepustil ich. ¹³ Edna povedala Tobiášovi: „Syn môj a brat milovaný, nech ťa Pán šťastne privedie domov, aby som videla tvoje deti a deti mojej dcéry Sárry prv, ako umriem, aby som sa tak potešila pred Pánom. Ja ti dávam svoju dcéru do opatery. Nezarmúť ju ani jeden deň po všetky dni svojho života! Chod', syn môj, v pokoji! Ja som odteraz tvoja matka a Sárrou tvoja sestra. Kiež sa nám všetkým darí po všetky dni nášho života!“ Oboch pobozkala a prepustila ich v zdraví. ¹⁴ Tobiáš odchádzal od Raguela s radosťou a velebil Pána neba a zeme, kráľa všetkých, že riadil jeho cestu úspešne. A žehnal Raguelovi a jeho žene Edne: „Kiež si vás ctím ako svojich rodičov po všetky dni vášho života!“

Tob11

XI. Tóbiho uzdravenie od slepoty. - ¹ Keď sa na spiatočnej ceste priblížili ku Kaserínu, ktorý je oproti Ninive, Rafael povedal: ² „Vieš v akom stave sme zanechali tvojho otca.“ ³

Poponáhľajme sa pred tvojou ženou a pripravme dom, kým prídu ostatní. ⁴ Vezmi so sebou aj žlč z ryby.“ A vyrazili obaja spoločne. Bežal s nimi aj pes. ⁵ Anna sedávala a vyzerala na cestu, ktorou odišiel jej syn. ⁶ A keď ho videla prichádzať, povedala jeho otcovi: „Syn ti prichádza, aj ten muž, čo ho sprevádzal!“ ⁷ Rafael povedal Tobiašovi prv, ako prišiel k otcovi: „Viem, že sa mu oči opäť otvoria. ⁸ Potri mu oči rybou žlčou! Liek zaberie a belmo sa mu z očí odlúpne. Tvoj otec zasa nadobudne zrak a bude vidieť svetlo.“

⁹ Anna mu bežala v ústrety, hodila sa svojmu synovi okolo krku a povedala mu: „Že ťa zas vidím, syn môj! Teraz už môžem zomrieť.“ A plakala. ¹⁰ Aj Tóbi vstal a hoci sa potkýnal, vyšiel pred vráta dvora. Tobiaš pribehol k nemu ¹¹ s rybou žlčou v ruke, dýchol mu do očí, podoprel ho a povedal: „Neboj sa, otče!“ Potrel mu liekom oči a nechal ho pôsobiť. ¹² Potom oboma rukami odlúpol belmo z kútikov jeho očí. ¹³ Tóbi sa mu hodil okolo krku, plakal a hovoril: „Zasa ťa vidím, syn môj, svetlo mojich očí!“ ¹⁴ A pokračoval:

„Nech je zvelebený Boh!

Nech je zvelebené jeho veľké meno!

Nech sú zvelebení všetci jeho svätí anjeli!

¹⁵ Lebo on ma udrel, ale potom sa nadou mnou zmiloval.

A teraz vidím svojho syna Tobiaša!“

Tobiaš vošiel s radosťou do domu a z celého srdca velebil Boha. Potom oznámil svojmu otcovi, že sa jeho cesta vydarila a priniesol peniaze. Aj to, ako si vzal Raguelovu dcéru Sáru za manželku a že prichádza aj ona a už je celkom blízko pri ninivskej bráne.

¹⁶ Vtedy Tóbi vyšiel svojej neveste k ninivskej bráne naproti a radoval sa a velebil Boha. Keď ho obyvatelia Ninive videli prichádzať, ako kráča vo svojej plnej sile a nik ho nevedie za ruku, veľmi sa divili. A Tóbi vyznával pred nimi, že sa Boh nad ním zľutoval a otvoril mu oči. ¹⁷ Potom sa Tóbi priblížil k Säre, manželke svojho syna Tobiaša, a požehnal ju: „Vítam ťa dcéra moja! Nech je zvelebený tvoj Boh, ktorý ťa priviedol k nám, dcéra! Nech je požehnaný tvoj otec a nech je požehnaný môj syn Tobiaš a buď požehnaná aj ty, dcéra moja! Vojdi do svojho domu v zdraví, s požehnaním a s radosťou. Vojdi, dcéra moja!“ ¹⁸ V ten deň naplnila radosť všetkých židov, čo bývali v Ninive. ¹⁹ K Tobiašovi prišli aj Achikar a Nadab, jeho bratanci, a blahoželali mu. ²⁰ A sedem dní slávili Tobiašovu svadbu s radosťou.

Tob12

XII. Rafael sa dáva poznať; jeho náuka a rady. - ¹ Keď sa svadba skončila, Tóbi zavolał svojho syna Tobiaša a pripomenul mu: „Nezabudni dať odmenu človekovi, čo šiel s tebou, a niečo aj pridať k dohodnutej sume.“ ² On mu odpovedal: „Akú odmenu mu mám dať, otče? Nebudem mať škodu ani keď mu dám polovicu z toho, čo so mnou doniesol. ³ Priviedol ma zdravého, moju manželku uzdravil, vyzdvihol namiesto mňa peniaze a nakoniec i teba uzdravil! Akúže mu za to môžem dať odmenu?“ ⁴ Tóbi mu povedal: „Zaslúži si, syn môj, aby dostal polovicu zo všetkého, čo s tebou priniesol.“ ⁵ I zavolał ho a povedal: „Vezmi si za odmenu polovicu zo všetkého, čo si priniesol so sebou, a chod' v pokoj!“

⁶ Vtedy Rafael vzal obidvoch nabok a povedal im: „Dobrorečte Bohu a zvelebujte ho pred všetkým, čo žije, za dobrá, ktoré vám preukázal; veľbte a ospevujte jeho meno. Ako je správne, ohlasujte Božie diela všetkým ľuďom a nezabúdajte mu vzdávať vďaky. ⁷ Kráľovo tajomstvo je dobre ukrývať, ale Božie skutky treba zjavovať a oslavovať. Robte, čo je dobré, a nestihne vás nijaké zlo. ⁸ Dobrá je modlitba s pôstom a milosrdenstvo so spravodlivosťou. Lepšie je mať málo, ale spravodlivo, ako veľa, a zločinne. Lepšie je konať skutky milosrdenstva ako kopíť zlaté poklady. ⁹ Milosrdenstvo vyslobodzuje zo smrti a očisťuje od každého hriechu.

Tí, čo preukazujú milosrdenstvo, budú sa tešiť z dlhého života. ¹⁰ Ale tí, čo páchajú hriech a nepravosť, sú nepriateľmi vlastného života.

¹¹ Poviem vám teda pravdu a nezamlčím nič pred vami. Už som vám prezradil: Kráľovo tajomstvo je dobre ukrývať, ale Božie skutky treba zjavovať. ¹² Vedzte teda: Keď si sa modlil ty a Sára, ja som prednášal spomienku vašej modlitby pred Pánovu slávu. A takisto, keď si pochovával mŕtvych. ¹³ A keď si neváhal vstať a zanechať jedlo a šiel si pochovať mŕtveho, bol som poslaný k tebe skúšať ťa. ¹⁴ A Boh ma opäť poslal, aby som uzdravil teba i tvoju nevestu Sárú. ¹⁵ Ja som Rafael, jeden zo siedmich anjelov, čo sú vždy pripravení predstúpiť pred Pánovu velebu.“

¹⁶ Tu sa obaja preľakli, padli na tvár a zmocnila sa ich hrôza. ¹⁷ Anjel im však povedal: „Nebojte sa! Pokoj vám! Zvelebujte Boha po všetky veky! ¹⁸ Keď som bol s vami, to nebolo z mojej priazne, ale z Božej vôle. Jeho zvelebujte po všetky dni, oslavujte ho! ¹⁹ Aj keď ste ma videli jesť, nič som nejedol; čo ste videli, bolo iba zdanie. ²⁰ A teraz velebte Pána na zemi a ďakujte Bohu. Ja vystupujem k tomu, ktorý ma poslal. A vy toto všetko, čo sa vám prihodilo, napíšte.“ Potom sa vzniesol hore. ²¹ Keď vstali, už ho nemohli vidieť. ²² Zvelebovali a oslavovali Boha a vzdávali mu vdaky za všetky jeho veľké činy, že sa im zjavil Boží anjel.

III. Tóbiho chválospev, predpovede a posledné napomenutia 13,1 - 14,11

Tob13

XIII. Tóbiho chválospev. - ¹ Tóbi napísal tento chválospev a povedal:

² „Nech je zvelebený Boh, ktorý žije naveky
a jeho kráľovstvo trvá po všetky veky.

On trestá aj sa zmilúva,
on zvrhne až na dno podsvetia
aj vyvádza z veľkej záhuby;
a niet ničoho, čo by sa mohlo vymknúť z jeho ruky.

³ Oslavujte ho, synovia Izraela, pred všetkými národmi,
lebo on vás medzi ne roztrúsil
⁴ a tam vám ukázal svoju vznešenosť.

Velebte ho pred všetkým, čo žije,
lebo on je náš Pán, náš Boh!
On je náš Otec, náš Boh po všetky veky.

⁵ Bude vás trestať za vaše zločiny,
ale zmiluje sa nad vami všetkými.
Zhromaždí vás zo všetkých národov,
uprostred ktorých ste boli rozptýlení.

⁶ Keď sa k nemu obrátite
celým svojím srdcom a celou svojou dušou
a budete sa držať jeho pravdy,
vtedy sa obráti k vám
a už neskryje pred vami svoju tvár.

⁷ Nuž, pozrite, čo s vami urobil,
a oslavujte ho z plného hrdla.
Velebte Pána spravodlivosti
a chváľte Kráľa vekov.

⁸ Ja ho oslavujem v krajine môjho vyhnanstva
a ohlasujem jeho silu a vznešenosť
hriešnemu národu.

Obráťte sa, hriešnici,
a konajte pred ním spravodlivosť.
Možno si vás oblúbi
a preukáže vám milosrdenstvo.

⁹ Ja chválím môjho Boha a oslavujem nebeského Kráľa
a vždy budem jasat' nad jeho veľkosťou.

¹⁰ Nech všetci o ňom hovoria
a vzdávajú mu chválu v Jeruzaleme!

Jeruzalem, sväté mesto,
Boh ťa potrestal za skutky tvojich synov,
ale opäť sa zmiluje nad synmi spravodlivých.

¹¹ Vzdávaj náležitú chválu Pánovi
a dobroreč Kráľovi vekov.

Opäť bude vybudovaný jeho stánok v tebe s radosťou,
¹² aby v tebe rozveselil všetkých zajatcov
a miloval v tebe úbohých
po všetky veky vekov.

¹³ Jasné svetlo zažiari vo všetkých končinách zeme.

Prídu k tebe mnohé národy z ďaleka,
obyvatelia zo samého kraja zeme
prídu k tebe, k príbytku tvojho svätého mena,
a v rukách budú mať dary pre Kráľa nebies.
Nespočetné pokolenia sa v tebe budú radovať
a meno vyvoleného mesta bude trvať na veky vekov.

¹⁴ Prekliati nech sú všetci, čo ťa urážajú.
Prekliati budú všetci, čo ťa ničia
a rúcajú tvoje hradby,
i všetci, čo boria tvoje veže
a podpaľujú tvoje príbytky.

Ale blahoslavení budú naveky tí, čo sa ťa boja.

¹⁵ Nuž, raduj sa a plesaj nad synmi spravodlivých,

lebo sa všetci zhromaždia
a dobrorečiť budú večnému Pánovi.

Blažení sú, čo ťa milujú,
blažení tí, čo sa tešia z tvojho pokoja!

¹⁶ Blažení všetci, ktorí sa zarmucujú nad tebou,
nad všetkým, čo ťa zastihlo,
lebo sa budú v tebe radovať
a uvidia všetku tvoju radosť až naveky.

Dobroreč, duša moja, Pánovi, veľkému Kráľovi,
¹⁷ lebo bude postavený Jeruzalem
a v tomto meste Boží dom po všetky veky.

Šťastný budem, ak ostane niekto z môjho rodu
a uvidí tvoju slávu
a bude velebiť nebeského Kráľa!

Brány Jeruzalema budú postavené zo zafíru a smaragdu
a všetky tvoje múry z drahých kameňov.
Veže Jeruzalema budú postavené zo zlata
a jeho hradby z rýdzeho zlata.
Ulice Jeruzalema budú vydláždené karbunkulom
a kameňom ofírkym.

¹⁸ Brány Jeruzalema sa budú ozývať radostnými piesňami
a vo všetkých jeho domoch budú volať:
„Aleluja. Nech je zvelebený Boh Izraela!
A požehnaní tí, čo budú velebiť jeho sväté meno
naveky a navždy!“

Tob14

XIV. *Tóbiho predpovede.* - ¹ Tu končia slová Tóbiho chválospevu.

Zomrel v pokoji stodvanástich rokov a pochovali ho s poctami v Ninive. ² Šesťdesiatdva rokov mal, keď stratil zrak. A keď ho opäť nadobudol, žil v hojnosti a konal skutky milosrdenstva. A neprestával zvelebovať Boha a oslavovať Božiu veľkosť.

³ Keď zomieral, zavolať svojho syna Tobiaša a prikázal mu: „Syn môj, vezmi svojich synov ⁴ a choď do Médska, lebo ja verím Božiemu výroku, ktorý vyslovil Nahum nad Ninive. To všetko sa stane a príde na Asýrsko a na Ninive tak, ako hovorili proroci Izraela, ktorých poslal Boh. Nič nebude zrušené z ich výrokov, všetko sa splní na svoj čas. V Médsku bude väčšia istota ako v Asýrsku a ako v Babylone. Ja to viem a verím, že všetko, čo povedal Boh, sa splní a uskutoční a nevypadne ani slovíčko z proroctiev. Všetkých našich bratov, čo ešte bývajú v izraelskej krajine, rozptýlia a odvedú ďaleko z ich požehnanej zeme. Celá izraelská krajina bude pustá, aj Samária a Jeruzalem budú pusté, a Boží dom bude v žalostnom stave: vypália ho a istý čas bude spustnutý. ⁵ Ale Boh sa opäť zmiluje nad nimi a vráti ich do izraelskej krajiny. Zasa vybudujú Boží dom, i keď nie ako ten prvý, kým sa nenaplní určený čas. Potom sa vrátia zo svojho zajatia všetci, postaví nádherný Jeruzalem, a v ňom postaví Boží dom,

ako o ňom hovorili proroci Izraela. ⁶ Všetky národy na celej zemi sa obrátia a budú sa úprimne báť Boha. Všetci zanechajú svoje modly, ktoré ich zvädzali do bludov, a dobrorečiť budú večnému Bohu v spravodlivosti. ⁷ Všetci synovia Izraela, ktorí sa v tých dňoch vyslobodia a úprimne si spomenú na Boha, zhromaždia sa a prídu do Jeruzalema. Naveky a v bezpečí budú bývať v Abrahámovej krajine a dostanú ju do vlastníctva. Radovať sa budú tí, čo milujú Boha úprimne, tí však, čo páchajú nepravosť a hriech, zmiznú z povrchu zeme.

Tóbiho posledné napomenutia. - ⁸ A teraz vám, deti, nariaďujem: Slúžte Bohu úprimne a robte, čo sa mu páči. Aj svoje deti učte, aby žili spravodlivo a preukazovali milosrdenstvo, aby pamätali na Boha a zvelebovali jeho meno úprimne a z celej svojej sily v každom čase. ⁹ Ty však, syn môj, odíď z Ninive a nezostávaj tu! ¹⁰ Odo dňa, keď pochováš svoju matku vedľa mňa, neostávaj na jeho území. Lebo vidím, že je v ňom veľa nepravosti a že sa v ňom pácha veľa podvodov a nik sa za to nehanbí. Pozri, syn môj, čo urobil Nadab Achikarovi, ktorý ho vychoval. Nepriviedol ho zaživa pod zem? Ale Boh obrátil potupu do tváre vinníka: Achikar sa vrátil na svetlo a Nadab vošiel do večnej tmy, lebo sa pokúšal Achikara zabiť. Keďže Achikar preukazoval milosrdenstvo, unikol z osídla smrti, ktoré mu nastavil Nadab, a Nadab padol do osídla smrti, ktoré ho zahubilo. ¹¹ Vidíte teda, deti moje, aký účinok má milosrdenstvo a kam vedie nepravosť: že ona zabíja. A už ma moja duša opúšťa...“ Položili ho na lôžko, zomrel a pochovali ho s poctami.

Epilóg 14,12- 15

¹² Keď zomrela aj matka, Tobiaš ju pochoval vedľa otca. Potom odišiel on aj jeho žena do Médska a býval so svojím testom Raguelom v Ekbatanách. ¹³ V starobe sa s úctou staral o nich a pochoval ich v médskech Ekbatanách a stal sa dedičom Raguelovho majetku tak, ako aj svojho otca Tóbiho. ¹⁴ Zomrel vážený vo veku stosedemnást rokov. ¹⁵ Ale prv, ako zomrel, počul o skaze Ninive a videl jeho obyvateľov odvečených do Médska, keď ich zajal médskeho kráľ Kyaxares, a velebil Boha za všetko, čo urobil obyvateľom Ninive a Asýrska. Prv ako zomrel, mohol sa teda radovať nad Ninive, a zveleboval Pána, Boha, po všetky veky vekov.

KNIHA JUDITA

I. Víťazstvo Asýrčanov nad okolitými národmi 1,1 - 3,10

Jdt1

I. Nabuchodonozor panuje nad Východom. - ¹ V dvanástom roku vlády kráľa Nabuchodonozora, ktorý kraloval v Asýrsku vo veľkom meste Ninive, Arfaxad kraloval nad Médmi v Ekbatanách. ² On postavil okolo Ekbatan hradby z kresaných kameňov o šírke troch lakťov a dĺžke šesť lakťov. Hradby urobil sedemdesiat lakťov vysoké a päťdesiat lakťov široké. ³ Nad ich bránami postavil sto lakťové veže a ich základy položil na šírku šesťdesiatich lakťov. Brány urobil tak, že čneli do výšky sedemdesiatich lakťov a boli široké štyridsať lakťov, aby nimi mohla tiahnuť vojenská moc jeho bojovníkov a zoradený šík jeho pešiakov.

⁵ V tých dňoch kráľ Nabuchodonozor urobil vojenskú výpravu proti kráľovi Arfaxadovi na veľkej pláni, ktorou je rovina na území Ragau. ⁶ Pridali sa k nemu všetci obyvatelia vrchov i všetci, čo bývajú pri Eufrate, Tigrise a Hidaspene a na rovinách Elymajského kráľa Ariocha. Tak sa zišlo mnoho národov do boja synov Chaldecov.

⁷ Asýrsky kráľ Nabuchodonozor poslal poslov k všetkým obyvateľom Perzie a k všetkým obyvateľom na západe: k obyvateľom Cilície, Damasku, Libanonu, Antilibanonu a k všetkým obyvateľom na morskom pobreží; ⁸ aj k národom, čo sú v Karmeli a Galaáde, k obyvateľom Hornej Galiley a veľkej roviny Ezdrelon; ⁹ k všetkým v Samárii a jej mestách i za Jordánom až po Jeruzalem, Batanu, Chelus, Kádeš, Egyptskú rieku, Tafnas, Ramesses a do celej krajiny Gessen, ¹⁰ až za Tanis a Memfis, aj ku všetkým obyvateľom Egypta až po hranice Etiópie. ¹¹ Ale všetci obyvatelia celej zeme opovrhli posolstvom asýrskeho kráľa Nabuchodonozora a nezišli sa bojovať spolu s ním, lebo sa ho nebáli, veď bol sám proti nim. Jeho poslov poslali s posmechom späť naprázdno.

¹² Vtedy sa kráľ Nabuchodonozor veľmi rozhneval na všetky tieto krajiny a zaprisahal sa na svoj trón a kráľovstvo, že sa vypomstí a vyhubí svojím mečom všetky kraje Cilície, Damasku - a Sýrie, i všetkých obyvateľov Moabska a synov Ammona, aj celú Judeu a všetkých, čo sú v Egypte, až po hranice dvoch morí. ¹³ V sedemnástom roku sa vypravil so svojím vojskom proti kráľovi Arfaxadovi, porazil ho v boji a premohol celé Arfaxadovo vojsko, aj celú jeho jazdu a všetky jeho vozy, ¹⁴ a zmocnil sa jeho miest. Dostal sa až do Ekbatan, zaujal veže, vyplienil ich námesť a ich nádheru vyviedol na posmech. ¹⁵ Arfaxada chytil v ohorí Ragau, prebodol ho kopijami a v ten deň ho úplne zničil. ¹⁶ Potom sa aj s ľuďom, ktorý sa mu pridali, veľmi veľké množstvo bojovníkov, vrátil do Ninive. Tam sa zastavil, zabával sa a hodoval on i jeho vojsko stodvadsať dní.

Jdt2

II. *Holofernesova vojenská výprava proti Západu.* - ¹ V osemnástom roku, na dvadsiaty druhý deň prvého mesiaca, rozšírila sa správa v paláci asýrskeho kráľa Nabuchodonozora, že sa pomstí na všetkých krajinách, ako predtým pohrozil. ² I zvolal všetkých svojich sluhov a všetkých svojich veľmožov, predložil im svoje tajné úmysly a rozhodol sa úplne zničiť všetky tie krajiny. ³ Aj oni usúdili, že treba vyhubiť všetkých, čo neposlúchli jeho nariadenia. ⁴ Keď asýrsky kráľ Nabuchodonozor skončil svoju poradu, zavolať si vrchného veliteľa svojho vojska Holofernesa, ktorý bol druhý po ňom, ⁵ a povedal mu: „Toto hovorí veľký kráľ, pán celej zeme. Keď teraz odídeš odo mňa, vezmeš si smelých mužov, stodvadsaťtisíc pešiakov a množstvo koní s dvanásťtisíc jazdcami ⁶ a vyrazíš proti všetkým krajinám na Západe, ktoré neposlúchli môj rozkaz. ⁷ Rozkážeš im, aby pripravili zem a vodu, lebo ja vytiahnem proti nim vo svojom hneve a celý povrch zeme zaplavím nohami svojho vojska a vydám mu ich za korisť. ⁸ Ich ranení zaplnia údolia a všetky potoky a rieky budú také plné mŕtvolami, že sa rozvodnia. ⁹ Ich zajatcov odvediem až na kraj zeme. ¹⁰ Ty tam teda vytiahni a zaber pre mňa celé ich územie. Keď sa ti vzdajú, zachováš mi ich do dňa, keď ich potrestám. ¹¹ Nad tými však, čo neposlúchnu, nech sa nezľutuje tvoje oko a vydáš ich na smrť a za korisť v celej ich krajine. ¹² Lebo ako žijem ja a moc môjho kráľovstva: čo som povedal, všetko urobím svojím ramenom. ¹³ A ty nezanedbáš ani jeden rozkaz svojho pána, ale splníš všetko presne a bez odkladu, ako som ti rozkázal.“

¹⁴ Keď Holofernes vyšiel od svojho pána, zvolal všetkých vojenských pohlavárov, generálov a dôstojníkov asýrskeho vojska, ¹⁵ spočítal mužov, vybraných na výpravu, ako mu rozkázal jeho pán, asi stodvadsaťtisíc mužov a dvanásťtisíc lukostrelcov na koňoch, ¹⁶ a zoradil ich ako sa zoraduje vojsko do boja. ¹⁷ Okrem toho vzal pre veľké množstvo tiav, oslov a mulíc na nosenie nákladov, i bezpočet oviec, hovädzieho dobytku a kôz na ich zásobovanie, ¹⁸ množstvo potravín pre každého muža a veľmi veľa zlata a striebra z kráľovho domu. ¹⁹ Potom sa vydal s celým svojím vojskom na pochod. Vytiahli pred kráľom Nabuchodonozorom a svojimi vozmi, jazdcami a vybranými pešákmi pokryli celý povrch zeme smerom na západ. ²⁰

K nim sa pridalo veľa rozličného ľudu, početného ako kobyliiek a ako piesku zeme; také množstvo, že ich nebolo možné ani spočítať.

Podmanenie mnohých národov. - ²¹ Vyšli z Ninive na tri dni cesty na rovinu Bektilet a keď z Bektilet odišli, utáborili sa pod vrchom, ktorý sa vypína naľavo od Hornej Cilície. ²² Odtiaľ sa Holofernes pohol so všetkým svojím vojskom, pešiakmi, jazdcami a vozmi a odišiel do hornatého kraja. ²³ Spustošil Put a Lud a vyplienil všetkých Rassitov a Izmaelitov, čo boli pri púšti na juh od kraja Cheleon. ²⁴ Potom prekročil Eufrat, prešiel Mezopotámiou a rozváľal všetky vyvýšené mestá, čo boli popri potoku Abrona až po more. ²⁵ Okrem toho obsadil územie Cilície, pozabíjal všetkých, čo sa mu postavili na odpor, a prišiel až na hranice Jafeta, ktoré sú na juh smerom k Arábii. ²⁶ Obkľúčil všetkých Madiánčanov a spálil im stany a vyraboval stajne. ²⁷ Potom, v čase žatvy obilia, zostúpil na Damascénsku rovinu a spálil im všetky polia. Stáda a dobytok vyničil, ich mestá vyplienil, ich polia spustošil a všetkých mladíkov pobil ostrým meča. ²⁸ Strach a hrôza zaľahli aj na obyvateľov pri mori, ktorí boli v Sidone a Týre, na obyvateľov Suru a Okiny i na všetkých občanov Jamnie; aj obyvatelia Azota, Askalonu a Gazy sa ho veľmi báli.

Jdt3

III. Národy sa dobrovoľne poddávajú. - ¹ Preto k nemu poslali poslov s prosbou o mier: ² „My, služobníci veľkého kráľa Nabuchodonozora, ležíme pred tvojimi nohami; urob s nami, ako uznáš za dobré. ³ Veď naše dvory a celý náš majetok, každé obilné pole, stáda, dobytok a všetky ohrady s našimi stanmi sú pred tebou; urob s nimi ako sa ti páči. ⁴ Aj naše mestá a ich obyvatelia sú tvojimi sluhami; príď a urob s nimi, čo uznáš za dobré.“ ⁵ A mužovia šli k Holofernesovi a oznámili mu tieto slová.

⁶ On zostúpil so svojím vojskom naorské pobrežie, obsadil opevnené mestá a vzal si z nich vybraných mužov na posilu svojho vojska. ⁷ Obyvatelia tých miest a celý okolitý kraj ho prijali s vencami, tancom a bubnami. ⁸ On však spustošil všetky ich svätyne a vyrúbal ich posvätné háje. Dostal totiž za úlohu zničiť všetkých bohov zeme, aby všetky národy vzdávali božskú poctu iba Nabuchodonozorovi a všetky jazyky a kmene vzývali iba jeho ako boha. ⁹ Potom prišiel k Ezdrelonu neďaleko Dotaina, ktorý je oproti júdskému horskému masívu. ¹⁰ Postavili tábor medzi Gabaou a Skytopolisom a Holofernes tam ostal celý mesiac, aby zhromaždil všetko, čo potrebovalo jeho vojsko.

Boží ľud a Betulia vo veľkom nebezpečenstve 4,1 - 8,36

Jdt4

IV. Strach Izraelitov a verejné prosby k Bohu o pomoc. - ¹ Izraeliti, čo bývali v Judei, počuli o všetkom, čo urobil vodca vojska asýrskeho kráľa Nabuchodonozora Holofernes národom, ako vyraboval všetky ich svätyne a zničil ich. ² Zmocnila sa ich veľká hrôza pred ním a báli sa o Jeruzalem a o chrám Pána, svojho Boha. ³ Lebo len nedávno sa vrátili zo zajatia a krátko predtým sa zhromaždil všetok judejský ľud a opäť posvätili nádoby, oltár a chrám po ich zneuctení. ⁴ Preto vyslali poslov po celej Samárii, do Bethoronu, Belmainu, Jericha, ako aj do Choby, Aisoru a do údolia Salem. ⁵ Rýchlo obsadili všetky temená vysokých vrchov, dediny na nich obohnali hradbami a uložili tam zásoby potravy pre prípad vojny, lebo len nedávno skončili zber úrody z polí. ⁶ Joachim, ktorý bol v tom čase veľkňazom v Jeruzaleme, napísal obyvateľom Betulie a Betomestaimu, ktorý je na svahu oproti Ezdrelonu pri vchode na rovinu neďaleko Dotainu, ⁷ aby obsadili horské priesmyky. Cez ne bol totiž prístup do Judey, ale bolo ľahké zadržať tých, čo chceli nimi prejsť, lebo boli také úzke, že nimi nemohlo ísť naraz viac

ako dvaja muži. ⁸ Izraeliti urobili, ako im nariadil veľkňaz Joachim a starší všetkého izraelského ľudu, ktorí zasadali v Jeruzaleme.

⁹ Všetci izraelskí muži začali veľmi naliehavo volať k Bohu a korili sa veľkým pôstom. ¹⁰ Oni aj ich ženy, ich deti, ich dobytok, i všetci prišielci, nádenníci i otroci si prepásali bedrá vrecovinou. ¹¹ Všetci izraelskí muži i ženy a deti, ktorí bývali v Jeruzaleme, padli na zem pred chrámom, posypali si hlavu popolom a rozprestrel si vrecovinu pred Pánom. ¹² Aj oltár zahalili do vrecoviny a jednohlasne a naliehavo volali k Bohu Izraela, aby nevydal ich deti do záhuby, ich ženy za korisť, ich dedičné mestá na zničenie a svätyňu na znesvätenie a na potupu a posmech pohanom. ¹³ Pán vypočul ich hlas a zhliadol na ich úzkosť; ľud sa v celej Judei a v Jeruzaleme veľa dní postil pred svätyňou všemohúceho Pána. ¹⁴ Veľkňaz Joachim a všetci kňazi, čo boli pred pánom, i služobníci Pánovi, prepásali si bedrá vrecovinou a prinášali každodenné celopaly, votívne obety a dobrovoľné dary ľudu. ¹⁵ Na turbanoch mali popol a volali z celej sily k Pánovi, aby láskavo zhliadol na celý dom Izraela.

Jdt5

V⁵. Holofernesove vojenské porady a Achiórova reč. - ¹ Vrchnému veliteľovi asýrskeho vojska Holofernesovi oznámili, že Izraeliti sa pripravujú na boj, že uzavreli horské prechody, múrmi obohnali všetky temená vysokých vrchov a že na rovinách porobili zátarasy. ² Pochytil ho veľký hnev a zvolal všetky moabské kniežatá, ammonsých vojvodcov a miestodržiteľov z prímorského územia ³ a povedal im: „Povedzte mi, Kanaánčania, kto je to ten ľud, čo sa usadil na vrchoch? Ktoré mestá obýva a koľko majú vojska? V čom je ich moc a sila, aký kráľ im vládne a kto je veliteľom ich vojska? ⁴ A prečo mi len oni obrátili chrbát namiesto toho, aby mi vyšli v ústrety ako ostatní obyvatelia na Západe?“

⁵ Vodca všetkých Ammončanov Achiór mu odpovedal: „Počúvaj, môj pane, slová z úst svojho sluhu. Poviem ti pravdu o ľude, čo býva na týchto vrchoch blízko tvojho tábora. Lož nevyjde z úst tvojho sluhu. ⁶ Tento ľud je chaldejského pôvodu. ⁷ Najprv sa usadili v Mezopotámii, pretože nechceli nasledovať bohov svojich otcov, ktorí boli v chaldejskej krajine. ⁸ Zanechali náboženstvo svojich otcov a klaňali sa nebeskému Bohu; Bohu, ktorého spoznali. Preto ich vyhнали spred svojich bohov a oni sa uchýlili do Mezopotámie a ostali tam dlhý čas. ⁹ Potom im ich Boh rozkázal, aby odišli zo svojho bydliska a šli do krajiny Kanaán. Oni sa tam usadili a veľmi zbohatli na zlato, striebro a veľmi veľké stáda. ¹⁰ Potom zostúpili do Egypta, lebo na celú krajinu Kanaán zaľahol hlad, a usadili sa tam, kým nachádzali obživu. Tam sa tak rozmnožili, že sa ich potomstvo nedalo ani spočítať. ¹¹ Ale egyptský kráľ sa postavil proti nim a zákerne ich prinútil vyrábať tehlu z blata. Ponižovali ich a urobili si z nich otrokov. ¹² Oni volali k svojmu Bohu a on udrhel celú egyptskú krajinu ranami, na ktoré nebolo lieku; preto ich Egyptania vyhнали zo svojej krajiny. ¹³ Boh vysušil Červené more pred nimi ¹⁴ a vyviedol ich na cestu k Sinaju a ku Kadešbarne. Potom vyhнали všetkých, čo bývali na púšti, ¹⁵ usadili sa v krajine Amorejčanov a svojou silou vyničili všetkých Hesebončanov. Prešli cez Jordán a zaujali celú hornatú krajinu. ¹⁶ Vyhнали spred seba Kanaánčanov, Ferezejcov Jebujejcov, Sichemčanov i všetkých Gergezejcov a bývali tam dlhý čas. ¹⁷ A kým nezhrešili pred svojim Bohom, viedlo sa im dobre, lebo je s nimi Boh, ktorý nenávidí nepravosť. ¹⁸ Ale keď zišli z cesty, ktorú im určil, hrozne veľa ich zahynulo v mnohých vojnách, odvliekli ich ako zajatcov do cudzej krajiny, chrám ich Boha bol zrovnaný so zemou a ich miest sa zmocnili nepriatelia. ¹⁹ Teraz sa však opäť obrátili k svojmu Bohu a vrátili sa z miest, kdekoľvek boli rozptýlení, dostali späť Jeruzalem, kde je ich svätyňa, a znova sa osadili v neobývaných horách. ²⁰ A teraz, vládca a pane, ak je tento ľud vinný, lebo zhrešil proti svojmu Bohu, presvedčme sa, či je u nich tento kameň úrazu, a potom vytiahnime proti nim, porazíme ich. ²¹ Ale ak nie je v tomto ľude

neprávosť, nech to môj pán radšej nechá tak, aby ich azda ich Pán a ich Boh neochránil a vyšli by sme na posmech pred celou zemou.“

²² Keď Achiór skončil túto reč, začal všetok ľud, čo bol okolo stanu, šomrať. A Holofernesovi veľmoži i všetci, čo bývali pri mori, i Moabčania žiadali, aby ho zabil: ²³ „Nebudeme sa predsa báť Izraelitov, veď je to ľud, ktorý nemá ani vojska, ani sily na tvrdý boj. ²⁴ Len vyrazme, vládca Holofernes, a budú iba malým sústom pre tvoje vojsko.“

Jdt6

VI. Holofernesova pýcha a vydanie Achióra Židom. - ¹ Keď ustal hluk ľudu, čo bol okolo rady, oboril sa vodca asýrskeho vojska Holofernes na Achióra a na všetkých Moabčanov pred celým zástupom cudzincov: ² „Kto si ty, Achiór, a vy, efraimskí zapredanci, že sa dnes pred nami hráš na proroka a žiadaš, aby sme nešli do boja s národom Izraelitov lebo ich ochraňuje ich Boh?! A kto je Boh, okrem Nabuchodonozora?! On pošle svoju moc a zmätie ich z povrchu zeme a ich Boh ich nevyslobodí. ³ My, jeho sluhovia, ich porazíme ako jediného muža a nebudú môcť odolať sile našich koní, ⁴ ktorou ich zničíme. Vrchy sa opoja ich krvou a polia sa naplnia ich mŕtvolami. Nezostane ani stopy po ich nohách pred nami, lebo naisto budú zničení. To hovorí kráľ Nabuchodonozor, pán celej zeme. On to povedal a jeho slová nevyznejú naprázdno. ⁵ Ty však, Achiór, ammonsý zapredanec, ktorý si týmito slovami práve prejavil svoju zvrhlosť, od tohto dňa už neuvidíš moju tvár, kým sa nevypomstím na pokolení tých, čo vyšli z Egypta. ⁶ Keď prídem, prerazí meč môjho vojska a kopija mojich služobníkov tvoje boky a padneš medzi ich mŕtvolu. ⁷ Moji sluhovia ťa nateraz zavedú do vrchov a nechajú ťa v jednom zo záložných miest ⁸ a nezahynieš, kým nebudeš zničený s nimi. ⁹ Ale ak sa vo svojom srdci nádejaš, že nebudú dobytí, nebuď taký sklúčený! Povedal som a ani jedno z mojich slov nevyznej naprázdno.“

¹⁰ Tu Holofernes rozkázal svojim sluhom, ktorí konali službu v jeho stane, aby Achióra chytili, zaviedli ho do Betulie a vydali ho do rúk Izraelitov. ¹¹ Sluhovia ho chytili a vyviedli ho von z tábora na rovinu. Z roviny ho zaviedli do hôr, až prišli k prameňom, ktoré boli pod Betuliou. ¹² Keď ich mužovia mesta zbadali vystupovať po úpäť vrchu, chopili sa zbrane a vyšli z mesta na vrchol hory. Všetci prakovníci obsadili prístupové miesta a vrhali na nich kamene. ¹³ Oni zostúpili pod vrch, Achióra zviazali, hodili ho na úpäť vrchu na zem a vrátili sa k svojmu pánovi. ¹⁴ Izraeliti zostúpili zo svojho mesta, pristúpili k nemu, rozviazali ho a odvedli ho do Betulie. Zaviedli ho k predstaveným svojho mesta, ¹⁵ ktorými boli v tých dňoch Oziáš, Michov syn zo Simeonovho kmeňa, Otonielov syn Chabris a Melchielov syn Charmis. ¹⁶ Zvolali všetkých starších mesta a zbehli sa aj všetci ich mladíci, i ženy a ich deti na to zhromaždenie. Achióra postavili doprostred všetkého ľudu a Oziáš sa ho opýtal, čo sa stalo. ¹⁷ Vo svojej odpovedi im oznámil slová Holofernesovej rady, i všetko, čo sám povedal uprostred asýrskych kniežat a ako sa Holofernes spupne vyjadril proti Izraelovmu domu. ¹⁸ Vtedy všetok ľud padol na tvár a klaňal sa Bohu a vzýval ho: ¹⁹ „Pane, nebeský Bože, pozri na ich nafúkanú pýchu a zmiluj sa nad našim pokoreným rodom a obráť v tento deň svoj pohľad na tých, ktorí sa ti zasvätili.“ ²⁰ I potešovali Achióra a veľmi ho chválili. ²¹ Po zhromaždení ho vzal Oziáš do svojho domu a urobil starším hostinu a celú tú noc vzývali Boha Izraela, aby im pomohol.

Jdt7

VII. Obliehanie Betulie a úzkosť jej obyvateľov. - ¹ Na druhý deň rozkázal Holofernes celému svojmu vojsku a veľkému množstvu ľudí, ktorí sa k nemu pridali ako spojenci, aby vytiahli proti Betulii, obsadili horské cesty a išli bojovať proti Izraelitom. ² V ten deň sa dali na

pochod všetci bojaschopní muži. Vojenská sila bojovníkov bola stosedemdesiatisíc pešiakov a dvanásťtisíc jazdcov okrem tých, čo boli poverení zásobovaním, a mužov, ktorí ich sprevádzali pešo v preveľkom množstve.³ Utáborili sa pri prameni v údolí neďaleko Betulie a rozložili sa do šírky od Dotainu až po Belmain a do dĺžky od Betulie až po Kyamon, ktorý je oproti Ezdrelonu.⁴ Keď Izraeliti videli ich množstvo, veľmi sa zľakli a hovorili jeden druhému: „Títo teraz spasú celý povrch zeme. Ani vysoké vrchy, ani doliny, ani pahorky neunesú ich ťarchu.“⁵ Všetci sa chopili svojich zbraní, zapálili ohne na vežiach na hradbách a zostali celú noc na stráži.⁶ Na druhý deň vyviedol Holofernes celú svoju jazdu pred očami Izraelitov, čo boli v Betulii,⁷ preskúmal prístupy k ich mestu, vyhľadal vodné pramene a obsadil ich oddielmi bojovníkov a vrátil sa k svojmu vojsku.

⁸ Tu prišli za ním všetky kniežatá Ezauových synov a všetci vodcovia moabského ľudu, aj miestodržiteľia prímorských území, a povedali: ⁹ „Nech náš vládca vypočuje naše slová, aby tvoje vojsko neutrpelo ťažké straty.“¹⁰ Tento izraelský ľud sa nespolieha na svoje kopije, ale na výšku vrchov, ktoré obývajú. A určite nie je ľahké dostať sa na hrebene ich hôr.¹¹ Preto vládca, nebojuj proti nim v otvorenej bitke, ako sa zvyčajne vedie vojna; tak nepadne ani jeden muž z tvojho ľudu.¹² Zostaň vo svojom tábore a šetri každého muža zo svojho vojska. Len nech tvoji služobníci obsadia prameň, čo vyviera na úpätí vrchu,¹³ lebo z neho berú vodu všetci obyvatelia Betulie. Zničí ich smäd a oni vydajú svoje mesto. My a náš ľud vystúpime na najbližšie vrchy, utáboríme sa na nich a budeme na stráži, aby nik z mesta nevyšiel.¹⁴ Zoslabnú od hladu a smädu aj so svojimi ženami a deťmi, takže popadajú skôr, ako by ich zasiahol meč, na uliciach pred svojimi domami.¹⁵ Tak im tvrdo odplatíš za to, že ti odporovali a nevyšli ti v ústrety v pokoji.“

¹⁶ Holofernesovi a všetkým jeho sluhom sa ich slová páčili a rozkázal urobiť, ako navrhovali.¹⁷ Moabčania pohli tábor a s nimi päťtisíc Asýrčanov, utáborili sa v údolí a obsadili vodné zdroje a pramene Izraelitov.¹⁸ Ammončania a Ezauovi synovia potom vystúpili a postavili si tábor na vrchoch oproti Dotainu. Časť z nich poslali na juh a na východ k Egrebelu, ktorý je blízko Chusu, ležiaceho pri potoku Mochmur. Ostatné asýrske vojsko sa utáborilo na rovine a pokrylo celý povrch zeme. Veľké množstvo vojenských stanov a zásob utvorilo tábor obrovských rozmerov.

¹⁹ Izraeliti volali k Pánovi, svojmu Bohu; zmalomyselneli na duchu, lebo ich všetci ich nepriatelia obklúčili tak, že nebolo možné spomedzi nich uniknúť.²⁰ Tridsaťštyri dní ich obliehal celý asýrsky tábor s ich pešiakmi, vozmi i jazdcami a všetkým obyvateľom Betulie vyšli zásoby vody.²¹ Aj ich cisterny sa vyprázdnila a nemali už pitnej vody na zahasenie smädu ani na jediný deň, lebo im ju odmeriavali na prídel.²² Ich deti slabli, ženy a mladíci chradli od smädu a odpadávali na uliciach mesta a v priechodoch brán, lebo už nemali sily.

²³ Všetok ľud sa zhromaždil k Oziášovi a k predstaveným mesta; mladíci, ženy i deti hlasito kričali pred všetkými staršími a volali: ²⁴ „Nech súdi Boh medzi nami a vami! Dopustili ste sa na nás veľkej krivdy, keď ste sa pokojne nedohodli s Asýrčanmi.“²⁵ Teraz niet nikoho, kto by nám pomohol lebo Boh nás vydal do ich rúk, aby sme popadali pred nimi od smädu a biedne zahynuli.²⁶ Zavolajte ich teda a vydajte celé mesto Holofernesovmu ľudu a celému jeho vojsku na korisť.²⁷ Bude pre nás lepšie, keď sa staneme ich korisťou. Budeme síce ich otrokmi, ale budeme žiť a nebudeme musieť na vlastné oči hľadiť, ako umierajú naše nemluvňatá a ako naše ženy a deti vydychujú dušu.²⁸ Zaprisahávame vás na nebo a na zem, na nášho Boha a na Pána našich otcov, ktorý nás trestá za naše hriechy a za hriechy našich otcov, aby dnes neurobil s nami, čo sme povedali.“²⁹ Tu nastal v zhromaždení bolestný nárek všetkých a všetci hromadne volali veľkým hlasom k Pánu Bohu.

³⁰ Oziáš im povedal: „Dôverujte, bratia, a vydržme ešte päť dní, v ktorých Pán, náš Boh, obráti na nás svoje milosrdenstvo; on nás určite neopustí navždy.“³¹ Keď prejde tých päť dní, a nepríde nám pomoc, urobím podľa vašich slov.“³² Nato rozpustil ľud, každého do jeho tábora; mužovia odišli na múry a veže mesta, ženy a deti prepustili domov. Ale všetci v meste boli veľmi sklúčení.

VIII. *Juditina viera v Boha a výzva ľudu na odpor.* - ¹ V tých dňoch o tom počula Judita, dcéra Merariho, syna Oxa, syna Jozefa, syna Oziela, syna Elchii, syna Ananiáša, syna Gedeona, syna Rafaina, syna Achitoba, syna Eliaba, syna Natanaela, syna Salamiela, syna Surisaddaia, syna Simeona, syna Izraela. ² Jej manžel Manasses bol z toho istého kmeňa a z toho istého rodu. Zomrel v čase žatvy jačmeňa. ³ Dozeral totiž na ľudí, čo viazali snopy na poli, a dostal úpal na hlavu. Musel si ľahnúť do postele a zomrel vo svojom meste Betulii. Pochovali ho k jeho otcom na poli medzi Dotainom a Balamonom. ⁴ A Judita žila vo svojom dome ako vdova už tri roky a štyri mesiace. ⁵ Na streche svojho domu si dala urobiť stan, okolo bedier nosila kajúci pás a obliekala si vdovské šaty. ⁶ Postievala sa celý čas svojho ovdovenia okrem dňa pred sobotou a soboty, dňa pred novmesiacom a novmesiaca a okrem sviatkov a dní radosti Izraelovho domu. ⁷ Mala peknú postavu a pôvabný výzor. Jej manžel Manasses jej zanechal zlato a striebro, sluhov a slúžky, dobytok a polia a ona všetko spravovala. ⁸ A nik nemohol o nej povedať zlé slovo, lebo bola veľmi bohabojná.

⁹ Ona sa dopyčula o rozhorčených slovách, ktoré ľud vyslovil proti predstaviteľovi mesta, keď boli sklúčení pre nedostatok vody. Judita sa dopyčula aj o všetkom, čo im odpovedal Oziáš, a ako sa im zaprisahal, že po piatich dňoch vydá mesto Asýrčanom. ¹⁰ Preto poslala svoju komornú, ktorá bola správkyňou nad celým jej majetkom, aby zavolala Oziáša a starších svojho mesta, Chabrina a Charmina.

¹¹ Keď k nej prišli, povedala im: „Počúvajte ma, predstavitelia obyvateľov Betulie! Nie je správne, čo ste dnes hovorili pred ľuďom a že ste sa zaviazali prísahou pred Bohom a vyhlásili ste, že vydáte mesto našim nepriateľom, ak nám za tie dni Pán nepríde na pomoc. ¹² Kto ste vy, že ste dnes pokúšali Boha a staviate sa na Božie miesto pred všetkými ľuďmi?! ¹³ Chcete skúšať všemohúceho Pána, hoci nikdy ničomu nerozumiete. ¹⁴ Ak nie ste schopní preniknúť do hĺbky ľudského srdca, ani pochopiť jeho myšlienky, ako by ste mohli preskúmať Boha, ktorý toto všetko urobil, poznať jeho úmysly a pochopiť jeho plány?! Nie, bratia, neprovokujte Pána, nášho Boha, do hnevu. ¹⁵ Ak nám aj nebude chcieť za týchto päť dní pomôcť, on má moc zachrániť nás kedykoľvek chce, ako aj zničiť nás pred očami našich nepriateľov. ¹⁶ Vy sa však neodvažujte predpisovať Pánovi nášmu Bohu, čo má robiť. Veď Boh nie je ako človek, ktorému sa možno vyhrážať, alebo ako syn človeka, na ktorého možno robiť nátlak. ¹⁷ Preto trpezlivo čakajme jeho záchranu a vzývajme ho, aby nám pomohol; on vyslyší náš hlas, ak je to jeho blahovôľa. ¹⁸ Veď v našich pokoleniach nepovstal a ani dnes nie je medzi nami kmeň, ani kraj, ani ľud, ani mesto, kde by sa klaňali bohom zhotoveným rukou, ako sa stávalo v minulých časoch, ¹⁹ za čo bývali naši otcovia vydávaní pod meč a za korisť a utrpeli veľkú porážku pred očami našich nepriateľov. ²⁰ My však nepoznáme iného Boha okrem neho, a preto dúfame, že nami nepohrdne, ani naším pokolením. ²¹ Lebo ak sa im dáme zajať my, zajmú celú Judeu a vydrancujú našu svätýňu. Boh však bude vyžadovať našu krv za jej znesvätenie ²² a smrť našich bratov, zajatie obyvateľstva krajiny a s pustošenie nášho dedičstva obráti na našu hlavu. Kdekoľvek budeme žiť v otroctve uprostred pohanov budeme terčom hanby a posmechu u všetkých, čo sa nás zmocnia, ²³ lebo naše otroctvo sa neobráti na milosť, ale Pán náš Boh, ho položí na našu potupu. ²⁴ Preto, bratia, ukážme svojim bratom, že na nás závisí ich život; i svätýňa, chrám a oltár spočíva na nás. ²⁵ Predovšetkým však vzdávajme vďaka Pánovi, nášmu Bohu ktorý nás skúša ako skúšal našich otcov. ²⁶ Len si spomeňte, čo všetko urobil s Abrahámom, koľkým skúškam podrobil Izáka a čo prežil Jakub v Sýrskej Mezopotámii, keď pásol ovce u brata svojej matky Labana. ²⁷ Ako ich nechal prejsť ohňom, keď skúšal ich srdcia, tak sa ani na nás nechce pomstiť, ale Pán trestom napomína tých, čo sa blížia k nemu.“

²⁸ Oziáš jej vrazil: „Všetko, čo si predniesla, povedala si s priamym srdcom a nik sa nemôže postaviť proti tvojim slovám. ²⁹ Lebo tvoja múdrosť sa nezjavila až dnes, veď všetok ľud pozná od začiatku tvojho života tvoju rozumnosť, ako aj šľachetnú povahu tvojho srdca. ³⁰ Ľud však hrozne trpel smädом a donútil nás urobiť, čo sme mu sľúbili, a zaviazat sa mu prisahou, ktorú nemôžeme porušiť. ³¹ A teraz sa modli za nás, lebo ty si svätá žena, aby Pán zoslal dážď, ktorým by sa naplnili naše cisterny, a my by sme nezahynuli.“ ³² Judita im odpovedala: „Počúvajte ma! Urobím niečo, čo si budú hovoriť synovia nášho ľudu z pokolenia na pokolenie. ³³ Vy budete túto noc stáť pri bráne mesta a ja vyjdem so svojou slúžkou. A v dňoch, po ktorých ste sľúbili vydať mesto našim nepriateľom, Pán navštívi mojou rukou Izrael. ³⁴ Vy sa však nevyzvedajte, čo chcem urobiť, lebo vám to nepoviem, kým sa neuskutoční, čo mám v úmysle urobiť.“ ³⁵ Oziáš a kniežatá jej povedali: „Chod v pokoji a Pán, Boh, nech je s tebou a nech potrestá našich nepriateľov.“ ³⁶ Tu odišli z jej stanu a vrátili sa na svoje stanovištia.

III. Oslobodenie Božieho ľudu a Betulie 9,1 - 16,25

Jdt9

IX. Juditina modlitba. - ¹ Judita potom padla na tvár, popolom si posypala hlavu a roztrhla si odev až po vrecovinu, ktorú mala pod ním na sebe. Bolo to práve v chvíli, keď v Božom dome v Jeruzaleme prinášali večernú kadidlovú obetu. Judita volala veľkým hlasom k Pánovi: ² „Pane, Bože môjho otca Simeona, ktorému si dal do ruky meč, aby sa vypomstil na cudzincoch, ktorí rozviazali opasok panne, aby ju poškvrnili, a obnažili jej boky, aby ju zhanobili, znásilnili jej lono, aby ju potupili. Hoci si povedal: „Nesmie sa to!“, predsa to urobili. ³ Preto si vydal ich kniežatá na smrť, aby sa ich lôžko, ktoré s hanbou videlo ich klam, stalo svedkom krvi, ktorú za ten klam vyliali. Pobil si otrokov s mocnármi a mocnárov na ich trónoch. ⁴ Ich ženy si dal za koristiť a ich dcéry do zajatia a všetok ich majetok si dal na rozdelenie svojim milovaným synom, lebo oni sa rozhorlili za teba, zošklivili si poškvrcenie svojej krvi a vzývali ťa o pomoc. Bože, môj Bože, vyslyš i mňa, vdovu. ⁵ Veď ty si urobil tie veci: čo bolo prv, aj čo bolo potom, i to, čo je teraz, aj čo bude! Čo si mal v úmysle, to sa stalo. ⁶ Veci, pre ktoré si sa rozhodol, predstavili sa a povedali: „Hľa, tu sme!“ Lebo všetky tvoje cesty sú pripravené a tvoj súd je už vopred rozhodnutý.

⁷ Len pozri, Asýrčania sa nadúvajú svojou silou, pyšní sú na kone a na jazdcov, honosia sa silou pešiakov, spoliehajú sa na štíty, kopije, luky a praky a nevedia, že ty si Pán, ktorý robí koniec vojnám. ⁸ „Pán“ je tvoje meno. Ty, večný Bože, rozbi svojou mocou ich silu a zlom svojím hnevom ich vládu! Veď chceli zneuctiť tvoju svätýňu, poškvorniť stánok, kde má sídlo tvoje slávne meno, zraziť železom roh tvojho oltára. ⁹ Pozri na ich pýchu a zošli svoj hnev na ich hlavy! Daj mne, vdove, do rúk silu urobiť, čo zamýšľam. ¹⁰ Znič úskočnými slovami mojich úst otroka s pánom a pána s jeho služobníkom; zlom ich povýšenosť rukou ženy. ¹¹ Lebo tvoja sila nie je v množstve, ani tvoja vláda sa nezakladá na silákoch. Ty si Boh ponížených, pomoc maličkých, zástanca slabých, ochranca opustených, spasiteľ zúfalých. ¹² Áno, áno, Bože môjho otca a Bože Izraelovho dedičstva, Panovník neba i zeme, Stvoriteľ vôd, Kráľ všetkého svojho stvorenstva, vypočuj moju modlitbu! ¹³ Daj, aby moje úskočné slovo zasadilo ranu a jazvu tým, čo zamýšľajú ukrutnosti proti tvojej zmluve a tvojmu svätému chrámu, vrchu Sion a domu, v ktorom bývajú tvoji synovia. ¹⁴ Daj, aby celý tvoj národ a každý kmeň poznal a vedel, že ty si pravý Boh, Boh, ktorý má všetku moc a silu, a že Izraelský národ nemá okrem teba iného obrancu.“

Jdt10

X. *Judita v asýrskom tábore.* - ¹ Keď Judita prestala volať k Bohu Izraela a dokončila všetky tieto slová, ² vstala zo zeme, zavolala svoju slúžku a zostúpila do svojho domu, kde sa zdržiavala v sobotu a cez sviatky. ³ Tu odložila vrecovinu, ktorú mala oblečenú, zoblíkla si i vdovské šaty, umyla si telo vodou a natrela sa voňavým olejom. Učesala si vlasy, založila si turban na hlavu a obliekla si sviatočný odev, ktorý nosievala za života svojho muža Manassesa. ⁴ Obula si sandále, navliekla si krúžky na nohy, vzala náramky, prstene, náušnice a všetky ostatné ozdoby a upravila sa tak, aby upútala oči všetkých mužov, čo sa na ňu pozrú. ⁵ Svojej slúžke podala mech vína a džbán oleja, kapsu naplnila praženým zrnom, sušenými figami, chlebmi a syrom; všetky tieto veci zabalila a naložila jej ich na plecacia.

⁶ Potom išli k bráne mesta Betulie, kde našli na stráži Oziáša a starších mesta Chabrina a Charmina. ⁷ Keď ju uvideli so zmeneným výzorom a v inom odeve, nevychádzali z údivu nad jej krásou a povedali jej: ⁸ „Boh našich otcov nech ti dá dosiahnuť milosť a nech splní tvoje zámery na slávu synov Izraela a na povýšenie Jeruzalema.“ ⁹ Ona sa poklonila Bohu v modlitbe a povedala im: „Rozkážte, aby mi otvorili bránu mesta. Pôjdem urobiť všetko, o čom ste so mnou hovorili.“ Nariadili teda mladíkom, aby jej otvorili, ako povedala. ¹⁰ Keď to urobili, Judita vyšla a jej slúžka s ňou. Mužovia mesta hľadeli za ňou, ako zostupuje dolu vrchom, až kým neišla údolím a už ju nevideli.

¹¹ Ony šli rovno dolu údolím, až ich pristavila prvá sýrska hliadka. ¹² Chytili ju a pýtali sa jej: „Kto si, odkiaľ prichádzaš a kde ideš?“ Odpovedala im: „Som Hebrejka a utekám od nich, lebo čoskoro vám budú vydaní za pokrm. A idem za Holofernesom, hlavným veliteľom vášho vojska, aby som mu podala pravdivú správu a ukázala mu cestu, ktorou by mohol ísť a obsadiť celé pohorie a nestrať zo svojich mužov ani jedného človeka.“ ¹⁴ Keď muži počuli jej slová a pozorne sa zadívali na ňu, jej krása ich očarila a povedali jej: ¹⁵ „Zachránila si si život, keď si sa poponáhľala prísť zhora pred nášho pána. A teraz poď do jeho stanu! Niektorí z nás ťa odprevadia, až kým ťa neodovzdajú do jeho rúk. ¹⁶ A keď už budeš stáť pred ním, neboj sa vo svojom srdci, ale povedz mu všetko tak, ako si povedala nám, a bude s tebou zaobchádzať dobre.“ ¹⁷ Vybrali spomedzi seba sto mužov, aby ju a jej slúžku odprevali a zaviedli k Holofernesovmu stanu. ¹⁸ I zbehlo sa ich veľa z celého tábora, lebo sa po stanoch rozšírila zvesť o jej príchode. Prišli a obkolesili ju ako stála pred Holofernesovým stanom, kým mu ju neohlásili. ¹⁹ Obdivovali jej krásu a podľa nej vychvaľovali aj Izraelitov. Hovorili jeden druhému: „Kto by mohol pohrdnúť týmto ľudom, ktorý má medzi sebou také ženy? Preto by nebolo rozumné nechať z nich čo i len jedného muža nažive, lebo tí, čo by zostali, mohli by oklamať celú zem.“ ²⁰ Tu vyšla celá Holofernesova telesná stráž a všetci jeho sluhovia a voviedli ju do jeho stanu.

²¹ Holofernes odpočíval na svojom lôžku za záclonou, ktorá bola utkaná z purpuru, zlata, smaragdu a drahých kameňov. ²² Keď mu oznámili jej príchod, vyšiel do predsieni stanu, sprevádzaný striebornými lampami. ²³ Keď Judita prišla pred neho a pred jeho sluhov, žasli všetci nad krásou jej tváre. Ona padla na tvár, aby sa mu poklonila, ale jeho sluhovia ju zdvihli.

XI. *Juditin rozhovor s Holofernesom.* - ¹ Holofernes jej povedal: „Neboj sa, žena, a upokoj sa vo svojom srdci. Ja som neublížil nikomu, kto sa rozhodol slúžiť Nabuchodonozorovi, kráľovi celej zeme. ² Keby tvoj ľud, čo býva v horách, nebol mnou opovrhol, nebol by som teraz proti nemu zdvihol kopiju; ale toto si sami zavinili. ³ A teraz mi povedz: Prečo si od nich utiekla a prebehla si k nám? Tým, že si sem prišla, zachránila si sa. Buď bez starosti! Túto noc i potom ostaneš nažive. ⁴ Nik ti neublíži. Bude sa s tebou zaobchádzať dobre, ako sa zaobchádza so sluhom môjho pána, kráľa Nabuchodonozora.“

⁵ Judita mu povedala: „Prijmi láskavo slová svojej služobnice a dovoľ tvojej otrokyni hovoriť pred tebou. To, čo poviem túto noc svojmu pánovi, nebude lož.“ ⁶ Ak si budeš počínať podľa slov svojej otrokyne, Boh privedie tvoje podujatie k úspešnému koncu a môj pán sa nebude musieť zrieknuť svojich zámerov. ⁷ Nech žije Nabuchodonozor, kráľ celej zeme, a nech žije jeho moc! On ťa poslal napraviť na správnu cestu všetko živé, lebo tvojím pričinením mu budú slúžiť nielen ľudia, ale svojou silou dosiahneš, že aj poľná zver, dobytok a nebeské vtáky budú žiť pod vládou Nabuchodonozora a celého jeho domu. ⁸ Počuli sme totiž o tvojej múdrosti a vynikajúcich schopnostiach tvojho ducha a na celej zemi je známe, že ty jediný si najlepší v celom kráľovstve, vynikajúci svojimi vedomosťami a obdivuhodný vo vojenskom umení. ⁹ A čo sa týka Achiórových slov, môj pane, ktoré povedal pred tvojou vojenskou radou, prišli aj do našich uší, lebo ho muži v Betulii nechali nažive a on im porozprával všetko, čo hovoril u teba. ¹⁰ Preto, môj pane a vládca, neprehliadaj jeho slová, ale vezmi si ich k srdcu, lebo je to pravda. Na náš rod nedoľahne trest, ani nad nimi nepanuje meč, ak sa neprehrešíš proti svojmu Bohu. ¹¹ Ale teraz, aby môj pán neodišiel naprázdno a bez úspechu, padne na nich smrť. Zachvátil ich totiž hriech a len čo sa ho dopustia, rozhnevajú svojho Boha. ¹² Keď im totiž vyšiel pokrm a minula sa im zásoba vody, rozhodli sa vrhnúť na svoj dobytok a dohodli sa, že budú jesť všetko, aj čo im Boh jesť zakázal svojimi zákonmi. ¹³ Aj prvotiny obilia a desiatky vína i oleja, ktoré opatrujú ako zasvätené pre kňazov, čo sú v Jeruzaleme pred tvárou nášho Boha; rozhodli sa jesť obety, ktorých sa nik z ľudu nesmie ani rukou dotknúť. ¹⁴ A poslali do Jeruzalema poslov - lebo aj tamojší obyvatelia urobili kedysi to isté -, aby im doniesli dovolenie od starších. ¹⁵ Keď ho však dostanú a urobia to, v ten deň ti budú vydaní na záhubu.

¹⁶ A preto keď som sa ja, tvoja služobnica, dozvedela toto všetko, ušla som od nich. Boh ma poslal urobiť s tebou veci, nad ktorými bude žasnúť celá zem, každý, kto to počuje. ¹⁷ Lebo tvoja služobnica je bohabojná a slúži vo dne v noci nebeskému Bohu. A teraz zostanem u teba, môj pane, ale tvoja služobnica bude v noci vychádzať do údolia. Budem sa modliť k Bohu a on mi oznámi, kedy spáchajú svoje hriechy. ¹⁸ Potom prídem a poviem ti to. Ty vyťahneš s celým svojím vojskom a nik z nich sa ti nepostaví na odpor. ¹⁹ Ja ťa prevediem stredom Judey, až prideme do Jeruzalema a uprostred neho ti postavím trón. Budeš ich hnať ako ovce, ktoré nemajú pastiera, a ani pes nezaskučí na teba. Toto mi bolo povedané a oznámené cez dar videnia a dostala som poslanie zvestovať to tebe.“

²⁰ Jej slová sa Holofernesovi páčili, aj všetkým jeho sluhom. Obdivovali jej múdrosť a hovorili: ²¹ „Od jedného kraja zeme až po druhý niet ženy, ktorá tak pekne vyzerá a tak múdro hovorí.“ ²² Holofernes jej povedal: „Dobre urobil Boh, že ťa poslal pred synmi tvojho ľudu, aby sme my dosiahli víťazstvo a tí, čo opovrhli mojím pánom, záhubu. ²³ Opravdu si krásna a múdro hovoríš. Ak teraz urobíš, ako si hovorila, tvoj Boh bude mojím Bohom a ty budeš sedieť v paláci kráľa Nabuchodonozora a budeš slávna po celej zemi.“

Jdt12

XII. Judita v tábore a hostina s Holofernesom. - ¹ Rozkázal ju zaviesť tam, kde má uložené strieborné náčinie, a kázal jej prestrieť a dať jej z jeho vybraných jedál a piť z jeho vína. ² Judita však povedala: „Nebudem nič z toho jesť, aby som sa neprehrešila. Nech mi prestrú len z toho, čo som si priniesla.“ ³ Holofernes sa jej opýtal: „A keď sa ti minie zásoba, kde vezmeme podobný pokrm? Tu s nami niet človeka z tvojho rodu.“ ⁴ Judita mu odvetila: „Ako žiješ, môj pane, prv než tvoja služobnica minie všetko, čo má so sebou, Pán mojou rukou splní, čo rozhodol.“ ⁵ Potom ju Holofernesovi sluhovia zaviedli do stanu, kde spala až do polnoci. V čase pred rannou strážou však vstala ⁶ a odkázala Holofernesovi: „Nech môj pán teraz rozkáže, aby pustili jeho služobnicu von na modlitbu.“ ⁷ A Holofernes rozkázal svojim strážam, aby jej v tom nebránili. Tak bola tri dni v tábore. V noci vychádzala do údolia Betulie a umývala sa pri

vodnom prameni v tábore. ⁸ Keď vystupovala, modlila sa k Pánovi, Bohu Izraela, aby riadil jej cestu na povýšenie jej ľudu. ⁹ Keď sa čistá vrátila, zdržovala sa v stane, kým jej navečer neprinesli jej jedlo. ¹⁰ Na štvrtý deň urobil Holofernes večeru iba svojim služobníkom, na hostinu nepozval nikoho z hodnostárov. ¹¹ A povedal eunuchovi Bagoasovi, ktorý bol správcom celého jeho majetku: „Chod' a prehovor tú Hebrejku, čo je u teba, aby prišla k nám a jedla a pila s nami. ¹² Bola by to ozaj na nás hanba, keby sme takú ženu nechali odísť a nepobavili by sme sa s ňou. Ved' nás vysmeje, ak sa nám ju nepodari zviest'.“ ¹³ Bagoas odišiel od Holofernesa, zašiel k nej a povedal jej: „Nech neváha toto pekné dievča prísť k môjmu pánovi, prijať jeho poctu, piť s nami víno, aby bolo veselé, a stať sa dnes ako jedna z dcér Asýrčanov, ktoré slúžia v Nabuchodonozorovom dome.“ ¹⁴ Judita mu povedala: „Kto som ja, aby som mohla odporovať svojmu pánovi? Urobím hneď všetko, čo je milé jeho očiam, a bude mi to radosťou až do mojej smrti.“

¹⁵ Tu vstala, obliekla si najkrajšie šaty a ozdobila sa všetkým, čím sa zdobia ženy. Jej slúžka išla napred a prestrela jej pred Holofernesom rúno, ktoré dostala od Bagoasa na každodenné používanie, aby si naň ľahla pri jedle. ¹⁶ Potom vošla Judita a uložila sa. Holofernes bol z nej celý bez seba. Zahorel vášňou a zachvátila ho veľká túžba obcovať s ňou. Odo dňa, čo ju videl, hľadal vhodnú príležitosť zviest' ju. ¹⁷ Keď jej Holofernes povedal: „Pi a vesel' sa s nami,“ ¹⁸ Judita odpovedala: „Rada budem piť, pane, lebo sa mi dnes dostalo väčšej pocty ako kedykoľvek od môjho narodenia.“ ¹⁹ I vzala, jedla a pila pred ním z toho, čo jej pripravila slúžka. ²⁰ Holofernes bol z nej čoraz veselší a vypil toľko vína, koľko nevypil za jeden deň v celom svojom živote.

Jdt13

XIII. Judita uskutočňuje svoj zámer a vracia sa do Betulie. - ¹ Keď sa zvečeralo, jeho sluhovia sa poponáhľali odísť. Bagoas zatvoril stan zvonka, aby oddelil od svojho pána tých, čo mu posluhovali. I odišli na svoje lôžka, lebo boli všetci veľmi unavení, keďže sa hostina veľmi pretiahla. ² V stane zostala iba Judita a Holofernes, ktorý padol dolu tvárou na svoje lôžko opojený vínom. ³ Judita rozkázala svojej slúžke, aby stála vonku pred spálňou a čakala, kým nevyjde ako každý deň; hovorila, že pôjde na svoju modlitbu, a Bagoasovi povedala to isté.

⁴ Medzitým odišli všetci od najmenšieho po najväčšieho, nik nezostal v jeho spálni. Judita si stala k jeho hlave a ticho sa modlila: „Pane, Pane, Bože každej sily, zhladni v túto hodinu na to, čo urobia moje ruky na oslávenie Jeruzalema. ⁵ Teraz je príhodný čas, aby si sa ujal svojho dedičstva a aby som uskutočnila svoj zámer na zničenie nepriateľov, ktorí povstali proti nám.“ ⁶ I pristúpila k stĺpu pri lôžku konča Holofernesovej hlavy, sňala z neho jeho meč, ⁷ podišla k lôžku, chytila za vlasy jeho hlavu a zaprosila. „Posilni ma, Pane, Bože Izraela, v tento deň!“ ⁸ Potom s celou silou dvakrát zaťala do šíje a odťala mu hlavu. ⁹ Jeho telo zvalila z lôžka, strhla zo stĺpa záclonu a o chvíľu vyšla von. Holofernesovu hlavu odovzdala slúžke, ¹⁰ ktorá ju vopchala do kapsy na jedlo. Obe vyšli spolu ako obyčajne, akoby šli na modlitbu. Keď však prešli táborom, obišli celé údolie, vystúpili na vrch Betulie a prišli k jej bráne.

¹¹ Judita už zďaleka volala na strážcov brány: „Otvorte, rýchlo otvorte bránu! Boh je s nami! Náš Boh je s nami! On opäť ukázal svoju spásnu silu v Izraeli a trestajúcu moc nad našimi nepriateľmi. Tak to urobil aj dnes.“ ¹² Keď mužovia mesta začuli jej hlas, rýchlo zostúpili k bráne mesta a zvolali starších mesta. ¹³ Zbehli sa všetci od najmenšieho až po najväčšieho, lebo sa im zdalo neuveriteľné, že sa Judita vrátila. Otvorili bránu, vpustili obe ženy dnu, zažali svetlo, aby bolo vidieť, a obstúpili ich. ¹⁴ Judita k nim zvolala veľkým hlasom: „Chváľte Boha, chváľte ho! Chváľte Boha, lebo neodňal svoje milosrdenstvo domu Izraela, ale tejto noci zničil našich nepriateľov mojou rukou.“ ¹⁵ Tu vytiahla z kapsy hlavu, ukázala ju a povedala im:

„Pozrite, hlava Holofernesa, hlavného veliteľa asýrskeho vojska, a tu je záclona, za ktorou spal vo svojej opilosti! Pán ho zabil rukou ženy. ¹⁶ Ako žije Pán, ktorý ma chránil na ceste, ktorou som šla, zvedla ho moja tvár na jeho záhubu bez toho, že by sa bol so mnou dopustil hriechu na moju poškrvnu a hanbu!“

¹⁷ Všetok ľud žasol; sklonili sa, klaňali sa Bohu a jednomyseľne volali: „Zvelebený si, Bože náš, lebo si dnes zničil nepriateľov svojho ľudu!“ ¹⁸ A Oziáš jej povedal: „Požehnaná si, dcéra, od Boha najvyššieho nad všetky ženy na zemi. A zvelebený je Pán, náš Boh, ktorý stvoril nebo i zem. S jeho pomocou sa ti podarilo udrieť a odťasť hlavu vodcovi našich nepriateľov. ¹⁹ Preto nikdy nevymizne spomienka na tvoju dôveru v Boha zo srdca ľudí, ktorí si budú pripomínať Pánovu silu. ²⁰ Nech ťa Boh naveky oslávi, nech ťa zahrnie dobrami za to, že si nešetrila svoj život, keď bol ponížený náš rod, ale si odvrátila od nás našu záhubu, lebo si správne kráčala pred tvárou nášho Boha.“ A všetok ľud povedal: „Amen! Amen!“

Jdt14

XIV. Zmätok, porážka a útek Asýrčanov. - ¹ Judita im povedala: „Počúvajte ma, bratia! Vezmite túto hlavu a zaveste ju na cimburie našich hradieb. ² A keď sa rozodnie a vyjde slnko nad zem, vezmite každý svoju zbraň a vyjdite so všetkými bojaschopnými mužmi von z mesta. Na čelo si postavte veliteľa, akoby ste chceli zostúpiť na rovinu proti prvej asýrskej hliadke, ale nezostúpite. ³ Oni sa chopia zbrane, odbehnú do svojho tábora a zobudia vodcov asýrskeho vojska. Zbehnú sa okolo Holofernesovho stanu a keď ho nenájdu, zmocní sa ich strach a ujdú pred vami. ⁴ Potom sa pusťte za nimi vy i všetci obyvatelia izraelskej krajiny a bite ich na úteku. ⁵ Najprv mi však zavolajte Ammončana Achióra, aby uvidel a spoznal toho, ktorý opovrhol domom Izraela a ktorý ho poslal k nám ako vydaného na smrť.“ ⁶ Zavolali teda z Oziášovho domu Achióra. Keď prišiel a uvidel Holofernesovu hlavu v ruke jedného z mužov v zhromaždení ľudu, padol v bezvedomí na zem. ⁷ Keď ho rozobrali, vrhol sa Judite k nohám, poklonil sa pred ňou a povedal: „Bud' požehnaná vo všetkých Júdových stánkoch a v každom národe! Ktokoľvek začuje tvoje meno, bude sa chvieť od strachu. ⁸ A teraz mi povedz, čo si urobila v tieto dni!“ Tu Judita rozpovedala pred všetkým ľudom, čo robila odo dňa, keď odišla, až do chvíle, keď hovorila s nimi. ⁹ Keď prestala hovoriť, všetok ľud zajasal veľkým hlasom a veselo pokrikoval vo svojom meste. ¹⁰ A keď Achiór pochopil, že to všetko urobil Boh Izraela, z celého srdca uveril v Boha a dal sa obrezať. Pripojili ho k domu Izraela a zostal v ňom až po tento deň.

¹¹ Keď sa rozodnilo, zavesili Holofernesovu hlavu na hradby. Všetci mužovia sa chopili zbrane a vyšli podľa oddielov na cesty vedúce z vrchu. ¹² Keď ich Asýrčania videli, oznámili to svojim predstaveným, ktorí zašli za veliteľmi a vojvodcami a za všetkými svojimi kniežatami. ¹³ Zišli sa pri Holofernesovom stane a kázali Bagoasovi, ktorý bol správcom nad všetkými jeho vecami: „Zobud' nášho pána, lebo tí otroci sa odvážili zostúpiť proti nám do boja; do posledného však zahynú.“ ¹⁴ Bagoas vošiel a zatlieskal pred záclonou, lebo si myslel, že jeho pán spí s Juditou. ¹⁵ Keď však nik neodpovedal, odhrnul záclonu a vošiel do stanu. Tam ho našiel ležať na zemi mŕtveho a hlavu mal uťatú. ¹⁶ Vykríkol veľkým hlasom a s plačom vzlykaním a s hlasitým nárekom si roztrhol odev. ¹⁷ Potom vtrhol do stanu, kde bola ubytovaná Judita. Keď ju tam nenašiel, vybehol k ľudu a zvolal: „Tí otroci sa dopustili podľa vierolomnosti! Jediná hebrejská žena spôsobila hanbu celému domu kráľa Nabuchodonozora! Ved' Holofernes leží na zemi a je bez hlavy!“ ¹⁹ Ako začuli tieto slová, kniežatá asýrskeho vojska si roztrhli odev, veľmi sa splašili a v tábore nastal veľký krik a kvílenie.

Jdt15

XV. ¹ Keď to počuli tí, čo boli v stanoch, zhrozili sa nad tým, čo sa stalo. ² Zaľahol na nich strach a hrôza. Nebolo človeka, ktorý by bol ešte zostal pri svojom druhovi. Rozprchli sa a utekali odtiaľ po všetkých cestách na roviny i v horách. ³ Aj tí, čo mali stany vo vrchoch okolo Betulie, dali sa na útek. Vtedy sa Izraeliti, každý ich bojovník, rozbehli za nimi. ⁴ Oziáš poslal poslov do Betomestaimu, Bemena, Choby, Choly a do všetkých končín Izraela, aby podali správu o tom, čo sa stalo, a vyzvali obyvateľstvo, aby sa všetci vrhli na nepriateľa a ničili ho. ⁵ Keď to Izraeliti počuli, všetci svorne ich napadli, prenasledovali ich až po Chobu a bili ich. Podobne sa zhromaždili aj tí, čo bývali v Jeruzaleme a v horách, lebo im oznámili, čo sa stalo v táboch ich nepriateľov. Tí, čo boli v Galaáde a v Galilei, prenasledovali ich a zasadzovali im ťažké rany, až kým neprišli po Damask, po jeho hranice. ⁶ Obyvatelia Betulie, čo zostali, vrhli sa na asýrsky tábor, vyplienili ho a veľmi sa obohatili. ⁷ Izraeliti, ktorí sa vracali z boja, zmocnili sa toho, čo zostalo. Aj dediny a osady v horách i na roviny získali veľkú korisť, lebo toho bolo veľmi veľa.

Oslava obyvateľov Betulie. - ⁸ Tu prišiel veľkňaz Joachim a starší zo synov Izraela, čo bývali v Jeruzaleme, aby videli dobrodenia, ktoré Pán preukázal Izraelu, a aby videli aj Juditu a pozdravili ju. ⁹ Keď k nej prišli, všetci jej dobrorečili jedným hlasom: „Ty si sláva Jeruzalema, ty si veľká radosť Izraela, ty si česť nášho rodu! ¹⁰ To všetko si urobila ty svojou rukou. Izraelu si preukázala dobro a Boh mal v ňom zaľúbenie. Buď požehnaná, žena, od všemohúceho Boha naveky.“ A všetok ľud odpovedal: „Amen!“

¹¹ Ľud sa tridsať dní delil o korisť z nepriateľského tábora. Judite dali Holofernesov stan i všetky strieborné predmety, lôžka, nádoby a celé jeho zariadenie. Ona to prijala a naložila na mulice. Potom zapriahla do svojich vozov a naložila to na ne. ¹² I zbehli sa všetky ženy Izraela, aby ju videli. Vychvaľovali ju a usporiadali na jej počesť tanec. Ona nabrala do rúk ratolestí a dávala ich ženám, čo s ňou boli. ¹³ Potom si ona i tie, čo ju sprevádzali, dali na hlavu olivové vence, ona kráčala na čele všetkého ľudu a viedla tanec všetkých žien. A všetci izraelskí muži v plnej výzbroji šli ovenčení za nimi s chválami na perách. ¹⁴ Potom Judita začala uprostred celého Izraela túto ďakovnú pieseň a všetok ľud spieval s ňou veľkým hlasom tento chválospev Pánovi.

Jdt16

XVI. Juditin chválospev a oslavy v Jeruzaleme. - ¹ Judita spievala:

„Udrite na bubny na počesť môjho Boha,
hrajte môjmu Pánovi na cimbalo;
zaspievajte nový žalm na neho,
velebte a vzývajte jeho meno!

² Ty si Boh, čo potiera vojny,
ty si staviaš tábor uprostred svojho ľudu,
aby si ma vytrhol z ruky tých, čo ma prenasledujú.

³ Zišiel Asýrčan z vrchov na severe,
pritiahol s tisíckami svojho vojska.
Ich množstvo zastavilo potoky,
ich jazda pokryla pahorky.

⁴ Vyhlásil, že vypáli moje územie,
mojich mladíkov pobije mečom

mojich kojencov udrie o zem,
moje nemluvniatka vydá za korist'
a moje panny do otroctva.

⁵ Všemohúci Pán ich však znemožnil
rukou ženy.

⁶ Lebo ich vodca nepadol rukou mladíkov,
ani ho neporazili synovia titanov,
ani vysokí obri sa ho nezmocnili,
ale Judita, Merariho dcéra,
oslabila ho krásou svojej tváre.

⁷ Odložila svoje vdovské šaty
pre potešenie trpiacich v Izraeli.

Tvár si pomazala voňavým olejom,

⁸ kadery si upravila čelenkou
a obliekla si jemný odev, aby ho zvedla.

⁹ Jej sandále uchvátili jeho oko,
jej krása upútala jeho dušu
a meč presekol jeho šiju.

¹⁰ Peržania sa zdesili nad jej odvahou,
Médi sa zhrozili pred jej silou.

¹¹ Vtedy moji ponížení vydali bojový výkrik

a tí sa splašili,

moji zoslabnutí kričali

a tí sa zrútili,

pozdvihli svoj hlas

a tí sa obrátili na útek.

¹² Synovia otrokýň ich prebodli,
prerazili ich ako synov prebehlíkov;
zahynuli v boji môjho Pána.

¹³ Zaspievam môjmu Bohu novú pieseň:

Veľký si, Pane, a slávny,
obdivuhodne silný a nepremožiteľný.

¹⁴ Nech ti slúžia všetky tvoje stvorenia,
lebo si povedal a boli,
poslal si svojho ducha a povstali
a niet nikoho, kto by sa mohol vzoprieť tvojmu hlasu.

¹⁵ Vrchy a vody sa v svojich základoch pohnú,
skaly sa ako vosk roztopia pred tvojím pohľadom.
Ale voči tým, čo sa ťa boja,
si stále milosrdný.

¹⁶ Málo je všetko, čo sa prináša ako obeta príjemnej vône,
a skoro nič všetok tuk zo zápalných obiet pre teba.
Ten však, kto sa bojí Pána,
bude vždy veľký!

¹⁷ Beda národom, ktoré povstanú proti môjmu rodu!
Všemohúci Pán ich v deň súdu potresce:
ich telo vydá ohňu a červom,
aby kvílili od bolesti až naveky.“

¹⁸ Keď prišli do Jeruzalema, poklonili sa Bohu. Ľud sa očistil a priniesli zápalnú obeť Pánovi i svoje dobrovoľné obety a dary. ¹⁹ Judita priniesla všetky Holofernesove nádoby, ktoré jej dal ľud, aj záclonu, ktorú vzala z jeho spálne, a venovala to ako obetný dar Bohu. ²⁰ Ľud sa tri mesiace veselil v Jeruzaleme pred svätyňou a Judita zostala s nimi.

Posledné správy o Judite. - ²¹ Po tých dňoch sa vrátil každý na svoje dedičstvo. Aj Judita odišla do Betulie a zostala na svojom majetku. Dokiaľ žila, bola slávna po celej krajine. ²² Mnohí zatúžili po nej, ale nijaký muž ju nepoznal po všetky dni jej života, odkedy zomrel jej manžel Manasses a pripojila sa k svojmu ľudu. V dome svojho manžela Manasses sa dožila vysokej staroby stopäť rokov. Svoju služku prepustila na slobodu. Zomrela v Betulii a pochovali ju v jaskyni jej muža Manasses.

²⁴ Oplakával ju celý dom Izraela sedem dní. Svoj majetok rozdelila ešte pred svojou smrťou príbuzným svojho muža Manasses a pokrvným zo svojho rodu. A nik sa už neodvážil nahnať strach synom Izraela, kým Judita žila a ešte dlho po jej smrti.

KNIHA ESTER

Est1

I. Perzský kráľ Asuer usporiada veľkú hostinu. Kráľovná Vasti upadne do nemilosti. -

¹ Za vlády Asuera, ktorý kraloval od Indie až po Etiópiu nad stodvadsiatimi siedmimi krajinami, ² keď zasadol na trón svojho kráľovstva v Súzach, v hlavnom meste svojho kráľovstva, ³ v treťom roku svojej vlády usporiadal u seba veľkú hostinu pre všetkých svojich popredných mužov a služobníkov, najudatnejších Peržanov a vznešených Médov a vladárov nad krajinami, ⁴ aby im (pritom) poukazoval slávne bohatstvo svojho kráľovstva, potom veľkosť a slávu svojej moci, čo (trvalo) dlhý čas, to jest sto osemdesiat dní. ⁵ Keď sa dni hodovania pominuli, pozval všetok ľud, koľko sa ho našlo v Súzach od najväčšieho až po najmenšieho, a rozkázal vystrájať sedem dní hodovanie v nádvorí záhrady a hája, ktorý bol vysadený starostlivosťou kráľa a jeho nákladom. ⁶ Zo všetkých strán tam viseli záclony blankytnej, karmazínovej a fialovej farby, zavesené na kmentových a šarlátových povrázkoch, ktoré boli ponavliekané cez obrúčky zo slonoviny a upevnené na mramorových stĺpoch. Po podlahe dláždenej smaragdmi a bielym mramorom a ozdobenej vzorkami obdivuhodnej pestrosti boli rozložené zlaté a strieborné pohovky. ⁷ Pozvaní (hostia) pili zo zlatých čiaš a na iných a iných nádobách im prinášali jedlá. Tak im podávali aj najlepšie vína v hojnosti, ako sa slušalo na vysokú možnosť kráľovskú. ⁸ Nik nenútil piť proti vôli, ale kráľ to zariadil tak, že k stolom ustanovil po jednom zo svojich vysokých úradníkov (a tí núkali), aby si každý bral podľa ľúbosti. ⁹ Aj kráľovná Vasti usporiadala hostinu pre ženy v paláci, v ktorom sa Asuer spravidla zdržiaval. ¹⁰ Na siedmy deň (hodovania), keď bol kráľ rozjarený a keď sa po nemiernom pití rozpálil vínom, rozkázal Maumamovi, Bazatovi, Harbonovi, Bagatovi, Abgatovi, Zetarovi a Charchasovi, svojim siedmim komorníkmi, čo okolo neho vykonávali službu, ¹¹ aby priviedli kráľovnú Vasti pred kráľa s nasadenou korunou na hlave, aby všetkým národom a kniežatám

ukázal jej krásu. Bola totiž veľmi pekná.¹² Ona však odoprela a odmietla dostaviť sa na kráľov rozkaz, ktorý jej odkázal po komorníkoch. Preto sa kráľ rozhneval a rozpálený náramnou zlosťou¹³ opýtal sa mudrcov, ktorí boli podľa kráľovskej obyčaje vždy pri ňom a všetky veci robil podľa ich rady, lebo sa vyznali v zákonoch a ustanoveniach predkov¹⁴ (boli to poprední a kráľovi najbližší mužovia, Charsena a Setar, Admata, Tarsis, Mares, Marsana a Mamuchan, sedem vojvodov z Peržanov a Médov, ktorí vidali kráľovu tvár a podľa zvyku sedávali prví po ňom):¹⁵ „Akému rozsudku podlieha kráľovná Vasti za to, že nechcela splniť rozkaz kráľa Asuera, ktorý jej poslal po svojich dvoranoch?“¹⁶ Tu sa ozval Mamuchan tak, že ho počuli kráľ i kniežatá: „Kráľovná Vasti neurazila iba kráľa, ale aj všetky národy a kniežatá, ktoré bývajú po všetkých Asuerových krajinách.¹⁷ Zvesť o čine kráľovnej sa rozšíri medzi všetkými ženami, takže si povedia, aby potupili svojich manželov: „Keď kráľ Asuer rozkázal, aby kráľovná Vasti prišla k nemu, ona mu odoprela.“¹⁸ Pre takýto príklad si budú manželky všetkých kniežat Peržanov a Médov málo vážiť rozkazy svojich mužov. Preto je kráľovo rozhorčenie spravodlivé.¹⁹ Ak ti je ľúbo, nech vyjde výnos od teba a nech sa napíše podľa zákona Peržanov a Médov, ktorý nesmie nik prestúpiť, aby Vasti prestala vchádzať ku kráľovi a aby jej kráľovskú (hodnosť) dostala iná (žena), ktorá bude, lepšia ako ona.²⁰ A nech sa to oznámi po všetkých krajinách tvojho mocnárstva, ktoré je veľmi rozsiahle, aby všetky ženy - ako veľmožov, tak aj nižšie postavených mužov - zachovali úctu voči svojim manželom.“²¹ Jeho rada sa páčila kráľovi a kniežatám. Kráľ postupoval podľa Mamuchanovej rady²² a rozposlal listiny po všetkých krajinách svojej ríše, (písané) rozličnými jazykmi a rôznym písmom podľa toho, ako jeden každý národ rozumel a vedel čítať, že mužovia majú prvenstvo a vládu vo svojich domácnostiach. A kázal to rozhlásiť po všetkých národoch.

Est2

II. Ester sa stane kráľovnou. - ¹ Keď sa po tom, čo sa stalo, upokojila zlosť kráľa Asuera, spomenul si na Vasti a na to, čo urobila a čo utrpela.² Jeho dvorní úradníci a sluhovia mu povedali: „Treba pohľadať pre kráľa krásne mladé panny,³ a tak treba rozposlať ľudí, čo by vyhládli po všetkých krajinách krásne mladé panny. Nech ich privedú do mesta Súz a nech ich dajú do domu (kráľovských) žien pod dozor komorníka Egeja, ktorý je predstaveným a strážcom kráľovských žien. Nech majú všetko, čo vyžaduje ozdoba ženy, a vôbec všetko, čo potrebujú.“⁴ A ktorá z nich všetkých sa (najviac) zapáči kráľovým očiam, tá nech sa stane kráľovnou namiesto Vasti.“ - Táto reč sa páčila kráľovi a nariadil vykonať všetko, ako mu navrhli.⁵ V meste Súzy býval istý Žid, menom Mardochej, syn Jaira, syna Kisovho syna Semeja z Benjamínovho pokolenia,⁶ ktorý bol odvečený (do zajatia) z Jeruzalema v tom čase, keď babylonský kráľ Nabuchodonozor odviekol do zajatia júdskeho kráľa Jechoniáša.⁷ On sa stal vychovávateľom dcéry svojho brata Edisy, ktorá sa iným menom volala Ester. Stratila totiž obidvoch rodičov. Mala veľmi peknú postavu a krásnu tvár. Keď jej umrel otec a potom matka, Mardochej si ju vzal za dcéru.⁸ Keď sa kráľov rozkaz dostal do verejnosti a podľa jeho príkazu privádzali do Súz mnohé krásne panny a odovzdávali ich komorníkovi Egejovi, medzi inými dievčatami mu odovzdali aj Ester, aby ju opatrovali medzi (ostatnými) ženami.⁹ Páčila sa mu a našla milosť u neho. Preto prikázal komorníkovi, aby sa poponáhľal zaobstarať ozdoby pre ženy a aby jej dal príslušnú čiastku z toho a sedem najkrajších dievčat z kráľovského paláca a mal ju aj jej sprievodkyne vyzdobiť a okrášliť.¹⁰ Ale ona mu nechcela vyzradiť svoj národ a svoju vlasť, lebo Mardochej jej prikázal, aby o tejto veci mlčala.¹¹ Mardochej denne prichádzal pred vchod do domu, v ktorom opatrovali vybrané devy. Bol ustarostený o to, ako sa má Ester, a chcel vedieť, čo sa s ňou deje.¹² Kým prišiel podľa poriadku rad na niektorú devu, aby vstúpila ku kráľovi po splnení všetkého, čo vyžadovalo pestovanie ženskej krásy, minulo dvanásť mesiacov. A to tak, že šesť mesiacov ich mazali voňavým olejom a iných šesť mesiacov

používali farbičky a iné voňavky. ¹³ Čokoľvek si pred vstupom ku kráľovi zažiadali z vecí, čo patrili k ozdobe (ženy), dostali a ozdobené podľa vlastného vkusu vchádzali z domu žien do kráľovej spálne. ¹⁴ Ktorá z nich vošla večer, ráno odchádzala. Odviedli ju stadiaľ do iného domu, ktorý bol pod správou komorníka Susagaziho, ktorý bol dozorcom nad kráľovými vedľajšími ženami. Už sa nemali vrátiť ku kráľovi, ak si to kráľ neželal a nerozkázal ju zavolať po mene. ¹⁵ Keď teda podľa poradia prešiel čas (prípravy), nastal deň, keď Ester, dcéra Abihaila, brata Mardocheja - ktorú adoptoval za dcéru -, mala vojsť ku kráľovi. Nežiadala si nijakú ženskú ozdobu, iba čo komorník Egej, dozorca nad devami, uznal za dobré tým sa prizdobila, a každé oko ju uznalo za spanilú a milú. ¹⁶ Do spálne kráľa Asuera ju zaviedli v desiatom mesiaci, ktorý mal meno tebet, v siedmom roku jeho vlády. ¹⁷ A kráľ ju miloval väčšmi ako ostatné ženy. Získala u neho väčšiu milosť a priazeň ako všetky ostatné ženy, takže jej kráľ vložil na hlavu korunu kráľovskej hodnosti a ustanovil ju za kráľovnú namiesto Vasti. ¹⁸ A rozkázal pripraviť veľkú hostinu pre všetky svoje kniežatá a služobníkov z príležitosti sobáša a svadby s Ester. Dal úľavu všetkým krajinám a rozdával dary podľa veľkej kniežacej štedrosti.

Mardochej odhalí sprisahanie. - ¹⁹ Keď však začali druhý raz vyhľadávať a zhromažďovať devy, Mardochej sa zdržoval pri bráne kráľovského (paláca), ²⁰ lebo Ester dotiaľ nikomu neprezradila svoju vlasť a národ, ako jej nakázal. Lebo čokoľvek jej prikázal, Ester všetko splnila, lebo sa to naučila robiť ešte v tom čase, keď ju ako malú vychovával. ²¹ V tom čase, keď sa Mardochej zdržoval pri bráne kráľovského paláca, dvaja kráľovskí komorníci, Bagatan a Tares, ktorí boli vrátnikmi a mali dozor na prvom prahu paláca, chceli sa vo svojom hneve vzbúriť proti kráľovi a (kráľa) zavraždiť. ²² To neušlo Mardochejovej pozornosti a hneď to oznámil kráľovnej Ester a ona to (oznámila) kráľovi v Mardochejovom mene, ktorý jej tú vec prezradil. ²³ Vec vyšetrili a zistili všetko tak. Preto obidvoch obesili na šibenicu a túto pamätnú udalosť zapísali na listinu a pred kráľom vložili do letopisov.

Est3

III. Aman chce zahubiť Židov. - ¹ Potom kráľ Asuer povýšil (v hodnosti) Amadatiho syna, Amanu, ktorý bol rodákom z Agagu, a hodnosťou ho povýšil nad všetky iné kniežatá, ktoré mal (v službe). ² Preto všetci kráľovskí sluhovia, ktorí mali službu pri dverách paláca, zohýbali kolená pred Amanom a klaňali sa mu. Lebo tak im rozkázal kráľ. Jediný Mardochej neklonil pred ním koleno, ani sa mu nekľáňal. ³ Kráľovskí služobníci, čo mali službu pri dverách paláca, sa ho pýtali: „Prečo nechceš plniť kráľov príkaz, ako (to robia) iní?“ ⁴ Aj keď mu to častejšie pripomínali, nechcel ich poslúchnuť. Preto to ohlásili Amanovi. Chceli vedieť, či zotrvá pri svojom rozhodnutí. Lebo im povedal, že je Žid. ⁵ Keď sa o tom do počul Aman, ba aj pozorovaním sa presvedčil, že Mardochej nesklonil pred ním koleno, ani ináč sa mu nepoklonil, veľmi sa rozhneval. ⁶ Ale sa mu zdalo málo, aby sa násilne vrhol iba na Mardocheja. Dozvedel sa totiž o ňom, že je židovského pôvodu, a tak chcel vyhubiť všetok židovský ľud, ktorý žil v Asuerovom kráľovstve. ⁷ V prvom mesiaci, ktorý sa volá nisan, v dvanástom roku Asuerovej vlády hodili v Amanovej prítomnosti do osudia lós - po hebrejsky má meno pur - o tom, v ktorý deň a ktorý mesiac by mali vyhubiť židovský národ. A tak vyšiel dvanásty mesiac, ktorý má meno adar. ⁸ Aman povedal kráľovi Asuerovi: „Po všetkých krajinách tvojho kráľovstva žije roztrúsený ľud, oddelený od všetkých ostatných obyvateľov, ktorý sa pridrižiava nových zákonov a obradov a okrem toho opovrhuje kráľovskými nariadeniami. Sám najlepšie vieš, že neosoží tvojej vláde, ak sa pre zhovievavosť niekto stane nezbedným. ⁹ Ak ti je ľúbo, nariad', aby ten (národ) zahynul a ja odvážim správcom tvojho pokladu desaťtisíc talentov.“ ¹⁰ Kráľ si stiahol z ruky prsteň, ktorý používal, a dal ho Amadatiho synovi Amanovi, rodákovi z Agagovho rodu, nepriateľovi Židov, ¹¹ a povedal mu: „Striebro, ktoré sľubuješ, nech je tvoje a s ľudom urob, ako sa ti páči.“ ¹² V prvom mesiaci nisan, na trinásty deň toho istého mesiaca

zavolali kráľovských pisárov a na Amanov rozkaz vyhotovili v mene kráľa Asuera listiny adresované všetkým kráľovým miestodržiteľom a správcom krajín a rozličných národov tak, ako vedeli jednotlivé národy čítať a rozumieť podľa svojej odlišnej reči; a listiny boli potvrdené jeho prsteňom. ¹³ Kráľovskí posli ich dopravili do všetkých krajín, aby pozabíjali a vyhubili všetkých Židov od dieťaťa až po starca a od nemluvniat až po ženy, a to v jediný deň, čiže na trinásty deň dvanásteho mesiaca - menuje sa adar -, a aby si rozobrali ich majetky. ¹⁴ Obsah listov vyznieval v tom zmysle, aby o tom všetky krajiny vedeli a pripravovali sa na vyššie uvedený deň. ¹⁵ Vyslaní poslovia sa poponáhľali vyplniť kráľovský rozkaz. Kráľovské rozhodnutie bolo v Súzach vyhlásené práve v čase, keď kráľ a Aman vystrájali hody, kým Židia, čo bývali v meste, nariekali.

Est4

IV. *Mardochej volá kráľovnú na pomoc.* - ¹ Keď sa o tom dopyčul Mardochej, roztrhol si odev, obliekol sa do vrecoviny, na hlavu si nasypal popola a na ulici uprostred mesta sa dal hlasno vyvolávať, aby tak ukázal roztrpčenosť svojej mysle. ² S takým nárekom prišiel až k bráne paláca. Ale do kráľovského dvora nesmel vkročiť nik, kto mal oblečenú vrecovinu. ³ Ale aj po všetkých krajinách, mestách a miestach, kam došlo kruté kráľovské ustanovenie, zavládlo u Židov nariekanie, pôst, kvílenie a plač, pričom mnohí (z nich) namiesto lôžka používali vrecovinu a popol. ⁴ Esterine devy a jej komorníci prišli za ňou a hlásili jej to. Keď to počula, zarazila sa nad tým. Poslala (po Mardocheja) odev s rozkazom, aby mu ho obliekli a vzali mu vrecovinu. Ale on to nechcel prijať. ⁵ Vtedy privolala komorníka Atacha, ktorého jej dal kráľ za sluhu, a poslala ho k Mardochejovi; mal sa od neho dozvedieť, prečo si tak počína. ⁶ Atach teda šiel, pristúpil k Mardochejovi, ktorý stál na ulici mesta pred vchodom do paláca, ⁷ a on mu oznámil všetko, čo sa stalo: ako Aman sľúbil zložiť do kráľovskej pokladnice peniaze za vyvraždenie Židov. ⁸ Dal mu aj odpis výnosu, ktorý bol vyvesený v Súzach, aby ho ukázal kráľovnej a napomenul ju, aby predstúpila pred kráľa a prosila za svoj ľud. ⁹ Atach po svojom návrate hlásil Ester všetko, čo mu hovoril Mardochej. ¹⁰ Vtedy mu povedala a prikázala, aby oznámil Mardochejovi toto: ¹¹ „Všetci kráľovi sluhovia a všetky krajiny, ktoré sú podriadené jeho vláde, vedia, že ktorýkoľvek muž alebo žena - ak nie sú vopred pozvaní - a vošli by do vnútornej kráľovej siene, majú byť hneď bez meškania popravení, ak kráľ na znak milosti neprikloní k nim svoj zlatý prút, aby mohol ostať (taký človek) nažive. Ako teda môžem predstúpiť pred kráľa ja, ktorú už tridsať dní nevolal k sebe?“ ¹² Keď to Mardochej počul, ¹³ opäť odkázal Ester: „Nenazdávaj sa, že ty si zo všetkých Židov zachrániš život, pretože si v kráľovom dome. ¹⁴ Keby si teraz mlčala, Židia dôjdu iným spôsobom k záchrane, ale ty a rod tvojho otca zahynie. A ktovie, či si neprišla práve preto ku kráľovskej hodnosti, aby si bola naporúdzi na takýto čas?“ ¹⁵ Ester teda odkázala Mardochejovi: ¹⁶ „Choď a zhromaždi všetkých Židov, ktorých nájdeš v Súzach, a modlite sa za mňa! Tri dni a tri noci nič nejedzte, ani nepite! Ja sa budem so svojimi služobníkmi podobne postiť, a potom pôjdem za kráľom, hoci nezavolaná, urobím proti zákonu, aj keď sa tým vystavím smrteľnému nebezpečenstvu.“ ¹⁷ Tak Mardochej odišiel a urobil všetko, čo mu prikázala Ester.

Est5

V⁵. *Židia sa zachránia. Kráľ láskavo prijíma Ester.* - ¹ Na tretí deň si Ester obliekla kráľovské rúcho a postavila sa do vnútorného dvora kráľovského domu naproti kráľovmu súkromnému bývaniu. (Kráľ) práve zasadal na svojom tróne v radnej sieni paláca, ktorá ležala naproti vchodu do domu. ² Keď zazrel kráľovnú Ester, ako zastala, páčila sa jeho oči a napnul

oproti nej zlatú berlu, ktorú mal v rukách. Ona zasa pristúpila a pobozkala koniec jeho berly.³ Kráľ sa jej pýtal: „Čo si praješ, kráľovná Ester? Akú máš žiadosť? Keby si žiadala čo aj polovicu kráľovstva, dostaneš.“⁴ Ona mu odpovedala: „Ak je kráľovi ľúbo, prosím, aby si dnes prišiel ku mne a spolu s tebou aj Aman na hostinu, ktorú som pripravila.“⁵ Kráľ na to odvetil: „Zavolajte hneď Amana, aby vyhovel žiadosti Ester.“ A tak kráľ a Aman spolu prišli na hostinu, ktorú im pripravila kráľovná.⁶ Keď kráľ už hojne požil vína, opýtal sa jej: „Čo si žiadaš, aby sa ti stalo. Za akú vec prosíš? I keby si pýtala polovicu môjho kráľovstva, dostaneš.“⁷ Ester mu odpovedala: „Moja žiadosť a moje prosby sú takéto: ⁸ Ak som našla milosť v kráľových očiach a ak sa kráľovi páči dať mi, o čo prosím, a chce vyplniť moju prosbu, nech zasa príde kráľ a tiež Aman na hostinu, ktorú som pripravila, a zajtra vyjavím kráľovi, čo si žiadam.“

Aman dá pripraviť šibenicu pre Mardocheja. - ⁹ V ten deň odchádzal Aman veselý a naradovaný. Keď zazrel pred bránou paláca sedieť Mardocheja, ktorý nielen nepovstal pred ním, ale ani sa nepohol z miesta, na ktorom sedel, veľmi sa rozhneval.¹⁰ Ale zastrel svoj hnev a po príchode domov zvolal k sebe svojich priateľov a svoju manželku Zares,¹¹ vykladal im o svojom veľkom bohatstve, o veľkom počte svojich synov a o tom, koľkou slávou ho povýšil kráľ nad všetky svoje kniežatá a nad ostatných svojich služobníkov.¹² A k tomu dodal: „Ani kráľovná Ester nikoho iného nepozvala na hostinu spolu s kráľom okrem mňa; aj zajtra budem u nej obedať spolu s kráľom.“¹³ A hoci toto všetko mám, predsa to pokladám, akoby som nič nemal, dokiaľ vidím sedieť pred vchodom do kráľovského (paláca) Žida Mardocheja.“¹⁴ Jeho žena Zares a ostatní priatelia mu povedali: „Rozkáž zhotoviť vysokú šibenicu, čo dosiahne výšky päťdesiat laktov, a povedz ráno kráľovi, aby Mardocheja na ňu obesili, a tak pôjde s kráľom už naradovaný na hostinu.“ Táto rada sa mu páčila a rozkázal zhotoviť šibenicu.

Est6

VI. Mardochej dostane vyznačenie od kráľa. - ¹ V tú noc kráľ nevedel usnúť, a preto rozkázal, aby mu priniesli pamätné knihy a letopisy z predošlých čias. Keď z nich pred ním čítali,² prišli aj na to miesto, kde sa píše, ako Mardochej podal správu o úkladoch komorníkov Bagatana a Taresa, ktorí zamýšľali vystrieť ruku na kráľa Asuera.³ Keď to kráľ počul, opýtal sa: „Akú poctu a odmenu dostal Mardochej za svoju vernosť?“ Jeho služobníci a posluhovači mu odpovedali: „Vôbec nijakú odmenu za to nedostal.“⁴ Kráľ na to hneď povedal: „Kto je to v predsieni?“ Aman totiž vstúpil do vnútorného dvora kráľovského paláca naviesť kráľa, aby vydal rozkaz, aby Mardocheja obesili na šibenici, ktorú dal pre neho zhotoviť. Sluhovia odpovedali: „Aman stojí v predsieni.“ Kráľ povedal: „Nech vojde dnu!“⁶ A keď vstúpil, pýtal sa ho: „Čo treba urobiť tomu človekovi, ktorého chce kráľ vyznamenať?“ Aman si myslel v srdci a nazdával sa, že kráľ nemieni nikoho iného vyznamenať, iba jeho,⁷ a preto odpovedal: „Toho muža, ktorého kráľ mieni vyznamenať,⁸ treba obliecť do kráľovského rúcha, posadiť na koňa, na ktorom jazdí sám kráľ, na hlavu nech mu vsadia kráľovskú korunu,⁹ popredný muž z kráľovských kniežat a vladárov nech mu drží koňa, ktorý bude kráčať po uliciach mesta, a nech vyvoláva: „Takto nech je poctený každý, koho mieni vyznamenať kráľ.“¹⁰ Kráľ mu na to povedal: „Poponáhľaj sa, vezmi slávnostné rúcho a koňa a ako si povedal, urob Židovi Mardochejovi, ktorý sedí pred vchodom do paláca. Daj pozor, aby si nevynechal nič z toho, čo si tu povedal.“¹¹ Aman vzal teda slávnostný oblek a koňa, obliekol Mardocheja na ulici mesta, posadil ho na koňa, išiel s ním a vyvolával: „Takúto poctu si zaslúži každý, koho mieni vyznamenať kráľ.“¹² Mardochej sa potom vrátil k bráne paláca, kým Aman sa ponáhľal do svojho domu rozžialený a so zakrytou hlavou.¹³ Tu svojej žene Zares a všetkým svojim priateľom rozpovedal, čo sa stalo. Mudrci, s ktorými mával rady, aj jeho žena Zares mu povedali: „Ak je Mardochej, pred ktorým si začal upadať, z rodu Židov, nebudeš mu môcť odolať, ale upadneš pred ním (celkom).“

Amana obesia, Mardocheja povýšia v sláve. - ¹⁴ Kým sa s ním zhovárali o tom, prišli kráľovskí komorníci a nútili ho, aby sa rýchlo odobral na hostinu, ktorú pripravila kráľovná.

Est7

VII. ¹ Kráľ a Aman teda prišli, aby (jedli) a pili s kráľovnou. ² Kráľ sa jej aj na druhý deň opýtal, keď sa rozohrial od vína: „Aká je tvoja prosba, Ester, aby som ti ju vyplnil? Čo chceš, aby sa ti stalo? Čo by si aj polovicu môjho kráľovstva pýtala; dostaneš.“ ³ Vtedy mu odpovedala: „Ó, kráľu, ak som našla milosť pred tvojimi očami a ak sa ti páči, daruj mi môj život, za ktorý prosím, a (daruj mi) môj národ, za ktorý ťa prosím. ⁴ Hľa, ja a môj národ sme vydaní (napospas), aby nás rozšliapali a zahrdúsili; máme zahynúť. Keby nás aspoň za otrokov a otrokyne predali; bolo by to znesiteľné nešťastie a s povzdychom by som sa odmlčala, ale nateraz máme takého nepriateľa, ktorého ukrutnosť ovplyvnila aj kráľa!“ ⁵ Kráľ Asuer sa vo svojej odpovedi opýtal: „Kto je to a aké má na to právo, že sa to opovažuje robiť?“ ⁶ Ester mu odpovedala: „Tento náš najhorší nepriateľ a nepravník je Aman.“ Keď Aman počul túto vec, hneď zmeravel, lebo nevedel zničiť kráľov a kráľovnej pohľad. ⁷ Rozhnevaný kráľ vstal a bral sa z miestnosti, kde bola hostina, do záhrady vysadenej stromami. Aj Aman vstal, aby požiadal kráľovnú Ester o (záchranu) svojho života. Pochopil totiž, že mu kráľ pripravuje nešťastie. ⁸ Keď sa (kráľ) vrátil zo záhrady vysadenej stromami a vošiel do miestnosti hostiny, našiel Amana zrúteného na pohovke, na ktorej spočívala Ester, a povedal: „Ešte aj kráľovnú chce znásilniť, a to v mojej prítomnosti v mojom dome!“ Len čo to slovo opustilo kráľove ústa, už mu zakryli tvár. ⁹ A Harbona, jeden z komorníkov, ktorí mali za úlohu obsluhovať kráľa, povedal: „Hľa, šibenica, čo pripravil pre Mardocheja, ktorý hovoril v prospech kráľa, vypína sa v Amanovom dome a je päťdesiat laktov vysoká!“ Kráľ mu povedal: „Obeste ho na ňu!“ ¹⁰ Tak Amana obesili na šibenicu, ktorú dal zhotoviť pre Mardocheja, a kráľov hnev sa upokojil.

Est8

VIII. ¹ V ten deň daroval kráľ Asuer kráľovnej Ester dom Amana, nepriateľa Židov, a Mardochej smel predstúpiť pred kráľovu tvár. Ester vyznala, že je to jej strýc. ² Kráľ zobral svoj prsteň, ktorý rozkázal vziať Amanovi, a odovzdal ho Mardochejovi. Aj Ester ustanovila Mardocheja nad svojou domácnosťou.

Predošlý kráľovský výnos zrušujú novším výnosom. - ³ Ale ona sa tým neuspokojila. Padla k nohám kráľa, plakala, hovorila mu a prosila, aby rozkázal zrušiť zlobu Amana z Agagovho rodu a všetky jeho hrozné úklady, ktoré vymyslel proti Židom. ⁴ Keď vztiahol oproti nej ruku so zlatou berlou podľa zvyku, ktorým dal najavo znamenie svojej priazne, ona vstala, postavila sa pred neho ⁵ a povedala: „Ak sa kráľovi páči a ak som našla milosť v jeho očiach a moja žiadosť nenarazí u neho na odpor, prosím, aby predošlý Amanov výnos, ktorým ten úkladník a nepriateľ Židov nariadil vyhubiť ich po všetkých krajinách kráľovstva, dostal opravu novým písomným nariadením. ⁶ Lebo ako by som sa mohla pozerieť na vraždenie a vyhubenie svojho národa?“ ⁷ Kráľ Asuer povedal kráľovnej Ester a Židovi Mardochejovi: „Amanov dom som postúpil Ester a jeho samého som dal zavesiť na šibenicu, lebo sa opovážil násilne napadnúť Židov. ⁸ Píšte teda Židom v kráľovom mene, ako sa vám páči, a spis potvrdíte pečatou môjho prsteňa!“ Taká bola totiž obyčaj, že listinám, ktoré vydali v kráľovom mene a potvrdili ich pečatou jeho prsteňa, nesmel sa nik sprotiviť. ⁹ Zvolaní kráľovskí pisári a opisovači - bolo to v čase tretieho mesiaca, ktorý sa volal sivan, na jeho dvadsiaty tretí deň - napísali listinu, ako si prial Mardochej, Židom, správcom, miestodržiteľom a vladárom, ktorí stáli na čele stodvadsiatich siedmich krajín od Indie až po Etiópiu, do každej krajiny zvlášť, každému národu

zvlášť, podľa toho, akú reč kto mal a aké písmo používal, aj Židom tak, ako vedel každý čítať a rozumel. ¹⁰ Listiny vydané v kráľovom mene potvrdili pečaťou jeho prsteňa a odoslali ich rýchlymi poslami. Oni sa rozbehli po všetkých krajinách, aby predošlé listiny novými posolstvami predišli. ¹¹ Kráľ im rozkázal, aby vyhľadali Židov po všetkých mestách. Mali ich zhromaždiť a prikázal im, aby si bránili životy. Tak smeli všetkých svojich nepriateľov aj ich manželky, deti a všetku (čelad') ich domov zabíjať, zničiť ich a majetok rozchvátit' ako korisť. ¹² A pre všetky krajiny určili jediný deň na túto pomstu. Bol to trinásty deň dvanásteho mesiaca adara. ¹³ Obsahom listu bolo, že vo všetkých krajinách a národoch, ktoré podliehajú vláde kráľa Asuera, majú byť Židia pripravení pomstiť sa na svojich nepriateľoch. ¹⁴ Rýchli posli sa rozišli a zanesli oznamy, len čo kráľovský rozkaz vyvesili v Súzach. ¹⁵ Keď Mardochej odchádzal z paláca od kráľa, skvel sa v kráľovskom rúchu z modrého a blankytného purpuru, na hlave mal zlatý veniec a odetý bol hodvábnym purpurovo-červeným plášťom. A celé mesto plesalo a radovalo sa. ¹⁶ Židom sa zdalo, akoby im nastávalo nové svetlo, nová radosť, pocta a bezhraničná radosť. ¹⁷ Po všetkých národoch, mestách a krajinách, kamkoľvek došiel kráľovský rozkaz, (nastalo) nesmierne plesanie, hodovanie a hostiny a (nálada) sviatočného dňa. (Dialo sa to) v takej miere, že mnohí z cudzích národov a iného vierovyznania pridali sa k ich náboženstvu a obradom. Všetci boli preniknutí náramným strachom pred menom Žid.

Est9

IX. Židia vo svojej obrane zabíjajú svojich protivníkov. Konajú slávnosť. - Teda v dvanástom mesiaci, o ktorom sme už vyššie povedali, že sa volal adar, na jeho trinásty deň, na ktorý nepriatelia pripravovali vyvraždenie všetkých Židov, lebo si dychtivo žiadali ich krv, nastal obrat. Židia sa dostali navrch a začali sa pomstiť na svojich nepriateľoch. ² Zhromaždili sa po jednotlivých mestách, mestečkách a miestach aby sa oborili na svojich nepriateľov a na tých, čo ich prenasledovali. Nik sa neosmelil odporovať im, lebo všetky národy prenikol strach pred ich veľkou mocou. ³ Lebo všetci vladári, správcovia a miestodržiteľia po krajinách a akákoľvek vrchnosť bola ustanovená po jednotlivých miestach nad (verejnými) záležitosťami, všetci podporovali Židov zo strachu pred Mardochejom. ⁴ Vedeli (o ňom), že je v (kráľovskom) paláci na poprednom mieste a má veľkú moc. Denne rástla sláva jeho mena a letela z úst do úst u všetkých ľudí. ⁵ Tak spôsobili Židia svojim nepriateľom veľkú porážku. Povraždili ich, a tak sa im odplatili za to, čo sa oni chystali urobiť im, ⁶ takže aj v Súzach zabili päťsto mužov okrem desiatich synov Amana, nepriateľa Židov z Agagovho rodu. A toto sú ich mená: ⁷ Farzandata, Delfon, Esfata, ⁸ Forata, Adalia, Aridata, ⁹ Fermesta, Arizaj, Aridaj, Jezata. ¹⁰ Aj keď ich pozabíjali, koristi z ich majetku sa ani nedotkli. ¹¹ A zoznam mužov, ktorých zabili v Súzach, ihneď predložili kráľovi. ¹² On povedal kráľovnej Ester: „V meste Súzy pozabíjali Židia päťsto mužov a okrem nich aj desiatich Amanových synov. Čo myslíš, koľkých zabijú po všetkých ostatných krajinách? Čo si ešte praješ a čo chceš odo mňa, aby sa na môj rozkaz stalo?“ ¹³ Ona mu odpovedala: „Ak sa kráľovi páči, nech dostanú Židia dovoľenie, aby mohli aj zajtra robiť v Súzach, ako si počínali dnes, a nech desať Amanových synov повеšajú na šibeniciach.“ ¹⁴ Kráľ nariadil, aby sa tak stalo. V Súzach ihneď vyvesili nariadenie a desať Amanových synov повеšali. Na štrnásty den mesiaca adar sa Židia (opäť) zhromaždili a pobili v Súzach tristo mužov. Ale ani ich majetok nerozhvátali. ¹⁶ Aj po všetkých (ostatných) krajinách, ktoré podliehali kráľovej vláde, Židia sa postavili (na obranu) svojich životov a pozabíjali svojich nepriateľov a tých, čo ich prenasledovali. Počet zabitých dosiahol sedemdesiatpäťtisíc mužov, ale nik sa nedotkol ani najmenej veci z ich majetku. ¹⁷ Na trinásty deň mesiaca adar začali po všetkých (krajoch) zabíjať ľudí a na štrnásty deň prestali so zabíjaním a ustanovili ho za sviatočný, aby sa v ten deň v budúcnosti oddali hodovaniu, radosti a hostinám. ¹⁸ Ale Židia; ktorí zabíjali v meste Súzy na trinásty deň, zabíjali aj na štrnásty deň, a tak až na pätnásty deň

prestali zabíjať. Preto ten deň ustanovili za sviatočný, aby hodovali a radovali sa. ¹⁹ Kým Židia, ktorí bývali v neohradených mestečkách a po dedinách, ustanovili si štrnásty deň mesiaca adar na hodovanie a zábavu, aby v ten deň plesali a navzájom si posielali podiely z hodových pokrmov.

Ustanovenie výročnej slávnosti Purim. - ²⁰ Mardochej toto všetko opísal a takto zostavený spis zaslal Židom, ktorí bývali po všetkých kráľovských krajinách, tak tým, čo bývali nablízku, ako aj tým, čo boli ďaleko, ²¹ aby štrnásty a pätnásty deň mesiaca adar zaradili medzi sviatky a aby tie (dni) oslávili každý rok so sviatočnou okázalosťou. ²² Lebo v tie dni sa Židia vypomstili na svojich nepriateľoch a ich žiaľ a zármutok sa im obrátil na veselosť a radosť. (Písal im), aby tie dni boli (chvíľou) hodovania a radosti, pričom si majú navzájom posielat' isté podiely z pokrmov a mali poskytnúť dar aj chudobným. ²³ Tak Židia prijali za sviatočný zvyk všetko, čo toho dňa začali konať a čo im Mardochej svojím listom rozkázal robiť. ²⁴ Lebo Amadatov syn Aman, pôvodom z Agaga, nepriateľ a neprajník Židov, mal zlý úmysel proti nim, chcel ich dať zabiť a vyhubiť: vrhol pur, čo v našom jazyku znamená lós. ²⁵ No Ester predstúpila pred kráľa a požiadala ho, aby kráľovským rozhodnutím zmaril jeho úsilie, a (dosiahla), že nešťastie, ktoré zamýšľal proti Židom, padlo späť na jeho hlavu. A tak nakoniec aj jeho, aj jeho synov obesili na šibenicu. ²⁶ A od toho času menujú tie dni Purim, čiže dni lósom (určené), lebo pur znamená: Lós bol hodený do osudia. - A všetko, ako sa stalo, tvorí obsah tohoto listu, to jest tohoto knižného zvitku: ²⁷ čo mali totiž vytrpieť, ale čo sa potom zmenilo, a preto Židia zaviazali seba i svojich potomkov a všetkých, ktorí sa budú chcieť pridať k ich náboženstvu, aby sa nikomu nedovolilo prežívať tieto dni bez sviatočnej okázalosti, ako (o tých dňoch) svedčí tento spis a ako to žiadajú pevne stanovené sviatočné dni v rokoch nepretržite nasledujúce po sebe. ²⁸ To sú dni, ktoré nikdy nezruší zabudnutie, ale sláviť ich budú všetky pokolenia vo všetkých krajinách po celom svete: nebude mesta, kde by dni Purim, čiže dni lósov, neslávili Židia a ich potomstvo. ²⁹ Kráľovná Ester, Abihailova dcéra, a Žid Mardochej napísali aj druhý list, aby so všetkým dôrazom potvrdili sviatočnú (povahu) tohoto dňa pre budúce časy. ³⁰ A rozposlali ho všetkým Židom ktorí prebývali v stodvadsiatich siedmich krajinách kráľa Asuera, (pričom im priali), aby boli zdraví a aby prijali pravdu, ³¹ aby zachovávali Dni lósov a na svoj čas ich s radosťou slávili tak, ako to ustanovili Mardochej a Ester. A oni sa zaviazali, že ich budú zachovávať sami aj ich potomstvo pôstmi, nárekom a vôbec tak, ako Dni lósov zachovávať treba, ³² teda so všetkým, ako je to zhrnuté v rozprave tohoto spisu, ktorý má meno po Ester.

Est10

X. Vysoká pocta Mardochejova. - ¹ Nato kráľ Asuer uvalil daň na celú krajinu a na všetkyorské ostrovy. ² V knihách Médov a Peržanov je zapísaná moc a vláda, hodnosť a vznešenosť, akými (poctami) povýšil Mardocheja ³ a ako sa Mardochej, človek židovského pôvodu, stal druhým po kráľovi Asuerovi. U Židov bol velebený a stal sa obľúbeným u ľudu svojich, bratov, lebo vyhľadával, čo bolo dobré pre národ, a hovoril o tom, čo slúžilo blahu jeho rodu.

(Čo je v hebrejskej osnove, to som s plnou vernosťou preložil. Avšak to, čo odteraz nasleduje, našiel som napísané vo všeobecne známom vydaní, ako je to podané rečou a písmenami Grékov: Túto kapitolu uvádzali kedysi na konci Knihy, čo som podľa svojho zvyku na počiatku obelosom, to jest ražnom, poznačil. - Poznámka sv. Hieronyma.)

⁴ Mardochej hovoril: „Tie veci sa stali Božím (riadením). ⁵ Pamätám sa na sen, ktorý som mal. (Boh) mi dal poznať tie veci a ani najmenšia vec z toho nezostala nesplnená. ⁶ Malý prameň, ktorý sa rozrástol na rieku a zmenil sa na svetlo (veľké ako) slnko; a (rieka) sa veľmi

rozvodnila: znamenala Ester, ktorú si kráľ vzal za manželku a sám si prial, aby bola kráľovnou.
⁷ Tí dvaja draci, to som ja a Aman. ⁸ Národy, ktoré sa zhromaždili, to sú tí, čo pracovali na tom, aby vytreli meno Židov. ⁹ Môj národ, čiže Izrael, volal (o pomoc) k Pánovi a Pán zachránil svoj ľud a vyslobodil nás zo všetkého nebezpečenstva a robil veľké divy a zázraky medzi národmi, ¹⁰ a tak ustanovil, aby boli dva lósy: jeden za Boží národ a druhý pre všetky národy. ¹¹ A tieto dva lósy padli na deň, ktorý Boh už od dávneho času určil pre všetky národy. ¹² Pán si spomenul na svoj ľud a bolo mu ľúto svojho dedičstva. ¹³ Nech sa tieto dni slávia v mesiaci adar, a to na štrnásty a pätnásty deň tohoto mesiaca so všetkou horlivosťou a radosťou celého národa v jedinom zbore zhromaždenom pre všetky budúce pokolenia izraelského ľudu.“

Est11

XI. ¹ V štvrtom roku kraľovania Ptolomeja a Kleopatry Dozitej, ktorý sa vydával za kňaza a muža z pokolenia Léviho, a jeho syn Ptolomej priniesli tento list Purim, ktorý podľa ich tvrdenia preložil Ptolomejov syn Lyzimach v Jeruzaleme.

(Tento odsek bol na čele [spisu] podľa všeobecného vydania. Niet ho však ani v hebrejskom, ani u iného prekladateľa.)

² V druhom roku kraľovania veľkokráľa Artaxerxa, v prvý deň mesiaca nisan mal Mardochej, syn Jaira, syna Kisovho syna Semeja z Benjamínovho pokolenia, sen. ³ Bol to Žid, ktorý býval v meste Súzy, vznešený muž a na kráľovskom dvore bol medzi prvými. ⁴ Patril do počtu tých zajatcov, ktorých spolu s júdsym kráľom Jechoniášom odviedol z Jeruzalema babylonský kráľ Nabuchodonozor. ⁵ A mal takýto sen: Bolo počuť hlasy, hrmot, hromobitie, (rachot) zemetrasenia a zmätok na (celej) zemi. ⁶ A hľa, (ukázali) sa dva veľké draky, pripravené bojovať proti sebe. ⁷ Na ich vresk nastala vzbura medzi všetkými národmi a bojovali proti národu spravodlivých. ⁸ Bol to deň tmy a nebezpečenstva, súženia a úzkosti a na zemi nastal hrozný strach. ⁹ V národe spravodlivých nastal zmätok z obavy pred nebezpečenstvom a pripravovali sa na smrť. ¹⁰ Volali k Bohu a ako kričali, malý prameň sa rozrástol na mohutnú rieku, ktorá sa rozvodnil pre množstvo vôd. ¹¹ Vzišlo svetlo a slnko a upokoreným sa dostalo povýšenia, takže pohltili v hodnosti postavených. ¹² Keď to Mardochej (vo sne) videl, vstal zo svojho lôžka a rozmýšľal, čo mu chce Boh oznámiť. Ustavične v duchu na to myslel a rád by sa bol dozvedel, aký význam má jeho sen.

Est12

XII. Mardochej príde na stopu sprisahania. - ¹ V tom čase sa (Mardochej) zdržiaval na nádvorí paláca spolu s Bagatom a Tarom, kráľovskými komorníkmi, ktorí konali službu pri bráne paláca. ² Keď si všimol ich úmysly a hlbšie nahliadol do toho, čím sa v mysli zapodievali, zbadal, že zamýšľajú vystrieť ruku na kráľa Artaxerxa. A preto podal o tom kráľovi správu. ³ Po zavedení vyšetrovania sa obidvaja priznali a kráľ rozkázal odvieť ich na smrť. ⁴ Ale kráľ dával zapisovať do letopisov všetko, čo sa (pamätného) prihodilo. Aj Mardochej opísal túto udalosť v pamätnom spise. ⁵ A kráľ mu rozkazom dovolil zdržovať sa v nádvorí paláca a za oznámenie mu (kázal) dať odmenu. ⁶ Namyslenec Amadatov syn Aman bo najvplyvnejším mužom u kráľa. On chcel uškodiť Mardochejovi a jeho národu pre tých dvoch kráľovských komorníkov, čo boli popravení.

(Až potiaľ siaha úvod. - Čo odteraz nasleduje, bolo na tom mieste v Knihe, kde je napísané: 3,13 a aby si rozobrali ich majetky. Tak sme to našli jedine vo všeobecnom vydaní [gréckom]. Odpis listu takto zneje:)

Est13

XIII. Prvý Xerxesov list neprajný Židom. - ¹ „Artaxerxes, veľký kráľ od Indie až po Etiópiu, stodvadsiatim siedmim čelným správcom krajín a vojvodcom, ktorí sú podriadení jeho vláde, pozdrav! ² Hoci vládne nad mnohými národmi a podrobil som svojej moci celý svet, nijako nechcem zneužívať svoju veľkú moc, ale milosrdne a vládne chcem spravovať svojich poddaných, aby svoj život, prežívali bez všetkého strachu v tichosti a požívali pokoj, ktorý si prajú všetci smrteľníci. ³ Keď som sa pýtal svojich poradcov, ako by sa to dalo uskutočniť, muž, ktorý múdrosťou a vernosťou vyniká nad ostatných a zaujíma druhé miesto po samom kráľovi, menom Aman, ⁴ mi oznámil, že po celom okruhu zeme (žije) roztrúsený nepriateľský ľud, ktorý sa drží iných zákonov a počína si proti zvykom všetkých ostatných národov, opovrhne kráľovskými nariadeniami a svojou odlišnou povahou ruší svornú (jednotu) všetkých národov. ⁵ Keď sme sa o tom dozvedeli a zároveň aj videli, že sa jeden národ v rozpore s celým ľudským pokolením drží prevrátených zákonov a počína si opačne, ako my rozkazujeme, a tým ruší pokoj a svornosť nám podrobených krajín, ⁶ rozkázali sme, aby všetkých, ktorých označí Aman - predstavený nad všetkými krajinami, druhý po kráľovi, ktorého si vážime ako otca -, ich protivníci od koreňa vyničili, teda aj ich ženy a deti, pričom sa nik nemá zmilovať nad nimi na štrnásť deň dvanásteho mesiaca adar tohoto roku, ⁷ aby títo bezbožní ľudia v jediný deň zostúpili do podsvetia, a tým navrátili našej ríši pokoj, ktorý porušili.“

(Až potiaľ [siaha] odpis listu. Čo nasleduje, našiel som vpísané na tom mieste, kde čítame [4,17]: „Tak Mardochej odišiel a urobil všetko, čo mu prikázala Ester...“ Tieto slová nie sú v hebrejskej osnove ani u iného prekladateľa.)

Modlitba Mardocheja. (Patrí k 4,17.) - ⁸ Mardochej sa rozpomáľal na všetky Pánove diela a začal sa modliť k Pánovi. „Pane, Pán a všemohúci Kráľ, tvojej moci podlieha všetko a niet toho, kto by mohol odolať tvojej vôli, ak si zaumieniš zachrániť Izrael. ¹⁰ Ty si stvoril nebo i zem a všetko, čo zahrnuje obvod neba. ¹¹ Ty si Pánom nad všetkými a niet toho, kto by odolal tvojej velebnosti. ¹² Ty poznáš všetko, a tak vieš, že som to neurobil z pýchy, ani aby som potupil iných, ani z ctibažnosti, keď som odoprel klaňať sa pyšnému Amanovi. ¹³ Lebo s radosťou by som pobožkal aj šľapaje jeho nôh, aby som zachránil Izrael. ¹⁴ Ale bál som sa ma klaňať, aby som tak nepreniesol úctu, ktorá patrí iba môjmu Bohu, na človeka, a tak som sa nechcel klaňať nikomu inému okrem svojho Boha. ¹⁵ A teraz, Pane, Kráľu, Abrahámov Bože, zmiluj sa nad mojím ľudom, lebo naši nepriatelia nás chcú zničiť a chcú úplne vyhubiť tvoje dedičstvo. ¹⁶ Nepohrdaj mojím dedičným podielom, ktorý si si vykúpil z Egypta. ¹⁷ Vypočuj moju prosbu! Buď milostivý svojmu dedičstvu a podielu! Obráť náš zármutok na radosť, aby sme ostali nažive a zvelebovali tvoje meno, Pane; nedovoľ umlčať ústa, ktoré ti spievajú na chválu.“ ¹⁸ A celý Izrael v podobnom duchu a modlitbe volal k Pánovi, lebo im hrozila istá smrť.

Est14

XIV. Esterina modlitba. - ¹ Aj kráľovná Ester sa utiekala k Pánovi v obave pred nebezpečenstvom, ktoré im hrozilo. ² Odložila kráľovské rúcho, obliekla si odev primeraný

plaču a žiaľ a namiesto voňaviek si hojne posypala hlavu popolom a telo si skrušila pôstmi. A všetky miesta, kde sa predtým obvykle radovala, naplňala svojimi vytrhanými vlasmi. ³ A modlila sa k Pánovi, Izraelovmu Bohu: „Môj Pane, ktorý si naším jediným kráľom, pomáhaj mne opustenej, ktorá nemá okrem teba nijakého iného pomocníka. ⁴ Nebezpečenstvo mi už zasahuje ruky. ⁵ Počula som od svojho otca, že ty, Pane, si si vyvolil Izrael spomedzi všetkých národov a našich otcov zasa zo všetkých ich dávnych predkov, aby sa stali tvojím večným dedičstvom. A splnil si všetko, čo si im prisľúbil. ⁶ Zhrešili sme pred tebou, a preto si nás vydal napospas našim nepriateľom. ⁷ Lebo sme uctievali ich bohov. Spravodlivý si, Pane. ⁸ A teraz im nestačí, že nás utláčajú najkrutejším zotročovaním, ale svojim modlám pripisujú to, že ich ruky sú také mocné, ⁹ a chcú zmeniť aj tvoje sľuby a vykoreniť tvoje dedičstvo, chcú zavrieť ústa tým, ktorí chvália teba, a vydusiť slávu tvojho chrámu a oltára, ¹⁰ aby (tým väčšmi) otvorili ústa pohanom, chválili silu svojich modiel a zvelebovali svojho kráľa-človeka naveky. ¹¹ Neprepúšťaj, Pane, svoju berlu takým, čo nie sú ničím, aby sa nemohli smiať z našej záhuby, ale obráť ich úmysel, ktorý majú proti nám, a znič toho, ktorý začal proti nám zúriť. ¹² Pamätaj na nás, Pane, a ukáž sa nám vtedy, keď sme sužovaní. Vlej mi dôveru, Pane, Kráľ (všetkých) ostatných bohov a akejkolvek mocnosti. ¹³ Vlož mi do úst dobre upravenú reč, keď budem stáť pred levom, a nalaď jeho srdce, aby znenávidel nášho protivníka, žeby zahynul sám aj všetci, ktorí s ním súhlasia. ¹⁴ Nás však vyslobod' svojou mocou a pomáhaj mne, ktorá nemá iného pomocníka okrem teba, Pane, ktorý máš vedomosť o všetkom, ¹⁵ a tak vieš, ako nenávidím slávu bezbožníkov a oškliví sa mi lôžko ľudí bez obriezky aj každého cudzinca. ¹⁶ Je ti známe, na čo som donútená, (vieš), že mám v ošklivosti odznaky svojej vznešenosti a slávy, ktoré nosím na hlave v dňoch, keď sa musím ukazovať (pred kráľom); že to mám v ošklivosti ako handru ženy v jej mesačnej chvíli a že ich nenosím v dňoch, keď mi je dobre. ¹⁷ (Vieš), že som nejedla pri Amanovom stole, ani s kráľom hodovať nemala som záľubu, ani som nepila z obetného vína, ¹⁸ a že tvoja služobnica nepoznala radosť, odkedy ju sem priviedli až doteraz; okrem toho, že sa radujem z teba, Pane, Abrahámov Bože. ¹⁹ Bože, ktorý si mocnejší nad všetkých, vypočuj volanie tých, ktorí nemajú nijakej inej nádeje, a vytrhni nás z rúk zlostníkov; vyslobod' ma z mojej úzkosti.“

XV. *Ester na Mardochejov rozkaz predstúpi pred kráľa. (Patrí k 4,8.)*

(Aj toto som našiel ako dodatok vo všeobecnom vydaní.)

¹ Rozkázal jej (bezpochyby to bol Mardochej), aby predstúpila pred kráľa a prosila za ľud a za svoju vlasť. ² (Povedal:) „Spomeň si na dni, keď si bola malá, ako som ťa svojou rukou krmil; lebo Aman, druhý muž po kráľovi, podal návrh proti nám, aby nás vyhubil. ³ Preto vzývaj Pána prihovor sa za nás u kráľa a zachráň nás od smrti!“

(Aj toto je podobne pridané:)

Ester predstúpi pred kráľa. (Patrí k 5,1.) - ⁴ Na tretí deň odložila všedný odev a obliekla si nádherné (rúcho). ⁵ A keď sa už skvela vo svojom kráľovskom rúchu a vzývala Boha, ktorý všetko spravuje a chráni, vzala si dve služobnice. ⁶ O jednu sa opierala akoby z rozmaru, ⁷ kým druhá služobnica išla za svojou paňou a dvíhala jej rúcho, ktoré jej siahalo až po zem. ⁸ Po tvári sa jej rozlievala ružová farba a svojimi milými, žiariacimi očami zakrývala smutného ducha, ktorý bol sklúčený od veľkého strachu. ⁹ Podľa poriadku prešla všetkými dverami a zastala pred kráľom, ktorý práve sedel na tróne svojej kráľovskej (hodnosti), odetý kráľovským rúchom

a skvel sa zlatom a drahokamami. Ale pohľad mal hrozivý. ¹⁰ Keď zdvihol tvár, blčiacimi očami prezrádzal rozhnevanú myseľ. Kráľovná sa zrútila, jej farba sa zmenila na bledosť a svoju omdletú hlavu oprela o služobnicu. ¹¹ Tu zmenil Boh kráľovho ducha na prívetivosť, takže rýchlo a s obavou zoskočil z trónu, vzal ju do náručia, až prišla zasa k sebe a upokojoval ju láskavými slovami: ¹² „Čo sa ti stalo, Ester? Ja som tvoj brat, neboj sa! ¹³ Neumrieš, lebo tento zákon neustanovili pre teba, ale pre všetkých ostatných. ¹⁴ Pristúp teda bližšie a dotkni sa berly!“ ¹⁵ A keďže ani tak neprehovorila, vzal zlatú berlu a vložil jej ju na šiju. Potom ju pobožkal a spýtal sa jej: „Prečo mi neodpovedáš?“ ¹⁶ Vtedy mu povedala: „Videla som ťa, môj pane, ako Božieho anjela a zmiatlo sa mi srdce od strachu pred tvojou slávou. ¹⁷ Lebo si hoden veľkého obdivu, môj pane, a tvoja tvár je plná pôvabu.“ ¹⁸ A kým hovorila, opäť sa zrútila a zostala skoro bez života. ¹⁹ Kráľa to rozrušovalo. No všetci jeho služobníci ju povzbudzovali.

Est16

XVI. Druhý Xerxesov list prajný Židom. (Patrí k 8,12.)

(Odpis listu kráľa Xerxesa, ktorý v prospech Židov zaslal všetkým krajinám svojho kráľovstva; ani toto nenachádzam v hebrejskej osnove.)

¹ „Artaxerxes, veľký kráľ od Indie až po Etiópiu, vojvodcom a čelným správcom stodvadsiatich siedmich krajín, ktorí sú podriadení našej vláde, zasiela pozdrav! ² Mnohí zneužili dobrotu kniežat a svoju hodnosť, ktorú im udelili, na pýchu. ³ A usilujú sa nielen utláčať kráľovských poddaných, ale (akoby nevládali) uniesť získanú slávu, pripravujú úklady aj tým, ktorí im ju dali. ⁴ A nie sú spokojní ani s tým, že sú nevďační za dobrotu a že urážajú práva im prejavenej priazne, ale domnievajú sa, že môžu uniknúť súdu Boha, ktorý svojim pohľadom všetko sleduje. ⁵ A vo svojej šialenosti zašli tak ďaleko, že tých, čo si verne plnia zverené úradné povinnosti a robia všetko tak, aby si zaslúžili chválu od všetkých, usilujú sa falošným podrývaním priviesť k pádu, ⁶ keď nič zlého netušiacie uši kniežat, ktoré aj iných hodnotia podľa vlastnej povahy, klamú prehnaným podvodom. ⁷ Túto vec dokazujú aj dejiny z dávnej minulosti, a potom aj to, čo sa denne stáva, ako kazia niektorí ľudia svojim zlým našepkávaním (dobré) úmysly kráľov. ⁸ Preto sa patrí postarať sa o blahobyť všetkých krajín. ⁹ Nesmiete sa nazdávať, že by to pochádzalo z našej ľahkomyselnosti, keď vám rozkazujeme veci, ktoré akoby si navzájom odporovali, ale vynášame rozhodnutia, ako to vyžaduje povaha a potreba jednotlivých čias a ako to vyžaduje osôh verejnosti. ¹⁰ Aby ste zjavnejšie porozumeli tomu, čo hovoríme, (uvediem:) Amadatov syn Aman, svojim zmýšľaním a rodom Macedónčan, teda ďaleký perzskej krvi, ktorý našu dobrotu poškvrnil svojou krutosťou, (hoci) sme sa ho ujali, aj keď bol cudzincom, ¹¹ a hoci od nás skúsil na sebe toľkú dobrotu, že sme ho nazývali otcom a všetci sa mu klaňali ako druhému mužovi po kráľovi. ¹² On sa však vyvyšoval do takej pyšnej nadutosti, že zamýšľal zbaviť nás kráľovstva i života. ¹³ Lebo od nás neslýchanými úkladmi vyžiadal smrť pre Mardocheja, ktorého vernosti a dobrej mozhno pripísať, že žijeme, aj pre našu kráľovskú manželku Ester s celým jej národom. ¹⁴ Tak si myslel, že po ich vyvraždení, keď budeme ponechaní na seba, môže robiť úklady aj nám, a tak preniesť kráľovstvo Peržanov do rúk Macedónčanov. ¹⁵ No my sme nenašli na Židoch, ktorých najnešľachetnejší človek medzi smrteľníkmi určil na smrť, vôbec nijakú vinu, ale naopak (zistili sme), že sa držia spravodlivých zákonov ¹⁶ a že sú synmi najvyššieho a najväčšieho, vždy živého Boha, ktorého dobrotivosť odovzdala našim otcom i nám kráľovstvo, ktoré až podnes ochraňuje. ¹⁷ Preto vedzte, že listy, ktoré poslal v našom mene, týmto zrušujeme. ¹⁸ Pre tento svoj zločin visí pred bránami tohoto mesta, to jest Súz, aj muž, ktorý robil tieto úklady, aj jeho príbuzenstvo na šibeniciach. Ale to nie my, ako skôr Boh mu odplatil, čo si zaslúžil. ¹⁹ Tento

náš výnos, ktorý vám teraz zasielame, vyhláste po všetkých mestách (a vedzte), že Židom sme dali dovolenie držať sa svojich zákonov. ²⁰ Máte im pomáhať, aby tých, čo sa ich chystali zabíjať, mohli pozabíjať na trinásty deň dvanásteho mesiaca, ktorý sa menuje adar; ²¹ lebo tento deň zármutku a žiaľ obrátil im všemohúci Boh na radosť. ²² Preto aj vy prijmite tento deň medzi ostatné sviatočné dni! Oslávte ho so všetkou radosťou, aby aj v budúcnosti vedeli, ²³ že všetci, ktorí verne slúžia Peržanom, dostanú zaslúženú odmenu; ako zasa tí, ktorí stroja úklady svojmu kráľovi, pre svoj zločin zahynú. ²⁴ Každá krajina a mesto, ktoré by sa nechcelo zúčastniť na tejto sviatočnej oslave, nech zahynú mečom a ohňom a nech sú tak vyhubené, aby sa nielen ľuďom, ale aj zverom stali neprístupnými naveky na výstrahu pred opovrhovaním a neposlušnosťou.“